Holló Bara
textiles

LaserJet 6L

6 *Pages per Minute*

True 600 dpi

DOS

Supports DOS
and Windows

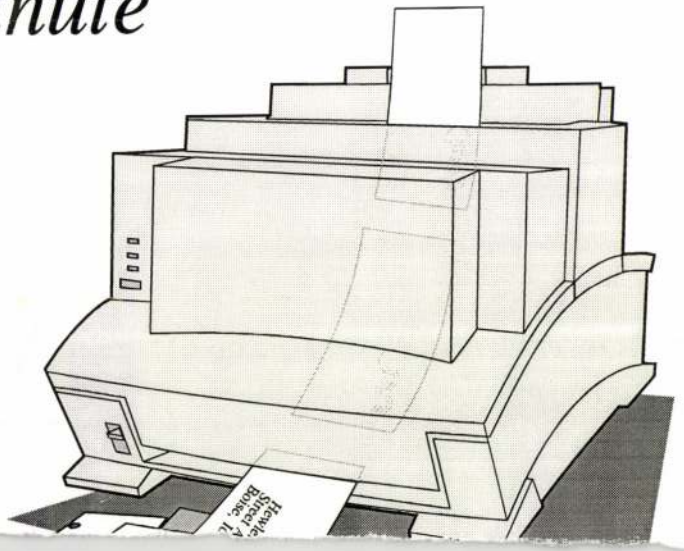

HOLLÓ Barna *147*
Gyimesközéplok, 1951. július 22.
IA Képz. Főisk. Kvár, grafikus és textiles

Banner Erdély

ság és a munka, az elmélkedés és
gányos imádság és a közös isten-
ádság és az engedelmesség, az egyé-
alkalmazkodás és a szigorúság kö-
Szent Benedek mindig meg tudta
egyensúlyt. Ez volt a benedeki
letforma sikerének az oka. Az apát
esi család élén, melynek összekö-
szeretet, mint a külső fegyelem.
etesebb megvalósitása a stabili-
kor a szerzetes magát önkéntes
ezte, hogy egész életét ugyanazon

viszont éppen ennek ellenkezőjé-
ásban, az egyre újabb veszélyek

Holló Barna

a csiki müvésztelephez tartozó

müvész -neve emlitve

Korunk 1974/2 250.old.

HOLLO BARNA
textilművész

Fábián Imre:
Interju Holló Barna textilművésszel
a Kis Galériában rendezett kiállitása
alkalmából,

Fáklya, 1984 április 15.

M.D.K.

HOLLÓ BARNABÁS

Radnay Oszkár: Modern szoborgyüjteményünk

/Illusztrációkkal/

...lási lendület, mellyel a magyar müvészet nem is egé-
...zed alatt a vezető nemzetek sorába jutott, felrázta
Az ...lődést is. A tárlatok eseményekké váltak, tizezrek lá-
szen e és a közönség egyre hangosabban áhitozott olyan stabil,
a körbe foglalt képzőművészeti anyagra, amiből az egész magyar
...tődés lendületét végigfigyelhesse. A Szépmüvészeti Muzeum e ki-
...ságnak és hivatásának megfelelően - csaknem egy esztendei gon-
...s munka árán - megnyitotta végre azt a 169 müdarabból álló kol-
...lekciót, amely nagyjában felöleli az utolsó két század szobrászatát.

Az első fülkében a kronologikus sorrend Ferenczy Istvánnal, az első tudatosan müködő magyar szobrászművésszel kezdődik. Hat arcmás és egy pompás genre-márványszobor képviseli a jeles mestert, aki szellemi és nemzeti felfrissülésünk korának, az 1800-as évek-nek szülöttje. Rimaszombatból indult el, mint vándor lakatoslegény, hogy a bécsi müvészeti akadémia ércmetsző osztályára eljusson. Ott Klieber tanár tanitványa lesz, aki a nagytehetségü ifjut ösztöndijjal Rómába küldi, ahol csaknem tiz esztendőt tölt el munkában és tanulással. Mikor visszajön hazájába, a fővárosban telepszik le és nehéz küzdelmeket viv a táblabiróvilág közönyével. Legjobb al-

kotásai közül való az itt kiállitott Kazinczy Ferenc szobra, melynek másodpéldányát a Magyar Tudományos Akadémia faragtatta ki a művésszel 1847-ben. Pompás a Fáy András portré, továbbá Széchy Mária és Schodel Róza énekesnő mellszobra. A "Pásztorlányka" cimü szimbolikus genre-márványszobra a Nemzeti Muzeumból került át ide.

Ferenczy István müvészete - mestereinek hatása alatt - az uj klasszicizmus szellemében fejlődött. Finomkodó stilussal készültek szobrai, melyeknek patetikus modora különösen a Kazinczy arcképszobrán és a müvészet keletkezéséről regélő genre-jén érződik szembeszökően. Az ő hatása alatt növekedett melléje egymásután Dunaiszky Lőrinc budai faragómester, majd Engel József, Alexy Károly, Dosnay Károly, Izsó Miklós és Kugler Ferenc, akiknek részben tanitómestere, részben szellemi irányitója volt. Ők képviselik a magyar szobrászat első generációját, a német és francia hatásokon épült ujbarok és klasszicizáló, patetikus stilus-korszakot, amely után, szinte minden átmenet nélkül, a nemzeti érzés és vele az idegen hatásoktól elkülönülő nemzeti stilus jelentkezik a szobrászatban.

Izsó Miklós, aki Ferenczy Istvánnak volt növendéke, majd Bécsben és Münchenben folytatta tanulmányait, mindjárt első alkotásában magyarnak mutatkozott. A "Busuló juhász", mely most a muzeumban van, általános feltünést keltett és Izsó keresett művész lett; egyre-másra alkotta meg az Alföld magyar néptipusainak genreszobrait. Táncoló paraszt-alakjai közkeletüek lettek. Ezekből egész terrakotta vázlatkollekciót állitott ki a muzeum egy Izsó-vitrinben. A magyar szellem

közben tovább szélesedik és Huszár Adolf müveiben folytatódik a maiak felé. Huszár Adolf "Huzd rá cigány"-a a 60-as évek egyik nevezetes eseménye, a népszinmüvek virágkorának hangulatából fakadt és hatása jól érződik Huszárnak budapesti Petőfi-szobrán, sőt egy-két momentumban dunaparti többi szobrain is (Eötvös, Deák Ferenc).

Az átmenetet innen a finomkodó naturalizmusba Kugler Ferencnek kiállitott Pulszky-siremlék-reliefje adja. Ez a márványdombormü a magyar szobrászat legjelesebb értékdarabjai közül való és dísze a kiállitásnak. Utána szinte szembeszökően látszik az az ujabb művészeti változat, melynek képviselői Zala György, Fadrusz János, Donáth Gyula, Stróbl Alajos, Róna József és Telcs Ede. Közülök az öt első egységes stilust képvisel és ez a stilus a monumentális naturalizmusban csucsosodik ki, bár az ujbarok ünnepiségét és pátoszát sem veti le egészen.

Zala György a milleniumi emlékmü, a parlament előtt álló Andrássy lovasszobor, a budavári 48-as honvédemlék és az aradi Vértanuk emlékének alkotómestere. Ebben a gyüjteményben, arcképszobrain kivül ott van a hires "Mária és Magdolna" hatalmas szoborkompozíciója, amely mesterének minden művészi jellegzetességét elénk tárja.

Fadrusz Jánost, a korán elhunyt világhirü mestert csupán a farkasokkal viaskodó Toldi-jának bronzmásolata képviseli: Donáth Gyulát is csak egy szobor - igaz, hogy remekmü! - a "Halál angyala"

reprezentálja. Stróbl Alajos művészete azonban teljes szépségében áll előttünk az "Anyánk" nagyméretü, csudálatos márványszobrával és "Géniusz" cimü portréjával. Róna József művészetét pedig barokhatásu Bacchus-szobra és reliefszerüen komponált, kissé diszharmonikus "Zsuzsanna és az öregek" márványcsoportja képviselik.

Ebből a művészeti változatból Telcs Ede vezet át a ma uralkodó "modernizmusba", amely jelző egy egészen szétfolyó, kialakulatlan művészeti "akarást" határoz meg. Telcsnek a "Góliát"-ját látjuk, a "régiek" stilusában megalkotva, mig a nemrég kiállitott "Toronyépitő"-je merész lendülettel már a modernizmus jegyében született. Plakettjei közül is egyik a naturális, másik a kereső stilust bizonyitják. Értékben pedig Telcs Ede az a magyar mester, akinek majdnem minden alkotása az egy etemes magyar művészet egy-egy kiemelkedő eseménye.

A második terem a modern művészeké, akiknek elrendezési sorrendje Simay Imre dekorativ állatszobrával kezdődik. Ezen az oldalfronton áll Cser Károly életnagyságu hires bronzszobra is, a "Győztes"; ez a férfiakt a jeles mester hatalmas tudásáról és invenciójáról tesz tanuságot. A "diadalmas férfit" ábrázolja, amint átköti homlokát a győzelmi szalagjelvénnyel. Sorban következnek aztán Körösfői-Kriesch Aladár finom márvány-portréja, Ligeti Miklós kis Anonymusa, Damkó József remekbe készült "Definitor" cimü terrakotta portréja, Kisfaludi-Stróbl Zsigmond barokkosan vibráló "Venczell Béla arcmása", Tóth István pompásan megkomponált "Déli pihenő" bronz-

genreje, Sidló Ferenc finom "Primaverá"-ja, Horvay János "Beethoven"-je, Szentgyörgyi István klasszicizált "Kigyóbüvölő"-je, Moiret Ödön egy érdekes márványaktja, Pásztor János néhány szép aktja és "Bucsuzkodás" cimü hires magyar genréje, Sámuel Kornél végtelenül finom márványreliefje és a "Menekülő" cimü bronzszobra, Ferenczy Béni elfinomitott bronzportréja, Orbán Antal markáns terrakotta fejtanulmánya és Lux Elek quattrocento-finomságu márványportréi. Az érem és plakettanyagban Beck Ö.Fülöp nagy kollekciója mellett Reményi József, zsákodi Csiszér János, Fémes Beck Vilmos, Berán Lajos, Murányi Gyula és Esseö Erzsébet vannak képviselve.

A külföldi szoborgyüjtemény büszkeségei a francia Rodin és a belga Meunier. Itt van Rodin világhirü márvány-kompoziciója, a "Tavasz ébredése", Laurens festő portréja, az "Ebredő ifju" életnagyságu bronzszobra és a párisi Hugo Viktor szobor mellékfigurájának szánt "Nereidák" bronzvázlata. Meuniert pedig a "Hajóvontató", egy remek bronzfej, nagyszerü életnagyságu dokkmunkása és több kisebb bronz-szobra reprezentálja. Mellettük képviselve vannak még Lagae, Dubois, Stoltenberg-Lerche, Rombaux, Hildebrand, Zügel, Liipola György Budapesten élő finn szobrász, Stappen, Franges, Zutt és Maillol.

A modern szoboranyag egyik része se teljes, sőt a hiányok a kiállitás rendeltetését erősen korlátozzák. Olyan mesterek hiányoznak, akik pedig a magyar szobrászatban igen jelentős szerepet vittek és visznek. Igy nincs muzeumunknak egyetlen Fessler Leo szobra

se, aki pedig a palatinusi magyar renaissance fontos müvésze volt. Az ő alkotásai a Kalvin-téri "Danubius" kutszobor, amely Budapest legszebb köztéri szobra. Továbbá a királyi várkert oroszlánjai, a Bazilika apostolai stb.

Hiányzik Holló Barnabás is, akiről egyik legutóbbi számunkban irtunk és akinek özvegye, férje gazdag müvészi hagyatékának birtokában az éhhalállal küzd. A mai jelesek közül nincs képviselve Székely Károly, Margó Ede, Bory Jenő, Lukácsy Lajos, Csiszér János, Maugsch Gyula, Keviczky Hugó, Szamosi-Soós Vilmos, Kallós Ede, Siklódy Lőrinc, Istók János, Farkas Béla, Szántó Gergely, és Visnyovszky Lajos, akik mind kiegészitő egyedei, értékes müvészei szobrászatunknak. Viszont Lux Eleket jellegzetességében nem mutatja be a gyüjtemény, hiszen világhires táncos-szobrai hiányoznak a kiállitásról, azok a szobrok, amikben müvészi lendület és mesterségbeli tudás tekintetében szinte egyedülálló értéke a nemzetközi müvészetnek. Ugyancsak széles kiegészitésre szorul a külföldi anyag is, melyben csupán Rodin és Meunier vannak jól képviselve.

A meglévő müanyag gazdagsága, szépsége és elrendezése azonban minden figyelmet megérdemel és ha a hiányokat pótolhatja az állam, a budapesti Szépmüvészeti Muzeum a legjelentékenyebb kontinentális muzeumok sorába emelkedik.

Panoráma. Bécs. 1926.jul.11. 9.sz. 9-11.p.

Barna (Románia)

Mortobágyi Alkotótábor

Feritegyi Galácia
1995 szept 13 - okt 4

MDK

Holló Barnabás

Mellszobor tanulmánya.

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet.
Bpest.1916. 21.l.

n. Holló Barnabás, szobrászm. MDK

posthumus művéért - II. Rákóczi Ferenc lovas-szobráért a néhai Ráth György-féle díjat ítélte oda a pályabíróság.

Kitüntetések. - Műcs. 1917-18. téli kiáll.
Művészet. 1918. 1. 32.

MDK

Holló Barnabás, szobrászm.

neves szobrászainak közül ő is szerepel a gazdag
bronz-kollekcióban.

A MIP Társ. karácsonyi vására 1968 nov.21.-én nyílt m
MIP. 1968 341.l.

MDK

Holló Barnabás

"Furulyázó juhász" bronzöntvénye az Iparműv. Társ.1899.évi tárlatan.A műtargy az Iparműv.Muz számára vásároltak között.

Cikk: A miniszter vásárlásai.

Magyar Iparművészet,1899. 38.l.

— 1. — M. D. K.

HOLLÓ Barnabás szobrász

1866 - 1917.

Betyár lovon (1896.)

Egy hű barát

Férfi fej (1917.)

Ivó huruc

A M. N. Galéria állagjegyzeke I./a r.

./. Bn. 1959. 161-162. l.

MDK

Holló Barnabás, szobrászm.

a kiállitás megnyitó napján nevesmüvészeink müvészi adományából tombolát rendeznek.

Mükiállitás Budán.
Mücsarnok.1900. 4.sz. 51.l.

MDK

Holló Barnabás

"Leselkedő betyár" c. bronz munkáját / cizellálta Bösl J./ megvásárolta a Vall.- és közokt. min. az Iparmüv.Társ.1897.évi karacsonyi tarlatán és az Iparmüv.Muz.-nak ajándékozta.

Magyar Iparművészet, 1899. 38.l.

MDK

Holló Barnabás

"Megy a juhász szamáron" bronzöntvény, mintaz-
ta Holló Barnabás / cizelálta Bösl J./ amelyet
a Vall.- és közokt.min. megvásárolt az Iparmüv.
Társ. 1897.évi karácsonyi tárlatán és az Iparm.
Muz.-nak ajándékozott.

Magyar Iparművészet, 1899. 38.l.

— 3. — M. D. K.

HOLLÓ Barnabás szobrász

II. Lajos király

Szendy Árpád mellszobra (1902.)

A M. N. Galéria állagjegyzéke I./a. r.

Bp. 1959. 163. l.

— 2. — M. D. K.

HOLLÓ Barnabás szobrász

Kuruc vitéz lovon (1904.)

Magy a juhász a szomáron

Mikszáth Kálmán mellszobra (1910.)

Női mellszobor, magas relief (1909.)

A M. N. Galéria állagjegyzéke I./a. r.

Bp. 1959. 162-163. l.

MDK

Holló Barnabás, szobrász.

Gömörmegyében megindult mozgalom ,mely a Virág-regék költöjének akart érc-szobrot emelni eredményeként H.B. ingyen tervezte és mintázta Tompa Mihály szobrát, mint Gömörvármegye szülötte. A szobrot az ujpesti Beschorner -féle öntödében öntötték.
Tompa virággal kezében magyar zsinoros viseletben sziklához támaszkodva áll. Rimaszombaton a Tompa-téren kapott helyet.

Tompa Mihály szobra.

Mücsarnok. 1899. 25.sz. 399-400.l.

Holló Barnabás

Bocskai

/repr./

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961. Debrecen **Képjegyzék** 136.

Holló Barnabás

Bocskai szobrának másolatát felállították Debrecenben az Emlékkertben. Tóth Tudás szabadságszobrának helyére.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk Bőgel József/
1961. Debrecen 93.l

MDK

Holló Barnabás

Testőr diszben, márv.

Rokokó férfi, "

II.Rákóczi Ferenc, br. lovasszobor

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Holló Barnabás

"A Magyar Tudományos Akadémia emléktáblája" cimmel a lap bemutatja a müvész dombormüvét, amelyen az egyes vármegyék követein kivül, Döbrentei Gábor, gr. Széchenyi István, gr. Károlyi György, gr. Eszterházy Mihály és br. Wesselényi Miklós alakjait mintázta meg.

Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 1893. január 22. XV. évf. 4. sz. 57. lap

MDK

Holló Barnabás és Istók János, szobrászm.-k

a III. díjat nyertek közös pályamüvükkel.

P.A.:A Kossuth-szobor pályázata. MP-IP 1908.ápr.19. 16.sz.

167.1.

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

nüne Felery Miklós szinész
sírján levő portré, mely máig
a második világháboru sérülé-
seit viseli – oly sok egét hiressé-
günk sírjával egetemben.
Móra Gábor: Hol sírjánk dombo-
rulnak...

BUDAPEST, Bp.1966. IV.évf. 8. sz. 27. old.

MDK

Holló Barnabás szobrász

Thököly Imre ...késmárki sirkápolnája. Épitő Ipar, 1910. jun. 5. 235.l.

Képek.

MDK

Holló Barnabás

Kolumbán Lajos: Késmárki Thököly Imre fejedelem nyugvóhelye. Vas. Ujs. 1908. 49.sz. képpel. 990. 1.

MDK

Pécsi Képzm. és Műbar. Társ. kiáll. 1927. nov.

MDK

Holló Barnabás

Rákóczi siremlék pályázaton2ooo koronás jutalmat kapott

Művészet, 19o8. 128. l.

Művészet

MDK

Holló Barnabás szobrász

I. Ferenc József

Erzsébet királyné

Árverési Csarnok Aukc. kat. 1933. okt. 3.sz.

XI. 1.

MDK

Nagyrévi Gy: Szé

Hollò Barnabás

Képnische van dr. P. F. gyűjteményében.

Losonci M.: Egy budai műgyűjtő otthonában; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 16. l.

Holló Barnabás

Wesselényi Miklóst ábrázoló domborművét 1905-ben helyezték el a ferenciek templomának baloldali homlokratán.

A ferenciek barokk temploma.
Budapest, 1971.8.sz. 23-25.l.

24.l.

Holló Barnabás

Kuruc előőrs, bronz

Budapest székesfőv. tulajd.

agyar Mors avagy
jén történt veszedel-
zete.

Holló Barnabás

Borkai (szobor, szerzo)

A képzőművészeted
Debrecenben 1961

136 Kép

Holló Barnabás MDK

Forrásnál, szobor

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Holló Barna

B. Erzsike

Műcsarnok 19091 tav. kiáll. kat. 33.1.

MDK

Holló Barnabás

Henriette, c. szobormüvének repr.

Műcsarnok, 1912. tav.kiáll.

MDK

Holló Barnabás és Istók János,

közös pályatervének rep. -ja a 315.l.

Jutalomban részesültek.
A III. dij nyertesei.

A Kossuth-szoborpályázat jutalmazott tervei.
Vasárn.Ujs. 1908. 55 évf. 16 sz. 314-316 l.

Holló Barnabás és Vágó József.

a biráló bizottság egyik tervet sem fogadta el. A beérkezett pályamüveket 3 kategoriába osztotta be. Pályamüve a III. kategoriába jutott.
Közösen dolgoztak.

Irodalom és Müvészet. - A Vörösmarty- szobor.
Vasárnapi Ujs. 1902. 49.évf. 41. sz. 675.l.

Holló Barnabás, szobrász

a Szécsényi emléktábla, a Wesselényi emléktábla, stb. művésze 1917. nov. 2-án, 52 éves korában meghalt.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1917.évf. 45. sz. 275. old.

MDK

Holló Barnabás és Istók János, szobrászm.

a harmadik - 6000 koronás dijat nyerték.
a budapesti Kossuth-szobor pályázatán.

Müvészet. 1908. 2o4.1.

MDK

Helló Barnabás és Istók János, szobrászm.-k

a III. díjat nyerték közös pályaművükkel.

P.A.: A Kossuth-szobor pályázata. MPIP. 16.sz. 1968 ápr.1
167.1.

MDK

Holló Barnabás és Istók János

együttes müve nyerte el az egyik harmadik- 4000 korona-dijat.

Müvészet.-A Kossuth-szoborpályázat ügye végre dülöre jutott.-Szalon Ujs. 1908.7.sz. lo.l.

Holló Barnabás, szobrász M.D.K.

Ferencesek pesti templomá-
nak oldalfalában levő „Wesselé-
nyi Miklós" emléktábláját hőrli:

Szalatnai Rezső: Wesselényi Miklós,
az árvízi hajós..

BUDAPEST, Sp. 1967. V. évf. 7. sz. 13. old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., D...

szövarch.131.6.ó

Holló Barnabás

Kocsis A.kikérdezése.
kikérdező: Lakatos József.1955 aug

.ort.Dok.

Ferenczy Károly

szövarch.124

MDK

Holló Barnabás

Ő Felsége a királyné lovas szobra, bronz

Ő Felsége a király lovas szobra, bronz

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 25.1.

MDK

Holló Barnabás

Lyka K.: Téli tárlat 1900-1901. Bpest 1901.
49.l.

M.D.K.

Halló Barnabás, szobrász

fogja elkészíteni a király éltal adományozott tíz szobor közül az Andrássy-uti Köröndön felállítandó Boeshay István szobrot.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1900. XXI. évf.

dec. 25 sz. 6. old.

M.D.K.

Hollô Barnabás, szobrász

és Györgyi Géza II. Rákóczi Ferenc kassai sírcsulékéra készített díjnyertes pályaművének gipszmintáját, döntés végett felállitották a helyszínén.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII.évf.

febr. 1. sz. 14 old.

MDK

Holló Barnabás

A király altal a nemzetnek ajandékozott tiz szobor egyike Bocskay Istvan erdélyi fejedelem szobra, melynek mintája Holló Barnabás műtermében készült el.

Cikk: Bocskay fejedelem szobra.

Vas.U°s.1900. 47.évf. 77.l.

MDK

Holló Barnabás

Vasárnapi Ujság 1896. 9. sz. 141.l.

Holló Barnabás

MDK

Henriette, szobor

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

6000 K-ás harmadik díjat nyert Istók Jánossal körösen készített pálya-művével a Epesti Kossuth-szobor-pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

ápr. 15. sz. 12. old.

Holló Barnabás

MDK

József Ferenc főherceg, repr.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállítás

Holló Barnabás MDK

Vörös ördög, bronz

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Holló Barnabás, MDK

jutalomdijban részesült.

A Bartha-szoborpályázat. -Vállalkozók Közlönye. 1908 V.13.

M.D.K.

Holló Barnabás

"Wesselényi-emléktábla a Kossuth Lajos utcában" cimmel hozza a lap a müvész dombormüvét, melyet az 1838.-évi árviz emlékére készitett.

Magyar Salon, Bp. 1905. ~~márc~~ ápr. hó. ~~41~~ 42. kötet 575. lap

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

műve a budai Koronaőrtéren álló Millacher-kút, a pesti ferencesek templom oldalfalában levő Wesselényi-relief és a Tudományos Akadémia oldalfalában elhelyezett Széchényi-relief.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

241. old.

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

Az 1871-ben megnyilt Mintarajztanoda növendéke. 483.o. A korvintéri kát, A ferences templom falán Arvizi hajós, Akadémián a Széchenyi emlékmü. Későbbi szobrai nem oly jók. 487.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Minerva. 1960. Bpest

Holló

Művével szerepel a debreceni városháza napfényében rendezett Képzőművészeti Kiállításon.

m. 929. XI. 20.
P. H. 929. XI. 20.

MDK

Holló Barnabás

Pesti Napló, 1918. febr. 1. /f.g: Madarász, Zemplényi, Holló/

MDK

Holló Barnabás szobrász

Wesselényi-emléktábla

Szoborpróba.

Műcsarnok, 1901, 308 l.

13. Paraszthász, földszintes, 2+kapu

. 23 l./

MDK

Holló Barnabás szobrász.

Bocskay
Wesselényi-dombormü

Palkovics A: A m. szobrászat népszerüsitése.
Mücs. 1899, 9 l.

les, alacsony falakkal és kis tornyocs-
em. A nagyméretü külső erődítések el-
okoli Musztafa budai basa 1573-ban épít-
142o körül. Később a Garai- és az
3-tól királyi vár volt. 1561-től kapi-
56-ban Szulejmán szultán óriási hadsere-
ptember 7 közt vitézül védte a várat,
69-ben Vecchi Gábor ezredes visszafog-
tták. Benne Zrinyi Miklós Múzeum, helyi

Holló Barnabás, szobrász MDk

A budai Corvin téren (Viziváros) lévő nagy-hírű Vadász-kutat, amelyet Holló Barnabás alkotott hatvan évvel ezdőtt, az idén rendbe hozzák.

– : Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 4.

Holló Barnabás

rod

Z

Fenyvessy László dr.:

Az ősmagyarok ábrázolása a magyar képzőművészetben.

Képzőművészet 1929. 23. 7.

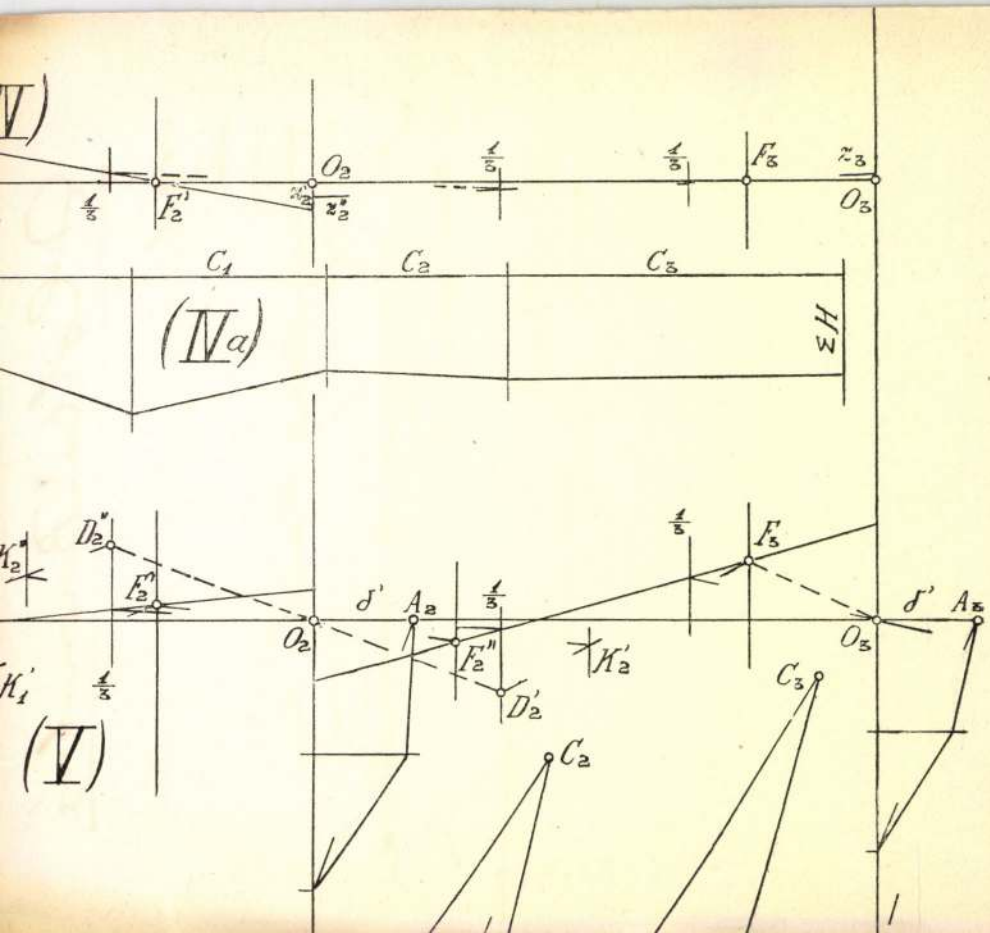

(V)
O_2
F_2'
z_2''
$\frac{1}{3}$
F_3
z_3
O_3
C_1
C_2
C_3
(IVa)
ΣH
D_2''
K_2''
F_2'
δ'
A_2
F_2''
D_2'
K_2'
K_1'
A_3
(V)

Holló Barnabás

MDK

József Ferenc főherceg, márvány

A Dessewffy-szobor terve, bronz

Szendy Árpád szobra, gipsz

Műcsarnok 1918. Holló B., Madarász V.,

Zemplényi T. és Pataky L. kiállítás

Holló Barnabást

pátzája elején
Szirmay Alfréd
gróf támogatta

Lykakőrön
49. 1

1947

MDK

Holló Barnabás szobrász

Az Országház szobrait alkotó művészek egyike .

Zámborszky Ilona: A magyar Országház. Budapest, 1937. 91.lap

Holló Barnabás

MDK

B. Erzsike, szobormü

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Holló Barnabás

Művészet 1915. 276.l.

Holló Barnabás

MDK

szobrász

Repr:

"A Magyar Tud. Akadémia alapitása"

"Wesselényi -emléktábla"

Szöveg utáni képtáblák lapszám és sorszám nélkül

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Holló Barnabás

Holló Barnabás ajánlására
Kmetty János egykis díj-
nok állashoz jutott.

Brestyánszky Ilona: Festő voltam és vagyok.
Nők Lapja, 1977. febr. 12-16. oldal.

MDK

Holló Barnabás és Istók János, szobrászm.-k

közös pályamüve na harmadik- 6000 k.-ás dijat nyerte el.

a biráló bizottság ápr.le-én elhangzott döntése alapján

a bp.-i Kossuth-szobor tervpályázata.
MP-IP.15.sz. 1908 ápr. 12. 162.l.

MDK

Holló Barnabás

Vasárnapi Ujság 1899. 41. sz. 696.l.

Holló Barnabás

alkotásai a „Magyar Tudományos Akadémia alapítása" (1893) és a „Wesselényi" emléktábla (1905).

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 1335 f

2871

Holló Barnabás

Mátyás király, Bocskai sobrát alkotta az Ezredéves Emlékművön.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973

13351

3101

Holló Barnabás.

a Mezőgazdasági Múzeumban rendezett Ló és lovas c. kiállításon a lótenyésztést megörökítő műve szerepel.

Lasonci Miklós: Ló és lovas.

Pest Megyei Hírlap, 1971. okt. 15.

Holló Barnabás

alkotta az I. Corvin téri Lajos kutat
/1904/.

Berza László, Bernát György, Erdei Fe-
renc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 1335 l

2141

Holló Barnabás, szobrai

A hajdúböszörményi Bocskai-szobor alkotója.

Nagy Tibor: Hajdúböszörményi levelek 944–950.

Élet és Tudomány, XXVIII. 1973. máj. 18. 20.

Holló Barnabás

Az Erhsz-Muzeum- M.N.G. kiállitásán,melyet Magyar Müvészet 1895-1945 cimmel rendeztek meg szerepeltek Stróbl Alajos,Zala György,az ő nyomdok kain háró Róna József,Holló Barnabás,Vastagh György,Teles Ede szobrai.

Magyar Hirlap 1969-2évf.264.sz.

Holló Barnabás

Istók János, Kallós Ede, Ligeti Miklós és Telcs Ede, az öt művész, akit a Rudolf-szobor elkészitésével bizott meg az Országos Képző-művészeti Tanács.
A szobrot a Stefánia ut mentén szándékoznak felállitásani, közli a Művészet c. rovat.

A HÉT. Bp. 1904. juli. 17. XV. évf.
29. sz. 468. lap.

Holló Barnabás

Az 1838.-i árviznek és glóriás alakjának br. Wesselényi Miklósnak az emléktánláját mintázta, melyet a Ferenczieк templomának a Kossuth Lajos utcai falába illesztenek.
"Az árvizi hajós egy-szál csónakon menti meg a halálos veszedelemből a tehetetleneket."
Az "Innen-onnan" c. rovat közleménye "Az árvizi hajós" cimmel.

A HÉT, Bp. 1905. márc. 19. XVI. évf.
12. sz. 193. lap.

Hollós Barnabás

domborművét (a pesti Bp. Ferences templom oldalán) említi.

Németh Magda: Idegenvezetőként - itthoniakkal.

[illegible]

28-29.1.

HOLLÓ BARNABÁS, szobrász

1866-1917.-Bpesten tanult.Realisztikus irányzat.Állat-szobrok,életképektörténelemi dombormüvek,stb.-Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben plaketteket rendelt.Önarcképeket,művészportrékat.Köztük HOLLÓ plakettet is ISTÓK JÁNOSTÓL.- A MNM.-ban van. 99+95 mm.-Ltsz.: 41/963/96. 32.old

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM, XXXII.évf. 1975.-1. Bp. 1975

Holló B[ ], szobrász M Dh

Domborműve: a Magyar Tudo-
mányos Akadémia megalapítása.
(fényképe) repr.

–: Így történt! – 28.1

Család és iskola, bp. 1962. március

MDK

Holló Barnabás, szobrász

Istók Jánossal közösen alkotott müve: a Kossuth-szöbor a pályázaton a harmadik nyerte.

Vasárnapi Ujság. 1908. 317.l.
A Kossuth szobor-pályázat. Képpel.

MDK

Holló Barnabás

Magyar kiállító művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

Holló Barnabás MDK

Megy a juhász a szamáron

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállítás

Holló Barnabás, szobrász MDK

Egyik lovasszobrának modelljét megrongálták a Nemzeti Galériában.

(nóti): Kengyel, kantár, buzogány 2

Bp. 1966. júl. 5.

EST AP

Hollé Barnabás

neve említve a „Szobrászat

a 19. század második felében" c. cikkben

Népszava 1972 május 13

Sold.

MDK

Holló Barnabás

Vörös ördög

A téli kiállitás. Művészet 1916. 49.l.

MDK

Holló Barnabás

"B.Erzsike" c.szobor repr.

Mücsarnok 1909.tav.kiáll.

Holló Barnabás

MDK

Vörös ördög, bronz

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Holló Barnabás

d.-: A téli tárlat. Művészet 1915. 440.l.

Holló Barnabás MDK

Férfiképmás, szobormü

Mücsarnok 1897. Téli kiáll.

Holló Barnabás MDK

Repr.:

"Az árvizi hajós" Bp.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.
133.l. 96.kép.

MDK

Holló Barnabás

Repr.:

Széchenyi István gróf megalapitja a Magyar Tudományos Akadémiát. Bronzrelief a Tud. Ak. falán.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

132. l. 94. kép.

nemzedékről-nemzedékre s a kik a serdülő leányokat olyan készültséggel bocsátják ki szárnyaik alól az életbe, hogy azok majdan mint nők, mint anyák s mint honleányok egyaránt kellőleg be tudják tölteni helyöket a társadalomban.

Tóth Pál, kit méltán tartanak mintaszerű nőnevelőnek, 1843-ban született Miskolczon. Elemi és középiskoláit szülővárosában, akadémiai és egyetemi tanulmányait pedig Sárospatakon és Budapesten végezte. Eredetileg a papi pályára készült; de sok évi magánnevelői működése a tanári pályára terelte. 1871-ben a szatmári ref. gimnáziumban nyert tanári széket; onnan azonban már a következő 1872-dik évben mostani állására hivta meg a ref. egyházkerület s azóta szakadatlanúl ott működik évről-évre fokozódó elismerés mellett. A miskolczi felsőbb leányiskola, mikor Tóth Pál annak igazgatását átvette, még csak fejlődésnek indúlt intézet volt, mely bennlakó növendékeivel egy szűk épületben szorongott és egyébként is a megélhetés nehézségeivel küzdött. Az új igazgatót azonban mindez nem ijesztette el. Törhetetlenül bizott az ügy hódító erejében és önmagában. A nehéz körülmények közt is csüggedetlen lelkesedéssel fáradozott az intézet anyagi és szellemi föllendítésén. Alapos képzettségével, ritka sikerű tanításával, tapintatos buzgólkodásával annyi barátot és pártfogót hódított intézetének, hogy az egyszerű nevelőintézeti állapotából mai szabású felsőbb leányiskolává fejlődhetett, mely immár nemcsak biztos alapokkal, czélszerű, szép új épülettel s minden követelést kielégítő berendezéssel és fölszereléssel dicsekedhetik, hanem egyszersmind nagy vidéken olyan népszerűségnek örvend, mint kevés más iskola. Tóth Pál nevelő-képességét semmi sem bizonyíthatja fényesebben, mint az a szeretet és tisztelet, a melylyel növendékei az életbe való kilépés után is viseltetnek mind ő iránta, mind az intézet iránt, melyben nemcsak ismereteket szereznek, hanem az igazgató példás házi életéből olyan családi erényeket is sajátítanak el, a melyek örökre is becsesek maradnak előttük.

Tóth Pál az irodalomnak is szorgalmas munkása. Becses olvasmányokkal gazdagította ifjúsági irodalmunkat, növendékei számára több iskolai kézikönyvet írt, számos erkölcsi, neveléstani és irodalmi tanúlmányt tett közzé részint lapokban, részint önálló kötetekben. Ezeken kivűl csinos költeményeket is ír, melyekben a hit és család az uralkodó eszmék. Önálló gyűjteményben is megjelent költeményei közül koronként a «Vasárnapi Ujság» is közölt néhányat. A hölgyeknél legkedveltebb művei az «Ifjú leányok könyve» és a «Gyöngyvirágok».

AGGHÁZY KÁROLY.

Október 14-én egy két-felvonásos új dalmű került szinre a m. kir. Operaházban: «*Maritta, a korsós Madonna*», melynek bemutató előadásáról már röviden megemlékeztünk.

Az új opera szerzője magyar ember. *Aggházy* Károly, a ki már eddig is szép nevet szerzett magának, nemcsak itthon, hanem Német- és Franczia-országban is. Tizenöt esztendőt töltött külföldön, s mikor már érett alkotásaival tüntette ki magát, mint 35 éves férfi tért haza. Budapesten született 1855 október 30-án; már nyolcz éves korában szépen zongorázott, mielőtt Bartalustól s a Nemzeti Zenede tanáraitól az első zeneoktatást nyerte volna. 1870-ben a hires bécsi konzervatórium növendéke lett, s ott maradt, mig zeneelméleti tanulmányait Brucknernél befejezve, egyhangúlag kitűntették az arany éremmel. 1874 után három évig Liszt Ferencz tökéletesítette zongoraművészetét; 1878-ban a fiatal zeneszerző és virtuóz Párisba ment világot látni, s itt barátjával Hubay Jenővel hangversenyzett és sűrűn meghivott vendége volt a legelőkelőbb köröknek, a melyek pedig csak elsőrangú művészek felléptével szokták fényes estélyeiket, házi hangversenyeiket irigyelt ünnepekké emelni. Aggházynak párisi éveit meg-megszakította londoni hangversenye, kirándulása Algirba, hol az akkor épen (1881.) elhúnyt nagynevű Vieuxtemps hátrahagyott műveinek — hegedű- és gordonka-hangversenydaraboknak — zongoraszólamát részben kidolgozta, részben ő alkotta meg. Majd hazatérve, mestere, Liszt Ferencz méltatlankodva hallotta, hogy ily érdemes tehetségnek nincs alkalma hazájában érvényesülni, s azonnal felhivta egy berlini elsőrangú zeneiskola figyelmét Aggházyra. Igy jutott a magyar zongoraművész Berlinbe (1882.), s csak a nyári szünidőben jöhetett haza, hangulatért alkotásai számára. Két hosszú évig élt ott kinn; külföldi kiadóknál jelentek meg szerzeményei, s a nagy Joachim Berlinben játszotta azt a feltűnést keltő vonósnégyest, melynek utolsó tételébe Aggházy magyar dallamot szőtt.

Nagyobb alkotásokra hiányzott ideje, alkalma, s csak most gondolhatott arra, hogy megvalósítsa régi ábrándját, hogy dalművet irjon, s most végre szinre is került a magyar királyi operaszinházban «Maritta» czímű operája. A szöveg sok helyütt akadályozta a zenealkotó művész szárnyaló képzeletét, a mennyiben néhol hosszadalmas. A darab meséje az, hogy Gasca spanyol grófnak a fia inkább művész lesz, képfaragó, semhogy magára erőszakolja gőgös atyjának harczias jellemét, s a darab elején azon tünődik: hol keressen élő mintát, megfaragni az Istenanya szobrát, a ki neki álmában megjelent és korsójából itallal kinálta. Az öreg gróf jön s erélyesen felszólítja fiát Manuelt: háború foly, segitsen a király életét megmenteni, vigyen egy levelet titkon az ellenség táborán keresztül a királyhoz. A művész engedelmes fiúvá lesz, s a mint küldetéséből parasztruhában visszatér: az erdei malomból dalolva jön egy egyszerű leányka, korsóval a kezében, a molnár Marittája; bájos teremtés, szakasztott mása a művész megálmodott Madonnájának. A rajongó ifjú alig hiszi, hogy csak földi lény, de aztán lángragyúlt szivvel szerelmet esküszik a viszontérző leánynak. A boldog fiatalokat meglepi Maritta apja, könyörög, hogy a lány ne bizzék az ifjú hitegetésében, — de ime, egy csoport lázadó a fiatal grófot halálra keresi, s ezeknek az öreg azt mondja, hogy Manuel a jövendőbeli veje. A csapat elvonul, s jön az öreg Gasca; nem tekinti, hogy a molnár család megmentette fiának életét, hanem annyira felháborodik Manuel szerelmén, hogy karddal támad fiára, de a dőfést Maritta felfogja keblével. Manuel az iszonyú lelki harczban megőrül. Az opera második felvonásában megtudjuk, hogy a művész folyton eszményére gondol s megalkotta a Korsós Mária szobrot Maritta hű arczvonásával, emlékezetből. Az öreg Gascát lesujtotta, hogy fia megháborodott; még családi gőgjét is áldozatul hozná Manuel gyógyulásáért; rá is birja a fölépült Marittát: álljon a Madonna-szobor helyére korsójával és szálljon le a boldogtalan művész karjaiba. A «kegyes csalás» sikerül: Manuel nagy rázkódás árán visszanyeri elméje fényét, megnyeri életboldogságát.

Az egész történet igazán költői, s a szív szerepe annyi benne, hogy valósággal kihívja a leginkább hangulatkeltő művészetet: a zenét. S ezert, ha Aggházy (törzsökös magyar létere) mindjárt lelkesült az ódon könyvbe talált idegen histórián: azt épen nem vehetjük rosz néven tőle. Természetes, hogy a spanyol földön játszó dalművet nem lehetett magyaros zenével tolmácsolni, s így az újabb magyar opera problémája Aggházy dalművével sincs még megoldva. De hogy Aggházy arra is képes volna: arról tanuskodnak egyéb, magyarjellegű szerzeményei. A «Marittá»-ban is számos szép dallamot nyújtott s mindegyikébe igaz, mély érzést öntött. Eleget adott a sajátjából, s a hol fölismerhető híres mintákat követett is: eszközeit, kifejezése módját nemes, művészi ízléssel válogatta meg.

Az előadásról még csak annyit jegyzünk meg, hogy *Pevny* Irén a czímszerepet jelesül játszotta és szépen énekelte; mellette Szendrőit (Claudio molnár személyesítőjét) kell kiemelnünk. A többi szerepekben *Arányi, Ney, Diósyné* osztozkodtak a sikerben. *K. I.*

Holló Barnabás szobormüve.

SZABÓ ISTVÁN EMLÉKSZOBRA ROZSNYÓN.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szabó István mellszobra Rozsnyón. A hellen klasszikusok érdemes fordítójának, *Szabó* Istvánnak, a magyar tud. Akadémia, a Kisfaludy-Társaság, a Philologiai-Társaság és a Szent István-Társulat néhai tagjának mellszobrát október 24-ikén avatták föl Rozsnyón. Az ünnepélyen jelen volt *Hámos* László gömöri főispán, a megyei papság, a kassai és dobsinai premontrei társházak számos tagja, a helybeli iskolák tanárai és növendékei, számos fővárosi és vidéki vendég és a város közönségének szine-java.

Az ünnepet az alkalmi mise után a kath. főgimnázium énekkara nyitotta meg a «Himnusz» eléneklésével. Majd dr. *Margalits* Ede egyetemi tanár méltatta szép emlékbeszédben Szabó érdemes életét és irodalmi működését. Utána dr. Kisfaludy A. Béla beszélt szintén az elhúnyt tudós működéséről, majd röviden elmondta a szobor történetét és a Szent István-Társulat nevében átadta azt Heuffler Konrádnak, a rozsnyói premontrei rendház főnökének és a kath. gimnázium igazgatójának. A két szónoklat a már leleplezett szobor előtt hangzott el, melyet *Heuffler* a körül álló gimnáziumi ifjúsághoz intézett beszéddel vett át, lelkesítve az ifjakat a kiváló tudós követésére. Ezután *Komoróczy* Miklós tanár szavalta el alkalmi költeményét; *Hegedüs* István egyetemi tanár, a tud. Akadémia tagja pedig az Akadémia nevében tartott lelkes beszéd után koszorút helyezett a szoborra. Az ünnepély a szózat eléneklése mellett ért véget.

A másfél méter magas kőoszlopon álló érczbe öntött mellszobor, melyet Holló Barnabás szobrászunk tervezett és mintázott, a rozsnyói főgimnázium előtti téren áll, csinos kert közepén. A főgimnázium ifjúsága a leleplezési ünnep előestéjén az intézet tornacsarnokában művészestét rendezett. Előadták «A költő ünneplése» czímű verses alkalmi prológot (Komoróczy tanár művét) és a «Szigetvári Vértanúk»-ból a Zrinyi esküje jelenetét. Az ünnep után a jelenvoltak lakomára gyűltek Ivánkovics püspöknél.

Hangulatok czim alatt a közelebbi napokban *Bartha* Miklóstól egy kötet hagyja el a sajtót. A jeles tollú publiczistának ez a könyve távol esik az ő küzdőterétől, a politikától, és szépirodalmi dolgozataiból fog állani, rajzokból, hangulatos leirásokból, elmélkedésekből. A lapunk mai számában közölt «*Templomban*», mutatvány a kötetből. A kötetet a «Magyarország» szerkesztősége adja ki, s előfizetőinek karácsonyi ajándékúl küldi meg; a könyv ára 2 forint.

Pihenőre. *Költemények. Irta Sánta Béla főgymn. tanár Nagy-Körösön. Nagy-Körös 1897.* A mint az egyes versek alá jegyzett évszámokból látjuk, *harmincz* évi költői működés eredményét foglalja magában e *tizennégy ives* kis gyűjtemény. Termékeny költőnek tehát Sánta Bélát épen nem mondhatjuk; de ez nem is lényeges, az iró

érdemét verseinek nem száma, hanem belső értéke dönti el. Szívesen elismerjük, hogy komoly tehetséggel van dolgunk. Ilyen sorokat, mint «A görög leányhoz» czimű költeményben a következők, csakis valódi költő tud írni:

«Nem ilyen volt-e egykor, a kiért
Ihletve Phidias vésőt fogott,
S addig faragta Párosz hó kövét,
Mig abból női eszményt alkotott!?»

Sánta Béla verseiben sok erő, gondolat, férfias szépség van. De fogyatkozásokkal is találkozunk. Olykor ízlése hagyja cserbe, pl.:

«Oh, jó anyám, ki szíved vérivel
Tápláltad méhed gyönge magzatát.»
«Sovár ajkamnak oly önzetlenül
Nyújtottad emlődnek édes tejét.»

Az édes anya-tejről sokat írtak már a költők, csakhogy nem így. — A formátlanságok sem ritkák. Gyakori eset, hogy verseit túlságosan elnyújtja. Azt sem tekinthetjük előnyül, hogy a szabályos versalakoktól idegenkedik. Ezzel sokszor árt a hang és hangulat egységének. Sánta Béla kötetében helyet talál a szerelem, családi érzés, barátság, elmélkedés, subjectiv borongás, stb., s a szerző mindenikben nyújt egy- vagy más tekintetben figyelemreméltót. A kötetből mutatványul álljon itt a következő költemény:

Vallomás.

Nehéz bánat emészti lelkemet
Mely nem hagy el, mig sirba nem temet.
Talán a hant alatt,
Hol a sziv megszünik dobogni,
S gyötrő szerelmi láng lobogni,
Búbánat s szenvedés forrása elapad.

De nem! A sir oly mély, olyan setét,
Fény nem deríti gyászos éjjelét
Én nem vágyom bele!
Oly szép, oly csábító az élet
Érzés ha kél, remény ha éled,
S ha ifju tűz s erő karöltve jár vele.

Bennem pezsgő vér forr s ifjú erő,
Mely nem csügged s a harczban vakmerő,
Ha van mért küzdeni.
De reményem ott ég szemedben,
Drága lánykám édes szerelmem;
Mért eltitkolni azt, miért elrejteni?

Elmondom, bevallom, nem titkolom tovább:
Nélküled kietlen, sötét s legmostohább
Sors volna életem.
Legyen bár ébrenlét vagy csalóka álom;
Én csupán szép arczod ragyogását látom,
Varázsló alakod velem van szüntelen.

Oh, bizd magad arra, ki igazán szeret!
Csaló, gaz áruló az soha nem lehet.
Az élet tengerén
Sajkánkat ringassák bár kedvező szelek,
Vagy hányja örvénylő, villámló förgeteg,
Erős karral, szivvel, hidd el, megvédlek én!

Mért akarsz szivedre sulyos békót vetni?
Mért nem akarsz engem lángolón szeretni?!
Én lábadhoz dobom, ha úgy kell, életem!
Boldogságot adni
És azt elfogadni,
Ki tiltja meg neked? Ki tiltja meg nekem?

Oh, szeressük egymást, oh, addig szeressük,
Mig ifjuságunkat sirba nem temettük.
A föld úgy is szegény;
Mért a sziv szerelmét élve eltemetni,
Ha gazdaggá tesz az s nem sinyli meg senki?
Oh, én úgy érezem:
Az igaz szerelem
A legdrágább kincs, mi itt a földön terem.
Csak te, te légy enyém!

Oh, úgy-e az leszesz, szerelmes angyalom
S én lelkem gyöngyeit
Örömöm, bánatom megszentelt könyeit,
Szivemnek vágyait,
Ábrándját, álmait,
Hitemnek csillagát, reményem horgonyát
S éltem minden kincsét te reád bizhatom!

Váradi Antal színműveiből az Athenaeum-társulat kiadásában sorozat indult meg. A szerzőnek ismeretes bibliai drámája «*Iskarióth*» nyitja meg a sorozatot. A költői tragédiának ez már a harmadik kiadása. Húsz év előtt került színre, ma is a nemzeti szinház játékrendjén van s németre is lefordították. Az új kiadást «Édes jó Anyja emlékének» ajánlotta a költő. A füzet ára 80 krajczár.

Falusi gazda naptára az 1898. évre. Immár 34-ik évfolyamát élte meg ez a míveltebb gazdaközönség számára szerkesztett nagy gazdasági

TÓTH PÁL, A MISKOLCZI FELSŐBB LEÁNYISKOLA IGAZGATÓJA.

naptár az idén, rendkivül dús és érdekes tartalommal. A közszükségletnek tesz eleget azon rovata, mely azon intézményeket ismerteti, a melyekre a gazdálkodással foglalkozóknak leggyakrabban szokott szükségük lenni; igy nevezetesen ismerteti a különféle, gazdasági, szőlészeti iskolákba való fölvétel föltételeit, az itteni ösztöndíjakat, aztán a szőlészeti fölügyelőségeket, a hova mindenféle szőlészeti, borászati kérdésben bárki fordulhat és díjtalan utbaigazítást nyer; el van mondva: hogy s mennyiért lehet szénkénegező munkavezetőket szerezni; hova kell fordulni, ha az ember valamely pusztító rovar irtására nézve kiván tanácsot, vagy a selyemtenyésztést kivánja űzni, vagy tejgazdaságot berendezni, vagy okszerűen méhészkedni, stb. Arra is utasítás van adva: mily eljárás követendő, ha valaki az állami kulturmérnökök közreműködését akarja magának biztosítani. Ezután következnek a különböző mezőgazdasági, állattenyésztési, baromfitartási, méhészeti, szőlészeti, kertészeti, gyümölcsészeti czikkek, mind a legújabb tapasztalatok felhasználásával; végül számos hasznos tudnivaló van fölsorolva, a gazdálkodás és háztartás különböző ágaiból. A szöveget vagy ötven kép teszi érdekesebbé. E nagyterjedelmű naptárt *Szivos* Béla szerkesztette. Ara 60 krajczár s a *Méhner* Vilmos kiadó-hivatalában szerezhető meg, Budapest, IV. Egyetem-utcza 4. sz.

Szinházak. Az őszi évszak mozgalmasan köszöntött be a fővárosi szinházakra. Öt nagy szinházban tartanak most már előadásokat s mindenik meg akarja érdemelni helyét.

A *Nemzeti Szinházban* október 22-ikén eredeti szinmű bemutató előadása volt. *Prém* Józseftől, a ki régibb iró, «*Adorján báró*» került szinre. Ez a Porzsolt Kálmán által a magyar társaséletből vett szinműre kitűzött ezer koronás jutalomban részesült, a szinpadon azonban langyos fogadtatásra talált. A szinmű az arisztokráczia körében játszik, személyei grófok, bárók, sportsmanek. Hőse a népes személyzetből is több: Szidónia grófnő, Zalatnay Adorján báró és Mindszenty Jenő gróf. Épen mert határozott központja nincs a darabnak, s minden felvonás más és más személy történetéhez fog hozzá, a figyelmet megkapni nem birja. A kaczér Szidónia grófnőbe szerelmes Adorján báró, Mindszenty gróf és Fedor gróf. Az utóbbinak nyujtja azonban kezét, mert ez egy bravuros hőstettel koczkáztatta életét. Fedor gróf nem sokára meghal, Adorján báró a bánatával Amerikába utazik s elpocsékolja vagyonát. Mikor visszatér, már a tönkrejutás szélén áll; ha az özvegygyé lett Szidónia grófnőt elvenné, megmenthetné magát a bukástól, de Adorján nem akar egy kaczér nő rabja lenni, hanem dolgozni. Uj szerelem is fakad szívében s igy vértezve Szidónia csábításai nem is fognak rajta, hanem nőül vesz egy szeretetre méltó bárónőt. Nagyon zord azonban Mindszenty Jenő gróf sorsa, kit könnyelmű élet pusztít el, morfiummal él, s végre morfiummal mérgezi meg magát. Nem világos, hogy mért bünhődik igy, de a sorvasztó betegség és kínos haldoklás most nagyon divatos a szinpadon. A nemzeti szinház legjobb erői takargatták a szinmű fogyatkozásait: *Márkus* Emilia (Szidónia), *Alszeghy* Irma, *Mihályfi* (Adorján), *Császár* (Mindszenty), *Dezső* (Fedor), *Ujházi*, *Bercsényi*, *Hetényi*, *Paulayné*, stb.

A *Vigszinházban* egy hirneves olasz drámai szinművész, *Zacconi* keltett nagy érdeklődést, ki saját szintársulatával lépett föl. Zacconi az előadó művészek egyik legelseje, a genre-alakítás mestere, s a reálizmusnak igazán borzalmas tolmácsa, a kinek szenvedését, halálát (például Ibsen darabjában «A kisértetek»-ben, és Bracco szinművében «A becstelenek»-ben) a szinházban levők magok is átszenvedik. A művészet túlozása mellett Zacconi nagy becsű alakításokra is hivatott. Dumas régi vígjátékában «Kean»-ban elegáns és vidám alakítása, Shakespeare «Lear királyában» az aggkor hatalmas küzdelme és tragikus szenvedése hatott meg mélyen mindenkit.

A *Népszinháznak* okt. 22-ikén szintén bemutató előadása volt. A termékeny *Bokor* Józsefnek, ki szöveget és zenét maga szokott írni, «*Három légyott*» czimű operettje került szinre. A szöveget, mint a szinlap mondja, idegen eszme után írta. A közönség mulatott rajta. Csinos, könnyű zenéje jobban tetszett, mint szövege, melyhez Hennequin «Rózsaszinű dominó»-ja szolgált tárgygyal. A történet a körül forog, hogy a férfiak hajlandók a csapodárságra, mihelyt alkalom van hozzá. *Küry* Klára szeretetreméltón szinezte és énekelte szerepét, mellette *Bárdi* Gabi, *Szirmai*, *Csatai* Zsófi, *Gazsi* Mariska, *Kenedich* kapták a legtöbb tapsot.

A *Magyar Szinház* második ujdonsága is idegen darab: «*A császár ezredese*», irta Ohnet, fordította Fái J. Béla. Ez okt. 23-ikán került szinre. Hosszú életre nem számíthat; a szinházi erőknek drámai része is, mely ezúttal először lépett föl, nem hódította meg a közönséget. A darab hőse Roquebrune ezredes, Napoleon hadsegéde, ki császárját elkiséri Elba szigetére is a számüzetésbe, otthon hagyva menyasszonyát. Ez pedig elfogadja egy marquis udvarlását, hanem hűtlenségének látszatát nővére veszi magára. Az ezredest, ki menyasszonya csábítóját párbajban lelövi, de aztán mint összeesküvőt, a császár ellenségei elfogják, ki akarják végezni. Menyasszonya megmenti ugyan, de az ezredes nem bocsát meg neki, hanem visszatér a császárhoz, hogy tovább szolgálja. A főszerepet Molnár László játszotta, s a legjobb volt társai közt.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia október 25-iki ülése báró *Eötvös* Loránd elnöklete alatt ment végbe, s főtárgya *Simonyi* Zsigmond emlékbeszéde volt *Szarvas Gáborról*, a jeles nyelvtudósról.

Szarvas Gábor Egerben, Baján, majd Pozsonyban tanárkodott s ezenközben indult meg tudományos munkássága, a melyet 1879 óta sulyos betegsége szakított meg, midőn szemevilága is nagyon meggyöngült. 1881-ben a tanári pályáról nyugalomba vonult, s napjai nagyrészt nehéz betegségben teltek el. Az ötvenes évek magyar nyelvének idegenszerűsége birta rá Szarvast, hogy a nyelvtudomány szolgálatába álljon. A mesterséges nyelv káros és veszedelmes voltát iróink, tudósaink csakhamar belátták s egymás után léptek föl, hogy a magyar nyelvnek eredeti természetét visszaadják. Brassai Sámuel volt az első, utána jött Arany János, s azután Szarvas Gábor, a kit az Akadémia megbizott a «Magyar Nyelvőr» szerkesztésével. Erre ajánlta őt erős nyelvérzéke és nagy tudása. A «Magyar Nyelvőr» némi forradalmat idézett föl, sok támadásban volt része, de Szarvas éles szatirájával igyekezett lefegyverezni ellenségeit. Az emlékbeszéd kiterjedt Szarvasnak nyelvtörténeti és népnyelvi munkásságára is, s a közönség éljenzéssel fogadta.

Ezután *Szily* Kálmán főtitkár a folyó ügyekről tett jelentést. Bejelentette a kultuszminiszter leiratát a nyelvtudományi osztály keretében állandó szótárbizottság alakulását illetőleg. Az összes ülés köszönettel tudomásul vette a miniszter ajánlatát s az ügyet az I. osztályhoz utalta. — Az Akadémia megválasztotta ezután a *birálókat* a különböző beérkezett pályaművekre.

A Kisfaludy-társaság október 27-iki havi ülésére, melyen *Gyulai* Pál elnökölt, nagy hallgatóság gyült össze.

Beöthy Zsolt titkár jelentette, hogy a társaság ereklye-tárát Toldy Lászlóné, a fővárosi levéltárnok neje Kisfaludy Károly kezének egy csontjával gyarapította. Toldyné apósa, Toldy Ferencz akkor jutott ehhez, mikor Kisfaludy Károly hamvait a régi váczi temetőből a kerepesi-úti temetőbe szállították. Jelentette továbbá a titkár, hogy Vuk M. és fia czég ötven éves fönnállásának emlékére 400 koronát adományozott a társaságnak s hogy Szigetvári István tanár 100 frttal az alapító tagok sorába lépett.

Ezután *Hegedüs* István két költemény szép fordítását mutatta be *Lamartinetől;* egyik «A béke Marseillaise», melyet Becker német költő «A német Rajna» költeményére írt válaszul, a másik «Az első bánat» czimű allegoria. *Beöthy* Zsolt a *királyszobrokról* olvasott föl, a királyi kegyből nyert tíz szobor jelentőségéről azok megalkotásáról az érczbeöntendő alakok arczképeinek hitelességéről és az elhelyezésről. Előadását nagy érdeklődéssel hallgatták. Majd *Endrődi* Sándor olvasta föl. «A brémai Rathskeller»-ben czimű, Heine emlékének szentelt költeményét, utána *Kozma* Andor ért el zajos hatást «A reformok» czimű szatirájával, melyben a

Holló Barnabás ~~fess~~ szobrászmüvész
Ráth György dij. a téli tárlaton
Mellszobor-tanulmány.
Müvészet, 1915, 47o, 471 l.

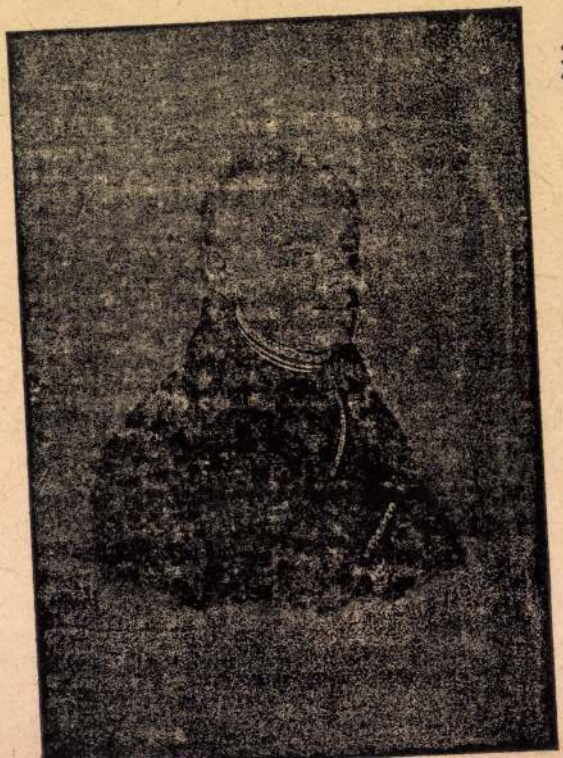

Angyal
Papír,
Kő
24

KUPE
1796—
Mária
Papír,
Vázlat
főoltár
székese
G

LIED
1780—
Pyrker
Papír,
G

Kopác
Papír,
C

NÉM
Keres
Perga

NÉM

Holló Barnabás

Megyaj úhász a pomáron, bronz, 42 cm.

Die Kunst der Jahrhundertwende, Ausstellung, István király muzeum Közleményei, Serie D. Nr. 41. Székesfehérvár, 1965. 16 l.

JÓSKA ÖCSÉM

MÁRTON FERENC RAJZA

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ
DEÁK FERENC RAVATALÁNÁL

HOLLÓ BARNABÁS
DOMBORMÜVE

LELEPLEZTÉK A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIÁBAN 1914. NOVEMBER 19-ÉN.

Művészet 1914.

Márton Ferenc

Holló Barnabás

Erzsébet királyné, bronz

Ferenc József, bronz

Árverési Csarnok aukció katalógus. 1933. október.

3.sz. 42 l.

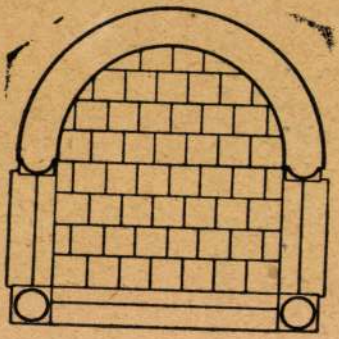

398. kép. Csorna. Kerti ház. Alaprajz

SZT. ANTAL-KÁPOLNA A TEMETŐBEN

Drinóczy György feljegyzései szerint 1770-ben épült. Mint temetőkápolnát, 1890-ben romantikus stílusban restaurálták.

Útmenti szobrok.

1. Mária-szobor a község nyugati szélén. A 18 század közepéről. Lépcsőzet felett kockaszerű talpazat; talpán: 2757 H. G. Felfelé keskenyedő pillés oldalain rokokó-díszek, hasonló gyámkörön álló Madonna. A szobormű körül álló ducokból csak kettő van meg. Szép kőfaragó munka. *2. Donatus* oszlop a község déli peremén. Harangvirágos díszű pillér, volutás és kagylós fejezet. A 18. század köze-

Holló Barnabás

Szent István szobra
(Velencei emlék-
könyvből.)

Repr.
Kisszikl(a) Kath. Magy

10. l.

1902

Tóth Bagi Géza
Csanytelek

Holló Barnabás

Vas. Ujs. 1904. 882 l.

szedet.

Kurucz-szobor a majtényi síkon. A szatmármegyei majtényi sikon, a hol 1711-ben a kurucz tábor letette a fegyvert, emléket akarnak állítani Rákóczi szabadsághőseinek. Az a zászlót tartó lovaskurucz, melynek bronzmintáját a Műcsarnok mostani téli kiállításán a budai királyi várpalota számára vásárolták meg, eredetileg ide van szánva. A busuló kurucz alakja *Holló* Barnabás munkája.

Esztergom, porta spec.

302-303

Népszabadság
1988. szeptember 7., szerda

Egy szobor utazni készül

Az első történet. Hol volt, hol nem volt, Mátyás király nagyot gondolt, és a dúsan termő békési Alföld egy részét, az apjától örökölt szentandrási birtokot édesanyjának, Szilágyi Erzsébetnek adományozta. Később a föld Corvin János örökébe szállt, aki — ki tudja, mely okból — az egészet eladta Dobosi Dánfy Andrásnak, Mátyás király egyik katonai főtisztjének. Dánfy — örökösei nem lévén — új jussát egyszerűen elosztogatta; Komlós például testvéréé, Mártoné lett. Márton halála után az uradalom egyik negyede, a Szárazér-parti Komlós, Toldy Mihály Miklós nevű kisfiára szállt. Az időpont 1512. Kötelességünk ideírni, hogy ismereteinket *Gajdács Pál* Tótkomlós története című munkájából szereztük. E könyv 1896-ban jelent meg Gyomán, Kner Izidornál.

A második történet. És vele a második könyv, amit feltűnünk, Arany Jánosé. A Toldi.

Tudjuk, a nagyszalontai Arany Jánost mélyen megérintette a legenda és a legenda első feldolgozása, Ilosvai

A torzó Sülysápon.

Selymes Péter 1574-ben írt verses elbeszélése. Ha elfogadjuk, hogy Szalonta az Anjou Nagy Lajos király idejében éppúgy Toldi-birtok volt — ismeretes: Nagy Lajos halálakor Toldi Miklós volt Szabolcs vármegye alispánja —, mint ahogyan Komlós a Hunyadiak idején, miért ne játszhatnánk el a gondolattal, hogy Arany János — hallván a Toldi család Békés megyei földjéről — az irodalomból oly jól ismert „időkeverés" módszerét alkalmazva, a Lajos idején élt hősét a Mátyás korabeli birtokra „menekítette"? Ha időben nagy is a távolság Szalonta és Komlós között, térben nem az.

A komlósi Szárazér rendezetlen-gondozatlan partvonulata zsombékos volt, náddal sűrűn benőtt, a kiemelkedő száraz dombocskák viszont jó enyhelyet adtak. Ezért írhatta emígyen Arany Miklósról szólván: *„Magát egy kiszáradt nagy nádasba vette."*

Az ötödik ének figyelemre méltó tárgyunk szempontjából. Ebben esik meg az emlékezetes farkaskaland. A táj — mondjuk hozzá: a komlósi vidék — leírása itt sem hiányzik Arany kincsestárából: *„S amint visszafelé méne, mendegéle, / Egy helyütt a zsombék csak lesüpped véle: / Réti farkas fészke volt éppen alatta, / Benne két kis kölyke ritt az istenadta."*

Mindenképpen el kell még időznünk ennél az éneknél; cikkünk későbbi megértéséhez ez nélkülözhetetlen. Amikor Miklós már-már legyőzi a veszett méreggel támadó anyafarkast, újabb veszély fenyegeti: *„Ordít a hímfarkas s hátul megtámadja."*

Ugye, emlékszünk még a tizedik versszak első sorára is: *„Akkor fogja Toldi, jót kanyarít véle..."* Mármint a döglött toportyánnal. Nos, ez a sor nemcsak papíron nyert megörökítést Arany János gyöngybetűivel. Holló Barnabás szobrászművész márványba is faragta, amint majd arról alább szó esik.

A harmadik történet. Budapesten, a Városligetben, a régi Iparcsarnokhoz vezető úton 1927-ben szobrot avattak. Az előzmények nem nélkülözik az emberi tisztesség példáját. Holló Barnabás szobrászművész 1865-ben született Alsóhangonyban. Kora megbecsült, népszerű művésze volt, vésője alól került ki a Magyar Tudományos Akadémia falán ma is látható nagyméretű dombormű: Az alapítás. Többször megmintázta Kossuth alakját; Bocskai Istvánt ábrázoló műve a Millenniumi Emlékmű elidegeníthetetlen része; a művészettörténet számon tartja Rákóczi, Vajda János és Tompa Mihály alakját idéző szobrait. A kiváló realista-romantikus alkotó 1917-ben halt meg. Háború volt, forradalom és ellenforradalom váltotta egymást; az ilyen idő nem szokott kedvezni a múzsáknak. Holló Barnabást is, mintha elfeledték volna. A Fővárosi Képzőművészeti Bizottság vezetői azonban tisztelegni kívántak a nagy művész géniusza előtt. Holló özvegyétől 1926-ban megvásárolták a hagyatékban fellelt Toldi-szobor gipszmintáját, s Vignali Rafael műércöntő műhelyében hamarosan el is készült az embernagyságú végleges változat. Posztamensére pedig odakerült a márvány, s a rá vésett felirat: „Akkor fogja Toldi, jót kanyarít véle..."

A szilaj Toldi, a két vert farkassal azonban nem sokáig állhatott méltó környezetében, a Liget ősfái alatt. A második világégés során — bombától vagy tanklövedéktől? — a szobor elpusztult.

A negyedik történet. Elpusztult? Nos, igen is, nem is. Elpusztult a terméskövekből emelt posztamens, rajta a márványtábla; el a két farkas és Toldi Miklós alakjának nagy része. Ami megmaradt, az a feje, a bal karja és a törzsnek valamivel kevesebb, mint a fele.

A torzó sokáig hányódott. Persze mindig voltak gondos és lelkiismeretes emberek, akik valahogy megóvták a bronzalakot a további, a teljes enyészettől. Amikor a Budapest Galéria sülysápi raktárába került, léte felől ugyan már elmúlt a végveszély, de feltámadására mégsem volt semmi esély. A szakértők azt mondták: kiegészítése — mert hiszen restaurálásról szó sem lehet a nagymérvű rongálódás miatt — értelmetlen. Ez a vélemény egyben megpecsételte a szobor felállíthatóságát is. Mindezt kiegészítették azzal, hogy a jelen ábrázolásfelfogása lényegesen eltér Holló Barnabásétól, ha tehát valaki úgy vélné: érdemes ismét megmintázni Toldi Miklós alakját, az új

Holló Barnabás elpusztult városligeti szobra.

szobor már feltétlenül napjaink életérzését, hősfelfogását sugallná.

Vagyis maradjon minden a régiben és a torzó Sülysápon?

Az ötödik történet. A Magyar Televízió egyik műsorában bemutatta a Tápió menti Sülysáp szobortemetőjét. Az ide száműzött Erzsébet királynő azóta — kijavítva — méltó helyre került; Szarvason felállították Jedlik Ányos és Eötvös Loránd szobrát. Pázmány Péter szobra a katolikus teológia auláját díszíti. De még ott van soktucatnyi más alkotás, várva jó sorsára.

Az idei tavaszi tévéadás buzgó nézője volt egy valaha Tótkomlóson élt férfiú, *Skrabák Mihály*. Már korábban is sokat tett szülőfaluja érdekében; *Tóth Mátyással*, és néhány más lelkes barátjával patrióta kört szerveztek az elszármazottakból; sikeres gyűjtést hirdettek a falu javára; ismeretterjesztő előadásokat rendeztek a szlovák—magyar testvéri együttélés folklórjából és így tovább. Nos, most új célt kapott a fáradhatatlan Skrabák Mihály. Leutazott Sülysápra, majd vissza a Budapest Galéria igazgatójához, elment Komlós tanácselnökéhez, Csabára, Békés megye több vezetőjéhez, s mindenütt azt tudakolta: miként állíthatnák fel Toldi Miklós szobrát Toldi Miklós valaha volt tótkomlósi birtokán?

Zsigmond Attila és *Hadházi Levente* a Budapest Galéria nevében előzékeny partnereknek bizonyultak. Elmondták: a Fővárosi Tanács nem mondhat le egyetlen szobor tulajdonjogáról, így jelen esetben a Toldi-szoborról sem, de készséggel átadják tartós, tehát sok-sok évi megőrzésre Tótkomlós községnek. Egyetlen kikötéssel persze, s ez nem más, mint hogy kizárólag fedett helyen, például a falu művelődési házában vagy a mesze földről látogatott szlovák tájházban állítható fel.

A bronzba öntött Toldi Miklós tehát hamarosan elutazik Sülysápról. És ott pihen meg, közel a Szárazérhez, ahol hús-vér előde oltalomra talált haragvó, rókalelkű fivére elől; ahol édesanyja üzenetével felkereste őt az ősz-öreg Bence, s ahol hatalmas erejével legyőzte a vicsorgó fenevadakat.

Skrabák Mihály pedig — másoknak is példát mutatva — belefoghat új vállalkozásába, hogy szülőfaluja nevét további szép históriákkal írja be az ország emlékezőkönyvébe.

Benedek István Gábor

ZENEI KRÓNIKA

AZ AUSZTRÁL IFJÚSÁGI ZENEKAR hazája államisága 200. évfordulójának megünneplésére vállalt több világrész nagyvárosait — közöttük Budapestet is — érintő koncertutat. E felkészült, s példásan fegyelmezett 100 tagú együttes, amely az Ifjú Zenebarátok (Jeunesses Musicales) Magyarországi Szervezetének rendezésében lépett fel a Zeneakadémián. Bizonyára az Ausztráliáról kialakult hagyományos kép megváltoztatása, vagy legalábbis kiegészítése végett indult világjáró utazásra az együttes. Nevezetesen annak bizonyítására, hogy e földrész-országot nem csupán a kenguru, meg a koala-medve szimbolizálja, hanem jellemzője a fejlett zenekultúra is. Ezt eddig legkivált az ott vendégszereplő magyar muzsikusok tudták, zenekaraink, kamaraegyütteseink, szólistáink, akiknek sorában legutóbb, idén nyáron, a nyíregyházi Cantemus-gyermekkar aratott értékes sikert.

Az Ausztrál Ifjúsági Zenekart nálunk *Christoph Eschenbach* nyugatnémet zongoraművész-karmester vezényelte. A műsor-összeállítást dicséri, hogy kortárs ausztráliai zeneszerző műve is megszólalt (a mi zenekaraink, külföldre utazván, többnyire lemondanak az új magyar zene propagálásáról). Igaz, estjükről hiányzott egy nagy klaszszikus szimfónia; a karmester és zenekara bizonyára arra törekedett, hogy a pódiumon a teljes népes muzsikusgárda feladathoz jusson.

A mai ausztráliai zeneszerzést *Koehne* Esőerdő című szimfonikus képe reprezentálta. Az ilyen tájfestő felirat olvastán valószínűnek tűnik fel, hogy az általa jelölt muzsika a századforduló-századelő francia zenéjének — Debussy, Ravel, természeti élményének — hatása alatt készült. Koehne darabjának elomló színei, puha zenekari hatásai csakugyan erre a hagyományra nyúlnak vissza. Igaz, Debussy, Ravel remekműveinek mindig van acélos-rugalmas dallami magva is; az ausztrál zeneszerző ezt a szilárd hangzó vázat Bartók pantomimjának, A csodálatos mandarinnak inspirációjára formálta ki. A párába burkolt lágy effektusoknak benső tartást a bartóki gesztusok adtak.

Csajkovszkij Hegedűversenyét imponáló hangszeres biztonsággal szólaltatta meg *Jane Peters*. A mű megannyi technikai buktatója semmiféle gondot nem okozott a rokonszenves hangszeres szólista számára. Előadásmódját választékos ízlés jellemezte mindvégig. Nem cukrozta émelygőssé a zene románcfelhangjait, őszintén érzelmesen hegedült, de nem érzelgősen. A formákat zeneileg végtelenül értelmesen építette fel, gondosan tagolta s foglalta egyszersmind egységbe. A karmester és zenekara rugalmas-pontos kísérettel támogatta a szólistát, kit nagy szeretettel, egy Bach-tételnyi ráadást kikövetelve, fogadott a Zeneakadémia közönsége.

Ravel látomása, a *La valse*, ez a valóságos és irreális világ határán egyensúlyozó keringőfantázia kevésbé meggyőzően szólalt meg, hatása földhözragadt volt némiképp. A zenekar pontosan játszotta ugyan a hangokat, ám mögöttes tartalmai iránt már kevésbé volt fogékony. Ehhez a muzsikához alighanem több élettapasztalat szükségeltetik. Stravinsky Tűzmadár-szvitjének tolmácsolása annál teljesebben sikerült. Az előadásnak roppant ritmikus ereje volt. meggyőzően kikevert hangszínvilága; remekeltek a zenekar fúvósszólistái, Christoph Eschenbach fogékony irányításával magasrendű teljesítményt nyújtott a teljes nagyegyüttes. A hálás hallgatóság tapsát *Borogyin Igor herceg* operája *Polovec táncainak* vérbő, erőteljes előadásával köszönték meg az ifjú vendégmuzsikusok.

MARTON ÉVA, a legnagyobb operaházak ünnepelt sztárénekese, pályafutásának 20. évfordulóján, az *Állami Hangversenyzenekar* és *Julius Rudel* karmester (USA) közreműködésével olasz áriaesttel ünnepelte „magamagát" meg a Budapest Kongresszusi Központban egybegyűlt népes közönséget. Az efféle produkciót egykor jutalomjátéknak nevezték a színházi világban (akadt még a felszabadulás utáni Nemzetiben is); manapság kétségtelenül szokatlan az ünneplés ilyetén „koreográfiája", a virágesőtől az átlelkesült felkiáltásokig megtervezett előadóművész-köszöntő. Pedig ha valaki, hát Marton Éva, aki talán még Németh Máriánál, Pataky Kálmánnál, Svéd Sándornál is fényesebb csillag az operaművészet egén, a jutalomjátékot feltétlenül megérdemli.

A pályafutás két évtizedéből sajnos — vagy szerencsére? — csupán négy esztendő a mienk, Operaházunké. Mérlege 16 nagyon különböző stílusú, javarészt parádés szerep. Ha Marton Évának így kell folytatnia is, alighanem időnap előtt károsodik a hangja. Hogy ez meg ne történjék, 1972-től a nagyvilágban tervezte meg a tulajdon művészi jövőjét, s e „tervgazdálkodás" több mint meggyőző eredményeiről adott számot a Kongresszusi Központban. Ennek az önvallomásnak a középpontjában most Verdi és Puccini állott. A fényesen ragyogó, hatalmas és abszolút ellenőrzött technikájú szopránhang varázslatos zeneiséget sugároz. Terjedelme hatalmasra tágult, e hang közvetítésével éppoly hitelesen cseng a Don Carlos mezzoszopránra írt Ebolijának drámaisága, akár Az álarcosbál Amáliájának könyörgő intonációja, vagy a Bohémélet Marton által színpadon soha életre nem keltett Mimijének meghitt poézise. Kívánjuk, sok jeles évfordulóját ünnepelje Marton Éva a körünkben, s Aidát idézve, mennél gyakrabban „térjen vissza győztesen".

Breuer János

Gyermekkönyvklub-hálózat alakul

Tizenhat új kötet a Mórától

Nagy fába vágta a fejszéjét a Móra Könyvkiadó, amikor néhány hónappal ezelőtt elhatározta, hogy országos könyvklubhálózatot kezdeményez a gyerekolvasók körében.

Az utóbbi napokban a gyakorlati megvalósításhoz érkezett a kiadó terve, s ebben talán nem hiába lehet számítani a pedagógusok és a szülők figyelmére, együttműködésére. Az általános iskolás gyerekek körében önállóan szerveződő klubok alakulhatnak, amelyek a tanév során főként az olvasáshoz kapcsolódó programokat valósítanak meg, s ezek megrendezéséhez a kiadó munkatársai segítséget adnak. Az író-olvasó találkozók, kiállítások elsősorban a klubtag gyerekek számára megjelenő olvasmányok apropójából szerveződnek, minderről a most szétküldött tájékoztató részletes információt tartalmaz.

Ez év novembere és a jövő év májusa között tizenhat kötetet terveznek kiadni, amelyek ebben az időszakban könyvesbolti forgalomba nem kerülnek. A listán szerepelnek olyan klasszikusok, mint *Szép Ernő Mátyás királyról* szóló történetei, *Móra Ferenc* írásai, *Mikszáthnak* a lovagvárakról szóló rejtelmes meséi; népszerű kortárs magyar írók történetei, regényei, *Janikovszky Éva, Csukás István, Kormos István, Bálint Ágnes, Szabó Magda, Gion Nándor* kötetei; és külföldi szerzők lebilincselő olvasmányai, köztük *Jean Webster* lányregénye, a *Nyakigláb apó*, *Jim Gasparini* modern időgépregénye *A lovagok titka*, vagy a tenger titkairól, a technikai találmányok gyermekkoráról szóló kiadványok.

A Móra Gyermekkönyvklub saját lapot is megjelentet, *Az Én Újságom* címmel, ezenkívül a klubtagok ajándékokat, jutalmakat is kapnak. A klubokba történő belépés feltétele évi 50 forintos tagsági díj befizetése és öt kötet megrendelése a felajánlott tizenhatból.

Varsányi Gyula

TV Arány

Matula kétségkívül meg van áldva bizonyos fizikai képességekkel, elég gyors és ügyes, gyalog és járművel egyaránt tud nagyon fürge lenni, verekedések során pedig meglehetősen nagyokat üt. Mégis mindig bajba keveredik, hogy abból azután behemót termetű barátja, dr. Renz húzza ki, aki mindenben különbözik tőle, leginkább mégis abban, hogy igen éles elméje van. Erre a kaptafára nyilván végtelen sok bűnügyi történetet rá lehet húzni, merthogy ők ketten valójában bármilyen bűnügybe belekotnyeleskedhetnek.

Merőben aránytévesztésnek gondoltam volna azonban szellemi erőfeszítést áldozni a *Két férfi, egy eset* című sorozat valamely darabjára. Nincs rajta semmi megérteni-, pláne elemeznivaló, olyan, mint a többi közepesen szórakoztató krimi. Hogy benne a nyomozó testi és intellektuális lénye ezúttal elkülönül egymástól és két alakban inkarnálódik, az

Holló Barnabás: A forrásnál.

Képzőm. Tan.
1914. tav. kiáll.

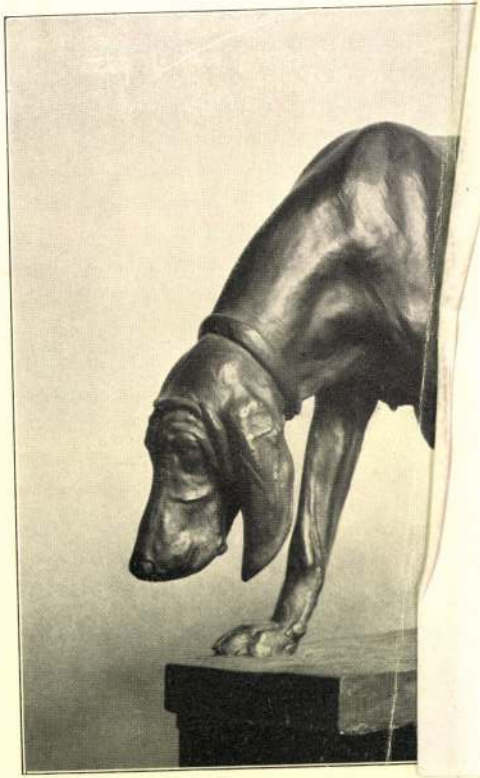

Sós Géza: Angol véreb.

Az első magyar sporttörténelmi kiállitás

A Magyar Nemzeti Muzeum és az Országos Testnevelési Tanács közös együttmüködése értékes gyümölcsöt termett: a Nemzeti Muzeum ban megnyilt az első magyar sporttörténelmi kiállitás, amely feiöleli azt a gazdag anyagot, amit e téren Magyarország produkált.

A kiállitás nemcsak páratlan a maga nemében és nemcsak a kiállitott tárgyak sok milliárdos értékével és müvészi szépségével ragadja el a nézőt, de egészen bizonyos, hogy még mélyebbé fogja tenni azt a lelki kapcsolatot, amely a sportolók és az érdeklődők nagy tömege között a küzdelmek hevében eddig is kialakult.

A kiállitás létrehozása elsősorban *Hóman* Bálint muzeumi főigazgató és *Karafiáth* Jenő dr., az OTT elnökének az érdeme, a kiállitás mintaszerü elrendezésének sokhónapos, fáradságos munkájában pedig *Szuchováthy* Imre dr., a Testnevelési Főiskola igazgatója, *Balogh* László dr. muzeumi titkár, *Höllrigl* József muzeumi ör és *Schiller* Rezső gazdasági hivatali főnök osztozkodnak.

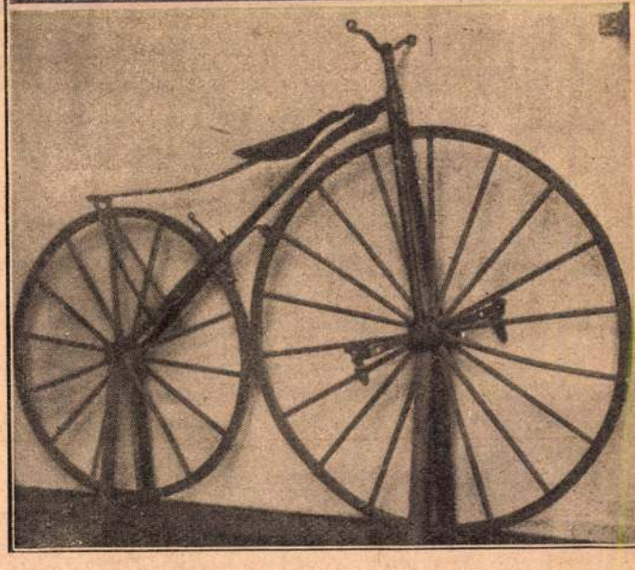

Az első terem falain vadászfegyverek: nehézmüvü puskák, medveölők, a középütt elhelyezett tárlókban pedig történelmi emlékü megsárgult irások, amelyeknek olvasása közben megdobban a késői utód szive.

A harmadik terem a korcsolyázásé. A BKE versenyzői által nyert érmek és tiszteletdijak szekrényeket töltenek meg, körös-körül pedig minden kor a korcsolyák legősibb fajtájától a modern mükorcsolyáig.

A második teremben a céllövészet emlékei vannak.

A negyedik teremben a turisztika és a téli sportok trofeái találtak elhelyezést.

A következő teremben a cserkészet és birkózás emlékei vannak és folytatólag a világ harminckét nemzetének cserkészujsága, a szekrényekben cserkészfelszerelési, ruházati cikkek.

A hatodik teremben a katonai sportok, a vivás és a tennisz emlékei és trófeái sorakoznak gazdag változatosságban.

A hetedik terem a vizisportoké.

A nyolcadik terem az atlétikai és a torna vagyontérő emlékeit és dijait gyüjti egybe.

Itt közölt képeink a kiállitás nagyértékü és sokezer darabja közül mutatnak részletet.

Az első futball-vándordij, amelyet 1903-ban irt ki a Torna-Szövetség.

A Polonyi-féle ezüstlabda, amelyet a MAC irt ki s az FTC birtokába került.

A MLSz magyar kupa örökös vándordija; jelenleg az MTK birtokában van.

A BBTE örökös torna-vándordija. (Holló Barnabás szobormüve.)

Kerékpár 1860-ból.

A MAC örökös vándordija.

Hollós Barnabás

Képek a Millenniumi dijról

Baloldali képünkön Sigray Antal gróf, akinek Naplopó nevü lova megnyerte a millenniumi dijat — jobboldalt a lóverseny közönsége, előtérben örgróf Pallavicini György — az alsó kép a győztes „Naplopó"

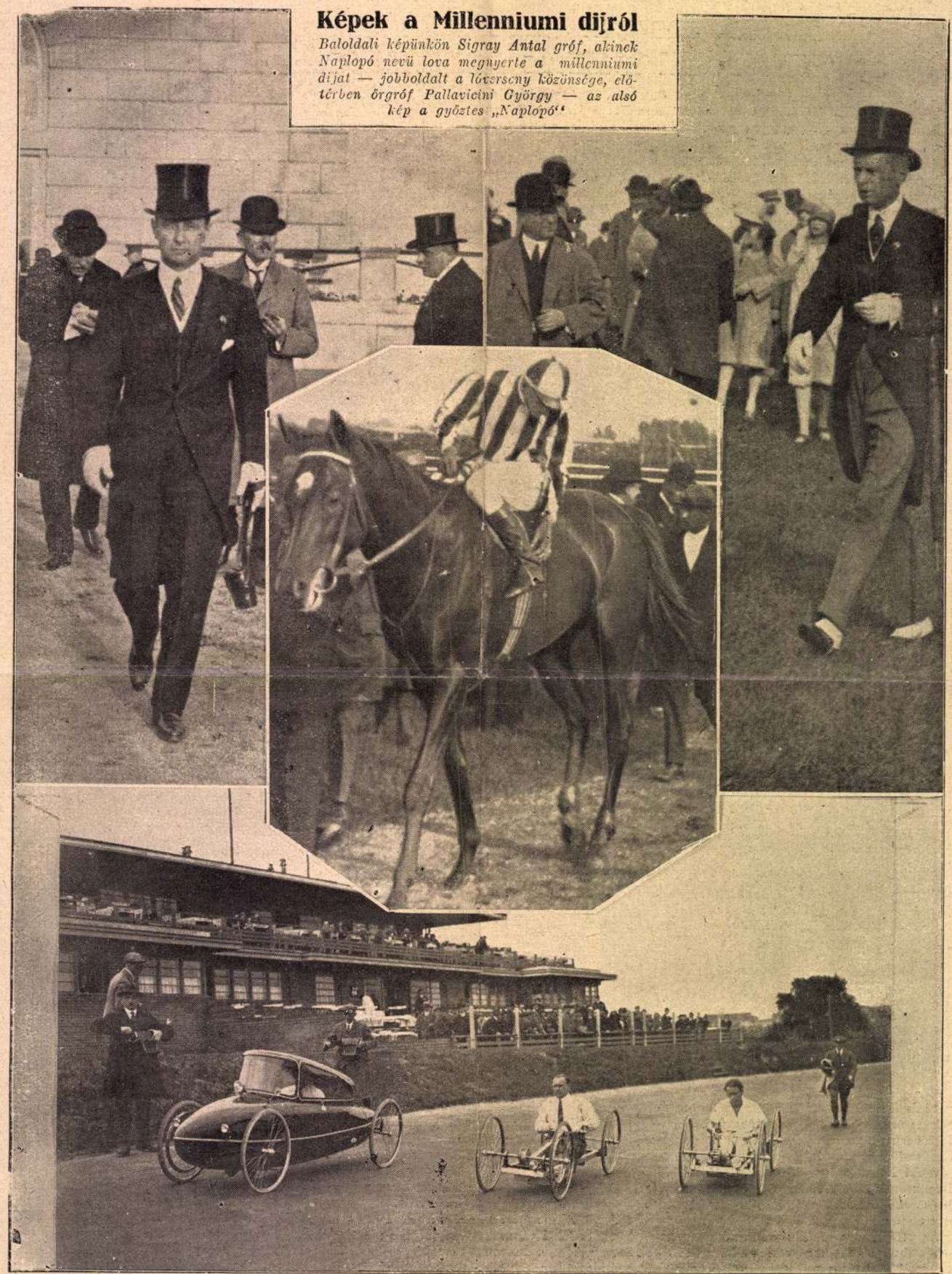

Délnémetországban régebb idö óta ismerik ezt a sportot, amely a napokban Berlinbe is bevonult. A müncheni Curry Manfréd e találmánya lényegében a vasuti hajtány (idegen szóval: draisina) elvén épült. Négy gummitalpu kerekének hajtását ugyanis ennél is emeltyük segitségével végzik. A kocsihajtó munkáját azonban az is megkönnyiti, hogy az ülés, akár a regattáé, görgökön mozog, miáltal a hajtó testsulya által is növeli a különös kocsi eleven erejét.

M. J. K.

Holló Barnabás, epitész

nyert megbízást az Edelsheim-Gyulai család részéről a budai katonai temetőben felállítandó síremlék-elkészítésére, mely a család tábornok halokját lóháton fogja ábrázolni.

Bauzeitung für Ungarn. 1895.: XIV. évf.
máj. 1. sz. 102 old.

Holló Barnabás

két kuruckori lovasszobor eredeti gipszmásolatát Holló fia a vajai muzumnak ajándékozta.

Magyar Hirlap 1975/189/8

Holló Barnabás

U. 2016.

Fenti a Schwarzer szanatoriumban van. Felesége gondok évit él. Lakásán művásárt nyitott H. szobraiból, és magyar festők képeiből.

Pesti Hírlap
1916. dec. 17.
(Művész-sors.)

Egyszázhatvan pengőt.

II./ a 127.689 sz. csekkszámla te

Kiküldetési költségekre 20 pengőt

Budapest, 1938. október hó 29.-én

Ervins.k.miniszteri tanácsos.

A hivatalo

miniszteri

Holló Barnabás

Az akadémia palotájának zárköve. A tud. akadémia palotájának sarkán, az akadémia-utcza felőli részén, üres terméskő lap van, melyet keret övez. Ide tervezték az akadémia zárkövét. Közelebb *Eötvös* Loránt báró, az akadémia elnöke, fölelevenítette ez eszmét s megbizta *Holló* Barnabás szobrászt, hogy készítse a zárkő tervét, Holló már el is készült a mintával, mely domborműben a pozsonyi 1825 november 3-ki emlékezetes országgyűlés ama jelenetét örökíti meg, a melyben Széchenyi István gróf feláll s az akadémia alapítására fölajánlja egy évi jövedelmét. A zöld asztalnál ülnek a követek: Máriássy István elnök, Károlyi György gróf, a ki 40 ezer és Andrássy György, ki 10 ezer forintot adott a nemes czélra, továbbá felsőbüki Nagy Pál, Wesselényi Miklós, Platthy Mihály, Perényi Zsigmond, Bartal György, Eszterházy Mihály. A mintát közelebb bemutatják az akadémiának, mely határozni fog a kivitel fölött.

Vas. Ujs. 1891.
45. l.

BUDAPEST
1
987 OKT. 23-3
K 112 K

Holló Barnabás

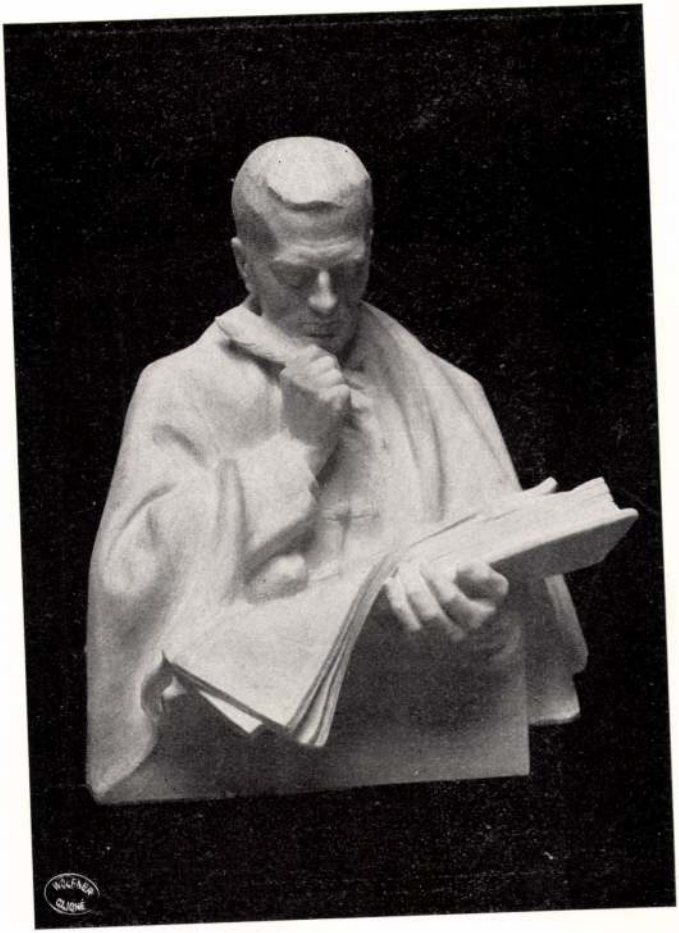

24 Holló Barnabás: Kőrösi Csoma Sándor mellszobra.

Kepröm.. Tais. 1910/11
téli kiáll.

282 Gaál M. Nándor: Kain.

Holló Barnabás

Vas. Lap. 1899. 473. l.

Az 1838-iki árvíz emléke. A főváros tudvalevőleg megörökítteti az 1838-iki nagy árvíz bátor hősének, *Wesselényi* Miklós bárónak emlékét. Az emlékművet, mely nagy dombormű lesz, *Holló* Barnabás szobrász ép most fejezi be, úgy, hogy legközelebb már bronzba önthetik. A domborművet a dunaparti korzón helyezik el, ott, a hol a régi hajóhíd állott Wesselényi mentő bátorságának egyik színhelye. Az emlék a korzóról az alsó rakodópartra levezető egyik lépcső falába jön, a melyet fölemelnek és kiépítenek. A fal hátsó részébe ezt a fölirást vésik: «Wesselényi emlékezetének. — A székesfőváros közönsége.» Az emlékműben Holló azt a jelenetet örökíti meg, a mint Wesselényi csolnakban a városház-tér felé haladva csáklyával menti a háztetőkre, ablakokba, gerendákba kapaszkodókat. A csolnakban akkori szenátorok ülnek, a kiknek hű képmását mintázta le a szobrász. Az emlék bronzba öntésével az idén elkészülnek s a jövő esztendőben, a nagy árvíz évforduló napján leplezik le.

Czimbalmok.

Legujabb erős acsél szerkezettel, remek szép hangszi vásárlat nagyszerű is kapható. — Mindennemű hangszerek [illegible] begedű, [illegible], harmonika stb.

Képes árjegyzék [illegible] [illegible]

Mogyoróssy Gyula

magyar hangszer-ipar telepe [illegible]

BUDAPEST VIII. ker. Kerepesi-út 31.

[illegible]lamint **tekete, fehér és szines Henneberg-[illegible]lyem 45 krtól 14 frt 65 krig** méterenkénti — sima, [illegible]ikos, kocskázott, mintázott és domaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb).

[illegible]ubák a biousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak [illegible]esinbér-, vámmentesen és házhoz szállítva.

Kossuth Lajos, 1903

Betyár lovon, 1896

A Toldi-szobor, 1928

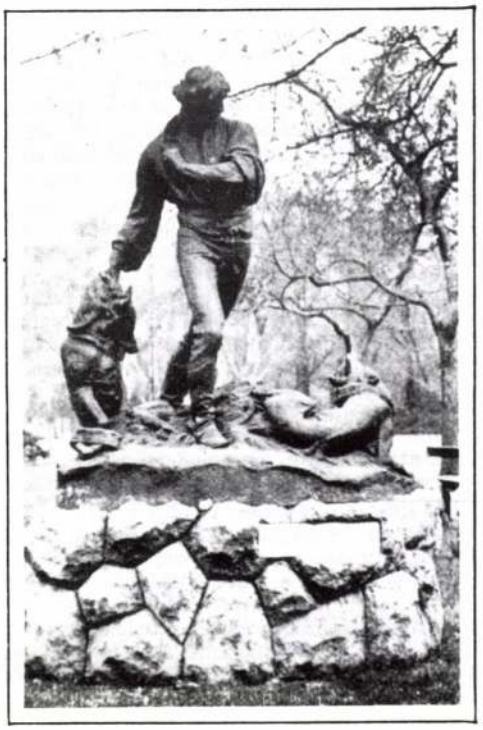

kompozíció — amelynek kialakításához a művész egy korábbi kőnyomatot használt fel — középpontjában Széchenyit, egy hosszú asztal körül pedig az esemény többi szereplőjét, köztük báró Wesselényi Miklóst ábrázolja.

Az akadémiai dombormű, amellyel a mester talán mindjárt főművét alkotta meg, egy csapásra ismertté tette nevét, s egyik megrendelést kapta a másik után. Amikor a főváros törvényhatósága 1892-ben elhatározta, hogy Wesselényi Miklós, „az árvízi hajós" hősiességét emléktáblán örökítteti meg, Hollóra várt a feladat. A művész azt a jelenetet ábrázolta, midőn Wesselényi az 1838-as árvíz során csónakkal menti a kétségbeesett embereket, és az utolsó pillanatban ér egy házhoz, amelynek már a tetejét ostromolják a hullámok. Igazi dráma játszódik le előttünk: a szereplők tragikus küzdelmét a művész szemléletesen érzékelteti, azzal a kifejezőerővel, amelyet már az akadémiai domborműnél is megfigyelhettünk. A relief nagy sikert aratott, a művet bronzba öntötték, és kiküldték a párizsi világkiállításra, ahol díjat nyert. Most már csak az volt a kérdés, hogy hol helyezzék el. Végül úgy döntöttek, hogy a pesti ferences templom Kossuth Lajos utcai oldalába illesztik a domborművet. Erre nagy ünnepség keretében 1905-ben került sor. A közönség elismeréssel fogadta a művet, Nagy Endre viszont a Pesti Naplóban éles hangú cikket közölt, amelynek már a címe is jellemző: „Bírálat egy bronzdarabról"; ebben például a főhősről mint „rajzhibák nyomorékjá"-ról ír, és kifejti, hogy Holló még a szobrászat alapelemeit sem ismeri.

Harmadik jelentős dombormüve ismét az Akadémia számára készült, Erzsébet királynét ábrázolta Deák Ferenc ravatalánál. A művet, mely egykor az Akadémia palotájának előcsarnokát díszítette, 1914-ben leplezték le. Holló nemcsak reliefekre, hanem egészalakos szobrokra is kapott megbízást. 1897-ben I. Ferenc József elhatározta, hogy tíz szoborral ajándékozza meg a fővárost. A király megjelölte azokat a magyar történelmi alakokat, akiknek megörökítését kívánja. Ezek között szerepelt Bocskai István is, és Hollót 1898-ban megbízták a Köröndre szánt szobor elkészítésével. A korabeli emlékművek hagyományos stílusában megformált szobor (1903-ban avatták fel) Bocskait fejedelmi öltözetben, baljában békeirattal, jobbjában buzogánnyal ábrázolja (1906-ban, Bocskai halálának 300. évfordulóján Debrecenben a mű másolatát is felállították). Ám az alkotásnál érdekesebb annak utóélete: az ötvenes években ugyanis a Köröndről — a szintén itt álló, ifj. Vastagh György által készített Bethlen-szoborral együtt — átvitték a millenniumi emlékműre; a két alakot az emlékműről eltávolított I. Ferdinánd- és III. Károly-szobor helyére állították, és azok nemcsak stílusban, hanem méretben is pontosan beilleszkedtek a többi alak közé.

Ugyancsak érdekes a szintén budapesti Millacher-kút (vagy Lajos kútja) története. Millacher Lajos gazdag szikvízgyáros végrendeletében nagyobb összeget hagyott a fővárosra, azzal a kikötéssel, hogy abból díszkutat állítsanak, a tervre pályázatot írjanak ki, valamint a kutat „Lajos kútjá"-nak nevezzék, és helyezzék el rajta az ő képmását. A pályázatot kiírták, és az első díjat — birkáit itató juhászával — Nagy Kálmán nyerte el. Ám a művész egy modellnek használt juhtól megbetegedett, és mielőtt művét befejezhette volna, meghalt. Erre újabb pályázatot írtak ki, amelynek eredményeképpen – ivótülkéből szomját csillapító pogány kori magyar vitézt megörökítő tervéért — Holló kapta a megbízást. A Corvin téren elhelyezett kutat 1904-ben avatták fel, és azóta is e városrész színfoltja. Kár, hogy a víz, mely a kút pillérének oldalain kiálló csövekből folyt a felső medencébe, és innen az oroszlánfejek száján át jutott az alsóba, mostanában nem csordogál.

Holló művei nemcsak a fővárost díszítik. 1902-ben Rimaszombatban, Tompa Mihály szülőhelyén avatták fel a költőt megörökítő egészalakos szobrát, 1907-ben Hajdúböszörményben egy újabb Bocskai-szobrát leplezték le. Érdekessége, hogy a talapzat felső peremén, mind a négy oldalon annak a királyi koronának domborműves ábrázolása látható, amelyet a török szultán küldött Bocskainak (és amelyet ő nem fogadott el); volt olyan vélemény is, hogy ezzel Holló és a szobrot készíttető böszörményiek, az önálló

magyar uralkodóra célozva, a Bocskai biztosította nemzeti függetlenségre utaltak a Habsburgokkal szemben. 1910-ben Losoncon a mester Kossuthot megörökítő szobrát leplezték le, amelyet 1919-ben ledöntöttek, elástak, és csak 1969-ben került elő — immár fej nélkül. E hagyományos emlékművektől némiképp elüt az 1914-ben Sajógömörben felavatott Mátyás-szobor; a művész a királyt kezében kapával ábrázolta, arra a legendás eseményre utalva, midőn Mátyás a vigadó urakat kapálásra invitálta. A Garay János költeményében is megörökített anekdotában az urak mind „kidőltek" Mátyás mellől, aki ezzel a leckével a munka megbecsülésére akarta őket oktatni.

Holló számos köztéri mellszobrot is készített, például a balatonalmádi Kossuth-portrét, amelynek leleplezésén, 1903-ban Kossuth Ferenc is megjelent. A lényeget sűrítő mintázás, a pontos jellemábrázolásra való törekvés, az egyszerű hang a fő vonása az 1908-ban Válon felavatott Vajda János-portrénak is; a költőt, aki gyermekkorát Válon töltötte, kezében írószerszámmal láthatjuk, csakúgy, mint Greguss Ágostot, a jeles írót és esztétát megörökítő képmásnál. A mellszobrot 1913-ban, a Várhegy krisztinavárosi lejtőjén leplezték le. A Greguss tanítványai és tisztelői kezdeményezésére, országos gyűjtésből emelt szobor ma is eredeti helyén áll. A művész portrét készített többek között Mikszáth Kálmánról és Kőrösi Csoma Sándorról. Ez utóbbi bronzváltozatát a Tudományos Akadémia annak idején Calcuttába küldte az Asiatic Society of Bengal tudóstársaságnak, hogy a portré a többi Ázsia-kutató emlékműve között kaphasson helyet.

Holló dekoratív épületszobrokat is készített, így például néhány történelmi figurát az Országház számára. Jóval érdekesebbek azonban kisméretű művei, közülük is főként népies témájú életképszobrai. Az otthonokba szánt miniatürök szereplői többnyire juhászok, betyárok, harcosok (Betyár lovon, Kuruc vitéz lovon, Megy a juhász a szamáron, Kis furulyám stb.). Némely kisszobrának témája meglehetősen bizarr, mint a mankójára támaszkodó, egyik kezét alamizsnakérőn felemelő kentaurt árbázoló alkotás. 1906-ban a milánói iparművészeti kiállításon a mester kisplasztikai műveire aranyérmet kapott, sajnos e szobrai a kiállítás magyar pavilonját elhamvasztó tűz áldozatául estek. Holló részt vett a kassai dómba tervezett Rákóczi-síremlék pályázatán is. Ez 1908-ban sikertelennek bizonyult, a bizottság nem talált kivitelezhető tervet. A pályázatot 1909-ben újra meghirdették, amelyen Holló — lovon ülő Rákóczijával — ugyan első díjat nyert, de a pályázat ismét eredménytelen volt, ugyanis megint nem találtak megfelelő megoldást. Holló később mégis megbízást kapott a templom északi kapujánál felállítandó gipszminta kivitelezésére; a minta tetszést aratott, de a bizottság mégsem találta a dóm számára megfelelőnek, és eltávolították onnan.

Ez a kudarc sem tudta beárnyékolni sikereit, amelyeket további művek is eredményezhettek volna a művésznek, aki csöndesen dolgozgatva élt családja és barátai körében, ha 1916 tavaszán nem támad rá a súlyos elmebetegség, ami 1917 novemberében végzett vele. 1918-ban, amikor a Szépművészeti Múzeumban kiállítást rendeztek műveiből, a tárlat katalógusában így írtak róla: „letűnése a magyar szobrászatot érzékenyen sújtotta, művészi alkotásai azonban örök helyet biztosítottak nevének a magyar művészet történetében". Halála nem zárta le szobrai történetét. 1926-ban a főváros képzőművészeti bizottságának ülésén javasolták, hogy Toldi-szobrának gipszmintáját vásárolják meg Holló özvegyétől. A székesfőváros tanácsa a mintát megvásárolta, majd bronzba öntve a Városligetben, a Stefánia (ma Népstadion) úton 1928-ban felállították. A mozgalmas kompozíció, amely a második világháborúban súlyosan megsérült, és csak töredéke marad meg, Arany Toldijának farkasjelenetét idézte fel, alatta a híres idézettel: „Akkor fogja Toldi, jót kanyarít véle..." Halála után mintegy tíz évvel így „fedezték fel" újra Holló Barnabást. Mára azonban ismét elfeledték, és a szakkönyvek is legfeljebb néhány sort szentelnek életművének. Művei előtt sokszor csak találgathatjuk, ki az alkotó. Fővárosi köztéri művein például legfeljebb a művész aláírása (amit néha nehéz felismerni) igazít el bennünket, külön felirat nem jelzi a mester nevét. Pedig legalább ennyit mind Holló Barnabás, mind művei megérdemelnének.

FALUS JÁNOS

VERSENGŐ MŰVEK

HOLLÓ Barnabás

Az akadémiai dombormű, 1893 Muzsák, 1989.1.

A századforduló körüli magyar szobrászat egyik jelentős, de mégis méltatlanul elfeledett művésze Holló Barnabás, aki a legtöbb forrás szerint 1866-ban (bár a Zádor—Genthon-féle Művészeti Lexikon és a mester farkasréti sírjának felirata szerint 1865-ben) született, a Gömör megyei Alsóhangonyban. Budapesten, az Iparművészeti Iskolán, majd Strobl Alajos tanítványaként tanulta meg a mintázás fortélyait. Hosszabb időt töltött Rómában; ott a művészeti élmények, idehaza pedig pártfogója, gróf Szirmay Alfréd serkentették munkára. 1891-ben a Magyar Tudományos Akadémia elhatározta, hogy Széchenyi István születésének 100. évfordulója alkalmából az Akadémia palotáján domborművet helyez el, azt az eseményt megörökítve, amint a fiatal Széchenyi az 1825-ben megnyílt országgyűlés kerületi ülésén egyévi jövedelmét felajánlja az alapítandó tudóstársaság javára. Báró Eötvös Loránd, az Akadémia elnöke egy alkalommal Strobl műtermében járt, és megemlítette a tervet. A fiatal Holló, Strobl egyik legtehetségesebb tanítványa, Eötvös megbízására a domborműhöz vázlatot készített, amelyet az Akadémia tetszéssel fogadott, és a kivitelezésre nagyobb összeget szavazott meg, felszólítva a Széchenyi által alapított intézeteket is, járuljanak hozzá a mű költségeihez. Gyűltek az adományok, Hollót pedig megbízták a nagy minta elkészítésével. A művész oly lelkiismeretesen tanulmányozta a jelenet szereplőinek arcképeit, hogy nem készült el a határidőre, s csak 1893 januárjában hullott le a lepel a domborműről. A ragyogó térhatású

Rejtőző ismerősök

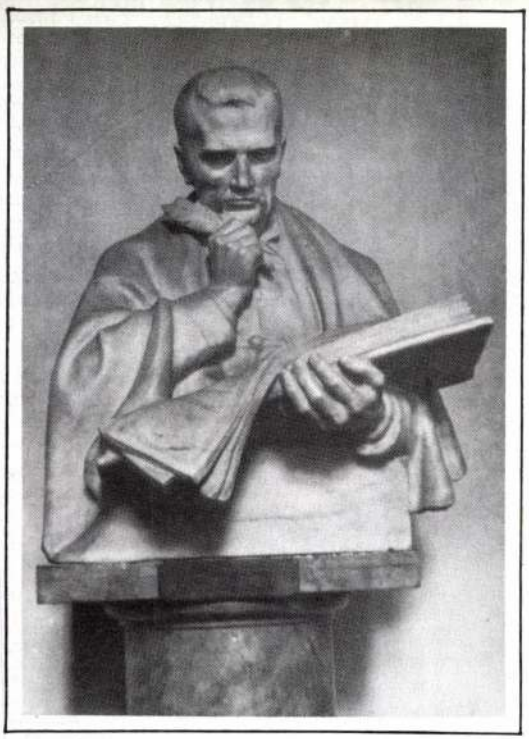

Kőrösi Csoma Sándor, 1909

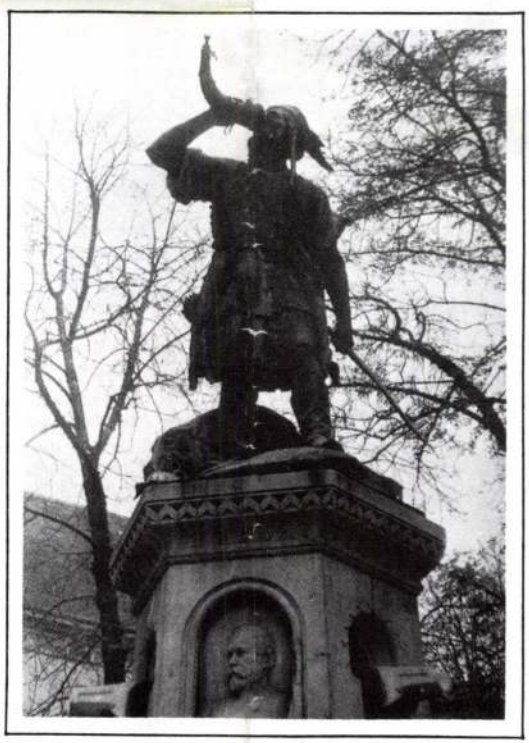

A Millacher-kút, 1904

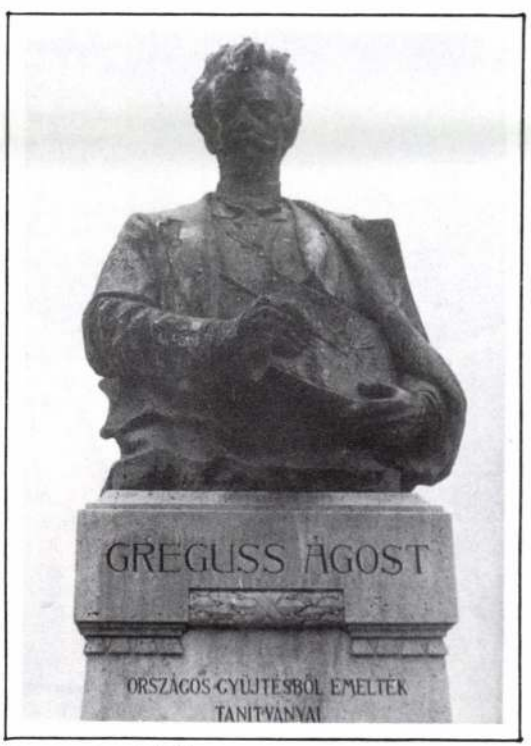

Greguss Ágost, 1913

A Waldviertel hegység lábánál, a Melk és Krems városa közti Dunaszakasz és vidéke a Wachau nevet viseli. A mi Dunakanyarunkkal való összevetés azért is indokolt, mert mindkét táj népszerű kirándulóhely, és a Wachau-völgyben is egymást érik a műemlékek. Fekvése miatt az ósidőktől fogva kereskedelmi útvonal ez az osztrák folyószakasz, fontosabb pontjait várak, erődítmények vigyázták, s a hozzájuk fűződő eseményeket sokszor kerekítette legendává az utókor. Tény azonban, hogy Mautern az ország legrégebbi településeinek egyike: a római korban,

az időszámításunk szerinti I. században Favianis a neve, s a Nibelung-mondában is szerepel Mutarenként. Dürnstein XII. században épült várában Oroszlánszívű Richárd raboskodott három hónapon át; Loiben Napóleon ellen vívott csata színhelye volt 1805-ben; Pöchlarn pedig az osztrák expresszionizmus világhírű képviselője, Oskar Kokoschka szülővárosa. Wachau javarészt a XII. században létrejött településeinek mai képét az átalakítások nyomán a barokk stílusjegyei határozzák meg, miként erről Dolányi Anna felvételei is tanúskodnak.

LESELKEDŐ BETYÁR.
Holló Barnabástól.

költségén készítik el azokat a kiállításra. A bizottság tudomásul vette az ország minden vidékéről érkezett számos bejelentést, a melyekből ítélve, a karácsonyi kiállítás rendkivül gazdagnak igérkezik. A kiállítási bizottság képviseletében Czigler Győző biz. elnök, Szalay Imre társ. másodelnök és Györgyi Kálmán titkár felkeresték a főváros kiválóbb iparművészeti műhelyeit, hogy közvetlenül érintkezésbe lépve az egyes iparosokkal és gyárosokkal, azokat a kiállítás alkalmából művészi munkák készítésére serkentsék s szükség esetén útbaigazítást adjanak.

*

A sorsolásra, melyet a társulat a karácsonyi kiállítás alkalmából rendezni fog, a m. kir. pénzügyminister már megadta az engedélyt. Az erre vonatkozó miniszteri leirat azonban kikötötte, hogy a kibocsátandó 10.000 drb. sorsjegy csakis a társulat helyiségében árusítható. E megszorítás nagyon kétségessé tette volna a sorsjáték sikerét s ezért a társulat elnöksége újabb indokolt fölterjesztésben kérte a minister, hogy e korlátozás alól fölmentessék. Kérését a miniszter kedvezően intézte el, a mennyiben a 71471. sz. rendeletével megengedte, hogy a társulat sorsjegyei az egész országban szabadon árusíthatók.

*

II. Rákóczy Ferencet és a Leselkedő betyárt, a m. iparművészeti társulat

Magyar Iparművészet
1897/98. 77. l. kép

lovas bronzszobrait, az itt közölt fényképreprodukciókban mutatjuk be olvasóinknak. Előbbit *Vasadi* Ferenc mintázta, utóbbi pedig *Holló* Barnabás műve. A bronzban való kidolgozást a társulat *Pösl* János budapesti fémvésőre bízta. A szobrok magassága (talapzat nélkül) 40—40 cm. Megvásárolhatók egyenkint kétszáz forintért az orsz. iparművészeti muzeum irodájában, (Üllői-út 33-37.), a hol azok bármikor megtekinthetők.

*

Új tagok. F. évi julius hó 15-dike óta e füzet megjelenéséig a m. iparművészeti társulat tizenkilenc új taggal szaporodott. Az új tagok között van Izabella főherczegnő ő csász. és királyi fensége, Frigyes főherczeg neje, a ki kétszáz forintnyi alapítványnyal belépett az alapító tagok sorába. A fenséges asszony, mint a pozsonyvidéki háziiparegyesület védnöke eddig is hathatósan előre mozdította a hazai művészi ipar ügyét s most újabb jelét adta a magyar iparművészet iránti érdeklődésének és áldozatkészségének. — Az új rendes tagok a következők: Bálint Benedek, fametsző (Bp.); Battenstein Gyula, mérnök (Bp.); gr. Esterházy Ferenc, csász. és kir. kamarás (Tata.); Fadrusz János, szobrász (Bp.); Fittler Dezső, ügyvéd (Tata); Holló Barnabás, szobrász (Bp.); Kain Albert, mérnök (Szépviz); Kortsák Antal, mérnök (Bp.); Mlinek Adolf, ötvös (Bp.); Nagy József, asztalos (Bp.); Pazár László, mérnök (Szépvíz); dr. Preyer Hugó, ügyvéd (Bp.); Schneller Elek, szobrász (Bp.); Sesztina Jenő, vaskereskedő (Debrecen); Simon Izidor, ügyvéd (Bp.); Szárnovszky Ferenc, szobrász (Bp.); Újváry Ignác, festő művész (Bp.); Végh Ferenc, mérnök (Csik-Szépvíz).

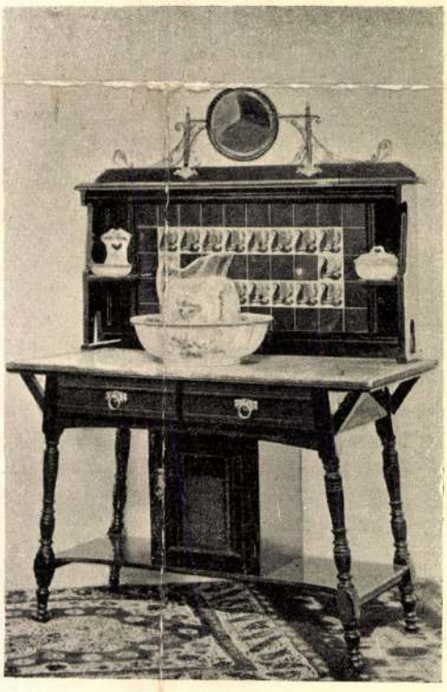

MOSDÓ ASZTAL.

A kereskedelmi muzeum kiállításából. (Angol készítmény.)

21

22

23

21., 22., 23. ITATÓ, GYERTYA- ÉS GYUFATARTÓ.
TERVEZTE VÁGÓ DEZSŐ.

BRONZBA ÖNTÖTTE
HARASZTI JÓZSEF.

24

24. KURUC.
HOLLÓ BARNABÁSTÓL.

BRONZBA ÖNTÖTTE
HARASZTI JÓZSEF

Magyar Iparművészet 1906. 1. sz. 21. l. kép

25

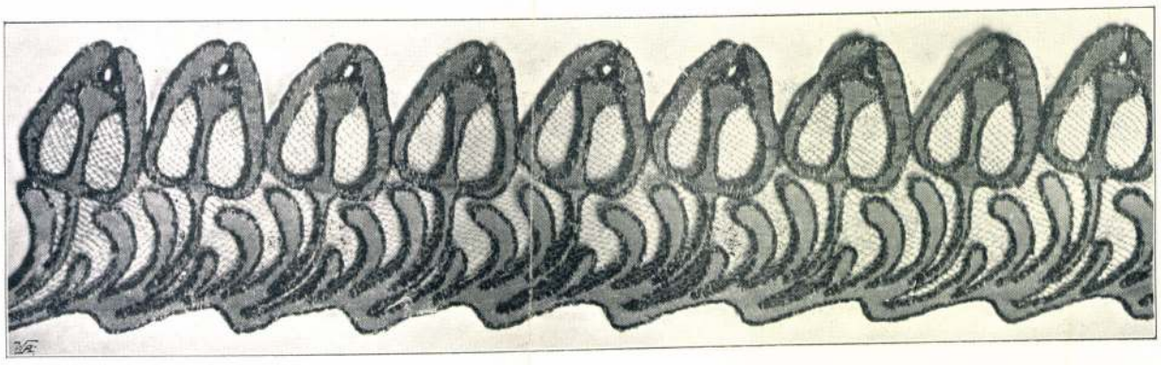

26

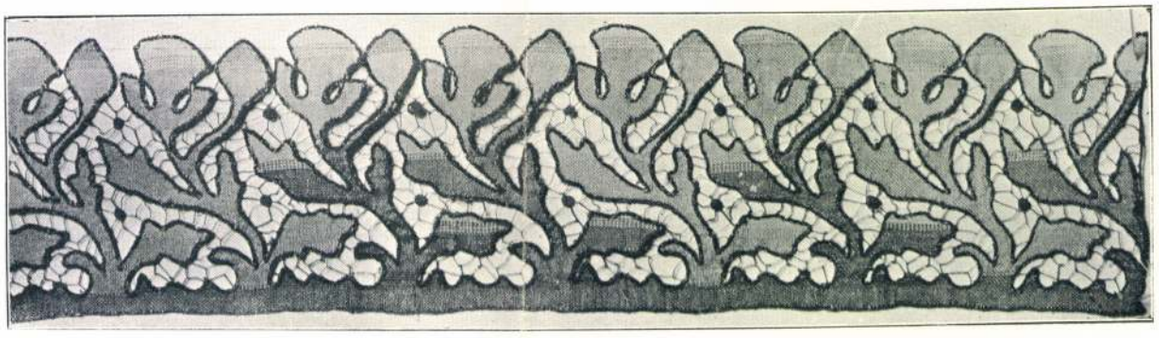

27

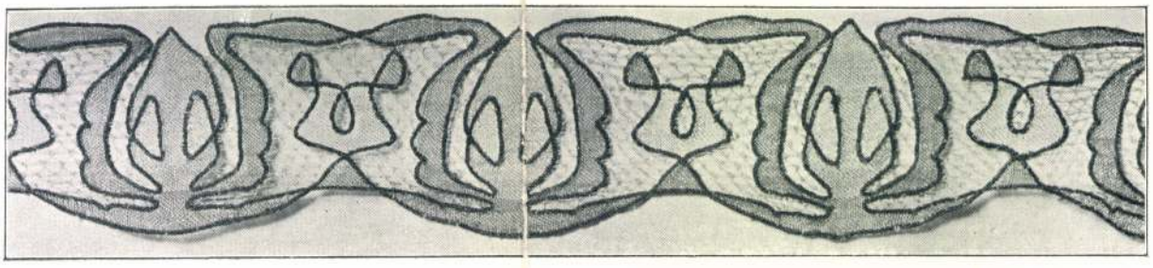

28

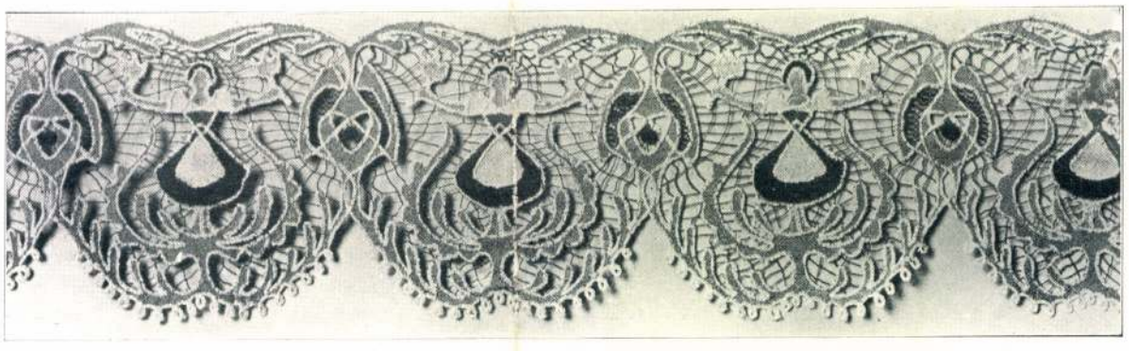

25., 26., 27., 28. VARROTT CSIPKÉK. KÉSZÜLTEK DÉKÁNI ÁRPÁD HALASI MŰHELYÉBEN.

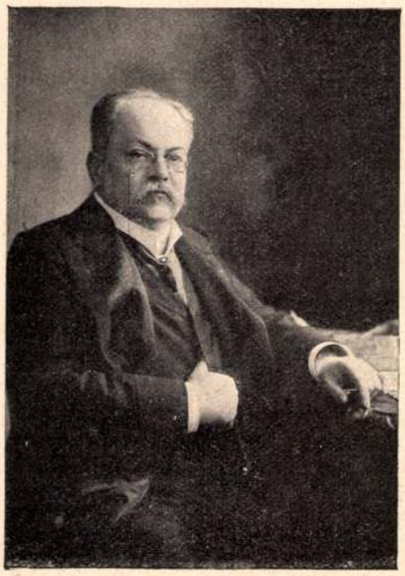

NEUSCHLOSZ MARCEL

„Gazdag munkaadó volt. Annak az osztálynak előkelő tagja, amely rendkivül sok keserűséget szerez a munkásságnak. Mégis hálátlanság volna, ha meg nem emlékeznénk róla. — A szervezett munkásság igazi barátját veszítette el Neuschlosz Marcellban.“

A nyitott sír előtt az osztályharcok merev jelszavai egy pillanatra elhallgatnak. A küzködő munkásosztály, amely a harc hevében nem volt hajlandó személyek között különbséget tenni, most megadja a halott Neuschlosz Marcelnak azt az elégtételt, amelylyel a proletáriátus oly ritkán adózik a középosztály egy tagjának. A kapitalista világrend képviselője háttérbe szorul, a ravatalon csak az ember fekszik — a jó, a becsületes, a nagyeszü ember, aki törhetlen fanatizmussal harcolt a haladásért. És ezt most elismeri mindenki. A szociálisták vezető lapja kötelességének tartotta, hogy a fentidézett sorokban számoljon be Neuschlosz haláláról, amelyek a maguk egyszerűségében díszes emléket állítanak az elköltözöttnek.

A proletáriátus kikéri a maga részét a polgári osztály gyászából. A temetésen mindenkinek föltünt a munkások nagy tömege. Komoran, lehorgasztott fővel haladtak a koporsó után, — a halál tiszta világításában látták csak igazán, hogy mit veszítettek ők is abban az erős emberben, aki olyan hirtelenül távozott. És szorongó, elfogódott szívvel hallották, hogy a halottnak utolsó, nyilvános fellépése nékiök szólt, az ő érdekükben történt. Halálos kórtól kínozva betegágyon feküdt már Neuschlosz Marcell, amikor az állami munkásközvetítő intézetben azt az indítványt tárgyalták, amely a munkások képviseletét korlátozni akarja. És a nagybeteg leküzdötte a test szenvedését, megjelent az ülésen és szót emelt a megtámadottakért. A nagyiparos utolsó harca a proletáriátusért történt, azért a proletáriátusért, amelyet megértett és szeretett. Az elkényszeredett, rideg munkásarcokon valami szelid fény derengett, amikor suttogó hangon emlékeztek meg erről. És amikor a pap arról beszélt, hogy az elköltözött életében bölcsesség, erő és szépség volt — lehajtották fejüket és halkan ismételték. — Bölcsesség, — erő, — szépség, igen, mindez megvolt benne, nagy ember volt, jó ember volt.

Ha az emberi nagyságnak mértéke a külső fény, a díszes állás, a címek és rendjelek volnának, — Neuschlosz Marcellről csak habozva mernők leírni, hogy nagy ember volt. Külsőségekre nem adott semmit, külső elismerést nem keresett és ha keresés nélkül mégis megtalálta, szinte ridegen hátat fordított neki. Erős egyénisége a magános utakat szerette, fennálló érdekszövetkezetekbe nem tudott beleilleszkedni: amit tett, azt maga tette, a maga erejéből, a maga tudásából. Egy sajátságos, nálunk egészen szokatlan típust képviselt, — a független embert, aki nem akar semmit, csak a maga meggyőződése szerint dolgozni. De hogy sokat tett, hogy szinte emberfölötti módon sokat dolgozott, azt éppen úgy tudta róla mindenki, mint ahogy tudták róla azt is, hogy szeme előtt mindig csak a nagy, az egyetemes fejlődés lebegett. És ha az igazi emberi nagyságot abban találjuk, hogy valaki egész életét, hatalmas tehetségét, szellemi és anyagi erejét a szüntelen, a becsületes haladásnak áldozza — Neuschlosz Marcell kétségkivül nagy ember volt.

Most elveszitettük. És emlékén gondolkozva fájó kétséggel tépelődünk a kérdés fölött: vajjon ki fogja kárpótolni az ő munkáját, vajjon támad-e majd ő hozzá hasonló?

W. P.

Ambrozovics Béla

Vasárnap eltemettek egy öreg urat, aki nobilis képviselője volt egy letűnő vagy talán már le is tünt nemzedéknek.

Ambrozovics Béla azonban nem csupán egy volt a száz közül. A maga emberségéből olyan tulajdonságokat növesztett nagyra önmagában, amelyek ama nemzedék átlaga fölé emelték.

Ő egyike volt azoknak a férfiaknak, akik Magyarországot egybekapcsolták az új európai élettel és szellemmel. Ez akkor nagy és nehéz vállalkozás volt. Hisz Magyarország alig fél emberöltővel azelőtt nőtt ki oly társadalmi formából, amely még a jobbágyságot ismerte. S Petőfi alig félemberöltővel azelőtt okkal és joggal persziflálta a magyar nemest és írt Pató Pálról. Ambrozovics Béla nem érzett semmi közösséget ezzel a két típussal s bár atyafiság kötötte a Kossuth-családhoz: élete egész tevékenysége a másik nagy magyarnak, Széchenyinek szellemében folyt le. Típusa lett a művelt liberális magyar úrnak, aki tudományt szomjazva járta végig Európát s az Egyesült-Államokat, törhetetlenül dolgozott és tanult és itthon minden tehetségével az életbe ültette át, amivel odakünn mint a haladás eszközeivel és módjával megösmerkedett. Tudjuk, hogy az exilium ideje minő termékeny volt kulturális szempontból Magyarországra nézve. Ambrozovicsnak jelentékeny rész jutott ki e csöndes és fetünést nem keltő kultúrmunkából. A magyar emigránsok Párisban, Rómában, Londonban, New-Yorkban nemcsak politikai agitációt folytattak: termékenyekké lettek ezek az évek azzal is, hogy a magyar intelligencia créme-je hosszas közös életet élt a Nyugattal s épp mert jeles férfiak voltak az emigránsok: a Nyugat is hamar tiszteletet kezdett érezni a magyarság iránt.

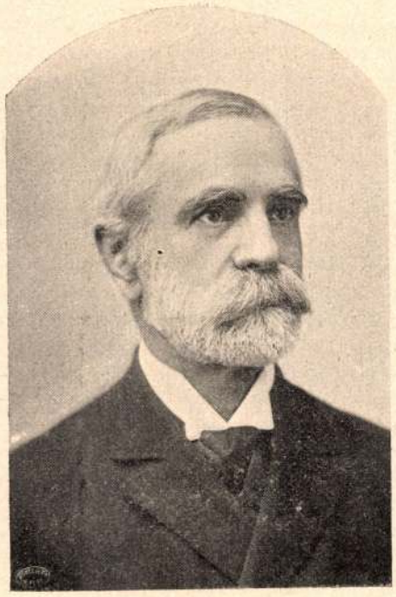

AMBROZOVICS BÉLA

Ambrozovics Béla arra a pályára lépett, amelyet Jókai a hatvanas évekről szóló regényeiben oly bűvös képben festett: a magyar mérnöknek lett egyik legszebb típusává. Családi összeköttetései talán csillogóbb karriért biztosítottak volna számára politikai téren, de Ambrozovics a pozitiv munka és tudomány embere volt, aki magában már megépítette Magyarország vasúti hálózatát, nagy gyártelepeit, új gazdasági forrásait, mielőtt ilyesmiről nálunk még szó eshetett volna.

Szinte úgy tünik föl nekünk munkássága, mint annak a japáni gépésznek gondolatvilága, aki a berlini egyetemen új szerkezeteket talál ki, holott atyja otthon még feudális nagybirtokos és császár-imádó. Ő is azok sorából való, akik először hitették el a külfölddel, hogy a magyar nemcsak jó lovas nép, hanem szerepre hivatott a kultúrmunkában is. Mint mérnök a Rajna és Kiel közt nem egy vas-emléket hagyott hátra. S hazakerülve fontos része volt egész vasút-ügyünk talpraállításában. A Mérnök- és Építész-Egylet hamar meglátta benne a modern embert s beültette elnöki székébe.

A hetvenes-nyolcvanas évektől fogva az idő Magyarországon épp oly gyorsan kezd járni, mint túl a határokon. Ambrozovics Béla itthon elvégezvén munkáját, továbbépíti eredeti programját: Magyarország intenzív összekapcsolását a Nyugattal. Ekkor kezd irodalmi munkássága kiterjedni Magyarország határain túl is. Német, francia és angol szaklapokban látnak napvilágot a magyar mérnök művei. Azzal a talentummal, amely az ő pozitív tudását ékesítette, hirtelenül nagy összefüggéseket lát meg: a mérnök nem csupán mérnök többé, hanem a maga mesterségét kitágítja s megértvén az új idők szellemét, a közgazdaságra veti magát. Nála nem volt mély puszta kisérlet a matematika igazságait

összeforrasztani a nemzeteket éltető gazdasági igazságokkal. Mint gyökeres műveltségü ember talán épp e téren végezte legfontosabb, bár a nagyközönség előtt ismeretlenül maradó munkáját. Minél jobban közeledett az ősz haj korszakához, annál intenzívebben tágította látókörét. Idevágó munkái is a külföldi nagy tudományos revuek lapjain láttak napvilágot.

Az államgazdaság fontos szempontját kereste, taglalta, igazságait bizonyította. Nagy és széleskörü tudásának itt vehette leginkább hasznát: világos volt előtte, hogy nincs az a társadalmi faktor, amelyet ne kellene a magyar társadalom teljes kiépítésére felhasználni. A röpiratok egész sora, cikkek, értekezések keletkeztek. A mérnök és a közgazdasági író minden külső impulzus nélkül is rájött oly szubtilis társadalmi faktorokra is, mint a minő például a művészet. Itt is talpraesett tanácsokkal, a helyzet éles boncolásával s a várható eredmények józan mérlegelésével mutatott helyes utat. Éltette, ruganyossá tette, impulzust adott neki az élő élettel való e beható foglalkozás. Csakugyan alig ösmertünk öreg urat, aki oly eleven életet élt volna, mint ő. Ez az intenziv élet még a rendes tudományos munka fáradalmaiban sem talált elég kielégítést: költeményeiben adta ki azt ritka energia-fölösleget, amely még e széleskörü munkásság után is megmaradt benne.

Pályájának külső története talán kevésbbé érdekelhet minket. Sokkalta jellemzőbb, sokkalta értékesebb benne, hogy így kimagasló típusát adta a 49-es évek utáni idők igazi magyar emberének. E típus nem csekély számu volt, de olyan intenziven, olyan harmónikus szépen alig jegecesedett ki valakiben, mint benne.

Tea mellől, tea mellé!

London, március közepén.

Talán méltóságteljesebb lett volna azt adni cimül, hogy „a Lord Mayor fogad", de az igazság az, hogy bármily érdekes is az ő vendége gyanánt jelenni meg a Mansion Houseban, mégis már a tömeg óriási voltánál fogva is jóformán rövidke epizóddá zsugorodik az, míg a házigazdával vált szót az ember s aztán az a mindenféle politikai, irodalmi hírből, szalon, és udvari mendemondából összerakott mozaikszerü társalgás válik a fődologgá, amit csak úgy, egy csésze tea mellett olvassanak el, mert én is csak úgy hallottam.

A Mansion House környéke a rengeteg erejü villamos lámpák révén . . . azt nem mondom, hogy nappali világosságban úszik, mert télen nem mindig van ott nappal ilyen világos. A lépcső mentén a szálas londoni rendőrök legszálasabbjai, a City-ből valók állanak sorfalat, ezek a hasonlíthatatlanul szolgálatkész s egyben hatalmas energiáju emberek, akikből a perzsa sah „meg akart venni" hatot, mert azt mondta, hogy hat ilyennel rendbe zökkentené egész Perzsiát.

A ruhatárosok kezei közül szabadulva a bejáráshoz jutunk, ott áll a Salviaticsillár alatt házigazdánk és hiziasszonyunk; a két alak megkapó ellentét. Az egyik talpig feketében, a másik korallpiros nehéz selyemben gazdag ékszerrel. Nehogy félreértsenek: a fekete, az a háziasszony, a pirosselymes, az meg a gazdánk. A hivatalos talárjában van: a lángoló selyem nehéz redőit a hatalmi jelvény, az ékköves aranylánc tartja össze. Innen a Mansion House dísztermébe megy az ember. A falak hosszában az üvegszekrények mázsaszámra tartalmazzák az ezüstöt, ami a City nagy ebédjein szerepel; vertezüst kosarak, serlegek, kupák, vödrök, középen a Lord Mayor buzogánya.

A mennyezetről vagy száz zászló függ; de ezek nem a harc, hanem a béke hőseinek, a munka lovagjainak zászlói. Minden céhnek, meg minden londoni kerületnek külön. A főhelyen a legegyszerübb, a Cityé-é, ezé a hatalmas, mesegazdag testületé, amely a fölgyülemlett kamatokból milliókat költ s amelytől még a király is engedelmet kell hogy kérjen a Temple Bar előtt, hogy beléphet-e a városba? A zászlón a fölirás ez: Domine, dirige nos. Uram, kormányozz bennünket; amihez a helybeli tréfa azt teszi hozzá: „mert mástól úgy se tűrjük el".

Talán ennek a büszke, hallatlanul autonom hatalomnak, a Citynek a szivét is azzal vette meg Edvárd király, hogy viselkedésével mutatja, mennyire érzi, hogy ebben a keményen parlamentáris országban a király igazán nem uralkodó hatalom, csak amolyan vonzó és dekorativ részlet az alkotmányos néphatalom szilárd épületén. Ahogy a király a koronázása pillanatában egy bámulatosan graciózus, tapintatos dolgot cselekedett (amikor lábadozó beteg létére ő maga fogta föl a karjaiban a megszédült öreg hercegérseket, de úgy, mintha ő, a király fogóznék a karjába támogatásért.) Úgy követi a tapintatosság ez adománya mindenben, amit tesz.

Amint leültünk teázni az úgynevezett „egyiptomi terem" egyik aranyhátterü fülkéje előtt, ezt mesélte valaki, mint legujabb windsori mende-mondát. Mivel az angol katonatiszteknek igazi rendezett nyugdíjügye nincs, sok magasrangu törzstiszt, tábornok oly módon nyer kielégítést, hogy a windsori kastélyban néhány szobás lakást s pénzösszeget kap élethossziglan.

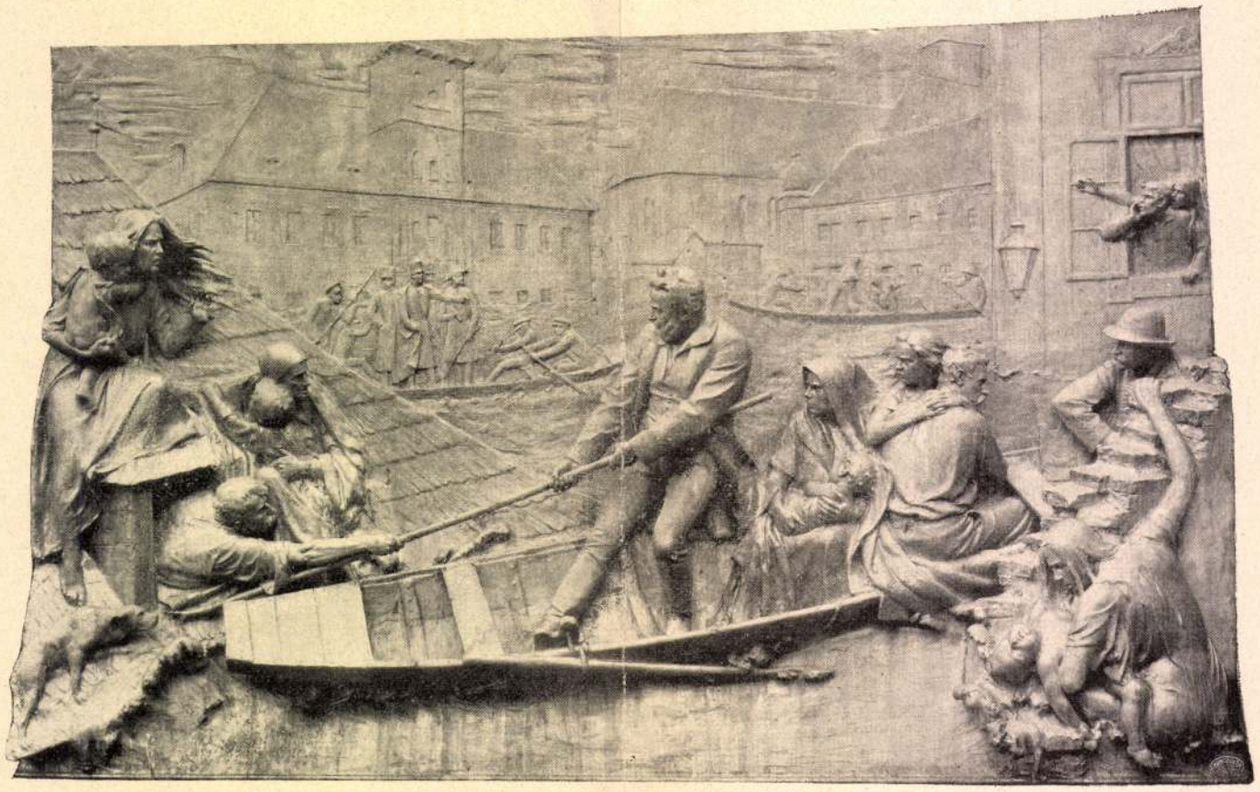

Holló Barnabás dombormüve

A Wesselényi-emléktábla, amely a budapesti barátok-templomát fogja disziteni

Uj Idők 1904-5. XI. 25 sz. 620. lap

MDK

Holló Barnabás

az "Árvizi hajós" Wesselényi Miklós
emléktáblája. 1905.

a pesti ferences templom falán, a
Kossuth L. utcai homlokzatán.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

99.1.

Holló Barnabás, [kobrán] 7 Dk

A művéntelepen élt s dolgozott.

–: Ötven éves a Házados úti művéntelep 10 l.

Bp. 1961. szept. 28.

NÉPSZABADSÁG

M.D.K.

Holló Barnabás

Szobrászmüvész.

Balla Ödön: Hová lett a rákászfiu rákja?

Népszava 1958. márc.4. 5.old. 53.szám.

M.D.K.

Holló Barnabás

nohán

Méltatás

Hirek

Művészet, 1961. december. -43 l.

Н.Г.К.

MDK

Holló Barnabás

A Wesselényi eml.tábla...

Mücsarnok, 1900. 13.sz. 167. o.

MDK

Kuntár L: a szombathelyi nyomdászat története.

MDK

Holló Barnabás

Ferenc József, br.

Árv. Közl. 1933. dec. 4.rk.sz. 68. aukc.

49.o.

MDK

Holló Barnabás, szobrász

Az első magy. város emely... Művészet, 1902. 223.o.

MDK

Holló Barnabás szobrász

Műcsarnok, 1900. 4.sz. 82. o.

Műcsarnok, 1900. 4.sz. 86.l. Bocskay István szobr

MDK

MDK

Mücsarnok, 1900. 4sz. 85. o.

MDK

Holló Bernabás szobr.

Megy a juhász a szamáron, br.

Ofels. iparmüv. vásárlásai. Magyar Iparmüvészet, 1899. ápr. pótfüz.

Holló B.

Művei

Bocskay István szobra
Bpest Andrássy uti körönd

Greguss Ágoston szobra
a várhegy oldalán Bp.

a Millacher kut a
budai Corvintérén

Kossuth - szobor Losoncon

Bocskay - szobor Hajdu-
böszörményben

~~Felirat a rudnói katedrum diadalívén~~

VI. 10, 11.

Holló B.

1895. a M. Tud. Akadémia ~~megbízza~~ rögzíte Gróf Szechenyi István megalapítja a M. Tud. Akadémiát c. domborúm.

~~Fibula, La Tène - kor. VI. 18.~~

Holló B

1902 Tompa Mitág szobra Rimaszombat részére.

A köv. érekben egymás után ugeri el a II. díjat a budai Corvin-terén álló Millacher-kut pályázatán, III díjat a Vörösmarty szobor pályázatán.

Holló Barnabás szobrász * 1866 Alsóhangony-ban (Gömör m.) † 1917 Budapesten.

~~Jaszobrocska XV. sz. Turóczszentmár-~~

~~tonban VI. 11.~~

Holló Barabás

5

ruclch

~~Bronz keresztkút, középkori, csetneki ev.~~

~~templomé~~ ~~VIII. 50.~~

Hollós Barnabás

- Kiselejtezett irat

Másolat.

A m. kir. vall. és közokt. miniszter f. é. július 28.-án 80359. r. a. kelt s a m. kir. központi állampénztárhoz intézett rendeletének mása: Utasítom az állampénztárt, hogy a késmárki templomba tervezett Thököly-emléktábla elkészítésével megbízott Holló Barnabás nobrán részére engedélyezett előleg fejében kettőezer (2000) koronát a nevezettnek kellőleg bélyegelt nyugtájára fizessen ki s tárczám rendkívüli kiadások és bevételek czímű alnapolójában kiadáskép számoljon el. – A hivatalos másolat hiteléül: Ebergényi Endre s. k. igazgató h.

A hivatalos másolat másolatának hiteléül:

dr. Ébertánlé
előadó

1881 MUSEOLEKOK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Holló Barnabás

† 1917 nov. 2.

Életrajz

Művészet 1917. 76–78. l.

Castellum, Leányvári római

VIII. 145.

Hollós Barnabás

1-

Milano 1906

79.1-

, nk--ny

Kedves Nyuszikám.

mnbvcxy

Holló Barnabás

Megy a juhász hamaron.

(Bronz)

Tm Bp 1932.

3022

~~14.~~ Danhauser J. F.

(Sz. Bécsben 1805. augusztus 18-án. † ugyanott 1845. május 4-én.)

Wallstein saját kardjába dől.

A sátorban, rojtos piros terítővel letakart pamlagon fekszik Ottokár, és jobb kezét felemelve mintha beszélne, hogy megmentse az ifjút (Pyrker: Rudolph von Habsburg, 8. ének. Pag. 197.). Előtte Wallstein állni kétségbeesetten néz meggyalázója ~~Ottokár~~ felé, jobb kezében élesre fent hosszú kardot tart baljával ingét veszi szét ~~úgy, hogy egész melle látható~~. Közöttük, a földön, kutya hever, ~~mely Wallsteinra figyel~~. Ottokár, a kinek ~~haja, bajusza s szakálla~~ őszbe vegyült, pánczélt visel s kissé összehúzott lábait barna takaró fedi. Wallsteinnek barna ~~haja vállaira omlik~~, ~~bajusza s szakálla nincs~~. ~~Lehajtott gallérú ingének~~ bő ujjai ~~szűk kézelőben végződnek~~, barnásvörös köntöst ~~derekán szij szorítja, szűk nadrágja~~ narancssárga csizmáinak ~~szára lehajtott~~. Jobbról a király ágyánál, a széken, csikos szürke takarót és czimeres pajzsánál piroshüvelyű kardot, tollas sisakot, pánczélkeztyűt, tőrt

113

figyelő

kinek hosszú haja

inget szűk kézelővel,

szűk nadrágot, derekán

Holló Barnabás

Ny. országfai kulsőjén

I. Béla, Hunyady János

I. Lipót, II. Lipót,

József fg. nádor,

A förendikár nagy társalgó-

jában: Állatkerjesztés.

Bas csoport.

Cx 20–21 l.

Holló Barnabás

Műcsarnok Bpest.

1894/95. téli kiáll.
1896. mill. kiáll.
1897. tavaszi kiáll.
1897/98. téli kiáll.
1898. tav. kiáll.
1898/99. téli kiáll.
1899–1900. téli kiáll.
1900–1. téli kiáll.
1901–2. téli kiáll.
1902. tav. kiáll. 114.
1904–5. téli kiáll. 176, 186, 211

Aeneatorcsck VI. 211.

1894 Koss. mellszobor (Holló Lajos nar)
1895 Szécsényi dénü Akad.
erredéves kiáll elism. okl.

1896 Tompa M. mellsz. bz. Sárospatak
Bessenyey Kiáll Nyeremi 2 díj pály. Tőrök park
1897 Szabó Istv. akad. Rozsyó
prem. gimn. dott

arany érem Páris Wess. cult
1900 Bocskay Istv. ~~[illegible]~~
1901 Isolnay-szobor pály 3. díj

Tompa M. Remasyonbat
1902 Vörösmarty-szobor pály
Millacher kátpály 2. díj
1903 Koss. B. almádi
Ismeskirás

1904 Zaszlótartó kurne lovas.
majtrégi sikon
és kir. palota
1905 Wess. multáble pesti ter. tapl falán
Vass Ádám sírem. Vaján
1906 Thökölyi S. mellsz. val díszített multáble
Bocskay Sebr a kismárki ev. tapl
Thökölyi-kápolna-ban
Milano arany érem
1907 Bocskay Hajdubőszörmény

1908 Rákóczi sírem. I. p. 3000 K. díj
Koss. szobor pály. 3. díj (Istók J.)
Vajda János Vaálon
Bartha M. szobp. dyarva

1909 Körösi Csoma S. – akad. és Kalkutta
Bengáli Ázsiai Társ. Szekhára
Rákóczi sírem. III. pály. I. díj (Kőrösi Gyula)

Koss. Losonc
1910 Miksáth K. – kicsiben is

1911. Gregusz Ágost lovas-út

1912 Mátrás kir. 2 m. br. Sajó-gömör
lovas-kat, corona tér

1913 Martinovics Serley Ferv
III. kir. Demokr. kör

1915 Rátz-díj mellszob. tan

Tér kártó, ~~[illegible]~~ Páristé mendh. kápolna
1916 Honvédszobor Tvár
1917 Rátz-díj Rák. lovasszobor

ÉRKEZETT A TATAI M. KIR. ADÓHIVATALHOZ
1904 MRC. 6
1544 szám Elöszám: .....
904. Előadó: II

Holló Barnabás

HOLLÓ BARNABÁS / 1866 - 1917 / :

95. Centaur. - Szobor, br.,mag.: 42, h.: 30 cm. Jelz.nélkül.

Kopp 1939/40. Tavasz. II

Hollós Barnabás

U. 1835

Galba V. 257

Kir pal: Előörs, Tefett zárló, Gr (1905)

Pécs városi mur: II. lagos a Csele
palatiba yuka

Holló B

Művei körül emlitesse
nettok Csata elott,

Tépett zászló

~~Bem~~ Bem tábornok

II. Rákóczi Ferenc

Megy a juhász szamárra,

Leselkedő betyár

Kis furulyám

Vörös ördög

Подпись преподавателя 11/10

Hollós Barnabás

Műcsarnok
1914. tav. Kiáll. 213, 221.
1915. tav. Kiáll. 222, 337, 340
1915–16. téli Kiáll. 257
1916–17. téli Kiáll. 100

Szobrocska bronzból, római

VI. 204.

Holló Barnabás

Megy a juhász szamáron, bronz

1932 főv új szerzem kiáll Műcsarnok

Stella Bernabei

Negli anni 1944-

7

Holló Barnabás, szob-
rász, szül. 1866 ~~[illegible]~~ VI. 16. Alsó-
hangonyban, megh. 1917 XI. 2.
Budapesten. III, Strobl mesteri-
kolájában és Romában tanult. Művei:

Az Akadémia alapítása c.
domborúve és

Wesselényi emlékiáblája Pesten

rimaszombati Trupa-szobor

és hajdu bőszörméjei
a Oparti Bocskay szobor.
az ~~[illegible]~~ almádi Kossuth szobor
a budai Gregus Ágost szobra ~~[illegible]~~
a sajógömöri Mátyás király
a váli Vajda János-szobor.

(és lesonci

177. *Asszonyszöktető.*

Jobbra vágtató lovon
a ki szerelmes pillantásoka
kedett fiatal asszonyra. Balr
esetten fut a Mária-szobor
után. Öltözete a legénynek :
gal, barna atilla vörös zsin
csíkkal, magasszárú csizma
csókra tartó asszonynak p

és zöld kendő, melyet a szé
czilinderét vesztette el. A h

Vászon, méretei 69 : 84 cn
150 K. — Pozsonyi Gábor ajá

Holló Barnabás

nobrai a

ORSZ. MAGY. SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM
BUDAPEST, VI. ARÉNA-ÚT 41.

Harangi cúcsiveskori (Felsőkubin)

I. 93.

1905. január 20.

Az aradi Kölcsey-egyesület elnökségének. Losonczy Zoltán aradi lapszerkesztőnek könyvtár- és múzeumőrré történt megválasztatására tudomásul vétetik, az új őr működése annak idején felül fog vizsgáltatni (43/1905.)

Holló Barnabás

Széchenyi emléktábla
az Akadémián

Bronz, 236 l.

Holló Barnabás

Thököly mellszobrával
díszített emléktábla
ruszkicai fehérmár-
ványból fentitől. Készült
1906-ban és a késmárki
ág. ev. templom Thököly
kápolnájának falába
illesztetett.

a hamvak hazahozatala
alkalmából

Forster Rákóczi

32. l.

AJÁN

Alólirott ..... ezennel kijelent

épitendő .....

teljesitendő .....

költségvetési kivonatban körül

által ..... kitett egységárakért

..... százalék árengedm

..... fillér azaz .....

..... fillérért elvállal.....

A vállalati általános és külön

mag.....at azok határozatainak

Holló Barnabás

Münsarnok

1918 hagyatéki kiáll.

életr. és archéj a

katalógusban

Ecsedi István dr. VI. 155.

Hollo Barnaba

IROD.

Vas hyp 1895.

697

HOLLÓ BARNABÁS

Az Országházán elhelyezett szobrok néhánya az ő alkotása. (eml.).

Az Országháza.

BUDAPEST, 1971. jan.

Holló Barnabás utódai

105 éve alakult

Népszava 1971 május 16
10. old.

Holló Barnabás

Műve szerepelt a „Ló és lovas"
c. kiállításon a Mezőgazdasági Múzeum-
ban

Pertunyai Hírlap 1971 október 15
4. old.

Hollo 'Barnaby'

IROD.

Vas. Vp 1896. 141

Holló Barnabás

Vrod

Vas. Ujs. 1897. 323. l.
(Az 1838-ki árvíz
emlékei.)

Eszterg, Vahóc

262

Holló Barnabás

irod

Vas. Ujs. 1897. 256. l.
(A budai Eir. palota
épitése.)

MAGYAR
KÉPZŐMŰVÉSZEK LEXIKONA

Holló Barnabás

A kiváltal a nemzetnek ajándékozott 10 hobor egyike Bocskay István erdélyi fejedelem hobra lesz, mehnek untája most (1900. jan.) készül Holló Barnabás mintermében. stb.

Bocskay fejedelem hobra.
Vas. Ujs 1900. 77. l.

MDK

Holló Barnabás

Testvérkék

Képzőm. Társ. 1909/10. téli kiáll.kat. 45.l.

Holló Barnabás

MDK

Toldi, szobormü

Vignali Ráfael Hungária müöntödéjének...

Képzőművészet 1928. 14.sz. 236.l.

Holló Barnabás

Irod

Lengyel Menyhért:

A kassai honvédszobor pályanüvek.
Vas. Ujs. 1904. 222. l.
225. l. képpel.

József-tér 8

192

Holló B.

Erzsébet Királyné koszorut hoger Deák Ferenc vavatalára a M. Tud. Akad. elöcsarnokában gömbözni

~~Felirás 1703-ból való czinkannán~~

~~VI. 28. – (1703-ból való czintányeron~~

~~VI. 28.~~

Holló Barnabás †

Ráthdíj 1915 és 1917

1967 DEC 12

1021

Vacsora Móriczcal

HARMATHY FERENC EMLÉKEIBŐL

Móricz Virág írja az „Apám regénye"-ben az alábbi sorokat:

„Aztán voltunk Debrecenben, ahol először értette meg kisgyerek korában, hogy a tudatlanság a legnagyobb szerencsétlenség. Ó, hogy szerette ezt az öreg kollégiumot! Hogy mutogatta! Éppen nyári nagytakarítás volt, s a régi coetus üres, de még megvolt a régi szemétláda, s tán mögötte még mindig ott a Böszörményi bicskája... Megmutatta az udvart, ahol valamikor langamétét játszott, leült velünk a lépcsőre, s elmesélte, hogy ették itt a kisdiákok a felibe tört dinnyét. — Végigjártuk gyerekkorának minden útját, vettünk karikás ostort a zsibogón, ettünk lacipecsenyét a Leveles csárdában, labdáztunk a Nagyerdőn, voltunk Harmathy bácsi boltjában, ahol valamikor az első könyvét vette, a Csokonait..."

1.

A fehér falú, homokdombra épült falusi ház végén, fenn szorosan az eresz alatt, védve az esőtől, fehér, szikkadt, kétszáz esztendős szőlőtőkék függnek. Mintha szobrok lennének, az idő formázta őket saját képére és hasonlatosságára. Mikor 29-ben kifagyott a szőlő itt a martinkai homokon, akkor tették el ezeket a tőkéket, s átéltek azóta tüzet, vizet, háborút, halált. Azt mondják, az első tőkék közül valók, amelyeket Martinkán valaha, kétszáz esztendeje ültettek.

Idáig, a ház végéig kísér bennünket Harmathy Ferenc, a ház gazdája. Idegenként jöttünk, ismerősként búcsúzunk, kezünkben, szívünkben a barátság meleg emlékeivel.

A vendéglátó házigazda bizonyára nem ismeretlen az olvasók nagy része előtt. Ő volt a tulajdonosa a legnagyobb debreceni könyvkereskedésnek, a Harmathy féle boltnak, az Arany Bika mellett, a mostani papírüzlet helyén. Könyvesbolt, antikvárium, papírbolt és nyomda.

Emlékeiről, találkozásairól faggattuk Harmathy Ferencet.

2.

— Az a bolt még a régi volt, nem az enyém — mondja —, amelyikben Móricz azt a Csokonai-kötetet vette. Ott volt a régi bolt a Füvészkert utcán.

— De Móriczot tetszett ismerni?

— Hogyne. Valahányszor Debrecenbe jött, mindig eljött hozzám. A könyveit árultam, jött érdeklődni. Egyszer egy szép riportjában írt is a könyvesboltról. En meg elmentem utána a bankba, megkérdeztem, hogy szokás ilyenkor. Mondták. Hát küldtem neki ötven pengőt. Csak nagy dolog volt az, ha Móricz írt az ember boltjáról.

(Keresem a riportot napokig, nem találtam. De hát végig böngészni ki tud annyi újságot? Különösen, hogy az időpontot sem őrizte meg idáig az öregedő emlékezet.)

— Könyve nincs dedikációval?

— Nekem nincs. A lányomnak van egy „Kerek Ferkó"-ja. Azt dedikálta.

— Milyen ember volt Móricz?

Nehezen fordul az emlékezet. Fiatalos, friss ember Harmathy Ferenc, de ő maga mondja, nem nagyon emlékszik ezekre. Kihoz aztán egy könyvet, Móricz Virág könyvét, fellapozza a 493. oldalt.

— Olvasd csak, öcsém!

Olvasom.

„... Az este is vacsorán voltam, s még jól is éreztem magam. Egyszerű papírkereskedőék voltak, és volt valami átkozott savanyú kerti idei vinkójuk, s az nekem annyira izlett, hogy nem győztem belőle eleget inni. Megittam egy jó féllitert, s azonkívül, hogy gyomorsavhiányomat remekül oltotta, semmi más hatást nem éreztem: alkoholt elfelejtettek belehamisítani. Nincs jobb, mint a homokkerti lőre..."

— Pedig martinkai bor volt — jegyzi meg mosolyogva Feri bácsi —, nem homokkerti.

„... Meg a töltött káposzta is igen jó volt meg a rántott hal és a rácsos kapu."

— Az sütemény volt — szól megint a régi házigazda —, a feleségem nagyon jól tudta csinálni.

„Fiuk zongorázott remek magyar nótákat, lányuk verseit olvasta remek zavarral."

Eddig a levéllel. Móricz Zsigmond írta 1942 március elején, 5-e után néhány nappal Debrecenből.

A régi házigazda hetvenhat évével is fiatalos. Nem szereti az üres poharat.

— Igyatok na! — lendíti tele most is a poharainkat.

3.

— Másokat, más írókat nem tetszett ismerni, Feri bácsi?

— Hát ismertem én sokat. De hát én nem nagyon adtam ki ilyen szépirodalmi könyveket. Úgy hirdettem az üzletet, hogy „Orvosi és gazdasági könyvek Harmathynál". De azért ismertem.

— Oláh Gábort például?

— Oláh Gábort? Őt igen. Szelíd, csendes ember volt, odajárt hozzám, majd mindennap bejött. Írta azokat a könyveit ugye, és kereste hozzá az anyagot. Különösen a Magyar Könyvtár köteteit kereste, volt is nagy választékom belőle.

Nehezen mozdul az emlék. Keresném az apró, lényegtelennek látszó, de kort, írót jellemző adalékokat. De Feri bácsi csak nevet.

— Látod, ha előre mondod, hogy jössz, összeszedem neked. Mert már elfelejtettem, bizony elfelejtettem.

4.

— És Tóth Árpád? Őt nem ismerte?

— A költőt? Nem. De az apját, azt igen. Sőt, az dolgozott is nálunk egy ideig. Mikor a szobrát kitették a kertből, s eldugták a városháza udvarára. Akkor.

(Tán mert nem ismeri mindenki, elmondom, hogy Debrecen városa Komlóssy Artúr főjegyző javaslatára 1902-ben Tóth Andrást bízta meg a szabadságszobor elkészítésével. Az Emlékkertben fel is állították a szobrot, de nem tetszett a közönségnek [el is nevezték Zsuzsinak]. 1906-ban aztán a városi tanács Holló Barnabással szobrot készíttetett Bocskai fejedelemről a szabadságszobor helyére, s Tóth András szobrát a városháza udvarára szállították örökös nyugalomra.)

— És mások?

— Hát... Káplár Miklós például. Övele mulattam egyszer egy nagyot a hortobágyi csárda teraszán. Jó mulatós ember volt.

— Gulyás Pált?

— Várjál csak!... Nem, őt nem ismertem. De ismertem a Bokrétásokat, Madai Gyulát, Baja Mihályt. Tudod, ezek is költők voltak. Meg jó mulatós emberek.

5.

Mielőtt elindultunk Hajdúsámsonból Martinkára, Piroska Sándor, a tanácselnök azt mondta:

— Az ám olyan ember, hogy onnan vendég egy korty ital, egy falat ennivaló nélkül ki nem jön.

Harmathy Ferenc tényleg ilyen ember. Az emlékeiből — igaz — kapkodva, egy kicsit szertelenül szedi elő az adatokat, embereket, nem is őrzött meg mindent. Amit ma fontosnak tartunk, akkor nem volt annyira fontos. Az idő válogat és módosít.

— Majd nyáron. Akkor gyertek ki! Kiülünk ide a diófa alá, és akkor még mesélek.

Csillog a szeme huncutul, s ebből tudom, hogy sok minden lapul az emlékezet mélyén még. Sok minden, amit úgy kell előcsalogatni, pipázó mellett, homoki bor mellett. Mert itt ebben a martinkai házban nagyon makacsul és szépen őrzik a vendéglátás, a barátság tiszta emberi hagyományait.

Már indulnánk mikor szól:

— Várjál csak, van itt még valami.

Kihozza az 1948-as Debreceni Kalendárium bekötött példányát. Fellapozza a verset. Mutatja. Baja Mihály verse: Elégia egy vén diófa alatt.

— Olvasd csak!

Olvasom magamban. Hangosan csak az utolsó szakaszt. S mivel itt született a vers a martinkai udvaron, s erről az udvarról írták, idézem én is.

S te vén diófa, nagy idők [tanúja,]
Virulni még sokáig lássalak:
Áldj meg minket lehajló [lombjaiddal,]
Mint ahogy én téged [megáldalak!]

Feri bácsi a kétszázéves szőlőtőkéig kísér. Megáll alattuk, s integet.

— Aztán elgyertek ám nyáron!

Jó szónak, jó bornak, szíves hívogatásnak ki tud ellenállni?

Bényei József

IZMUS

zmus értelmezésében ez is
glaltatik. De úgy foglaltatik
gy ennek a jövedelemnek
csökkennie kell, hanem még
elkednie, azaz össznépi szín-
gy az állam, a haza, az állam-
nég jobban járjanak. Viszont
kitetszik, illetve talán sok
z tetszik ki legjobban, hogy
lenlegi anyagi egyensúlyuk
ét féltik az új gazdasági év-

atilag persze a jövő sok min-
szt ad majd, én ezúttal in-
egy történelmi párhuzam ér-
e figyelmeztetnék. Ismerősöm
nem is emlékszik rá, én azon-
n is magamban őrzöm azt a
amikor arról kellett dönte-
szövetkezet vagy nem szövet-
kori érvei kísértetiesen hason-
előbb leírtakhoz: „Nekem jó,
rendben vagyok, mi szükség
változásra?..."
ezt kérdezném tőle: szükség
or a szövetkezésre, mosolyog-
és időszerűtlenségén.
em, néhány év múlva így lesz
yaival is...

3.

élgettem teljesen aggálytalan
el is. Ők így fogalmaztak: ne-
en mindegy, régi mechaniz-
echanizmus, a pénz a lényeg,
lényeg, az állás a lényeg. Szó-
hösek, kivárók, látszatra ob-
gfigyelők ebben a nagy társa-
lémzásban.
k vannak legkevesebben, de
társadalmi közérzetet képvi-
mindjárt hozzá kell tennem
y a legveszélyesebb társadalmi

echanizmus eddigi visszhang-
: az újra való áttérés a kö-
et tűri legkevésbé. A gyakor-
tja, hogy már az előkészület
mennyi szenvedéllyel keres-
csolatot új gazdaságpolitikai
gen, az igazolódik ebben a
ben, hogy népünk nagy réte-
kusan kezd gondolkodni, te-
ában, fejlődésében, változásá-
világot. Az új gazdasági me-
pedig dialektika is, a válto-
t sürgeti azzal szemben, ami
Ezért az erős reagálás, ezért
vedélvessége.
ly nélkül nincs élet. Illetve,
úl van, mentes az illúzióktól,
aktivitástól. Az új mechaniz-
rtéséhez és vállalásához vi-
vedély kell, aktivitás kell.
is, ha — mint ez esetben —
gazdaságtan, a közgazdaság-
yei kapnak mindennél na-
epet. Az ember ugyanis e tör-
e törvények gazdagabb ér-
shez is hozzá kell, hogy adja
telmi és érzelmi indulatát.
nénjünk már ezt teszi a be-
szöbén is...

Boda István

A magyar ezüst útján

Vasárnap délelőtt a debreceni Lőwy Sándor Úttörőházban „A magyar ezüst útján" címmel vetélkedőt tartottak. A debreceni úttörőcsapatok három-három fős csoportjai vettek részt a versenyen. Az alumínium fizikai és kémiai tulajdonságaival és az iparban való felhasználásával kapcsolatos kérdésekre kellett a pajtásoknak válaszolniuk. Az izgalmas versenyből a Kossuth egyetem gyakorló általános iskolája, a Bocskai általános iskola és a csapókerti általános iskola csapatai kerültek ki győztesen. Mindhárom csapat tagjai könyvjutalomban részesültek.

Papp Gábor

Izgalmas pillanat a versenyen
(Papp Gábor felvétele)

— Jegyzet

Nem adminisztrációs feladat

Ezekben a napokban a hajdú-bihari KISZ-alapszervezetekben a vezetőség minden ifjúkommunistával elbeszélget. Egyrészt a fiatalok véleményét kérik az idén végzett munkáról és arról, hogy a jövő évben hogyan lehetne még érdekesebbé, vonzóbbá tenni az ifjúsági munkát. Másrészt ezeken a beszélgetéseken esik szó arról, hogy az illető továbbra is tagja kíván-e maradni az ifjúsági szövetségnek, s ha igen, milyen jellegű társadalmi munkát, KISZ-megbízatást szeretne végezni. Ez a kérdés azért hangzik el, mert a KISZ VII. kongresszusának határozata értelmében a jövő év elején minden alapszervezetben sor kerül a tagkönyvcserére. Most folyik tehát az összeírás, a beszélgetés az együttes munkáról.

Tagkönyvcserére a KISZ újjászervezése óta első alkalommal kerül sor. A csere elsősorban nem adminisztratív, technikai feladat, hanem az egész KISZ-tagságra kiterjedő politikai akció. Hiszen a vezetőségek arról beszélgetnek az ifjúsági szövetség tagjaival, hogy milyen új, megnövekedett feladatok várnak a KISZ-tagságra. És arról, hogy az idei akcióprogramok megvalósításának tapasztalatait felhasználva miképpen, hogyan alakítsa ki munkamódszerét a KISZ. Milyen programokat szervezzen, hogy a szövetség tagjai és a szervezeten kívüliek egyaránt szívesen részt vállaljanak együttes feladatok megvalósításából.

Ami az idei akcióprogramokat illeti, jogos büszkeminden rétegében. De sorolhatnánk tovább a tényeket: a komszomolistákkal való meleg hangú baráti találkozókat, a „Veled vagyunk, Vietnam" lelkesítő akcióját s azokat az alapszervezeti szinten megrendezett vitákat, beszélgetéseket, versenyeket, szellemi vetélkedőket, klubesteket, amelyek nem egy tartalmas órával ajándékozták meg az ifjúsági szövetség tagjait.

Ezekről s a fiatalokat érintő, érdeklő sok más kérdésről esik szó a mostani beszélgetéseken. De arról is, hogy a jövő év akcióprogramját hogyan állítsák össze a vezetőségek. Az eddig elhangzott véleményekre, elképzelésekre hivatkozva már leírhatjuk: a fiatalok márciusban újból meg kívánják rendezni a forradalmi ifjúsági napokat. Ugyanakkor tavasztól kezdve már folyamatosan készülnek a IX. világifjúsági találkozóra. De nem kisebb jelentőségű feladatnak tartják, hogy jövő ősszel méltóképpen ünnepeljék a Kommunisták Magyarországi Pártja megalakulásának 50. évfordulóját. Természetesen arra vonatkozóan is sok értékes javaslat hangzott már el, hogy a KISZ a jövőben hogyan szervezze meg a termelést segítő versenyeket, termelési mozgalmakat.

A tagösszeírással kapcsolatos beszélgetések megszervezésében, lebonyolításában nagy segítséget kapnak a KISZ-vezetőségek a pártszervezetektől.

A járási és városi bizottságok — a tagösszeírás befejeztével — külön összeazok neveit, akik tíz

Holló Barnabás

az alábbi [redacted] cikkben leírva, hogy I. díjjal jutalmazott szobrászati alkotása mért nem Erült kivitelre a kassai dóm-ban. Ha kell, lásd!

Építő Ipar
1913. 387. l.
(A kassai dóm
Rákóczi-freskója:)

b-k.-t.:

151. kép. *Salzburgi festő 1450 körül: Epitáfium.*

Holló Barnabás

MDK

II. Lajos, repr.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Holló Barnabás, [illegible]. MDK

Női képmás, szobormü

Műcsarnok 1897.tavaszi kiáll.

Holló Barnabás MDK

Férfiképmás, mellszobor

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

mek

Ítoló Barnabás

szobor műve a Széchenyi-emléktábla a vasárnapi ujság jan. 15-i számában

Irodalom és művészet

Pesthegyei Hirlap 1893. 8. sz jan 18. 2l

Holló Barnabás MDK

Gr. Dessewffy József Kazinczy Ferenc leveleit olvassa, szobor

Mücsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Holló Barnabás MDK

Névay Aladár lovas arcképe, szobor

Mücsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Holló Barnabás MDK

II. Lajos király, a mint lovastól a Csele-
patak hullámaiba dől, szobor

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Halló Barnabás MDK

Férfiképmás, szobormü

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

HOLLÓ BARNABÁS

48. Női képmás. Szobor

Műcsarnok 1898.tav.kiáll./nemzetk/11.oldal

MDK

Helló Barnabás

Görgey Artur 48-as tábornok lovas szobra, bronz-szobormü

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 26.1.

Holló Barnabás MDK

Bem apó tábornok lovasszobra, bronz

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

Holló Barnabás MDK

Görgey Artur lovas szobra

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Holló Barnabás

Bem apó tábornok, br. lovasszob.

KMT 1898-99. téli kiáll. 24.l.

Holló Barnabás MDK

Ő Felsége a király lovas szobra, bronz

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Holló Barnabás MDK

Ő Felsége a királyné lovas szobra, bronz

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Holló Barnabás

furulyázó magyar fiucskát ábrázoló bronz szob.

Kormányvásárlások az Iparm. Társ. karácsonyi kiállitásán
Mücsarnok, 1899. 3.sz. 42 l.

Holló Barnabás MDK

Képmás, szobor

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

MDK

Holló Barnabás, szobrászm.

Képmás. Szobormü.

KMTárs. 1899-1900. Téli kiáll. Kat. 27.1.

MDK

Holló Barnabás

Kis furulyám szomorufüz ága, szobor

Vasárnapi Ujság, 19oo. 7.sz. 1o4. o.

MDK

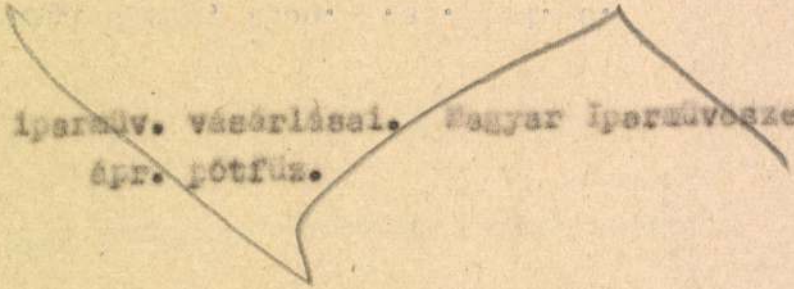

Orsolo. iparműv. vásárlásai. Magyar Iparművészet, 1899.
ápr. pótfüz.

MDK

Holló Barnabas

"Bocskay" c. monumentalis szobra a téli kiallitáson.

Lyka Károly: Téli tarlat 1900-1. 49.1.

MDK

Holló Barnabás, szobrászm.

123. Arckép. T.G. Gyps-szobor.

124. Arckép. T.M. Carrarai márvany. MGt.

Képzőm.Társ. 1901-2. téli kiáll. kat.
31.1.

MDK

Holló Barnabás

Bocskay István

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 34.l.

MDK

Holló Barnabás

Az előörs. Ércszobor

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 37.l.

MDK

Holló Barnabás

A tépett zászló. Érc

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 38.l.

MDK

Holló Barnabás, szobrászm.

211. A tépett zászló. Erc.

Műcsarnok. 1904/5. téli kiáll. Kat. 38.l.

MDK

Helló Barnabás, szobrászm.

178. Az elöörs. Arcszobor.

186. Arcképszobor. Sz.A. Gipsz.

Mücsarnok.1904/5 téli kiáll. Kat. 37.l.

MDK

Holló Barnabás, szobrász.

120. Arckép. T.G. Gyps-szobor.
124. Arckép T.M. Carrarai márvány.

Képzömüv. Társ. 1901-2. Téli Kiáll. Kat. 31. l.

MDK

Holló Barnabás

K.M. arcképszobra

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 34.l.

MDK

Holló Barnabás

Sz. A. arcképszobra. Gipsz

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 37.l.

MDK

Holló Barnabás

Kinizsi Pál kenyérmezei csatajelenete

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 41.l.

Holló Barnabás MDK

Kinizsy Pál kenyérmezei csata jelenete, szobormü

Mücsarnok 19o7/8. téli kiáll.

Holló Barnabás MDK

Anyai szeretet, szobormü

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Hölló Barnabás

A rokkant kentaur

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 48.l.

MDK

Holló Barnabás

Anyai szeretet

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 48.l.

Holló Barnabás

MDK

B. Erzsike, repr.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiállítás

MDK

Holló Barnabás

Testvérkék

Műcsarnok 1909/1o. téli kiáll. kat. 45.l.

Holló Barnabás MDK

Mikszáth Kálmán

Körösy Csoma Sándor mellszobra

Mücsarnok 1910/11 téli kiállitás

Holló Barnabás MDK

Kőrösi Csoma Sándor mellszobra, repr.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállítás

Holló Barnabás MDK

Feszület, szobor

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Holló Barnabás

Aranka márvány szobra. Mgt.

Műcsarnok, 1911/12. téli kiáll. 49.lap

Holló Barnabás MDK

Mellszobor tanulmány

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Holló Barnabás MDK

Aranka, márvány

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Holló Barnabás

MDK

Arckép-szobor

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Holló Barnabás MDK

Henriette, repr.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

HOLLÓ BARNABÁS

209 Henriette. Szobormű. magánt.

KMT 1912. tav. kiáll.kat. 48.oldal

MDK

Holló Barnabás

József Ferenc főherceg, repr.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat.

Holló Barnabás MDK

Mellszobortanulmány,

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Holló Barnabás MDK

A fiam, szobor

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Holló Barnabás MDK

Libits Adolf képmása, bronzplakett

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

MDK

Holló Barnabás, szobrász.

Vadász. Bronz.

MK.Soc.Biz.Műv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 7.1.
Szépm.Muz.

Holló Barnabás MDK

Tanulmányfej, szobor

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Holló Barnabás.

Új Idők 1929. 37 sz. 317 C.

ıek szobordíszei

A kürtös. Holló Barnabás szobra a budai Corvin-téren

— Most hallgasson ide, Winthrop. Maga éppen olyan jól tudja, mint én, hogy nyakig ülünk a munkában. Ne nézzen úgy rám, mint akit halálra ítéltek! Ugy-e már több, mint egy éve hogy eljött hazulról? Az az egy hónap igazán nem számít! Ne nézzen így rám! Hát menjen, Isten hírével! Inkább senki, mint egy szerelmes asszony.

Margaret öt órakor lázasan rendezgetett az íróasztalán és megpróbált barátságosan mosolyogni az emberekre, akik bejöttek hozzá elbúcsúzni.

— Igen, meglehetősen hirtelen jött, — ismételte ujra meg ujra, és: — Nem, nem betegség, csak a körülmények váratlan összetorlódása . . .

Mrs. Wattles is bevitorlázott.

— Tudtam, tudtam, édesem, — mondta. — Megmondtam Cheneynek, amikor láttam magát azzal a szép urával az utcán: „Cheney", mondom, „végre egyszer Carlylenek sincs szerencséje. Ha ez az asszonyka egyszer megint belekóstol . . ."

Mrs. Wattles suttogva fejezte be a mondatot.

Margaret arca lángbaborult.

— Nézzétek, hogy pirul a kis Winthrop! Ez csak egy vicc drágám, tegnap olvastam. Én a maga helyében nem mennék.

Aztán egyszerre elkomolyodott. Kezét Margaret vállára tette és így folytatta:

— Nem, drágám, igaza van. Csak menjen haza. Ha nem féltem volna attól, hogy szentimentális vénasszonynak fog tartani, megmondtam volna a véleményemet már akkor, amikor visszajött hozzánk. De gondoltam, csak tanulja meg a maga kárán . . . Én otthagytam az uramat, mikor összeszűrte a levet a gépírókisasszonyával. Elváltam tőle, hogy őnagysága „tisztességes asszony" lehessen. És mi hasznunk volt belőle? Az a nő is elhagyta és most tehetetlen öreg ember létére . . . (Tudja drágám, alig nőttem ki a hosszú ruhából, mikor férjhez mentem, ő meg már akkor is túl volt az ötvenen.) Ha megkérdezett volna, én megmondhattam volna neki mindjárt, hogy el

Holló Barnabás MDK

Sz.K. mellszobra

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Holló Barnabás

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

MDK

Holló Barnabás

Vörös ördög, suobor, repr.

Vas. Ujs. 1915. 11.sz. 171 l. képek

Tata Almási utca 12: kimarad

Holló Barnabás

Vörös ördög, repr.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Holló Barnabás

Mellszobor, márvány

Műcsarnok 1915. tavaszi ~~távassi~~ tárlat

MDK

Helló Barnabás, szobrászm.

a néhai Ráth György- féle 1200 koronás díjat

"Mellszobor tanulmány"-ával érdemelte ki.

Az 1915/16. évi téli tárlat eredményei.
Művészet. 1916. 41,42.l.

MDK

Holló B. 19.sz.

Dombormü, br.

" "

Megy a juhász szamáron, br.
Ernst Muz. XVII. aukc. 80.1.

MDK

Holló Barnabás

Az Árvizi hajós, repr.

Kampis Antal: Az ujabb magyar szobrászat. A szépmüvészetek könyve. Bp. 1940.

511.512.1.

Holló Barnabás MDK

József Ferenc főherceg, szobor

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállítás

MDK

Holló Barnabás, MDK

Az előőrs, ércszobor

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Holló Barnabás MDK

Arcképszobor.Sz.A., gipsz

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Holló Barnabás, MDK

A tépett zászló, érc

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Holló Barnabás MDK

II. Rákóczy Ferenc lovasszobra, bronz

Egy hü barát, kő

Megy a juhász..., bronz

A csikós, bronz

Micsarnok 1908. Holló b., Madarász V., Zemplényi T., Pataky L. kiállitás

Holló Barnabás MDK

Mikszáth Kálmán, bronz

Mücsarnok 1918.Holló B. M adarász V.
Zemplényi T.és Pataky László kiállitás

Holló Barnabás MDK

Zsolnay Miklós, bronz

Műcsarnok 1918.Holló B. M adarász V.
Zemplényi T.és Pataky László kiállitás

Holló Barnabás MDK

A kassai Rákóczy-emlék,részlet

Dr. Réthy László

Férfimellszobor

Női szobor

Műcsarnok 1918.Holló B.,Madarász V.,
Zemplényi T. Pataky L. kiállitás

MDK

Holló Barnabás, szobrász
1866-1917

Bocskay István szobra: Andrássy-uti Köröndön.
Greguss Ágoston szob.+a Várhegy oldalán.
Kossuth -szobor Losoncon.
Bocskay szobor /uj/ Hajduböszörményben.
Mátyás király szobra Sajogömörön.
Thököly Imre-emlék Késmárkon.
Rákóczi-szobor és Kossuth-szobor Balaton-Almádiban.

OMKT.- Holló B., Madarász V., Zemplényi Tiv. és Pa - taky L. hátraha gyott müveiből. Bp.1918.Kat. W

(kiall.

MIK

Holló Barnabás szobrász
1866-1917

Arcmásai: Mikszáth Kálmán
Réthy László
Körösi Csoma Sándor
Szendy Árpád.
gr.Zichy Aladárné mellszobrai.
József Ferenc fhcg márvány mellszobra e
hagyatéki kiállitáson.

OMET.- Holló B., Madarász V., Zemplényi Tiv. és Pa-
tagy L. hátraha gyott müveiből. Bp.1918.Kat.
kiáll

Holló Barnabás, szobrsz MNK
1866-1917

E hagyatéki kiállításon:
"Toldi Miklós a farkasokkal" erre milanóban
aranyérmet kapott.
Sorozatos alkotásai a régi magyar dicsőség megörökítésére: "Csa ta előtt",
"Tépett zászló"
"Bem tábornok"
II.Rákóczi Ferenc " lovasszobra

OMKP.- Holló B., Madarász V., Zemplényi Tiv. és Pataky L. hátrahagyott müveiből.) Bp.1918. Kat.

p. kiáll.

MIK

Holló Barnabás, szobrász

A magyar népéletből vett kisebb szobrai:
"Megy a juhász szamáron"
"Leselkedö betyár"
"Kis furulyám"
"Vörös ördög" /egyike legutolsó müveinek/
"Mellszobortanulmánya" a Ráth-dijat szerezte.

OMKP.- Holló B., Madarász V., Zemplényi Tiv. és Pataky L. hátrahagyott müveiből. Bp.1918. Kat.

pond. kiáll.

MMK

Holló Barnabás, szobrász
1866–1917

Szent Terézia.
Szent Erzsébet.
Krisztus a kereszten.
Szent Cecilia.
Szent Margit.
Szent László.

OMKT.- Holló B.,Mada rász V., Zemplényi Tiv. és Patay László hátrahagyott müveiből. Bp.1918.Mat.

pozd. kiáll.

MDK

Holló Barnabás, szobrászm.

1936 őszén a Művészcéh egy bethlehemi kiállítás tervét vetette fel.

A lipótvárosi bazilika részére az 1900 -as évek elején faragta fába dioramás megoldással. Szines, meseszerü, magyaros jellegü.

D. Molnár Imre:

Művészcéh.- Bethlehem kiállitás. Magyar Iparmüvészet. 1937. 4.sz. 95.1.

M.D.K.

Holló Barnabás /1866-1917/

692. Testőr diszben Márványszobor 130 cm.
693. Rokokó férfi. " 130 cm.
694. II. Rákóczi Ferenc. Bronz lovasszobor. 50 cm.

Elvesztek. /Budai kir. palota./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. fizet. 49. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Holló Barnabás /1866-1917/

1032. Kuruc lovas kivont karddal. Szobor. 67 cm. mag. bronz.
1033. Ivó kuruc. Szobor 37 cm. mag. bronz.
Elveszték. /Fővárosi Képtár/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. 73. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Holló Barnabás szobrász

Ybl E: A budai várpalota épitése. Müvtört. Bok. Közp. Évk. 1954-55. 1957, 253-277 l.

256 l.

Holló Barnabás

II. Rákóczi Ferencet ábrázoló bronz lovasszobra a császári öltözetében volt elhelyezve a budai palotában 1890-1905 után.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

87-1.

EDK

Holló Barnabás

A Műcsarnok 1904 évi tárlatán a királyi várpalota számára megvásárolták Előőrs c. bronzszobrát.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-136. l.

MDK

Holló Barnabás

A Műcsarnok 1904 évi tárlatán a királyi várpalota számára megvásároltak Tépett zászló, c. bronzszobrát.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-136. l.

Holló Barnabás

szobrán

Az Iparmüvészeti Iskolában Somló Sára mestere volt.

Szinner Mihály: Somló Sára

MŰVÉSZET, 1970.október - 19.lap

Holló Barnabás

két, kuruckat ábrázoló, bronz lovasszobra állt a budai palota „A" épülete ~~[illegible]~~ második előhaznokában (valószínűleg az Előörs és a Tépett zászló c. alkotások).

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép

112. l.

MDK

Holló Barnabás, szobrász 1866-
1917.

Elsö nagyobb szobárszati alkotása:
Timpa Mihály rondebosse szobra. Rima szombat. 1902.
II. dij. a bufai Korvin-téren álló Millacher-kut.
III. dij.: Vörösmarty-szoborpályazat.
1906-ban Milanoban aranyérem kisplasztikai müveire
Ezek a magyar pavillonnal együtt elhamvadtak.

OMMT.- Holló B., Madarász V., Zemplényi Tiv. és Pataky L. hátraha gyott müveiböl. Bp. 1918. Kat.

Holló Barnabás, szobrász-
1866-1917

"Erzsébet királyné koszorut helyez Deák Ferenc ravatalára" Relief .A T.Akad. elöcsarnokában. 3."báró Wesselényi Miklós az 1838. árvizkor" 1905.ben helyezték a Fer.rendiek templomfalába. Erre 1900-ban Párisban aranyérmet kapott.

OMKT.- Holló B. Mada rász V., Zemplényi Tiv. és Pataky László hátrahagyott müveiből. Bp.1918.Kat.

MDK

Holló Barnabás, szobrász
1866-1917

A kassa-i Rákóczi-emlék./Részlet/.
Férfimellszobor
Női mellszobor.

OMKT.- Holló B.,Nada rász V., Zemplényi Tiv. és Pataky László hátrahagyott müveiből. Bp.1918.Kat.

pond. Král.

Buda új művészi dísze Mintázta Holló Barnabás

LAJOS KÚTJA

sánta Primokay is elmondta minden tanácsát, — s egy napon megindult a pör a dunántúli vagyonért.

A pörhöz pénz kellett, pénze pedig nem volt a tabi Szentgyörgyinek. Nagy titoktartás terhe alatt társul vette maga mellé Szentgyörgyi Kelement, akinek egy negyedrészt kötött ki az örökölt vagyonból. Kelemennek volt egy kis házacskája, meg hét szilvafája; ez mind ráment a pörre.

A sánta Primokay pöfékelt a kancelláriában:

— Barátaim, az ördög se misézik ingyen. Hát még a fiskális!

A két Szentgyörgyi megvakarta a fejét.

— Hát most már mit csináljunk, tekintetes uram?

Primokay gúnyosan nevetett.

— Hát kifogyott volna már a szusz az egész dicső Szentgyörgyi familiából?

A két Szentgyörgyi tanakodott, kalkulált, aztán elindult fölkeresni Mihályt Geszteréden, akinek még egészben megvolt apai jussa. A nagy titoktartás Mihályt is elkábította. A sánta Primokay fölvehette ujra a pört.

— Haladunk, haladunk, — dörmögte. — Nem nyikorog már a szekerünk kereke.

És így folyt a pör esztendők során... Apránkint részes lett benne valamennyi Szentgyörgyi. A sánta Primokay is meghalt. Helyébe lépett a fiu. A Szentgyörgyiek pörének csak nem akart vége szakadni. Pedig már valamennyi Szentgyörgyi tönkrement bele. De nem baj az. Ha egyszer megnyerik a pört, valamennyi kárpótolva leend.

És egyszer csakugyan megnyerték a pört. A hír szállt, repült végig a vármegyén. Még a legelcsüggedtebb Szentgyörgyi is fölemelte a fejét:

— No végre, — mondták. — Felragyogott a csillagunk.

A tabi Tivadar már olyan öreg legény volt, hogy járni se nagyon tudott, de a pör-nyerés hírére megfiatalodott egyszeriben.

— Hamar a bundámat! — kiáltotta. — Megyek az örökségünkért.

Kerítettek neki jó meleg bundát a harmadik faluból, — azután elindult Szentgyörgyi Tivadar.

Sokáig járt oda, de egyszer mégis csak visszajött. Titkon, bujdosva. De akárhogy rejtőzködött, az atyafiak előtt nem lehetett titokban tartani az érkezését. Jöttek a Szentgyörgyiek lassan, gyalog...

— Na, hát hol a vagyon?

Az öreg Tivadar a sarokba mutatott. Ott állott két antik, aranystílü váza.

— Ezt kaptam az árvaszéktől Veszprémben. Azt mondják, valami jeles kincsek volnának...

A Szentgyörgyiek káromkodtak. De hát hiába volt most már minden. Később el akarták adni a vázákat és akkor kiderült róluk, hogy közönséges hamisítványok, egy fillért sem érnek,

Ez a pörnyerő Szentgyörgyiek története, Tönkrementek mind... S ezért volt az, hogy vidékünkön sokáig nem akart senki sem pört nyerni.

Kr. Gy.

Nemo

Zichy Géza gróf új dalműve

Március harmincadikán mutatták be az Operaházban Zichy Géza gróf legújabb munkáját, a Nemo című történelmi operát. A Nemo nevezetes fordulópontot jelez Zichy Géza gróf művészpályáján: intencióiban, kivitelében egyaránt komoly munka. Aki Zichy Géza gróf Nemoját hallotta, egy pillanatig sem kételkedhetik a szerző becsületes törekvésében, igaz hazaszeretetében. Már ez a két momentum is rokonszenvessé teszi új művét.

Zichy Géza gróf operájának történeti háttere: II. Rákóczy Ferenc szabadságharcának dicsőséges világa, a magyar szívnek nagyon kedves. A darab hőse Nemo, a fejedelem kedvenc hegedőse, akit a fondorkodó francia követ intrikái űznek el Rákóczy udvarából. Nemo kolostorba vonul. A rideg falak mögül hallgatja a trencséni csata ágyúdörgését. A csata veszve van, a fejedelem életét is veszély fenyegeti. A kolostorból Nemo a csatába rohan, a fejedelem életét minden áron meg kell menteni. Rákóczy megmenekül, a hű Nemo azonban súlyos sebet kap a csatában. Míg a halállal tusakodik, dal kél az ajakán, a Rákóczy-induló csodás hangjait adja át a haldokló költő hazájának — az örökkévalóságnak.

A mű zenéje a magyar drámai zene kérdésének nagy problémáját akarja megoldani. De nemzeti műzenét nem lehet máról holnapra csinálni. A népzenéből kialakuló nemzeti műzene mindig valamely hosszantartó zenei áramlat, erős kultura végeredményeképpen áll elő. Nálunk igen nehezen megy a nemzeti zeneművészet megalkotása, mivel a magyar zene kevésbbé simulékony, nehezebben veszi be a műzene kozmopolita járulékait, mint a körülöttünk lakó népek, főleg a szlávok zenéje.

Ami olyan kevés embernek, Erkel Ferencen kivül talán senkinek sem sikerült, azt Zichy Géza gróf sem tudta megvalósítani. A Nemó zenéjében van egypár igen érdekes, poétikus részlet, az egész azonban mint magyar opera nem állhat meg. Nem a magyartalanság a hibája Zichy Géza gróf zenéjének, mert a Nemo muzsikája színmagyar, hanem a magyarságnak a foka, a minősége. Zichy Géza gróf zenéjének jórésze nem más, mint hatásosan hangszerelt népdal. Nem nemesebb, nem finomabb a Nemo stílusa, mint cigányaink és népszínmű előadásaink révén ismerős népdalaink stílusa. Már pedig ez nem műzene. *K. I.*

Uj Idők 1904-5. XI. 28. sz. 40. l. kép

Holló Barnabás

fűz már hozzá! Elszakítok minden köteléket, hogy egyedül a tiéd lehessek! A tiéd! Leírhatom-e már e szót? Kimondhatom-e, ha újra találkozunk, hogy soha többé el se váljunk egymástól! Óh türelmetlen vagyok, féktelen, vad és mihelyt elkövetkezik az óra, siettetni akarom, hozzád röpülök, nálad maradok egyetlen, igaz, erős szerelme életemnek!"

Belefáradt az írásba. Lenyügözött szenvedélye tört ki ez izzó sorokban és elbágyasztotta. Hátradőlt székében és sápadtan, félig lehunyt szemmel nézte a még nedves sorokat. Már egészen megfeledkezett menyasszonyáról. Szükségét érezte valami közömbös arc látásának, hogy zaklatott idegzete megpihenjen és inasának csöngetett. Az inas jóképü, furfangos szemü fickó volt, csinos, tiszta, a konyhák don Juánja.

— Keresett valaki, Tóni?

— Senki, nagyságos uram, csak két levél jött.

— Hol vannak?

— Az írómappában!

Valóban ott volt mindakettő. Nagy, zöld, hivatalos borítékban az egyik, kicsiny, illatos, rózsaszínüben a másik, hajszálvékony, gömbölyü betükkel volt írva rá a cím.

— Elmehetsz! — mondta ridegen. — Újra érezte azt a tompa nyomást szíve táján. Kezébe vette a levélkét és már érintésére is hideg futott végig erein. Lassan, gépiesen bontotta ki és olvasni kezdte. A szokott unalmas, érzelgős kis levélke volt, telve szükkörü életének aprócseprő eseményeivel és félénk panaszkodással. A kis báránykája elszökött és megfagyva találták az erdőben és sokat sírt miatta. És azért is sírt, mert rég nem kapott levelet és biztosan beteg és ő nem ápolhatja. És a néni azt mondja, hogy nem beteg, de a férfiak ilyenek. És talán igaza is van a néninek, mert a többi levele is olyan hideg és rövid, mindegyik olvasásánál úgy fél valamitől. És csak írja meg, ha már nem szereti, ne féljen attól, hogy ő meghal. Nem, nem fog meghalni, mindig szeretni fogja, mindig imádkozik érte, hisz senkije sincs rajtakivül — apja, anyja, testvére, mindene ő, de éppen azért szomoru, mert mindene. „És ezért sírok, senkisem látja, hogy mikor, de talán sohasem jön el az az óra, amelyről oly jó volt oly sok szépet álmodni a templomban, a sok-sok gyertyától világos oltár előtt." Egyébként sokat varrnak és a menyasszonyi ruha csodaszép lesz.

Valamelyest meghatotta a kis levél melankóliája, de meg is nyugtatta. Maga a leány adja kezébe a fonalat a szakításra. Nyugodtan, atyai jósággal fog felelni. Meggondolta magát, oly gyöngéd fiatalságot nem láncolhat a magafajta félig rom mellé stb., a világfinak egész raktára van eféle frázisokból, és elővette a másik levelet. Ügyvédjétől jött. Bizonyos undorodással vágta fel.

A papiros zizegése baljóslatu volt. Biztosan tudta, hogy anyagi dolgokról lesz benne szó, de megrémült és megdermedt a végzetes tartalmától. Igen udvariasan hangzott. Mély tisztelettel értesíti, hogy a Bloch Bernát kezében lévő ezer koronás váltóra nincs fedezet. Es egy másikra és harmadikra sincs. Bloch hajlandó várni két hétig, ha az esküvő két héten belül megtörténik, különben kénytelen lesz perelni s e per, ismerve a kezesek vagyoni viszonyait, azokra is végzetes lehet. Teljes tisztelettel kéri tehát nagyrabecsült kliensét, hogy ha semmi akadály nincs, az esküvő napját tűzze ki a fentírt időre és nem árt a lapokban is publikálni, hogy a sok zaklatástól megszabaduljon. Egyebekben változatlan tisztelettel marad stb.

Hajdu Balázsnak hideg verejték gyöngyözött a homlokán. Az árnyék újból előrevetődött, szörnyeteggé növekedett, vészes gyorsasággal emelkedett az égig és eltakarta a napot. Eddig csak a maga romlására gondolt, de a romlás kis ponttá törpült szenvedélyének mérhetetlenségében. Holott e romlás mások romlása is, — a becsület romlása, — visszavonhatatlan, elkerülhetetlen, ott vár rá a gyönyörűségek után, sőt odafurakodik sötét tömegével és nincs menekvés, nincs sehol előle.

Bal kezét rátapasztotta szemére és sokáig ült mozdulatlanul, tétlenül. Agya elzsibbadt, akaratereje elernyedt, majdnem azt hitte és örvendett neki, hogy az a halál. De jobb keze egy mozdulatára megzizzent a papir. E hangra összerezzent. Lenézett újból íróasztalára. Már megszáradt a tinta a szenvedélyes sorokon. Valami hideg mosoly torzította el arcát, amint végigsiklott a levél tartalmán. Aztán vette a tollat és határozott, kemény betükkel írta feléje:

„Édes szívem! Ime, kételkedő, rossz kis levelére a válaszom!"

Es borítékba zárta és a borítékra ráírta a menyasszonya címét... Es egy napon, valahol a hegyek közt, egy ódon kastély kis szobájában soha nem érzett gyönyörűségtől dobogott egy félénk kis szívecske. Megrémült, elfuladt a szenvedélyes hévtől, a sorokból kicsapó láng pirosra festi halvány arcocskáját, a forró vágy lesodort lelkéről minden kételyt, titokzatos, ismeretlen, félelmetes és mégis édes érzés könyeket csalt ki szelid szeméből, óh milyen tiszta, óh milyen boldog, óh milyen alázatos és hálás könyeket!

A Szentgyörgyiek öröksége

Az elmult század második felében, amikor a nagy fiskális-vagyonok eredtek, nem igen volt jóravaló magyar familia, is igen akartak nyerni, hisz akkor vége lett volna a pörnek.

A vármegyénkben élt egy familia, a fehér hollóknak azon osztályából, amely megnyerte a familia nagy pörét. Szentgyörgyieknek hívták. Amig hatalmas és gazdag volt a familia, soha se volt belőlük egyszerre több egynél. Az egy volt a nagy vagyon birtokosa, főispán, várúr. Amint kopni kezdtek, egyszerre úgy elszaporodtak mint az egerek. A szegénységnek csudálatos szaporasága ez. Egy félszázad alatt annyi Szentgyörgyi támadott, hogy falvak teltek ki belőlük. A legnevezetesebb, hogy egyiknek se volt új csizmája. Az ördög tudná, hol szedték össze a Szentgyörgyiek azt a sok ócska csizmát? Szaporodtak, szaporodtak, de akármennyien voltak, olyan Szentgyörgyi nem akadt, amelyiknek csizmája nem lett volna. Mert hát csizma nélkül nem járhat nemes ember.

Valamelyik Szentgyörgyi, — úgy vélem a tabiak közül való, mert azokban volt a legtöbb fantázia: télen disznótort tartottak disznó nélkül, — kitalálta vagy megálmodta, hogy van ám a Dunántúl egy bizonyos Szentgyörgyi-vagyon, amelynek örököseit keresi három vármegye árvaszéke. Honnan tudta meg ezt a tabi Szentgyörgyi, soha sem lehetett kisütni, csak annyi bizonyos, hogy esztendőkig egyebet sem tett, mint a megyei levéltárt bújta; még a pincébe is lement, ahol leszögezett faládákban áll a századok alatt összegyült sok haszontalan megyei irás. Azonkivül folytonosan suttogott a sánta Primokayval, a vén furfangos prókátorral. A Szentgyörgyiek gyanakodva csóválták a fejüket.

— Ugyan miben sántikál Szentgyörgyi Tivadar? — kérdezgették egymástól, — de sokáig nem tudtak reá feleletet találni. A dohos irások is elfogytak egyszer, a

Holló Barnabás, szobrász MIK
1866-1917

II.La jos király. Bronz.
Toldi Miklós. "
Erzsébet királyné lovaszobra. "
Kinizsi.
I.Ferenc József .
Heinrich Gusztáv képmása .
A fájdalmas Szüz Mária .

OMKF.- Holló B., Madarász V., Zemplényi Tiv. és Pataky L. hátrahagyott müveiből. Bp.1918. Kat.

(rend. kiáll.

Holló Barnabás, szobrász
1866-1917

MK

Zsolnay Miklós szobra	Bronz.
A Dessewffy-szobor terve.	
Egy hü barát.	Köszobor.
A csikós.	Bronz.
Kolduló centaur.	"
Figyelö kurus örszem.	"
Bocskay István lovasszobra.	

OMKE.- Holló B., Madarász V., Zemplényi Tiv. és Pataky L. hátrahagyott müveiből. Bp.1918. Kat.

Grand. Liall

Holló Barnabás MDK

Kossuth Lajos

Erzsébet királyné Deák Ferenc ravatalánál

Erzsébet királyné lovasszobra, bronz

Kinizsi,

Miccarnok 1918.Holló B.,Madarász V.,

Zemplényi T.,Pataky L. kiállitás

Holló Barnabás MDK

II. Lajos király,bronz

Toldi Miklós, bronz

Toldi Miklós a farkasokkal

Műcsarnok 1918.Holló B.,Madarász V.,
Zemplényi T.,Pataky L. kiállitás

Holló Barnabás MDK

II. Rákóczy Ferenc, bronz

Figyelő kuruc őrszem, bronz

Bocskay István lovasszobra, bronz

Bem tábornok, bronz

Műcsarnok 1918.Holló B.,Madarász V.,
Zemplényi T.,Pataky L. kiállitás

Helló Barnabás MDK

A Millacher-kut terve, bronz

Vörös ördög, bronz

Kolduló centaur, bronz

A megtépett zászló, bronz

Mücsarnok 1918.Holló B.,Madarász V.,
Zemplényi T.,Pataky L. kiállitás

Holló Barnabás MDK

Heinrich Gusztáv képmása

A fájdalmas száz Mária

Szent Terézia

Szent Erzsébet

Műcsarnok 1918. Holló B., Madarász V.,
Zemplényi T. Pataky L. kiállitás

Holló Barnabás MDK

Kőrösi Csoma Sándor

I. Ferenc József

Gr. Széchényi István megalapitja a Tudományos Akadémiát.

Mücsarnok 1918. Holló B., Madarász V.,

Zemplényi T. Pataky L. kiállitás

MUK

Holló Barnabás MDK

Krisztus a kereszten

Szent Cecilia

Szent Margit

Szent László

Műcsarnok 1918. Holló B., Madarász V.,
Zemplényi T. Pataky L. kiállítás

Holló Barnabás MDK

Dr. Réthy László mellszobra, bronz

Mücsarnok 1918.Holló B.,Madarász V.,
Zemplényi T. és Pataky L.kiállitás

Holló Barnabás

zobrász

szül. 1866 máj.

16. Alsóhangony-

ban

wód

z

Krück I. 506. l.

Rexa Dezső: Az árvamegyei Csaplo-

vics-Königstein története. II. 31–41.

1904. X. 28.

Miskolcz. múz.

Könyvszemle 1904. évf. III. füzete (828/1904.)

Bálvány-imádás

Elbeszélés

Irta Kertész Miksa

Az ember, mint valami kisértet, oly halkan nyitott be az ajtón. Az asszony — ki inkább csak érezte, mint hallotta férje megjöttet — meg sem fordult, hanem tovább is kifelé bámult a sötetedő utcára. Még ugyan nem tudta biztosan, de suttogásokból, hátamögött tett megjegyzésekből napok óta nem sejtette a fejuk fölött lebegő veszedelmet. Napok óta nem mert férje szemébe nézni, nehogy kiolvassa onnan a rettenetes valót. De a férj is kerülni látszott egy idő óta feleségét s ha együtt is voltak, nem jött szó ajkukra. Mindkettőjüket csak egy dolog foglalkoztatta: a vállalat, a férj üzlete. Egész lelküket, gondolkozásukat csak az töltötte meg s mégis éppen erről nem mertek beszélni. Hetek óta — mióta az üzleti könyveket vizsgálták — mindennap azzal jött haza a férj, hogy őszinten, egyenesen, minden csürés-csavarás nélkül föltárja az asszony előtt a vállalat helyzetét, hogy tönkrementek, hogy betevő falatjuk is alig van. Mikor azonban estenkint, a napi gondoktól megtörten, lelke-fosztottan hazatért — nem volt bátorsága odaállani felesége elé és megmondani:

— Megbuktunk; a vállalat tönkrement . . . Sok évi fáradsággal összekuporgatott garasaim fölemésztve és kifosztottan, koldusan, egy krajcár nélkül állok! . . .

Csak szótlanul, fejét lehorgasztva járt körül a szobában; tekintete a szőnyeg cirádáin révedezett s az járt eszében, hogy holnap vagy holnapután ezt a szőnyeget is elviszik lába alól.

Ma azonban az asszony idegzete már nem bírta el tovább a rettenetes hallgatást.

— Akárhogyan is van, — gondolá, — végre tisztán akarok látni, mert hiszen megőrjit ez a napok óta tartó bizonytalanság.

Odafordult férjéhez s mintha már régen csak erről beszélgetnének, megkérdezte:

— Mennyi a passziva?

A férj — bár már régen várta, hogy az asszony megszólaljon — mégis egy pillanatra meglepődött. De csak egy pillanatra. Hamarosan visszanyerte hidegvérét s ő is úgy kezdett beszélni, mintha már mindent föltárt volna felesége előtt.

— Még nem látom tisztán, — felelt az asszony kérdésére. — Még csak nagyjában néztem át a könyveket. De már most is rettenetes nagynak látszik. Hihetetlenül sok.

— Hová lett . . . hová lett az a sok pénz? — siránkozott az asszony.

A férj tompán szólt:

— Nem tudom . . . Elment . . . A konkurrencia . . . a rossz viszonyok . . .

Az asszony most már bizonyosat tudott. Szabad volt zokognia férje előtt.

A férj gyáván hallgatta az asszony sírását. Nem volt egy vigasztaló, egy biztató szava. Roppant becsületes ember volt; nem tudta hazugsággal áltatni feleségét, kivezető útat pedig nem látott a rettenetes chaosból. Csak egy dolog lebegett folyton szeme előtt: a börtön ajtaja. Ez szakította ki lelkét, tompította meg gondolkozását.

— Börtönbe hurcolnak! — csengett minduntalan fülébe valami távoli hang . . .

Mikor az asszony már sokat sírt, kissé megnyugodott. Szemét megtörölte s úgy kezdett tovább beszélni.

— Mi lesz most velünk? És mi lesz Klárival? Maholnap férjhez kell adnunk s nincs hozománya. Egy fillér hozománya sincs! . . . Egész télen nyilt házat tartottunk, ide csődítettünk egy csomó fiatalembert. A legjavában válogattunk, — mert hiszen a télen még válogathattunk — s most a romlás hírére mind itt fog hagyni bennünket. Mind elfut tőlünk, mint a pestisestől! . . . Micsoda rettenetes szégyen! Te ezt nem is értheted. Majd jön egy kishivatalnok a leányunkért,

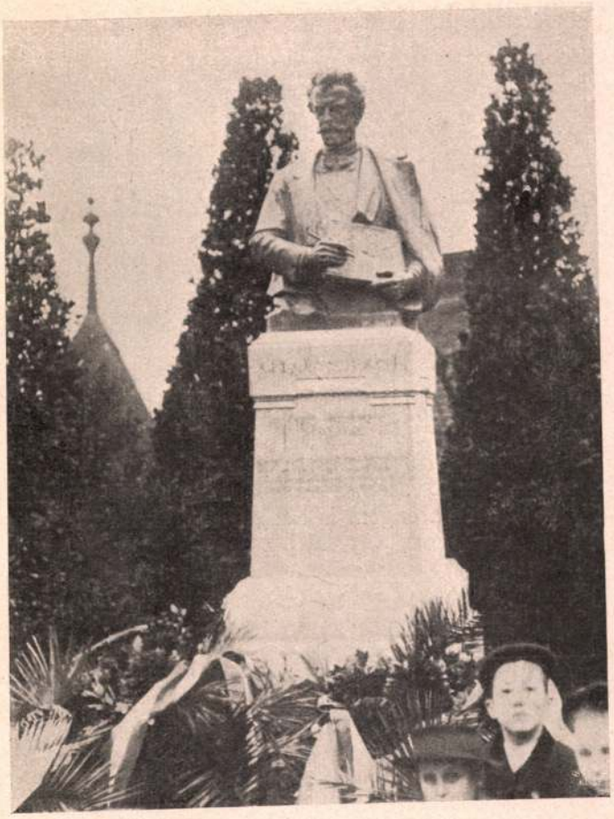

Greguss Ágost szobra Budapesten Holló Barnabás szoborműve Ünnepies leleplezése november 9-én volt

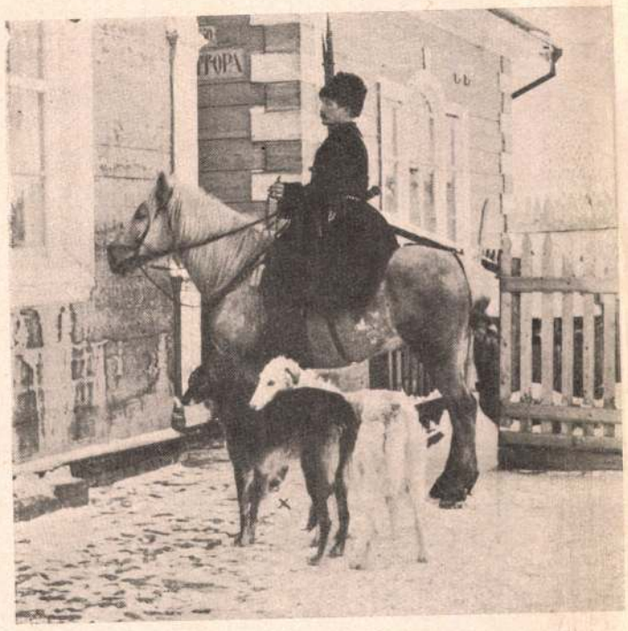

Szent Hubertus Oroszországban. Alexej a vadász, Naján és Zlodej agárral

Uj Idők 1913-14. XX. k. 212-13 lap

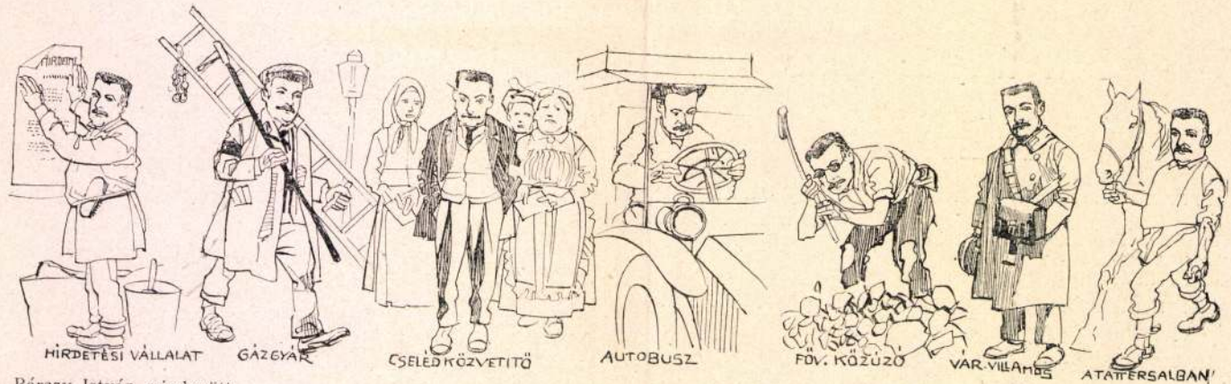

Bárczy István mindenütt

Mühlbeck Károly rajza

rakat a farkasra uszítják. Látom, hogy az illető öccse, — vadásza helyett hozta magával, — elereszti az agarakat. Erre óriási lárma, kutyaugatás, ostorpattogás és kiabálás. Jobb szomszédom agarait elereszti, oda vágtat. Ezt látva engem is elfog a kiváncsiság és nyeregbe pattanva én is oda sietek, Alexejt az agarakkal állásomon hagyva. Elég furcsa látványban volt részünk. Mjatlew legszebb és legjobb kopóját, mely szürke szőrével feltünően hasonlított farkashoz, féltucat megvadult agár tépi és fojtogatja. A gazda pedig sürű ostorcsapásokkal igyekszik a hevesen védekező kopót agarainak fogai közül kiszabadítani. Szomszédom és vadásza segítségével végre sikerült is. A szegény kopó aztán igen siralmas állapotban visszavánszorgott az erdőbe. Igaz, hogy az agarak is megkapták a magukét. Az illető úriember vadászati lázában a szürke kopót vén ordasnak nézte és ráeresztette agarait.

Ismét eltelt egy kis fél óra, ekkor újra fölhangzott a kopók csaholása, Alexej azt mondta: „Uram, ezek ők." A csaholás hol közeledett, hol távolodott; midőn megint közeledett, éppen velem szemben egy ordas jelent meg az erdő szélén és jobbra balra vizsgálódva, egyenest nekem tartott. A lovam és az agaraim értelmes viselkedése valósággal csodálatos volt. A magára hagyott és le sem pányvázott ló mozdulatlanul állott egy helyben és csak okos szemének járása árulta el, hogy észrevette a farkast; mikor nyeregbe szállottam, akkor is mozdulatlan maradt mint a kőszobor. A két agaram, Naján és Zlodej, bár egész testben remegett, mozdulatlanul feküdt a gyepen.

Én alig tudtam magam türtőztetni, pedig be kellett várnom, míg a farkas legalább is 300 lépésnyire megközelít, mert csak így remélhettem, hogy a rendkívüli gyorslábú állatot az előttem és mögöttem elterülő erdők között el tudjam csípni. A farkas gyorsan közeledett. Most kieresztettem agaraimat, az ordas rögtön visszakanyarodott és vágtatva igyekezett az erdő felé. Mi meg vágtatva utána. Már-már azt hittem, hogy elmenekül, mikor alig tíz lépésnyire az erdő szélétől Naján fültövön ragadta a fenevadat. Agár és farkas egyetkettőt bukfencezett és én nyeregből ugorva, kinzsalommal megadtam a kegyelemdöfést. Az agárnak a fülébe kellett fujnom, hogy eleressze a farkast.

Velem majdnem egyidőben a két baloldali társamnak is sikerült egy-egy farkast fognia. Mind a három terítékre hozott vad egy évnél fiatalabb volt, a két vén ordasnak, mint rendesen, ezúttal is sikerült idejekorán eltünnie. Agárral csak tapasztalatlan farkaskölyökre lehet vadászni, a kitanult vén ordas idejében odébb áll vagy gyors futással elszalad az agár elől, vagy pedig helyt áll és fogait csattogtatva oly gyorsan forog körbe, hogy egy-két agár nem tudja lefogni, még kevésbbé lehet neki a kegyelemdöfést megadni. Lóhátról csak sík pusztaságban lehet vadászni, nyár derekán.

A vadász kürtje Mjatlew úr állásához hívott bennünket, hol a hölgyek pazar vadászreggelivel vártak. Nem hagyhatom említés nélkül, hogy kopóvadász barátunkat a házigazda vadászderesre huzatta és lehegedűltette rajta az egész vadásztársasággal, a hölgyeket sem véve ki, Szent Hubertus indulóját.

Schumacher Ágoson.

Versek

Dal

Nem tudtad, hogy ki voltam,
Nem tudtam, hogy ki voltál.
Míg én a földre néztem,
Te arra, hol a hold áll.

És csóktalan bolyongtunk
Tavaszból őszbe ketten:
Fiú, kit nem szerettél,
Leány, kit nem szerettem.

Azt hittem: elfelejtesz,
Azt hitted: elfeledlek;
Nyugat felé utaztál,
S én messze napkeletnek.

Mégis veled maradtam,
Bármerre elhaladtál.
S bár messze elszakadtam:
Hű társul megmaradtál.

Csípkefüggöny

Hol van az út a messze, régi házig,
Hol él a lány, ki egykor ott lakott?
Tavasz becézi most az ablakot,
Vagy őszi holdfény harmatában ázik?

Mi zizzen át a csipkefüggönyén,
Bús sóhaj-illat, víg kacaj, vagy ének?
Nem kérdi már két felleges szemének
Mély vágya: merre, hol vergődöm én?

Senkit se lásson és ne lássa senki,
Ha lelke sírva vagy nevetve zengi
A régi dalt, mely halkan hallik át

A rózsacsipkék hervadó szegélyén . . .
Takard el ott, fehér szobája mélyén
Kis csipkefüggöny Csipkerózsikát.

Franyó Zoltán

A Greguss Agost-szobor ünnepies leleplezése. Beöthy Zsolt beszédet mond a leleplezés előtt

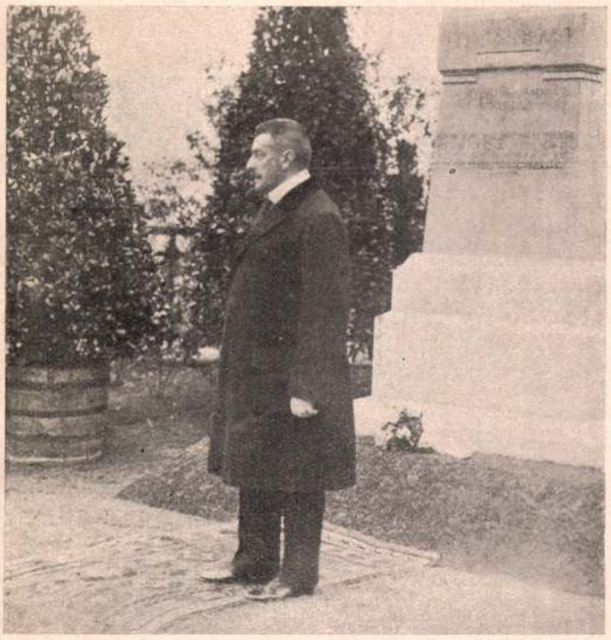

Bárczy István, Budapest polgármestere beszéd kiséretében a főváros nevében átveszi a szobrot

hogy elvigye nyomorogni! . . . Oh, és nem adom oda! Én ezt a szégyent, ezt a szenvedést nem birom ki. Inkább megölöm az én gyönyörü, gonddal ápolt virágomat, mint hogy odaadjam nyomorogni.

— Persze! — szólalt meg a férj fölcsattanó hangon, — nem akartál soha rám hallgatni, magad vetted egészen kezedbe a Klári nevelését. Most itt az eredmény. Inkább megölöd, mint hogy egy hivatalnokhoz menjen! . . .

Az asszony szeme szikrázott; nem látszott rajta, hogy még néhány perccel előbb zokogott.

— Oh, te szívtelen! Hát el tudnád nézni, hogy nyomorogjon a te egyetlen lányod?!

— A te nevelésed mellett persze nyomorgásnak lehet nevezni azt az életmódot, mit egy hivatalnok, vagy eféle nyújthat . . . Miért? . . . Kellő beosztással igen kevésből is meg lehet élni tisztességesen. Mi sem kezdtük hatszobás lakáson. Emlékezz csak vissza! Persze, a nyomoruságot hamar elfelejtitek. Egy szobánk volt. Az volt a háló, ebédlő, fogadó . . . minden! Hát majd ők is így kezdik!

Az asszony tiltakozott.

— Nem élem én azt túl! Én tudom, mit jelent az az élet, melyet nekem is végig kellett küzdenem kezdetben. Persze, te azt nem tudod fölfogni. Mert hiszen te nem is éltél, hajnaltól estig robotoltál s nem volt időd és alkalmad meglátni, hogy másmilyen élet is van, nemcsak olyan, mint a mienk... Hogy vannak selymes ruhák, csillogó ékszerek, bársonyos butorok . . . Hogy az élet lehet tele zenével, parfümmel, virággal és hogy vannak pompás fogatok, gyors autók... Mit láttad te ezt?! Hiszen ha én észre nem veszem, még azt sem látod meg, hogy a könyököd kikopott!... Jól megtömni a gyomrot s aztán lefeküdni! Ez volt minden élvezeted. De, hogy a gyomrot nemcsak paprikáskrumplival lehet megtömni s hogy aludni esetleg másutt is lehet, mint ahol az ember egész nap lakott, az eszedbe sem jutott! . . . De az én Klárikám már nem úgy lát, mint ahogyan te látsz s mint ahogyan én is láttam az életet a kezdet-kezdetén. Ő már az *én* gyermekem. Oh, hogy ha már magadra, vagy én rám nem gondoltál, legalább erre gondoltál volna! Tudod, mennyi féltéssel, szeretettel neveltem ezt a gyermeket. Tudod, hogy minden célunk csak ő volt. Neki kerestünk, neki fáradoztunk, hogy ne kelljen annyit küzködnie, mint nekünk kellett . . . És most mindennek vége. Vége!... A küzdésnek, a szenvedésnek, a nélkülözéseknek gyümölcse lehullott, mielőtt megérett volna s a színesen kifestett álom szerte foszlott! Oh, te nyomorult, tehetetlen ember! . . .

Görcsösen zokogva hanyatlott az asszony a divánra.

Az ember egy ideig türelmesen hallgatott. Mikor azonban felesége föhagyott a beszéddel, önérzete szólásra késztette.

— Igazságtalan vagy, ha engem tehetetlenséggel vádolsz. Jól tudod, hogy én mindent megtettem. Emberfölötti erővel dolgoztam. Nem miattad, nem is magam miatt, csak a lányunk miatt. És éppen az okozta a romlást, hogy előttem is a lányunk jövője volt. Én is a menyországot akartam neki a földre varázsolni, mert te belém nevelted ezt az őrült gyermek-imádást, ezt a bálvány-imádást! Csak pénzt akartam szerezni, minél többet! És kapzsiságomban, elvakultságomban erőmön felül próbálkoztam s úgy jártam, mint egy virtuskodó zsákhordó: megszakadtam az erőm túlfeszítése köz-

Energikus intézkedés a csempészek ellen. A belga-francia határon az automobilos csempészek miatt, akik a kézintésre nem állanak meg, szöges láncokkal zárják el az utat a francia finánc-ok

A kis baba sétája. Kép egy perui faluból

ben. S ki tegnap egy zsákot még könnyedén vállára vethetett, ma egy szalma-szálat nem tud odébb tenni. Ezt te tetted, mert a lányod a te bálványod volt s őt imádtad csak . . . Te vagy a romlásom oka . . . Igen, te s még te vádolsz tehetetlenséggel!

— Úgy?! Hát bűn a gyermekünket szeretni? — kérdé az asszony.

— Oly mértékben, ahogyan te tetted, igenis bűn, mert ez bálványimádás már s ezért kellett most így bünhődni.

— Oh, hát ki szereti nyomoruságban látni saját gyermekét? Ki nem követné el a legnagyobb büntettet is, csakhogy teste vérét jómódban, kényelemben lássa? . . .

Az ember kissé türelmetlenkedni kezdett az asszony kétségbeesése miatt.

— De mit beszélsz te a lányunk nyomoráról? — mondá ingerülten. — Hiszen ott van Vojticzky, a tanár, úgy tudom, hogy megkérte a lányunk kezét. Eddig még nem adtunk neki választ. Ő igen megfelelő volna a mostani helyzetünkben. Ügyes fiu; karriert csinálhat s nem kell nyomorogni mellette . . . Ha ma eljön . . . megadhatjuk a választ.

Az asszony gúnyosan fölnevetett.

— Vojticzky! . . . Ugyan mit akarsz Vojticzkyvel! Még tűre valót sem keres . . . És micsoda familiája van!

— Most már nem válogathatunk! — vágott közbe a férj.

— Igen, ha már meg nem adtam volna a választ . . .

— Szóval kiutasítottátok!

Az asszony bólintott.

— Sejtettem. Kicsi volt nektek. Oh, asszony, a te bálványimádásodért nem csoda, ha ver az Isten! . . . Mire volt jó oly gyorsan, nélkülem, a hátam mögött intézkedni? Hát én már senki sem vagyok a háznál?...

— Földessy is gyakran járt ide . . . Előkelő ember, kifogástalan úr, miatta küldtük el Vojticzkyt . . . És a lányunk is vonzódott hozzá . . .

— Különösen, ha te belebeszélted . . . Mindig csak a rút önzés! Most itt a jutalom! Vojticzkyt kirúgtátok, Földessy meg majd megy magától. Mert annak pénz kell! Mert az kifogástalan úr, de fülig úszik az adósságban . . .

. . . A szoba ajtaja nyilt s Klári lépett be rajta. A férj és feleség rögtön fölhagyott a kétségbeesett civakodással s rajongással függesztették tekintetüket az imádásig szeretett gyermekre. Igyekeztek vidám arcot mutatni, nehogy a lány szörnyü helyzetükről valamit megtudjon. Klári nagy, fekete szeméből azonban szomoruság látszott. Az anya éles szeme azonnal észrevette ezt.

— Csak nem sejt valamit a gyermek? — kérdé férjére vetett tekintetével.

Klári igen tompa hangon szólt.

— Földessy irt, hogy a holnapi estélyünkre nem jöhet el . . . el van foglalva . . . nagyon sajnálja . . .

— A menekülő patkány! — dörmögé az ember bajusza alatt.

Az asszony nem nézhette tovább lánya szomoru arcát; könnyezve átölelte.

— Nagyon szerencsétlenek vagyunk, gyermekem . . . Apád tönkre ment . . . S magával rántott mindnyájunkat . . .

A lány elsápadt. Egyszerre megértette, hogy miért mondotta le Földessy úr az estélyt. Megértette, hogy most már neki is le kell mondania gyönyörü, színes lány-álmairól, első szerelméről s ha csak nem akar öreg lány maradni, az első kérőhöz hozzá kell mennie. Látta magát olcsó delin-ruhában, vörösre fúiott kezekkel, félretaposott cipőben, minőt a kishivatalnokok feleségei viselnek. Lelke megreszketett ezek elgondolásán s gyönyörü, királynői termete megroskadt és megsemmisülten rogyott le egy székre. Csak a szülők szenvedtek nálánál jobban, látván gyermekük levertségét. Az ember is megfeledkezett egyszerre előbbi elveiről; csak azt látta, hogy lánya szenved, bánata van. Szinte hinni kezdte, hogy az ő tehetetlensége az oka az egész romlásnak. Kétségbeesetten kergették agyában a gondolatok egymást. Kiszabadulni ebből a rettenetes helyzetből, bármi áron is!! . . . Ha ő nem is, legalább az asszony és a lány . . . vagy csak a lány! . . .

Egyszerre fölvillant szeme.

— Még nincs minden veszve . . . ne essetek kétségbe.

— Van valami segítség? — kapott mohón a szón az asszony.

— Igen . . . igen . . . van . . .

Klári fölegyenesedett s kiment a szobából. Nem akart az üzleti ügyek tárgyalásánál jelen lenni. S mikor a lány behúzta maga mögött az ajtót, az ember reszkető, töredezett hangon folytatta:

— El kell utaznom most. Mire visszatérek, minden rendben lesz. Ha valamire addig szükség lenne,

Sankt-Stephans-Ordens ausgezeichnet. 1907 wurde ihm Titel und Charakter eines Staatssekretärs verliehen. Im selben Jahre zog sich H. vom Staatsdienste in den Ruhestand zurück, wirkt aber auf wirtschaftlichem Gebiete als Direktionsrat der Ungar. Escompte- u. Wechslerbank, der Ungar. Fluss- und Seeschiffahrtsgesellschaft, sowie als Regierungs-Kommissär der Kassa-Oderberger Bahn weiter.

Hollán, Ernst, v. Kislőd, technischer Schriftsteller, Politiker und Feldmarschalleutnant, geb. 13. Jan. 1824 in Szombathely, gest. 28. Mai 1900 in Budapest, studierte an der kriegstechnischen Akademie in Wien und wurde 1844 Leutnant. Nach dem Ausbruche des Freiheitskampfes übertrat er zur Honvédarmee und zeichnete sich durch seine Tapferkeit und seinen patriot. Geist so aus, dass ihn Kossuth zum Major und zum Geniechef der Festung Pétervárad ernannte, welche er bis zum Schlusse tapfer verteidigte. Nach der Katastrophe von Világos ergab sich die Festung unter Ausbedingung der militär. Ehren. H. wurde darauf interniert und stand unter strenger Aufsicht. In dieser Zeit schrieb er sein erstes Werk: *Taglalati mértan* (Analyt. Geometrie), welches ihm die Mitgliedschaft der Ungar. Akademie der Wissenschaften erwarb. 1861 kam er als Oberinspektor der Südbahn nach Pest. In dieser Stellung schrieb er sein Werk: *A magyarországi vasúti hálózatról* (Über das ungar. Eisenbahnnetz). Die Gründung des Vereines der Ingenieure und Architekten 1866 ist H.'s Verdienst. 1865 war er Mitglied des Reichstags und bei der Ernennung der verfassungsmässigen Regierung trat er 1867 als Staatssekretär in das Kommunikationsministerium ein. Bei Aufstellung der Honvédschaft (Landwehr) diente er in derselben als Oberst. 1870 wurde er Staatssekretär im Honvédministerium, 1872 demissionierte, er blieb aber Abgeordneter. 1875 wurde er aussertourlich zum General befördert, 1876 reaktiviert, wurde er Kommandant des Székesfehérvárer Honvédbezirkes und damit endete auch seine parlamentar. Tätigkeit. 1881 wurde er Feldmarschalleutnant und 1886 trat er in den Ruhestand, wurde aber zugleich zum Mitglied des Oberhauses ernannt, wo er in den meisten Fragen die liberale Richtung unterstützte.

Hollendonner, Franz, Botaniker, geb. 10. Okt. 1882 in Csehi, gewann seine naturgeschichtl. Ausbildung an der Budapester Universität. Seit 1905 ist er Assistent des botan. Lehrstuhles an der technischen Hochschule, 1907 erhielt er das Diplom eines Mittelschulprofessors und das Doktordiplom der Philosophie. Bekanntes Werk: *A fenyőfélék fájának összehasonlitó szövettana* (Die vergleichende Histologie des Holzes der Fichtenarten, mit dem 100-Dukaten-Preise ausgezeichnet, 1913).

Holló, Barnabas, v. Farmos, Bildhauer, geb. 16. Mai 1866 in Alsóhangony, absolvierte seine Kunststudien an der Kunstgewerbeschule und an der Strobl'schen Bildhauer-Meisterschule. Sein erstes, von der Kritik anerkanntes Werk bildete ein, die Gründung der Akademie durch den Grafen Stephan Széchenyi verewigendes, *Relief* am Palais der Ungar. Akademie der Wissenschaften. Bekannter sind noch: *Die Gedenktafel der 1838-er Pester Überschwemmung*

Quadrat, 1877), *A biztosság feltételei bolygók pályaelemeinek számításánál* (Die Bedingungen der Sicherheit bei der Berechnung der Bahnelemente der Kometen, 1877), *Ami az embert környékezi* (Was den Menschen umgibt, 1883), *A nagy természet s a kicsiny ember* (Die grosse Natur und der kleine Mensch, 1883), *Pillantások a természettudomány jövőjébe* (Blicke in die Zukunft der Naturwissenschaft, 1902), *Az égi mozgások elméletének néhány fejezete* (Einige Kapitel der Theorie der Bewegungen am Himmel, 1907), *A meteorológia új alapjai* (Die neuen Grundlagen der Meteorologie, 1911). Werke polit. Natur: *Jövőnk s az uralkodóház* (Unsere Zukunft und das Herrscherhaus), *Geológia, mint politikai tényező* (Geologie als polit. Faktor, 1894), *A magyar történelem jövő századai* (Die künftigen Jahrhunderte der ungar. Geschichte, 1902), *Nagy Magyarország* (Gross-Ungarn, 1903). Ausserdem übersetzte er das Werk des Camille Flammarion: *Volkstümliche Astronomie* (1899).

Hollaender, Hugo, Arzt, Internist, geb. 16. Aug. 1876 in Budapest, wo er auch die medizin. Studien absolvierte und 1900 zum Doktor med. promoviert wurde. Seither wirkte H. im Schosse der Sanitätssektion des Innerministeriums als Bakteriologe und derzeit als Sanitätsinspektor. Bedeutende Verdienste um die Bevölkerung der Hauptstadt erwarb H. sich durch die Gründung des Budaer Ambulatoriums, dessen Direktor er ist und dessen staatl. Tuberkulose-Dispensaire er mit seltener Hingebung leitet. H. ist auch ein rühriger Mitarbeiter in- und ausländ. medizin. Fachzeitschriften, die ihm zahlreiche wertvolle Beiträge verdanken. Selbständige Werke: *A malária-kérdés jelen állása* (Der gegenwärtige Stand der Malariafrage, 1902), *A malária elterjedése Magyarországon* (Die Verbreitung der Malaria in Ungarn, 1907), *A szunyogharcz* (Der Mückenkampf, 1911), *Studien über die Zuckerkrankheit, Die Pathochemie des Diabetes* (1911), *A blood- and lymph-parasite, which is supposed to cause scrofulous maladies* (unter der Presse).

Hollán, Alexander, v. Kislöd, Staatsmann, geb. 15. März 1846 in Kisczell, begann seine öffentl. Laufbahn 1868 in der Eisenbahnsektion des damaligen Kommunikationsministeriums, nahm regen Anteil an der Reorganisation dieses Ministeriums und wurde 1881 zum Chef der Präsidialsektion ernannt. 1886 wurde H. mit der Leitung der damals kreierten ungar. Postsparkasse betraut, welche Institution er als Ministerialrat in ihrer inneren Organisierung auf jene Stufe der Vollkommenheit erhob, die dieselbe zu einer mustergültigen gestaltete. Ihm ist auch die Einfügung des Clearing-Verkehres in die Postsparkassen-institution zu verdanken, durch welchen er dem ungar. Handel unschätzbare Vorteile sicherte. Sein Werk ist auch die Einführung des Giroverkehres mit der österr.-ungar. Bank und des Tauschverkehres mit der österr. Postsparkasse. Unter seiner Leitung nahm die Postsparkasse 1902 an der grossen staatl. Konversionsoperation zum ersten Male als gleichwertiges Mitglied der internationalen Finanzgruppe teil. In Anerkennung seiner bedeutenden volksw. Verdienste wurde H. 1896 mit dem Comthurkreuze des Leopoldsordens, 1905 mit dem Kleinkreuze des

Holló B.

Arckép szobrai közül
kiválóbbak:
Mikszáth Kálmán
Réthy László
Körösi Csoma Sándor
Szendy Árpád
gr. Zichy Aladár-
né mellszobrai
József főherceg
mávany mellszobra

Fejérmegyei leletek VI. 15.

Holló Barnabás

nevét említi az alanti szerző.

Magyar színészportrék 2. Cenner Mihály: Festmények, szobrok, domborművek a XIX. század. Budapest, 1966. Kiállítás-katalógus, 161.

MDK

Hollós Barnabás, szobrász

A Kerepesi temetőben több műve

is látható.

Máté György: Tervezgetés a Kegelet kertjében 4.

Népszabadság, Bp. 1968. júl. 17.

Holló Barnabás

MK

szobrász

"Millacher-kut" /Lajos kut/ Fő utca Corvin tér. 1904-

"Wesselényi-emléktábla" Kossuth Lajos utca , Ferences templom fala. 1905-

"Greguss Ágost" Lovas ut. 1913-

31-32.o.

Gádor Andrea Budapest szobrai. Bp. 1956.

Holló Barnabás MDK

/1866 Alsóhangony - 1917 Bp/

szobrász

Stróbl Alajos mesteriskolájában tanult.

"Tompa Mihály" /Rimaszombat/
"Vajda János" /Vál/
"Bocskay István" /Hajdúböszörmény/
"Toldi" /Bp. a II. világháboru alatt elpusztult.

"A Magyar Tudományos Akadémai alapitása"
Az Akadémia falán 1893-

"Bocskay István" Körönd 1903-

31.o.

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Holló Barnabás MDK

A Zsolnay Vilmos pécsi emlékszobrára hirdetett pályázaton a birálóbizottság neki itélte a harmadik dijat,4oo koronát.

A Zsolnay szoborpályázat.
Mücsarnok.19o1.14.sz.2o7.1.

Holló Barnabás MDK

Hiradás arról,hogy a müvésznél Rimaszombat megrendelte Tompa Mihály szobrát.A szobor már écbeöntve készen állt, s még az év tavaszán fel szándékozták állitani Rimaszombat főterén.

Tompa Mihály szobra.
Mücsarnok.1901.11.sz.175.1.

Holló Barnabás, szobrász.

MDK

Az Országház épületét 253 diszitö szobor éke-
siti, közöttük az övé is.

Bajó Gyula: Budapest ujabbkori épületszobrászata.
Bp. 1942. Pázm. P. Tud. Egy. dolgozatai. 63. l.

MDK

Holló Barnabás, szobrász

két nagyszabásu dombormüve:
a M.Tud.Akadémia alapitása,
a Wesselényi emléktábla.

Bajó Gyula: Budapest ujabbkori épületszobrászata.
Bp.19/A2. Pázm.P.Tud.Egy. dolgozatai. 54.l.

MDK

Holló Barnabás és Istók János, Bp.

Pályázatok tervkészitésre. Kossuth-szob.pályázata. Vállalkozók Közl. 1908. márc. 4. 6.l.

MDK

Holló Barnabás, szobrász

alkotása a disztelen rombolások áldozata: a Kossuth-szobor, Losoncon.

Lukács György: Trianoni vandalizmus.
ÉVk KMT. 1928. 1-6.l.

MDK

Holló Barnabás

I.dij

A kassai székesegyházba szánt Rákóczi siremlék...
Müvészet, 1909, 398 l.

MNK

Holló Barnabás szobrász

Állattenyésztés

Zádorszky I: A magyar Országház. Bp.1937. 131 l.
/az épület belsejében elhelyezett szobrok/

Holló Barnabás

(1865–1917) szobrász. Nagy nemzeti eseményeket megörökítő domboimű-vei, Rákóczi, Kossuth, Vajda-Tompa-Bocskay stb. voltak legjelentősebb munkái.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

332 l

MDK

Holló Barnabás szobrász

Hunyady János kormányzó

Zámborszky Ilona: A magyar Országház. Bp. 1937,
129-132 l.
/az épület külsején elhelyezett szobrok/

MDK

Holló Barnabás szobrász

I. Béla

Zámborszky Ilona: A magyar Országház. Bp. 1937.
/az épület külsején elhelyezett szobrok/
129-132 l.

MDK

Holló Barnabás szobrász

II. Lipót

/Az épület külsején elhelyezett szobrok./
Zámborszky Ilona: A magyar országház. Bp. 1937.
129-132 l.

MDK

Holló Barnabás szobrász

József főherceg nádor

/Az épület külsején elhelyezett szobrok./

Zámborszky Ilona: A magyar országház. Bp. 1937.
129-132 l.

Holló Barnabás

az 1890-es évek elején Rómából Tivoliba költözök.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

100 l.

Hollé Bernabás

1892-ben Rómában tartózkodott.

Lyka Károly: Vándorlásaim a mű-
vészet körül, Budapest, 1970. 363 l

857

Hollé Barnabás

a „Magyar Tudományos Akadémia alapítása" nagy domborművének elkészítése után Rómába utazott.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

881

2

Holló Barnabás

Több szobrát a Nemzeti Galéria őrzi.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

332 l.

MDK

Holló Barnabás, 1906 évi milánói nemzetk. kiáll. aranyérem

Kitüntetések. Művészet. 1907. 7o l.

MDK

Holló Barnabás

Mikszáth Kálmán, br.

A Gyüjtő. Szt.György céh 41. müv.aukc.192o. jan.
8.1.

MED

R.né Gontcharoff Olga

N.Szal. csop.kiáll. 1926. márc. 13-16. 1.

MDK

Holló Barnabás

Bocskay István, szob.

Mücsarnok 1900/1. téli kiáll. 34 l.

Holló Barnabás szobrász

Századok 1907. 767 o.

Vegyesek

is, ha nincs vele különös célja. Ahol „mindenki" gyanakodva les, és menekülésre készen pihen: ott az emberre is átragad valami ebből a készenlétből. Ilyen „mindenfélék" most is akadtak az utamba. Hol egy szajkó riadt föl valamelyik fáról és lármában evezett tovább a levegőben; hol egy csapat fenyves rigó kelt szárnyra a bokrok közül, hogy nagy körívvel megint leereszkedjék pár száz lépéssel arrább. Ezek már éjjeli szállást kerestek itt. Fejem fölött egy karvaly körözött, jó magasan; látszott, hogy nem vadászik, csak mulat; a rigócsapatra ügyet sem vetett, de gyönyörü fordulatokat csinált odafent, amint ki-kitért a szélnek, meg újra szemközt kanyarodott vele.

Már nem esett, de a szél egyre fujt, nem gyöngült. A sötét fenyves csakúgy zúgott, nyögött tőle. Amikor a fenyvesből kiértem, előttem volt a szakgatott léceserdő, amely beleolvadt a buja vágásba. Itt már messze voltam az erdészháztól. A magány egész gyönyörét élvezhettem. Néztem az eget, amelyet rongyos barna köpeny takart, s úgy tetszett, mintha a felhőrongyokat is meg-meglibbentené a száguldó szél. Négy óra elmult, de most már nem késhettem el; az erdő szépei erre járnak ki rejtett tanyájukról, ha beesteledik. A talaj itt homokos és az útvonal barázdájába minden nyom bevéső dik. Friss reggeli nyomok, szarvasnyomok! . . . Itt ment egy nagy bika; hatalmas csülke körvonalai élesen válnak ki; az egész nyomot aligha elbírnám födni a tenyeremmel, akkorára terjed szét ebben a puhaságban. Bevált a nyom az akácosba, amely ritkán, gyéren borít egy dombhátat. Azon a dombháton át közlekedik a szarvas a vágásba, meg az erdőn túl levő rozsvetés felé . . .

A ritka akácoson úgy surranok át, mint a róka. Alig van fedezetem a vágásig, ahova igyekszem. Ezen a szabad kopár dombon érzem csak igazán a szél erejét. Szinte megforgat, úgy nekem jön; puskám csövébe belefurulyázik; búgó szomoru elfojtott vonításnak tetszik a hangja; mintha a rengetegben farkas ordítana, messze innen.

Egy nyúl pattan ki előlem a gazból, amint a domboldalon lefele sietek. Fehér tükrét mutatva száguld, s beleveti magát a sűrűségbe. Más élet semmi sincs a közelemben.

Egynegyed ötöt mutat az órám, amikor elhelyezkedem a vágás szélén egy sűrű cserbokorban, amely körülvesz, mintha fészekben volnék. Mindjárt este lesz; csend és figyelem; egy moccanás se!

A szél fúj, egyre fúj; vadul szakgatja, tépi a fiatal fákat s a bokrokat Ebben a vijjogásban ugyan hiába várom én ma ide a félénk szarvasokat, amelyek valahol a széltől védett völgyben hallgatják a szomoru tutulást, a vihar kopóinak a csaholását.

Piciny árnyak csapnak le mellém s eltünnek a bozót közt; hazajáró sármányok azok; sietve bujnak el az alacsony bokrok sűrűjébe, ahova a szél se bír befurakodni. A tölgycsemeték lombos galyai ütemesen zizegnek, egyszerre hajladoznak, egyszerre némulnak el. A szél átnyargal rajtok s meghajlitja őket; egyik roham a másikat kergeti; a bokrok mintha élnének, mintha futni szeretnének, úgy mozognak.

Eközben egyre jobban terjed s erősödik a homály. Pedig az ég tisztább; de az este már itt van. A vágás széléről keskeny tisztás nyúlik a sűrűbe. Ott valami elevenség támad. Egy nagy sötét madár jelenik meg a mozgó bokrok mellett s hirtelen nekiiramodik, keresztül szalad a tisztáson a tulsó oldalra. Az egy fácánkakas. Utána, a nyomában csakhamar átfut egy tyúk, aztán a másik, s a harmadik; mind néhány másodperc időközzel. A kakas azóta megindult s szakgatott futással, figyelő testtartással siet a sűrűség szélén — felém. Amikor két lépésnyire van tőlem, észrevesz,

Bocskai imént leleplezett emlékszobra Debrecenben

pedig csak a fejemet láthatta; a szememet, amint kiváncsian néztem.

„Brrr! Kakas! Kakas!" — Riogva, ropogó-zuhogó röpüléssel, s éles kiáltozással száll fel; a tyúkok utána, de nem tartanak vele; most nincs közük egymáshoz. Csak éppen hogy ők is gyanút fogtak, megijedtek. A nagy kakatolás nekik is azt jelenti: vigyázz!

Most aztán igazán nincs többet élő nesz . . . Mintha halkabban sóhajtoznának a bokrok. Bent, a vágás rejtett mélyében, a léceserdő felől, mintha csörtetne valami. Nyitott szájjal figyelek, hallgatódzom. Elfojtott lélekzettel várok. Most már jöhetnének, hogyha akarnának . . . ez már az ő idejök.

A bokromat minduntalan megtépik az egymást kergető szélkölykek. A messzebb eső sárga lomb egy pillanatra megtéveszt; úgy rémlik: szarvas toppant a tisztásra s kémszemlét tart, mielőtt kiljebb jönne. Minél tovább nézem a vöröses sárgaságot, annál jobban káprázik a szemem. Aj, a szarvas nem maradna oly sokáig egy helyben . . . másfelé tekintek . . . ah!

Alig negyven lépésnyire tőlem egy nagy állat vált ki a sűrűből s a kopasz akácos dombnak tart . . . a szélben nem hallani lépése neszét, olyan az egész jelenség, mint a testetlen árnyék. Háttal van felém s látom a két fekete csíkot két oldalt a tükre alatt a combján; s aztán a sárgás fehérséget a két fekete sáv közt.

Ez egy nagy szarvasbika!

A tartásából, magas nyakállásából látni; az agancsát a homályban még nem is vehettem észre. De most fordul, oldalt halad föl a dombtetőre; ott kiemelkedik a feje a homályból s rárajzolódik a tisztuló égre. Hatalmas, remek fej az; rajta a korona; hercegi rangot mutat az agancságak száma!

Most sincs messzebb tőlem negyven lépésnél és áll, akár a céltábla.

Elkezdek neki fogcsikorgatva imádkozni: „Az Isten áldjon meg, ne kisérts; erigy már! erigy no!"

Mert hisz' — novemberben vagyunk; s szarvasbikát lőni már nem szabad.

Máskor elnéztem volna óraszámra; most a pokolba kivántam: ne izgasson.

És ment. Anélkül, hogy észrevett volna; tovább ment, nyugodtan, büszkén, sértetlenül.

A tehenek, amelyeket vártam, csak nem mutatkoztak. Valahol máshol válhattak ki az erdőből.

Rég eltünt a nagy bika, de én még folyvást láttam képzeletemben azon a ponton, ott a dombtetőn.

Feje rárajzolódott az égre; koronája mutatta, hogy milyen igazi királyi vérség.

A barna esthomály lassankint elsötétítette az eget is. Az én szép látományom csak akkor tünt el végképp.

Bársony István

A FECSKE

Most, hideg őszszel, ereszünk alatt
Egy vézna kis fecske visszamaradt.
A többi mind keletre költözött,
Ez az egy meglapul ajtónk fölött.
Fázik és éhezik bizonyosan;
Olyan rongyos nyári gunyája van!
A pelyhe, a szárnya ütött-kopott,
Ahogy megtépték a zivatarok.
Szánakozóan fordulok felé,
Mintha baját szívem mind érzené,
Kitárok neki ajtót, ablakot:
Jöjj, jöjj be hozzánk, szegény elhagyott!
Hisz arravaló az ember keze,
Hogy a gyöngéket megvédjük vele;
Nehéz utak megkésett vándora,
Én nem hagylak el, nem hagylak soha!
Az emberszívben ne csalódj, gyere,
Megvéd kis házam meleg tűzhelye.

*

De nem jön. Csak ott gubbaszt szótlanul,
Reszketve, éhen, vigasztalanul.
És dideregve várja a halált,
Mely csontkezével már körülte jár.
Növendék csőre panaszosan tátog,
Mintha vádolná az egész világot.
Bágyatag vágytól pislogó szemével
Fejem fölött a messzeségbe néz el,
Távol ringó Oceánokra, hol
Tán hűtlen párja mostan vándorol.
Majd lehorgasztja csüggedten fejét,
Hallgatása olyan hangos beszéd!
„Emberbe bízzam?!..." Gunyosan nevet...
. . . . . .
Büszke kis koldus! Én megértelek!

Lőrinczy György

Idegen írók

Gertrud Atherton.

Amerikai írónő, a nagy Franklin Benjamin unokahuga. Talán legnépszerübb az összes amerikai elbeszélők között. Munkáiban csodálatosan vegyül a való életnek és a természet leírásának realizmusa az angolszász romanticizmussal. Híres könyve, amely Alexander Hamiltonról, a nagy amerikai törvényhozóról szól, komoly történeti munkaszámba is mehet, utolsó regénye pedig, a Rulers of Kings tele a legcsapongóbb fantáziával. Ennek a regényének a színtere a magyar és osztrák udvar és két éve, mikor az írónő írta, hosszabb időt töltött hazánkban. Legjellemzőbbek nyugat-amerikai, kaliforniai történetei, amelyek közül való az, amelyet itt közlünk.

Padre Arroyo bosszuja.

Kis ablakából, ahonnan éppen csak túllátott a magas falon, amely körülvette a santa-inesi misszió nagy téglaépületét, reggel is, este is nézte Pilár Andreot, amint a fiu jött, ment az udvaron. A vén asszonyok adtak ugyan elég dolgot a lányoknak, szövést, fonást, varrást; de az öreg könnyen elbóbiskol, a fiatal pedig éber. S az ifju indián, aki a legjobb vadász volt a misszióban s látta el Padre Arroyo asztalát őzzel, fogolyval, amint ment, addig nézte Pilár ablakát, míg el nem takarta szeme elől a köd. Egy nap aztán beállított Padre Arroyohoz s megmondta, hogy szereti Pilárt s el akarja venni. De a jóságos, komoly Padre megrázta fejét:

— Igen fiatalok vagytok. Várj még egy évig s ha akkor is úgy érzel, legyen tied.

Andreo nem mert ellenkezni, de engedelmet kért, hogy építhessen maguknak házat. A szentatya megengedte és egy hónap alatt készen volt a ház a fűzfák között. Akkor pedig újra elvesztette türelmét s még egyszer fölment a főnökhöz, hogy engedélyt kérjen.

Padre Arroyo a misszióház tornácán sétált a napon.

— Orion, — mondta neki, — mindig régi neveken hívta a fiatalokat, — nem mondtam, hogy várni fogsz egy évig? Ne légy türelmetlen. Az asszony olyan mint az alma, éretlenül savanyu; ha megérik, tetszik minden érzékünknek; ha túlérett, elfonnyad s ideje, hogy lehulljon a fáról. Most eredj és hozz vasárnapra özet, a szan luis obispói és szanta barbarai rendfőnökök jönnek hozzánk ebédre.

Andreo elkeseredve ment. És amint Pilár ablakára nézett s meglátta azt a pár ragyogó szemet, lángba borult szive. Senki sem volt közel. Jelekkel megérttette a lánnyal, hogy a fal egy nyilásába levelet fog tenni.

Pilár most már, amint járt, kelt a kert fái között, vagy fönn a tornácon, nézte, nézte a falat. Tudta, hogy Andreo lyukat ás rajta s csakugyan egy napon egy kis nyilás mutatta, hogy készen van munkájával. De hogyan kapja meg a levelet? Az öreg asszonyok gondosan ügyeltek rájuk. Végre kieszelte tervét. Kért a főnöktől egy kis kertet, hová borsóvirágot és kasztiliai rózsát ültessen.

— Helyes, helyes, — mondta az öreg. — Eredj, vágj rózsaágakat és ültesd ahova akarod. Küldök majd borsóvirágmagot is.

Pilár ezentúl minden percet kertje fölé hajolva töltött s a nyilás, amely előbb csak akkora volt, mint egy tű foka, minden estére nagyobb és nagyobb lett. Harmadik este a kis hasadásból egy darabka lécet hüzott ki. Keblébe rejtette, — az első kaliforniai szerelmes levelet, — s remegő lábbal szaladt az oltár elé. Éjjel pedig, mikor a hold keresztül világított ablakának rácsán, kibetűzte, hogy Andreo nyolc téglát feszitett ki a falból és minden éjjel várja. Felült ágyában és ijedt gyönyörrel nézett maga körül. Csak egy pillanatig habozott. Társnői mind aludtak; az öregek hangosan horkoltak. Pilár kibujt ágyából s kinézett az ablakon. Andreo ott volt. Pilár intett kezével s egy nagy szürke köpenyt dobva magára, kiosont a szobából és le a lépcsőn. Pár perc mulva elmozdította a meglazított téglákat, amelyek rózsáira és borsóvirágaira hulltak s aztán átbujt a nyíláson. Andreo félénken fogta meg kezét; még sohasem beszéltek egymással.

— Siessünk, hajnal előtt messze kell, hogy jussunk.

Andreo lóra emelte a lányt s aztán vágtatott le a völgyön. Pilár sohasem ült még lovon s ijedten kapaszkodott Andreoba, aki úgy ült a nyeregtelen lovon, mint egy felhő a szélvészen. Szorosan magához ölelte a lányt s Pilár félelme lassankint elmult. Egy csaknem függőleges ösvényen kezdtek fölkapaszkodni . s a sürü bokrok és faágak eltakarták a lovasokat. Egyszerre ösvény és vidék fehér lett; hó borította a hegytetőt.

Holló Barnabás

U. 458

* (Kassai Rákóczi-szobor.) *Kassai* tudósitónk irja: A *Rákóczi*-szobor bizottság legutóbbi ülése óta a kassai közönséget főképp a szobor elhelyezésének problémája izgatja. A legutóbb *Holló* Barnabás szólt a kérdéshez. Szerinte egy hasonló, méreteiben és koncepciójában egyaránt nagyszabásu alkotás akkor lesz igazán monumentális, ha olyan tér középpontjába kerül, mely minden oldalról elegendő távlati hatást biztosit a münek, minden idegen müvészeti impressziótól menten. Épitészeti háttér, arkitektonikus vonalainak zavaró közbejátszásával, még abban az esetben is gátolja a szobor érvényesülését, ha kora és stilusa a szoborral egyébként talán összhangzásba is lenne hozható. Vagyis Holló a premontrei rend kertjét nem tartja alkalmasnak a szobor elhelyezésére, jóllehet az oda tervezett Rákóczi-muzeum és a hóhér-bástya alkalmas volna is rokonhangulat ébresztésére. Mindezeknél fogva Holló a kassai Rákóczi-szobor elhelyezésére

Budapesti Hirlap. 1912 okt. 26.

14

a Fő-utca tengelyének azt a pontját tartja, a mely a Mihály-kápolnától, illetve a Honvéd-szobortól délre, körülbelül a Schalk-házzal szemközt esik.

3. (született Písaban 1400-ban, meghalt 1485

Ma, ~~abrázolt szent~~ bal kezében ~~melylyel~~ botját szorítja magához, melyre ~~nyomek fölső részére tesz~~. Haja, bajusza ...ény övezi. Öltözete fehér köpeny fekete capu-...kete scapularéval. A háttér zöld draperia, ...ünik szerünkte.

...5: 32.2 c/m.

25 frt. = 450 Kn.

1095

Holló Barnabás

"Magyar költők szobrai" cimmel Prém József számol be az itt felsorolt müvészek alkotásairól: Kiss György, Aradi Zsigmond, Szárnovszky Ferenc, Kallós Ede, Holló Barnabás [redacted] szerepelnek cikkében.

Holló Barnabás Tompa Mihály szobrát mintázza Rimaszombat,-a költő szülőhelye számára.
A kritika elismeréssel nyilatkozik a müvész alkotásáról.

ÉLET, Bp. 1895. okt. 2o. VI. évf.
3. sz. 10-11. lap.

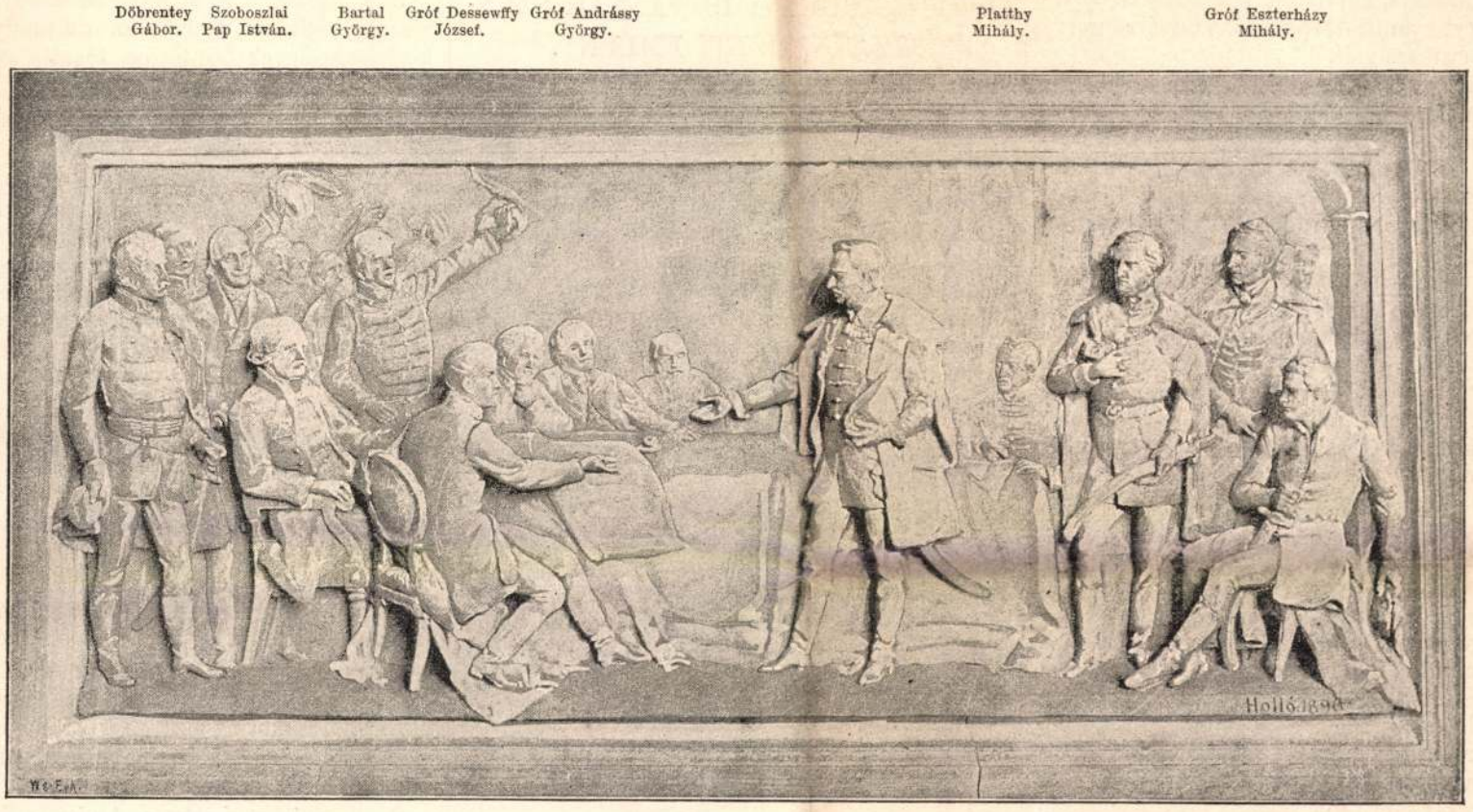

AZ AKADÉMIA ALAPÍTÁSA. — HOLLÓ BARNABÁS SZOBORMŰVÉNEK TERVRAJZA.

SZÉCHENYI-KÉPEINK.

Gróf Széchenyi István születésének százados évfordulója alkalmából egész sorozatát mutatjuk be a «legnagyobb magyarra» és hozzátartozóira vonatkozó arczképeknek, valamint azon jelenetek képeinek, melyek az ő mozgalmas életének nevezetes mozzanatai.

Első képünk az életének delén álló férfiút mutatja azon olajfestésű arczkép után, mely az általa alapított pesti hengermalom igazgatóságának tanácstermében látható s mely sokszorosítva még nem jutott a közönség elé. Festője Györgyi, a ki Széchenyinek személyes ismerőse volt. E képet a leghívebbek egyikének tartják Széchenyi ismerősei.

Egyik képünk ifjú korából tünteti föl Széchenyit, a bécsi kongresszus utáni időből. Az európai béke akkor hosszabb időre biztosítva levén, a deli Hessen-Homburg-ezredbeli huszárkapitány látni, tapasztalni s az életet megismerni, nagy körútra indult Európa különböző államaiba s ez utjára *Ender* akkori híres festőt is magával vitte. Ennek finom ecsete örökité meg Széchenyinek akkori arczvonásait egy szép vízfestésű képben, mely ma a gróf fiának, Bélának birtokában van. A kép kissé félrevágott czilinderkalapban, festőileg redőzött köpenyben, vállra vetett puskával mutatja a fiatal grófot, a kép alján látható két aláírás közül az egyik a nevet mondja meg, a másik egy franczia jelmondat (*Tachez d'être heureux* = igyekezzél boldog lenni).

Másik képünk lóháton mutatja Széchenyit, koczkás polgári ruhában, széles karimáju kalappal fején. E képe először a nagydiszű «Vadász-album»-ban jelent meg, melyet gróf Andrássy Manó adott ki az ötvenes években.

Végre egy másik képünk Széchenyinek azon olajfestésű arczképéről készült, mely az akadémia képes-termében látható s a nagy alapitót életnagyságban tünteti föl. E képet *Amerling* Frigyes festette s itt bemutatott másolata *Doby* Jenő rézkarcza.

Széchenyi életének a szabadságharcz utáni szakából nincsen olyan képünk, mely eredeti fölvétel után mutatná arczvonásait. Széchenyi semmmi áron nem volt rábirható, hogy festőnek üljön. S midőn Vahot Imre kérést intézett hozzá, hogy «Napkelet» czimű szépirodalmi heti lapja számára engedje magát levétetni, Vahotnak még csak nem is válaszolt, a helyett Tasnernek irt egy levelet (1858 decz. 7-ről), melyben meg van adva a válasz. Ebben a többi közt ezeket irja:

«Tiz éve ülök itt (Döblingben). Nőm, az akadémia, számtalan más, egyre kinoz, festetném, etc. etc. magamat. Hiába, én nem engedem, nem tűröm. És most azt hiszi a jószivű, becsületes ... ., hogy majd az ő kedveért kiállítom árva fejemet a Napkelet elibe! No de még sem kivánnám elszomoritani. Ön mondhatna neki ilyet: A gróf beteg, ágyban fekszik, etc. etc. vette két levelét. Még nem született az, kinek kedveért bármi módon papirosra lecsipetni engedné magát. Neje nagy bajjal birta rá, hogy «szobrásztatni» hagyta magát. Szobra készül, de lassan. Most jön a tanács: mázoltassa le Széchenyi legrosszabb képét; tán az Eybel-félét, vagy mint «felelős» magyar minisztert, etc. Pingáltassa szakállaimat fehérre, képemet sárgára, multiplikáltassa ránczaimat, etc. etc. és irja alá: Most így *néz* ki, so schaut er aus, és a Napkeleten segítve lesz.»

Az a szobor, melyről Széchenyi e levelében megemlékezik, *Gasser* műve, ki azt 1859-ben, természet után készité. E szobor után készültek Széchenyi Istvánnak későbbi arczképei. A ki Széchenyit utolsó éveiben látta, az mind dicsérettel emlitette Gasser szobrának hűségét. Ezért mutatjuk be a szobor rajzát. Széchenyi külsejét egyébiránt még festő is alig örökitette meg olyan markans vonásokkal, mint azt a legnagyobb magyarról irott remek jellemrajzában báró *Kemény* Zsigmond tevé. Igy ir róla a többi közt:

GRÓF SZÉCH
Amerling Frigyesnek a magyar tud. akad

«Már külalakja, különösen feje és arcza, nevezetes embert gyaníttatott s a lélekbuvárra nézve rendkivül érdekes volt.

Széchenyi arcza, az erő és szakadozottság küzdelmeinek typusa volt; egy romantikus arcz sötét alapokon; a komor és unatkozó vonalakból kitörő féktelen cselekvényességnek, a búskomolyságnak és emberszeretetnek, az ábrándnak és hidegségnek olvadéka, egy méltóságos s komoly angol-olygarchai arcz a franczia forradalmi eszmék lappangó tüzétől felvilágosítva és meg-megrezgetve; arcz, mely a nagy elszánások és kicsinyes gondok, a mély tervek s apró benyomások képét élesen visszatükrözi; arcz, mely a lélekkel telegraphi és szakadatlan összeköttetésben áll, mely mindig beirva van, mely mindig olvastat magáról a rá nézőkkel igaz vagy csinált érzéseket.

Erős, de nem athletai alak, arányos növéssel, hajlékony a gymnastika által gyakorolt tagokkal, erős, edzett mellel, s karokkal, elsült keztyűtlen kezekkel, sötétsárga arczszinnel. Felső homloka igen széles átmérőjű, e sötét s nagy homlok jellemét kiegészitette a sürű, nagy, egymásbafolyó, borzas szemöld, melyre maga a gróf sok élczet csinált. Nézése többnyire éles s fürkésző, ritkábban borult és andalgó. Középszerünél nagyobb száját nyirott, fekete bajusz takarta. Erős, csontos állán az állati élet, a nyers erő kinyomata, a szigoru akarat dacza ült. Hangja erős, férfias, de nem érczes, nem zenei. Halántékait göndör fekete haj környezé.

Kényelmes, tiszta, angolos öltözetet viselt, rendesen egy kis felötlő vegyitékkel. Az okos és nemes fényüzésnek, vagy inkább, a londoni kényelemnek barátja. Rendkivül pontos, munkás, mozgékony, idejét okosan s ügyesen felosztó s elrendező. Ki nem emlékezik reá, mint sietett az utczán, hóna alatt bőrtárczájával, mint végzett utközben száz apró dolgot, mint értekezett jobbra és balra; ki nem emlékezik élénk arczjátékára, gúnyos mosolyára, pihenni nem tudó nyugtalankodására, élczeire, sajátságos szónoklatára s a közbeni apró sétáira a gyülésteremekben?

Míg leveleit irta s olvasta, mellékesen mindenre figyelt, s a tanácskozás minden phasisait, a szónokok minden kifejezését csodálatos mimikával, s testmozgással, groteszk s pattanó élczekkel szokta kisérni; arcza proteusi változásokon ment át, homlokbőrének mozgékonysága rendkivüli volt. Ha a tárgyat oly fontosnak tartotta, hogy ahhoz szólani kivánt: rögtönzött szónoklatát többnyire igen mérsékelt hangon, de támadó s polemizáló modorban kezdte; magát teljesen a percz ötleteinek, s lángesze csapongásainak engedte át. Beszéd közben taglejtései emeltebbek, hangja érczesebb s folyékonyabb, arczjátéka összhangzatosb lett; szomszédait félretolta s az ülhelye körül nyitott téren, mint egy ketreczben, fel és alá kezdett sétálni; most szenvedélyesen csapott az asztalra öklével, majd hidegen látszott a közönségtől elfordulni, melynek nem-helyeslése s morgása csak daczát nevelte. Noha a népkegy nyilatkozatai iránt bensejében elég érzékeny volt: külsőleg ezt nem mutatta, sőt dacza az ellenhatással arányosan növekedett, a követelő tömeg előtt, melynek véleményét megveté, sohasem tudta magát megalázni. Kitünő szónoki tehetséggel bírt, de munkássága ezen ágára nem látszott különös sulyt fektetni.

Körülbelől ezek voltak fővonásai azon megnyerő alak külső megjelenésének.»

Bemutatunk ez alkalommal egy jelenetes képet is, mely a lánczhíd alapkövének ünnepélyes letételét mutatja 1842 augusztus 24-ikén. Az itt bemutatott rajz részlete *Barabás* Miklós azon egykorú festményének, mely most az országos történeti képcsarnokban van.

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁNNAK SZENTELT NEMZETI EMLÉNY.

Széchenyi halálakor gyászba borult Magyarország s egyesek és testületek szinte versenyezve iparkodtak a részvét könnyével enyhíteni a család és nemzet fájdalmát. Ekkor született meg az eszme Kubinyi Ágostonban, a nemzeti múzeum akkori igazgatójában s Mátray Gáborban, a Széchenyi országos könyvtár őrében, hogy a nemzet valami szép emléket állitson a nagy halott érdemeinek megörökítésére. Kubinyi és Mátray abból a felfogásból indultak ki, hogy mivel Széchenyi «rendkivüli hazafi» volt: emlékének is rendkivülinek kell lennie. A következő, 1861. év elején egy «szózat»-ot tettek közé a nemzethez, a melyben felszólítják a Széchenyi tisztelőit, nőket és férfiakat egyformán, hogy mindenki a saját kezeművéből állítson össze egy oly lapot, a milyen az emléklap szokott lenni. Ezek később egy «országos emlékkönyv»-vé növekedvén: «Gróf Széchenyi Istvánnak szentelt nemzeti emlény» czimet fogja viselni, s a múzeum minden látogtója megte-

A Széchenyi-czímer.

Himezte:

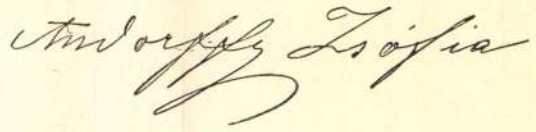

kintheti abban a teremben, a mely Széchenyi-teremnek hivatik, mivel ezt diszíti az alapitónak életnagyságú képe, Endernek a műve.

Utasításuk igy szól: «Küldjön be e czélra minden részvevő egy *saját aláirásával* ellátott emléklapot, melyre kötött vagy kötetlen beszédben irott s lehetőleg gr. Széchenyi Istvánra vonatkozó sorok legyenek jegyezve. Ezeknek helyét azonban elfoglalhatják a lelkes hölgyek által *sajátkezüleg*, de csak *selyemmel* s nem igen domborún készitett hímzések is, akár papirra, akár selyem kelmelapra, ellátva mindazáltal sajátkezű aláirásukkal. Bizton reméljük, hogy ezen emlékkönyv lapjain egy nagyszerű gyöngyfüzérben lesznek képviselve hazánk leányai.... Elfogadtatnak továbbá a saját képpel készitett díszes rajzolatok, aquarell-festmények, irott zeneművek, stb.»

E felhívásnak, a mely a legapróbb részletekig kiterjedő utasításokat is magában foglalja, az alakra, nagyságra nézve, meg volt a kellő eredménye. A magyar hölgyek legelőkelőbbjei versenyeztek egymással, hogy a Széchenyi életéből vett jelenetek legkiválóbbjait hímezzék az emléklapra. Igy gyűlt össze egy jó csoport részvétirat-másolat, vers, rajz, zenemű és selyemhímzés, a melyek a mai napig is a m. n. múzem könyvtárának Széchenyi-termében őriztetnek. Képeink közül a következők e himzésekről vannak véve:

1. *A czenki sirbolt*, mely a Széchenyi-családnak körülbelül két századon keresztül temetkező helye; ez Damjanich Jánosné hímzése.

2. *A magyar tud. akadémia*, mely Bethlen Józsefné hímzésében azt a jelenetet mutatja, mikor Széchenyi az 1825-iki pozsonyi országgyűlésen, Nagy Pál tüzes szónoklatának varázsa alatt, felajánlja évi jövedelmét egy magyar tudós társaság alapitására.

3. A *Vaskapu*, Széchenyinek ez egyik legmerészebb vállalata, melybe mint a magyarországi közlekedésügyek főintézője fogott, ez Kinszky János grófné hímzése.

4. *Széchenyi bárha meghalt, — él*, allegorikus kép, Kállay Ákosné kézi munkája.

5. *Széchenyi Döblingben*, Traun-Bethlen grófné hímzése, abban az öltözetben mutatja Széchenyit, a melyet Döblingben viselt. Ez öltözet némi vegyületét mutatta az angol, török és magyar viseletnek. Széchenyi rendesen vörös nadrágot, könnyű, hegyesorrú sárga csizmát és egyszerűen zsinórzott zekeforma otthonkát viselt. Hosszú szakállt és bajúszt eresztett.

6. *Hálószoba Döblingben*. Gr. Andrássy Gyuláné himzése, úgy látszik, azt a berendezést tünteti föl, a mely akkor volt Széchenyi szobájában, mikor április 8-án reggelre, épen husvét vasárnapján halva találták őt egy zsöllye-székben ülve.

7. *Széchenyi kastélya Kis-Czenken*; e kastélyt ő maga épitteté a mult században divatozó stilben; ez emléklapot Majláth Györgyné hímezte.

8. *Széchenyi mint miniszter*, gr. Batthyány Lajos özvegyének kézi munkája, azt a jelenetet ábrázolja, mikor az első magyar népképviseleti országgyülésen István nádor felolvassa a trónbeszédet 1848 julius 5-én.

9. *A Széchenyi-czímer*, Andorffy Zsófia hímzése. A grófságot II. Széchenyi György kapta, részint mint vitéz várkapitány saját, részint ősei érdemeért. Ő alatta bővült ki a család czimere is olyanná, a milyen most, s a milyet képünk mutat. E czímer négy felé osztott, tojásdad hadi paizst tüntet föl, melynek első és negyedik vörös udvarában hármas zöld halom tetejéből kettős ezüst kereszt emelkedik ki, a mely Magyarország czímerét jelképezi. A második és harmadik égszínű udvar alján zöld, domboru arany korona látszik, a melyről mintegy fölrepül a természetes színű sas, az udvar jobboldali szögletéből tündöklő nap felé. A paizs közepén, a négy udvar közt, egy kisebb arany koronás vért látható, melynek kék udvarában zöld halmon szétterjesztett szárnyakkal fehér galamb áll, piros csőrében zöld koszorút tartva. A czímer-paizst aranybíbor színű diszitmény veszi körül, s ehhez számithatjuk a család jelmondatát: Si deus pro nobis, quis contra nos? (Ha Isten velünk, ki ellenünk?)

AZ AKADÉMIA ALAPÍTÁSA.

Holló Barnabás szoborműve.

A magyar tudományos akadémia palotájának az akadémia-utczára szögellő sarkán nagy terméskő-lap jelzi azt a helyet, a hová már az épitéskor az akadémia emlékkövét szánták. De ez emlékkő elkészitésével mind az elmult esztendeig késlekedtek. *Széchenyi* István grófnak, az akadémia megalapitójának százéves születési évfordulója újra felszinre vetette az eszmét és *Eötvös* Loránd báró az akadémia elnöke egy ízben *Strobl* Alajos műtermében fölemlitette a tervet. Egyuttal felhívta az ott dolgozó *Holló Barnabást*, Strobl tanár egyik legtehetségesebb fiatal szobrásztanítványát, hogy mintegy próbaképen tervvázlatot készitsen az emlékkőre alkalmazandó szoborműhöz. Igy készitette el Holló ama tervvázlatát, melyet itt bemutatunk.

Midőn az akadémiában *Széchenyi* születése százéves évfordulójának megünneplése szóba jött, az *akadémia* elhatározta, hogy ez alkalomból az akadémia alapításának jelenete szoborműben kivíve alkalmaztassék az emlékkőre, s *Holló Barnabás* tetszéssel fogadott tervének érczben való kivitelére nagyobb összeget szavazott meg. Egyszersmind az akadémia felszólított több intézetet, a melyeket Széchenyi István alapitott, hogy e szobormű költségeihez hozzájáruljanak. E felszólitás következtében már eddig a *nemzeti kaszinó*, a *magyar lovaregylet*, a *pesti hengermalom részvény-társaság*, úgyszintén *Budapest főváros* és a *m. kir. pénzügyminisztérium*, mint a lánczhid jelenlegi kezelője, járultak áldozataikkal ahhoz, hogy e szobormű kivitele által ünnepeltessék meg Széchenyi születésének századik évfordulója.

Holló Barnabás megbizatván, hogy *Strobl* tanár felügyelete alatt a szoborművet nagyban kivigye, teljes buzgalommal fogott hozzá e

A WESSELÉNYI-EMLÉKTÁBLA LELEPLEZÉSE.

Április 9-ikén délben leplezték le a Kossuth Lajos-utczában, a Ferenczieк templomának falába illesztett emléktáblát, mely báró Wesselényi Miklósnak az 1838-iki árvizkor tanusított hősies szereplését van hivatva megörökiteni. A leleplezési ünnepre nagy és előkelő közönség jelent meg; a kormányt *Berzeviczy* Albert miniszter képviselte, a fővárost *Márkus* József főpolgármester, *Halmos* János polgármester s több tanácsnok. Megjelent gróf *Csáky* Albin, a főrendiház elnöke, *Rakovszky* István a képviselőház alelnöke, számos főrend és képviselő. A Wesselényi-család képviseletében a nagy Wesselényi unokái: Miklós, Ferencz és István bárók jelentek meg a rokonság több tagjával, maga a család feje, báró Wesselényi Miklós országgyűlési képviselő nem jöhetett el, mert Abbaziában betegen fekszik.

Az ünnepélyt a budai dalárda nyitotta meg Beethoven egy kardalának eléneklésével. Aztán *Halmos* János mondott meleghangú beszédet. Néhány nagy vonásban leirta az árvíz pusztitását, azután Wesselényit jellemezte lelkes szavakkal, politikai szereplését, hazafiságát, emberszeretetét, az árviz sujtotta lakosok mentésében nyilvánuló önfeláldozását. A beszéd végén lehullott a lepel a domborműről, majd a küldöttségek, — köztük Szilágy vármegye küldöttsége — letették koszorúikat s a dalárda a Szózatot énekelte. A jelenvolt előkelőségek az ünnep után gratuláltak a dombormű készitőjének, *Holló* Barnabás szobrászművésznek munkája sikeréhez.

A WESSELÉNYI-EMLÉKTÁBLA LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE. *Sorger fényképe.*

ERŐSEK ÉS GYENGÉK.

Szinmű négy felvonásban; irta *Szemere* György. Először adatott a Nemzeti Szinházban április 8-ikán.

Szemere György új darabja, az «*Erősek és gyöngék*», nevezetes lépés előre a jeles szerző egész irói pályáján. Egyenlő sikert hozott az irónak és a szinháznak s olyasvalamit mutatott a közönségnek, a mit — főleg eredeti darabban — ritkán van alkalma látni: élő embereket, a kiknek lelki életében az egész társadalom tükröződik s a kikben mély, öntudatlanúl minden nézőben élő eszmék jutnak öntudatra, éles társadalmi összeütközések jutnak megoldásra.

Az «erősek» a társadalom magaslatain élők, a kiknek hagyományokban megrögzött, előitéletektől elfogult erkölcsi felfogása vereséget szenved a «gyöngébbek» tisztább, mélyebb és emberibb erkölcse előtt. Ez a harcz a két erkölcs között Báthy Miklósban központosúl s az ő lelki átalakulása a darab tulajdonképeni tárgya. Báthy gazdag, előkelő, talpig gavallér, nemes gondolkozású, de rendje előitéleteiben élő nagyúr. Két fia van: az idősebbik Bélát jobban szereti, mert benne látja saját magát megtestesülve. Pedig csak a saját s társadalmi osztálya hibái vannak meg Bélában. Afféle elegáns léha, a ki hamis váltóval födözi adósságát a klub komornyikjánál; elcsábított egy szegény leányt s most, mert egy grófkisasszonyt készül elvenni, az inasától küld a lánynak végkielégitésül kétezer forintot. Ezt a pénzt is öcscsétől kéri, a fantaszta, ábrándozó Istvántól, a ki merő ellentéte bátyjának, nem találja helyét abban a társadalmi osztályban, melybe beleszületett, lelkileg idegennek érzi magát családjában, melynek ideáljai nem az ő ideáljai, erkölcsei nem az ő erkölcsei.

Apjuk házasodni készül: el akarja venni Korompai Hildát, a ki ép oly nemes lelkű asszony, mint a mily nagy művésznő. Béla, mikor leendő mostohaanyjának bemutatják, léhán, tiszteletlenül viselkedik iránta, István tisztelettel kezet csókol neki. Az egész család együtt van, mikor beront Bárdi, egy a világgal meghasonlott, nemes, de merev elvei miatt a társadalomban helyét nem találó szivbajos ember, István barátja s lelki rokona, a ki elvesztette tanári állását, mert pártját fogta egy bukott leánynak. Ez a bukott leány az, a kit Béla elcsábított; Bárdi most fölháborodva dobja neki vissza a kétezer forintját s elébe tárja egész aljasságát. Az öreg Báthy is fel van háborodva, mert kevesli az összeget, melyet fia adott, István ellenben azt követeli, hogy bátyja tegye jóvá bűnét s vegye el a leányt. Most derül ki, mennyire idegen István a családjában: apja, bátyja álmélkodva néznek rá, nem értik föllépését, ő pedig, látva, hogy nem birja magát velük megértetni, elhagyja a házat s megy Bárdival, keres egy jobb, kevésbbé hazug világot a helyett, a melyből száműzi magát. Ez az első felvonás, a mely igen érdekesen van megirva, de nem exponálja magát a drámát: nem látjuk belőle, mely irányban fog fejlődni, ki a tulajdonképeni hős. Eddig azt hiszszük, családi dráma lesz, az ellentétes jellemek összeütközése a családban. Az öreg Báthy sincs még exponálva, csak külsőségeket látunk belőle s nem látjuk lelke nemességét.

A második felvonás Báthyék fényes palotájából Ilona, az elcsábított leány szegényes szobájába vezet. Ilona varrásból tengeti életét s a míg ő odajár munkáért, kis gyermekére Bárdi vigyáz. Segít neki ebben Báthy István is, a ki most velük egy házban lakik. István közben szerelmes lett Ilonába, de ez hallani sem akar róla, bukása tudatában elszánta magát, hogy élete csupa vezeklés lesz s czélja csak egy: gyermekének fölnevelése. Pedig titokban szereti Istvánt. Fölkeresi az öreg Báthy is: vissza akarja váltani pénzzel Ilonától és Bárditól István fiát, osztálya előitéleteitől elvakitva azt hiszi, hogy ezek az éhenkórászok pénzért mindenre kaphatók. Bárdi azonban alaposan felvilágositja arról, hogy ebben a nyomorúságos hajlékban is lakik becsület, önérzet és pedig tisztább, nemesebb és emberibb, mint az övé. Ez a párbeszéd az «erős» Báthy és a «gyönge» Bárdi között, az utóbbiban megtestesült emberi erkölcs győzelme az előbbinek rendi erkölcse fölött, darabnak legmélyebben érzett s legtöbb irói erővel megirt jelenete.

Báthy ellágyul, megköveti a szegény embereket s ez ellágyulásával kezdődik az ő lelki átalakulása: talán életében most először kerül szembe az igazsággal, kezd kinyilni a szeme és a szive s csak további személyes élmények kellenek hozzá, ki fog nyilni teljesen. Ezek az élmények hamar bekövetkeznek s a dráma most már a maga igazi medrében, gyorsan, teljes hatással halad tovább. Báthy próbálja magához visszatéríteni fiát, de miután látja, hogy hasztalan, arra kéri, viselje gondját mostoha anyjának, ha őt «emberi dolog» találná érni. Nejét ugyanis megsértették a kaszinó bálján a hölgyek, mire ő viszont megsértette férjeiket s most hat párbaja lesz egymás után. De roszúl számít: az előkelő társaság nem enged magára erőszakolni senkit, a kit nem akar befogadni, Báthynét sem. A párbajsegédek egy ravasz jegyzőkönyvvel úgy megkötözik Báthy kezét, hogy nem torolhatja meg a nején esett sérelmet. Még magához sem tért e miatti fölháborodásából, mikor fölkeresi Viczay gróf és neje, Béla leendő apósa és anyósa s újabb sérelmet ejtenek Báthynén: azt követelik, hogy Béla házassága után ne követeljen mostoha anyja

rokoni jogokat, — vagyis taszíttassék ki a családból. Báthy rábizza Bélára, beleegyezik-e ebbe? Meg van győződve, hogy a fiú fölháborodva fogja visszautasítani a kikötést, de csalódik. Béla leendő anyósának ad igazat. Igy Báthy egyszerre csalódik a társadalomban, melyben élt s melynek hitét eddig vallotta és fiában, a ki mindig kedvencze volt. A szörnyű csapás alatt összerogy.

Szinpadi hatás dolgában ez a harmadik felvonás a legjobb, a sok szatirával beállított arisztokrata alakok kitünő hátteret nyújtanak Báthy lelki küzdelméhez, mely igazán drámai módon, a néző szeme előtt, lépésről-lépésre fejlődik. A szépen, melegen megirt rövid negyedik felvonásban aztán Báthy föladja régi énje utolsó romját: beleegyezik, hogy István elvegye Ilonát, csakhogy visszakaphassa ezt a fiát, kinek lelki nemességét a másiknak sivár lelketlensége mutatta meg legjobban.

A cselekmény kissé nehézkesen, túlságosan szétágazódva indult, de a darab közepe táján belejutva medrébe, drámai gyorasággal halad tovább. Az alakok s köztük különösen Báthy, oly irói erővel vannak megjelenítve, a milyet nem minden nap látni magyar drámában. Az a folyamat, a melyben Báthyról lehámlik az a sok külsőségeken alapuló elfogultság, a melylyel nevelése, életmódja, társadalmi köre megkeményítette szivét, egyike a legtöbb lélekkel megcsinált dolgoknak a mai magyar irodalomban. Tekhnikai gyöngéi, sőt jellemrajzbeli bizonytalanságai is vannak a darabnak, indokolása néha mesterségesnek látszik, — mindezt azonban elfeledteti az iró ereje, szivének melegsége s a jelenetezésben is nagy haladást tanusító ügyessége.

Méltó volt a darabhoz az előadás is. *Gál* (Báthy) már rég nem nyujtott olyan kitünő alakítást, igazán elemében volt *Pethes* is (Bárdi) s a többiek, *Odry* (István), *Dezső* (Béla), *Török* Irma (Ilona) *Alszeghy* Irma (Báthyné), *Helvey* Laura (Viczayné) és *Náday* Ferencz (Viczay) mind a helyükön voltak s a kisebb szereplők is megfeleltek feladatuknak. A közönséget a darab s a jó előadás egészen fölmelegítette, együtt örült a szerzővel a sikernek. *S. A.*

MIHÁLYFI KÁROLY.

A Nemzeti Szinház egyik legrokonszenvesebb és legkiválóbb művésztagja április 16-ikán ülte meg az ország első szinpadán eltöltött szinészi működésének huszonötödik évfordulóját. *Mihályfi* Károly a jubiláns, a ki bár aránylag még fiatal ember, már is igen szép multra tekinthet vissza. 1856-ban született s tizenkilencz éves korában már szinész volt. Először Makón, majd Kolozsvártt játszott s itt sajátította el szinészi készségének alapjait, melyeket aztán a budapesti Nemzeti Szinháznál, hova Paulay Ede igazgató szerződtette, egyre változatosabb és mélyebb művészetté fejlesztett ki.

Temérdek szerepet játszott el itteni negyedszázados működése alatt e ritka lelkiismeretességű művész s mindannyit mélyen átérzett, s hatásosan kifejezett alakításban mutatta be. Szakmája a lirai szerelmes szerepkör volt, mely csak a legutóbbi években szélesbült ki néhány ú. n. jellem-, sőt komikus szereppel is. Rokonszenves alakja és arcza, behizelgő, lágy, de férfias hangja is alkalmassá tette az ifjú szerelmesek ábrázolására. S Mihályfi oly elismerésre méltó művészettel használta föl képességeit, hogy közönségünk előtt évtizedeken át bizonyos jellemek, bizonyos szerepek egészen az ő egyéniségéhez forrtak.

A szinház műsorában pedig majdnem nélkülözhetetlenné tette magát, mivel bizonyos darabok szinte elképzelhetetlenek lettek a nélkül, hogy Márkus Emilia érdekes egyénisége mellett ott ne álljon Mihályfi gyöngéd, szenvedélyes alakítása. Van oka tehát a jubiláló művésznek arra, hogy megelégedéssel tekintsen vissza pályájára, a Nemzeti Szinháznak pedig arra, hogy jubileumán ünnepelje nemes törekvésű és sikerekben gazdag tagját.

KÉT MAGYAR HEGEDÜMŰVÉSZ AMERIKÁBAN.

Újabban a mi művészeink is beálltak világjárókká és tengeren innen, s tengeren túl is iparkodnak dicsőségre, s pénzre szert tenni. Most is két művészünk van Amerikában: *Vecsey* Feri, a tizenegy éves csodagyermek, a ki művészi hegedüjátékával bámulatba ejti az egész világot és *Zöldy* Marczi, a honvédfőhadnagyból lett hegedüművész.

Uher fényképe.

MIHÁLYFI KÁROLY.

Zöldy Marczi már három éve van künn és teljesen aklimatizálódott. Az angol nyelvet tökéletesen elsajátította szóban és irásban, előkelő társadalmi helyzetre küzdötte föl magát és szép jövedelméből gondtalanúl él. New-York «legmagasabb négyszáz»-ának körében annyira otthonos, mintha már ő is milliárdokban számitaná tőkéjét . . . ebből azonban még jócskán hiányzik.

Különösen *Roosevelt* elnök és családja szereti *Zöldy* Marczit, nemcsak hegedüjátékáért, hanem kellemes és szórakoztató modoráért is. Az elnökkel sokszor beszél a magyar viszonyokról (a melyekről Roosevelt bámulatos tájékozottságot árul el), a nőkkel golfozik, vagy lovagol, a nagyobb fiukkal viv és a legifjabbal, a kis Quentinnel úgy elhanczurozgat, mint a hogy képünk mutatja.

Roosevelt gyermekeit az amerikai módszerhez hiven, teljes szabadságban neveli, nem korlátozza egyéni hajlamaikat, s nem fojtja el a belőlük ki-kitörő pajkosságot sem. Quentin úrfi mezitláb futkároz, barátai vállán lovagol és Oyster Bay-ben — a Roosevelt-család nyaralóhelyén — nincs párja a csintalanságban.

Másik Amerikában levő honfitársunk — a kis *Vecsey* Ferkó — nem sokkal idősebb Roosevelt Quentinnél. Ez év elejétől van odaát papájával és mamájával, a kik féltékenyen őrködnek, hogy az impreszarióí kapzsiság kárt ne tegyen gyermekük testi, szellemi és művészi épségében.

Bejárták már az Egyesült-Államok minden nagyobb városát és mindenütt óriási lelkesedéssel ünnepelték a kis magyart, a kiről őszintén elismerik a yankeek is, hogy hozzáfogható művészt még nem hallottak. *Vecsey* Feri minden lépését zajos sikerek, s fényes ünneplések követik, a melyektől minden más ember megrészegednék. Nem úgy a kis fiú, kit áldott kedélye és igénytelensége megóv minden hasonló veszélytől és a ki a milyen nagy művész, olyan — kis gyermek.

Hegedüvel kezében elkomolyodik az arcza. Nem lát, nem hall, nem érez, nem tud semmit, mint azt a remekművet, a melynek gyönyörű hangjait megszólaltatja, de a mikor megszünt hegedülni, előveszi ólomkatonáit, képes könyveit, vagy pedig a kis Quentin módjára futkos és pajkoskodik.

Nem lenne gyermek, ha fantáziáját az indiánusok nem izgatták volna. Amerikába utazva, annak örült leginkább, hogy eleven indiánusokat fog látni. A mikor tehát — körútján — február elején Chicagóba érkezett, az volt az első kérdése, mutathatnának-e neki rézbőrüeket? Senki se vette komolyan a kérdését, de Feri nagyon elégedetlenkedett és a mikor Emile *Sauret*-nél — a chicagói konzervatórium világhirű igazgatójánál — látogatóban volt, ki is fejezte neheztelését.

A nagy művészt meglepte ez a gyermekded észjárás, mert az előző napi hangverseny után egészen másként itélt a «csodagyermek»-ről. Sokáig szótlanúl nézte, majd szeretettel magához ölelte és megigérte, hogy másnap kerít neki indiánusokat.

A Vecsey-család másnap ebédre volt hivatalos Sauret-hez. Ferike — vagy a mint odahaza hivják: «Frenki» — nem nagyon törődött ezzel a kitüntetéssel, különben is meg lévén győződve, hogy «Uncle Sauret» csak rászedte és ő se gondoskodik indiánusokról. Annál nagyobb volt a boldogsága, mikor egyszerre kinyilt az ajtó s tollbokrétásan, teljes díszben lépett be Matawahso herczegnő (Kanada) és a «Kék felhő» (Oneida).

Ferike kedvére kigyönyörködte magát. El is hegedülte legszebb műsordarabját indiánus barátainak, de ezek még soha se hallottak hegedüszót, s akkor se nagyon érdeklődtek iránta, hanem viszonzásúl meg ők énekeltek és táncoltak, a mi iránt a kis magyar művész sokkal fogékonyabb volt.

Egy *Ziegfeld* nevű úr volt a közvetítő s tolmács és ő gondoskodott arról is, hogy *Vecsey* Ferit az indiánusokkal egy képen megörökítsék. Ez a kép bizonyára művészpályájának legérdekesebb emlékei közé fog tartozni.

K. E.

A NÉMET CSÁSZÁR FÖLDKÖZI-TENGERI UTAZÁSA.

Az európai politikát most legélénkebben a német császár utazása foglalkoztatja, mely — mint már említettük — az által nyert politikai jelentőséget, hogy a császár Marokkót is meglátogatta.

A császár, mielőtt a Földközi-tengerre ment volna, látogatást tett Lisszabonban is a portugál királyi családnál. E látogatása négy napra terjedt, márczius 27-ikétől 30-ikáig. Don Karlos király és népe igen lelkes fogadtatásban részesítette a fejedelmi vendéget. A király mindent megtett vendége mulattatására, fényes lakomát rendezett, melyen a két uralkodó meleg szavakkal köszöntötte fel egymást, katonai gyakorlatokat tartatott a Belem várban, a hol a császár szállása volt, nagy katonai szemlét s kirándulást Cintrába, a királyi család nyaraló helyére.

Vilmos császár Lisszabonból aztán elindulva, a gibraltári szoroson át Tangerben kötött ki. A marokkói szultán nevében nagybátyja, Abd-el-Malek s az angol származású miniszter, Mac-Lean fogadták s tiszteletére megjelentek az ott lakó németek s az európai államok képviselői. A császár ez alkalomra készíttetett ruhába öltözött: a tropikus katonákéhoz hasonló sisakot, vállára pedig hosszú fehér burnuszt tett, a burnusz alatt gárdaezredének egyenruháját viselte. Látogatása itt mindössze egy és háromnegyed óráig tartott; a kölcsönös üdvözletek után a császár visszament hajójára s tovább indult Szicziliába, Taormina felé, a hol neje tartózkodik.

PÁRISI DIVATLEVÉL.

Az idei tavaszi divat ezernyi változatával és ujdonságával már teljesen kifejlődve áll előttünk sőt sűrűn látjuk már a nyári divat előhirnökeit is. Most, a mikor hol csalékony hévvel tűz le a tavaszi nap, hol meg fagyos lehellettel suhan el felettünk a télutó szele, legidőszerűbb a kabátkérdés. Két egymással ellenkező forma küzd az elsőbbségért: a rövid bolero és a hosszú, XVI. Lajos korabeli kabát.

Az előbbi már esztendők óta általános kedvencze a nőknek kecses voltánál fogva. A különbség mindössze csak abban áll, hogy az egyik esztendőben elől dudorosan, a másikban simán és testhez állóan viselik; jelenleg egészen testhez álló a divatos bolero.

A kabátokra nézve ugyanez áll, csakhogy ezeket még hosszú lebbeny is diszíti, a mi még jobban kitünteti a derék karcsúságát. Igaz, hogy ez a kényelem rovására megy és ezért vannak, a kik tiltakoznak az új viselet ellen. És ezért látjuk a főváros napsütötte utczáin oly sűrűn a félbő, vagy egészen bő kabátot is.

A berakott aljak most is nagyon kedveltek; ezeket különösen angol kabátokhoz viselik. És a mi rendkívül czélszerű: a divat teljes létjogosultságot adott a rövid szoknyának. A mi ellen a tudósok és okos asszonyok oly soká küzdöttek, a minek kiirtására egész ligák alakultak, az uszályt egy csapással száműzte a nők akarata. Elegáns asszonyt, leányt ma alig látunk másként, mint rövid ruhában és szinte ritka jelenség, hogy a ruhát fel kellessen fogni.

Szin dolgában igyekeznek sok újdonságot forgalomba hozni, a milyen az ibolyaszin, a zöld és búzakék. De az idei tavaszi ruhák java része mégis ama szintelen, szürkés-barnás árnyalatokban készül, a melyek eddig is kedvenczei voltak az elegáns

A szép kiállítású, 516 lapra terjedő könyvet a Franklin-Társulat adta ki több képpel élénkítve; ára fűzve 10 korona, vászonkötésben 12 korona.

«Mátyás király birodalma és Magyarország jövője» a címe *Beksics* Gusztáv legújabb könyvének. A szerző újabb időben az aktuális politikai hirlapirás teréről mindinkább a tudományos publiczisztikára adja magát, a melyre egyaránt képesíti kiváló történeti és jogi képzettsége, mint politikai tapasztalata és irói stilje. Mint újabb munkáit mind, ezt a legújabbat is, a magyar nemzet nagy történeti hivatásáról való megggyőződés hatja át s azokat a föltételeket keresi, a melyek mellett e hivatást nemzetünk betöltheti. A magyar történet eddigelé legfényesebb időszakát, Mátyás király korát veszi alapul s czélul tűzi ki a nemzetnek, hogy akkori hatalmát igyekezzék újra megszerezni. Ezt pedig földrajzi helyzetéből, néprajzi és egyéb viszonyaiból folyó okokból csak úgy érheti el, ha Európa délkeleti részének élére igyekszik kerülni. Ezt a czélt s elérhetésének lehetőségeit beható történeti, gazdasági, statisztikai fejtegetések alapján jelöli meg. A magyar nemzet jövőjének ezt a fényes képét szerinte meg lehet valósítani, mert ha népünk szaporodása tovább is úgy halad, mint eddig, ha a kulturában és gazdasági erőben kellően gyarapodik, magához ragadhatja a hegemoniát nemcsak a Habsburgok többi népei, hanem az egész délkeleti Európa felett. A könyv tartózkodik ugyan az aktuális politikába való beleelegyedéstől, mégis egyes tételei szinte az aktualitás erejével birnak. A lelkes, világos, logikus előadás nagy mértékben emeli a munka hatását. A 256 lapra tejedő kötetet a Franklin-Társulat adta ki; ára négy korona.

Vértesy Jenő költeményei. Ilyen tartalmú verseskönyv rég nem jelent meg nálunk: 244 lapon csupa történeti tárgyú, vagy legalább történeti környezetbe helyezett verses elbeszélést olvasunk, nem kevesebb, mint ötvenhármat. Van köztük egykettő, melyet olvasóink már ismernek, mert lapunkban jelentek meg először. A szerzőt mintha a XVI. századbeli históriás énekek költőinek szelleme ihlette volna meg, vagy Arany János tanácsa, a ki a hatvanas években váltig biztatta fiatalabb költőinket, hogy a sok egyhangú üres lyrai érzelgés helyett forduljanak a rövidebb lélekezetű verses elbeszéléshez. Vértesy Jenő tárgyakat keresve bejárja ugyszólván az egész világtörténelmet: bibliai tárgyakat, a klasszikai ókorból való történeteket énekel a kötet elején, aztán a középkor lovagvilágát veszi tollára, hogy később a magyar Árpádkorra, majd a török harczokra s a kurucz mozgalmakra térjen. A legújabb kort Petőfiről és Kossuthról szóló költeményei képviselik. Meséi elég változatosak, élénken, mozgalmasan is vannak elbeszélve, nyelve szines, hajlékony, néha valóban költői. Kissé azonban felületes a szereplő alakok rajzában, elbeszéléseiből ritkán bontakozik ki plasztikusan megrajzolt, egyénített jellem; inkább csak általánosságokat tudunk meg alakjairól. A drámaibb összeütközéseket sem tudja elegendő erővel festeni, viszont azonban néhány versében hatást keltőn nyilvánul érzéke a humor iránt. Egészben véve a kötet tartalmas munka s komoly igyekezet és becsvágy eredménye. Révai és Salamon nyomdájából csinos kiállításban került ki s czimképét Helbing Ferencz rajzolta. Mutatványul a következő verset közöljük belőle:

Magyar párbaj.

Németújvár, Győr földúlva,
Minden kincsük' elragadták
Német urak, — a rabló faj!
Sváb lovagok, — a haramják!
Iván, a Németújvári,
Ajkát rágja vad dühébe',
Iván, a Németújvári
Esküszik, hogy fizet érte.

Ing-leng tolla a sisaknak,
Kihivásra az a jel.
Vérszinű az Iván tolla,
Apródjával küldi el:
«Nosza, Hermann, nosza Berchtold
S ti megannyi németek!
Álljatok ki nyilt mezőre,
Ott vívok meg véletek!»

Hermann lovag vén Berchtolddal
Vigan koczint arany kelyhet.
Kelyhük' magyar ötvös verte,
Boruk magyar tőkén termett.
Vén Berthold szól ifjú tűzzel;
«Állj ki, magyar, — megkapod!»
Szakállába nevet Hermann:
«De az árát megadod!»

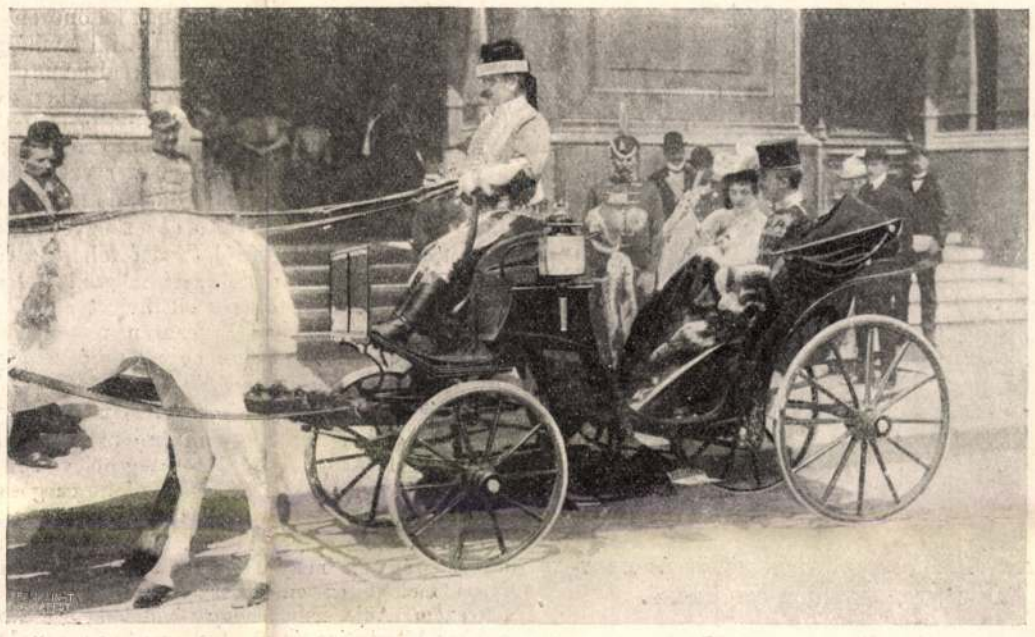

JÓZSEF ÁGOST FŐHERCZEG ÉS AUGUSZTA FŐHERCZEGNŐ MEGÉRKEZÉSE A JÓZSEF FŐHERCZEG-SZANATORIUM EGYESÜLET KÖZGYŰLÉSÉRE.

Aratásra ért a termés . . .
Indúl hadba a németség,
Vas a mellük, vas a hátuk,
Lovaik is vassal fedvék.
Ékköves a Hermann vértje,
Berchtoldon réz vért feszül.
Konrád pajzsán sárkány tátong,
Preusselén meg sas repül.

Fürge íjjas magyar népe
Iván úrnak szembejő:
A pánczéluk a bátorság
És a pajzsuk az erő.
Selyem ing van Iván mellén,
Kardja görbe, magyaros,
Maga könnyű, mint a párducz,
Szögszin lova takaros.

«Beste német! ez nem járja,
Hisz' titeket vas takar!»
«Mért nem bujtál te is vasba?
Az a te bajod, magyar!
Czímerünk van fegyverünkön,
Nem veszed meg semmi kincsen!»
«Föl az íjjal! Megállj német,
Id'adod te még ma ingyen!»

Lám, a buzgány balga fegyver,
Dárda, szabja oktalan,
De a nyíl már finomabb szer,
De a nyílnak esze van.
Hol a pánczélt fűzik össze,
A nyíl szeme odalát,
Bármi kis rés akad közbe,
Oda furja be magát.

Aratásra ért a termés:
Dúsan arat a halál.
Száll a nyíl, száll, mint a zápor,
És egytől-egyig talál.
Nyihog a sok megvadult ló,
Hörög a sok lelőtt ember.
Jaj annak, ki futni próbál!
Árad a vér, mint a tenger.

«Gyilkos magyar, ez nem járja!
Nem vagytok ti lovagok!»
«Mért nem hoztál te is íjjat?
Német, ez a te bajod!»
— Ragyogó ég, aranyos nap, —
Búcsúzz, német, el kell válni!
— De apródját küldi által
Iván, a Németújvári:

«Azt üzeni az én gazdám:
Nyílt a karom, tárt a mellem:
Pánczél nélkül álljatok ki,
Egy szál karddal kardom ellen!»
. . . Föllélekzik a sok német:
Nosza kardra! Meg van mentve!
Iván, a Németújvári,
Mint a párducz, úgy vár szembe'.

Kél Hermann hős: «Hajrá, rajta!
Én megharczolok vele!
. . . De vért nélkül — én teremtőm!
Hisz' fölnyársal a szeme . . .»
Három vértben se mernének. —
Berchtold sápad, Konrád reszket, —
Inkább vívnak az ördöggel!
Szívesebben mind itt vesznek!

Bezzeg már olcsóbban adják!
Ott hever pajzs paizs hátán,
A sok czímer: sas meg rózsa,
Arany medve meg kék sárkány.
Tollas sisak, ékköves vért
Porba fekszik szégyenszemre.
Még szablyáik' is elhányják:
Úgy hódolnak kegyelemre.

«A polgár» czím alatt tanulságos füzetet adott ki *Éhen* Gyula. Tisztázni igyekszik benne a polgár fogalmát, még pedig úgy, hogy a csupán helyi érdekekkel való foglalkozásból fölemelkedve, a magyar polgár életerős középosztálylyá erősödve valósítsa meg hazafias hivatását. Történetileg vázolja a görög, a római, a középkori polgárságot, a czéhrendszert, a magyar polgárság fejlődését, a magyar czéheket s az utolsó fejezetben kifejti a magyar polgárság hivatását. A könyv Nagel Ottó könyvkereskedésében jelent meg; ára egy korona 40 fillér.

Nagy Mihály: «Pusztaszélen». Egy kis kötetben tizenkét rövid elbeszélés van e czím alatt összegyűjtve; valamennyi az alföldi, békésmegyei nép életéből meríti tárgyát. Az irodalomban újszerű dolog ez elbeszélésekben az alföldi paraszt-szocziálizmus rajza, a szerzőnek azonban — egyelőre legalább — nincs elég irói ereje, hogy ezt a tárgyat a maga jelentőségéhez képest s igazi művészettel állítsa elé. Előadásában van bizonyos élénkség, a népéletet elég jól ismeri, meséi azonban sablonszerűek s kevéssé érdekesek. A kötetke Stark Ferencz könyvkereskedésében jelent meg. (Budapest, I., Krisztina-tér 7.)

Rét- és legelőmívelés. Irta *Károly* Rezső, gazdasági akadémiai tanár. Második kiadás. Ezt az általános elismerést nyert könyvet először a földmívelési miniszterium adta ki, most pedig a Franklin-Társulat rendezett belőle újabb kiadást, még pedig megbővítve, különösen a mi a legelői fásításokat illeti. A 14 íves, könnyen és érthetően megirt munka nemcsak a gyakorló gazdákra nézve szolgál hasznos kalauz gyanánt, hanem nagy segítségére lehet a gazdasági tanulóknak és gazdatiszti vizsgára készülőknek is, valamint szinte nélkülözhetetlen az olyan községek előljáróinak, a hol közös rétek és legelők vannak. A 103 ábrával is ellátott kötet ára 3 korona 40 fillér.

Csokonai-dalok. Csokonai halálának százados évfordulója alkalmából a debreczeni Csokonai-kör Csokonai megzenésített dalait is közre adja; most jelent meg az első füzet, mely hat dalt tartalmaz, zongorára és énekhangra átirta *P. Nagy* Zoltán. Ára 3 korona. Ugyanezen dalok négyszólamú férfikarra is megjelentek *Mácsai* Sándor átirásában. Ezen átiratokból is most jelent meg az első füzet, s ára 4 korona.

Nemzeti Szinház. Századszor került szinre junius 4-ikén a Nemzeti Szinházban a «*Romeo és Julia*». Shakespeare összes darabjai közül e lirai tragédia látszik a legnépszerűbbnek nálunk, mert ezt játszották ez ideig legtöbbször. 1844-ben, az első magyar előadás alkalmával, Hivatal Anikó játszotta Juliát és férje, Lendvay Márton Romeót. E nagyok utódai az ünnepi estén a fiatalok lettek, *Paulay* Erzsike, Paulay Ede leánya és *Beregi* Oszkár. A jelentős alkalomra *Somló* Sándor merőben új jelenetezést készített, melyben sok a merészség és következetlenség, de sok kitünő dolog is van benne, mindenekelőtt a tragédia gyors, szinte rohamos lebonyolódása, a mely a közönséget szüntele-

FRIGYES VILMOS NÉMET TRÓNÖRÖKÖS ÉS MENYASSZONYA, CZECZILIA HERCZEGNŐ.

nűl megtartja érdeklődésében. Gyönyörű új díszletek is készültek a századik előadáshoz, fényes jelmezek tették teljessé az illuziót. Maga a darab tolmácsolása rendkívül érdekes volt. Mindenki feszült várakozással jött a szinházba, mert tudta, hogy itt egy művészpálya iránya és egy kedves, bájos fiatal leány jövője dől el. Ez volt tudniillik Paulay Erzsi első nagy szerepe. És többet adott, mint a mennyit várhattunk volna: egy gazdag sziv kiáradó szenvedélyét, egy okos, világos elme tudatos önuralmát és jóizlését. Zajos taps fogadta és a tetszés egyre mélyebb, őszintébb és szivesebb lett az est folyamán. Kitünő volt *Beregi* Romeója; klasszikus alakítás *Vizváriné* dajkája, *Császár* Mercutiója, *Iványi* Tybaltja és *Mihályfi* Benvoliója. Új volt és egyszerűségében is megragadó *Gál* mint Lőrincz, egyúttal a *Prologus* elmés, jellemző tolmácsa. *Fáy* Szeréna mint Capuletné, *Bakó* mint Capulet, *Pálfi* mint Escalus és *Rózsahegyi* mint Péter keltettek tetszést. Páris szerepét ezúttal először *Odry* játszotta izlésesen. Az egész együttes, mely a fiatalság zászlaja alatt győzedelmeskedett, hivatva van arra, hogy a tél derekán, a műértő közönség érdeklődésének csúcspontján jelenjék meg a Nemzeti Szinház szinpadán. *(n.)*

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia junius 5-ikén *Thaly* Kálmán elnöklete alatt tartott ülésén *Thallóczy* Lajosnak «Mantovai követségjárás Budán 1395-ben» czímű nagyobb tanulmányából mutatott be részleteket *Óváry* Lipót. *Thallóczy* a mantovai levéltár okleveleit dolgozta fel, s érdekes képet nyujt a XIV-ik század utolsó éveiből az akkori felső olaszországi politikai és társadalmi helyzetről, Zsigmond király politikájáról. Zsigmond király 1394-ben a török zaklatások ellensulyozására követségeket küldött Mantovába, Velenczébe és Franciaországba, felhiva ez országokat, egy európai szövetségre a törökök ellen. Kanizsai Miklós és Szepesi János, Zsigmond követei Velenczében biztatást kapván, tovább mentek Milanóba, majd Mantovába, a hol a legnagyobb készséggel fogadta őket Gonzaga Ferencz fejedelem. Onnan Franciaországba, majd Burgundiába és Angliába mentek. Gonzaga viszont külön követet küldött Budára Zsigmondhoz, a kitől Mantovának megvédelmezését kérte a Viscontiak ellen. Ennek a követnek jelentéseit ismerteti az értekezés, a melyekből kidomborodnak Zsigmond nagy politikai tervei. Az egyik jelentés azt mondja, hogy a király nem a maga ura, hanem a főurak tanácsai szerint kénytelen uralkodni. A másik jelentése beszámol arról a tanácskozásról, a melyet a primással és a zágrábi érsekkel folytatott. A harmadik jelentés leirja a királynál történt többszöri fogadtatást. A negyedik és ötödik tudósítás pedig elmondja, hogy politikai küldetése minő eredménynyel járt, a melylyel azonban sem ő, sem ura, Gonzaga Ferencz megelégedve nem voltak. A tudósítás még sok aprólékos udvari pletykáról és egyéb társadalmi ügyekről számol be. Gonzaga követe sehogy sem érezte jól magát Budán, melyet unalmasnak, szegényesnek talált a királyi udvarral együtt. — A felolvasást nagy tetszéssel hallgatták.

A Szanatórium-egyesület közgyűlése. Junius 4-ikén megalakult a fővárosban tartott gyűlésen az egész országra kiterjedő *József főherczeg szanatórium-egyesület*, melynek czélja, hogy a legpusztítóbb betegség, a tüdővész ellen az ország minden részén szervezkedjék.

A tüdőbetegek számára az első szanatórium nálunk a budai hegyek közt épült s Erzsébet királyné nevét viseli. Ennek sikerén felbuzdulva megalakult Békésmegyében a «József főherczeg szanatórium-egyesület», és Hódmezővásárhelyen másik egyesület, melyek élén *Lukács* György békési főispán és neje fáradozik. Az egyesület most országos mozgalmat indított, s a nemes eszmének különösen megnyerte a nőket, a kik a junius 4-iki gyűlésre az ország minden részéből nagy számmal jelentek meg.

A gyűlést a Tud. Akadémia dísztermében tartották. *Lukács* György elnök megnyitó beszédében arról szólt, hogy az ország különböző részeiben fölkeltett érdeklődés összetartása, szervezetté egyesítése és számos más feladat oldandó meg az egyesület keretében. Ezért tette át az egyesület székhelyét a fővárosba. Végül József főherczegről, az egyesület védőjéről emlékezett meg, kit betegsége távol tart a fővárostól és a kit táviratban üdvözölt a közgyűlés. A közgyűlés ezután megválasztotta Auguszta főherczegnőt az egyesület és az egyesület kebelében szervezett *hölgyliga* védőjévé. *Werner* László irodaigazgató jelentést tett az egyesület legközelebbi munkaprogrammjáról. Nemsokára megérkezett *József Ágost* főherczeg nejével. *Lukács* főispán üdvözlő szavaira *Auguszta* főherczegasszony így válaszolt:

«Nem találok szavakat arra, hogy kifejezést adjak a boldogságnak, mely szivemet eltölti, midőn drága ipam mellett ez emberbaráti egyesület védőségét átveszem. Adja Isten, hogy rövid időn egész országunkra kiterjedjen és fejlődve, szegény szenvedő embertársainknak gyógyulást és enyhülést hozzon. Mindnyájukat kérem, küzdjünk vállvetve a borzasztó baj ellen, enyhítsük szeretettel testvéreink kinjait és Isten áldása leend egyesületünkön».

Ezután dr. *Korányi* Frigyes tartott előadást a tuberkulózis ellen való világküzdelem állásáról. Végül a választások a következő eredménynyel történtek meg:

Elnökké egyhangulag ör. Lukács Györgyöt választották meg. Tiszteletbeli elnökök: gróf Almássy Dénes, gróf Almássy Dénesné, özv. gróf Almássy Kálmánné, gróf Batthyány Lajos, Dréher Jenő, báró Harkányi Frigyes, Justh Gyula, a képviselőház elnöke, gróf Károlyi Alajosné, Hegedüs Sándorné, Korányi Frigyes, herczeg Lobkovitz Rezsőné, Lukács Györgyné, Rákosi Jenő, gróf Teleki Tiborné, gróf Tisza Istvánné.

MI UJSÁG?

A pünkösdi ünnepek alkalmából néhány napra elcsöndesült még a válság is. A politikai klubbok üresek. Képviselők, miniszterek, pártvezérek elutaztak a fővárosból. A miniszterelnök Geszten tölti az ünnepeket. A válságban az elmult héten mindössze egy kis epizód fordult elő. A válság nagyszemélyzetű arenájában mint új szereplő jelent meg hirtelen *Kvassay* István, a konstantinápolyi konzuláris bíróság elnöke, ki állítólag a válság miatt utazott Bécsbe, aztán váratlanul Budapesten termett, fölkereste a szövetkezett ellenzék vezéreit, tanácskozott velök — de azok nem tudták kifürkészni, kinek a nevében, kinek a megbizásából politizál velök. Kvassay István aztán épen olyan gyorsan távozott, mint a hogy jött. Budapestről visszatért Konstantinápolyba.

A Margitsziget kápolnája. József főherczeg a Margit-szigeten szép kápolnát építtetett azon a helyen, a hol egykor Árpád-házi Szent Margit kolostora és temploma állott. A gót stilusban tervezett kápolna a régi romok közt, a Duna közelében már kész s most dolgoznak kifestésén és belső berendezésén. A kápolna oltáraira képek helyett az Árpádház szentjeinek szobrai jönnek. Az ablakokba pedig remek üvegfestményeket alkalmaznak. A kápolnát, melyet a korán elhunyt László főherczeg emlékére emeltek, a jövő évben szentelik föl.

Pozsony város és Fadrusz. A korán elhunyt jeles szobrász, *Fadrusz* János iránt szép kegyeletének adja jelét szülővárosának, *Pozsonynak* legutóbbi közgyűlése. Elhatározta, hogy Fadrusz özvegyétől a művész hagyatékából megvásárol két szobrot: a farkasokkal küzdő Toldit és a Mária Terézia emlékmű karrarai márványból való eredeti modelljét. A közgyűlés nemcsak a gyászoló özvegy anyagi gondján óhajtott segíteni, hanem Fadrusz János agg édesanyján is, a kinek élete fogytáig ezerkétszáz koronát szavazott meg.

Vajda János szobra. A fehérmegyei *Vál* község közönsége, a hol Vajda János, a jeles költő ifjúkori éveit élte, a költő emlékére állítandó szobor elkészítésével *Holló* Barnabást bizta meg, a ki munkájával már teljesen elkészült és a szobor az érczöntőben van. A művész a költőt egyik kezében papirlappal, a másikban czeruzával ábrázolja, melylyel verseit leginkább irta. A szobrot a község főterén állítják fel az őszszel.

A budapesti tudományegyetem rektora és dékánjai. A budapesti egyetemen junius 8-ikán választották meg az 1905—6-iki iskolai évre a rektort. Ezt megelőzte az egyes tudománykarok dékánjainak megválasztása. A *hittudományi* fakultás dékánja Székely István, a *jog- és államtudományié* Károly János, az *orvostudományié* újból Generisch Antal és a bölcsészettudományié *Pasteiner* Gyula lett. — A rektorválasztók junius 8-ikán *Láng* Lajos volt kereskedelmi minisztert, a nemzetgazdaságban és statisztika tanárát választották meg rektornak.

Új egyetemi tanárok. A király dr. *Goldziher* Ignácz nyilvános rendes tanári czímmel és jelleggel felruházott budapesti tudomány-egyetemi magántanárt ezen tudomány-egyetemen a sémi nyelv és irodalom nyilvános rendes tanárává kinevezte. Az orientálista tudományokban Goldziher Hatala Péter utóda az egyetemen. — A király dr. *Rényi* József közoktatásügyi miniszteriumi miniszteri titkárt, egyetemi magántanárt, a budapesti József-műegyetemen a közigazgatási jogi és jog-enciklopédiai tanszék nyilvános rendkivüli tanárává nevezte ki. Rényivel, a ki több monografiával gyarapította a közigazgatási jog irodalmát, jeles tehetségű fiatal tudós jutott a műegyetem jogi katedrájára, melyet eddig a nemrég elhunyt Csiky Kálmán töltött be.

Történelmi emlékű helyek. A *nagysárosi* várnak ama szobáját, melyben a hagyomány szerint II. Rákóczi Ferenczet elfogták, most a tulajdonos Pulszky Géza kamarás stilszerűleg helyreállíttatja. — A *beszterczebányai* ugynevezett Mátyás-házat a műemlékek bizottsága muzeumi czélokra felujíttatja. Ugyane bizottság a *késmárki* evangelikus templomban Thököly Imrének állítandó siremlék tervezetének elkészítésével *Schickedanz* Albert műépitészt bizta meg.

Az ország minden tájékáról, sőt még külföldről is naponta érkeznek tudakozó levelek az Indaszeszről. Az Indaszesz a gyászpiritó édesvizi szivacsból (állatfaj) készül, melyről a kir. Természettudom. Közl. 171. füzete is azt irja, «hogy csalhatatlan gyógyszer, még a legmakacsabb köszvény és csúz eseteiben is». Az Indaszeszt a törvény védi és az ország legelőkelőbb orvosai ajánlják fejfájás, idegesség, köszvény és csúz ellen. Kitünő izomedző szer is. Készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész, Sepsiszentgyörgy. Lásd a mai hirdetést is.

Hogy a ló ereje milyen rohamosan fogy megerőltetett munka mellett, minden lótulajdonos előtt ismeretes. Az inak megmeredtsége leggyakrabban csakis a tulerőltetés káros következménye. A lovak kiváló erőkifejtése, és rendes munka képessége csakis a Kwizda-féle cs. és kir. kizárólagosan szabadalmazott Restutio-fluid rendszeres alkalmazása által éretik el. Ezen szer kitünően beválik, serkenti a lovat munkabirásra, s képesiti a legnagyobb erőkifejtésre.

———

A NÉMET TRÓNÖRÖKÖS MENYASSZONYÁNAK BEVONULÁSA BERLINBE.

komponál, nem gondolkozik zenekarral. Dalos vénája azonban termékeny, s bizonyos, hogy ezen belül érzi ezt, amit magyar ritmusnak neveznek. Nagy fogadást lehet ajánlani rá, hogy rövidesen a „Rákóczi" énekszámai épp oly népszerűek lesznek, épp úgy műsorukba veszik az összes cigányzenekarok és zongorajátszó műkedvelők, mint a János vitéz énekszámait. Azok a dalok, amelyek névtelen, kurucok hagyatékai, ős-zamatu hallgatók. Végül azonban mégis azt valljuk, hogy Rákócziról operettet nem szabad írni. Az ember illuziókért megy színházba, s vétkes darab az, amely illuziókat rombol, anélkül, hogy újat építne helyébe. Milieu és téma elég van a históriában, amelyből jó operett szövegezhető. De Rákóczi nem lehet operettnős.

(d.—)

—«»—

Az életből

A leány már nem éppen fiatal. Most, hogy a „kicsi" egész nap mellette volt, — így nevezte őt magában, — olyan volt, mint egy édes-bús hervadással teli szeptemberi nap.

A fiú az majdnem gyerek még. Hosszu, sovány alakján szokatlanul áll a hosszu kabát. A reverendát ma otthon hagyta.

Ott ülnek a vadszőlővel befutott verandán, amelyről messze-messze el lehet látni. Itt szeret üldögélni leginkább a leány, és a szabad, nagy térségben mintha lelke is szabadabban emelkedhetne és repülhetne fel, magasra, itthagyva mindent a földön, ahol csak csúnya és alacsony lakozik.

A fiú magyaráz halkan, csendesen valamit a magasról, a tisztaságról, a szépről. A leány hallgatja. Belsejében megint felüti fejét a kételkedés, mint oly gyakran, máskor is, fölemeli intő ujját és szól: — Nem igaz, nem! Semmi sincs nagy a nap alatt! Vigyázz!

A leány kedvtelenül mozditja meg kezét, mintha ezt a sötét rémet hessegetné, és hivő, szerető, gyöngéd szemekkel nézi beszélő kedvencét.

— Hallgass, ez az egy szép álmom van még, ez a fiu, amelyben hiszek, hát ezt is? Ezt is el akarod venni?

Az égen felhők tornyosúlnak. Úgy látszik, zivatar lesz. A többiek bent vannak a szobában.

A fiu is leül csendesen és közelebb.

Már nem beszélnek. A leány lelke tele van meghatottsággal. És beszél, csak magának: Édes kicsi! Te az én fiam vagy! Enyém a lelked és én fogok rá vigyázni. Nem félek a felelősségtől. Megőrizem, mint anya szeretett gyermekét, drága kincsét. Jó, ártatlan kis fiam! Nem csalsz meg soha, ugy-e? Olyan a szíved is, mint a szájad! Tiszta és jó!

Még soká beszélne a fiúhoz magában, ha nem érezné, hogy az karjával a vállát érinti. Közelebb hajol a lány arcához. Sötét van. Nem látják egymást. Egy hideg száj tapad a leány ajkára, amelytől végigborzad a lelke, mint amikor a kopár galylyon keresztül fut a téli szél.

Nem mozdul, mert nem tud. Sem gondolkozni, sem megmozdulni.

A fiu újra megérinti ajkát ajkával. A rém vadul ugrál és kacag a lány előtt: — Nesze neked, szép, nagy, tiszta! Itt van a szép álmod! Csak hazudd magadnak, hogy ez ártatlanság! Te — és ő?! . . .

Ő fejét hátraveti és halkan felnevet. Dermesztő nevetés. — Azt neveti, hogy te álmodni akarsz! Hát nem érted? Magamagát neveti a jelesül adott ártatlan szerepében! Azt gondolja most, hogy: lám, hát mégis, mindnyájan . . . ez is . . . Hahaha!

Most már egyszerre hallja a két kacagást.

— Vége! Nem lehet rajta segíteni! — ezt szokta mondani, amikor legjobban vergődik belül. No, vége hát az utolsó álomnak is, ami szép volt, s amiben hittünk.

Suttog a fiu:

— Én megcsókoltam, de maga még egyszer se!? — Hangja már át van járva a követelődzéstől. Most már tovább is, ha eddig!

A leány csak némán int nem-et.

— Miért nem?!... Hát ha eljövök még egyszer? Igen? Igen? — sürgeti.

Maga sem tudja biztosan, csak sejti, hogy igen-t intett. Belül meg: soha, úgy se soha!...

— Hát mikor?

— Ha megérdemli!

— És mikor érdemlem meg?

— Majd egyszer megmondom!

Zörög a kocsi, a többiek is élénkülnek bent. Készüljünk!

És elmennek mind, s amikor kint a kerítéshez támaszkodva mosolygó arccal int még egy utolsó búcsút, fáradt lelke lemondással telve mondja:

— Nincs többé illuzió, közönséges minden... minden . . .

Chovan Jolán

—«»—

Az ember. E cím alatt az elmult héten nagy figyelmet érdemlő, jóllehet egyes részeiben még a kezdőt elárulló tanulmány jelent meg. A munka teljes címe: „Az ember, ébredő korszellemünk megnyilatkozása" és szerzője Boér Jenő, akinek neve eddig kevéssé volt ösmeretes az irodalomban, ezután azonban disztingvált vignettát jelent. A mű az ember ideális életének megrajzolása, Krisztus megértett szellemének interpretációja kiván lenni. Ezt a nagy tárgyat egy, aránylag rövid munkában megoldani lehetetlen — ugyane témákat Tolsztoj évtizedes tevékenységgel se merítette ki — mindazonáltal joggal lep meg az az erős irodalmi társadalomtudományi érzék, bátor okkeresés és helyes judicium, amely ez érdekes könyv lapjain végighúzódik. Boér Jenő gondolkodó lélek, aki a görög iskola logikai tételein nőtt föl s onnét hozott magával éles szemet, matematikai pontosságot, amit a saját széleskörü tudásával, élénk dialektikus tehetségével, szines stílusával bővitett ki. E tulajdonságok összessége fölötte rokonszenvessé teszik az iró alakját, amit még fokoz az a minden szavából kisugárzó hit és jóhiszemüség, amely súlyos problémája végén nem katasztrófa, hanem harmónikus megoldás felé vezeti tollát. Magyarországon hasonló genre-ü könyv alig jelenik meg, örömmel kell tehát üdvözölnünk az olyan munkát, amely erős gondolatokat ad és erős gondolatokra indítani képes. Abban a percben, amikor az ilyen műnek megvan a közönsége, meg lehetünk róla győződve, hogy minden művészeti dologban egy nagy és értő publikum áll mögöttünk s az iró, festő bátran emelkedhet magasabb szférákba: nem fogja egyedül megtenni útját. Sajnos, ettől még távol állunk, s a Boér Jenő gondolatai csak első fecskék, hirnökei s egyúttal kutatói egy intenzivebb szellemi életnek. Mindenkinek figyelmébe ajánlom e könyvet, amely merész csapdosásával meglep, de alapjában szigorúan megjelölt és betartott logikai mesgyéken jár, amely féktelen lelki lázadással kezdődik, hogy a legderültebb vizü kikötőbe: a hitbe térjen meg. Ez a nagy processzus egy csomó érdekes, egyéni szint, ötletet, eszmét, dialektikai zseniálitást vet elénk s összhatásában teljesen leköti figyelmünket a súlyos tárgyú fejtegetés iránt. Tehetséges emberrel, gazdag lélekkel állunk szemben, amelynek ez a könyv csak első stádiuma. A munka Kolozsváron, Gámán János örökösénél jelent meg; árát a szerző a vevő tetszésére bízza.

—«»—

Erdélyi román himzések. A hazai népies művészettel nem sokat törődtek napjainkig, pedig ideje volna összegyüjteni azt a keveset, ami még megmaradt a maga ősi eredetiségében. A gyári holmi lassan, de biztosan kiszorítja a házi művészkedés legbájosabb, de föltétlenül drágább termékeit. Sok mindent vesztünk ezek pusztulásával, nem a legutolsó sorban a néplélek ékesen szóló dokumentumait. Köszönet azoknak, akik összegyüjtik. Cosma Minerva úrnőnek köszönünk egy ily gyüjteményt, amely pompásan sikerült színes táblákon mutatja be az erdélyi román népművészet ékesebb termékeit. A himzett s kivarrt munkák e szép sorozata jóformán egészen geometrikus jellegü, s magában rejti az előállítási technika bélyegét, amennyiben nagyon helyesen kizárólag síkdiszitmény jellegü. Hogy ez mekkora erény, arról meggyőződünk, mihelyt egy tekintetet vetünk a szokásos „kézimunkákra", amelyek jó része hibás minták alapján hol plasztikus díszt mutat, hol pedig olyant, amely nem felel meg az anyagnak s a technikának. Cosma Minerva e gyüjteménye, amely Nagyszebenben jelent meg, nemcsak naiv szépségeivel hat, hanem e fontos stilisztikai igazság beszédes bizonyításával is. Kívánatos volna, hogy hazánk más vidékein is hasonló buzgalommal gyüjtsék ezeket az egyre ritkuló kincseket.

—«»—

vak, hiszen kegyed fiatal, tiszta, ártatlan és imádásra méltó. Nem keresek mentséget, nem is találhatnék, de be kell vallanom, hogy gyönyörűségem telik vétkemben, oly édes szeretni magát, még ha tudom is, hogy nem jót cselekszem, amikor szétszórt boldogságát ilyen történettel zaklatom, még ha tudom is, hogy nincs mit remélnem. De lássa, nekem csak az lenne a vágyam, hogy közelében lehessek, felékesíthessem képzelmem indájával, lássam, halljam hangját, és megtaláljam számára a gyógyító balzsamot. Hiszen az emberi sors nem oly szomoru, hogy csak egy ösvényen nyíljon számára a boldogság s a nő hivatása, hogy szeressen, a férfi lehelletén melegedjen, annak hű karjára támaszkodva kedvesére nélkülözhetetlen legyen, s annak sorsát szeme fényével megvilágítsa. Lehetetlen, hogy ezt át ne érezze, meg ne értse, Sárika, hiszen tudja, milyen gyötrelem, amikor közönyösnek tudjuk azt, akit szeretünk, hiszen olyan az, mint amikor a láthatatlan növények illata egyszerre megérint és megittasít és a növény lehet csekély vagy hatalmas, szerény vagy kevély, de illata a szívbe hat. Azt mondják, hogy az elmék és érzékek harmóniája még nem szerelem, oda a lelkek harmóniája is kell. Pedig a mi lelkünk ugyanabban a betegségben szenved. Az enyémnek vigaszul jutott, hogy megossza bánatát, vajjon eltaszítja-e ezért?

Megfogta Sárika kezét és ott a csuklónál megcsókolta. Az hajlékonyan feszíté meg felsőtestét, amelyből illatos, ingerlő hév áradt.

A nap már fennen ragyogott; odalenn a parkban szólt a zene, a fenyvesek bódító illata övezte ezt a szép gyermeket, aki égő arcával, mosolygása közben kicsillanó fehér fogaival, villogó szemeivel meg-meghajló, könnyü hintázásával újra élni, remélni, hitet kelteni és abban bízni látszott.

Scossa Dezső

Két bemutató

Szombati estén mutatták be az Operában „Lavotha szerelmé"-t. Felvonásvégen, amikor először szaladt össze a függöny, s az emberek arcán piros színt föstött, lehet, hogy Takács éneke, lehet, hogy Hubay zenéje, vagy maga a kóbor, izzó vérü troubadur: Lavotha nyomán kelt érzés, — figyelve a földszinti zsölléket, a páholyokat és azt a magas régiót, amely oly közel esik Lotz mester freskóihoz, arra jöttünk rá, hogy ez a publikum sokban különbözik más szombati esték és más premiérek publikumától. Nem számítva azokat, akik a látcsövükkel is úgy bánnak, a dirigens Kerner gesztusait is oly zenei uniszókkal dicsérik, hogy nyilvánvaló: bálok, állandó vendégek, habitüék a daljáték csarnokában, — nem számítva ezeket, a közönség nagy része lent, a bársonyos támlásszéken és fönt, a páholyokban, fiatal leányok voltak. Fehérruhás lányok fehér máslival a frizurájuk közepén. Örültek, tapsoltak, mosolyogtak, amikor a színpadon hozzájuk hasonló fehér kisasszonykát körültáncolták, énekelték és körüldíszítették rózsafüzérrel Lavotha szerelmesét, a menyasszonyt, ebben az esetben Krammer Terézt. Ha a zenekarból drámai hangok sóhaja tört elő, ha Lavotha s a többiek nem valamely zárt formáju melódiát, népies dalt, indulót, hanem úgynevezett recitativot énekeltek, s ha ez sokáig tartott, úgy tetszett, mintha unatkoznánk. Ők voltak ugyanis a Farkas Imre publikuma. Szinte bizonyos, hogy azért jöttek, mert a poétájuk: Farkas Imre szolgált a darabhoz verses szöveggel. Volt aztán egy másik rész: a gáláns asszonyok csoportja. Ők, a zsúrtartó, finom, csillogó szemü asszonyok akkor árulták el magukat igazán, hogy kiért jöttek, amikor megjelent a szerzői triumviratus, egy kedvelt, ötletes, kissé már szürkülő haju tagja, akit Berczik Árpád néven ösmernek a szalonokban. A lámpások előtt amint föltünt Berczik Árpád, elementárisan zúgott a taps, akárha Berczik-premiert tartana a Nemzeti Színház. Végül fönt. Lotz freskóihoz közel, bozontos haju fiatalemberek álltak, akikről madártávlatból is meg lehet ismerni, hogy hegedüt, zongorát, hangszerelést tanulnak a Zeneakadémián. Hogy tanáruk Hubay Jenő, s hogy tenyereik sűrű, lelkes összeverése neki szól, a tanárjuknak, a Cremonai hegedüs szerzőjének, de aztán nekik is, annak a pályának, amely szmoking nélkül és a kakasülőn kezdődik, s a függöny előtt folytatódik: arrivè lesz a bozontos ember, s frakkot ölt.

Ezt figyeltük meg úgy véletlenül a Hubay-premieren. Nem különleges rájövés, sőt most, amikor e sorokat írjuk, nem fontos. De bemutató estéken jó tudni, hogy mily elemekből alakul a közönség. Mert ezen át könnyebben hozzáférhető a siker természetrajza. Ez magyarázza a bemutató és a második előadás közti, mondjuk: hőfok-különbséget, ami a nézőtéren, az arcokon mindig konstatálható, mint a tetszés, a belső megindulás vagy meg nem indulás szignuma. Innen van, hogy Hubay zenéjének érdeméül miért azt emelte ki másnap a kritika, amit a premieren a többség alig vett tudomásul. Azt a cizelláló művészetet, amelylyel Hubay egy-egy témát hangszerekre ír. Ahol a zenében drámai folyamat indul, ott ez az instrumentáló finomság körülbelül véget is ér: ahelyett, hogy erőt fokozna, lefelé gyöngül. Hubay Jenő ugyanis, most már egészen bebizonyult, hogy lirikus zenei természet. A „Lavotha szerelmé"-nek néhány részlete ebből a szempontból ritkagyöngy.

Kuruc Vay Ádám síremléke Vaján.
Holló Barnabás műve

*

Kedden, jó késő este, hogy kijöttünk a Király-Színházból, szerettük volna elnitetni a hazamenők mindegyikével: ilyen darabot, mint a „Rákóczi", nem szabad megírni. Még akkor sem, ha jobban írják, mint Bakonyi Károly. Ez a véleményünk nem amiatt támadt, mert a libretto fűzése, az alakok amit mondanak, dilettáns kézre vall. Zenés darabról, operettről van szó, tehát fölösleges dolog logikát keresni abban, ahogy egymásra következnek a jelenetek, ahogy egymáshoz szólnak kosztümös emberek. Megszoktuk, hogy operettszövegnél nem komoly baj, ha hiányosan, beteg szervezettel születik. Továbbá, hogy a naivitás is megbocsátható. Csak ötlet kell, amire valamely felvonás épüljön. Igaz, hogy Bakonyi szövegében ez nincs. Viszont rendezői szemmel nézve, van egypár jelenet, amely a színészen kívül hatásokat kínál a zeneszerzőknek is. Hogy Kacsóh Pongrác zenéjében ezek a drámai pártik, hogy úgy mondjuk: nem jönnek ki, — ez csak azt mutatja, hogy Kacsóh, amikor

Uj Idők 1906. XII. 48 sz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Holló Barnabás
LOBOGÓ
1964 MÁJ 13.

1021

A Lobogó naptára

MÁJUS 13.
SZERDA
SZERVÁC

HÚSZ ÉVVEL EZELŐTT, 1944. május 13-án halt meg Gulyás Pál költő, irodalomtörténész. Diákkorától az irodalomnak élt. Húsz éves korában verssel üdvözölte a Tanácsköztársaságot. A debreceni Ady-társaság alapító tagja, majd ügyvezető elnöke volt. A második világháború közeledtén kiszélesedett kritikája, kemény szavakkal ostorozta a társadalmat. Egészségét a német megszállás izgalmai őrölték fel.

MÁJUS 14.
CSÜTÖRTÖK
BONIFÁC

A VARSÓI SZERZŐDÉS évfordulóját ünnepeljük ezen a napon. 1955. május 14-én írták alá Varsóban az európai szocialista országok közötti barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződést. Létrehozását szükségessé tette a nyugati imperialista hatalmaknak elutasító magatartása a katonai tömbök felszámolása és a kollektív biztonsági rendszer megteremtése kérdésében.

MÁJUS 15.
PÉNTEK
ZSÓFIA

PIERRE CURIE francia fizikus 105 éve, 1859. május 15-én született. Az anyagok mágneses tulajdonságainak vizsgálatában kimagasló eredményeket ért el. Felismerte, hogy a ferromágneses anyagok egy bizonyos hőmérsékleten (Curie-pont) elvesztik ferromágnesességüket és ezen felül paramágnesekké válnak. A rádióaktivitással kapcsolatos kutatásaiért 1903-ban Nobel-díjat kapott.

MÁJUS 16.
SZOMBAT
MÓZES

1866. MÁJUS 16-ÁN született Holló Barnabás szobrász. A budapesti Iparművészeti Főiskolán Stróbl Alajos tanítványa volt. Első műve, amellyel feltűnt, a Magyar Tudományos Akadémia alapítását ábrázoló alkotás. Magyarország több városában állnak szobrai. Megmintázta Wesselényi Miklóst, az árvízi hajóst. A Köröndön lévő Bocskay szobor is az ő alkotása.

MÁJUS 17.
VASÁRNAP
PÜNKÖSD

BALÁZS BÉLA, a kiváló költő, író és esztéta 15 éve, 1949-ben ezen a napon halt meg. A Tanácsköztársaság idején a Közoktatásügyi Népbiztosság irodalmi osztályának vezetője volt, ezért a proletárdiktatúra bukása után emigrálnia kellett. 1919-től 1945-ig Bécsben, Berlinben, majd a Szovjetunióban élt. Hazatértekor Kossuth-díjjal tűntették ki.

megszerezni a dél-vietnami katonai junta támogatását, s ily módon megváltoztatni a *belső* katonai egyensúlyt is.

Kétértelmű amerikai politika

Az amerikai stratégiát egyelőre ingadozás és kétértelműség jellemzi. *Hivatalosan* támogatják a genfi egyezményeket — mert pillanatnyilag nem érzik magukat elég erősnek ahhoz, hogy felborítsák a kényes egyensúlyt, s a dél-vietnami kaland mellett *új katonai konfliktusokba* is bonyolódjanak. Ugyanakkor azonban a Pentagon egyes katonai körei és a titkosszolgálat Dél-Vietnamban állomásozó osztagai a maguk *külön játszmáját* is folytatják: táplálják és támogatják a laoszi szélsőjobboldal erőit.

Így alakult ki az a különös helyzet, hogy Washington hivatalosan elítélte a puccsot — *de tartózkodott minden katonapolitikai nyomástól, amellyel háttérbe szoríthatta és leszerelhette volna a befolyása alatt álló katonai juntát és annak két vezető tábornokát.* Ez az oka annak, hogy a látszólagos nagyhatalmi egyetértés ellenére a puccs által kirobbantott válság még mindig nem oldódott meg. A krízis feloldását és a Genfben kialakított egyensúly helyreállítását *katonai szempontból* csakis az jelentené, ha feloszlatnák a puccsista tábornokok úgynevezett „forradalmi bizottságát" és felelősségre vonnák a katonai puccs két főszervezőjét.

Három hadsereg — egy ország. Képünkön: a laoszi elefántos zászlóval díszített semleges főhadiszállás a Rizseskörcsög-síkságon

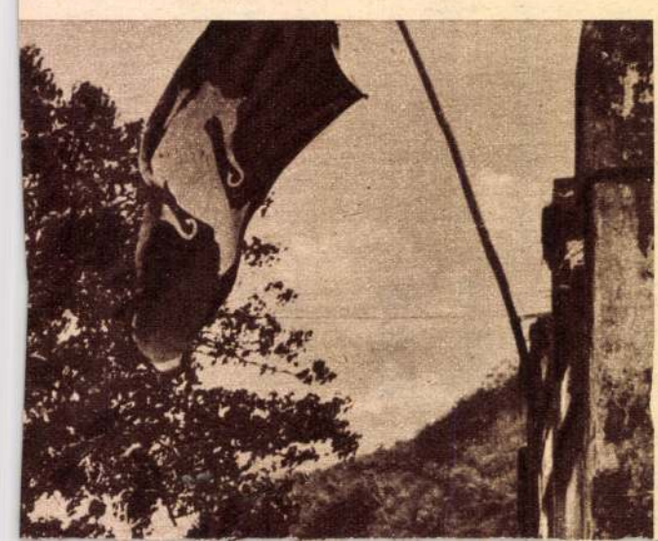

talpraesett magyarázatot adott az új ágyúkra vonatkozólag és oly megnyugtató felvilágosításokkal szolgált a magyar delegátusok beható kérdéseire, hogy e nehéz tétel elfogadtatásából bőségesen kivette részét.

Krobatin felett egy nyájas képű ezredesnek, *Elmayer* Lajosnak alakja látszik. Derék katona, a hadügyminiszterium kultuszminisztere és a kadetek apja. Bizonyára nem az ő hibája, hogy nem emelnek több katonai intézetet.

Hauser János báró sorhajóhadnagy, Spaun tengernagy elválaszthatatlan segédtisztje. A jókedvű, emberbecsülő bécsi kedélynek tipikus képviselője. Mellette áll angolra emlékeztető bajusztalan arczával *Sényi* Péter sorhajóhadnagy. Az idei delegáczióban szerepelt először és kiváló szónoknak bizonyult. Vasmegyei emberben, a ki a szónoklás tehetségét hazulról hozta és tiszta magyarságával a katonás precziz kifejezési modort egyesíti. *S. L.*

*

A hadügyminiszteriumnak és a haditengerészetnek a delegácziókban jelen volt képviselőiről még a következő életrajzi adatokat közölhetjük:

Báró ***Krieghammer Ödön,*** lovassági tábornok, 1832. julius 7-én Landshutban, Morvaországban született, hol atyja egy ott állomásozó dragonyos ezredben mint százados szolgált. Katonai pályáját a lovasságnál kezdte. Elvégezvén ugyanis a bécsújhelyi katonai akadémiát, hová 1843-ban lépett be, 1849-ben az 5-ik számú vértes ezredhez nevezték ki hadnagynak, 1854-ben főhadnagygyá és 1859-ben századossá léptették elő. Az 1859-iki hadjáratban, mint a kilenczedik hadtesthez beosztott parancsőrtiszt vett részt és a solferinói csatában tanusított vitézségeért a katonai érdemkereszttel lőn kitüntetve. 1861-ben első osztályu hadosztály parancsnoka lett; 1891-ben kineveztetett lovassági tábornokká és a krakói 1-ső számu hadtest parancsnokává. Mint krakói hadtestparancsnok Galiczia határszéleinek védelmi állapotba helyezését első sorban ő intézte. Ezen állásából nevezte ki Ő Felsége 1893 szeptember 23-ikán közös hadügyminiszterré.

A hadügyminiszter fényes pályáján sok kitüntetésben részesült. 1896-ban a Lipót-rend, majd 1898-ban a Szent István-rend nagykeresztjét kapta, 1899-ben pedig ötven évi szolgálatának évforduló ünnepén Ő Felsége sajátkezű levélben legmelegebb köszönetét fejezte ki a jeles hadfinak, s egyuttal az örökös bárói rangot adományozta neki.

A hetvenes években, mint a 10-dik dragonyosezred parancsnoka, hosszabb ideig hazánkban állomásozott, így Czegléden, Kecskeméten s utóbb Budapesten. Midőn hire járt, hogy közös hadügyminiszterré lesz, egy lap tudósítójának azon kérdésére, hogy azon esetben, ha hadügyminiszterré kineveztetnék, a magyar nemzeti aspirácziók kellő jóakaratával és szimpathiájával fognak-e találkozni, Krieghammer tábornok következőleg felelt: «Ebben a tekintetben csak egyre hivatkozhatom. Ujítsák fel a reminiszczencziákat abból az időből, a mikor még mint ezredes szolgáltam Debreczenben, Czegléden, Kőrösön és Kecskeméten és ezek alapján megtehetik a következtetést. Engem ezekben a városokban mindenütt szerettek és én is mindenkit szerettem.»

Canisius Viktor vezérőrnagy, mint a 3. utász-zászlóalj hadnagya részt vett 1859-ben az olasz háborúban, 1866-ban mint főhadnagy és ezredsegédtiszt a 36. gyalogezredben az olaszországi s a poroszok elleni hadjáratokban harczolt. 1889 óta vezetője a közös hadügyminisztérium 2. osztályának s igy a gyalogság, vadász, stb. csapatok szervezése, a sereg állományának nyilvántartása őt illetik. 1898 óta vezérőrnagy. A vaskoronarend harmadik osztályának lovagja.

Krobatin Sándor vezérőrnagy 1869-ben lett hadnagy; a tábori és vár-tüzérségnél különböző

Linhart János tengerészeti főbiztos. | Elmayer Lajos ezredes. | Schirmbeck János ezredes. | Dobrucki Ferencz főhadbiztos. | B. Abele Vincze őrnagy. | Urbán Ferdinánd vezérkari őrnagy. | B. Hauser János sorhajóhadnagy. | Sényi Péter sorhajó-hadnagy. | Jedina Lipót sorhajó-kapitány. | Lovag Görtz Szilárd sorhajóhadnagy.

Krobatin Sándor vezérőrnagy. | Röckenzaun Richárd osztályfőnök. | Báró Krieghammer Ödön hadügyminiszter. | Báró Spaun Armin tengernagy. | Canisius Győző vezérőrnagy. | Helleparth Jaroszláv teng. vezérbiztos.

A KÖZÖS MINISZTERIUMOK KÉPVISELŐI A DELEGÁCZIÓBAN. — Weinwurm fényképe után.

alkalmazásokban szolgált, 1885-től 1890-ig Temesvárt és Lugoson. Azután a tüzérségi hadapródiskola s az 1. számú hadtest-tüzérezred parancsnoka lett. 1896 óta a közös hadügyminiszterium 7. osztályának vezetője, a mely osztály hatáskörébe tartozik a tüzérség vezetése és szervezése; ez idő óta mindig szerepelt a delegácziókban. A harmadosztályú vaskoronarend lovagja s a katonai érdemkereszt tulajdonosa.

Röckenzaun Richárd lovag, osztályfőnök a közös hadügyminiszteriumban s a hadbiztosság főnöke. 1836-ban született Deutschlandsbergben, Stájerországban. Tanulmányai befejezése után az egykori cs. és királyi katonai biztosságnál szolgált, majd a hadbiztosságnál. 1877-ben alosztályfőnök, 1890-ben pedig a közös hadügyminiszterium gazdasági osztályának főnöke lett. A Ferencz József-rend középkeresztese a csillaggal s a harmadosztályú vaskoronarend lovagja.

Schirmbeck János vezérkari ezredes, a közös hadügyminiszterium 5. osztályának vezetője, melynek hatáskörébe a vezérkari ügyek, a hadi levél-

382-83 LT lepéssel

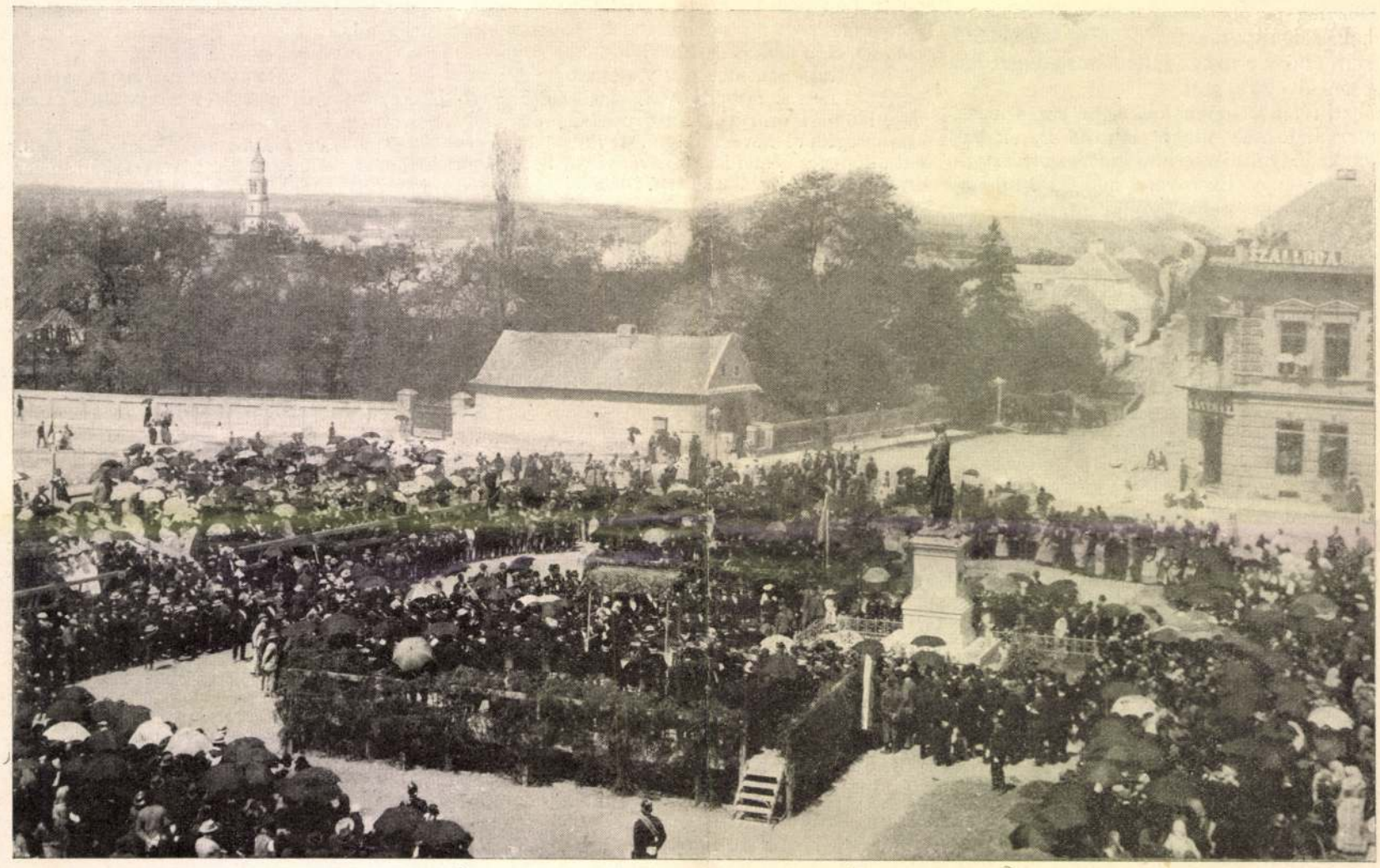

TOMPA MIHÁLY SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE RIMASZOMBATBAN. — Liszy A. fényképe után.

tár, stb. tartoznak; a harmadosztályú vaskoronarend lovagja s a katonai érdemkereszt és érdem-érem, stb. tulajdonosa. 1852-ben Mezőhegyesen született. 1875-ben tüzérhadnagy lett, 1885 óta tagja a vezérkarnak.

Elmayer Lajos ezredes, a közös hadügyminiszterium 6. osztályának, a katonai képzőintézetek szervezésével, stb. foglalkozó osztályának főnöke 1897 óta. 1851-ben született Pracsac-ban, Horvátországban. 1870-ben neveztetett ki az első mérnökkari ezredhez hadnagygyá.

Abele Vincze báró alezredes, a hadnagyi rangtól az őrnagyi rangig a 12. sz. ulánus-ezredben szolgált. A közös hadügyminiszter szárnysegéde.

Urbán Ferdinánd vezérkari őrnagy 1866 julius 6-án született Maros-Vásárhelytt. A gimnáziumot Miskolczon végezte, azután a bécsújhelyi katonai akadémián tanult, honnan 1885-ben került ki mint hadnagy. A hadi iskola elvégzése után 1890-ben a vezérkarhoz osztatott be s ez idő óta különböző alkalmazásokban a vezérkarban, előbb a csapatoknál, majd a vezérkar hadműveleti irodájában s a közös hadügyminiszterium elnöki irodájában szolgált. 1895 óta a közös hadügyminiszter szárnysegéde s mint ilyen működik a delegációban. 1899 óta vezérkari őrnagy.

Dobrucki Ferencz lovag első osztályú főhadbiztos 1845-ben született Gyula-Fejérvárt. 1880 óta mindig ő bizatott meg a közös hadügyminiszteriumban a hadsereg költségvetésének összeállításával. A Ferencz József-rend lovagja.

Spaun Ármin báró tengernagy, tengerészeti parancsnok s a hadügyminiszterium tengerészeti osztályának főnöke, 1833-ban született Bécsben. A hadi tengerészetbe 1850 junius havában lépett, mint tengerészeti hadapród, 1853-ban fregát-zászlós, 1856-ban sorhajó-zászlós, 1858-ban fregát-hadnagy, 1860-ban sorhajó-hadnagy, 1869-ben korvett-kapitány, 1871-ben fregát-kapitány, 1881-ben sorhajó-kapitány, 1886-ban ellentengernagy, 1892-ben altengernagy, 1899-ben tengernagy lett. 1863-ban Hahn főkonzullal különös kiküldetésben beutazta Albánia belsejét, 1864-ben, mint a «Don Juan d'Austria» pánczélos fregátnak első tisztje, részt vett a Dánia elleni háboruban, 1866-ban a lisszai csatában Tegethoff vezérhajójának, a «Ferdinand Max»-nak másodparancsnoka volt. E győzelmes csatában tanusított bátor viselkedéseért Ő Felségétől a vaskoronarendnek hadiékítményes III. osztályát nyerte. 1873-tól 1879-ig londoni nagykövetségünknél tengerészeti attaché volt. 1879-től 1883-ig Károly István főherczeg udvartartásába volt beosztva, mely minőségben több tengerentúli útat tett, így elkisérte a főherczeget a «Saida» korvetten az Egyesült-Államokba és Dél-Amerikába tett utazásán. 1885—86-ban a görög partok nemzetközi elzárásában részt vett osztrák-magyar hajóhad parancsnoka volt. 1889-ben a monarkhia két államát képviselte a washingtoni nemzetközi tengerészeti kongresszuson, melyet a tengeren való nemzetközi útjog szabályozása ügyében hivtak össze. 1888—89, 1892, 1893., 1895., 1896-ik években mint hajóhadparancsnok működött. 1897-ben néhai Viktória angol királyné jubileumán, mint az osztrák-magyar tengerészet képviselője a «Wien» nevű hadihajóval volt jelen. 1897-ben mint báró Sterneck utódja átvette az Osztrák-Magyar Monarchia hadi tengerészeti parancsnokságát. Sok kitüntetésben részesült a fentebb említetteken kívül is, így a Lipót-rend nagykeresztjének és számos külföldi nagy rendjelnek tulajdonosa s valóságos belső titkos tanácsos. Neki köszönhető, hogy hajóhadunk a jelenkori igényeknek megfelelő fejlődést nyert.

Görtz Szilárd sorhajó-kapitány. 1846-ban született. A tengerészetbe 1862-ben lépett be. Részt vett az 1864-iki háborúban, valamint 1866-ban is ott volt Lisszánál. 1898 óta a hadügyminiszterium tengerészeti osztályában a 2-ik (műszaki) ügyosztály főnöke. Mind az ezüst, mind az arany vitézségi éremnek és a III. osztályú vaskorona-rendnek tulajdonosa. Leányát magyar ember, Marton Aladár sorhajó-hadnagy vette nőül.

Jedina Lipót lovag sorhajó-kapitány. 1849-ben született. A tengerészetbe 1861-ben lépett be mint 2-od osztályú tengerészeti jelölt. 1864-től 1867-ig Mexiko partján utazott. Hazatérve részt vett azon bizottság munkálataiban, melynek czélja volt, hogy a Duna és mellékfolyói hajózhatását az akkor tervbe vett monitorok szempontjából tanúlmányozza. 1883-tól 1889-ig Toskánai Lipót nagyherczeg nevelője volt s a nagyherczeget kelet-ázsiai útján kisérte, mely utazásáról igen érdekes leirást készített és adott ki. 1892-től 1896-ig a londoni nagykövetségnél volt tengerészeti attaché. 1897-től 1898-ig a «Kaiser Franz Josef I.» czirkáló hajó parancsnoka volt s mint ilyen, ő vitte Khinába az akkor oda kinevezett osztrák-magyar követet. 1899-ben a miniszteriumba rendelték, hol előbb a hadműveleti és később az elnöki osztály főnöke lett. Nagy tapintattal és tudással tölti be nagy felelősséggel járó hivatalát. A III. osztályú vaskoronarend és a katonai érdemkereszt tulajdonosa.

Hauser János báró sorhajó-hadnagy 1864-ben született. A tengerészetbe 1882-ben lépett be mint 2-od osztályú tengerészeti hadapród. Részt vett a «Fasana» korvett 1891—93-ig tartott földkörüli utazásában mint sorhajó-zászlós. 1889-től 1891-ig Eberan altengernagy segédtisztje volt. 1893-ban sorhajó-hadnagy lett. 1898 óta Spaun báró parancsőrtisztje.

Nagy-Unyomi *Sényi Péter* sorhajó-hadnagy. Budapesten 1871-ben született. Elvégezvén itthon a középiskolákat, 1890-ben belépett a tengerészetbe mint tengerészjelölt. 1892-től 1894-ig a «Saida» hajón utazott Kelet-Indiában és a Csendes-oczeánon. 1895-ben sorhajó-zászlós lett. Az 1896-iki ezredévi kiállításon a hadi tengerészeti kiállítás rendezői közé tartozott. Részt vett a krétai ostromzárban. Majd két évig tanár volt a tengerészjelöltek iskolájában Pólában. 1901-ben sorhajóhadnagy lett, midőn a miniszterium elnöki osztályába rendelték be s az idei delegációban a tengerészeti kormány, magyar képviselője volt. Magyarországon nősült, elvevén Baratta-Dragono b.rónőt.

Helleparth Jaroszlár cs. és kir. tengerészeti vezérbiztos és a közös hadügyminiszterium tengerészeti osztálya 8-ik ügyosztályának főnöke, 1845-ben született Morvaországban s 1864-ben lépett mint gyakornok a haditengerészet szolgálatába. 1881 februárjától 1882 márcziusáig a «Laudon» hadihajón, a hajóhad vezérhajóján volt, mely az 1882-iki krivosciai felkelés legyőzésében közreműködött, a miért ő is hadi érmet kapott. 1897-ben mint 2-od osztályú tengerészeti főbiztos a tengerészeti szertár kezelési igazgatójának helyettese, 1898-ban pedig igazgatója lett; ugyanez évben a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntettetett ki, 1901 novemberében a tengerészeti osztály 8-ik ügyosztályának főnöke, 1902-ben tengerészeti vezérbiztos lett.

Linhart János cs. és kir. tengerészeti főbiztos 1855-ben született Kanitzban, Morvaországban. 1872 óta szolgál. 1901-ben a Ferencz József-rend lovagkeresztjét nyerte el. Szülővárosának diszpolgára. Ő állítja össze a tengerészeti költségvetést.

TOMPA MIHÁLY ÉLETÉNEK UTOLSÓ ÉVÉBŐL.

Az 1867-ik év nyarán Tompa Mihály meghivatott engem segédlelkészül Rimaszombatból Hanvára. Ilyen nagytekintélyű, de a mellett már beteg kedélyű embernek meghivását illetlen dolog lett volna el nem fogadni s így föláldoztam nyugalmas helyemet egy — mondhatom — igen nyughatatlanért. Hogy mily ideges és türelmetlen volt életének ez utolsó évében a nagy költő pap, azt csak az tudhatja, a ki ez időben közvetlen közelről szemlélhette.

A hanvai paplakkal átellenben van a még mostan is élő özvegy Darvas Pálné úrnő háza. A két házat egymástól a falun átvivő szekérút választja el. Az 1868-ik év tavaszán a nevezett úrnő az út felőli kőkerítést javittatni kezdte. Természetes, hogy a kőműves-munka zörgéssel, kopogással járt. E kopácsolást az ideges természetű költő nem tűrhette. A megkezdett munka másodnapján reggel felpakkoltatott két szekérre, ágyat, divánt és egyéb dolgokat s e szavakkal fordúlt hozzánk, káplánjaihoz:

«Kedves öcsémuraiméktól két hétre búcsút veszek, ez idő alatt, azt hiszem, elkészül a szomszéd úrnő kőkerítése.»

A TOMPA-SZOBOR LELEPLEZÉSE.

A bérczes Gömörvármegye székvárosa, Rimaszombat, Tompa Mihály koszorús költőnk szülővárosa, emlékezetes ünnepet ült e hó negyedikén. A népregék és virágregék halhatatlan költőjének érczbe öntött életnagyságú szobrát leplezték le szép ünnepélyességek közt.

Rimaszombat összes házai föllobogózva, sok helyen, köztük Tompa szülőháza a nevét viselő utczában, virággal diszítve várták a több ezerre menő, vidékről és fővárosból érkező ünnepi vendégeket, kiket az ismert gömöri vendégszeretettel szállásoltak el az ünnep előestéjén a kies fekvésű rimaparti városkában. Az ünnepi vendégek közül, még a leleplezés előtt, számosan tekintették meg a költő szülőházát, mely Kovács Mihályné gubás özvegye birtokában van, a Tompa-utcza 149. szám alatt. Egészen favázas épület. Szürke márványtáblával van megjelölve, melyen a következő felirat olvasható: *Itt született Tompa Mihály 1817 szept. 28-án.* (E ház képét a «Vasárnapi Ujság» 1893. évi 31-ik számában közölte a költő halálának 25-ik évfordulóján kiadott emlékszámában.) Vele szemben van az a sarokház, a melyben Blaháné született, s melynek még most is él tulajdonosa, Krajcsik Pál csizmadiamester, ki Blaháné anyjának szállást adott.

Junius 4-én már kora reggel szokatlan menynyiségű közönség lepte el az ünnepély színhelyét, a Tompa-teret; közte lelkészek vezetése alatt nagy számban jelentek meg Tompa Mihály egykori tiszta magyar ajkú hivei Bejéről, Kelemérről és Hanváról.

Küldöttségekkel képviseltették magukat az Akadémia, a Kisfaludy-Társaság, az irói és hirlapirói egyesületek, a tiszai ref. egyházkerület *Kun* Bertalan püspök vezetésével, a gömöri ref. egyházmegye, a sárospataki főiskola, a tiszai evang. egyházkerület *Glauf* Pál főesperes vezetésével, Gömörvármegye tisztikara *Hámos* László főispán és *Bornemisza* László alispán vezetése alatt testületileg jelent meg, nemkülönben a gömörmegyei negyvennyolczas honvédek, *Abonyi* Pál vörössipkás hadnagygyal élükön, kik az egykori szabadságharczbeli tábori lelkésznek rótták le a kegyelet adóját. Nagy számban jelentek meg a vármegye és a város előkelő hölgyei, köztük Hámos Lászlóné, a főispán és Bornemisza Lászlóné, az alispán neje.

A nagyszámú vendégsereg az új diszes vármegyeháza nagytermében gyülekezett, a honnan 10 órakor a szobor elé vonult; itt a rimaszombati dalárda a Hymnussal kezdte az ünnepélyt. Majd *Bornemisza* alispán, mint a szoborbizottság elnöke, tartotta nagy hatású megnyitó-beszédét s egyúttal letette a szoborra a vármegyének a költő kedves virágaiból font koszorúját. Szavaira a lepel lehullott a szoborról. Ezután dr. *Veres* Samu tanár a közönség lelkes éljenzése közben mondott tartalmas ünnepi beszédet, nagy hatással méltatva Tompa Mihály költői és hazafiúi tevékenységét. Utána *Lévay* József, a kitünő költő, Tompa egykori jó barátja, szavalta el ódáját. A lendületes, eszmékben gazdag költeményt lapunk élén találja az olvasó. Erre a küldöttségek letették koszorúikat a szoborra. A Magyar Tud. Akadémia nevében *Négyesy* László mondott beszédet, utána a Kisfaludy-Társaság megbizásából *Beöthy* Zsolt beszélt, mint az *Alexander* Bernát, *Hegedüs* István és *Jakab* Ödön tagokból álló küldöttség vezetője. A gömörmegyei ev. ref. lelkészek nevében *Nagy* Pál esperes tett le koszorút. A sárospataki főiskola koszorúját *Novák* Lajos igazgatóból, *Kiss* Elek, *Tüdős* István, *Székely* György és *Csontos* József tanárokból álló küldöttség tette le.

Koszorút tettek még le a szobor talapzatára: Rimaszombat város nevében *Kovács* László polgármester, a bejei, keleméri és hanvai ref. egyházközségek, melyeknek a költő egykor papja volt. A rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium koszorúját *Bodor* István igazgató, a salgótarjáni és ózdi vasgyárak munkásaiét *Honti* Lajos előmunkás tette le, kinek ügyes beszédét a közönség lelkesen megéljenezte. Az «Otthon» kör nevében *Zilahi Kiss* Béla, a Budapesti Ujságirók Egyesülete nevében *Cziklay* Lajos alelnök tettek le koszorút. A feketehegyi fürdőközönség, a mely minden évben meg szokta ünnepelni Tompának, a fürdő egykori vendégének emlékét, szintén elküldte koszorúját, melyet *Perjéssy* Lajos verseczi tanár tett le a szoborra. Tompának még élő, anyai ágról való rokonai nevében *Lévay* István hozott koszorút. Érdekes része volt a leleplezési ünnepélynek, mikor a régi jó hirű rimaszombati dalárda Tompa több népdalát, közte a «Télen nyáron pusztán az én lakásom» cziműt énekelte. *Hámos* főispán fölolvasta *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter üdvözlő táviratát.

Ezután a szoborbizottság elnöke átadta a szobrot Rimaszombat város polgármesterének, mire a leleplezési ünnepély a Szózat eléneklésével véget ért.

Maga a szobor a gömörmegyei, hangonyi születésű *Holló* Barnabás sikerült műve, mely az egykor daliás termetű költőt férfikora virágában, magyar ruhában ábrázolja, abból a korszakból, a melyre vonatkozóan Szász Károly, Tompa életrajzírója jellemzésül irta, hogy olyan volt az ereje, hogy a mogyorót félkézzel összeroppantotta és a vaspatkókat eltördelte. Az álló helyzetű szobor a költőt elmerengve, fedetlen fővel, sziklához támaszkodva ábrázolja, jobb kezét papi köntösén tartja, balkezében kedves virágai vannak; a sziklán a Nép- és Virágregék kötete látható. A másfélszeres életnagyságú bronz-szobor öt méter magas, patyi kőből készült talapzaton áll, Rimaszombat város legszebb terén, melyet legújabban a költő nevéről neveztek el. A szobor szemben áll a leányiskolával, mely mellett jobbról az első magyar szobrász, Ferenczy István egykori műterme és kertje van.

A nagy költőnek állítandó emlékszobor eszméjét első sorban S. *Szabó* József, jelenlegi debreczeni kollegiumi tanár pendítette meg, sárospataki theologus korában. Az ősi collegiumi városban mindjárt nagyobb összeget gyűjtöttek e czélra. A további gyűjtést a rimaszombati gimnázium növendékei folytatták, főleg dr. *Veress* Samu tanár buzgólkodására. Különösen báró *Nyáry* László és *Szeless* Ödön ügyvéd fejtettek ki nagy buzgóságot a gyűjtésben, melyet ezután *Bornemisza* alispán vett át. Gömörmegyének büszkeségére szolgálhat, hogy a szobor felállítására szükséges összeget teljesen a vármegye közönsége adta össze. *Holló* Barnabás, mint a vármegye szülötte egész önzetlenül készítette a szobrot s neki köszönhető, hogy az összegyűlt mintegy 8000 frt költségből ily díszes emléket lehetett felállítani.

A leleplezést az u. n. Széchenyi-kertben 400 terítékű lakoma követte, melyen számos lelkes felköszöntőt mondottak, *Hámos* főispán a királyra, *Bornemisza* alispán a vendégekre, *Lukács* Géza vármegyei főjegyző Lévay Józsefre, *Kovács* László polgármester Holló Barnabásra, stb. A lakomát tánczmulatság követte.

Markó Miklós.

Babas J. felvétele után.

TOMPA MIHÁLY SZOBRA RIMASZOMBATBAN. — Holló Barnabás szobormüve.

A DELEGÁCZIÓBÓL.

Pillanatnyi fényképeinkhez.

A Nemzeti Múzeumban, a történelmi ereklyék csendes tanyáján néhány nap óta szokatlan élénk az élet. Két oldalt felhúzták a lobogókat, a nagy kapu megnyilik, a főlépcső előtt egyre-másra állnak meg a fogatok, a nagy márványlépcső s az utána következő «kerek terem» beszélgetéstől hangos, a mi mind azt jelenti, hogy itt most a magyar delegáczió, vagy a mint hivatalosan hivják: a közösügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság ülésezik.

Tiz óra tájban automobilján megérkezik gróf *Andrássy* Gyula, a delegáczió elnöke. Felmegy a lépcsőn, tehát öt percz mulva megkezdődik az ülés.

A középen megismerjük a közös minisztere-

PRIELLE KORNÉLIA AZ ÜNNEPÉLYEN KAPOTT VIRÁGAIVAL FELDISZÍTETT LAKÁSÁBAN.

ket. Ott van *Goluchowsky* gróf. Arczképét már láttuk elégszer, de mintha mindig is ilyennek képzeltük volna ezt az elegáns embert, a kiben ily tökéletes egyesülésben látszik a miniszter a diplomatával és a lengyel mágnással. Fölismerjük *Krieghammer* bárót, *Kállay* Bénit, egy megelégedett, patriarchális külsejű, nagy szakállú tengerészben pedig nem lesz nehéz *Spaun* bárót felfedeznünk. De kik a többiek? Hiszen a közös kormány egészen elfoglalja a terem közepét, úgy hogy a magyar kormány már csak az első padba «szorul». A közös miniszterek mellett egy-egy fiatal embert látunk, a kik az ülésnek miniszterükre vonatkozó részét ott ültő helyükben németre fordítják. Mert hát bizony közös minisztereink, *Kállay* kivételével, nem tudnak magyarul, vagy a mint a rosz nyelvek mondják, csak a quota arányában beszélnek a mi nyelvünkön is. A mint az ülés megnyilik, mihelyt valaki beszélni kezd, megkezdődik ezeknek a «gyorsfordító titkárok»-nak működése, a mi a szemlélő előtt sajátságos halk beszélgetésnek tűnik fel, a melyben azonban a miniszterek csak néha egy-egy fejbólintással vesznek részt. A külügyminiszter mellett *Szapáry* Tibor gróf végzi ezt a fáradságos és sok gyakorlottságot kivánó munkát. Ott ül a miniszter jobbján. Szétfésült haja látszik is egyik képünkön. Mellette *Mérey* Kajetán osztályfőnök ül. Ha Szapáry hallgat a miniszter helyett, akkor Mérey beszél helyette; ő adja meg a felvilágosításokat a felszólalóknak. Spaun báró mellett *Sényi* Péter, egy fiatal, csupasz képű tengerésztiszt végzi ezt a fordító-informáló munkát. Sényi vasmegyei származású, s bár először van ez évben a delegációban, minden elfogultság nélkül, szakavatottan válaszolt a tengerészet körében felmerült észrevételekre.

A túlsó oldalt majdnem egészen a hadügyminiszterium foglalja el. *Krieghammer* báró hadügyminiszter mellett titkára, *Urban* Ferdinánd vezérkari kapitány ül és mondja el miniszterének németül a magyar szónokok beszédét. Oly nyugodtan «beszélgetnek», akárcsak a ma esti étlapról lenne szó, pedig körülöttük ugyancsak «röpköd a bomba, pattog a gránát.» *Holló* Lajos, *Okolicsányi* László, *Rakovszky* István, *Wilczek* Frigyes gróf egymás után kelnek fel és festik le rikító szinekkel, mint nehezedik az a rengeteg sok millió korona ára ágyú, taraczkütteg és hegyi tüzérség a magyar nép vállaira. Velök szemben *Fejérváry* Géza báró, *Münnich* Aurél, *Tisza* István gróf, *Hieronymi* Károly, *Miklós*Ödön hangoztatják a kiadások szükségességét, a régi jelszóval: Si vis pacem, para bellum. A mihez aztán *Jekkelfalussy* Lajos altábornagy csak azt teszi hozzá, hogy «mindezekhez a hadügyi kormánynak hozzátenni valója nincs.» De beszél ő természetesen hosszabban is, ha kell, az ő szükszavú, de rokonszenves katonás modorában.

Míg a többi közös miniszter két-három emberrel ül a középen, addig *Kállay* egymaga üldögél baloldalt. Az ő «embere,» *Thallóczy* Lajos osztályfőnök — a ki régi ismerőse a «Vasárnapi Ujság» olvasóinak is — a hátulsó padok valamelyikében szokott megtelepedni. A többi minisztereket árnyékként követik kiséröik. *Kállay* és *Thallóczy* afféle kis mutató — nagy mutató viszonyban vannak egymással: *Kállay* bejön a teremben lent, *Thallóczy* bejön fönt, *Kállay* indul kifelé a középső kis körben, *Thallóczy* mozog a hátulsó nagy körben. *Thallóczy*n kivül még egy magyar, *Szalay* László miniszteri tanácsos van jelen a delegáczió ülésein a közös pénzügyminiszterium részéről.

Kállay közbeszólásokkal is ad felvilágosítást, majd a vita végén két órás magyar beszédet mond a magyar fülek örömére, ha nem is a mohamedán bosnyákok gyönyörűségére, a kik tudvalevőleg tüntetőleg távoztak a karzatról, mikor a miniszter beszélni kezdett.

Ha már itt vagyunk, szóljunk egy pár szót a hallgatóságról is. Hallgatóság t. i. kétféle van. Az egyik a karzaton, a másik magában a teremben. A teremben egész csomó vezérkari tiszt ül; köztük a tábornoki kar több tagja. Kint tisztelettel hajlik meg előttük egy fél hadsereg, itt bent szerényen hallgatva üldögélnek az ülés végéig. Így ott ül a középen *Röckenzaun* Rikhárd, a hadbiztosság és a gazdászati osztály főnöke, kit évek sora óta már jól ismer a delegáczió; az a barátságos arczú, úgyszólván «fiatal» ember meg *Krobatin* Sándor tábornok, a tüzérségi osztály vezetője; az utolsó előtti padban ülő fehér szakállú öreg úr pedig *Canisius* György altábornagy, a hadkiegészítéssel és hadszervezéssel foglalkozó osztály főnöke.

A hallgatóság másik részéből, a karzatból leginkább a királyi páholy körüli rész érdekelne. Az t. i. a törvényhozás tagjai számára való. Üres is rendesen. Nagyobb volt az érdeklődésük az albizottágok eddig zárt ülései iránt.

De idestova már három óra lesz. Az elnöknek, ki már szintén nagyon kifáradhatott, meg kell számláltatni a jelenlevő tagokat, határozatképes-e a bizottság? . . . 32-en vannak . . . Az elnök szomorúan felsóhajt:

— A bizottság határozatképtelen. A szavazás holnap lesz. Az ülést bezárom . . .

Siklóssy László.

A GÖDÖLLŐI MÉHÉSZETI GAZDASÁG MEGNYITÁSA.

Alig van más oly ága a gazdaságnak, mely csekély tőkebefektetéssel annyi hasznot hajtana, mint a méhészet; de csak akkor, ha szakértelemmel folytatják. Hanem épen az a baj, hogy nálunk legtöbb helyen még mindig a régi módon méhészkednek s azt a sok fontos felfedezést, újítást, melyet az utóbbi évtizedekben a méhészet terén is tettek, a lakosság nagy része nem vette figyelembe s azokról sok tekintetben tudomást sem vett, mivel erre alkalma is alig volt. Így aztán évenként sok virág elhervadt a réteken, mezőkön a nélkül, hogy a bennük rejlő kincset, a mézet értékesíteni lehetett volna. Ez a veszteség pedig százezreket, sőt milliókat jelent, a mi meg lett volna menthető főkép kisgazdáink javára, a kik körülményeiknél fogva leginkább rá volnának utalva a méhészkedésre.

Az állami méhészeti vándortanítók sokat tettek ugyan már méhészetünk emelésére, de számuk sokkal kevesebb, semhogy az okszerű méhészetet olyan széles körökben elterjeszthették volna, mint ez nemzetgazdasági tekintetből is kivánatos.

Fontos hivatást fog azért betölteni a Gödöllőn megnyílt állami méhészeti gazdaság, mely a mindenre kiterjedő figyelmű *Darányi* Ignácz földmívelési miniszternek köszönheti létezését.

Ezen új intézményben nemcsak a hasznot hajtó méhészet űzését szemlélheti minden érdeklődő, hanem tanfolyamokat is rendeznek ott a méhtenyésztés titkainak, fogásainak elsajátítására; értelmes, ügyes méhészeket képeznek, hogy aztán innen az ország különböző részeire szétoszolván, lakostársaik közt tovább terjeszthessék itt elsajátított ismereteiket.

Ezt a hasznos intézményt nyitották meg s adták át rendeltetésének f. hó elsején.

Budapestről különvonat indult a megnyitási ünnepélyre, melyen *Darányi* földmívelési miniszteren kívül megjelent *Wekerle* Sándor, a közigazgatási biróság elnöke, *Zsilinszky* Mihály államtitkár, *Beniczky* Ferencz főispán, *Herman* Ottó, báró *Ambrózy* Béla országos méhészeti szaktanácsadó, számos országgyűlési képviselő és meghivott előkelőségek, köztük több hölgy is.

Gödöllő környékének lakossága nagy számban sereglett össze s lelkes éljenzéssel fogadta az érkező minisztert, a kit báró *Ambrózy* üdvözölt.

Darányi miniszter hosszabb beszédben válaszolt, kifejtvén a méhtenyésztés közgazdasági fontosságát s kiemelvén, hogy az okszerüen űzött méhészet első sorban a szegény népen van hivatva segíteni. Végül szivélyes szavakkal köszönetet mondott a megjelent érdeklődő társaságnak, valamint azoknak, kik az intézmény létesítésében közreműködtek, s megnyitottnak nyilvánította ki a méhész-gazdaságot.

Hosszas éljenzés követte a miniszter beszédét, azután a társaság *Saárosy-Kapeller* Ferencz miniszteri osztálytanácsos vezetése alatt, nagy érdeklődéssel végig nézte a mintaszerűen berendezett telepet.

A méhész-gazdaság 42 kat. hold területtel bir. Itt vannak felállítva szép parkban a különböző berendezésű kisebb-nagyobb méhesek, pavillonok és kaptárak, az intézet személyzetének lakásai, a tanfolyamok hallgatóinak lakóhelyiségei, tanterem, múzeum, műhelyek stb. A méhesek minden jónak bizonyult eszközzel és géppel fel vannak szerelve, a területen pedig részben szőlő, részben gyümölcsös, valamint mézelő cserjék és fák vannak ültetve.

Az intézethez hasonló alig van Európában s a külföldi szakemberek figyelmét már is felkeltette, a minek bizonysága az is, hogy még a megnyitás előtt számosan, kivált Németországiak, meglátogatták.

ANYÁCSKA ALSZIK.

Albert M., szász költő verse. A Petőfi-Társaság brassói gyülése számára fordította *Telekes Béla.*

Pihensz anyám, úgy fekszel hófehérben,
Hajad símára lefésülve szépen.
Szived fölött a kezed összetéve . . .
S végig virág a koporsód szegélye.

«Anyácska alszik . . .» mondják a gyereknek
Ilyenkor s az elhiszi, nem ijed meg.
Óh volna gyermeklélek még a lelkem!
Csak alszik? . . . Sirnom, sirnom kell hitetlen'.

1

2

3

4

1. Gróf Apponyi Albert gyászbeszéde. — 2. Raffay Sándor lelkész beszél. — 3. A mauzoleum és környéke. — 4. A gyászoló családtagok, elől Kossuth Lajos Tivadar.

A GYÁSZMENET MEGÉRKEZÉSE A MAUZOLEUMHOZ; KÖZÉPÜTT LEHAJTOTT FŐVEL KOSSUTH LAJOS TIVADAR.

KOSSUTH FERENCZ TEMETÉSE. — JELENETEK A MAUZOLEUMNÁL A KEREPESI-ÚTI TEMETŐBEN. — Balogh Rudolf fölvételei.

1914 27 képpel

A várhegy Sajógömörnél, hol Gömör vára állott s az Őrhegy, a hol Mátyás király kapált a nemes urakkal.

Hevessy Bertalan ünnepi beszédet mond a Mátyás-szobor leleplezésén.

MÁTYÁS KIRÁLY GÖMÖRBEN.

Sajógömör ünnepe.

Junius elsején nagy ünnep volt Sajógömörön: leleplezték a nagy Hunyadi Mátyás szobrát, a ki a kis városkát örökre nevezetessé tette legendás kapálásával, a melylyel tudvalevőleg minden időkre való tanuságot tett a munka megbecsüléséről. Garay János verse révén is közszájon forog ez a jelenet s a büszkeség, hogy ily nevezetes esemény szinhelye lett, állíttatta fel a derék gömöriekkel a nagy király szobrát.

Sajógömör különben is érdekes multú hely. Valamikor jeles vár és megerősített város volt, s már a magyarok bejövetele előtt is lakott hely volt, miről az itt talált s a Nemzeti Múzeumban levő őskori leletek is tanuskodnak. Az idevaló letelepülő lakosság alighanem a Rajna-melléki Elszasz felső vidékéről vándorolt ide. Az Árpádok korában Imre király idejéből való oklevél említi, hogy «Gomer et Sz.-Mihály possessiones Em. rex Marco filio confert».

Első birtokosa *Gömör* vezér s midőn ennek családja kihalt, a Bors vezértől leszármazott Domonkos bán veje birta, a kit *Szepessy Gálnak* hivtak s a kitől állitólag a mai napig virágzó Máriássy-család származik.

De ott található Gömör a közt a tizenhárom várispánság közt is, a melyek Pesty Frigyes alapvető munkája szerint a XII. és következő évszázad alatt keletkeztek; még pedig az 1226. évben. V. István 1265-ben mint várispánt bizonyos *Tibold* nevű egyént emeli ki.

A várat egy okmány 1390-ből mint «castrum Gumur», máskép «Ghemerum» néven emlegeti; uradalmi központ volt s a jobbágyok portáinak száma 1427-ben százötvenre szaporodott.

A híres történetiró Bonfini nem tünteti fel pontosan, vajjon vár volt-e Gömör, vagy megerősített város; azonban hogy a vármegye székhelye volt az egész időszak alatt, az szinte kétségtelen.

A husziták a XV. században vonultak Gömörbe, Zsigmond király a várost *pelsőczi Nagy János*, volt tárnok-mesternek zálogosította el, s a város hét év mulva a *Perényi* birtokába jutott; öt évvel hamarabb, mint a hogy Mátyás király a Giskra zsebrákjait kiűzte belőle.

Mátyás király szivesen és sokszor vadászott Gömör rengetegeiben; különösen 1460 után, mikor a várat *Rozgonyi Sebestyénnek*, majd *Szapolyai Imrének* adományozta. A város ez időtájban annyira népes volt, hogy lakossága a vármegyében a második helyet foglalta el.

De nemcsak a sportot űzte Gömörben a király, hanem — mint azt jónak látta — álruhában megfordult alattvalói közt s igy ébresztette fel a bizalmat személye iránt, s a jobbágyok panaszait részrehajlás nélkül rövid uton el is intézte. «Tudjuk — úgymond Csánky Dezső — hogy a kiváltságos osztály, a nemesség, a paraszt-nép birtokának, gyakran életének és halálának ura volt. Aztán a különben is hézagos törvényeket a birói roszakarat könnyen elferdithette, szóval a köznépben a hatalmasabb parancsolt.»

Ennek ellensúlyozására rendezte a király azt a hires jelenetet, hogy a főurakat kapálásra hivta fel, versenyezni kivánt velük s a győztes, a ki áldomást ivott: maga Mátyás maradt.

A vármegye súlypontja, úgyszólván 1653-ig volt ezen a sajóparti városkán; ez esztendőben *Gyöngyösi Istvánt* a költőt már Rozsnyón választották meg táblabiróvá, a ki alispán korában Gömörön lakott.

Sajógömör utóbb a művészet-kedvelő *Lányiak*, a *Gerhardt*- s a *Szentiványi*-család kezeibe került, mely utóbbi birja ma is azt a történetileg nevezetes szőlőhegyet.

Nagyban emelte Sajógömör hirnevét az a Czinka nevű zenész, a ki II. Rákóczi Ferenczczel Rodostóba költözött, s a ki állitólag a Rákóczi-indulót szerzette, melyet unokája *Czinka Panna* terjesztett, a ki itt bandát szervezett s bejárta férfi ruhában Lengyelországot, Romániát stb. mindenütt hihetetlen lelkesedést keltve a magyar nóta iránt. Czinka Panna földi maradványai is ebben a kisvárosban pihennek.

Sajógömör jelentősége látszólag már 1802-ben véget ért, mikor a vármegyét Kishont-tal egyesitették s az itteni evangélikus gymnázium a szabadságharcz lezajlása után a rimaszombati középiskolába olvadt.

Valaha ide jártak a felső vármegyék ifjai magyar szóra s ennek a kis városnak nagy érdeme volt nyelvünk elterjesztése körül.

Id. F. I.

MÁTYÁS KIRÁLY SZOBRA, HOLLÓ BARNABÁS MŰVE, MELYET MOST LEPLEZTEK LE.

A MÁTYÁS-SZOBOR A SAJÓGÖMÖRI TEMPLOM ELŐTT.

Holló Barnabás

MÁTYÁS KIRÁLY SZOBRA. Sajógömörön jövő tavaszszal leplezik le Mátyás királynak két méternél magasabb bronzszobrát. A szobrot Holló Barnabás készíti, s műve a nagy királyt babérkoszorús fejjel, kezében a históriai nevezetességű kapával fogja ábrázolni, amelylyel oly alaposan megleckéztette volt a monda szerint a gömöri urakat. A szobrot magas kőalapzatra állítják és az ágostai evangélikus templom melletti téren helyezik el.

Ország-Világ

1912. 933. l

G-VILÁG

ETÉSI ÁRA
ÉVRE 16 K

INDEN
ŐFIZETŐ
JL AZ ORSZÁG-

Holló Barnabás
(buza) [BUZA Péter]: Meltatás melléfogásokkal.
= M. N. 1985. jan. 14. 6.

hor. SZILÁGYI Ferenc: Körösi Csoma szobrairól
és szobrászairól. = M. Nemzet, 1985. ápr. 6. 14.

Holló Barnabás
Boda Gábor
Antal Károly

Holló Barnabás szobrász

Budapesti Szemle CCXXXVI. 1935. 49-85. Soltészné Szilárd Kató: Arany János a magyar képzőművészet tükrében

Kóré Zsigmond (Bikfalvi)

298,

Holló Barnabás

MAI SZÍNHÁZMŰSOR

Bárka 18.30: A vészmadár
Budapest Bábszínház 15 óra: A csoda, 18 óra: Az ember tragédiája
Budapesti Kamaraszínház a Tivoliban 19 óra: Honderű
Budapesti Kamaraszínház Ericsson Stúdió 19 óra: Bűn és bűnhődés a rácsok mögött
Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdió 19.30: Időzavar
Budapesti Operettszínház 17.30: A cirkuszhercegnő
Holdvilág Kamaraszínház 15 óra: Csongor és Tünde
Játékszín 19 óra: Édes bosszú
József Attila Színház 11 és 19 óra: Léni néni
Katona József Színház 19 óra: A vihar
Kolibri Fészek 10.30: Retemetesz, 15 óra: Retemetesz
Kolibri Színház 10 óra: A farkas szempillái, 19 óra: Scabaret
Lézerszínház 19.30: Mike Oldfield 3D
Madách Kamara 19 óra: A testőr
Madách Színház 19 óra: Sosem lehet tudni
Magyar Állami Operaház 19 óra: Tosca
Magyar Színház 19 óra: Godspell
Nevesincs Színház 10 óra és 14.30: A kőszívű ember fiai
Pesti Színház 19 óra: A dzsungel könyve
Radnóti Színház 19 óra: Anconai szerelmesek
Szkéné Színház 20 óra: Cyber Gésák
Thália Színház 19 óra: PingSzving, 19.30: Kövek a zsebben, 20 óra: W – Munkáscirkusz
Új Színház 19 óra: A csoda alkonya
Vígszínház 19 óra: Sok hűhó semmiért

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSOK

Múzeumok
Budapesti Történeti Múzeum: Liptói kőművesek Budapesten – 150 éves az Állami Nyomda (április 8-ig)
Hadtörténeti Múzeum: „Béke poraikra…" (május 27-ig). Katonaapák, katonafiúk, Lovak a történelemben

Művészi vasszerkezete egyedülálló

A Szabadság hidat a felrobbantott Ferenc József híd helyén 1946. augusztus 20-án nyitották meg

Az 1893. évi XIV. törvénycikk rendelte el a Fővám téri híd építését, amelyet már Ferenc József híd néven avattak fel a millenniumi ünnepségeken az uralkodó jelenlétében. A II. világháborúban felrobbantott hidat újjáépítették, s 1946 óta Szabadság hídnak nevezik. A híd vasszerkezete a mai napig csodálatba ejt különleges művészi kiképzésével. Az egykori négy vámszedőházból kettő a pesti oldalon most is megvan. A hídon utoljára 1980-ban végeztek nagyobb rekonstrukciót, akkor négy hónapon keresztül csak gyalogosok közlekedhettek rajta. Annak is megvan az oka, hogy az öngyilkosjelöltek miért másznak fel előszeretettel éppen a Szabadság hídra.

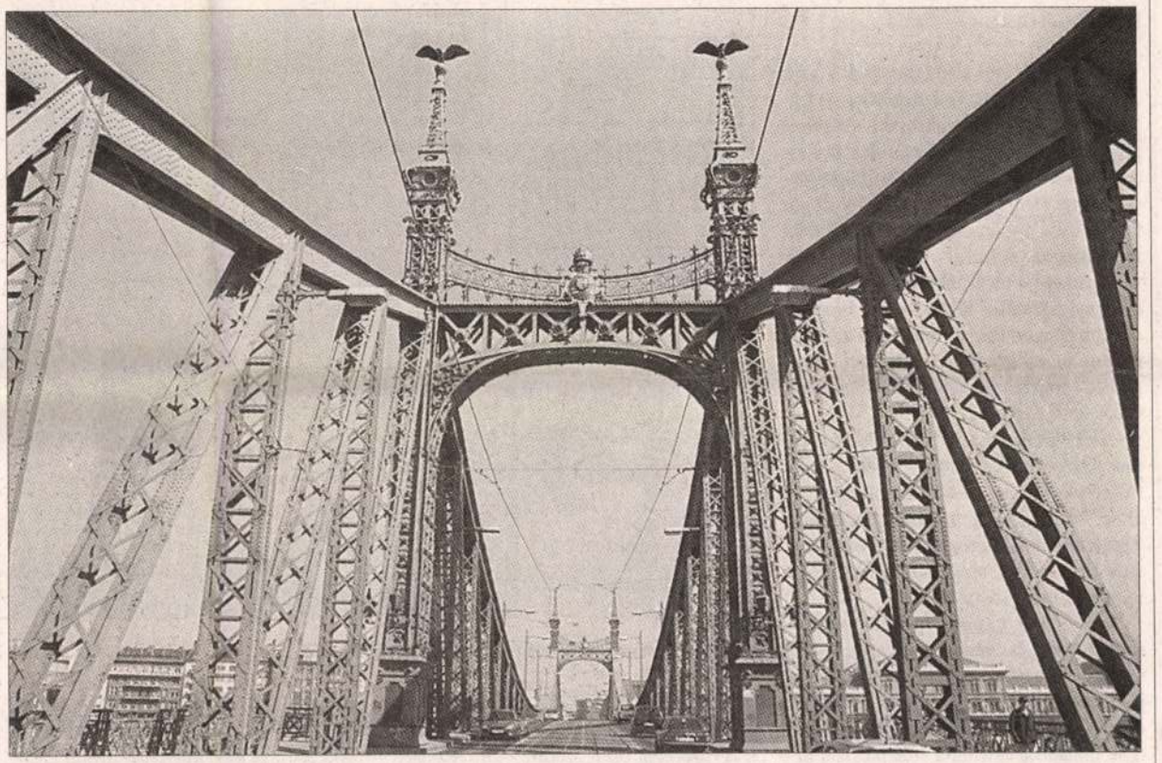

A terveket Feketeházy János készítette

FOTÓ: VÁNYI ÁKOS

DEÁK ATTILA

A Szabadság híd háromnyílású, konzoltartós, rácsos vasszerkezetű átkelő a Duna fölött. A Vámház tér és a Gellért tér között átívelve a Kiskörutat és Budát köti össze. A híd szélső nyílásainak tartószerkezete benyúlik a középső nyílásba, és arra kéttámaszú, befüggesztett tartó fekszik fel. A híd egyike volt a millenniumra elkészült kiváló műveknek. *Mehrtens* drezdai műegyetemi tanár hídépítéstani könyvében a világ legszebb konzolos hídjai sorába helyezte.

A híd építését az 1893. évi XIV. törvénycikk rendelte el az Eskü téri (Erzsébet) híd építésével együtt. *Czekelius Aurél* miniszteri osztályos tanácsos és *Szántó Albert* műszaki tanácsos 1896-ban így emlékezett a híd építésének történetére: „A Fővámház téri híd építését pedig főképp az a körülmény tette kívánatossá, mert az Eskü téri híd, bármilyen megfelelő legyen is az elhelyezése, a teherforgalom közvetítését egyáltalán nem ölelheti fel, mert a híd itt terhelő kandelábereket, összesen 24 darabot, a főtartók belső oldalára szerelték fel, illetve a tartóvégekre helyezték. 1985-ben felújították a járdát a hídon, 1998-ban pedig az alsó szerkezetek korrózióvédelmét végezték el. A híd fokozott megfigyelés alatt áll, és ötévenként szükséges az időszakos felülvizsgálata. A rendszerváltozás után az első szabadon választott Országgyűlés elfogadta, hogy Magyarország címere ismét a koronás címer legyen, s a Szabadság híd is visszakaphatta nemzeti jelképünket.

Az öngyilkosjelöltek előszeretettel

vel. A kivitelezési részletterveket *Gállik István* és *Beke József*, valamint *Jurkinyi Jenő* mérnökök készítették. A híd építése 1894-ben kezdődött meg. A vasszerkezet szerelését az államvasutak gépgyára végezte, s az államvasutak szállították a kocsipálya burkolatához szükséges telített bükkfa kockákat, deszka- és kátrányanyagokat is. *Gáll Imre* mérnök egy tanulmányában feljegyzi, hogy a hidat ellátták mind elektromos, mind gázvilágítással: eredetileg 12 ívlámpa, 8 izzólámpa és 48 gázlámpa világította meg.

A Gellért Szállóban állomásozó német alakulat 1945. január 16-án felrobbantotta a hidat. A befüggesztett tartórész a Dunába zuhant, a budai főtartó súlyosan megrongálódott, majd később leszakadt. A hidat 1945. március 15-ére – pontonhíddal kiegészítve – ideiglenes szerkezettel használhatóvá tették, ezt azonban a Duna jégzajlása 1946. január 10-én elvitte. Az újjáépítést *Haviár* és *Sávoly* mérnökök tervei alapján a Mávag végezte. 1946. augusztus 20-án Szabadság híd néven nyitották meg ismét. A budai vámszedőházakat elbontották, a korlát hiányzó ré-

Wesselényi, az árvízi hajós

EMLÉKTÁBLÁK PESTEN ÉS BUDÁN

Szatmári Gizella

A Pest-Budát ért elemi csapások között – századokra is visszatekintve – a legkomolyabb kárt és legsúlyosabb veszteséget az 1838-as pesti nagy árvíz okozta. Pesten és Budán csaknem 2500 ház omlott össze. *Giergl Henrik*, a *Györgyi Giergl Alajos* festőművész rokonságából önéletrajzában úgy emlékszik, a József-, Ferenc- és Terézvárosban egész utcák dőltek romba, s valamennyi háztető a földre került. Emelkedettebb hangon így ír *Vörösmarty* a hajdani város pusztulásáról: „Megrendült fájdalmában s erejének aléltán lassú sóhajtással a vad özönbe rogyott."

A vízállás magasságát a fővárosban számos tábla jelöli. Az eseményt s annak egyik főszereplőjét, báró *Wesselényi Miklóst*, az árvízi hajóst *Holló Barnabás* szobrászművész emléktáblája örökíti meg a mai Kossuth Lajos utca 1. szám alatt, a ferencesek templomának oldalfalán.

Wesselényi naplójában tényszerűen, szűkszavúan és mégis érzékletesen összegzi élményeit: „A düledékek, házromok, jégtömegek, bútorok, gerendák s minden más akadályok közt csak alig s a legfeszültebb munkával lehetett a szűk utcákon haladni – mindenütt a roskadó épületek és fedelek lezuhanása fenyegetett. – Hol elöl, hol hátmögül, hol oldalfelől omlott egy-egy épület össze. Csak ezeknek dörgő, ropogó, csörgő lármája nyomta el időről időre a kétségbeesők hasító sikoltásait s segítségért már rekedt könyörgéseit."

A dombormű, amellyel a művész a főváros e célra kitűzött díját elnyerte, az 1900-as párizsi világkiállításon is aranyérmet érdemelt, valójában kissé irodalmias ízzel meséli el a történeteket. Pontosan megrajzolja az események hátterét, felismerhető az egykori pesti városháza, a piaristák épülete, a belvárosi templom, sőt, a

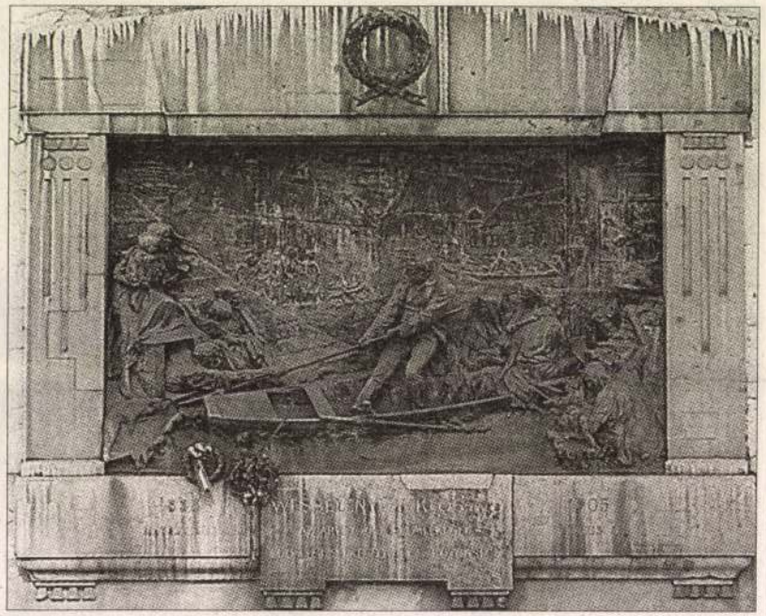

Holló Barnabás kompozíciója úgy hullámzik, mint az ár FOTÓ: TÓTH TIBOR

főherceg alakja rajzolódik ki, tisztek társaságában, a másikon néhány szenátor, akik – a Vasárnapi Újság szerint – „hű képmásukkal szerepelnek". A valódi drámai események a dombormű előterére koncentrálódnak: a felismerhető arcvonásokkal ábrázolt báró majdnem felboruló csónakjába, az evezőlapát segítségével még néhány, nyakába kapaszkodó gyermekével kétségbeesetten menekülő anyát, idős embert beemel. A kompozíció úgy hullámzik, mint az ár, erős érzelmek hevítik, középpontjában természetesen a romantikus hőssel, az árvízi hajóssal.

Ez az állandó jelző Vörösmarty hasonló című költeménye után díszíti Wesselényit. A műben égi nőalak ad hálát az önfeláldozó tettekért, ugyanakor konkrét eseményekre

királyi táblán az országgyűlési napló cenzori engedély nélküli kinyomtatásáért perbe fogott férfiú lelki nagyságát is méltatja: „őt minden elhagyá, / Az ember, a világ, / Csaknem maga maradt, / Mint téli fán az ág… / De az nem tartja őt, / Megy a szép vágy után / S még sokan élte / Menik meg csolnakán."

A költeményt először a pesti magyar színház előadásában hallhatta a közönség, mégpedig *Laborfalvi Róza* előadásában, 1838. április 27-én.

A táblát a Duna-parti korzóra szánták, a régi hajóhíd felé vezető lépcső falába, végül – 1905-ben – mégis jelenlegi helyére került, kissé a ferencesek embermentő tevékenységére is emlékeztetve. „Az Invalidusok épületében sok ezer kapott menedéket, a vármegye háza s a Ferenciek kolostora is

A Kerepesi országúttól a Hatvani kapuig

KOPOGTATÓ

Szepesi Attila

Egy alkalommal, amikor *Kazinczy Ferenc* Gödöllő felől fogaton közelíti meg Pest-Budát, elragadtatva ír a Kerepesi országúton elébe táruló panorámáról. Látja a budai hegyek koszorúzta Várat, a Duna-parti épületek sorát meg a Margitszigetet, és lelkendezve festi „hazám anyavárosának" szépségét és rohamos fejlődését.

Amikor sorait papírra vetette, az említett Kerepesi országút egészen a mai „belső belvárosig" tartott. A későbbi épülettömbök ekkor még nem zárták le a város felé közeledő előtt az impozáns látképet. A keskeny, földes-saras országút a később felépített Keleti pályaudvarnál zavartalanul folytatódott egészen a Hatvani kapuig. Ez utóbbi – a Váci meg a Kecskeméti kapuval egyetemben – mind a városból szertefutó utak irányát jelzi – a mai Astoria szállónál állt, a régi városfal egyik „bevezető nyílása" volt, és a környékét ellepő lacikonyhákról volt többek között nevezetes, ahol egy-két krajcárért lehetett étkezni. A zsidó tulajdonú lacikonyhák sült halat és süteményt is árultak. A korabeli krónika szerint ezen alkalmi bódék nagyjából fele-fele arányban voltak keresztény, illetve zsidó tulajdonban. Amiben viszont megegyeztek: egyformán olcsók voltak és – finoman szólva – egyformán fittyet hánytak a szó mai értelmében vett higiéniára. (A nevezetes és hangulatos Hatvani kaput 1808-ban bontották le, a Váci kaput korábban, 1789-ben.)

Maga a „belső Kerepesi országút", a későbbi Rákóczi út egy apró hídon vezetett át, mely híd a mai körút helyén csordogáló kanálison ívelt keresztül. Az országút egészen a csatorna 1873-as szabályozásáig, amikor az említett híd is eltűnt – többé nem volt rá szükség – megtartotta roman-

kapu és a fahíd között csárdák és állandó kirakodóvásárok várták a Pestre érkezőket, akik csak a Kerepesi országútnak ezen a – ma igencsak belvárosi hangulatú – szakaszán érezhették először, hogy a gyarapodó világvárost elérték.

A Keleti pályaudvart a Baross tér oldalában 1882-ben építették fel. Mivel a környék mocsaras talajú volt – kevesen tudják –, az épületet hatalmas libanoni cédruscölöpökkel erősítették meg alulról. Hogy ez volt-e az oka, nem tudható, de a „cédrusos képek" később híressé vált festője, a felvidéki Kisszebenben született *Csontváry Kosztka Tivadar* – aki, ezt is kevesen tudják, ugyanazon Kosztka családból származott, mint a lengyelek Nagy Szent Kosztka Szaniszlója! – emlékezetes képet festett az éjszakai Keleti pályaudvarról.

Az út oldalában álló, 1711-ben elkészült barokk stílusú Rókus-kápolna sokáig egymagában árválkodott a belső Kerepesi országúton. A mellette álló Rókus-kórházat csaknem egy évszázaddal utóbb, 1796–98-ban építették fel, később, 1839–41 között kibővítették. A Múzeum körúti saroktelken, ahol ma egy modern áruház terpeszkedik, 1913-ig a Nemzeti Színház épülete állt. Az intézmény később a Rákóczi út és a körút sarkán álló térre, a korábbi Népszínházba költözött, amelyet 1965-ben szintén lebontottak.

A Rákóczi úton amúgy sok nevezetes épület állt, illetve – átalakítva, felújítva – némelyik áll ma is: a mór stílusú Uránia Filmszínház, a takarékpénztár épülete, a hajdani Griff szálló helyére épített romantikus stílusú Pannónia. Az utat, amelyen még a XX. század ötvenes-hatvanas éveiben is villamosok közlekedtek, az akkor romos Erzsébet híd meg a Baross tér, illetve Zugló között, 1958–62-ben kiszélesítettek és több szakaszán árkádokkal láttak el. A két nevezetes aluljáró közül a kiskörúti 1964-ben, a nagy-

Holló B.

1905.

Wesselényi Miklós az 1838. árvizkor, mellet 1905. illesztettek be a ferencrendnek templomának falába.

Erre 1900. Párisban aranyérmet kapott

~~Franciscy Lajos, tanárnagyi vizsga~~

VI. 13.

Holló Barnabás MDK

Hir: a székesfőváros közgyülésének az alpolgármester bejelentette, hogy a Ferencrendiek házfőnöke megengedte, hogy az 1838-ik évi nagy árviz emlékére készült Wesselényi-emléktábla a templom Kossuth utcai falán helyeztessék el. Holló müvének leirása után a ~~hirlap~~ közli, hogy az emléktábla leleplezése alkalmasint a nagy árviz évfordulóján, március 13-án lesz.

Müvészeti Hirek. Mücsarnok. 19o. 2. sz. 31-32. l.

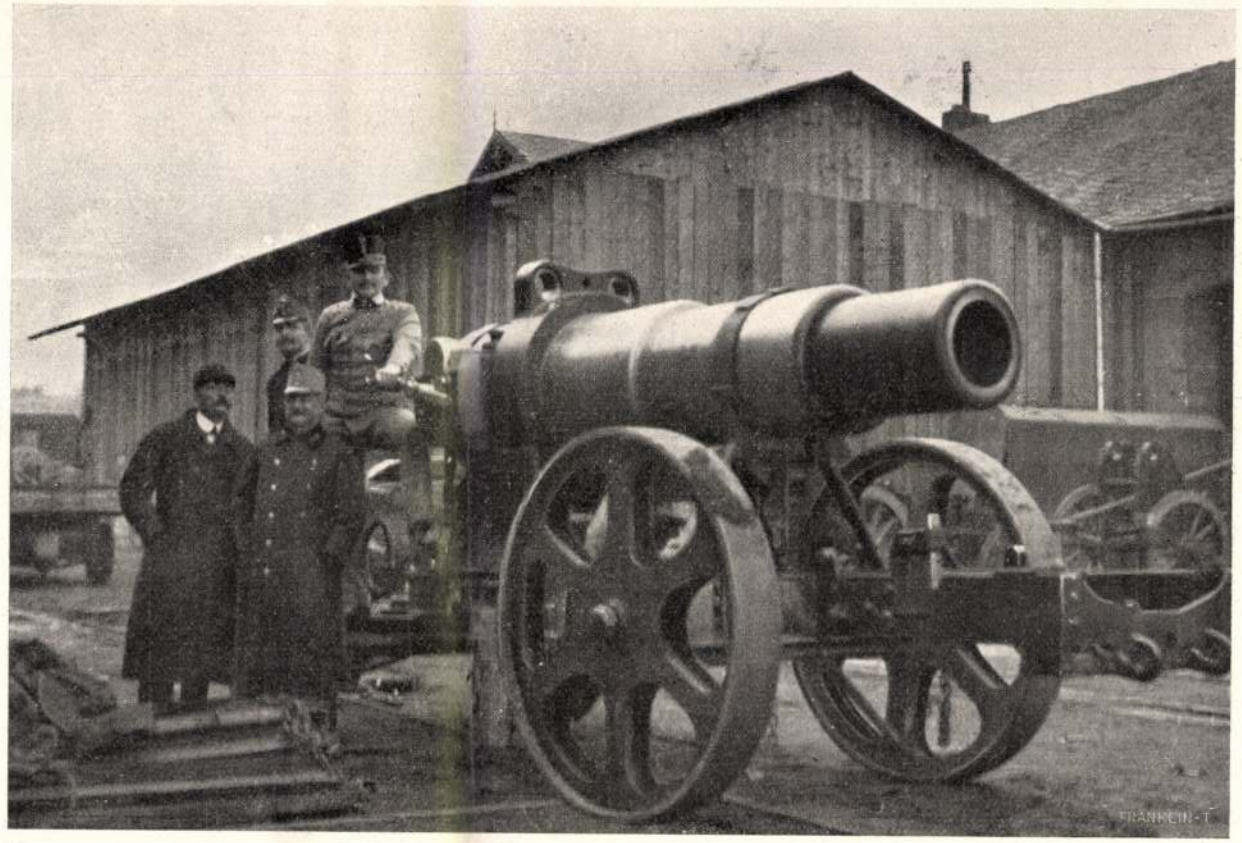

EGY 30 ÉS FÉL CENTIMÉTERES MOZSÁR.

TÜZÉR TARTALÉK.

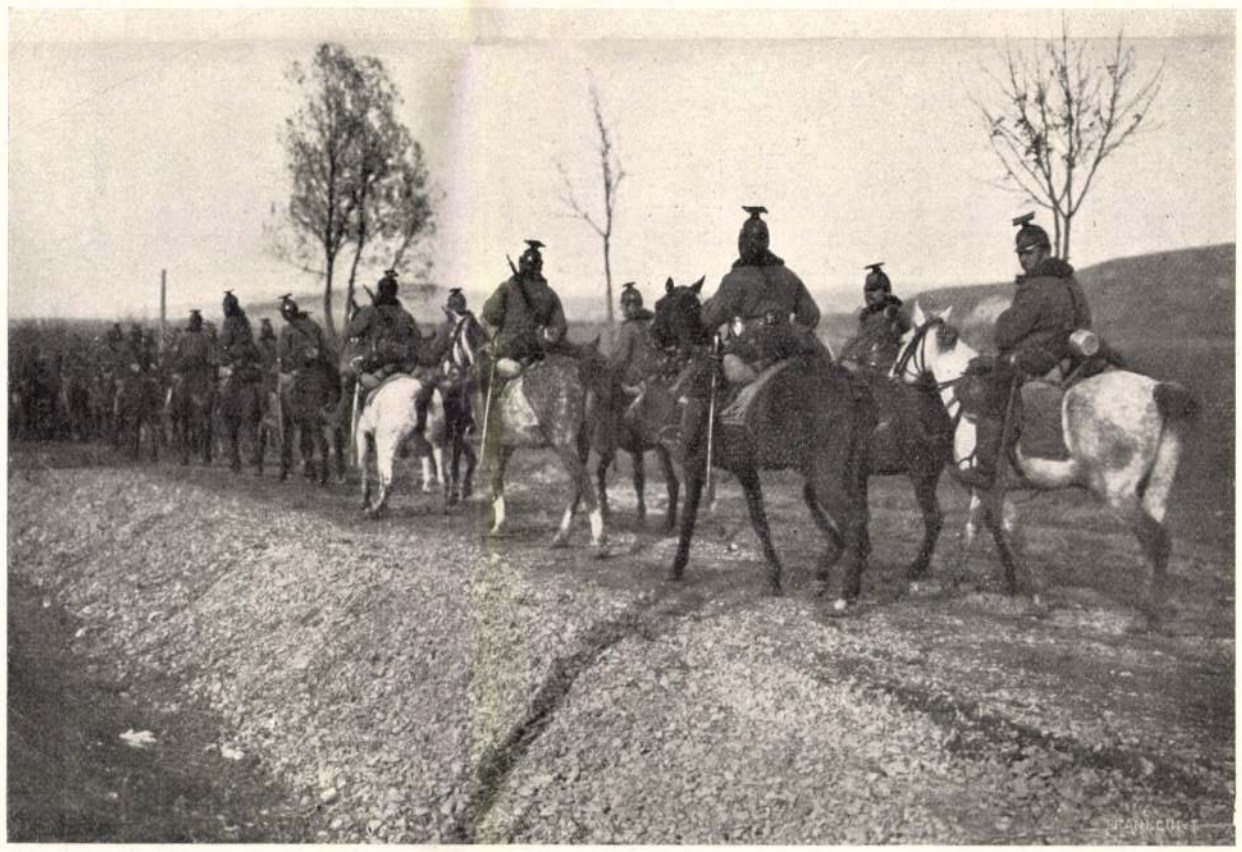

ULÁNUSOK FELVONULÁSA.

MEGFIGYELŐ LÉGGÖMB FELSZÁLLÁSRA KÉSZEN.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcztérre kiküldött munkatársunk fölvételei.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ DEÁK FERENCZ RAVATALÁNÁL.

Holló Barnabás domborműve, melyet november 19-én lepleztek le a Magyar Tudományos Akadémia palotájában.

A PATRICZIUS.

Regény. *(Folytatás.)*

Irta *John Galsworthy.* — Angolból *Kendeffy Katinka*

XI.

Azok a napok, melyeken Milton rövid időre elhagyhatta már az ágyat, örömöt és szomorúságot okoztak annak, a ki őt ápolta. Mikor látta, hogy felül s elbámul a saját gyengeségén, — boldog volt; de az a gondolat, hogy többé nem függ tőle, többé nem az a szent valami: az önmagával tehetetlen ember, — olyan szomorusággal töltötte el, melyet az anya érez, mikor látja, hogy gyermekének nincs többé szüksége rá. Minden óra távolabb viszi tőle, minden perczczel hamarább tér vissza a saját sebes szárnyu lelki világába. Minden órával kevesebbé lesz az ápolónője és vigasztalója, minden perczczel inkább szerelmének a tárgya. S bár ez a gondolat úgy bontakozott ki a jövőből, mint egy csodaszép, kábító illatu virág, — a jelen tele volt komoly bizonytalansággal. Nagy fáradtságot érzett, most, hogy az izgalom órái elmultak, oly fáradt volt, hogy azt sem tudta, mit csinál. De egy halvány mosoly úgy odatapadt a szeméhez, hogy a kimerültség sötét árnyai sem tudtak elűzni onnan; rabul ejtette az ajkát s az egész halvány arczát.

A két bronz-bust közé egy nagy edény gyöngyvirágot helyezett el, — a szoba minden sarkába, a könyvszekrények üres polczaira rózsákkal telt vázákat, — hogy üdvözöljék Miltont, mikor visszatér.

És Milton ujra ott ült a nagy bőr-karosszékben, magas, sovány alakja egy török kabátba volt burkolva, melyet Barbara a Lord Valleys ruhatárából küldött át, — Milton ruhái közt nem találva semmit, a mi erre a czélra megfelelt volna.

A gyöngyvirágok illata elnyomta a könyvek szagát s egy betévedt méh, szorgalmas kis kalandor, barátságos zümmögése betöltötte a szobát.

És az a két emberi lény nem beszélt egy szót sem, csak halványan mosolyogva néztek egymásra. Ebben a csendes pillanatban, mikor a szenvedély még nem tért vissza, még nem követelte a helyét, — a lelkük végig suhant az álmos levegőn s olyan szorosan összeölelkezett, hogy egyik sem tudta szétszakitani azt a csendes, lágy tekintetet. Csodás megelégedéssel olvadt bele egyik a másikba s miként a hegedű húrjához a hang, úgy tapadt össze a lelkük; úgy megsemmisült egyik a másikban, hogy az alatt a rövid idő alatt egyik sem tudta, melyik a másik.

*

Lady Valleys, elhatározásához hiven, bejött Barbarával a városba s délután háromkor a Temple felé hajtva, megállott utközben a doktornál. Az egész dolgot oly egyszerüen el lehetne intézni, ha Miltont azonnal át lehetne költöztetni a Valleys-Házba. És ez ellen a Lady Valleys nagy megkönnyebbülésére, — a doktornak nem volt kifogása. A doktor csodálatosnak tartotta a gyógyulást. Épen csak érintette egy súlyos agyvelő-gyuladás határát. Lord Miltonnak nagyszerü szervezete van. Oh, igen, a doktor helyesnek tartja az átszállítást, — azok a szobák igen szűkek ebben a melegben. Az ápolás nagyszerü volt, — oh, igen, kitünő! S a doktor tekintete egy fokkal élesebb lett. Oh, igen, úgy tudja, a hölgy nem hivatásos ápolónő. Nincs kifogása ellene, hogy egy más ápolónőről gondoskodjanak, a mostani amugy is összeesik a kimerüléstől. Igen, ő mindent elintéz. Ajánlatosnak tartja, hogy az átköltöztetést mentők végezzék. Mindez még ma délután megtörténhet, ő maga néz majd a dolog után. Úgy, a hogy van, átszállíthatják Lord Miltont, a mentők tudják, mit kell tenniök. Mikor aztán az étvágy első jelei mutatkoznak, azonnal menjen a tenger mellé. Az évnek ebben a szakában semmi sem olyan jó, mint a tenger! A mi a táplálkozást illeti — szivesen venné, ha valami idegerősitőt adnának neki. Nem üresen, ételben. Igen, naponta négyszer, tojásban, tejben, vagy valamilyen krémeben. Egy hét mulva járhat-kelhet s két hét a tenger partján, uj embert csinál belőle. Természetesen túlerőltetés volt az oka. Nagyon kevés kellett volna még hozzá, hogy egészen más vége legyen a dolognak! Ebéd előtt még megnézi, hogy van a beteg az átszállitás után. Az első napokban valószinüleg megérzi a változást, de nem hiszi, hogy ennél rosszabb következménye legyen!

Végre kikisérte Lady Valleyst, aztán leült a telefonhoz. Éles metszésü ajka körül különös kis mosoly lebegett.

Lady Valleyst ez a beszélgetés nemcsak megnyugtatta, de erőt is meritett belőle. Mikor azonban újra ott ült a leánya mellett az autóban s gyorsan siklottak végig az óriási forgalmu utakon, különös, kellemetlen idegesség jelei mutatkoztak rajta s minden igyekezete ellenére áttörték a vonások nyugodt álarczát is.

— Őszintén szólva — kezdte hirtelen — jobban szeretném, ha ezt a nehéz feladatot más végezné el. Tegyük fel, hogy Milton nem egyezik bele az átköltözésbe?

— Nem fogja tenni — felelt Barbara — és az a kedves, jó lélek olyan halálosan fáradt. És ezenkivül . . .

Lady Valleys kiváncsian szemlélte ezt a fiatal arczot, melyet élénk pir borított. Igen, az az ő gyermeke már nő volt, — a nők minden sajátságos intuiciójával. Nagyon komolyan szólt:

— Nagyon meggondolatlan cselekedet volt, a mit tettél Babs; remélem, nem fog szerencsétlenséghez vezetni!

Barbara az ajkába harapott.

— Mama! Ha abban az állapotban látta volna Miltont! És miféle szerencsétlenségről lehet szó? Hát nem szerethetik egymást, ha úgy tetszik s nem tehetnek róla?

Lady Valleys visszafojtott egy grimaszt. Ugyanez volt az ő álláspontja is. És mégis . . .

— Ez csak a kezdet, Babs; de elfelejted, hogy Milton nem olyan, mint más.

— Miért nem lehet kiszabaditani azt a szerencsétlen teremtést a börtönéből? — kiáltott Barbara türelmetlenül. — Kinek mi haszna van ebből? Mama! Ha férjhez megyek s valaha eszembe jut, hogy ujra szabad akarok lenni, nincs a világnak az a hatalma, mely visszatartson!

A hangja remegett s oly kevéssé hasonlított a Barbara megszokott, csengő, vidám hangjához, hogy Lady Valleys önkénytelenül megfogta a leánya kezét s megszorította:

— Édesem, ne beszéljünk ilyen rettenetes dolgokról!

— Komolyan mondom, megteszem s nem lesz rá hatalom, mely visszatartson!

Lady Valleys hirtelen elkomorodott.

— Igy gondoljuk, gyermekem, de azért nem olyan egyszerü dolog!

— Semmisem lehet rosszabb, — mormogta Barbara — mint élve eltemetkezni, úgy mint az a szerencsétlen asszony!

Lady Valleys válasz helyett csak annyit mondott:

— A doktor négy órára rendelte a mentőket. Mit fogok mondani?

— Neki? Oh, csak rá kell néznie s megérti, a mit mondani akar. Afféle.

Mrs. Noel maga nyitott nekik ajtót.

Lady Valleys először látta közelről ezt az asszonyt s igazi kiváncsiság vegyült az idegességét leplező nyugodt biztonságba. Szép, fiatal teremtés, sőt gyönyörü! A hangjában őszinte szimpátia csengett, mikor megszólalt:

— Végtelen hálás vagyok! Halálosan fáradt és kimerült, úgy-e? A jó érzés azonban nem akadályozta meg, hogy sietve hozzá ne tegye: — A doktor azt mondja, hogy át kell szállítanunk a beteget, ez a lakás túlságosan meleg. Megvárjuk itt, a mig ezt megmondja neki.

És ekkor látta, hogy ez az asszony valóban «afféle» volt, a ki mindent megértett.

Mikor egyedül maradt a sötét előszobában, körülnézett; Barbarát kereste.

A leány hátravetett fejjel a falhoz támaszkodott. Az anyja nem láthatta az arczát, de hirtelen igen kényelmetlenül érezte magát. Suttogva szólt:

Holló Barnabás

Ország-Világ 1913.
550. l.

A MARTINOVICS-SERLEG. E hó 22-én avatta föl a III. kerületi Demokrata kör ezt a gyönyörű serleget, amelyet Holló Barnabás terve után készítettek Csajka István és Berán Nándor iparművészek. A 60 cm. magas serleg a vértanu Szolárcsik rajzolta szabadság fájából emelkedik ki, s ez a felirat van rajta: „Szebben hajt ki, majd a törzsből.

KÖNYVNYOMDA
ÉNEKTÁRSASÁG

Társulatot Ligeti Miklós képviselte, aki egyben saját szobrainak fölavatására is jött. Ő csinálta ugyanis Wlassics Gyula szobrát, akinek miniszterkorában fő érdeme volt a művésztelep létesítésében, továbbá Mihalik Dánielét, a telep kedves emlékű halottjáét. A Magyar Építőművészek Szövetségét Vágó József képviselte s egész csapat kiváló modern festő és képfaragó rándult még le.

A megyeház dísztermében a Művészegyesület díszelnöke *Lippich István* nyugalmazott főispán, *dr. báró Kohner Adolf* elnök és *dr. gróf Almássy* alelnök foglaltak helyet a drapériás emelvényen. Kohner üdvözölte a közönséget, amely megtöltötte a tágas termet és a karzatot, majd igazán tartalmas beszédet mondott, amelyben ismertette a szolnoki művészet

A Műcsarnok tavaszi kiállításából

Holló Barnabás: Henriette

— Hát hogyan szólítsam én magát? — kérdé Irén csodálkozva. — Magát, ki annyira fölöttem áll!... Jó állású hivatalnok . . . kataszteri betétszerkesztő! . . . Míg én olyan egyszerü, szegény leány vagyok . . . Ha nem tudnék egy kissé zongorázni, talán kenyérre valónk sem lenne . . .

Kelemen úr megilletődve szólt az egyszerü szavakra.

— Figyeljen ide Irénke. Mától fogva ne szólítson engem Kelemen úrnak, csak Imrének . . . Egyszerűen Imrének. Hagyja el a vezetéknevemet, hagyja el az urat, csak egyedül úgy mondja, hogy Imre . . .

Irén meglepődve pillantott reá s úgy kérdé:

— Miért szólítsam csak Imrének? Mi különbség van a tegnap és a ma között? . . . Úgy megszoktam már a régi megszólítást, hogy nem is tudnám csak úgy egyszerűen mondani.

— Ha azt mondanám, hogy ezzel engem végtelen boldoggá tesz, már ez is elég indokolás volna . . . De én még hozzá teszem, mit eddig elhallgattam, mit eddig nem volt bátorságom kimondani, de amit már régen . . . nagyon régen érzek, hogy én Irénkét . . . igen, így szokták mondani . . . nagyon szeretem . . . Talán gyávaság tőlem, hogy eddig nem mertem ezt megmondani. De ma, ma már büszkén, bátran mondhatom ki, mert ma előléptettek s most már olyan fizetést kapok, hogy ha Irénke meghallgatna s nem utasítana vissza, — nem kellene zongora-órákat adni, sőt a kedves mama, a jó Földes néni is megélhetne velünk . . . Ezért szóltam csak ma . . . A maga kezében van, Irénke, az én boldogságom . . . Egy szavával, egy rövidke szóval boldoggá tehet . . .

Önkénytelenül is kiszaladt ajkán egy örömteli sikoly.

— Kelemen úr! . . .

... Mindez oly gyorsan jött ... ily hihetetlen ... És ő oly boldog! ...

Igy ismételgette Irén a mult nap eseményeit s észre sem vette szórakozottságában, hogy már befor-

A párisi rendőrség acéllemez-páncélja, amelyet az apacheokkal való küzdelemben használ. A páncélon kis lőrés van

Irénke és anyja kíváncsian telepedtek le Kormosnéval szemben. Erősen figyeltek, nehogy egy szót is elmulasszanak.

Kormosné nagyot lélekzett s úgy kezdett mondókájába.

— Hát tudják, Viktor Lajos vagy Lajos Viktor herceg — tudom is én, melyik a kereszt-, melyik a vezetékneve, — egyszóval a herceg ma itt időzött városunkban. Hogy mit csinált, én nem tudom, csak az a tény, hogy itt volt ... És most jön, ami kedves szomszédasszonyékat érdekli. Figyeljenek csak jól. Ahogy délben a vonathoz ment ki, — mert délben elutazott, — Irénke mellett vitt el az útja.

— Én mellettem? ... Nem is vettem észre ...

— De annál jobban észrevette a herceg Irénkét!

— Engem? — kérdé a lány meglepődve.

— Az én lányomat? — szólt Földesné izgatottan s fölemelkedett üléséből. Nem bírt tovább nyugodtan maradni.

— Igen — mondá Kormosné nyomatékosan. — A maga leányát szomszédasszony! Irénkét! ... Én láttam, amint Irénke elment mellette, visszafordult s hosszan utánanézett. Aztán azt kérdezte attól az úrtól, aki vele ment, hogy ki ez a gyönyörü teremtés! ... A saját fülemmel hallottam ezt, kedves szomszédasszony, mert éppen a közelben voltam ... Tetszett ezt jól megérteni?!! ... A hercegnek ... Lajos Viktor hercegnek megtetszett Irénke! ... Lajos Viktor herceg és Irénke! ... Szomszédasszony! ...

Irén arca kipirult. Szeme különös fényben ragyogott, amint fölkelt a székéről s néhányszor végigmérte a keskeny szobát.

Földes néni meg valóságos extázisba jött. Szinte magánkívül ismételgette.

78. Holló Barnabás. II. Lajos.

82. Führer Richard. nefers herczegnő.

Holló Barnabás

losonci Kossuth-szobra

öntetőtér

U. 3227

Magyarmenti pusztt

köppöl

igos Bizottsága

nökségének

Budapest

i a nagytekintetü Bizottságot,

a csomagolva elküldöttük azokat

nök Úr Méltóságának szóbeli ren-

ékesegyház Erzsébet kő-reliéfjének

útnak indítottuk azokat a diapo -

Holló Barnabás

251. Holló Barnabás: Mellszobortanulmány.

Műcsarnok 1915/16.
Déli kiáll

82. Boruth Andor: Feketeruhás hölgy.

Holló Barnabás

148. Holló Barnabás: B. Erzsike.

Képrőm. Társ. 1909. Tav. Erdő
Eat.

27. Pentelei Molnár János: Krisztus levétele a keresztről.

Holló Barnabás

223 Holló Barnabás: József Ágost Ferenc főherceg.

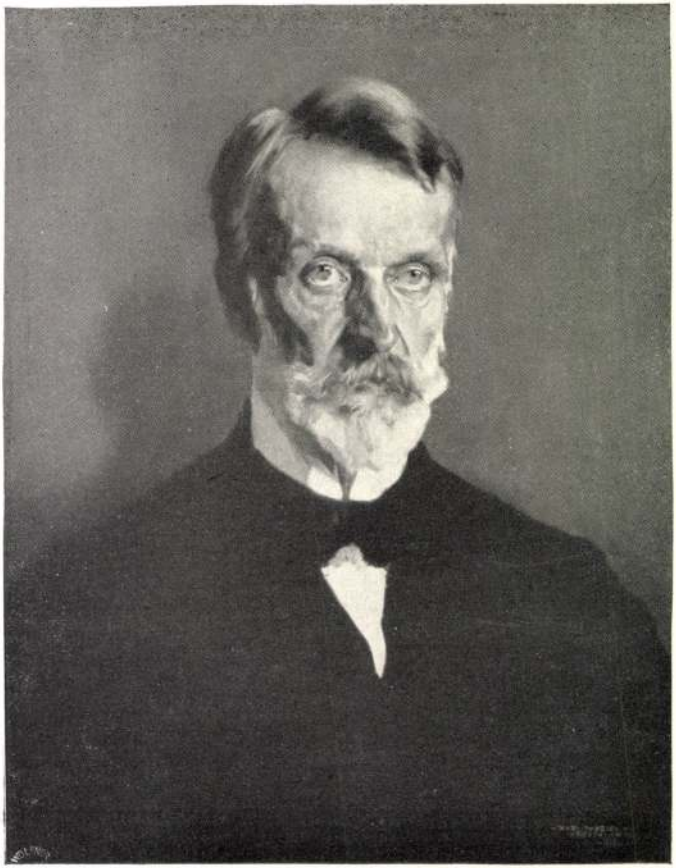

50 Karlovszky Bertalan : Arckép.

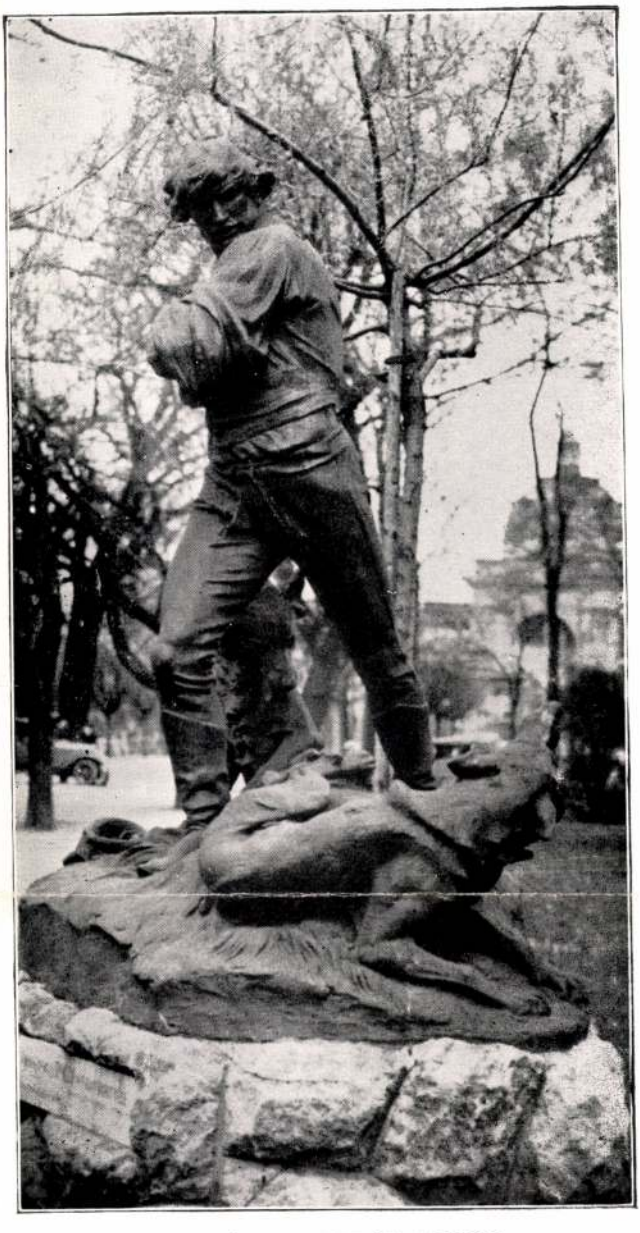

HOLLÓ BARNABÁS: TOLDI
A Stefánia úton

Társulat úgy tüntette fel a művészeknek ezt a szelekcióját, mintha az egerek a süllyedő hajót elhagyták volna. Ahelyett, hogy a visszahódítás politikájára törekedtek volna és érdemes mesterek jogos kívánságait honorálták volna, vagy csak erre kísérletet tettek volna, a Társulat olyan alapszabályokat szerkesztett, melyek szerint az Egyesületet egyszerűen lekapcsolta magáról és a teljes hatalmat az Országos Képzőművészeti Társulat keretein belül az igazgatóság kezébe fektette le. A fővárossal kötött szerződés megkötése után pedig a megváltoztatott alapszabály IX—XI. paragrafusa kimondja, hogy az igazgatóság bármely tagot törölhet a tagok jegyzékéből tagdíj nemfizetés esetében. Ez lényegileg annyit jelent, hogy a Társulat igazgatósága a törzs- és társtagok közül

Képzőművészet
1931. 42. sz. kép

SIDLÓ FERENC: BEETHOVEN EMLÉKTÁBLA
A Várszínház falán

is bárkit törölhet, aki nem eléggé elővigyázatos a tagdíjak fizetésében. A jelen esetben törölt is több mint 50 kiváló művészt. E paragrafus alapján az igazgatóság egy kalap alatt konfiskálja a laikus tagok belépőjegy és családi jegy kedvezményeivel együtt kiváló művészek sikerekben gazdag pályájának előjogait is. Hogy a 10 P-k okozták volna a kizárást, — nemde egy kicsit dajkamesének tünik? Az ember inkább azt hinné, hogy a feleslegesnek vélt kvantumtól óhajtott a Társulat megszabadulni.

— A Műcsarnok sohasem volt egyes művészeti irányok, elvek vagy csoportok hajléka. A Műcsarnok mindig az összművészeknek gazdasági és reprezentatív centruma volt, legyen ezután is az. Kerüljön a Műcsarnok megint az összművészek kezébe és semmiféle igazgatóságnak ne legyen többé az az omnipotenciális hatalma, hogy félszáznál több elismert művészt egy csapásra megfoszthasson szerzett művészi jogaitól. A főváros bizonyára meg fogja érteni, hogy a Társulat a magyar művészek egy nagy és előkelő csoportjának hadat üzent. És itt felmerül a kérdés, hogy vajjon ezzel a művészek sorsán, vagy a magyar kultúrán javított-e, avagy egyszerüen a Társulat igazgatóságának pozicióját kívánta biztosítani. És ha ezt látni fogja a Főváros, aligha fogja helyesnek tartani, hogy a Műcsarnok ingyenes kezelésben legyen a Társulat birtokában akkor, amikor kiállításainak színvonala is a magyar képzőművészeti kultúra felbecsülhetetlen kárára határozottan lefelé menő tendenciát mutat.

Márk Lajos utóbbi megjegyzéseinek az ád különös súlyt, hogy a Főváros véleményadás céljából az Irodalmi és Művészeti Szövetséghez áttette a Munkácsy-Céh beadványát, melyben a Műcsarnok átszervezését sürgeti. Ezt a beadványt a Szövetség pártolóan küldte vissza a Fővárosnak.

Holló Barnabás: Vörös ördög.

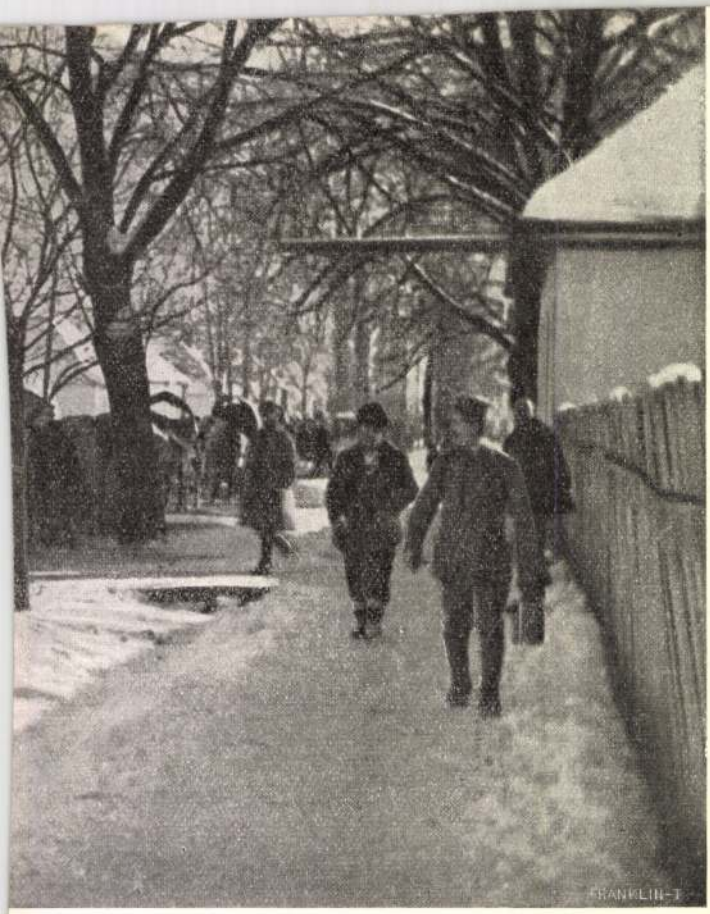

e kiküldött munkatársunk fölvételei.

Holló Barnabás

Vas. Ujs. 1896. 28. l.

Bessenyei György szobra. Szabolcsmegye 14,000 frtot szánt az irodalom egyik úttörőjének, Bessenyei György magyar gárdistának emlékszobrára, melyet Nyiregyházán állítanak. A pályázatra 16 szobormű érkezett s ezek a budapesti kereskedelmi akadémia termében vannak most kiállítva. Nagyobb részök gyönge kisérlet; de van egy pár sikerült vázlat is: *Holló* Barnabástól (kettő), *Kallós* Edétől, *Donáth*-tól, *Haraszti* Józseftől.

Holló Barnabás

Emericana Művész-Céh

Holnap nyilik a városmajori kultúrházban a Céh *betlehemes kiállítása*, mely a meglehetősen elhanyagolt magyar templomi művészetet igyekszik talpraállítani. *Gerevich* Tibor elnöklésével *Schwartz* Elemér, *Megyermayer* Antal és *Molnár* Ernő rendezte és szervezte a kiállítást. Fénypontja a Jó Pásztor házból származó XVIII. századbéli olasz betlehem. Igen szép *Holló* Barnabás közismert, a Bazilikában álló betleheme. *Emőd* Aurél, *Molnár* C. Pál, *Hegedüs* László képei, *Gádor* István, *Rahmer* Mária, *Lőte* Éva, *Kovács* Margit, *Orbán* Antal kerámiái, *Kerényi* Jenő, *Morzsa-Morhardt* Gyula, *Döbrentei* Gábor szobrai, valamint *Pekáry* István gobelinjei díszítik a kiállítást.

(h. i.)

Magyarország 1937 I. 24

Holló Barnabás

Nyíregyházi Bessenyei
Szabor 2 dij.

IROD.

Vas Zsp 1896. 61 l

Holló Barnabás

Nyíregyházán Bessenyei
szobor pályázatán II-dij.

Vas. Lyc. 1896. 6 i. l.
(Bessenyei szobra.)

Holló Barnabás MDK

A Bössanyey Ferenc szobor pályaterve, gipsz

Millenniumok 1896. ezredéves kiállítás.

M.D.K.

Holló Barnabás, nobrász

a Kassán emelendő honvéd-
ábor pályázaton Szamovolszky-
Horvay. és Margó-Popper
nobrásnokkal egyidejűleg újabb
nürebbkörü pályázatra
kapott felszólitást.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

ápr. 6. sz. 7. old.

M.D.K.

Holló Barnabás.

Szobrászmüvész Kossuth Lajosról készitett életnagyságu szobrát leleplezték Losoncon.

Kossuth szobor Losoncon.

Városok Lapja. 1910.V.évf. 39.szám. 322.0

Hollo' Barnaba

irod

Az almádi Kossuth-
szobor.
Vas Vp 1903. 579 l.
Kegyel

telepl. aug. 23. 1903.

mellszobor brons.

Az almádi Kossut szobor.

mellszobor. Leleplezték 1903. augusztusában.

Pestiltislap, 1903. aug. 25.

M.D.K.

Holló Barnabás

Szobrászmüvész Kossuth Lajos szobrát leleplezték Losonczon.

A losonci Kossuth szobor leleplezése.

Városok Lapja 1910. 39.szám. 408.old.

Holló Barnabás és Istók János, szobrászm.-k

tervpályázatát ápr.10.-én döntötte el a biráló bizottság.

A harmadik - 6000 K.-ás - dijat nyerték el.

A budapesti Kossuth-szobor

Magy.Épitömüvészet. 1908 5.sz. 52 l.

MDK

Holló Barnabás, szobrász

Istók jánossal együtt alkotott müve: a Kossuth-szobor a pályázaton III. dijat nyert.

Szalon Ujság. 1908. 7.sz. A budapesti Kossuth-szobor pályázat. Képpel.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1969 JAN 19

(m. f.)

Kőrösi Csoma szobrai Keleten

Nemrégiben állították fel *Kőrösi Csoma* Sándor szobrát Pécsett, a napokban pedig a Kőrösi Csoma Sándor Társaság megalakulásáról értesültünk. A nagy magyar utazó és orientalista kultusza tehát feléledőben van hazánkban. S érdemes ez örvendetes jelenséggel kapcsolatosan megjegyezni, hogy a külföld ebben is megelőzött bennünket.

Kőrösi Csomának két külföldi szoboremlékéről tudunk, az egyik Indiában, a másik Japánban található. Az előbbi — életnagyságú mellszobor — *Holló* Barnabás szobrászművész sikerült alkotása. A Bengáli Ázsiai Társaság megbízásából készült, s 1902-ben állították fel a társaság kalkuttai székházának előcsarnokában.

Jóval érdekesebb a japáni szobor története. Kőrösi Csomát Japánban 1933-ban az ottani buddhista egyház „bódhiszattvává", azaz buddhista szentté avatta, ez alkalomból készült el idehaza *Csorba* Géza szobrászművész eredeti felfogású, művészi Csoma-szobra, amely a nagy magyar tudóst az ismert Buddha-pózban ábrázolja. A szobrot a Magyar Keleti Társaság Japánnak ajándékozta, s ott előbb a tokiói Császári Múzeumban helyezték el, jelenleg pedig a tokiói buddhista egyetem szentélyének egyik oltárát díszíti. Minderről *Baktai* Ervin is megemlékezik Kőrösi Csoma életpályájával foglalkozó könyvében, de mi az adatokat — az alábbiakkal kiegészítve — közvetlenül dr. *Hetényi* Ernőnek, a budapesti buddhista misszió vezetőjének szíves szóbeli közlése nyomán szereztük.

Arról persze nincsen szó, hogy Kőrösi Csoma Sándor elhagyta volna ősei protestáns hitét és buddhistává lett volna. Egy érdekes életrajzi adata ennek ellenkezőjét sejteti. Bizonyos dr. *Gerhard* nevű angol orvos a múlt század harmincas éveiben meglátogatta az indiai Kanum községben tartózkodó Kőrösit, és az angol kormány *Fraser* nevű delhibeli megbízottjához intézett levelében be is számolt erről a látogatásról. Ebben írja a többi között: „Mindaz, amit tőlem elfogadott, néhány könyvből állott, olvasás végett, s az első könyv, amit kért, volt a Biblia, ő azt átolvasta nyolc nap alatt".

Erre vonatkozóan dr. Hetényitől azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a buddhizmusnak lehetnek „másvallású szentjei" is, ha azok valamiképpen édemeket szereztek a buddhizmus terjesztése, megismertetése körül. Márpedig ez nagyon is elmondható Kőrösi Csomáról. Ő volt az első nyugati tudós, aki a tibeti nyelvtan és szótár megszerkesztésével utat nyitott Nyugatnak a buddhizmus megismerése felé, s így lehetővé tette, hogy a nyugatiak is szívükbe fogadhassák a buddhista tanokat.

Mi magyarok persze a tudomány apostolaként tiszteljük Kőrösi Csoma Sándor személyét és ápoljuk emlékét.

—y—a

EDDIG CSAK KIVÁLÓ MINŐSÉGŰRŐL

a valóban kor
kisregény legjo
képet ad Bálir
életéről, vívód
géseiről is. Bál
abban, hogy ve
rendnek kell u
lágon, és hogy
küzdeni kell. H
azonban nem
sek nélkül kap
sa nem „kincst
mentes a regé
lengzősebb kitételeitől, eszre lehet venni, hogy aki a *Pergőtűzben* második „könyvvé"-t írta, drámákon nevelődött. Át is élt sok drámát és írt is többet, köztük „kényes" témájúakat, bátrakat.

A hetvenéves Egri Viktor nem volt már fiatalember 1945-ben, amikor, mint egy helyütt vallja, a sok szenvedés, megpróbáltatás, a rákényszerített hallgatás évei után újra tollat vett a kezébe. De egy ideig mégsem írhatott. Aztán írt, sokat és sokfélét, ám — szintén maga szól erről — nem mindig azt és úgy, ahogy szíve szerint akart volna. Nem öregedett azonban bele a munkába, a problémákba, a harcba. Van ereje az élethez, a mindig-megújuláshoz. Sok idézetet hozhatnánk erre bizonyítékul az újabb Egri-írásokból. De hadd idézzünk itt csak az *Első tanítóim* című cikkből. „Egy szép őszi délutánon ő vitt ki bennünket először csapatostul a Kőmalomba — emlékezik Somló nevű régi tanítójára az író —, s ott virágokat szedetett velünk. Mindegyiknek tudta a nevét, a kék virágú kígyótárnicsnak, fehér seprencének, vöröslő homoki gurgolyának, a magas szárú, sárga hölgymálnak, barna hátú békapitypangnak, őszi oroszlánfognak..." Somló tanító úr tájékozottsága jellemzésére sorolja fel Egri ezeket a virágokat, és azokat a szintén érzékletes nevű gyógynövényeket, amelyeket a

„Che" Gueva

Korunk reális politikai arculatába nehezen illeszthető be a latin-amerikai forradalmár, Ernesto Guevara legendás — a vele foglalkozó művekben gyakran túlzottan is romantikus — alakja. Az argentin származású orvos kerékpáron bejárja a dél-amerikai kontinenst, majd Fidel Castro kezdetben maroknyi csoportjának tagjaként több éves harc után részese a kubai forradalom győzelmének. Később hosszabb időre teljesen eltűnik, s a világ nagy részén már halottnak tekintik, amikor ismét életre kel — habár csak rövid időre — Bolívia őserdeiben, hogy újabb, de most már vereséggel végződő gerillaháborút kezdjen. S végül a halála körüli bonyodalom..., mindmind csak növelte a mítoszt, amelyet még homályosabbá tett ellentmondásos, a latin-amerikai forradalomról alkotott, eszmeileg tisztázatlan elmélete.

Most *Vámos* Imre könyvével az olvasó először kap magyar nyelven átfogó képet „Che" Guevaráról. A szerző elsősorban a Guevara által Bolívia őserdőiben írt *Napló* alapján és *egyéb forrásmunkák* felhasználásával a latin-amerikai forradalmár életének utolsó szakaszáról számol be. "A

M.D.K.

Holló Barnabás

"Körösi Csoma Sándor" szobrát a Magyar Tudományos Akadémia számára készitette a müvész.
Repr.
"Müvészet" c. rovat.

Budapesti Illusztrált Szalon Lapok. Bp. 1910.
~~Jan. 1.~~ aug. 18.

Holló Barnabás

1628. Holló Barnabás. Sz. Alsóhangonyban 1866 — május 16-án

II. Lajos halála. — leeső helyretben látható.

A balra fordult és hátsó bal lábával megcsuszott lovon ábrázolt király visszahanyatlóban és. Jobb kezével a kantárszár egyik felét, baljával a nyeregtartó sziját ragadta meg. Tollas sisakjának arczvédőjét feltolta, vértje alatt pánczéling látszik, oldalán kardhüvely lóg. A Csele patak innenső partján vizi növényzet diszlik. Jelzése alól jobbra: Holló.

Mübronz-szobor, méretei a talapzatnak sz. 61, h. 92, m. 140 cm.
Vétetett 1898: V. 18-án a 29527 sz. rendelettel 1000 frton.
Elszámoltatott 1898: X. 23-án (199/98).
Az elszámolás tudomásul vétetett 1898: X. 28-án 9627 sz. vsz. alatt (361/98).
Az 1898: XII. 31-diki leiratban kifejezett kivánsághoz képest, az 1899: IV. 5-diki előterjesztésre (105/99), 1899: V. 12-én a 25862 rendelettel 800 frtot utalványozott (248/99), mely összeg 1899: V. 30-án számoltatott el. (268/99) az elszámolás az 1899: VIII 9-én a 6629 sz. vsz. leirattal vétettek tudomásul. (518/99).

Öntési költségre Ennek

Az 1903: XII. 5-iki 83212 sz. leirattal kiadatott a pécsi muzeumnak (833-903).

167

Vid. Mm.

MDK

Holló Barnabás szobrász

I.Béla, I. Lipót és Hunyady János szobrait alkotta az Országházban.

Cikk: Az új országház ünnepéhez.

Ország-Világ, 1894. 19.sz. 315.l.

MDK

Holló Barnabás szobrász

Hunyady János szobormüve az Orszaghazban.

Cikk: Az új országház ünnepéhez.

Ország-Világ, 1894. 19.sz. 315.l.

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

Az Országház 88 pirogránit szobordísze a pécsi Zsolnay gyárban készült. Ő is egyike volt a 12 tervező szobrásznak. 272.o. 8.jegyz.

Romváry Ferenc: Sinkó András művészetéről 269.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966.Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

Holló Barnabás.

Szobrászművész a mohácsi csata 400 éves évfordulója alkalmából emlékplakettet mintázott amely II.Lajos király-nak a lóról való lebukását ábrázolja.

Mohácsi emlékplakett.

Városok Lapja. 1926. XXI. évf. 11.szám. jún. 1. 107.o

MDK

Holló Barnabás szobrász

Hunyady János kormányzó c. szobra a képviselő-
házi árkádok felett.

Zámborszky Ilona: A Magyar Országhaz.Bpest.
1937./Képekkel./ 130.l.

MDK

Holló Barnabás szobrasz

I.Lipót c.szobormüve a képviselóházi arkadok felett.

Zámborszky Ilona: A Magyar Országház.Bpest.1937. /képekkel./ 130.l.

MDK

Holló B. szobrász

II. Lipót c. szobormüve az Orszaghaz déli homlokzatán.

Zámborszky Ilona: A Magyar Országház. Pest. 1937./Képekkel./ 129.l.

Holló Barnabás

részt vett a Parlament épületének szobrászati díszítésében.

Az Országház a. - Budapest, 1971. 1.sz. 23-25. l.

MDK

Holló Barnabás szobrasz

Állattenyésztés c.műve a Felsőházi társalgóban.

Zámborszky Ilona: A Magyar Országház.Bpest.
1937./képekkel./ 131.l.

MDK

Holló B. szobrász

I.Béla c. szobormű̈ve az Országhaz nyugati homlokzatán.

Zámborszky Ilona: A Magyar Országhaz.Bpest. 1937./Képekkel./ 129.l.

MDK

Holló Barnabás szobrász

József főherceg nádor c. szobormüve az Országház déli homlokzatán.

Zámborszky Ilona: A Magyar Országház.Bpest. 1937./Képekkel./ 129.l.

M.D.K.

Holló Barnabás

Szobrászmüvész nyerte a kassai Rákoczi sir emlék pályázatot.

A kassai Rákoczi siremlék.

Városok Lapja 1911. 11.szám. 124.old.

MDK

Holló Barnabás szobrász és Györgyi Géza müépitész

II. Rákóczi Ferenc siremlékének nagy mintája a kassai Dómban, repr.

Vasárnapi Ujság 1911. 15. sz. 285.l.

Holló Barnabás, szobrász M.D.K.

pályaművének 2000 K-ás jutalmat javasolta a kassai II. Rákóczi Ferenc szoborpályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.
febr. 12. sz. 13 old.

Holló Barnabás, szobrász M.D.K.

Györgyi Dénessel közös műve első díjat nyert a Rákóczi-szimulák pályázaton. (6000 K.)

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

nov. 3. szl 13. old.

MDK

Hölló Barnabás

a Rákóczi-siremlék-pályázaton kétezer koronás jutalomdijat kapott

Kitüntetések. Művészet 1908. 128.1.

MDK

Holló Barnabás

Épitő Ipar. 1908. febr. 23. K-ó: A Rákóczi-siremlék tervpályázata.

MDK

Holló Barnabás

Malonyay Dezső: Rákóczi siremléke. Budapesti Hirlap. 1908. febr. 11.

MDK

Holló Barnabás, szobrász

Rákóczi-siremlék tervét Györgyi Gézával közösen készitette. s a pályabiróság az elsö dijjal jutalmazta. Nemes komolyság hatja át az emlékmüvet.
Illusztr. 1001.1.

A Rákóczi-siremlék. -Vasárnapi Ujság.1909.48.sz.
56.évf. 999-1002.1.

MDK

Holló Barnabás

Biloveczky József ifj: A Rákóczi siremlék pályázatai
Felvidéki Újság, 1968.febr.18,19,20.

Holló Barnabás

II. Rákóczi Ferenc szobra
Balatonalmádi ban

Szeghalmy Gyula

Dunántúli vármegyék
Bp. 1937. 260. l.

Határidő: 1904 május hó 15 én

hó 3án 440 sz. alatt
ar erdélyi, a tiszáninneni,
uli ev. ref. egyházkerü-
904 évi névtárainak
dunamelléki ev. ref.
3 évi névtárának két
le zárva megküldöm
talos használat céljából.

1904. május 3.

MDK

Holló Barnabás, szobrászm.

Kép. a 315.l.

pályamüve a szabadságharc emlékére készült.

D.I.: A szabadságharcz - és Kossuth-szoborpályázat. Vasárnapi Ujság. 1905. 52.évf. 2o.dz. 313-315.l.

MDK

Hölló Barnabás és Istók János,

a szabadságharc-szobor feltünést keltett, de meg nem vásárolt pályamüvei közül XXXXép bemutatja a fentiek müveit. a cikk

Mindkét pályázaton öt-öt szobormüvet találtak megvételre érdemesnek.

Az épitészeti részt Papp Gyula és Szabolcs Ferenc müépitészek tervezték. / A 13 rekeszre osztott korongalaku épitményen 13 mécses az aradi vértanuk emlékét jelképezi./ Kép. 315.l.

D.I.: A Szabadságharcz - és Kossuth -szoborpályázat. Vasárnapi Ujs. 1905. 52.évf. 2o.sz. 313-315.l.

MDK

Holló Barnabás

"Toldi" szobor

a második világháboru után eltünt.

THALY TIBOR: A 200 éves Városliget. Bp. 1958.
133.l.

Holló Barnabás

— *Szabó* Istvánnak, a tud. akadémia elhunyt tagjának, a jeles hellenistának mellszobrát Rozsnyón október 24-ikén leplezik le. A szobrot Holló Barnabás készítette, a premontreiek gimnáziuma előtt fog állni s az ünnepélyre a tudományos és irodalmi egyesületeket is meghivták

Vas. Ujs. 1897. 697. l.
(Szobrok.)

Marg. dom

328

Holló Barnabás

Költők szobra. Gömörmegye közönsége régóta buzgólkodik *Tompa* Mihály szobrának megalkotásában. A terv végre a megvalósuláshoz közeledik. A minapi közigazgatási bizottsági gyülésen *Holló* Barna szobrász bemutatta a szobor viaszmintázatát. A szobor Tompát mohos sziklán, nyitott könyvvel, kezében nyiló virággal örökíti meg. A mintázat általános tetszést keltett.

Vas. Ujs 1895. 412. l

feldolgozott nemesfémek anyagának fémjelzéseként.

A mű szerzője sokévi kutatásainak anyagát a szakirodalom ugyanilyen tárgyú dolgozatainak eredményeivel egyesítve, 113 város neve alatt csoportosítja. A fejezetek bevezetéseiben összefoglalja 56 önálló ötvöscéh és ötvösöket is magában foglaló, 22 vegyes iparoscéh alakulásának és fejlődésének fontosabb történeti adatait. A jegyek bemutatása kapcsán több mint 900 névszerint meghatározott ötvösmesternek sorolja fel munkáit, illetve ismerteti jegyeit.

Holló Barnabás

Tompa Mihály
rimaszombati
szobrát fentitől
1945 után meg-
semmisítettek.

Szalatnai Rezső

Pozsony: Magyar
Művészet (A Mű-
gyűjtő) 1948. 151. l.

Bridge the business-part quarter of the developed capitalism with the distinguished quarter of the aristocrats, still having their privilages, in Buda.

inerdamaged

T.: 6

A.: 5

27

R i m a s z o m b a t

Tompa Mihály szobra
/Holló Barnabás/

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
287.

M.D.K.

Holló Barnabás.

Szobrász müvész emléktáblát készitett Thököly Imre pihenőhelyén sirkápolnájában Késmárkon.

Thököly sirkápolna Késmárkon.

Városok Lapja. 1908. 3.évf. 21.szám. F.O

Holló Barnabás, szobrász.

Gömörmegye közönsége buzgalommal gyüjt a Rimaszombatban felállitandó Tompa Mihály szoborra. A szobrot H. alkotta és 1899 öszén lesz leleplezve.

Tompa Szobra.
Mücsarnok.1899. 16.sz.244.l.

MDK

Helló Barnabás szobrász

Kolumbán L.: Késmárki Thököly Imre fejedelem nyugvóhelye /ev. templomban/. Vas.Ujs. 1908. 99o.l. képpel.

MDK

Holló Barnabás, szobr.

Thököly sírkápolna Késmárkon. Vállalk. Közl. 1908. okt. 21. 7.l.

MDK

Holló Barnabás szobrász

Vajda János szobra, repr.

Vasárnapi Ujság, 1908. 39.sz. 791 l.

8. Parasztház, földszintes, három-

32 l./

Holló Barnabás

Vas. úp. 1908. 791. l.
(Vajda János szobra,
népekkel)

Vaálon állatottak
fel, lelepl. 1908 bey
fentitől.

MTK

Holló Barna bás, szobrász.

Vajda János jeles Költö szoboremlékét, melyet szülöhelyén Vaál községben óhajtanak felállitani H.B. készitette. Bronz.

Költök emléke. -Vas. Ujs. 1905. 52.évf. 19.sz. 304 l.

Holló Barnabás

készítette Vay Ádám
vajai emlékoszlopát
Az emlék alatt sírbolt
van s 1906-ban ide
helyezték Rákóczi hűsé-
ges marsalljának ham-
vait és régi sírkövét.
Az emlék harasztimész-
kőből készült obeliszk,
melynek nyugati oldalán
Vay bronz mellképe
látható, az oszlop tetejét
turul-madár díszíti.

Forster Rákóczi

29. l. képpel
36. l.

5 %-ának megfelelő bánatpénzr

ide mellékelt.....

..... 19...

.....

mint tanu

.....

mint tanu

MD K

Holló Barnabás ,szobrász

Késmárkon Thököly fejedelem maradványait és szarkofágját az állam [illegible] uj kápolnában elhelyeztetni el. Falában a rodostói sirkövek kapnak helyet , s diszes emléktáblát, kapj megyet H.B. készit el.

Kápolna épitése Késmárkon. -
Vállalkozók Közlönye. 1907 okt. 23. 8.1.

Holló Barnabás, szobrász M.D.K.

készíti a Késmárki Thököly-kápolnában a „fejedelem pihenőhelyét jelölő emléktáblát." Az épületet Schulek Frigyes közreműködésével, Sztehló Ottó tervezte.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

ort. 28. sz. 11. old.

MDK

Holló Barnabás

A Vörösmarty szobor pályatervei. Vas. Ujs. 1902. 657, 659 l. Képpel.

MDK

Holló Barnabás

Vágó Józseffel közös alkotas a Vörösmarty - szobor palyaterve.Repr..

Vasárnapi Ujság 1902. 660.l.

:: Holló Barnabás szobrászművész 1910-ben természet után elkészítette: **Mikszáth Kálmán** mellszobrát.

A kiváló iró egy barátjának ajándéka volt ez a szobor, amelyben Mikszáth Kálmán nagy örömét lelte. Ráismert önmagára, a beszélgető, anekdotázó Mikszáthra. Mély lélektani megfigyelés van ebben a szoborban; benne van Mikszáth csendes, derült kedélye, magyar humora; hogy pedig minden intimitása mellett is monumentálisan hat, arról a tuloldali ábra tájékoztatja az olvasót. Holló Barnabás művét egyharmad életnagyságban most ujra megmintázta, bronzba öntötte és Mikszáth tisztelőinek rendelkezésére bocsátja. Minden példány a művész közvetlen felügyelete alatt a legjobb anyagból készül. Egy példány ára 80 korona. Megrendelhető Holló Barnabásnál, Budapest, I, Várbazár. :: ::

Holló Barnabás
szobrai

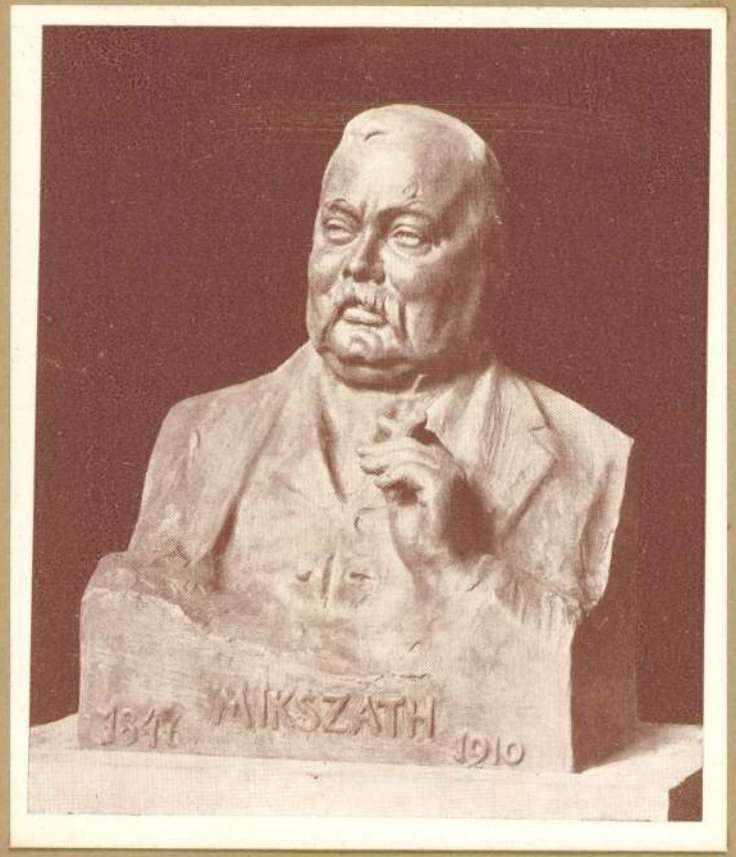
1841
MIKSZATH
1910

Holló Barnabás, szobrára

MDK

Felállították síremlékét.

—: Újabb síremlékek nagy halottaink sírjain 13

Népszabadság, Bp. 1967. dec. 2. [Vidéki]

Holló Barnabás

Szobrai vannak a Kerepesi temetőben

v. l.: A Nemzeti Pantheon megépítése sürgős feladat

Magyar Nemzet 1968 XII. 17

Hollo Barnabás

cod. III dij.
Z

A Zsolnay szobor pájá-
zata. Vasup 1901. 263 l.

~~[illegible]~~

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

Barnabás díjat nyert a pécsi Zsolnay-szobor pályázaton. (Az első díjat nem adták ki.)

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII. évf.
ápr. 17 sz. 7. old.

Holló Barnabás

Ut. 2275

mutázta az alábbi hebrot

Pesti Hirlap
1916. márc. 13.
(A temesvári vas-honvéd.)

Hollós Barnabás

u. 1558.

Budapesti Hírlap

1914. nov. 20. (Erzsébet királyné emlékezete. Márvány relief-jének leleplezése.)

A M. Tud. Akadémia előcsarnokában.

Nyiregyháza, 1914 évi január hó 24-én.

püspök.

Hollós Barnabás

A M. Tud. Akadémia megalapítása a pozsonyi országgyűlésen 1825 nov. 3-án

Bronzrelief

repr.

Om III - 231. l.

ESZTERGOM VÁRMEGYE ALISPÁNJÁTÓL.

39 ebr szám

19

Műemlékek országos Bizottságánál

Budapest

IX. Högyes Endre u. 11

Hivatalból.

Díj átalányozva.

Holló Barnabás

16. **Mikszáth Kálmán nagy mellszobra,** bronz. Mintázta Holló Barnabás (1866—). Jelzése: Holló B. 1910.

17. **Mikszáth Kálmán kis mellszobra,** bronz, Mikszáth 1847—1910 felírattal. Jelzése: Holló Barnabás. Vikár Béla l. tag ajándéka (L. Akad. Ért. 25. k. 147. l.)

Mikszáth-szobra

Divald Akad. palotája

73. l.

Bánya-, kohómérnöki és erdőmérnöki osztályok.

Holló Barnabás

82. **Kőrösi Csoma Sándor** nyelvtudományi író, ázsiai utazó (* 1793 † 1842.). Ruszkiczai márványból faragott szobor; félalak, kezében könyvvel. Holló Barnabás (1866–) műve. Jelzése: Holló B. 1909. Készült Duka Tivadar t. tag 1906. évi javaslatára Rust József udvari tanácsos költségén 1912-ben. Elhelyezését az ülésteremben elrendelte az 1909 május 24-ikén tartott összes ülés. (L. Akad. Ért. 18. k. 233. l., 20. k. 401. l., 21. k. 158. és 597. l. és 23. k. 590. l.)

Díszterem Akad. palotája

70. l.

Holló Barnabás szobrász M.D.K.

Wesselnyi emléktábla /é905/ a Fernciek templomának falán

„reisich Gábor: Bp. városépítésének története a kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig Bp. 19 .. ,105.1.

Holló Barnabás

„A Magyar Tudományos Akadémia alapítása" -

„Wesselényi emléktábla" egész táblás, fekete-fehér fényképreprodukciók. -

Gádor E.: Budapest sobrai, Budapest, 1955.

MDK

Holló Barnabás, szobrászm.

Deák Ferenc ravatalára a palota/Akad./ előcsarnokában boldogult Erzsébet királyné személyesen tette le koszorúját. Ezt örökíti meg H.B. domborműve, elhelyezve az Akad. előcsarnokában. Báró Eötvös Loránd elnök vetette fel az eszmét 1898 szept.9.-én gyászbeszéde kapcsán, melyet Erzsébet királyné merénylet/Genf/ következtében bekövetkezett elhunyta alkalmából tartott.

Szürkésfehér ruskicai márványból faragták, stuccószi mü márványba keretezve. Repr.

Divald: Akadémiai Kalauz. -Az Akadémia emléktáblája. 29-34 l.

MDK

Holló Barnabós, szobrászm.

Erzsébet királyné Deák Ferenc ravatalánál.
Dombormü.

Leleplezték a Tud. Ak

Müvészet. 1914. Két repr. 419,420.l.

Stella Bornabás

Wesselényi Miklós emléktáblája, 1899, bronz, 210 x 350 cm, Kossuth Lajos utca, Dzp. fekete-fehér fotós reprodukció

E. Gádor - Ö. G. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955. 65 l.

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

Készítette a Tud. Akadémia oldalkomlokzatán elhelyezett dombormüvet, mely az Akadémia alapitását ábrázolja, s amelyet Széchényi István születésének századik évfordulóján, 1892. szept. 21-én leplezték le.

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Heti Értesitője, Bp.
1893. XII. évf. 16. old. 1 szöv. á.

Holló Barnabás

MDK

Az Akadémia megalapitását ábrázoló reliefje.
az 1838-iki árviz dombormüve/Ferenciek templomán
nak falán./

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet
története. Bp. 1906.

MDK

Holló Barnabás, szobrászm.

Az Akadémia alapitásának megörökitésére emléktáblát készitett. Leleplezését eredetileg 1891 nov.21.-re tervezték, de valójában 1893-ban következett be. /1825 nov. 3. volt az akadémia megalapitása. Széchenyi felszólalásának jelenetét örökitette meg H.B.- A. Berschoner-cég öntötte bronzba.
/Pulszky Károly: Az Akadémia szerepe a képzőművészetek fejlesztésében. Akad. Ert. 3.k.333.l. /

Divald: Akadémiai kalauz. -Az Akadémia emléktáblája.
29-34 l.

Holló Barnabás (2

Megőrült 1916. ~~elején~~ áprilisában.
A piaristák részére készült
Szenthászló szobrának
mintáját összetörte, Rá-
koci lovas szobrának fe-
jét lefűrészelte. A Rin-
ger szanatorimuba vitték
s most is ott tartozkodik.

s mint 1.tétel-nél	5	.25 ✓	Szv. Ind.reggel. Érk.este.
ely-Budapest	5	.25 ✓	
á ~~7~~.-	~~133~~ 329	.-- ✓	
ét alkalommal	2	.-- ✓	

Giz. –
~~711~~ .00 , azaz

eget felvettem.
9 pengő napidijból 2 pengő azon
rás miatti sürgős munka követelt.
mozaik-maradványok megrögzitése
osságot a munka befejezése után
diságos túlmunkát követelt.

Méri István

;os
1

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
KIFIZETENDŐ.
elnök

IV/a 56. tétel. Ifj. Kellner Ernő, Budapest. 85308

Holló Barnabás
szobrai

Holló Barnabás Ströbl-Alajos
növendéke volt.

Hollo Barnabás szobrász

51 éve halt meg

Népszava 1968 november 2
4. old

Holló Barnabás szobrász

103 éve született

Nagyszava 1969 Május 16
4. old.

Holló Barnabás

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
1971 MÁJ 16

ÉVFORDULÓK

BÁTHY ANNA
Kossuth-díjas énekesnő, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze 9 esztendeje halt meg

GYAGYOVSZKY EMIL
költő, újságíró, műfordító, a Népszava egykori munkatársa 10 esztendeje halt meg

HOLLÓ BARNABÁS
szobrászművész születésének 105. évfordulója

LEOPOLD AUENBURGER
osztrák orvos, aki felfedezte kora új vizsgálati módszerét, a mellkas-kopogtatást, 162 esztendeje halt meg

SOMOGYI BÉLA
tanító, újságíró, a Népszava egykori szerkesztője születésének 103. évfordulója

FEKETEHÁZY JÁNOS
mérnök, a szegedi Tisza-híd és a budapesti Szabadság-híd tervezője 129 esztendeje született

SANDRO BOTTICELLI
a XV. század egyik legjelentősebb firenzei festője 461 esztendeje halt meg

BALÁZS BÉLA
költő, író, filmesztéta, a Valahol Európában című nagysikerű film alkotója hálálának 22. évfordulója

E. JENNER
angol orvos, a himlő elleni védőoltás felfedezője 222 esztendeje született

HENRI BARBUSSE
francia kommunista író és publicista születésének 98. évfordulója

IRINYI JÁNOS
kémikus, a foszforos gyufa magyar feltalálója 154 esztendeje született

KLAPKA GYÖRGY
honvéd tábornok, emlékiratíró halálának 79. évfordulója

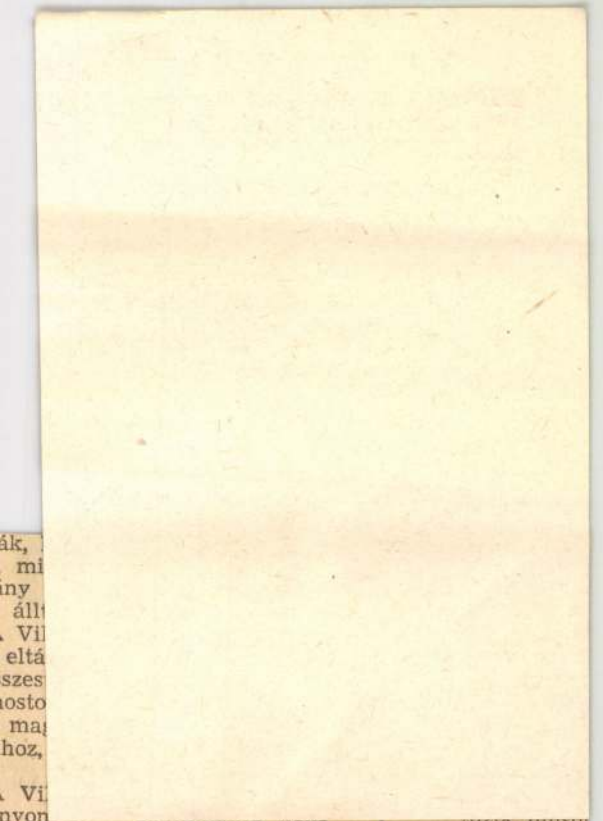

a cigányoknak és meg is
a, hogy mit. Valami régi gye-
i nóta volt, amire az apja
áfogta, hogy az az ő nótája.
a csak mosolygott, mosolygott
volt egyetlen zavaró gondo-
ézte a forgolódó párokat, meg-
ült a lelke.
kor éppen megkívánta maga
ncot, megállt előtte egy rokon
és apjától, anyjától illendően
. Vilma nyugodtan állt föl,
odó örömmel nyújtotta kezét,
g annyi időt szakított, hogy
lopva körülnézzen, hogy is
tánc, mások hogyan járják?

A 20 eszte
Állami N
„Örökzöld"
dalmas) cí
kétszer mut
gitszigeten.
ból hazán
Krasznojars
együttes lé
idei vendég
bán három
tartanak, ki
dégművészel
désével. A
egy-egy
Orianna Sa

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

nevét Benczur Gyula nagyobbik Mikszáth portréjával kapcsolatban említi a szerző, mint amelyhez az a fényrép is alapul szolgált, mely Holló Barnabás műtermében készült, s amelyen a nádfotelben ülő derűs arcú író látható, amint jubileumi mellszobrához modellt ül.

Méreiné Juhász Margit: Miről festette Benczur Gyula Mikszáth nagy- és kis portréját?

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1964. XIII.évf.
1. sz. 29. old. /3 szöv.á./

MDK

Holló Barnabás, szobrászm.

a M.T.Akadémia megbizásából dombormüben örökitette meg az alapitás emlékezetes pillanatát, mikor az ifju huszárkapitány -Széchenyi- a pozsonyi országgyülésen lelkesen felszólal.

ifj. Vayer Lajos: Széchenyi István képmásai.
Tükör.1941. szept. 9.évf.9.sz. 423.l.

Singer Albert

Budapestnek egyik köztiszteletben álló polgára, aki életének javarészét a kereskedői pályán töltötte, ahol becsülést és elismerést szerzett a tisztes munkának, halt meg ezen a héten, nyolcvanegy éves korában. Singer Albert abban is ritka kivétel volt, hogy miután vagyont szerzett, nem törekedett annak mindenáron való megsokszorosítására, hanem ötvenéves korában visszavonulva a kereskedői élettől megkezdte annak a nemes eszmének megvalósítását, hogy ezentúl csak családjának és embertársainak élt. A jótékonyságot gyakorolta, még pedig úgy, hogy csakis azok tudtak áldásos működéséről, akiket jósága és emberszeretete fölkeresett.

Az Uj Időkhöz az a bennső kapocs fűzte, hogy mint a Singer és Wolfner-cég egyik főnökének Singer Sándornak édesatyja, a cég alapításánál bölcs tanácscsal és bőséges tapasztalásával segédkezett, nemkülönben lapunk alapítását is előmozdította ebben az irányban. Kedden volt a temetése, s jóllehet végső akarata értelmében elmaradt minden külső pompa, annál több volt a mélyen érzett szeretet és kegyelet megnyilatkozása. A szeretet bőséges forrása volt az ő szíve, a jelleme pedig hűséges tükre számos polgári erénynek, amelyek a föltünést sohasem keresték, de annál áldásosabban hatottak azokra, akikkel érintkezett.

Titánia

Költemények. Írta Martos Ferenc. Kiadta az Athenaeum.

Shakespeare tündérkirálynéjának ajánlja, róla nevezi el legújabb verseskötetét Martos Ferenc. Az örök vágy, amely minden poétát epeszti, hogy legalább álmában láthassa azt a világot, „ahol faun és driád víg táncra kel“, a görög világot, a megelevenedő márvány babérlombos világát, az a vágy megszólal Martosnak e kötetében is.

De azért modern poéta ő minden ízében. A ki nem elégíthető vágyakozás költői lelkének alapérzése. Még ha egy csoda folytán bele is kerülne Titánia országába és szívna magába „illatot s derüt, napfényt, amely égetőn sugároz és holdezüstöt, amely lehűt“, még akkor is tombolna benne a soha ki nem elégíthető érzés. Akkor meg bizonyára visszakívánkoznék az örökké tartó tavaszból a zord valóba, a szürke ködgomolyba, amely most eltaszítja magától.

Ez a lázas nyugtalanság, amely szinte szétfeszíti a harmonikus strófák keretét, benne van Martos minden versében. Mert a modern poéta nem áll fölötte a hőseinek és alakjainak, mint a régi, aki egy kisebbrendü olimpi istenség volt és beérte azzal, hogy megfestette a lelki életüket, a viselt dolgaikat, de máskülönben nem érzett velük együtt, hanem csak anyagnak tekintette őket, amely éppen elég jó, elég értékes arra, hogy a felsőbbrendü mester keze földolgozza. A modern költő ellenben együtt él a hőseivel, érzelmi életének egy részét bennük éli, rájuk nyomja a saját szubjektivitásának bélyegét és akár Titániáról zeng, aki csupa derü, akinek ajka méz, akár az egyszerü munkásról, aki fellázad a társadalmi rend igazságtalansága ellen („Rózsák a hóban“), akár az ironia hangján ostorozza a társadalmi félszegségeket („Regény“), mindig a maga fájdalmát, vágyakozását, önmagával meg nem férő érzését tükrözi bennök.

Martosnak ez a vonás önkénytelen megrajzolása és kidomborítása nagyon jól sikerült és azért is mindig egészen modern poéta — a jobbak közül való ott is, ahol az antik világban keresi a témáit. Tán legjobban sikerült neki kifejezésre juttatni azt abban a versében, amelyet mutatóba közlünk kötetéből.

PSYCHÉT MEGÖLTÉK

Rálestek a sűrű berekben,
Hol halkan csobban az ér,
Mikor épp korsóval a kézben
Lesuhant egy korty italér.'
Ragyogó szép éjszaka volt,
Csillagkoszorus telihold,
Csalogánydal, enyhe, derült ég —
Amikor Psychét megölték.

A füzek alatt, ahol Ámor
Furulyázva lesett Psychére,
Rátörtek a gyilkosok, ottan
Hullott ki biborszínü vére,
Megföstve a parti mohot.
Forró szíve ott dobogott
Végsőt. Győzött a gyülölség, —
Psychét, Psychét megölték!

Piroshaju, szívtelen asszony
Harapá ketté a nyakát,
Beesettszemü démoni lányok
Tépték ki a hajfonatát.
Vén és fiatal kufárok
Csapatja köröttük károg,
Várják, lesik, él-e, piheg még? —
Psychét, a szegényt, megölték.

Én messze valék azon éjen,
Magam egy nagy kert közepén,
Mikor lekonyultak a rózsák
S a menny beborult feketén.
Nyöszörögtek a lombok, a léget
Zokogó sóhajok betölték . . .
És majd kiszakadt szívem, úgy vert,
Amikor Psychét megölték!

. . . Egy hajdankori poéta beérte volna azzal, hogy leírja Psyche halálát és azt, hogyan hatott az a nagy természetre, a fákra, a madarakra, a többi emberre, de a saját alakját és érzését nem vitte volna bele. A modern költő ellenben, aki Martosban él, kiegészíti a képet — tán csökkenti is egy kicsit a hatását? — azzal, hogy a maga érzését festi meg ebben a két sorban:

És majd kiszakadt szívem, úgy vert,
Amikor Psychét megölték . . .

T. R.

Nyelvészeti füzetek. Simonyi Zsigmond, a Magyar Nyelvőr szerkesztője, a Nyelvőr mellett egy új gyüjteményt ad ki időhöz nem kötött füzetekben: nyelvtörténeti és nyelvjárási tanulmányokat, nyelvtani s nyelvhelyességi értekezéseket, továbbá nyelvészeti kézikönyveket és forrásműveket. Most jelent meg az első négy füzet a következő tartalommal: A magyar szórend Simonyi Zsigmondtól. Márton József mint szótáríró Simai Ödöntől. A mondatrészek viszonya Brassai mondatelméletében Kocsis Lénárdtól. Tréfás népmesék és adomák, nyelvjárási olvasókönyv Simonyi Zsigmondtól. E füzetek az Athenaeumban és minden könyvkereskedésben kaphatók. Egy-egy füzet ára másfél orona.

A könyvtári tudományok célja és föladata Magyarországon. Egy 25 oldalas kis füzetben ír erről a fontos tárgyról Gyalui Farkas. Tanulmánya oda lyukad ki, hogy a könyvtár Magyarországon voltaképpen fontos fegyvere a magyarságnak a gyanus elemekkel szemben s azért a könyvtár speciális tudományát erősen mívelni kellene. Ez igaz, de fájdalom nagyon lassan ösmertetik el. Gyalui okos és életrevaló tervét nem szabadna levenni a napirendről. Talán megérjük még mi is, hogy a könyvtár tudománya katedrát kap a hazai egyetemeken, ahogy a külföldön már régen kapott.

Holló Barnabás műve
Bocskai István szobra a köröndön

Uj Idők 1903. IX. 16.

Egy asszony

Regény. Írta Vári Dezső

Vári Dezső neve, úgy gondolom, még egészen új a regényírás terén, eddig legalább nem találkoztam vele. Annál inkább meglepett az a készség, amelylyel sorompóba lépett. „Egy asszony“ című regénye, amely megjelent Singer és Wolfner kiadásában, azt a benyomást teszi, mintha legalább is már egy féltucat regény volna „mögötte“.

Egy olyan regényíró munkája az, aki nem törődik sokat a meseszövéssel, hanem csupán arra használja, hogy beállítson egy vagy két alakot és elmondassa velük a nézetét bizonyos dolgokról. Vári Dezső az ő hősében az ingadozó, érzéseinek hullámzásában partra vergődni nem tudó férfiut rajzolja, hősnőjében pedig egy asszonyt, aki nagyravágyásának feláldozza a szerelmét és amikor célt ért, akkor látja be, hogy nem nyert a cserén, hanem mindent feláldozott.

A mese röviden ez: egy fiatal és szép asszony, aki eszes is, megismerkedik a vasuton egy Amerikában meggazdagodott magyar emberrel, aki hazajött, hogy a leányát itthon férjhez adja. A szép asszonyban minden habozás nélkül feltámad az az elhatározás, hogy a gazdag férfiuhoz feleségül megy, a titkos vőlegényét pedig összeházasítja Littke Péter leányával. Az utóbbi kettő könnyü préda, mert a szép asszony varázsa egészen körülfogja őket, de a vőlegény nem adja meg magát olyan könnyen. A szép asszony megfizeti neki a legnagyobb díjat, amit szép asszony fizethet és a két házasság létre jön.

Ámde, ahogy a fiatal pár hazajön nászútjáról, a szép asszony ismét jelentkezik. Most, hogy megvan a pénz, a gazdagság, a fényüzés, a szive — tán inkább a vére? — jelentkezik és követeli a jogát. A fiatal férj védekezik minden erejéből, de a vége mégis az, hogy nem tud ellenállni. Az a bizonyos véletlen, amely a regényirókat hej de sokszor kisegíti a zavarból, azt akarja, hogy Böske, Littke Péter leánya, meglátja őket bizalmas együttlétben. A kiábrándulás olyan rettenetes hatással van rá, hogy vízbe öli magát.

A bűnbánó férj Budapestre viszi a lelke mardosását, de ez nem tart nála sokáig. A régi bűne pár hét mulva visszakergeti a falura a szép cinkostárshoz. De ez már most nem akar róla tudni. „Akkor hagytál cserbe, amikor legnagyobb szükségem volt rád, most már mehetsz“: ez körülbelül a kölcsönös kimagyarázás eredménye. S a kétszeresen hoppon maradt ifju visszamegy hivatalába és azzal könnyít a lelkén, hogy amikor Littke Péter ráhagyja vagyonának egy részét, azt jótékony alapítványokra adja oda.

A mese tehát nem túlságosan érdekes, de annál gondosabb a benne szereplő alakok jellemrajza. Olyan minuciózus, alapos és „tiszta munka“, hogy fenn tudja tartani az érdeklődést a mese ellenére is. Van egy sereg szép természetleírás is, a quarnerói és a falusi élet megfestése csaknem emlékeztet a hollandus mesterek munkájára, akiknek a „milieu“ már cseppet sem volt ismeretlen fogalom. Aki a komoly törekvésnek barátja, szép igéretet lát ebben a regényben.

Ligeti Juliska mint Annuska Gárdonyi Gézának „Annuska“ cimü vigjátékában

Téli mese

No gyerekek, az idén nem lehet panasztok. Gyönyörü tél van. Ezt a havat Mednyánszky sem tudná melegebb tónusokkal megfesteni. Még a Szerecsen-utca is fehérre van festve. A kis mozdulatlan ujságárus-lánykák valóságos Murilló-angyalkák. Hátha még megfésülködnének . . .

Szép tőletek, hogy eljöttök hozzám, az öreg hó-bácsihoz. Persze, ti nem járhattok korcsolyázni. Az drága sport, kivált Budapesten. Tizenhat forintot kell fizetni. Hja, gyerekek, a részvényesek is élni akarnak. Sok a kiadásuk: koncert, színház, bál, zsúr . . . Némelyik azt se tudja, hol áll a feje. De azért ne búsuljatok miattuk. Te Gyuri, csak nem fogsz pityeregni. Ne félj semmit, a részvényes megél a jég hátán is. Főképp a korcsolya-Egylet részvényese. Ördöngös fickók! Úgy árulják a jeget, mint a buzát, határidőre . . . Hahaha! De ezt ti nem értitek. Ti a megfagyott havon is tudtok korcsolyázni, Néha felbuktok, néha betöritek az orrotokat, se baj! Csak a cipőt ne szagassátok, mert az pénzbe kerül . . .

Tudom, hogy szánkázni is szeretnétek. Hja, gyerekek, az nagy sor . . . Budapesten a miniszterelnök sem szánkázik. Ha nagyon megkívánja, haza szökik Rátótra. Itt az drága sport. Mert a szán csuszik, röpül, farol. Egykettőre beleütközik a villamosba, a szemeteskocsiba vagy az autombilba. Igazán csodálom, hogy még nincsenek autombil-szánkók. Ez nagyon föllendítené a mentőipart . . .

A te apádnak, Gyuri, jó dolga van. Kocsis a hóekén. Némi fantáziával azt hiheti, hogy szánkázik. Ha jól viseled magadat, idővel te is kaphatsz egy hóekét. Hajthatod reggeltől estig. Gyi te sárga, gyi te fakó! Pompás mulatság, ugy-e?

Nini tavaly óta jól megnőttetek. Az orcátok pufókabb, pirosabb. Persze tavaly alig volt hó. Az baj. Nagy baj.

Képzeljétek, a minap egy ujság akadt a kezembe. Ha hóember vagyok is, érdeklődöm az emberiség fejlődése iránt. Legjobban szeretem az ujságokban a Különféle rovatot olvasni. Az a legtanulságosabb rovat. Abból tanultam meg, hogy kell mákot szárítani és rákot gyógyítani. Az ilyesmit jó tudni. Az ember sohasem tudhatja, hogy mikor veheti hasznát. Még a hóember is . . .

Hát mondom, forgattam az ujságot. A színházi rovatot csak futólag néztem át, mert színházba nem járok; nem mintha nem méltányolnám az előadó művészetet, de mindig attól tartok, hogy elolvadok. Nézem a Különféle rovatot s egyszerre szemembe ötlik a következő cím: „Hogy lehet a hóval befüteni?!“ Hangosan fölkacagtam. Ördöngős riporter, — gondoltam, miket hazudik ez!

Elolvastam. Nohát gyerekek, egy szó hazugság sem volt abban. Hallgassatok ide. Itt van az ujság. Fel fogom nektek olvasni.

Azzal a hóember kivett egy ócska ujságlapot és olvasta, amint következik:

„A kis Péternek gonosz mostoha apja volt. Korrán reggel fölcibálta az ágyból és igy szólott hozzá:

— Eredj a kültelki nagy szénraktárhoz, lesd meg, mikor távoznak a munkások és lopd tele ezt a zsákot szénnel. Ha üresen hozod vissza a zsákot, téged kötlek bele.

A kis Péter nagyon félt a zsáktól, de még jobban a rendőrbácsitól. Egy óráig ődöngött az utcákon, amelyek térdig voltak ellepve hóval. Végre megszólította egy napszámos.

— Hé, te kölyök, nem jönnél el havat lapátolni, kapsz estig negyven krajcárt.

A kis Péter örömmel mondott igent s estig megszerezte a negyven krajcárt. A pénzzel bement egy szenesboltba és vett szenet. Aztán szépen hazacipelte. Ez igy tartott két hétig s a kis Péter mindig azt mondta otthon, hogy lopta a szenet. Tegnapelőtt elfogták a gonosz mostohaapát, aki a vallatás alatt azt is elárulta, hogy mostoha fia szenet lop mindennap. A kis Pétert is bevitték a rendőrséghez éppen akkor, mikor a szenes zsákot cipelte haza. Minden kitudódott, s a kis Pétert egy gazdag hentes fölfogadta inasnak. Azóta már meg is hizott az oldalastól . . .“

Nos, gyerekek, kérdezte a hóember, mit szóltok hozzá? Ugy-e szép történet? Ugy-e hogy a hóval is lehet befűteni? Azért mondom, hogy az ujságokban csak a Különféle rovatot olvassátok . . . Mert ha nem is igaz, ami abban van, de rójjátok a fületek mögé: Si non e vero, e ben trovato . . .

De most menjetek haza. Nem akarom, hogy miattam kikapjatok. Tudom, jól fog esni a sült kolompér . . . szinte érzem a szagát . . . szervusz gyerekek. Holnap megint eljöhettek . . . Itt leszek, ha el nem olvadok . . .

1968 NOV 15

Holló Barnabás

1021

„Kitekintés" a honismereti mozgalomban

Évekkel ezelőtt született kapcsolatról beszél *Kovács János* helytörténész Salgótarjánban, a Nógrád megyei Munkásmozgalmi Múzeumban: Borsod és Nógrád helytörténészeinek kapcsolatáról. E kapcsolatot persze, jóval megelőzték az időben mások. *Golup Rudolf* munkásmozgalmi mártír például az ózdi járásban levő Arló községben született. Salgótarjánban 1944. október 15 után a bányászokat ellenállásra szervezte. *Szőnyi Márton* partizánparancsnok ugyancsak az ózdi járásban levő Kissikátorban halt meg. De a járásból indult *Szontágh Tamás* is, aki a bakonyi vörös földben elsőnek fedezte fel a bauxitot, vagy *Holló Barnabás*, az országban is ismert nevű szobrászművész, s még sorolhatnánk.

Mindezt az ózdi járási honismereti kör tagjainak is elmondotta nemrég *Kovács János*, akit *É. Kovács László*, a Kelemér községben levő Tompa-emlékmúzeumon belül működő járási honismereti kör vezetője hívott meg körükbe. Az északi országrész megyéi, járásai között szorosabbá váló kapcsolat módot nyújt arra, hogy színvonalasabbá, tartalmasabbá váljon a honismereti tevékenység, amely így a legszűkebb hazát is egyfajta tágabb egységen belül vizsgálhatja. Olyan történelmi események, összefüggések jobb megértésére kerülhet így sor, amelyek tanulmányozása a „belterjes" járási, megyei honismereti tevékenység során aligha lenne lehetséges. Mindez pedig, végső soron, a szocialista hazafiságra nevelés korszerűbb módszerelt teszi lehetővé a helytörténészek számára is.

S a „kitekintés" egyéb lehetőségei?

Kovács János tájékoztatása szerint, a közelmúltban jelentkezett Orosháza. Kérésük: a jövő nyáron szeretnének tíz fiatal honismereti köri tagot Nógrád megyébe küldeni, innen pedig ők várnának szívesen ugyancsak tíz fiatalt. Jelentős ez a javulás, mert Nógrádban is szükséges növelni középiskolai honismereti szakkörök számát, s egy, a megyétől távolabb eső országrészben való kutatás lehetősége mindig vonzó és tanulságos az ifjú kutatók számára. Ezt a honismereti táborokban szerzett tapasztalatok is bizonyítják. Természetesen, az is szükséges lenne, hogy az e körben tevékenykedő fiatalok tanév közben is legalább néhány napot „kint" tölthessenek a megye falvaiban, ahol bekapcsolódhatnának a falukutató mozgalomba. E körökben ugyanis rendkívül fontos a „gyakorlat", a mozgás.

Végül, még egy érdekes kezdeményezésről hallottunk. Az MSZMP Nógrád megyei Bizottságának felkérésére a honismereti szakbizottság most javaslatot készít a megye barátai körének szervezéséről. E „klub" tagjai az ország politikai, gazdasági, kulturális, művészeti stb. életében szerepet játszó neves személyiségek lennének, akik Nógrád megyéből származtak, s akik még mindig kapcsolatot tartanak, illetve keresik a kapcsolat lehetőségét a szűkebb hazával.

(te)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÓGRÁD

Egy hét a R... T...

1968. NOVEMBER 18-tól NO...

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.15: Daljátékokból.
8.10: Önéletrajz. Riport Radics Károly tanárral.
9.25: A hét előadóművészei: Giovanni Martinelli — az Amadeus vonósnégyes. Kecskeméti István előadása.
10.10: Óvodások műsora.
10.30: Janny József népi zenekara játszik, Virágos Mihály énekel.
11.00: Iskolarádió.
11.35: Larisza Nyikityina és Josef Metternich énekel.
12.10: Tánczenei koktél.
13.00: A világgazdaság hírei.
13.05: Hirdetőműsor.
13.16: Zenekari muzsika.
14.00: Új generáció a romániai magyar lírában.
14.18: Lüzisztrate. Részletek Dendrino operettjéből.
14.40: Tudományok.
15.15: Színes népi muzsika.
15.55: Válaszolunk hallgatóinknak!
16.10: Harsan a kürtszó.
16.53: A budapesti nemzetközi műfordító konferenciáról.
17.05: Külpolitikai figyelő.
17.20: Ilosfalvy Róbert énekel.
17.45: Húszas Stúdió Somogyban. Mi a szerelem?
19.25: Sporthíradó.
19.35: Kapcsoljuk az Erkel Színházat. A Magyar Állami Hangversenyzenekar hangversenye.
Közben:
Kb. 20.20: Legkedvesebb verseim. Elmondja Avar István. (Ism.).
Kb. 20.40: A hangversenyközvetítés folytatása.
Kb. 21.25: Népdalcsokor.
22.20: Johann Strauss-melódiák.
22.45: A kor embere. Jegyzet.
23.00: Báthory Zsigmond. Részletek Horusitzky Zoltán operájából.
23.40: Könnyűzene.

PETŐFI RÁDIÓ:

10.00: Régi angol kórusmuzsika
10.16: Irodalmi Színpadi Napok Balassagyarmaton.
10.46: Zenekari muzsika.
11.35: Füst. Vidám zenés műsor a dohányzásról.
12.15: Az Amadeus vonósnégyes Mozart-műveket játszik.
12.57: Gazdaszemmel hazánk mezőgazdaságáról.
13.22: Tánczene.
14.00: Kettőtől hatig...
18.10: A Magyar Rádió és Televízió énekkara énekel.
18.20: A carbonari mozgalom.
18.57: Új operalemezeinkből.
20.30: Magyar fiatalok az NDK-ban. Riport.
21.30: Tánczene.
22.01: Az Amadeus vonósnégyes Mozart-műveket játszik.

SZERDA

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.20: Könnyűzene.
8.35: Muszorgszkij: Borisz Godunov — Korcsmajelenet.
8.59: Orvosi tanácsok: a gyógyszerpókról.
9.04: Vadászlakoma. Zenés dalos áldomás. (Ism.).
9.34: Út a határtalanba. Az örökmozgás. (Ism.).
10.10: Anfal István zongorázik. Svéd Sándor énekel.
11.00: Iskolarádió.
11.30: A Szabó család. (Ism.)
12.15: Tánczenei koktél.
13.00: A világgazdaság hírei.
13.05: Válaszolunk hallgatóinknak!
13.21: Paganini: a-moll hegedűverseny.
13.54: Nőkről nőknek. Nő a színházban.
14.24: Kóruspodium.
14.34: Házy Erzsébet és Korondy György operettdalokat énekel.
15.15: Iskolarádió.
15.35: Dalok emlékezete. I. rész.
16.22: Régi magyar dalok.
16.38: A történelem tanúi. Lengyel József. I. rész.
16.42: Régi magyar dalok.
17.20: A zene ifjú barátai.
17.40: Van új a Nap alatt.
17.55: Benjamino Gigli énekel, Starker János gordonkázik.
18.13: Magnósok, figyelem! (Ism.).
19.30: Giovanni Martinelli Verdi-áriákat énekel.
19.43: Díszszemle. Szilágyi György dokumentumjátéka.
21.00: Mindent a hallgatóért. Különleges zenei kérdések, kívánságok műsora.
22.20: Rossini-ciklus. A házassági szerződés. Egyfelvonásos vígopera.
23.44: Nóták.

PETŐFI RÁDIÓ:

10.00: A gerolsteini nagyhercegnő. Részletek Offenbach operettjéből.
11.17: Szimfonikus zene.
12.15: Beszélgetés egy versről. Benjamin László: Nem adhatsz többet.
12.35: Meyerbeer operáiból.
13.17: Könnyűzenei híradó. (Ism.).
14.00: Kettőtől hatig...
18.05: Közvetítés az Ü. Dózsa — Aris Saloniki VVK. vissza-

MDK

Holló Barnabás

Képzőművészet 1932. 52. sz. 153.l.

Holló Barnabás

Alsóhangonyban született 1866-ban, Budapesten halt meg 1917-ben. Strábl Alajos mesteriskolájában tanult. Főleg történelmi témákat és portrépzobrokat mintázott.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 31 l.

Holló Barnabás

Budapesten Rivül felállított emlékszobrai: Tompa Mihály (Rimaszombat), Vajda János (Vál), Bocskai István (Hajdubőszörmény). Bpesten felállított Toldi szobra az ostrom alatt elpusztult.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 311.

Stoltz Barnabás

„A Magyar Tudományos Akadémia alapítása", V. ker. Akadémia utca, a M. Tud. Akadémia falán, 1893 helyezték el. Bronz domborműu, 1,70 m magas, szelessége 4,40 m.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 31 l.

Stollé Barnabás

Az emlék létesítésének terve már a 60-as években felvetődött. A megbízásra végül is Széchenyi születésének 100 évfordulója (1891) adta meg az indítékot.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 31 l.

Hollós Barnabás

A Magyar Tudományos Akadémia alapítása c. emlékmű költségeit a M. T. A. és Széchenyi által alapított intézmények vállalták.

Gyóni E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 31 l.

Holló Barnabás

Bocskai István, VI. ker. Sztálin út, Körönd, 1903 ban állították fel, bronz, 2,80 m. magas, talapzat mészkő, 3.30 m. magas.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 31 l.

Holló Barnabás

Bocskay szobrának elhéjzítésére 1898-ban kapott megbízást. A mű az I. Ferenc József által hijelölt un. tíz királyszobor egyike.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 31 l.

Holló Barnabás

Millacher-kút (Lajos kútja) I. ker. Fő utca, Corvin tér, 1904-ben állítottak fel. A csoport bronz, 2,65 m magas, a kút anyaga mészkő, 4,25 m magas.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 31 l.

Holló Barnabás

9

Millacher pódavízgyáros 20.000. frt-
hagyott egy budai kút létesítésére,
a hárompor megismételt pályázat
után kapta meg a fent művész a meg-
bízást.

Gádor E.: Budapest pobrai, Buda-
pest, 1955. 31 l.

Hollo Barnabás 10

Wesselényi-emléktáblája. V. ker. Kossuth Lajos utca, Ferences templom falán, 1905-ben helyezték el. Domborművű, bronz, 2,10 m. magas, szélessége 3.50 cm.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955 311.

Stolló Barnabás

A Főváros 1892-ben bízta meg Barnabást, hogy Wesselényi Miklósnak az 1838-i nagy pesti árvíz hősi mentőjének emlékére dombormüvet készítsen. A mü 1899-ben készült el.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 31 l.

Stolló Barnabás 12

Greguss Ágost, I. ker. Lovas út, 1913-
ban állították fel, a mellszobor bronz,
talapzat mészkő, 1,40 m. magas, a
talapzat 2,20 m.

Gádor E.: Budapest szobrai, Buda-
pest, 1955. 32 l.

Holló Barnabás

13

Greguss A. szobrát a bpesti Tudományegyetem tanítványainak kezdeményezésére országos gyűjtésből állították fel.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 32 l.

M.D.K.

Halló Barnabás, szobrász

kapott megrendelést a piaristák váci-utcai épületcsoportjának nagy kápolnájában két baloldali mellékoltár alakjának: szt. István, ci szt. László szobrának elkészítésére, melyek betegsége, majd elhúnyta folytán Istók János műveiként valósultak meg.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1918.évf. 41. sz. 323. old.

Holló Barnabás

Vred

Vas. Ujs. 1891. 193 l.
(A Király látogatásai.)

Strobl Alajos tanársegédje volt a szobrászati mester-szkolában.

Holló Barnabás

wod

z

Zimmermann Ágostondr.

A lovas-nobrok lovai.
Adatok a ló plasztikus ábrázolásához.
Különlenyomat a Szent
György c. folyóiratból.
Bp. 1928.
53 l.

Áfahértó, tpl

2

Holló Barnabás

1915. Ráth György-tele
1200 k-ás díj
Mellszobor tanulmány

1917. Ráth György-díj
II. Rákóczi Ferenc
lovaszobra.

Peregrinusok V. 250.

Hollós Barnabás

Toldi Miklós a farkasokkal c. művére
Milánóban aranyérmet kapott.

~~Fejér vármegye VI. 16.~~

Holló B.

1915. Ráth-díj Mell-szobor tanulmányai.

1916. tavaszán sorvasztó betegség előhalottá tette s 1917. meghalt.

~~Fokos baltár, browskori~~ VI. 17

Holló Barnabás

II. Lajos halála c. bronzszobra az alábbi gyűjteményben.

vód

Klösz György és Fia Budapest

Fejes György dr. A pécsi múzeum hadtörténelmi anyaga.

Historia 1928.

7-8. sz. 84. l.

LEVELEZŐ-LAP.

HAGGENMACHER
DREHER ANTAL SERFŐZDÉI
ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNY-SERFŐZŐDE

M.D.K.

Holló Barnabás

szobrász

Az Akadémia épületének oldalfalán van egy domborműve az Akadémia alapítását ábrázolja.

Budapest und Umgebung. Budapest. 32 l.

Hollós Barnabás

Szobrász

M.D.K.

A Wesselényi - emléktábla, domborműve, a Ferencek temploma külső falában van elhelyezve

Budapest und Umgebung. Budapest. 31 l.

Holló Barnabás

szobrász

M.D.K.

692) Testőr pliszben

693) Rokokó férfi

694) II. Rákóczi Ferenc

Egyéb közvagyonból elveszett műtárgyak jegyzéke - 49 -
Bp. 1952.

1628. Holló Barnabás.

Sz. Alsóhangonyban 1866 május 16-án.

II. Lajos halála.

A balrafordult és hátsó bal lábával megcsúszott lovon ábrázolt király visszahanyatlóban és leeső helyzetben látható. Jobb kezével a kantárszár egyik felét, baljával a nyeregtartó szíját ragadta meg. Tollas sisakjának arczvédőjét feltolta, vértje alatt pánczéling látszik, oldalán kardhüvely lóg. A Csele patak innenső partján vízinövényzet díszlik. Jelzése alól jobbra: »*Holló*«.

Bronz-szobor, méretei a talapzatnak magasságban 140, hosszaságban 92 és szélességben 61 cm. — Vétetett az 1898 május 18-iki 29527 sz. engedély szerint 2000 K-án. — Az 1898 deczember 31-iki sz. leirat és az 1899 április 5-iki előterjesztés (105–899) értelmében az 1899 május 12-iki 25862 sz. rendelet szerint 1600 K költséggel bronzba öntetett (248–899).

— Elszámoltatott 1898 október 23-án (199–898) és 1899 május 30-án (268–899). — Az elszámolást jóváhagyta az 1898 október 28-iki 9627 (361–898) és az 1899 augusztus 9-iki 6629 (518–899) szvsz. határozat.

Jegyzet. Az 1903 október 20-iki felterjesztés (459–903) és az 1903 deczember 5-iki 83212 sz. utasítás alapján 1904 február 12-én (42–904) ideiglenes állami letétül a Pécs városi múzeumnak adatott át (833–903). — Az átadást tudomásul vette az 1904 szeptember 12-iki 75469 sz. határozat.

III 3 – 52

Pl.

Vétel 1898

Holló Barnabás
rovása

M.D.K.

Bocskay rovása.

Budapest und Umgebung. Budapest. 38l.

MDK

Holló Barnabás szobrász
Toldi, szobor

A névtelen katona sirja... Épitő Ipar - Épitő Müv.
1928, aug. 1. 119 l.

K. D-K.

HOLLÓ Barnabás szobrai

Bp. Várpalota

Tavasz és Nyár

Ybl Buda 276.

Holló Barnabás
Az előörs, bronz

Az 1904-iki téli tárlat. 8 l.

Hollós Barnabás

wód

A Gyűjtő. 1912. 3-4 sz
166 l.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ...

tésénél ...

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ..., 191 ...

.....

tanu.

.....

tanu.

Apám azt tartotta, hogy megér egy falut!... Bűvös ereje van, elmúlasztja a szédülést. Neked adom.

Orsolya: Megyek, kis Évikém, (ujjára vonja a gyűrűt) küldöm Goricia kegyelmes grófját! (Indul, majd visszafordul:) Mondd, rendbe hozzam a menyasszonyi kamarát a toronyban?

Éva: A szokás úgy kívánja. (Leül a kút-kávára.)

Orsolya (meghökkenve néz rá, azután a terembe megy, a deák székéhez lép, a fülébe súg, mire a deák fölkel, kijön és beteszi maga után az ajtót. A zene akkor elhallgat.)

Deák (Évát keresve lejön, habozva néz körül.)

Éva (a holdfényben ül, az imént elhangzott zene melódiájára dúdol.)

„Két árva gyermek sír az erdőn,
Két árva gyermek sirdogál...

A deák (észreveszi, hozzá siet, a lábaihoz telepszik).

Éva: Rám találtál, alvajáró?

A deák (karját a kút kövéhez vágja).

Éva (ijedten): Jaj, mit művelsz? (A saját karját fájlalja.)

Deák: Látod, ez is édes! És ha éles kardoddal szabdalnának, az is édes lenne! Oly boldog vagyok, oly boldog, hogy megrettenek magamtól!... Ti csillagok ott fönn, hullassatok reám egy darab fájdalmat, hogy el ne merüljek, hogy bele ne vesszek a tengerbe, a boldogság tengerébe!... Látod: nem is tudom, ki vagyok, honnan jöttem!... Csak homályosan rémlik, egész homályosan, — hogy sokat jártam-keltem valamerre és hogy sokat töprengtem valamin... De most már tisztában vagyok mindennel. Az igazság: az álom! Egy egész életen át készülődünk, hogy megálmodjuk az igazságot! Ez a mai éjszaka az én életem!... Ezért születtem!... Ami tegnap volt, arra nem érdemes gondolni!... (A bocskorát nézi és egyszerre elszomorodik.) Csak ez ne volna!

Éva: Mi bánt?...

Deák (szomorú mosollyal): A bocskor, a bocskor!... Látod, minden álomképben van valami lyuk, egy rés, egy ablak, amelyen benéz a gúnyos szürkület, az ébredés, a holnap!...

Éva (megborzong): A holnap! Hol tanúltad ezt a rút szót?...

Deák: Holnap: a gonosz mostoha neve. Most alszik!... Pszt! föl ne költsük, mi szegény árva gyerekek!

Éva: Én vagyok a „ma" tündére és minden virágom a tiéd. Térdepeli előttem — ne is szólj — én már tudom, hogy mi kell neked! A vörös hajam kell neked!

Deák (két kezével megérinti a haját): Az aranyhajad!...

Éva: A fehér két karom kell neked!

Deák (a saját nyakára teszi Éva két karját): Az orgonavirág illatu két karod!

Éva: És a piros szám kell neked!

Deák: A forró, szomjas szád! (Meg akarja csókolni.)

Éva (fölkel, kiszabadítja magát, keményen): Megkéstél

Deák: Éva!

Éva: Felébredt a gonosz mostoha! Hallod? (Nagy távolban goriciai kürtök.)

Deák: Hadi kürtök! (Fölugrik, fülel.)

Éva (növekedő izgalommal, mialatt nyugtalanul járkel): Sereg érkezik. Egy utazó főúr kísérete. Ezer ember talpig vasban!... Klip-klap, csattog a patkó a várhegy sziklaján!... Hallod? Akinek rossz a lelkiismerete, az fusson innen! Aki lopott és csalt, az fusson innen, mert igazságot fognak tenni. Aki lovat lopott, vagy asszonyt lopott, — aki bátornak hazudta magát, pedig remeg a szíve, — az fusson innen! Most még lehet, de félóra mulva már nem lehet! Az éjszaka teli van fegyverzörejjel, lónyerítéssel, teli van ébredéssel!...

Deák: Jóságos Isten! hát vége?... már vége?...

Éva (szomorúan): Még föl se jöttek mind a tüzesszemü csillagok és már itt a fakóképü ellenség, a reggel!...

Deák: Hallod? Megint kürtök?!

Éva: A holnap kürtjei!...

Deák: A halál kürtjei! Ez a halál!

A Könyves Kálmán jogosításával
Benczúr Gyula: A vén kópé

Éva (szünet után): Sajnálod a vörös hajamat? A fehér karomat? Sajnálod a forró számat?... Sajnálod? Mondd! Sajnálod?!

Deák: Isten hozzád! Ez a halál!

Éva (hozzá lép): Akarod, hogy ne virradjon meg? Akarod, hogy tovább tartson a ma? Te vagy az úr! Parancsold meg az éjszakának, hogy maradjon még! Ha van bátorságod: ragadd meg fekete selyemüstökét, kényszeritsd, hogy tartsa nyitva a csillagszemét!

Deák (nem érti): Kényszerítsem?

Éva: Te vagy élet-halál ura! Az emberek, a falak, a kapuk neked engedelmeskednek!

Deák (megérti): Azt hiszed?... Azt akarod, hogy —?

Éva (kitérően): Benned hiszek és a te akaratod az enyém!

Deák (eréllyel): Hej! emberek! Kapuőrzők! Ki jár ott lenn?

HETEDIK JELENET.

Előbbiek, Morva, majd Anzelmus hangja.

Morva (a kapu alól jön): Mi baj? Ki szólít?

Éva: Jer közelebb. Nézd meg jól, ki beszél hozzád!

Morva: A gróf, a nagyságos gróf.

Éva: Ismered?

Morva: Ma reggel is láttam a nádasban. Akkor utasember képében jött hozzánk a gróf úr, — de mi mindjárt gyanítottuk, mi mindjárt tudtuk...

Éva: A vár ura! A te urad! Élet és halál ura!

Deák: Parancsolom: reggelig senkit se eressz a várba!

Morva: Értem uram! Majd fölhúzzuk a hídat.

Deák: Akárki jön is: senkit! Ha az én goriciai lovasaim jönnek: reggelig kivül abrakoltassanak. Nem akarom, hogy a garázda nép megbontsa itt a rendet!

Morva: Értem, uram. A kapu zárva lesz.

Holló Barnabás: Aranka

Éva: Lehetnek a lovasok között hetyke, duhajlegények. Akadhat olyan is, aki az én uram nevét kiáltja, az én uram parancsával henceg!...

Morva: Most már tudom, amit tudok. Majd embereket állítok a toronyba. A zsoldosok részegek, de fegyvert adok a havasi parasztoknak, azok helyt állanak. Reggelig békén pihenhetsz nagyságos uram!

Éva (félrevonja a morvát): Úgy vigyázz, hogy a kapuval együtt a fejedet őrzöd! Úgy vigyázz!

A morva (ijedten meghajlik): Úgy vigyázok. (El a kapuba.)

NYOLCADIK JELENET.

Éva, Deák.

(A kapu felől láncscörgés és dübörgés hallatszik. Mialatt a zaj tart, Éva és a deák mozdulatlanul, ragyogó szemmel nézik egymást.)

Éva: Hallod? Hallod?

Deák: A kapu... a híd!...

Éva (mámoros örömmel): A holnap künn rekedt! Most ezer mérföldnyire vagyunk a reggeltől!

Deák (hirtelen szomorúsággal): Tudod, ki vagyok én?

Éva (hozzásimul): Nézd: barna, puha felhő úszik a hold fölé!... Látod? Mindjárt sötét lesz... akkor csak a te csókjaid fognak világítani!...

Deák: Bár ajkadra csókolhatnám a mennyország minden csillagját!...

Anzelmus (a pincéből panaszos hangon): Egy rongyos hegedűs! Egy csavargó koldus!... A gróf karóba fogja huzatni! (Deák és Éva dermedten néznek a pinceablakra.)

Éva (lábával dobbant, haraggal): Varangykiáltás!... Ne hallgasd!

Deák: Az én nevem! az én átkozott nevem!

Éva: Neked nincs neved! Te két szem vagy, amely engem néz. Te az én uram vagy, az én csillagszemű uram, akit a felhők közül imádkoztam le magamnak. Te azért vagy, hogy engem szeress! Ami selyem és bársony, ami szent bíbor van a szivedben, azt mind a lábam elé kell terítened! Ami égi tűz van a lelkedben, azt mind a számra kell csókolnod! Kényeztess, sajnálj, szeress! Simogasd meg szegény vörös hajamat. Mondd, hogy szép vagyok! Imádj engem, mint egy szent képet és parancsolj nekem, mint egy rableánynak. Ez az éjszaka: az én életem! Csillagfényben születtem és hajnalhasadáskor fogok meghalni! Ez a szent éjszaka az én földi és túlvilági életem, az én örökkévalóságom és üdvösségem! Ezen kivül nincsen semmim! Ne itélj meg a nagy szomjúságomért, ne is gondolkozzál, én sem gondolkozom, én csak teli vagyok reszkető, zokogó vággyal a szerelem után!... Egyszer szeretni! Egyszer!... (Ráborul.)

(Függöny le.) Folytatjuk

Néma templom

I.

Hegyoldalon, kőbe vágva,
Régi templom áll magába'
S néz a nyájas zöld világba.

Itten egykor had viharzott,
Láng pusztított, vér patakzott,
Siró ének szava hangzott.

De a végzet bele fáradt
Ostromolni ezt a várat,
Honnan a gyász dala áradt.

S túl ezernyi pusztuláson,
Hogy örömet, jót is lásson,
Áll a zömök szikla-Sámson.

II.

A hegyfoki templom alatt
Kémény füstöl, gyertya gyullad,
Házában ott költő mulat.

Elfelejtett öreg dalnok,
Háló-sipkás, házi zsarnok,
Török-pipás hivatalnok.

Ha elmordul: megharagszom!
Kedvében jár gyermek asszony;
Rossz kedvére csók a flastrom.

Egykor a hír fölemelte,
Míg bolyongó árva lelke
Bús szerelmét énekelte.

Most a szívben és az égen,
Andalítón, enyhe kéken
Csöndesség ül a vidéken.

S ő, ki mindig bút sikoltott,
Mint e néma szikla-boltok:
Meg se mukkan, olyan boldog.

Zempléni Árpád.

Ny. Idők 1912 XVII. 28 sz. 42 lap

alkotják s a melyeket Juan de Posos fedezett föl.»

A kis kötet 286 lapja közül 67 oldalon van elmondva egy németalföldi hajósuhancznak története. A fiú a *de Wakende Boey* nevű fregatton 1655-ben indult el Batáviából az *Arany sárkány* nevű elveszett hajó legénységének felkutatására. A hajót meglelték, de legénységének nyoma veszett. Ekkor a szárazföldön keresték tovább az embereket. E közben a hajósuhancz eltévedt s nem találta meg többé társait. Egyedül maradt egy szigeten s kedves kutyája maradt mellette. Utóbb a vad benszülöttek hatalmába esett, azok meg is házasitották. Midőn végre Krinke Kesmes országának hadserege megveri a vadakat, a volt hajósuhanczot az ország fővárosába viszik, hol engedelmet kap arra, hogy a hollandus nyelvre tanithassa az ifjúságot.

Ez a történet lényege. Hoogewerff szerint Defoenak ismernie kellett ezt a könyvet, mely tizenegy évvel előbb jelent meg, mint Robinson Crusoe. Defoe életének két évét töltötte Hollandiában. Kétszer is megfordult ott s könyveiben úgy emlékszik meg Németalföldről, mint oly országról, melyet jól ismer. Valószinű, hogy az ország nyelvén is tudott, mert a hollandus nyelv akkoriban elterjedt s a nemzetközi érintkezésben használatos nyelv volt. A többi közt Nagy Péter czár is hollandus nyelven érintkezett a brandenburgi választófejedelemmel. De azt, hogy Defoe ismerte Zwolle város sebészének könyvét, legvalószinűbbé teszi Hoogewerff szerint az a körülmény, hogy Robinsonban több oly sajátos részlet fordul elő, mely már meg volt irva a németalföldi hajósuhancz történetében. A mire a «Journal des Débats» megjegyzi, hogy az a hollandus könyv viszont egy franczia könyv nyomán készült, melynek czime: «L'Histoire des Sevarambes, description de la terre inconnue du Sud» (a Szeverambok története, a Dél ismeretlen földjének leirása.) Ez a franczia könyv 1677-ben jelent meg s kérdés, hogy Defoe hollandus nyelven ismerkedett-e meg vele, vagy a franczia eredetiben?

Látnivaló, hogy Robinson családfáját még mindig nagy buzgalommal rajzolgatják. Csakhogy itt, eltérve a szokástól, az ősök versengnek a halhatatlan utód dicsőségének egy-egy sugaráért.

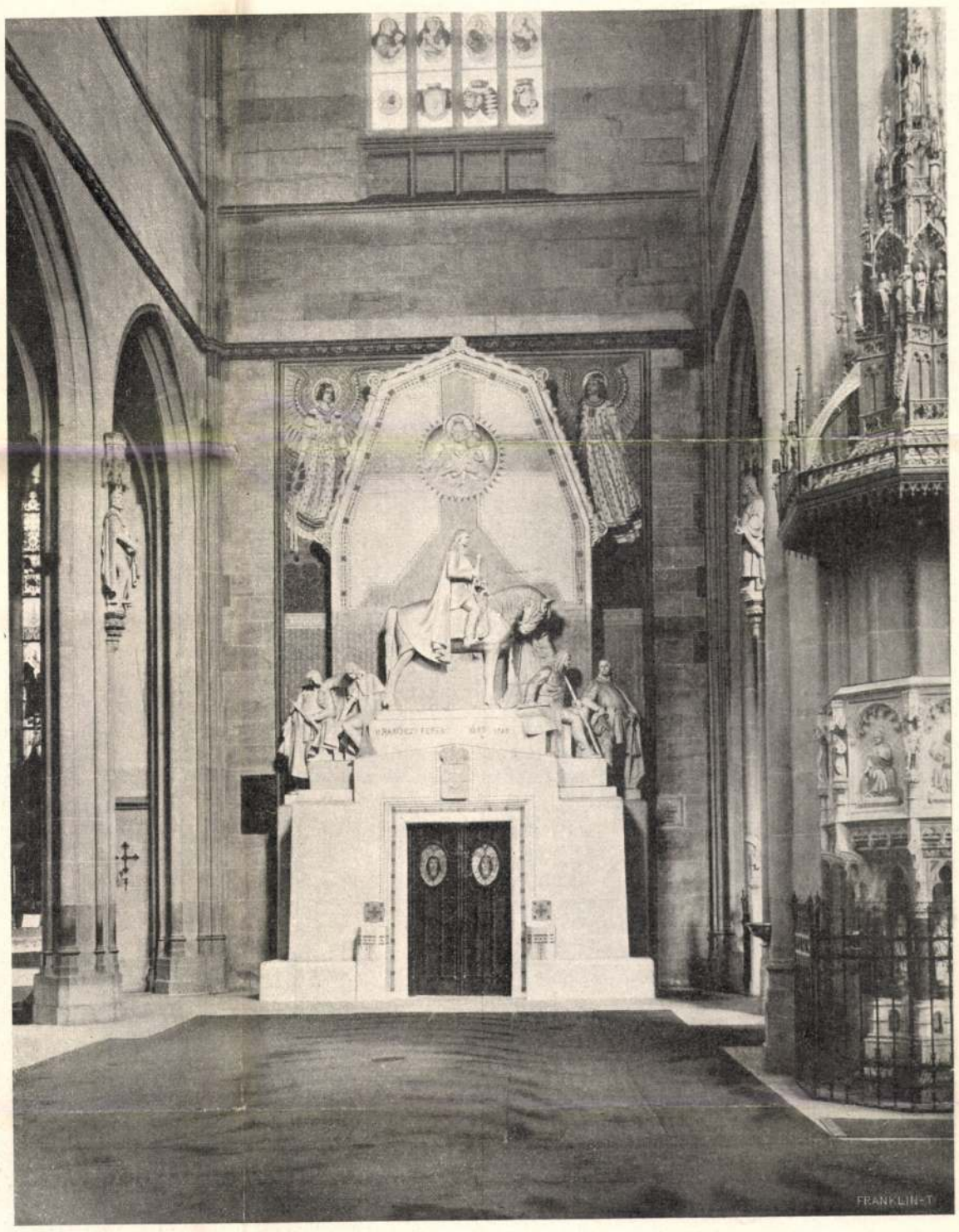

II. RÁKÓCZI FERENCZ SÍREMLÉKÉNEK NAGY MINTÁJA A KASSAI DÓMBAN; HOLLÓ BARNABÁS SZOBRÁSZ ÉS GYÖRGYI GÉZA MŰÉPÍTÉSZ MÜVE.

HUBA VÉRE.

Hatalmas kötet, pompás illusztrált kiállításban a *Huba vére: Szemere* czimű könyv, a mely Szemere Miklós bőkezűségét, fajszeretetét, kegyeletét az ősök dicső emléke iránt egyaránt dicséri. Nem a nyilvánosságnak iratott a könyv, emlék a családnak s a rokon házaknak. «Ajánlom fiatal véreimnek!» mondja Szemere Miklós. «Olvassátok, tanuljátok, mivel tartoztok e földnek s hogyan szeressétek a hazát, melyet ősötök hódított.»

Ezt a dedikácziót intézhette volna Szemere akár az egész nemzethez is. Ebből a könyvből bizony megtanulhatja akárki magyar fia, mint fogták fel az ősök vezérnemzetségei a hazaszeretetet s hogy értékesitették azt a nimbuszt, a mi származásuk fényességéből kisugárzott s azt a földet, a mit egyéni kiválóságuk jogán Isten kegyelméből birtak — hódítottak és szereztek — a nemzet javára.

De nemcsak megszivelendő és lelkesítő példaadás okáért foglalkozunk ezen a helyen a Szemere-nemzetség történetével. Az a körülmény, hogy Huba vezér ivadékai ezer év után, tömérdek vérveszteség, töretés és üldöztetés ellenére is megmaradtak (ha nem is régi fényükben), de értelmi és fizikai erejük teljességében, az antik nemzeti erényekhez való törhetlen ragaszkodásban, az egész magyar faj életképességéről, kiválóságáról tesz tanubizonyságot s igy mindnyájunkat érdekel, a kik a nemzet jövőjét szivünkön viseljük. A nemzet és a Szemere-nemzetség története össze van forrva, úgy aránylik egymáshoz, mint a test a szivhez.

Nem érdeme, de jogos büszkesége, legbecsesebb öröksége a Szemere-családnak, hogy származását visszaviheti a honfoglalás korába, hogy Hubát, a honszerző hét vezér egyikét vallhatja a család törzsének. Természetes, hogy a családalapító ősről, a ki egyúttal honszerző is, keveset tudunk. Pauler Gyula egy kis kötetben, s annak is nagyobbik fele jegyzet és kritika, összefoglalta mindazt, a mit a honfoglalás s az ittlakás első századáról érdemes és szükséges tudni. A X. században gyér a világosság; az emlékekből sokat mosott el az idő vihara, sok került belőlük a feledés lomtárába. Annyi azonban valóság, hogy Huba nem mithikus alak, nem a krónikásképzelem alkotása s a Szemerék eredete Hubától nem legenda. Anonymusnak, Béla király névtelen jegyzőjének, a ki a legtöbbet tud a honfoglalásról s legbővebben tudósit a honszerző ivadékról, kezdetben roppant volt a hitele, minden betűjére esküdtünk, hogy aztán némelyek részint jóhiszeműleg, részint kegyeletromboló szándékossággal, egész hitelét elvitathassák. Pauler Gyula, a ki mindenesetre az előbbiek közé tartozik, irja: «Hazai kútfőink aránylag késő keletűek (a honfoglalás idejéhez mérve), de mégis nyújtanak valami használható adatot, legkevesebbet talán az, kit majdnem másfél századig, a legújabb időig, a honfoglalás klasszikus történetirójának tekintettünk: Anonymus, Béla király névtelen jegyzője.»

Pauler igen sommásan bánt el Anonymussal, a ki egyet-mást átirt ugyan Dárius Phrigiusból, a történetirás korabeli mintájából, modernizált is egyet-mást, de sem alakokat nem költött, sem eseményeket nem koholt. Bármi szigorúan vegyük is a hitelességét s a primitiv, irástudatlan idők forrásait sohasem vehetjük eléggé szigorúan, azt bátran elhihetjük Anonymusnak, hogy «a Zemera-nemzetség Hubától származott». Valamint lényegében, az események vázában valóságnak vehetjük Hülek két fiának: Zoárdnak és Kadocsának s Hubának közös vállalatát, Nyitrának, a szláv herczeg Zobor által kormányzott tartományának meghódítását.

Anonymus szerint Árpád Huba nemzetségének a Zsitva folyó és a Törzsök erdő között adott szállást. És csakugyan az első Szemerékkel ezen a vidéken, Sempte tájékán találkozunk, mint semptei és szolgagyőri comesekkel. Az Árpádok korában Szemere kétségtelenül személynév volt s hogy a nemzetség mindjárt kezdetben, bár Hubától származtatta magát, ezt a nevet vette fel, arra vall, hogy a családfa első ágai valamelyikének volt egy ilyen nevű kiváló tagja. (Hasonló történt a Szabolcs nemzetségével is, a mely egy tagjáról Csáknak hivatta magát.) Az első Szemerét egy keltezetlen oklevél emliti, mint *religiosus*-t (a religiosus itt azonban nem papot, hanem jámbor, vallásos embert jelent). Hozzávetőleg azonban meghatározhatni a szóban forgó oklevél keltét. Mózest emliti, mint Nyitramegye comesét; ez a Mózes pedig még 1113 táján élt, tehát akkor élt a religiosus Szemere is. Nem valószinű azonban a *Wertner* Mór gyanitása (a hatvan esztendőnyi időköz miatt), hogy a religiosus Szemere egy és ugyanaz a személy volna azzal a prudens (okos) Szemerével, a kit Anonymus ismert s a kiről meg is emlékezik. Ellenben ez a prudens Szemere egy lehetett azzal a másik Szemerével, a kit egy keltezetlen, de valószinűen 1180 táján kiállított oklevél, mint Sempte comesét emlit.)

Tudósításaink az Árpádok alatt élt Szemerékről csak a tatár áradat után kezdenek bővülni. IV. Béla király 1247-ben, Zólyomban kelt oklevele, a melynek birtokrendezés a tárgya, már a nemzetség egy tuczatnyi tagját sorolja

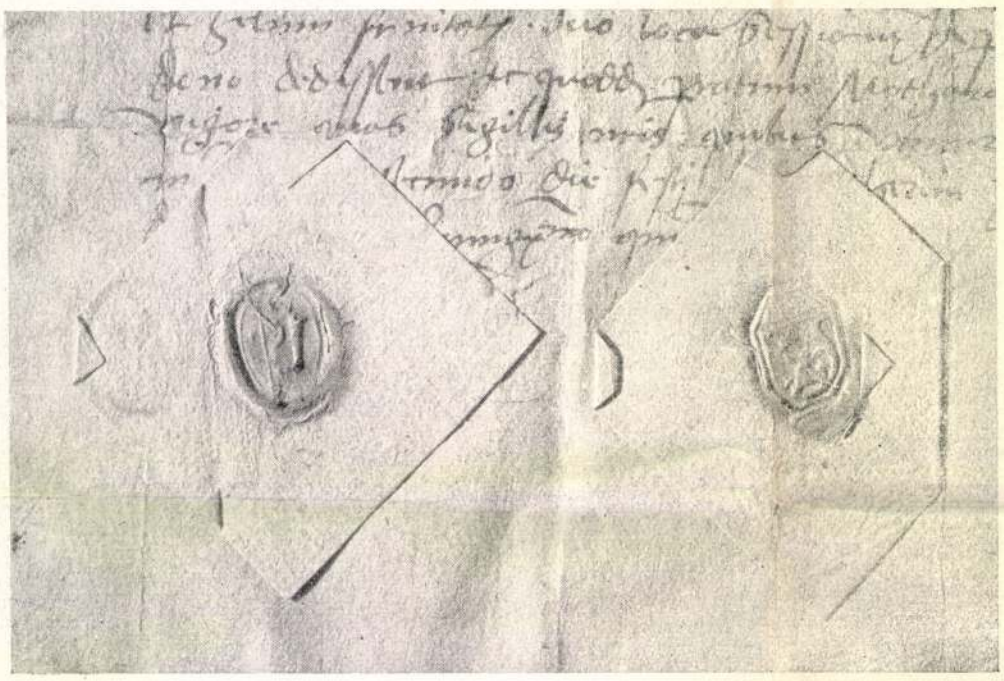

OSZTÁLYLEVÉL VÉGSORAI 1505-BŐL, SZEMERE KELEMEN VISEGRÁDI KAPITÁNY ÉS TOMORY PÁL, KÉSŐBB KALOCSAI ÉRSEK PECSÉTJÉVEL.

föl. Mihály nevű tagját a családnak emliti IV. Béla egy 1255-ben kelt oklevele. Ez a Mihály esett el Mohinál a tatárokkal vivott csatában s ennek emléke a család czimerében a nyillal térdben átlőtt férfilábszár.

A Szemerék az Árpád-királyok alatt tántoríthatatlanul dinasztikusak. A család nem egy sarja a királyi udvarban nő föl, a király szolgálatában tölti életét. Az Anjou-ház trónrajutásakor a nemzeti párthoz csatlakoztak s Csák Máté zászlai alatt harczoltak. A család ekkor már több ágra szakadt s egymástól távol élt. Már a XIV. század elején is legalább három ágon szaporodott tovább s később újabb ágakat is hajtott. Körülbelől harmincz ivadékot tehetnek ki Huba unokái a honfoglaló őstől számitva. Az egymás nyomába hágó ivadékok sorrendjét nem tárgyalhatjuk le ezen a szűk helyen, csak annyit konstatálunk, hogy sok közöttük a kimagasló alak s — ezt nem tudjuk be érdemül, de tagadhatatlanul dísze és dicsősége a családnak, — hogy soha egyetlen tagja sem tántorodott el a nemzeti ügytől ezer év alatt mind e mai napig.

A Huba véréből, tehát a Szemere-nemzetségből származott Ongay, Abonyi, Kaky és Sisáry családok kihaltak. A Szemere nevet viselő családnak is magvaszakadt egypár ága. A ma élő nemzedéknek ősapja János, ősanyja gagyi Bakos Erzsébet az Aba-nemzetségből. Fiának, Lőrinczneк, a kit György nevű fiával a Bakosok meggyilkoltak, hat gyermeke volt; de a családot egy János nevű fia tartotta fenn. Ez a János esztergomi várnagy és Mátyás király benső embere. Nyolcz fia volt, köztük Kelemen jajczai bán, visegrádi várnagy, a ki Mohácsnál esett el. Bizalmasa Mátyás királynak és Beátrix királynénak. Első feleségét a királyné kezéből, annak palotahölgyei közül kapta; egy előkelő sziléziai leányt, az egyetlen idegen eredetű asszonyt a Szemere-családban. Albert fiától négy unokája négy ágát alapította meg a családnak. Ebből három ág kihalt. A kétházi ágból született az a Szemere Mihály, a ki Báthori István lengyel király koronázásán a magyar rendeket képviselte s a ki István király haláláig Lengyelországban maradt. Azután Erdélybe tért vissza s Mihály vajda konczoltatta fel Gyulafehérváron. A XVI. század első felében Szemere Pál a család legkimagaslóbb alakja. Igen fiatalon már dietai követ s negyedszázadon át tagja minden országgyűlésnek. Kortársai a *nagyeszű* Szemerének hivták. Bizalmas levelezésben állott Bethlen Gábor és I. Rákóczi György erdélyi fejedelmekkel. Iró is, dietai élményeiről tanulságos naplót hagyott hátra, a mely nemcsak a jeles stilisztát, de a nagy szemhatárú politikust is dicséri. Tudtunkkal Szemere Pál a családban az első iró; azóta az irás szeretete családi tradiczióvá vált. Ez a Szemere kapta III. Ferdinándtól a pallosjogot s a cerum rubrumot: jogot a piros pecsétviasz használatára. Életét orgyilkos kezek oltották ki. A gyanu az volt, hogy vagy Csáky István gróf, vagy a katholikusok tették el a láb alól. Fiát, Lászlót, Zemplénmegye alispánját, mint a Wesselényi-féle összeesküvés részesét elfogták, Eperjesen és Pozsonyon át Bécsbe vitték, fogságából csak felesége, egy Vay-leány, klenódiuma és fele birtoka árán szabadult. Pál nevű fiát Caraffa fogatta el s majdnem áldozata lőn az eperjesi mészárszéknek. Egy másik fia, László, brigadéros volt a Rákóczi-forradalomban. A kurucz tábornok unokái közül méltó megemlékezni Szemere Istvánról, a ki Mária Terézia alatt mint őrnagy esett el Schweidnitz váránál.

Irodalmunk ujjászületésekor Szemere Pál a nagy reformátor Kazinczy legbizalmasabb köréhez tartozott. Irt szonetteket, a mi akkor szegényes, szűkös irodalmunkban új műfaj volt, s fáradhatatlanul terjesztette, gazdagitotta Kazinczy nyelvi és izlésbeli reformját. Felesége, Szemere Krisztina (Képlaky Vilma irónevén) szintén irogatott. Még pályája derekára sem jutott el Szemere Pál, a midőn még két iró lépett föl a Szemere-családból. Szemere Miklós poézise azt a benyomást teszi ránk, mintha megkésve született volna, mintha a Thököly, a Rákóczi Ferencz ideje lett volna a neki illő kor. Élete módjában kurucz tradicziók elevenültek meg; versei a szabadságharczok visszhangja. A kurucz szellemet az anyatejjel szivta mágába s az a sok emlék, monda és költés, a melyeket Zemplén, a fejedelem sasfészke, a hazátlan, földönfutó hazafiság időszakából megőrzött, még lobogóbbá tette a vele született elégedetlenséget. Szemere Bertalan, az első független magyar miniszterium belügyminisztere (majd elnök) elsősorban politikus s csak üres óráiban, pihenőül irt. De mintha dilettánskodása (naplóit, útirajzait maga is csak annak tartotta) különb irót, originálisabb, tartalmasabb szellemet revelált volna a két költő Szemere munkáinál. Ő mondta, a midőn diétai szerepléséért Borsodmegye tisztviselői díszkarddal ajándékozták meg, a melyre Huba ve-

A SZEMERE-BIBLIA TÁBLÁJA, A XVII. SZÁZADBÓL.

«HUBA VÉRE» CZÍMŰ KÖZLEMÉNYÜNKHÖZ.

Báró siklósi Loew

(Egy pénzfejedelem pályafutása)

A siklósi rokonok

Irta Szomaházy István

Egy augusztusi napon történt, ebéd után, hogy Löw Albert úr, a *Stockerau és Herzmann*-cég szertárosa, ingujjban heverészett odahaza a kanapéján. A családja Duna-Harasztiban nyaralt, míg ő reggeltől estig a nagy, váci-úti gépgyárban volt elfoglalva, s csak ilyenkor jutott egy félórai pihenőhöz, a homályos, naftalinszagu hálószobában, melyet a gondos Löwné a kánikulai hónapokban nyitva hagyott a számára. Az öreg úr, miután megebédelt, átfutotta az ujságját, aztán éppen bóbiskolni készült, amikor az előszoba csengettyüjét hirtelen megnyomta valaki.

— Ugyan ki jöhet ilyenkor? — kérdezte Löw, miközben kiballagott, hogy a bezárt ajtót fölnyissa.

Az ajtó előtt ketten álltak: egy kopottas külsejü, szürke bácsi, s egy tizenhét-tizennyolcévesnek látszó fiatal gyerek. A vén emberke, aki szegényes utitáskát tartott a kezében, hangos örömmel borult a házigazda nyakába.

— Szervusz, Albert, — kiáltotta, miközben a szertáros arcára cuppanós csókokat nyomott. — Én vagyok, teljes életnagyságban, ez meg itt a Miksa gyerek, a fiam . . .

A gyerek most illedelmesen kezet csókolt, a házigazda pedig széles gesztussal ölelte keblére váratlan látogatóit.

Az egyetemek hallgatóinak fényképkiállításából

Csitáry-Spiegelhalter: Bolgár fiu

Az egyetemek hallgatóinak fényképkiállításából

Romeiser Ferenc: Őszi ködben

— Isten hozott, kedves Dani testvérem és kis öcsém . . . Gyertek hát beljebb innen az ajtóból . . . Ejnye, ejnye, hogy Linka és a gyerekek nincsenek itthon . . . De mindegy, mindegy no, majd este kijöttök velem Harasztiba . . .

Betuszkolta a vendégeit a hálószobába, a kézitáskát elhelyezte egy sarokban, fölhúzta a függönyöket, aztán mégegyszer megölelte a testvérbátyját, aki bizonyos respektussal nézett körül az egyszerü, de neki mégis oly előkelő lakásban. Ő negyven év óta Siklóson lakott a familiájával, a bolt mögött fekvő szobácskában, ahol hat gyerekét fölnevelte, sőt tisztességesen el is látta őket abból a csekélyke jövedelemből, amit a vegyeskereskedés hozott neki. Külön hálószoba, külön ebédlő, vagy külön szalón: ilyesmire az öreg Löw Dániel talán még álmában se gondolt. Ez csak a telhetetlen gazdagok bogara, — szokta volt mondani a feleségének, de rögtön el is mosolyodott kissé, s némi dicsekvéssel folytatta:

— Albert öcsémnek három szobája van Pesten, de ő teheti, mert neki fölvitte a jó Isten a dolgát . . . Az ugyan jól imádkozott gyerekkorában . . .

A gépgyári szertáros, akinek harmadfélezer forintnyi biztos jövedelme volt, mint egy legendás oligarcha szerepelt a kis siklósi boltocskában, ahol reggeltől-estig fáradhatatlan buzgalommal adták el a lisztet, az ostornyelet, a kocsikenőcsöt, s a pesti nagybácsi gyerekei mint finnyás nagyúri csemeték álltak a kis család köztudatában. Este, lefekvés előtt, állandóan arról folyt a beszélgetés, hogy egyszer csakugyan meg fogják látogatni az előkelő fővárosi rokont, de a kivitelre persze nem került a sor; kinek van annyi pénze, hogy két-három ember számára a drága vasúti jegyet megválthassa?

— Teringettét, ez aztán a meglepetés, — szólt Albert úr, miközben még egyszer magához ölelte a rokonait. — Ha most hirtelen az indiai császár toppant volna be ide, a szobába, akkor se lettem volna inkább meglepve, mint így . . . Ejnye, ejnye, micsoda kellemetlenség, hogy éppen ilyen nagy felfordulás van nálunk . . . De persze nyáron, amikor az ilyen magamfajta szalmaözvegy többnyire a kredenc tetején szokott aludni . . .

— De hiszen szép és elegáns itt minden, — szólott a falusi testvér, aki előtt ez a berendezkedés az emberi luxus netovábbjának látszott.

Albert úr most végigcirógatta a kis öcscsét, aki eddig szerényen meghúzódott az édesapja oldalán.

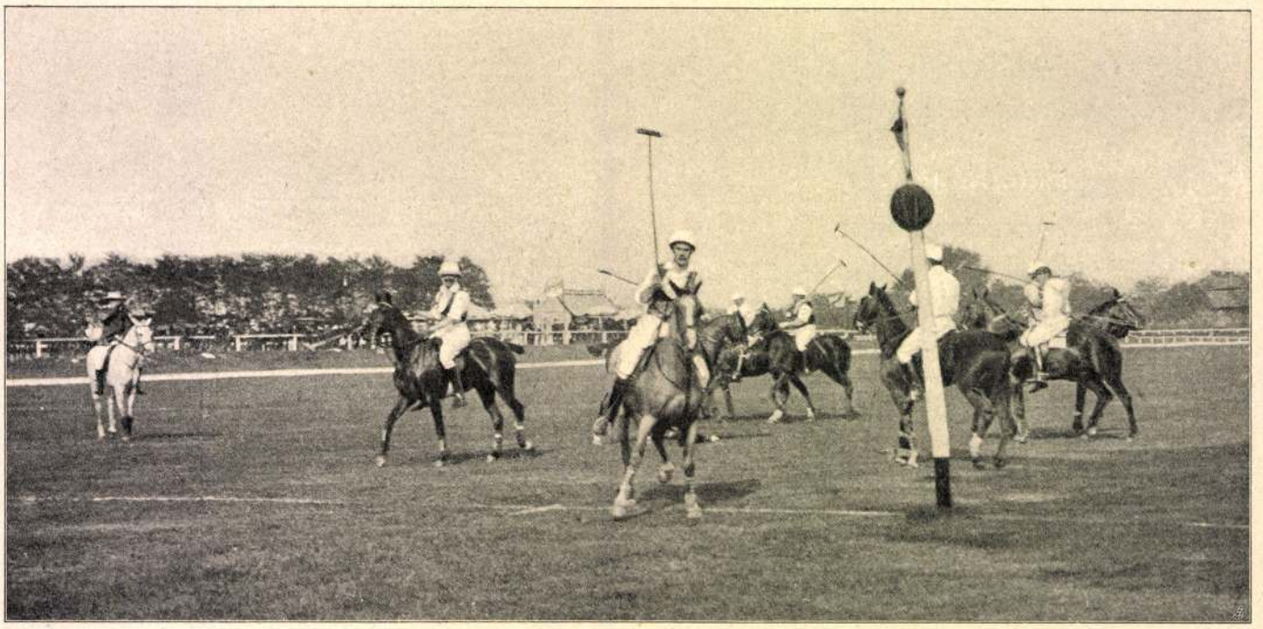

POLO-JÁTÉK BUDAPESTEN

Kallós Oszkár fényképe

— Hát ez a nagy legény honnan csöppent ide egyszerre? Bizony isten, azt hittem, hogy még a nagy betűket tanulja a siklósi elemi iskolában, s lám, majdnem nagyobbra nőtt, mint te, bátyám . . . No, fiacskám, ülj le szépen ebbe a nagy székbe és mesélj nekem valamit az édesanyádról és a kis testvéreidről . . .

A fiatal gyerek illedelmesen meghajolt, mosolyogva beült a karosszékbe, aztán így szólott:

— Az édesanyám és a kis testvéreim most mind engem irígyelnek, hogy Albert bácsit végre szemtőlszembe láthatom . . . Milyen boldogok lennének, ha ők is itt lehetnének mellettem! . . . Egészen kicsi korom óta mindig csak azt hallottam tőlük, hogy a mi családunknak a pesti bácsi a büszkesége . . .

A hajdúböszörményi Bocskay-szobor
Holló Barnabás műve. Leleplezték junius 2-ikán. Letzter fényképe

A szertáros boldog arccal ölelte meg a kis öcscsét, mert ő fiatalos naivitásnak vette a hízelgő szavakat, amelyeket a nyílteszűnek látszó fiu intézett hozzá. De a pszihológus, aki járatosabb az emberi lélek mélységeiben, alkalmasint bámulva nézte volna végig a mosolygó gyereket, aki már most, tizennyolc éves korában is ennyire értette az emberekkel való bánás művészetét. De Albert bácsi épp oly kevéssé volt pszihológus, mint a fiatal bölcs édesapja, aki most nyájasan közelébb húzódott a bátyjához.

— Édes jó Albertem, épp a gyerek miatt tettem meg ma ezt a drága és fáradságos utat . . . Miksa elvégezte a kereskedelmi iskolát, s kitüntetéssel esett túl az érettségi vizsgán is . . . A bizonyítvány tehát megvan, és minden megvan hozzá, hogy a jobb jövőben bízzunk, de a remény nekünk, fájdalom, semmit se ér . . . Akinek hat gyereke van, az nem küldhet százasokat a nagy fiának, s így Miksa most már rászorul arra, hogy valami jó és tisztességes állásba jusson . . . Ezért kerestünk föl téged, aki oly előkelő és tekintélyes ember vagy Budapesten . . . Ugy-e, nem vonod meg a támogatásodat a fiamtól? . . . Biztosítlak róla, hogy akárhova is beajánlhatod, mert sehol se fogsz szégyent vallani vele, ezt én mondom neked . . .

Kérőleg, reménykedve nézett a hatalmas rokonra, akinek — legalább az ő hite szerint — csak egyetlen szavába kerül, hogy a Miksa fényes karriérjét kiegyengesse. Albert bácsi pedig helyeslőleg bólintgatott, mert mi tagadás, jól esett neki, hogy ilyen nagy és befolyásos férfiúnak tartják. És bár e pillanatban még fogalma se volt arról, hogy ki az az ember, aki az ő szavára álláshoz és jövedelemhez fogja juttatni az unokaöcscsét, mégis könnyed hangon szólott:

— Bravó, nagyon örülök, hogy hozzám fordultál, édes Dániel testvérem . . . Ne félj, majd betesszük valahova a fiadat, ez már, teringettét, az én dolgom lesz . . . Szép lenne, ha még a tulajdon rokonomat se tudnám elhelyezni, mikor már annyi idegennek a hóna alá nyúltam . . . Két nap múlva meglesz az állása a fiúnak, de most megbocsássatok, ha azt mondom, hogy kísérjetek el a hivatalomba, mert most már dolgom van . . . Majd este aztán együtt fogunk kimenni Duna-Harasztiba, hogy Linkát és a gyerekeket megcsókolhassátok . . .

A két látogató elkísérte Albert bácsit a gépgyárba, aztán hat óráig jókedvüen ődöngtek az utcákon, mert

Uj Idők 1907. XII. 37. sz. 260 lap

Holló Barnabás

Pogány Móricz müvésztársával együtt készitette "A budai Corvin-kut pályamüvé"-t, melynek repr.-ját hozza a lap.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. dec. 7.
XXIV. évf. 49. sz. 779. lap

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

nyert megbízást a Nagy Kálmán megbízott szobrász halála miatt elaradt és két alkalommal eredménytelenül végződő pályázat után, a Korvin-téri Milacher-alapítványi diszkút elkészítésére, mely 45.000 Koronába fog kerülni.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

jan. 13. sz. 6. old.

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

tervét a Corvin-téri díszkút második és ismét meddő pályázatám az öt egyenlően díjazott hozá soroltár.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV. évf.

febr. 4. sz. 8. old.

Holló Barnabás MDK

szobrász

Repr:

"Millacher kut"

Szöveg utáni képtáblák lapszám és sorszám nélkül

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp.1955.

MDK

Holló Barnabás szobrász

müve 4000 koronával honorálva.

A Milacher L. hagyatékából . . . Müvészet, 1902, 431 l.

M.D.K.

Hollós Barnabás, szobrász

műve a Corvin-téren felállított Milacher-kút.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1915.39.évf.

32.sz. 190.o. 2.á.

Holló Barnabás szobrász M.N.K.

A budai Korvin téren álló Millacher-kut plasz-
tikája.

Árvizi hajós / dombormü a ferences templom falá
Széchenyi dombormü az Akadémia falán

Tampis Antal: A képzőművészetek története 696.l.

A Kultura világa Bp. 1963.

Holló Barnabás nobrán M. D. K.

A Nagy Kálmán által tervezett Millacher kut plantiláját kéneszítve vitette, a ferences tplom falán levő Árvizi hajós s az Akadémia épületé ben látható héchenyi dombormüvet.

Kamyris, hagy. müv. Bp. 1960 483, 487

MDK

Holló Bernabás

pályamüve 4ooo köronával jutalmazva.

A Milacher-féle kutpályázat... Müvészet, 19o3.

65 l.

Holló Barnabás

készítette a Bp. I. Corvin téren álló Gellért-kutat.

Császár Ottó: Budapesti díszkutak. –
Budapest, 1970. 9.sz. 48. l.

Holló Barnabás, szobrász M.D.K.

nyert megbírást – kétszeri meddő pályázat után – a Korvin-téri Milacher-féle díszkút el-készítésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

jul. 27. sz. 8. old.

Hollós Barnabás

„Millacher kút" egész többalakos, fekete-fehér fényképreprodukció.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955.

Helló Barnabás MDK

Lajos kutja. 1903-4.

ZAKARIÁS G. SÁNDOR: BUDAPEST. Bp. 1961. 16.1.

Holló Barnabás

Emlékkő az akadémia palotáján. Az akadémia palotájának egyik sarkán jókora nagy kopár kő jelöli

azt a helyet, hová a zárkövet helyezik. Az ide jövő dombormű tervezetét *Holló* Barnabás szobrász már elkészítette. Ez a pozsonyi 1825 november 3-iki emlékezetes országgyülés ama jelenetét örökíti meg, a melyben Széchenyi István gróf feláll s az akadémia alapítására felajánlja egy évi jövedelmét. Az akadémia igazgatótanácsa elhatározta, hogy az emléktáblát Széchenyi születésének százados évfordulóján fogja ünnepélyesen leleplezni.

Vas. Ujs. 1891, 129. l.

sun és egyszerűen tekintett a világba, mint a karikából és pontból álló szemek, amelyeket a gyermekek rajzolnak.

— Mit tanul — kérdezte — deákul vagy görögül? Az én szegény megboldogult férjem mind a két nyelven értett...

A feleletet nem is várta meg, hanem odább sétált a hársfák alatt.

Amint vissza-visszatért, észrevettem, hogy mondani akar valamit, de mégis meggondolja magát. Végre aztán odalebegett hozzám:

— Milyen pályára készül kisfiam?

Elgondolkoztam és olyasvalamit mondtam, hogy nem tudom.

— Nem tudja? — ütközött meg — de hiszen ebben a korban már mindenkinek ismerni kell a maga tálentumát. Az én szegény férjem még tizenkét esztendős se volt és elhatározta, hogy fiskális lesz. Hát maga mi szeretne lenni?

— Ên... — feleltem vontatottan — mindig ilyen szeretnék maradni...

A kis fekete madár fölnevetett szinpadiasan és keserűen:

— Hahaha... lám milyen szerény kis fiú... csak az örök ifjúsá-

Holló Barnabás
szobrász

Fővárosi Lapok 1900. dec. 30., 7. old.
(Vajda Imre: Téli tárlat.)

Kalmár

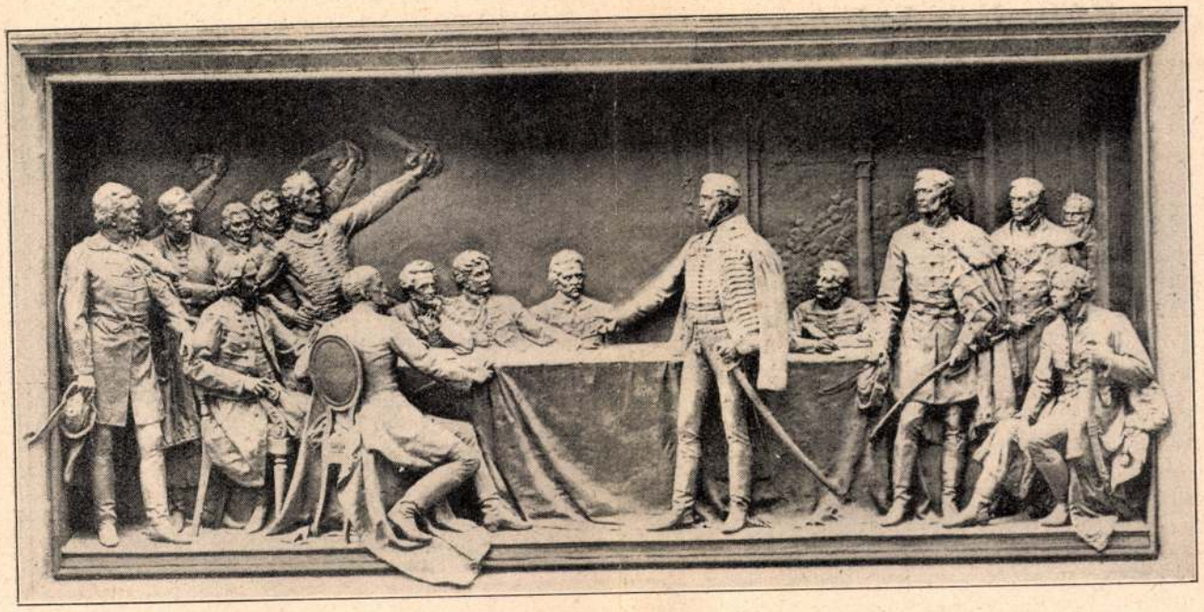

A százéves Magyar Tudományos Akadémia alapítása. Holló Barabás dombormüve. Erdélyi fényképe

lom sorompója előtt most egy finánc szemeláttára megjelentek.

És, mert ilyen nagy volt Kazinczy óta a termés, azért vagyok megijedve, hogy nem kezdjük el megint a nyelv alapítását.

Amióta eszemet tudom, két új szót mertek gyártani íróink. Kozma Andor a *rikkancsot* teremtette meg és megpróbálta a sztrájkot *szüntetésnek* hívni, de ez már nem sikerült. (Nagyon szerénytelen vagyok, amikor azt mondom, hogy én is belebuktam. A fixfizetést *rideg fizetésnek* akartam nevezni és a ródlit *csiszonkának.*)

Mig a világ halad, új nyelv képzése nélkül nem tudunk jövendő írók számára új útat nyitni a nép lelkébe, annál kevésbé lehetséges ez, mert a csatornák, amelyeken át a földalatti erők hozzánk jutottak, megfogyatkoztak.

Az a Herczeg Ferenc, aki ma születik Versecen, nem fog Budapestre jönni, hogy megajándékozzon minket a Mutamurral, Bizánccal és Széchenyi tragédiájával. Az a báró Kemény Zsigmond, aki ma születik Erdélyben, sohasem fog nekünk írni, pedig mily hatalmas bazalttömbből állította össze kiklopszi munkáit! Néki egy baja volt: nem volt Arany Jánosa, aki, mint Madáchnak, kicsiszolta volna az „irdatlan" ércet. (Ezt a szót Buda halálában fedezte fel Arany.) Ha Kemény Zsigmond megkapja Jókai délibábos nyelvét, a magyar regényírás leveri Thackerayt, Zolát és Tolsztojt.

Mindezek nem fognak jönni, tájszólásaink elapadnak és ki mer ma egy tót legényt, vagy egy székelyt, vagy egy muraközi vendet felléptetni a szinpadon? Hiszen sírva megy ki a közönség tőlük.

Ezért, amint a rőzseágakat hajigálom a tűzre, mindig erősebb a meggyőződésem, hogy a magyar irodalom kiapad, ha nem kezdjük ott, ahol Kazinczyék, megint folytatni a szóképzést, megint csinálni mondatfüzéseket és tudni azt, hogy talán kinevetnek, de új gázkutat fúrni, ahonnan a jövő nemzedék megkapja majd a maga íróit. Ha másképpen nem lészen, úgy kihalnak, akik eddig voltak és csak frázisok jönnek utánuk, a nép lelke pedig nem fogja megtalálni őket.

A finánc ellenőrző vártája a nagy sorompónál lejárt.

Egyszer azt hittem, hogy a piros-fehér-zöld faköpönyegbe a körmömmel belevéshetem a nevemet. Ha tudnátok, hogy serkent ki a vér a körmöm alól . . .

Ezért is az Ellenőrző Naplóba nem nektek írok, sem nektek, politikai pártkeverők, sem nektek, ugarnak imádói, sem nektek, írástudók és farizeusok, hanem előveszem szűk pénzügyi lelkem megrovatolt napi jegyzékét és a *Megjegyzés* rovatba odaírom még, nektek, akik a toll szárnyain röpültök, hogy a ti szellemkorotok fogja felemelni ezeket a szűk piros-fehér-zöld sorompókat.

Órám letelt. Felváltanak. Sok helyen gyorsabban váltottak fel, mintsem hittem volna, de az Élet hamarább feled, mint a Halál. Ezért nyomtalanul eltünök a tétova éjszakában. A hold is elfakult már. Lehunyom szemem és akkor még egyszer hallom az elvarázsolt mesebeli juhász tilinkóját, az ezeréves magyar kesergő danáját:

Uj hó'd, uj királ'.

Méz, méreg . . .

A szívemnek két fele van,
mindkettő színig tele van.
Az egyik fele csupa méz,
a másik méreg, vad, nehéz.

Az egyik csupa szerelem,
alázat, jóság, türelem.
A másik rút, fekete, mély
és csupa szörnyü szenvedély.

És mégis kérlek, el ne vesd,
becézd, simogasd és szeresd,
Mert az enyém e furcsa szív
és hozzád mindörökre hív.

A rémek láncon alszanak,
amíg szerelmed a lakat.
De jaj, mi tör ki ott alul,
ha egyszer a lakat lehull . . .

Gács Demeter

Uj Idők 1925. okt. 4. 337
40.4

Régi, régi város...

— Elbeszélés —

Irta **Karinthy Frigyes**

I.

— Látjátok, a vízen keresztül?... Ott, a lávahegy aljában... szabályos vonal...

A tanítványok kihajolnak a gépből, kopoltyúkészülékük zizegve nyeli a vizet. Egy percre elalszik a higanyfény.

Rádion 23, a fiatal tudós kinyújtja kezét, ködös, elfogyó tömböt jelöl meg a távolban. Száz yardnyira ködlik innen.

— Ez a város...

Közöttük s a város között zöldeskék a víz, elég átlátszó mégis, reflektor nélkül is tisztán kivehetők a megjelölt pontok.

Rádion 23 fürkészve mered előre, aztán nyugodtan megigazítja homlokán a kopoltyút.

— Nos, — így szól és mosolyogva fordul vissza a tanítványok felé — foglaljuk egybe, amit eddig tudunk, mielőtt befutnánk az úgynevezett *pályaudvaron.*

Odasereglenek köréje.

— Az első nyomokat három éve fedeztem fel... ha nem tartjuk meg a város eredeti nevét, az eredeti írásjeleknek valami feltételes kiejtése szerint, — akkor, úgy látszik, rólam fogják elnevezni a régi várost. Mert — és ez most a legfontosabb — előttem jó háromezer éven át nem látta, nem is láthatta senki egyetlen téglájá t se...

Rádion 23 széles mozdulattal a vízen át felbukó hegylánc félkörét rajzolja maga elé.

— Ne feledjük el, barátaim, hogy ezerötszáz karhosszal vagyunk a víz felszíne alatt. Ez itt lávatalaj, — pontos számítással tízezer éves réteg — annak a borzalmas erupciónak terméke, amit geológiánk a Krisztus-számítás huszadik századába helyez. Ez a földrész, ahol most állunk, akkor szárazföld volt, tisztes magasságban a tenger színe fölött. Egyik felét hirtelen, talán órák alatt lökte viz alá az erupció, a másik fele évszázadokon át siklott utána. Itt, ezen a helyen alföld volt, körülzárt katlan, erre figyeljünk! Ezt a katlant a kitörő láva percek alatt színig elöntötte, — ami város, kultúra, tenyészet: a láva alá került, megkövesedett. Alig ötven éve, hogy egy újabb rengés megrázta a lankát, a felső lávaréteg lecsúszott, kifordult az északi szoroson át, levált a humuszról, mint gipsz-maszk a halott arcáról, mélynyomatát kifordítva a fénynek. Most felszabadult az alföld, a víz átjárja puszta felületét. Mikor, most öt éve, a huszadik egyetem kiküldött ide, már eltakarodtak a törmelékek. Én öt évvel ezelőtt bukkantam rá, de tízezer éve fekszik itt a tenger alatt s csak ötven éve hullott le róla a réteg, ami eltakarta. Ennyi, három mondatban, a könyv tartalma, amit írtam róla.

A nagyító szelencét óvatosan emeli szeméhez.

— A mi feladatunk e pillanatban annyi csak, hogy a város pontos korát megállapítsuk, a geológiai vonatkozások nem érdekelnek. Az egyetem, amely bennünket kiküldött, egyik faktora csak a hatalmas tervnek, amit Grönlandban fogadtak el, hogy restaurá ljuk az egészet. Ha a köz építkezni akar ezen a vidéken, nem lehetetlen, hogy a restaurált város köré helyezi el az elméleti tanszakok palotáit... és nem lehetetlen...

Egyszerre izgatott lesz, nem tudja folytatni.

— Barátaim... — és kissé reszket a hangja... — Tudom, hogy e perc ünnepélyes. Ebben a városban tízezer éve élő ember nem járt... az utcákon halak és pókok suhantak és bekandikáltak az ablakokon... Amit öt évvel ezelőtt láttam, nagyon kevés ahhoz, amit most látni fogunk mindannyian... Utközben nem beszéltem semmiről, mert azt akartam, hogy az első benyomás friss legyen. Most hát, az utolsó pillanatban, engedtessék el nekem, hogy *szavakkal* rontsam el meglepetésünket és áhítatunkat. Fiziosz 14, kapcsold be a higanyt és előre!...

A kerekek közt hideg fény csillan fel, halak verődnek szét az iszapból. A gép sziszegve és zihálva lódul a víznek.

II.

Két lávahegyen túl kinyílik a láthatár. Első percben ködös, szürke sziklatömeg — egyenkint válnak szét a részletek. Annyit mindjárt látni, hogy két részből áll a Régi Város. Az egyik sürűn beültetett házöböl laposan, símán terül el, mint a tányér. Mély barázda választja el a másik résztől, mely dombos és hegyes, a dombokon itt-ott épület, mereven, szikáran. Az egész fölött derengő világosság, tiszta tengervízen át idáig világít a nap.

III.

A középső lávahegy alatt leállítja kerekeit a gép. Függélyesen emelkedik keveset, úszva hatolnak át a szoroson. Akkor, alig háromszáz karhossznyira, az első, nagyobb épület előtt, leszállnak a fenékre és keréken folytatják útjukat.

Kétoldalt hallgatag házsorok futnak. Algatelep foszforeszkál a kapuk alatt: a szilárd kövezeten néha tompa nyekkenéssel pukkad meg egy polip, ahogy átfut rajta a jármű. Az úttest közepén furcsa, nehézkes tömeg.

— Jármű...

Hallgatnak. Egyik se mer homályos belsejébe nézni. A gép rohan.

— Csupa három, négyemeletes ház. Csodálatos építkezés... Tízezer éven át láva takart el egy egész korszakot, nem maradt semmi emlék... Kiesett a történelemből...

R. 23 komolyan mered maga elé.

— Kulturájuk volt... primitiv, de volt. Villanyt használtak, azok a vezetékek mutatják. Ismerték az élőképet, amit vászonra vetítettek, nem szabadtérbe, mint mi. Kínai őseinktől keveset tanultak. Majd megmutatom nektek csodálatos könyveiket, amiknek betűjeleit öt éve tanulmányozzuk. Ugy látszik, művelt és fejlett volt e nép és mégis hatalmas őseink, Ázsiában, alig emlékeznek meg róluk.

A mellékutcában hallgatva, mozdulatlanul áll néhány hinárral bevont jármű. Ha megmozdulna valamelyik... robogni kezdene... száguldana... szembe... szembe velük...

IV.

Nekilódul, hirtelen széles főútra tér. Megszorítják a kopoltyút. Aztán sötét mellékutca. Aztán Rádion 23 leállítja a kereket.

— Kiszállunk, — szól és felrántja keztyűjét. — Bemegyünk valamelyik házba, akármelyikbe, ami utunkba esik.

Kiszállanak mind. Hallgatnak, szorongó izgalom a torkokban. Egymás után lépnek fel a házak melletti járdára. A kapu előtt megállnak. Rádion 23 felvilágít a kapura. Keskeny tábla ködlik át a vízen, rajta betűjelek.

R. 23 lerántja a moszatot, figyelmesen nézi. Lemezt szed elő s egymásután lerajzolja a jeleket...

A.. N.. D.. R.. Á.. S.. S..Y .. U.. T...

— Mit jelenthetnek e furcsa vonalak?

— Még nem tudjuk. Irás. Talán a tulajdonos jele.

1903 kép

A KOSSUTH-SZOBOR ALMÁDIBAN. — Zöld Károly amateur-fölvétele.

mére fordítja szemét, hanem a közdolgokra, a haza, embertársai, egyes néposztályok sorsára is ráfüggeszti. A mit itt lát, épen nem új dolog s a hogy a látottak által keletkezett érzéseit elmondja, abban kevés a művészet. Hazafias verseiben több a politika, semhogy költői hatásuk lehetne. Egy-két vallásos versében jóleső bensőség nyilvánúl; ha gondosabban volnának megírva s nem volnának annyira elnyújtva, hatást is tehetnének. A kötet Magyarrégenben, a szerzőnél kapható (u. p. Szászrégen); ára 1 korona 40 fillér.

Egy füzet apró szerelmi dalt adott ki «*Ősz — Tavasz*» czímmel ifj. *Rankai* György. Nem sok mondani való van róluk: csupa teljesen jelentéktelen, semmitmondó apróság, a milyen tömérdek számmal tenyész az iskolai önképzőkörökben, egyes kis vidéki lapok hasábjain: az irodalomnak vajmi kevés köze van hozzájuk.

A Népszinház énekes ujdonsága. A Népszinházban most a «*Masinka*» czímű eredeti operettből tartanak próbát. Zenéjét *Erkel* Jenő irta, Erkel Gyulának, az Operaház nyugalmazott kiváló karnagyának fia, szövegét pedig *Rössel* Nándor.

MI UJSÁG?

A király Budapesten. Ő Felsége a kormányválságról és politikai helyzetről véleményadásra meghivott államférfiak közt *Darányi* Ignácz földmívelési minisztert hallgatta ki legutoljára, augusztus 26-ikán. A döntés függőben maradt. Augusztus 29-ikén délben utazik el Budapestről Bécsbe, hogy fogadja az *angol királyt*, ki augusztus 31-ikén érkezik oda és szeptember 3-ikán megy el. Ekkor a király a hadgyakorlatokra megy.

Ő Felségét, a míg Budapesten volt, egész nap lefoglalták a kormányzás gondjai, a hosszas kihallgatások. Kora reggel sétát tett a palota kertjében, majd misét hallgatott. Augusztus 25-ikén hagyta el először a királyi lakot, hogy meglátogassa a kórházban a nagy tűzvész sebesültjeit. Augusztus 27-ikén délelőtt pedig a *mesterinasok és segédmunkásoknak* a városligeti iparcsarnokban rendezett *kiállítását* tekintette meg. Egy óráig időzött ott és többeket megszólítással tűntetett ki. A kiállítás érdekes is, és megmutatja az iparoktatásnak, az az iparosképzésnek eredményeit, rajzolásban, tervezésben és kivitelben. A király fogadására megjelent gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök, *Láng* Lajos és *Wlassics* miniszter, polgármesterek, a biráló bizottság tagjai, *Thék* Endre elnökkel, stb. Láng miniszter kalauzolta a királyt, ki először a rajzoktatás csoportját, a szabászati iskola rajzait nézte meg s örömét fejezte ki az iparfejlesztés ily irányú haladása fölött s azt is megjegyezte, hogy kiváló tanító erők működhetnek. Azután a mesterinasok és segédek által készített különböző tárgyakat tekintette meg, mindenütt elismerését nyilvánítva. *Thék* Endre erre a következő szavakkal köszönte meg a király látogatását: «A jelen s a jövő munkássága nevében soká meg nem szünő hálánkat fejezem ki felségednek, a miért a magyar munkásokat és tanulókat ilyen lelkesítő atyai buzdításban részesítette.»

Izabella főherczegnő a zsolnai kiállításon. *Izabella* főherczegnő, ki a háziipar és a női kézi munka érdekében már évek óta szeretettel fáradozik, augusztus 27-ikén leányával, *Henriette* főherczegnővel Zsolnára érkezett a kiállítás megtekintésére. Gróf *Wickenburg* kereskedelmi államtitkár fogadta a főherczegnőket, a kik elismerésüket fejezték ki a kiállításon látottakon. Izabella főherczegnő a kiállításról Pozsonyba utazott. A kiállítást folyton sokan látogatják.

A német császár Baranyában. *Vilmos* császár szeptember 14-ikén éjjel érkezik Mohácsra, hogy Frigyes főherczeg *bellyei* uradalmában részt vegyen a vadászatokon. Egy kis gőzhajón azonnal Karapancsra megy, s már hajnalban megkezdődik a szarvas-vadászat. A karapancsi vadász-lakot már berendezték a császár számára. A 9000 holdnyi vadászterületen nincs más épület.

Új titkos tanácsosok a legfőbb bíróságból. A király *Vörösmarty* Bélának, a Kuria másodelnökének és *Oberschall* Adolfnak, a budapesti Itélőtábla elnökének a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta. A kitüntetésekről a «Magyar Nemzet» így ír:

A két legfelsőbb bíróság elnökeinek a titkos tanácsosi méltósággal való kitüntetése nálunk állandó gyakorlat. Erre a kitüntetésre való érdemeket ezen főméltóságok jóformán már magukkal hozzák akkor, midőn ezen magas székeket elfoglalják. *Vörösmarty* Béla, a királyi kuria érdemekben gazdag másodelnöke hosszú birói pályáját mint a győri itélőtábla elnöke szakította félbe egyidőre, a míg ugyanis az igazságügyi miniszteriumban államtitkár volt, a honnan ismét a birói székbe kivánkozott. A most kitüntetett két főrangú biró a gyakorlati jogtudomány kiváló képviselője. *Oberschall* Adolf több éven keresztül királyi főügyész volt és ebben a minőségben országos tekintélylyel birt úgy a jogászok, mint a nagyközönség előtt.

Jókai nyaralása. *Jókai* Mór az idei nyarat családjával együtt Siófokon tölti. Az agg költő kitünő egészségnek örvend. Siófokon sem pihen, hanem új nagyobb alkotásain dolgozik.

Zarándoklás Rákóczi sírjához. Országosan ünneplik II. Rákóczi Ferencz szabadságharczának emlékét. A kegyelet az ünneplést ki akarja egészíteni azzal, hogy nemzeti zarándoklás menjen október elején Konstantinápolyba, Rákóczi sírjához. A mozgalom bizottságának tagjai: *Thaly* Kálmán országgyűlési képviselő, *Vámbéry* Ármin egyetemi tanár, *Desseuffy* Arisztid, a képviselőház titkára, *Nyáry* Jenő báró, a főrendiház háznagya, *Szádeczky* Lajos egyetemi tanár, *Wosinszky* Mór dr. apátplébános. A bizottság felhivást bocsátott ki, melyben többi közt ezeket mondja:

Új egyetemi tanárok. A király dr. *Magyary* Gézát, a nagyváradi jogakadémia rendes tanárát a budapesti tudomány-egyetemen a magyar polgári törvénykezési jog nyilvános rendkívüli tanárává nevezte ki és *Pap* József dr. budapesti gyakorló ügyvéd és egyetemi magántanárnak, az egyetemi nyilvános rendkívüli tanári czímet és jelleget adományozta.

A déli vasút budapesti indóházának égése. Mióta a «Párisi Áruház» leégett, minden nap volt tűz a fővárosban, kisebb és nagyobb. Augusztus 27—28-ika közti éjjel a déli vasút budai indóháza gyúlt ki az indulási oldalon. A tűz nehány perczczel éjfél előtt tört ki a vendéglős lakása fölött, valószinűleg a konyhából s az indóház hosszú épületének fedele leégett a vendéglős lakása, az első és második osztályú váróterem és étterem fölött. Két óráig tartott, mígnem a veszedelmet megfékezhették. Három tüzoltó megsebesült. Reggelre már gondoskodtak az induló és érkező vonatok rendjéről.

Új szerkezetű evő-villa. Érdekes szerkezetű asztali villát hozott legközelebb forgalomba *Szalay* Miklós egri kir. aljárásbiró, melyet ő maga talált fel és szabadalmaztatott. Az alpacca-ezüstből szép és erős kiállításban készült eszköz lényegében abban különbözik a közönséges villáktól, hogy fogai alól élesek, minél fogva a villa nyomásával és forgatásával nem csak a tésztát, burgonyát, gombát s egyéb főzeléket, hanem a húst is apróra lehet zúzni, a mi a rosz fogúakra és gyenge gyomrúakra nézve igen előnyös, ezenkívül a kis gyerekek etetésének is nagyon jó szolgálatot tehet ez a villa. A magyar találmány egyelőre csak a feltalálónál rendelhető meg darabonként használati utasítással együtt 5 koronáért.

KUBELIK ÉS MENYASSZONYA A BUDAPESTI LÓVERSENYTÉREN.

Lukács László gummikerekű bérkocsin, gróf *Károlyi* Sándor pedig saját díszes magánfogatán hajtattak be a várba, az oroszlános kapun át a jobb szárny kapujáig, a mely a király lakosztályaiba vezet. A portás hajlongva fogadta őket, az udvari zsandár katonás feszességgel tisztelgett, mikor kiszálltak. Kocsijuk lassan, zajtalanúl tova gördült s a várudvar egyedüli árnyékos sarkában várakozott, míg a kihallgatás véget nem ért. Akkor aztán a kocsi kifordúlt a várudvarból — s a kiváncsi nézők most is csak annyit tudtak a «válságról», mint azelőtt.

A tizenkét meghivott államférfiú közül fényképészünknek négyről sikerült pillanatfelvételt készíteni; ezeket mai számunkban közöljük.

AZ ALMÁDI KOSSUTH-SZOBOR.

A Balatonvidék egyik legkiesebb pontján, Almádiban, augusztus 23-án, vasárnap délután leplezték le *Kossuth* mellszobrát, mely Holló Barnabás szobrászművész munkája.

E fiatal, de gyorsan haladó szép fürdőtelep közönsége alig egy évvel ezelőtt határozta el, hogy a Balaton partján elterülő tizenkét holdas parkban szobrot emel Kossuthnak. Hamarosan meg is valósitották az eszmét, úgy, hogy már megtörténhetett az ünnepélyes leleplezés is.

Nagy közönség volt jelen. A környékről mindenfelől százával érkeztek a vendégeket hozó kocsik és vagy tízezerre tehető azoknak a száma, a kik az ünnepélyen jelen voltak.

Eötvös Károly volt az ünnepi szónok. Jelen volt *Kossuth* Ferencz s több országgyűlési képviselő is.

Maga Kossuth Ferencz úgy nyilatkozott, hogy a mellszobor igen találóan ábrázolja Kossuth Lajost.

AZ ORSZÁGOS DALVERSENY TEMESVÁRTT.

Az ország különböző részeiből a dalversenyre *Temesvárt* gyültek össze az idén a dalárdák. Több ezer látogató növelte a város elevenségét. Három napig mindenfelé kokárdás alakokat lehetett látni és hangzott a dal. A házakat fellobogózták s a város gyakorolta a vendégszeretetet. A dalegyletek versenyére nagy csarnokot állítottak, oly deszka épületet, melynek emelvényén elfért kétezer dalos, a nézőhelyen pedig hatezer főnyi közönség.

A dalünnepek augusztus 21-én kezdődtek. A dalárdák próba-éneket tartottak, majd az országos dalárszövetség közgyűlése következett a Vigadó termében. Küldöttség hívta meg a gyűlésre *Németh* József fölszentelt püspököt, Dessewffy Sándor megyés püspök helyettesét, mert Dessewffy gyöngélkedése miatt nem jelenhetett meg. *Lung* György fővárosi tanácsos, a szövetség elnöke üdvözölte a főpapot, *Németh* József az ének és a magyar dal nemzeti, művelődési, politikai és társadalmi jelentőségéről mondott beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Ennek tárgya a dalárszövetségről szóló évi jelentés volt. Tizenegy órakor kezdődött a dalcsarnokban a dalegyesületek versenye. A versenyre *König* Péternek Pósa Lajos egyik költeményére szerzett dala volt kitűzve. Huszonkét dalegylet versenyzett. Délután is folytatták az előadást. Este több helyen lakomákat rendeztek.

A döntő nap augusztus 23-ika volt. Az ünnepi hangverseny délelőtt 11 órakor kezdődött a dalcsarnokban. A dalárok gróf *Zichy* Géza «Gemma» című tánczkölteményét adták elő, a melyet a zenekar a szerző vezényletével játszott. Ezután két pályanyertes zenei ujdonságot mutattak be: *Lányi* Ernő «Hunyadi László»-ját a temesvári és miskolczi, *Aggházy* Károly «Hunyadi János»-át a temesvári dalosok énekelték. A jelenlevő szerzőket viharosan megtapsolták. Befejezésül gróf *Zichy* Géza «Petőfi szelleme» című zeneköltemányét énekelték el zenekari kisérettel a temesvári filharmónikusok és a budapesti Ganz-gyári dalkör. Ezt is a szerző maga dirigálta és a közönség nem távozott el addig, míg a zeneköltemény egész második részét meg nem ismételték.

Délben a Vigadóban díszebéd volt, a melyen a királyra *Molnár* Viktor főispán mondott felköszöntőt. Az egyleti díszelnököket *Laky* Mátyás főreáliskolai igazgató, Dessewffy püspököt gróf *Zichy* Géza, a központi elnökséget *Telbisz* Károly polgármester és Temesvár polgárságát *Lung* György éltette.

Este 6 órakor nagy *hangverseny* volt, a mely után a 28 *díjat* osztották ki. Az egyesületi nagydíjat az *egri* dalkör, Temesvár város díját a *miskolczi* dalárda, a püspök díját a *lugosi* magyar dalegylet, a főispán díját a *kolozsvári* dalárda és az Abrányi-díjat a *kecskeméti* dalkör nyerte meg.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Tacitus művei magyarúl. Érdemes tudósunk és irónk, *Csiky* Kálmán magyarra fordította és kiadta a legnagyobb római történetirónak, Tacitusnak összes korunkra maradt műveit két vaskos kötetben. A fordító nagy és nehéz, de hálás munkát végzett; ismeretes, hogy Tacitus gondolatainak súlyossága, stiljének sokszor szinte túlhajtott tömörsége, az aforisztikus kifejezések keresése nem egyszer okoz nehézséget még annak is, a ki a latin nyelvben teljesen jártas. Természetesen még nagyobb nehézségekkel kell küzdenie annak, a ki az ily módon irt szöveget modern nyelvre akarja fordítani. E nehézségekkel Csiky Kálmán sok szerencsével birkózott meg; nem annyira a szószerinti hűségre törekedett, mint inkább arra, hogy a nagy római iró gondolatait adja vissza híven s fordításában Tacitus gondolkozásmódja is érezhető legyen, a mint az stilusában tükröződik. A fordítás úttörő munka nemcsak annyiban, hogy ezúttal először nyújtja Tacitus összes műveit magyarúl, hanem annyiban is, hogy nemcsak a klaszszikai filologiával szakszerint foglalkozóknak, hanem a nagyközönség szélesebb köreinek is hozzáférhetővé teszi a római császárság legnagyobb szellemeinek egyikét. A munkák két kötetre oszolnak; az elsőben az «Évkönyvek», a másikban a «Történetek», az «Agricola», a «Germánia» és a «Szónokokról» szóló párbeszéd foglaltatnak. A két kötet *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatási miniszter támogatásával jelent meg s az egyetemi nyomda állította ki.

A «Magyar Iparművészet», a magyar iparművészeti társulat díszes folyóiratának utolsó két száma a budai királyi lak építését és belső berendezését ismerteti. A világ ez egyik legszebb királyi palotájának minden része a magyar építészet és ipar alkotása és késő időknek szóló emléke. A jeles folyóiratnak szövege ezt mondja el, s erről közöl két füzetében számos képet. *Hauszmann* Alajos tanár a palota építésének vezetője «A királyi vár belső kiképzése és iparművészeti felszerelése» czímen adja elő az építés főmozzanatait, a magyaros jellegre való törekvést és a hazai iparművészetnek juttatott feladatokat, melyeket ez nagy izléssel és szolídsággal oldott meg. A királyi palotára vonatkozó képeink egy részét e folyóirat után közöljük.

A kettős füzetben még *Czakó* Elemér a régi magyar ötvös rézmetszőkről, *Dömötör* István az utczák képes könyvéről (a czégtáblákról), *Nagy* Sándor a dunántúli faoszlopokról. Van még bő különféle az iparművészet köréből. A folyóirat díszénél tartalmánál és művészi illusztráczióinál fogva nagyon érdemes a közönség pártfogására. Előfizetési ára egész évre 10 korona.

Verskötetek. *Nagy* Lajos «*Újabb költemények*» című kötete a sok apró-cseprő egyéni bajon panaszkodó versfüzet között előnyösen válik ki azzal, hogy a szerző nemcsak befelé, a maga bánatára vagy örö-

A Rákóczi síremlék pályázat — Az első díj nyertese, Holló Barnabás és Györgyi Géza műve

úr pedig sietett a poros országútra kilépni, hogy elkerülje a szerelmeseket.

Most már szaporább léptekkel igyekezett előre. Eszébe jutott, hogy Széplakon könnyüszerrel megtudhatja, hol lakik Szőnyi Ilona grófnő.

Éppen az Anna-hídra lépett, mikor egy öblös „haó!" kiáltás félreugrásra kényszerítette s még fel se eszmélt meglepetéséből, midőn a kocsiból egy örömteli, nevetős „Dánosy? Maga itt?" hallatszott s ő szemtől-szembe találta magát Szőnyi Ilona grófnővel.

Fél perc mulva már a pompás négy erdélyi félvér röpítette őket Csorba irányába. A Ferenc József-csúcs tiszta volt, csak katlana fölött imbolyogtak felhőfoszlányok.

Mindketten őszintén örültek a találkozásnak, s egymást kergették a kérdések és feleletek, mint jongleur kezében a lapdák.

— Tudja mióta nem találkoztunk? kérdezte a báró.

— Tudom. Négy egész esztendeje, — felelt Ilona elmélázva.

Uj Idők 1909. XV. 45 sz.
419. kép

— Négy egész esztendeje?! — visszhangozta Dánosy. — Hogy fut az idő!... Emlékszik még...

— A mi „haramiakői" találkozásunkra? — A báró szótalanul bólintott rá igent.

— Lássa, amitől akkor féltünk, megtörtént... és... Se Bethléri, se a felesége nem haltak bele az elválásba...

— Azt hiszi? — Ilona lassan emelte fel vállát, aztán elgondolkozva, inkább magának súgta: — Néha nem vagyok benne biztos. Kivált Judithnál nem. Sőt sokszor azt képzelem, hogy ő benne tulajdonképpen minden meghalt, amiért élni érdemes...

— Úgy értsem ezt, hogy még mindig szereti Bethlérit? — Most már Ilona bólintott egy szomoru és csaknem bocsánatkérő igent, mire Dánosy mélységes mélyet sóhajtott és azt mondta, hogy: — Hja, bizony!... ha csak halottaink volnának. De a kisértetek?! ez a borzasztó!...

Ilona grófnő elnevette magát:

— Dánosy, csak nem szerelmes még mindig abba a... akarom mondani Bethléri Adriennebe, mi?

De erre a kis ember őszinte megbotránkozással ugrott egyet ülő helyében. — Én? — kiáltá. — Aztán még nagyobb nyomatékkal: — Én?... — Majd újra odafordult Szőnyinéhez: — Hát lássa, kedves grófné, — bölcselkedett roppant komolysággal, — az olyan feleség, mint amilyen Adrienne, az lehet ám az igazi kísértet!...

— Igaz. A miatta elkövetett bűnnek a hazajáró lelke... Mi? — A szép asszony nem állta meg, hogy el ne biggyessze ajkát:

— Úgy hallom, egészen jól él az új „menage" — nevetgélt megvetéssel, mire Dánosy nem késett csodásan engedelmes homlokbőrét le s föl mozgatni, ezzel adva kifejezést őszinte kételyeinek.

— Nem hiszi?

— Dehogy hiszem! Sőt kizártnak tartom.

— Oh, ez borzasztó lenne, — már a kis leány miatt is...

Dánosy megadással vont vállat.

— Hja, a szép Adrienne nem azért jött a világra, hogy egyet boldogítson, hanem azért, hogy...

— Sokakat szerencsétlenné tegyen... — fejezte be mondását Ilona haragosan. — Ugy-e így gondolja?

— Így. Máris hallottam, hogy...

— Miért hallgat el. Mondja kérem, hisz tudhatja mennyire érdekel.

— Nos, úgy beszélik, hogy máris ugyancsak belémarkolt az Andor vagyonába. Örökös mulatság, toalettek, automobil, legújabban a Báltelky tanácsára „meute"-öt szerveznek.

Ilona hangosan nevetni kezdett.

— Ne mondja? Szegény Bethléri! De hát akkor mikor jut könyvei megírásához?

— Soha. Örökké telve a házuk udvarlókkal, ingyenélőkkel.

— Jó. De Bethléri?

— Tűri. Mert nem tehet egyebet. Mert ha szól, Adrienne rögtön azzal áll elő, hogy „azért áldoztam fel érted mindent, jó nevemet, szabadságomat, mindent, hogy még csak ennyit se tégy meg a kedvemért?"

— Még ő beszél így?

— Még ő. Ez csak természetes. Minden szívuzsorásnak ez a hüvelyk-szorítója, amivel áldozatából a kamatokat kicsikarja...

— Szörnyü!.. És... és ráadásul még udvarlókat is tart magának?

Dánosy újra füléig húzta vállát, kezét pedig tiltakozva ég felé emelte:

— Erre már nem felelhetek. Ezt asszonytól tessék megkérdezni, — mondta visszahúzódva.

Ilona grófnő a napernyője végével sietett a kiterjesztett öt ujjára koppantani.

— Ez a magáé, — nevetett. — Most aztán még csak azt mondja meg, hogy az Adrienne anyja...

— „Muri mama"? — hahotázott Dánosy. — Á! Muri mamáról már igen jó híreket mondhatok. Egy hónap előtt reájuk költözött...

Ilona szótalan irtózattal nézett reá.

— Igen, igen, — ujjongott a jólelkü kis ember. — Reájok. — Igaz, hogy erre már Andort is elhagyta a türelme, de legyűrték.

— És most?

— És most, amíg Adrienne chaffeur-leckéket vesz Váray Elemér gróftól...

Szőnyiné diadalmasan veregette meg a meglepett emberke vállát.

— Brávó Dánosy! tehát mégse volt szükségem asszonyhoz menni útbaigazításért... mi?...

Péter báró tréfás szégyenkezéssel húzta magát össze és nem adott választ.

— Tudja, hogy Judith grófnő itt van Tátrafüreden? — szakította meg aztán a csöndet.

— Tudom.

— Azt mondják, senkit sem fogad.

— Oh, minket biztosan. De válása óta...

— Elég rosszul teszi, ha elzárkózik... — kiáltott a báró. — Ha én volnék a szép, a gazdag Mikey Judith, tudom istenem, hogy...

— Dánosy, maga bosszúálló?!... — nevetett Ilona.

Folytatjuk

Apró versek

1. Haldokló szívek

Azt mondjátok: forró a szív halálig!
Szeret, szenved, vérzik és megbocsát
Emlékeitől meg sohase válik,
Vágyát, haragját megőrzi odáig,
Amíg az örök csöndbe némul át.

Oh pedig szilaj, hangos dobogása
Lassan halkul el az élet során.
Emlékek vesznek, álmok megfakulnak
— Vergődik a szív romjain a múltnak
S haldoklik benne egy csókos leány.

2. Beköszöntő

Az ablakokon csipkefüggöny,
A falakon rézmetszetek.
Először lépek a szobádba
S a lelkemben megreszketek.

Mintha a nyitva hagyott ajtón
Bezúgna percre a vihar
Fojtott, elcsukló sírásával
Bús jajkiáltásaival.

Vélem a csókok jönnek ide
És a mámoros ölelés
Utánam e sok tisztaság itt
Sóhajos emlékekbe vész.

Eltünik ez a békés csönd is,
Ez álmodozó hangulat —
Máma vagy holnap, csókjaimmal
Árasztom el az ajkadat.

Farkas Imre

Bálvány-imádás

Elbeszélés

Irta Kertész Miksa

Az ember, mint valami kisértet, oly halkan nyitott be az ajtón. Az asszony — ki inkább csak érezte, mint hallotta férje megjöttét — meg sem fordult, hanem tovább is kifelé bámult a sötetedő utcára. Még ugyan nem tudta biztosan, de suttogásokból, hátamögött tett megjegyzésekből napok óta nem sejtette a fejuk fölött lebegő veszedelmet. Napok óta nem mert férje szemébe nézni, nehogy kiolvassa onnan a rettenetes valót. De a férj is kerülni látszott egy idő óta feleségét s ha együtt is voltak, nem jött szó ajkukra. Mindkettőjüket csak egy dolog foglalkoztatta: a vállalat, a férj üzlete. Egész lelküket, gondolkozásukat csak az töltötte meg s mégis éppen erről nem mertek beszélni. Hetek óta — mióta az üzleti könyveket vizsgálták — mindennap azzal jött haza a férj, hogy őszinten, egyenesen, minden csürés-csavarás nélkül föltárja az asszony előtt a vállalat helyzetét, hogy tönkrementek, hogy betevő falatjuk is alig van. Mikor azonban esténkint, a napi gondoktól megtörten, lelke-fosztottan hazatért — nem volt bátorsága odaállani felesége elé és megmondani:

— Megbuktunk; a vállalat tönkrement . . . Sok évi fáradsággal összekuporgatott garasaim fölemésztve és kifosztottan, koldusan, egy krajcár nélkül állok! . . .

Csak szótlanul, fejét lehorgasztva járt körül a szobában; tekintete a szőnyeg cirádáin révedezett s az járt eszében, hogy holnap vagy holnapután ezt a szőnyeget is elviszik lába alól.

Ma azonban az asszony idegzete már nem bírta el tovább a rettenetes hallgatást.

— Akárhogyan is van, — gondolá, — végre tisztán akarok látni, mert hiszen megőrjit ez a napok óta tartó bizonytalanság.

Odafordult férjéhez s mintha már régen csak erről beszélgetnének, megkérdezte:

— Mennyi a passziva?

A férj — bár már régen várta, hogy az asszony

Szent Hubertus Oroszországban. Alexej a vadász, Naján és Zlodej agárral

Greguss Ágost szobra Budapesten Holló Barnabás szoborműve
Ünnepies leleplezése november 9-én volt

megszólaljon — mégis egy pillanatra meglepődött. De csak egy pillanatra. Hamarosan visszanyerte hidegvérét s ő is úgy kezdett beszélni, mintha már mindent föltárt volna felesége előtt.

— Még nem látom tisztán, — felelt az asszony kérdésére. — Még csak nagyjában néztem át a könyveket. De már most is rettenetes nagynak látszik. Hihetetlenül sok.

— Hová lett . . . hová lett az a sok pénz? — siránkozott az asszony.

A férj tompán szólt:

— Nem tudom . . . Elment . . . A konkurrencia . . . a rossz viszonyok . . .

Az asszony most már bizonyosat tudott. Szabad volt zokognia férje előtt.

A férj gyáván hallgatta az asszony sirását. Nem volt egy vigasztaló, egy biztató szava. Roppant becsületes ember volt; nem tudta hazugsággal áltatni feleségét, kivezető útat pedig nem látott a rettenetes chaosból. Csak egy dolog lebegett folyton szeme előtt: a börtön ajtaja. Ez szakította ki lelkét, tompította meg gondolkozását.

— Börtönbe hurcolnak! — csengett minduntalan fülébe valami távoli hang . . .

Mikor az asszony már sokat sírt, kissé megnyugodott. Szemét megtörölte s úgy kezdett tovább beszélni.

— Mi lesz most velünk? És mi lesz Klárival? Maholnap férjhez kell adnunk s nincs hozománya. Egy fillér hozománya sincs! . . . Egész télen nyilt házat tartottunk, ide csődítettünk egy csomó fiatalembert. A legjavában válogattunk, — mert hiszen a télen még válogathattunk — s most a romlás hírére mind itt fog hagyni bennünket. Mind elfut tőlünk, mint a pestistől! . . . Micsoda rettenetes szégyen! Te ezt nem is értheted. Majd jön egy kishivatalnok a leányunkért,

Uj Idők 1913. II. 540 kép

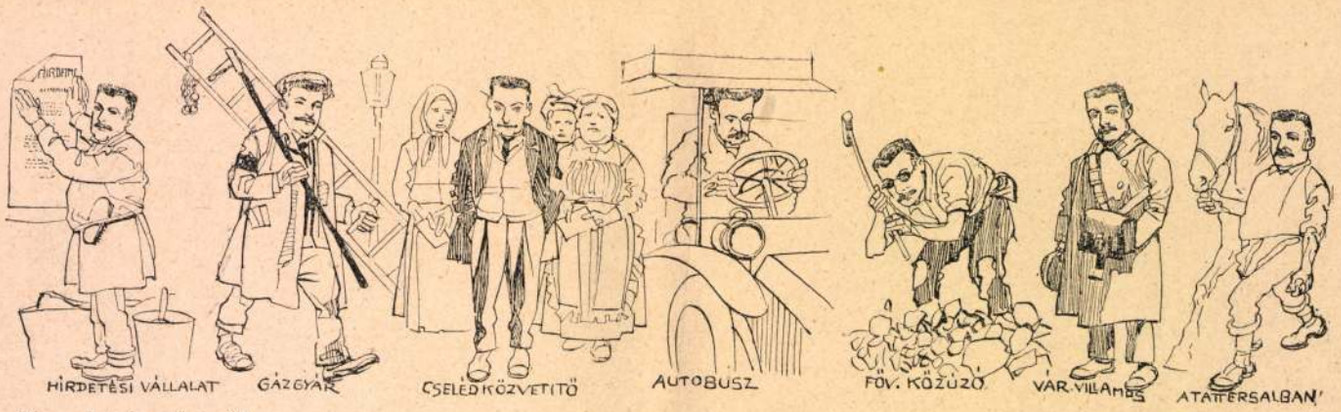

Bárczy István mindenütt

Mühlbeck Károly rajza

rakat a farkasra uszítják. Látom, hogy az illető öccse, — vadásza helyett hozta magával, — elereszti az agarakat. Erre óriási lárma, kutyaugatás, ostorpattogás és kiabálás. Jobb szomszédom agarait elereszve, oda vágtat. Ezt látva engem is elfog a kiváncsiság és nyeregbe pattanva én is oda sietek, Alexejt az agarakkal állásomon hagyva. Elég furcsa látványban volt részünk. Mjatlew legszebb és legjobb kopóját, mely szürke szőrével feltünően hasonlitott farkashoz, féltucat megvadult agár tépi és fojtogatja. A gazda pedig sürü ostorcsapásokkal igyekszik a hevesen védekező kopót agarainak fogai közül kiszabadítani. Szomszédom és vadásza segítségével végre sikerült is. A szegény kopó aztán igen siralmas állapotban visszavánszorgott az erdőbe. Igaz, hogy az agarak is megkapták a magukét. Az illető úriember vadászati lázában a szürke kopót vén ordasnak nézte és ráeresztette agarait.

Ismét eltelt egy kis fél óra, ekkor újra fölhangzott a kopók csaholása, Alexej azt mondta: „Uram, ezek ők." A csaholás hol közeledett, hol távolodott, midőn megint közeledett, éppen velem szemben egy ordas jelent meg az erdő szélén és jobbra balra vizsgálódva, egyenest nekem tartott. A lovam és az agaraim értelmes viselkedése valósággal csodálatos volt. A magára hagyott és le sem pányvázott ló mozdulatlanul állott egy helyben és csak okos szemének járása árulta el, hogy észrevette a farkast; mikor nyeregbe szállottam, akkor is mozdulatlan maradt mint a kőszobor. A két agaram, Naján és Zlodej, bár egész testben remegett, mozdulatlanul feküdt a gyepen.

Én alig tudtam magam türtőztetni, pedig be kellett várnom, míg a farkas legalább is 300 lépésnyire megközelit, mert csak igy remélhettem, hogy a rendkivüli gyorslábú állatot az előttem és mögöttem elterülő erdők között el tudjam csipni. A farkas gyorsan közeledett. Most kieresztettem agaraimat, az ordas rögtön visszakanyarodott és vágtatva igyekezett az erdő felé. Mi meg vágtatva utána. Már-már azt hittem, hogy elmenekül, mikor alig tiz lépésnyire az erdő szélétől Naján fültövön ragadta a fenevadat. Agár és farkas egyetkettőt bukfencezett és én nyeregből ugorva, kinzsalommal megadtam a kegyelemdöfést. Az agárnak a fülébe kellett fujnom, hogy eleressze a farkast.

Velem majdnem egyidőben a két baloldali társamnak is sikerült egy-egy farkast fognia. Mind a három terítékre hozott vad egy évnél fiatalabb volt, a két vén ordasnak, mint rendesen, ezúttal is sikerült idejekorán eltünnie. Agárral csak tapasztalatlan farkaskölyökre lehet vadászni, a kitanult vén ordas idejében odébb áll vagy gyors futással elszalad az agár elől, vagy pedig helyt áll és fogait csattogtatva oly gyorsan forog körbe, hogy egy-két agár nem tudja lefogni, még kevésbbé lehet neki a kegyelemdöfést megadni. Lóhátról csak sik pusztaságban lehet vadászni, nyár derekán.

A vadász kürtje Mjatlew úr állásához hivott bennünket, hol a hölgyek pazar vadászreggelivel vártak. Nem hagyhatom említés nélkül, hogy kopóvadász barátunkat a házigazda vadászderesre huzatta és lehegedültette rajta az egész vadásztársasággal, a hölgyeket sem véve ki, Szent Hubertus indulóját.

Schumacher Ágoson.

Versek

Dal

Nem tudtad, hogy ki voltam,
Nem tudtam, hogy ki voltál.
Mig én a földre néztem,
Te arra, hol a hold áll.

És csóktalan bolyongtunk
Tavaszból őszbe ketten:
Fiú, kit nem szerettél,
Leány, kit nem szerettem.

Azt hittem: elfelejtesz,
Azt hitted: elfeledlek;
Nyugat felé utaztál,
S én messze napkeletnek.

Mégis veled maradtam,
Bármerre elhaladtál.
S bár messze elszakadtam:
Hű társul megmaradtál.

Csipkefüggöny

Hol van az út a messze, régi házig,
Hol él a lány, ki egykor ott lakott?
Tavasz becézi most az ablakot,
Vagy őszi holdfény harmatában ázik?

Mi zizzen át a csipkefüggönyén,
Bús sóhaj-illat, vig kacaj, vagy ének?
Nem kérdi már két felleges szemének
Mély vágya: merre, hol vergődöm én?

Senkit se lásson és ne lássa senki,
Ha lelke sírva vagy nevetve zengi
A régi dalt, mely halkan hallik át

A rózsacsipkék hervadó szegélyén...
Takard el ott, fehér szobája mélyén
Kis csipkefüggöny Csipkerózsikát.

Franyó Zoltán

HOLLÓ Barnabás

Gregusz Ágost szobra.

Nagy Ildikó
Művtört.Ért. 1990 1-2 1,3,4-6, 10,

Törvények, és akik...

A legelszántabb mozi–rajongókat levélben értesítették, a nagyközönség a rádióból tudhatta meg, hogy november 13–án, hétfőn este 8 órakor a Puskin moziban díszelőadáson mutatják be a **Kristály Gyula ózdi nyugdíjas politikai peré**ről szóló dokumentumfilmet – a belépés díjtalan.

A tájékozatlanok közül sokan gyanakodva vették tudomásul a pénztárnál, hogy nincs jegy, de be lehet azt a Nagy Sterilizátoroknak sikerült nézők és olvasók nemzedékei – de még művészek és írók tenyésztörzsei – elől is elmismásolniuk.

Az elkeseredett ózdi nyugdíjasnak a maga idején hírhedt izgatási peréről – pontosabban: annak szereplőiről – **Tényi István** rendező és munkatársai (Sántha László és Kiss I. György) olyan dokumentumot tudtak szalagra rögzíteni,

gyűlöletessé, mint
szánalmassá és kon
lesznek a fügefale
maguk elé kapkodot
lyos törvényekre" v
vatkozgatásukkal. G
tessé valójában ezek
vények válnak – „m
tóik" bizonyára már
vadászmezőkön
„kiemelt" nyugalmu

Törvények jönne
vények mennek –
időkben tömegest
gyorsan cserélődne

Holló Barnabás

[illegible] Június 2-án leplezték le a hajdúböszörményi Bocskay-szobrot, Holló Barnabás művét.

Művészet 1907. 268. l.

Holló Barnabás

Művészet ~~1902. 223, 287, 355, 431.~~

- ~~1903. 65, 280~~
- ~~1905. 202, 212, 270~~
- ~~1907. 70, 168~~
- ~~1908. 128, 204, 271~~
- ~~1909. 398.~~
- ~~1911. 136, 138~~
- ~~1914. 119~~
- ~~1915. 470~~

Magyar Művészet

1926. 256

1928. 399

Hollós Barnabás

Ráthgyörgy 1896

160 l.

Holló Barnabás

vrá

Petrilló

Szilágy vármegye
monographiája
I. k. Zilah, 1901.
476. l

Vegges

C.94

1 Kōt 4r

Pigorini,

Luigi

Terramara dell'età del bronzo,

situata in Castione de' Marchesi (territorio Parmigiano)

Hollós Barnabás

Toldi c. mobra
repr.
Uj Idők

1929. 32. sz.

167 l.

Meinl

kávé-kóstoló

most itt a

fióküzletben!

Holló Barnabás

Vállalkozók Közlönye

XIV. 23. (A Rákóczi-pályázat epilogusa.)

Spórolunk. (Rákóczi-síremlékpályázat). Irta Ezrey. Vállalkozók Lapja XXIX. 19. sz.

747.

I

350.

747. Jacob Ferdinand Voet.

Sz. Antwerpenben 1639-ben. † ugyanott 1691 után.

Ludovisi bibornok képe.

Térden alólig látható és kissé jobbra fordultan ül. Gyűrüs jobb kezével a piros bársonyszék karfáját fogja s baljában levelet tart e czimmel: »Al Jllu . . . . ore Card. L. Luduisio Roma.« Biretumot, csipkés karinget és cappát hord. Rövid haja, szeme, szemöldöke, bajusza és legye barna, álla beretvált. A rojtos szék apró és lapos fejű szegekkel van kiverve.

Vászon, méretei 135·5 : 100 cm. — Mündler: XIII. 10.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1835: XI. 39. *D. Dominichino:* Bildniss des Cardinals Ludoviśi. — 1844: XI. 33. — *D. Zampieri Dominichino:* Bildniss des Cardinals Ludovici. — 1865, 1866, 1867, 1869: XIII. 10. *Zampieri Dominichino:* Ludovici bibornok arczképe.

Holló Barnabás

Bocskay István szobra. A király tíz szobra közül, a melyeket a nemzetnek adományozott, most állították föl az Andrássy-úti körtéren a harmadik szobrot, mely *Bocskay* Istvánt ábrázolja. Ott vannak már a szigetvári hős Zrinyi Miklós és Bethlen Gábor fejedelem szobrai. Bocskay szobra *Holló* Barnabás műve.

Vas. Ujs. 1903. 13. l.

FELELŐS SZERKESZTŐ

NAGY MIKLÓS

Holló Barnabás

Líber - Bpestszobrai

335. l -

Kock 123 – 126 l. (repr. 124 l.)

Danko, 63 – 66 l. (repr. II. tábla).

Gerevich PA, 186 l. (repr. 187 l.)

Jutszky-Radisich: Az ötvösség remekei II. kötet, Bp. 1885, 128 – 129 l. és tábla

Czobor-Szalay I. 63 – 64 l. (repr. XIII. tábla)

A: Könyvismertetés AÉ XVII – 1897, 176 l.

Ipolyi: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása, Pázadok, X – 1871, 489 l.

Tomtor: Magyarország műemlékei II. kötet, Bp. 1900, 286 l., 287 l.

Hempel: Egy fejezet hazai ötvösségünk történetéből: AÉ XVI – 1887, 10

Holló Barnabás

Byest. Gregus Ágost
mellszobra, Palota-út

Liber Byest szobrai

303.

komoly és okos homlokaikat ez a föld itt és önmagából teremtette volna.[135]

A délen és nyugaton fölbuggyant források előttünk összefutó vizének tükrében vessünk még egy pillantást az egri főszékesegyháznak, már az elmondottak során megrajzolt, képére.

Láttuk azokat az erős kapcsokat, melyek az építészt, az építtetőt, az egész építési mozgalmat, de legfőkép magát a művet, az olasz művészet lelki és formai világához fűzik. És láttuk azt a *romantikus klasszicizmusnak* nevezhető stílusalkotást, amely bár formakincsében hű maradt a neoklasszicizmus ízléskövetelményeihez, mégis lelkisége a romantika közelgő korának szervi sajátjait rejti magában.

A déli származású elemekkel látszólag ellentétben áll a székesegyház közvetlen elődje, a gannai sírbolt, amelynek mestere ismeretes ugyan, de úgy a tervező, mint a kitűnően megoldott terv művészi eredete kérdéses.

Holló Barnabás

Bpest, Toldi Stefánia-út

Liber Bpest kolrai

351.

Holló Barnabás

l.

Liber Bpnobrai

357. l.

Holló Barnabás

Millacher-kút.

lásd

Liber Bpest Hobrai

250, 251 l.

Holló Barnabás

Byrest Millacher-kút,
Corvin-tér

Liber Byrest szobrai

250.

Holló Barnabás

Wesselényi-emléktábla

lásd

Liber Bpest szobrai

257. 252. l. 253. l.

Holló Barnabás

1.

Liber Bpert szobrai

277. l. 278 l

Holló Barnabás

1.

Liber Bpest nobrai

288 l

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Holló Barnabás

Gregnis Ágost
szobra

Liber Bpestszobrai

303 l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Holló Barnabás

l.

Liber Bpestszobrai

306 l

nak
bölgynek

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

Holló Barnabás

l.

Liber Bpestszobrai

228. l.

ERZSÉ

űvészek

ES KIÁLL

ől április 3-

dij nincs

Holló Barnabás 11, 39, 42 - 43, 46, 53
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

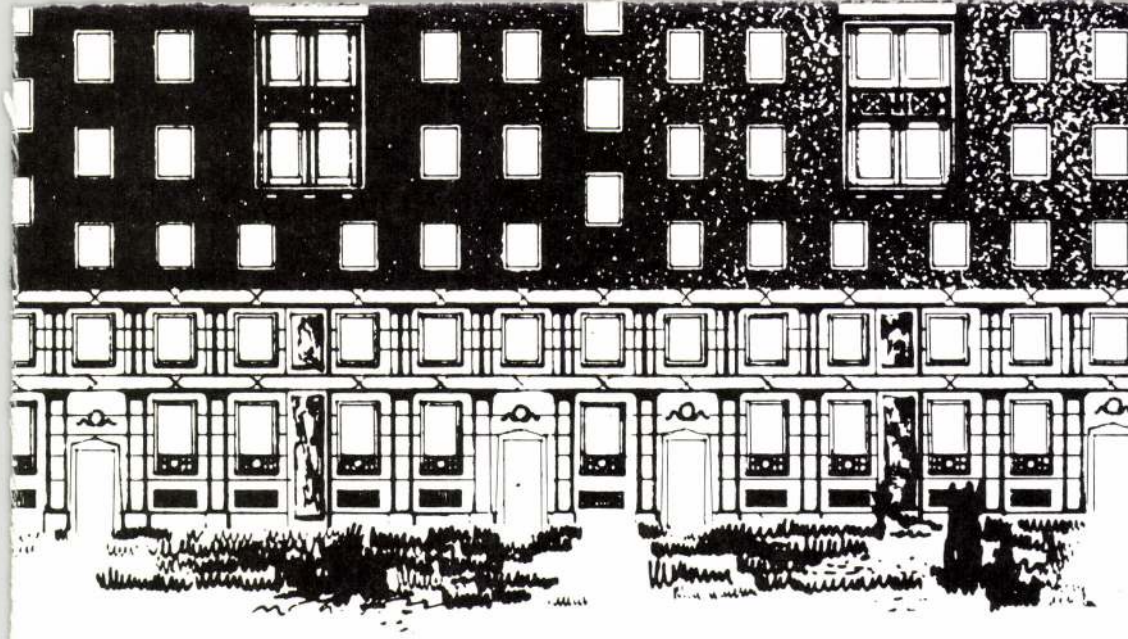

Line kft.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Budapesti Rundschau

Holló Barnabás

1967 NOV 24

1021

Ein Mann fährt nach Tibet...

Erinnerung an einen ungarischen Weltreisenden

Es ist hundertfünfundzwanzig Jahre her, daß *Sándor Körösi Csoma*, einer der Bahnbrecher der wissenschaftlichen Tibetforschung, in Darjeeling im Alter von achtundfünfzig Jahren verschieden ist. Er stammte aus dem Szekler-ungarischen Siebenbürgen, wie er sein Heimatland nannte. Dreiundzwanzig Jahre hindurch strebte er, als er aus Siebenbürgen, zu Fuß, mit einem Wanderstab in der Hand und einem Ranzen auf dem Rücken, loszog. Er konnte sein Ziel nicht erreichen, doch das erreichte er, daß seine Tätigkeit einen neuen Zweig der Wissenschaft erschloß.

Sein Leben war so, wie die Zeit in der er lebte: die Zeit der Romantik. *Für das sich entfaltende nationale Selbstbewußtsein der Ungarn schien die Frage des nationalen Ursprungs von immenser Bedeutung.* Die überwiegende Mehrheit der damaligen ungarischen Wissenschaftler war der Ansicht, daß die ungarische Sprache in Europa keine Verwandschaft hat und glaubte — auf Grund des Mythos einer hunnisch-ungarischen Verwandschaft —

verwandte Völker irgendwo in Asien,

nahe der großen chinesischen Mauer, finden zu können. Der ungarische Mönch János Sajnovics hatte zwar schon 1770 eine Arbeit veröffentlicht, in der er (als erster Vertreter vergleichender Sprachwissenschaft), neben dem Dänen Rask Rasmus grundlegend richtig die Verwandschaft der ungarischen und der lappischen Sprache beweist, doch wollte die damalige romantische öffentliche Meinung dieser Auffassung keinen Glauben schenken. Csoma hatte noch in seinen Schuljahren den Entschluß gefaßt, sein Leben dem Auffinden der asiatischen Sprachverwandten zu widmen.

Alles in seinem Leben diente diesem Ziel, auch seine Studien im reformierten Kollegium von Nagyenyed (heute Aiud) und später auf der Universität von Göttingen, wo er drei Jahre hindurch die Vorträge des berühmten Orientalisten Johann Gottfried Eichhorn besuchte. Um dieses Ziel zu verwirklichen, lebte er in asketischer, spartanischer Einfachheit und lernte eine Reihe westlicher und östlicher Sprachen. Er machte sich im Jahre 1819 auf den Weg und erreichte — zu Fuß und mit wenig Geld ausgerüstet — 1823 Kaschmir in Indien.

Sein Endziel war, Zentralasien zu erreichen,

doch mußte er unterwegs einsehen, daß er über Persien nur bis Buchara gelangen kann. Er wollte den Weg über Tibet nehmen, doch es ward ihm klar, daß er in diesem, allen Fremdlingen feindlichen Lande sein Leben gefährdete, wenn er sich ohne die Sprache zu kennen, auf den Weg machte. So begann er also die tibetanische Sprache zu lernen.

Er war sich der Wichtigkeit seiner Aufgabe bewußt. *Die tibetanische Philologie war zu jener Zeit für die europäischen Wissenschaftler — abgesehen von den sehr begrenzten Wörterbuchversuchen von De Fano und Georgi — ein unbekanntes Gebiet.* Für Fremde war von den Tibet-Gebieten nördlich von Indien nur Kaschmir und Ladakh zugänglich. Für einem Philologen bedeutete die Kenntnis der tibetanischen Sprache und eine wissenschaftliche Beschreibung dieser Sprache fast so viel, wie die Entdeckung eines neuen Erdteils.

Csoma ließ die Möglichkeit kalt, Weltruf zu erlangen. Er hoffte in der Literatur von Tibet Angaben und Quellen zu finden, die er in der Forschung ungarischer Urgeschichte gebrauchen könnte. Von 1823 bis 1830 lebte er

in Lhamaklöstern von Kaschmir und Ladakh

und studierte in ungeheizten Klosterzellen hunderte, mächtige Werke tibetanischer Literatur, nachdem er von den gelehrten Lamas die Sprache erlernt hatte. Er lebte das Leben seiner Lehrmeister: weltabgewandt, in das Studium vertieft, in klösterlicher Entsagung. Die englische Regierung von Indien und die Royal Asiatic Society of Bengal erfuhr von seinem Unterfangen und unterstützte ihn materiall. Auch die Ungarische Gesellschaft der Gelehrten half ihm nach Möglichkeit. Für die asketische Lebensweise von Csoma war das mehr als genug.

Seine zwei Hauptwerke, das tibetanische Wörterbuch und die Grammatik in Englisch, beendete er im Jahre 1832, sie erschienen 1834 in Kalkutta. Diese beiden Arbeiten haben nicht nur einen unentbehrlichen Beitrag zum Studium der bis dahin fast unbekannten, reichen tibetanischen Literatur und darüberhinaus zur Forschung der tibetanischen Geschichte geliefert, sondern machten auch die Übersetzungen der sehr umfangreichen Werke des Mahayana Buddhismus möglich. Diese Werke sind in ihrer ursprünglichen Sanskrit-Form zum großen Teil verloren gegangen, konnten dann jedoch mit Hilfe der tibetanischen Übersetzungen rekonstruiert werden. (Csoma wurde für diese Tat und für seine aufopfernde Forschung der tibetanischen buddhistischen Literatur

von den japanischen Buddhisten heiliggesprochen

und als Bodhisatwa erkannt.)

Nach dem Erscheinen seiner Hauptwerke wurde Csoma von der *Royal Asiatic Society of Bengal* zum Ehrenmitglied gewählt. Er wurde auch Korrespondierendes Mitglied der Ungarischen Gesellschaft der Gelehrten und von vielen Seiten wurde ihm Anerkennung zuteilt. Im Frühjahr 1842 machte er sich abermals auf den Weg nach Lhasa, denn er hoffte, in der Bibliothek des Lamas von Dalai bis dahin unbekannte Quellen der ungarischen Urgeschichte zu finden. Von dort beabsichtigte er, in das chinesische Turkestan zu gelangen, doch konnte er diese Pläne nicht mehr verwirklichen, denn während der Reise erlag er einer Krankheit

Heute wissen wir bereits, daß er

auf dieser Reise nur Enttäuschungen erlebt hatte.

Ein anderer Ungar, Antal Reguly, ein Anhänger von *Sajnovics*, machte sich im Jahre 1839 auf eine Forschungsreise über Rußland nach Sibirien. Diese Reise forderte unermeßliche Opfer an Kraft und Ausdauer und endete mit dem geistigen Zusammenbruch von Reguly, doch brachte er definitive Beweise der Verwandschaft der ungarischen und der finnisch-ugrischen Sprachen.

Die selbstlose, aufopfernde Arbeit von Csoma hat jedoch der europäischen Wissenschaft ein neues Gebiet erschlossen: sie hat die Grundlage der Tibetistik geschaffen.

B. Cs.

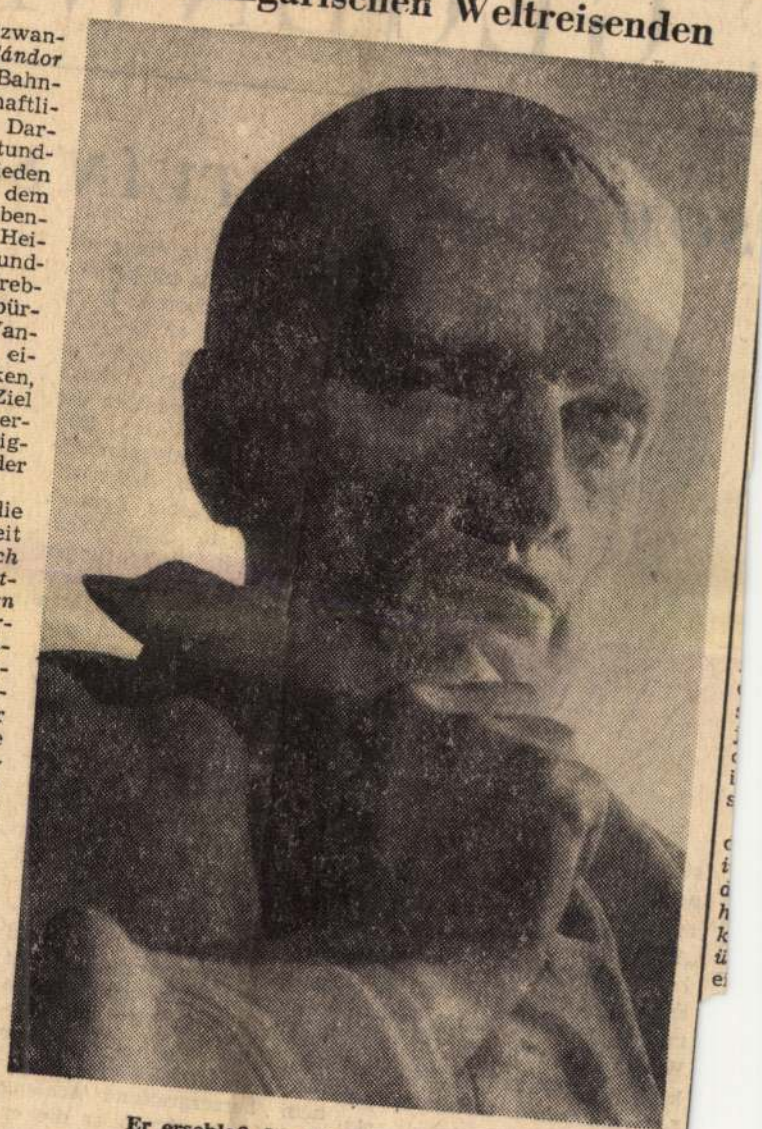

Er erschloß das Tibetanische für Europa
Plastik von Barnabás Holló in der Akademie der Wissenschaften

SOMLYÓ ISTVÁN SIMON

Porträtskizzen von László Nagy

sten Quellen seiner Lyrik. Seine in einem Doppelband herausgegebenen Übersetzungen, „Szélrózsa", (Windrose") enthalten die Beute seiner Streifzüge durch die Lyrik der Welt und eine Auswahl der besten Werke der modernen Dichterkollegen. Mit sehr vielen der Letztgenannten verbindet ihn nicht nur seine Arbeit als Übersetzer, sondern auch persönliche Freundschaft. Er ist Redakteur einer Anthologie von Dichtern und Essayisten unter dem Titel „Arion", die anläßlich des Budapester Treffens der europäischen Dichter erschienen ist, er redigiert auch deren Fortsetzung, Sammlungen, die die künftigen Treffen vorbereiten. Er wurde mehrmals mit dem Attila-József-Preis ausgezeichnet. Ausgewählte Gedichte: „Tó fölött, ég alatt" (Über dem See, unter dem Himmel).

Er wurde 1926 in einer armen Bauernfamilie im pannonischen Bazsi geboren. Noch Gymnasiast wird er als Soldat eingezogen und kommt in Kriegsgefangenschaft. Nach der Befreiung beendet er das Gymnasium, wird ins Eötvös Kollegium aufgenommen und erwirbt das Lehrerdiplom für die Fächer Deutsch und Ungarisch. Seine Dichtung, in der die Erinnerungen an diese frühen Jahre zwar in den einzelnen Gedichten verstreut sind, aber im ganzen die Rolle eines einheitlichen Tagebuches spielen, diese Dichtung richtet sich von Anfang an in die Vergangenheit; die ganze Geschichte seiner Familie, seines Volkes, seiner Schicksalsgenossen inspiriert ihn. Dem einen oder anderen hervorragenden Schöpfer der ungarischen Lyrik-Vergangenheit ist er verbunden wie ein lieber und liebender Verwandter. Nicht nur die Studien, sondern auch Gefühle binden ihn an Berzsenyi, an Petőfi, die Meister des 19. Jahrhunderts. In einem herzergreifend schönen Gedicht beschrieb er die erste Begegnung zwischen Petőfi und Arany. Der Leser hat das Empfinden: dieser Dichter griff wie mit einer Filmkamera, die unmittelbar auf die lieben Züge der Meister eingestellt war, in die fast 120 Jahre zurückliegende Ferne oder noch besser: als ob der Dichter in vervielfachter Person bei dieser Begegnung anwesend wäre, sowohl in der Gestalt von Petőfi als auch von Arany, aber auch als versteckt frohlockendes kindliches Wesen — und zwingt dabei auch den Leser, sich mit allen Dreien zu identifizieren. Seine bedeutenden Reiseerlebnisse werden in solchen Gedichten wie „Buchenwaldi rapszódia" (Buchenwalder Rhapsodie) bewahrt. Der intellektuelle Dichter erscheint in solchen Gedichten wie „Hóvirág'" (Das Schneeglöckchen) oder „Himnusz az értelemhez" (Hymne an die Vernunft). „Pacsirtaszó" (Lerchengesang) ist der Titel eines Auswahlbandes seiner Gedichte. Für seine Dichtung wurde er mit der höchsten ungarischen Auszeichnung, dem Kossuthpreis beehrt. Seine Fürnberg- und Hora-Übersetzungen sind auch als selbständige Bände erschienen. Ein Essayband: „A virágfa árnyékában" (Im Schatten des Blumenbaums. Ein Sammelband seiner Gedichte unter dem Titel „Verőfény" (Sonnenschein) ist in Vorbereitung. Simon ist Redakteur der Zeitschrift „Kortárs" und Parlamentsabgeordneter des Komitats Veszprém.

Gábor Devecseri

DAS MESSER

Hart ist mein Auge bereits, wie die Klinge,
und diese wild verwirbelnde Zeit
hat es, wie der Schleifstein das Messer,
seit dreißig Jahren gespitzt und geschliffen,
daß es glänze und scharf sei,
wenn es die Gesichter seziert,
wobei der, den es spaltet,
vielleicht gar nichts merkt.
Gesichter, Gesichter ... schon stellen sie
sich auf um mich, wie damals im
unübersehbaren Gefangenenlager
die Pfosten des Zauns.
Und ich sehe sie an, prüfe sie, immer
gieriger, so wie jemanden,
den ich ansehe, um eine Antwort
zu erzwingen: warum bin ich hier?
Darum klingt die Klinge, gleitet weiter
durch Gassen, im Bus, in der Straßenbahn,
schneidet hinein in ein Augenpaar
und huscht zum nächsten;
der ein Werkzeug oder Bücher, der die
Tasche vorm Ladentisch eines Kaufhauses hält,
weiß nicht einmal, daß ihn jemand
ins Herz sticht, solang er ihn ansieht.
Ich suche einen Nenner für alles,
was wir die heutige Welt nennen.
Nur diese sind es, es zeigen sie
doch weder Statistiken noch Zahlen,
in ihnen erforsche ich, so wie es ist,
mit all seinen Farben dieses Zeitalter,
und alles, was in jenen die Sorge
in einem Feuerturm siebenmal verschlossen hat.
Ganz Gesicht, ganz Auge, Tausende,
Millionen wacher Gefängniswärter,
es ist unmöglich aus ihrem Lichtkreis zu treten,
sich vor ihren Herzen davonzustehlen.
Sie ketten uns schon an sich, wie die
gesetzmäßigen Himmel den Planeten,
wie die schwere Arbeit den Bauern
sein Leben lang an die Erde fesselt.
Und was geschieht mit dem Dichter?
Wilde Unruhe treibt ihn,
die Knoten der Geheimnisse knüpft er,
nur die Wahrheit hat er nötig.
Er schneidet, seziert, gräbt voller Erregung
in die Mauern der Zeit wilde Träume ein,
und in seinem Auge schärft sich
sein verwaistes Werkzeug, das furchtbare Messer.

Übertragen von Barbara Frischmuth

MOZI

PARKMOZI 6, 1/2 8 és 9 órakor.
Szombat, szeptember 26.
Nézzük meg a Niagarát édes!
Igaz történet hazudó férfiakról 6 felvonásban.
Főszerepben: VÁRKONYI MIHÁLY és AGNES AYRES.
Ruha teszi a szerelmet. Amerikai burleszk.
A 1/2 8 és 9 órai előadások teljes zenekarkísérettel kedvező időben a kertben.
APOLLO: átalakítás miatt zárva.

A pécsi muzeumban nincs a mohácsi vészre vonatkozó emlék

Holló Barnabás II. Lajos halála című szobra Pécsett van

Pécs, szept. 25. — A jövő évben lesz 400 éves évfordulója a mohácsi vésznek, amely évszázadokra megásta a nemzet sirját. Ezt az évfordulót, mint ahogy arról már több izben beszámoltunk országos ünnepségek keretében ülik meg, amelyeknek az előkészületei már javában folynak is. Az évfordulóval kapcsolatban nemrégiben hivatalos átirat érkezett Pécs városához Mohácsról, amelyben kérik, hogy ha a városi muzeumban a mohácsi vészre vonatkozó emlékek vannak, azokat engedje át a város Mohácsnak.

Érdeklődtünk a dolog után s mint értesülünk a pécsi városi muzeumban semmi féle emlék nincs a mohácsi vészre vonatkozólag. A második mohácsi csatából 1687.-ből van egy viharvert ágyúgolyó a múzeumban. A város tehát, nem teljesítheti a mohácsiak kívánságát.

Ami a mohácsi vész 400 éves évfordulójával kapcsolatban érdekelhetné Mohácsot, van egy elég nagy méretű szobor a városi múzeumban. Ez *Holló* Barnabásnak, a hirneves szobrászművésznek bronzszobra. Ezt a szobrot állami letétként őrzik a városi múzeumban. Ez a szobor szóba jöhetne most, hogy azt a 400 éves évforduló ünnepségei során felhasználják. Természetes, hogy miután a szobrot Pécs kapta állami letétként, az ünnepségek során az visszsza is kerülne Pécsre.

Egyetemi tankönyvek,
segédkönyvek kaphatók az
Egyetemi könyvkereskedésben Pécs, Széchenyi-tér 9. szám alatt.

A Dunántúl Könyvkiadó és Nyomdavállalat a kultura szolgálatában

A vállalat 15. évi rendes közgyülése

Pécs, szept. 25. — A Dunántúl Könyvkiadó és Nyomda részvénytársaság *Vasváry* Ferenc dr. egyetemi tanár elnöklete alatt ma délután tartotta tizenötödik rendes évi közgyülését a Pécsegyházmegyei Takarékpénztár üléstermében.

Vasváry Ferenc dr. elnök tartalmas megnyitó beszédében utalt arra, hogy a mai közgyülés a vállalat fenállása második évtizedének első felét zárja le, amely küzdelmekben gazdag, de Istennek hála, eredményes is volt. A vállalat *nyomdai szakosztálya* állandóan munkával rendelkezik. A vállalat nyomdai gépei, szüntelen üzemben vannak. Bár az üzemi helyiségeket két év előtt bővitette a vállalat, azok ma már ismét szükeknek bizonyulnak. A bővités kérdését a közel jövőben meg kell oldani. *A könyvkiadó szakosztály* a Danubia könyvkiadó részvénytársasággal együtt a kiadmányok hosszú sorozatát szerezte meg, de munkahalmazat miatt még nem volt ideje azokat mind napvilágra hozni. *Az igazgatóság mindig súlyt helyezett arra, hogy ne csak gazdasági alakulatként működjék a vállalat, hanem a kulturának tegyen szolgálatot. A könyvkereskedés* a nyomdával együtt a mult évben elnyerte az egyetemi nyomda és egyetemi könyvkereskedés megtisztelő cimét. A multtal szemben itt is kétségtelen a haladás, mellyel párhuzamos az a törekvés is, hogy Pécs és az egész környék közönségét kifogástalanul kiszolgálja. Legfontosabb kiadványa a vállalatnak a Dunántúl *napilap*, amelynek első száma a vállalat megalakulásakor jelent meg. Ma a legjobban elterjedt vidéki napilap Magyarországon, de továbbra is erős a törekvés a lap szinvonalának folytonos emelésére.

— Erős a meggyőződésünk, — fejezte be, — hogy a vállalat vezetősége iránt a multban tanusitott érdeklődés a jövőben is megmarad és akkor *azok a célok és eszmények, amelyekkel a vállalat 15 év előtt megindult, diadalra fognak jutni.*

Megállapitotta ezután, hogy a jelenlevő részvényesek 4681 darab részvényt képviselnek és igy a szabályszerűen összehivott közgyülés határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére, *Mülherr* Ferenc dr. igazgatósági tagot, hitelesitésére pedig *Jakab* Béla dr., és *Kosztits* Ákos dr. részvényeseket kérte fel.

Az igazgatósági jelentés megemlékezett a nyomdának a mult évben uj felszerelésekkel és betüanyaggal történt bővüléséről. Egy év óta az alkalmazottak száma 9 fővel növekedett. *Wessely* Antal dr. Lipcsében fontos könyvkereskedelmi összeköttetéseket létesitett, amelyeknek előnyös következményei német, francia, angol, olasz, sőt spanyol könyvek könnyü beszerzésében jelentkezik. A Dunántúl napilap terjedelme 8—24 oldal közt váltakozik. Munkatársai között nem volt lényeges változás. A jelentést egyhangulag tudomásul vette a közgyülés.

A zárszámadások szerint a vállalat vagyonmérlege egy milliárd

---

ezt a nagy harcot, ne tennék örökös elégedetlenséggé, egy nagy fájássá az életüket. Ha megpróbálnánk vidáman, felemelt fővel és büszkén szegénynek lenni! De azok is, kiknek a vak véletlen kincses gazdagságot juttatott a kezére, ha azok is velünk együtt megtanulnák a szegénység tiszta szép örömeit. Eleinte csak ugy játékból, próbaképpen, hátha-hátha később ugy megszeretnék, hogy élni sem tudnának nélküle. — A divatra gondolok! — Arra amivel a legtöbbet és a legalaposabban vádolnak bennünket. Hisz ha tagadjuk is, mégis csak rabszolgái vagyunk többékevésbbé, pedig hejh de sokan lehetnek a küzdők, a szomoruak, a fáradtak, kik nyügnek is érzik a gondját néha... Kik megenyhülten szabadulnának vaskarmaiból... De ki merné ezt megkezdeni a kicsinyek a névtelenek közül? A közlegénynek nem az ujitás, hanem az engedelmesség az útja és ha át akarná venni a vezetést, súlyos büntetés járna érte. A divat közkatonái is gúnyt, becsmérlést és lenézést aratnának ujitásukért és még jó, ha nem épp a feltünés vádja érné őket, azért, mert az ellenkező utakon indultak el! A kezdeményezésnek tehát felülről kell jönnie és mi, az apró névtelenek majd ezerszámra gyülekeznénk az uj zászló alatt. Ezideig ha erről a tárgyról volt szó, mindenki a hiúságról való lemondást, az igénytelenséget ajánlotta. Nos én az ellenkezőjét teszem! Legyünk hiuk és legyünk büszkék! Ősi magyar családokból származó nemes, szép, magyar asszonyok és leányok! Hozzátok fordulok, kik karcsuak és tiszták vagytok, finom vágásu arcéletekkel, megannyi ősi kámea... Mutassátok meg az uj, a most felsodródott rétegnek, — a „bevándorlóknak" — akik véren szerzett, súlyos pénzeik nyomasztó garmadájával jönnek a versenyre, kiket csillogó, tarka pompájaikban túlkiabálni ugy sem lehet; mutassátok meg, hogy ti szépek tudtok lenni ugy is: testünkön a honi szőttessel, anyáink kék-fehérbabos, sima ruhácskájában, hogy az ősi magyar faj gőgös szegénysége akkor is különbb, ha az ő távoli országukban összeszedett fényüző, drága pompájukkal a dolgos magyar kéz szőtte-fonta, százszorta egyszerübb, százszorta kedvesebb termékeit állitja szembe. Ne legyünk mi asszonyok is Jánosok és Péterek; — mossuk tisztára az évezredes vádat, mely a női nem széthuzásáról szól és most az egyszer beszéljünk kevesebbet és tegyünk többet, mint a férfiak. Nem ugy gondolom ezt, hogy eldobva mindazt, ami régi és megunt, rohanjunk meg egyszerre, egy uj divat jelszava alatt a varrónőt és szabászt, ismét nehéz eret vágva a minden családnál, amúgy is súlyos pénzügyi helyzeten; de mi lenne, ha akadna egy előkelő magyar asszony, ki kedves, nőiesen megengedett büszkeségében azt mondaná: Én elég szép vagyok ahhoz, hogy Páris fényüzése nélkül egy olyan ruhában táncoljam át a farsangot, melynek egyedüli, hogy legutolsó szegélyéig magyar kéz munkája. És ha a helyett, hogy hosszú éjszakákon át töprengne azon, hogy mit találjon ki, ami ujszerü és eddig nem látott, e hiába való munka helyett azzal tünne fel, hogy házivarrónőjével varratná meg azt a bizonyos egyszerü ruhácskát, amelynek semelyik alkatrészéért sem ment ki magyar pénz az idegen piacra, piciny magyar gyermekek szájától vonva el a kenyeret.

Vajjon nem akadna-e még száz, ezer és tizezer magyar nő az országban, ki felemelt fővel követné a példát, szemébe vágva az idegen kereskedelemnek: én is elég szép vagyok hozzá, hogy megengedjem magamnak, ezt a nagyszerü fényüzést — egyszerűnek lenni! Hát még ha egyszer megtörténne az a boldog csoda is, hogy gazdag, magyar asszonyok, kiknek talán módot adott hozzá a sors, vagy mások, kik férjeik lázas hajszáján keresztül kikényszeritik a sorstól ezt; — nem mennének Velencébe és Nizzába és más külföldi fürdőhelyek drága pompájába, saját jószántukból, csak azért, hogy ezzel is kevesebb folyton ki az ujjainkon keresztül szüremlő örök áradástól. Nem lehetne-e megtenni ezt, de jókedvvel, könnyü szivvel és itthon maradni a magyar nyár szépségének még nagyobb emelésére. A hortensis helyett muskátlit választani kedves virágunknak, amelynek sebként világitó égő piros, nyitott színe annyival inkább illik a meleg, alföldi naptól aranyos zománcu, ragyogóan magyar fajhoz. És mi lenne, ha lassan-lassan ismét átváltoznánk és azok lennénk, akik valaha voltunk; tisztán, szerények, egyszerüek és nem csillogó divathölgyek, de otthonában mindenki meleg szeretet-forrás, teher helyett bizakodó mindig mosolygó segitő társ.

„Vajjon nem lennének-e ezáltal férjeink, testvéreink és fiaink is egészebb, jobb emberek a mostaniaknál? — Magyarország pénzügyi helyzete!" Fontoljuk meg jól, nem lenne-e a mi tevékenységünk által, amely a nagy küzdelmekhez viszonyitva valóban parányi, ez is közelebb egy kicsinyke lépéssel a megoldáshoz. Gondoljuk meg édes magyar asszony testvéreim és tanuljunk meg végül, ha már a sors ezt juttatta nekünk, az Isten nevében, szépen, megértően, lemondásra készen és mégis mosolygósan szegénynek lenni és halljuk meg az égi szózatot:

— Asszonyok, gyerünk mind a kereszt lábához, melyen hazánk van gazul felfeszitve, hogy mint egykor Krisztus keresztjénél, ugy most is mi legyünk azok, kiknek a hitük, lemondásuk és bizakodásuk által osztályrészül jut elsőknek meglátni, hirül hozni a feltámadás boldog csodáját.

T. Hollósy Mária.

264 millió 785,090 koronával zárul, míg a nyereség-veszteség számla végösszege egy milliárd 886 millió 898,640 korona forgalmat tüntet fel. Az előző évi 2 millió 381,464 K. nyereségáthozattal együtt a nyereség összesen 59 millió 250,103 K, amiből, a tartalék értékcsökkenési és nyugdijalap dotációja és a tiszteletdijak levonása után 24 millió koronát, a névárték 40 százalékát *részvényenkint 4000 koronát osztalékot fizetnek ki holnaptól kezdve a Pécs egyházmegyei takarékpénztárnál.*

A zárszámadások, mérleg, nyereség felosztás jóváhagyása után az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak megadták a felmentvényt és *Koszits* Ákos dr. inditványára egyhangulag jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavaztak az igazgatóságnak és a fáradhatatlan vezérigazgatónak, *Wessely* Antalnak.

Végül elhatározta még a közgyülés, hogy az irodalmi és pénzügyi világ kiválóságaiból alakult választmány szakosztályaival a legközelebb megkezdi intenziv működését.

Vasváry Ferenc dr. elnök bejelentette még, hogy az átértékelésről szóló kormányrendelet értelmében november közepéig a vállalat rendkivüli közgyülést fog tartani és köszönetet mondva a megjelenteknek, a közgyülést bezárta.

A villamos váróterem és a nyilvános illemhelyek épitésére 8 ajánlat érkezett be

Legolcsóbb a Dunántúli épitő vállalat

Pécs, szept 25. — Ma járt le a Széchenyi-téri villamos váróterem, valamint az Irányi Dániel és Majláth-téren létesitendő nyilvános illemhelyek épitésére kiirt versenytárgyalás határideje.

A három kis épületre összesen nyolc ajánlat érkezett be, egytőlegyik pécsi cégektől, amelyeket ma délelőtt bontottak fel a város mérnöki hivatalában. Az ajánlati összegek a következők:

Kalmár Dezső az Irányi Dániel-téri illemhelyet 90 millió 234,220 a Majláth-térit 86 milllió 436,220, a Széchenyi-téri villamos váróteremet 69 millió 75,000 koronáért hajlandó felépiteni.

Erb János kőmivesmester az Irányi Dániel- téri épitésért 97 millió 818,160, a Majláth-tériért 76 millió 671,760, a Széchenyi-téri váróteremért 60 millió 186,200 koronát kér.

A *Károlyi* Emil épitési vállalat rt. az Irányi Dániel-téri házikót 93 millió 464,940, a Majláth-térit 87 millió 22,980, a Széchenyi-téri váróteremet 60 millió 725.600 koronáért hajlandó megépiteni.

Márovics Andor az Irányi Dániel-téren 96 millió 150,000, a Majláth-téren 84 millió 177,120, a Széchenyi-téren 68 millió 751,450 koronáért épit.

Tarján Benő az Irányi Dániel-téren 81 millió 794,210, a Majláth-téren 776 millió 304,810, a Széchenyi-téren 63 millió 89,000 koronáért épithet.

A Dunántúli épitő vállalat az Irányi Dániel-téren 85 millió 420.082, a Majláth-téren 74 millió 77,742, a Széchenyi-téren 59 millió 209,600 koronáért hajlandók épiteni.

A *Gyarmathy* és *Cserna* cég az Irányi Dániel-téri házikóért 110 millió 762,260, a Majláth-tériért 96 millió 295,660, a Széchenyi-tériért 75 millió 994,500 koronát kér.

Végül *Schachtitz* Henrik az Irányi Dániel-téren 92 millió 455,290, a Majláth-téren 82 millió 269,790, a Széchenyi-téren 62 millió 986,000 koronáért hajlandó épiteni.

Az ajánlatok végösszegeikben igy alakulnak: Kalmár Dezső 245 millió 745,440, Erb János 234 millió 676,120, Károlyi Emil 241 millió7 213,520, Márovics Andor 249 millió 78,990, Tarján Benő 221 millió 188,020, a Dunántúli épitővállalat 218 millió 707,424, Gyarmathy és Cserna 283 millió 52,420, Schachtitz Henrik 237 millió 711,080 koronáért épitik meg a három kis házikót. A legolcsóbb tehát a Dunántúli épitővállalat. Az ajánlatokat most birálja felül a mérnöki hivatal és annak javaslata alapján a város tanácsa fog dönteni.

Felbomlás előtt áll az ellenzéki blokk

Megindultak az előmunkálatok a polgári alapon álló ellenzékiek uj tömörülésére

Budapest, szept. 25. — Az ellenzéknek a parlament összehivásához szükséges aláirásokat nem sikerült összehozni és ez a körülmény a demokratikus blokk kebelében anynyira kiélezte a megalakuláskor is már fennállott ellentéteket, *hogy a blokk felbomlása már a közeli napokban várható.* Már a passzivitás feladásakor ugy volt, hogy a demokratikus blokk felbomlik, *akkor azonban a fővárosi törvényhatósági választások küszöbén a szocalistákkal egyesült polgári ellenzéknek szüksége volt a szocialista szavazatokra.*

A blokk szélsőséges polgári elemei között is mélyreható ellentétek támadtak, amelyek különösen abból származtak, hogy a blokk tagjai közül némelyek minden fenntartás nélkül vetették magukat alá a szocialisták akaratának: mig a higgadtabb elemek a polgári érdekek elárulásának tekintették a szocialisták kivánságainak teljesitését. A szocialisták maguk csak addig tartották megfelelő alakulatnak a demokratikus blokkot, amig az utasitásuk szerint járt el és vakon engedelmeskedett akaratuknak. Most azonban, amikor látják, *hogy a Ház összehivásával kudarcot vallottak, elsősorban a szélső polgári elemeket okolják sikertelenségükért.* A Ház összehvásának kudarca egyben a blokk végét is jelenti. Értesülésünk szerint a *jövő héten a demokratikus blokk intézőbizottsága ülést tart*, amelyen formálisan is kifogják mondani a blokk megszünését. Az ellenzék a blokk felbomlásával teljesen uj helyzet elé kerül *és már meg is indultak az előmunkálatok a polgári alapon álló ellenzékiek uj tömöritésére.*

—

Nemcsak Friedländerék hoztak forgalomba hamis milliósokat

Budapesten működik a hamis bankógyár

Szenzációs fordulat a milliósok ügyében

Debrecen, szept. 25. — Az olaszliszkai hamis milliósok ügyében uj és szenzációs fordulat várható. **Preineszberger** Jenő dr. vizsgálóbiró tovább folytatja ebben az ügyben a nyomozást és olyan ujabb nyomokra bukkant, **amelyek alapján a közeli napokban szenzációs letartóztatások várhatók Budapesten.**

A vizsgálóbirónak legutóbb sikerült megállapitani, **hogy a hamis milliósokat nemcsak Friedländerék hozták forgalomba, hanem mások is.** Ezek ügyesebben végezték munkájukat mint Friedländerék és közülük eddig senki nem került horogra. A vizsgálóbiró azonban most olyan adatok birtokába jutott,

amelyek nyilvánvalóvá teszik, hogy a nagyszabásu bűnszervezet központja Budapesten van.

Bebizonyosodik az a feltevés is, hogy maga a hamis bankógyár is Budapesten működik. Az uj adatokkal a mai nap folyamán Preineszberger Jenő dr. vizsgálóbiró Budapestre utazik, hogy ott személyes irányitással vezesse az ujabb nyomozást.

A kommunista összeesküvés, a genfi és az osztrák kereskedelmi tárgyalások pénteki minisztertanács előtt

Budapest, szept. 25. — A kormány tagjai ma délelőtt 10 órakor *Vass* József helyettes miniszterelnök elnöklése alatt minisztertanácsra gyültek össze.

Mayer János földmivelésügyi miniszter már régebben foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a tagositások reformját munkába veszi, mert hiszen a tagositási munkálatok befejezése óta évtizedek teltek el. A belügyminiszter tájékoztatta a minisztertanácsot a legutóbb leleplezett kommunista szervezkedésről. A minisztertanács már most hangsúlyozta, hogy a gyanusak, illetve bünösök, semmi körülmények között sem számithatnak csere utján való büntetlenségre.

— Végül a helyettes külügyminiszter tájékoztatta a kormányt a genfi tárgyalásokról és bejelentette, hogy visszajövet bizonyos időt töltött Bécsben figyelemmel kisérve a magyar-osztrák kereskedelmi szerződési tárgyalásoknak lefolyását. Az osztrákokkal való tárgyalás most rövid időre megszakitást szenved azért, mert az osztrák részről tárgyaló szakemberek annak sürgössége cimén, a német kereskedelmi szerződést vették elő.

A tárgyalás majdnem befejezettnek tekinthető.

Fox-Blues
Tangó
Walse francais
Schimmy
Feliner privát-tánciskolájában, Széchenyi-tér 2. szám. Loránt palota.

Leégett a nagyváradi Szénásy papirárugyár

Nagyvárad, szept. 25. — A System-*Szénásy* nagyváradi papirárugyár, amely a budapesti *Szénásy* irófüzet és papirnemügyárnak testvérvállalata *a mult éjjel a gyár földszinti részének kivételével teljesen leégett. A gépek valamint rengeteg papir és nyers anyag a lángok martaléka lett. A kár biztositás utján megtérül.* A tüz oka eddig ismeretlen. A vállalat a cég speciális irófüzeteivel látta el az elszakitott Erdély iskoláit. A cég a gyárat ujra felépitteti.

—

Szerencsétlenül járt mozistar

Newyork, szept. 25. — A kaliforniai Lankershimből érkező távirat jelenti, hogy Rodolphe Valentino legujabb képének készitése közben szerencsétlenül járt. Bánky Vilma lova filmezésközben megbokrosodott, elragadta a kocsit, amelyben Bánky Vilma ült és végig taposott Rodolphe Valentinonon, amikor az meg akarta fékezni. Valentino fájdalmas sérüléseket szenvedett. Az arcába kapott egy rugást és kificamodott bokája és csuklója.

—

Egy szarvasi vonatvezető tragikus halála

Szarvas, szept. 25. — A kondorosi állomáson a pályatesten összeroncsolt tagokkal, holtan találták *Matosics Mihály 34* éves szarvasi vonatvezetőt. A vizsgálat megindult annak kideritésére, hogy a szerencsétlenül járt vonatvezetőt tolatás közben nyomták-e össze az ütközők, vagy elgázolás okozta-e *Matosics* halálát.

—

Tiltott közlésért elitélt hirlapiró

Budapest, szept. 24. — *Lukács* István hirlapiró tiltott közlés vétsége miatt állott ma a büntető törvényszék Schadl tanácsa előtt, mert Az Est május 7-iki számában cikket irt. Molnár Tóth József rablógyilkos kivégzése előtt történt eseményekről. A biróság Lukács Istvánt 350 ezer korona pénzbüntetésre itélte, az itélet végrehajtását azonban felfüggesztette.

Pécsre érkezők
vegyék meg a
Pécsi Utmutatót.

Diana drogéria
Irgalmasok-u. 10. Telefon 925.
Ajánl: vegyszereket, pipere és háztartási cikkeket a legolcsóbb napi árban.
Kötszerek, gummiárut nagyban és kicsinyben.
Foto-osztály: az összes lemezek, papirok és chemikáliák. A mélyen tisztelt vevőimnek a lemezeket és papirokat dijtalanul kidolgozzuk.
Fényképészeknek árengedmény!

Tahin Gyula fotói

A ferenciek barokk temploma

A belvárosi ferenc-rendi templom a XVIII. század elején épült barokk templomaink közül az egyik legjelesebb műalkotás. Jelen ismertetésünket Szabó Erzsébetnek a Műemlékeink sorozatban megjelent könyvecskéjére alapozzuk, melyben a szerző szakszerűen, részletesen elemzi a templom építészeti és művészeti értékeit.

*

A templom története a XIII. század közepéig nyúlik vissza. A ferences rendnek IV. Béla országszerte építtetett kolostorokat, templomokat. A tatárjárás után a rend Pesten is alapított kolostort, majd templomot. A gótikus templom 1250—60 között épült, a jelenleginek a helyén. 1526-ban, amikor a törökök felgyújtották Pestet, leégett. 1537-ben újra felépítették. Ám 1541-ben, Pest megszállásakor, elvették a ferencesektől a zárdát, templomukat pedig dzsámivá alakították át. A török kiűzése után, míg új építkezésre gyűjtötték a pénzt, a ferencesek az átalakított dzsámit használták.

A mai templom alapkövét 1727-ben tették le. Hosszú ideig épült; az építész és a közreműködő mesteremberek neve ismeretlen. A felszentelés ünnepélyes keretek között, 1743-ban történt.

Napjainkig jóformán semmit sem változott a templom külső képe. A homlokzaton elhelyezett szobrok és díszek is korabeliek. A nemes, egyszerű homlokzat három vízszintes és függőleges részre tagolódik. A középső mező legdíszesebb része a kapu. Mindkét oldalát egy-egy kocka alakú lábazaton álló oszlop és félpillér keretezi, korinthusi fejezettel. A bejárat fölött a Ferenc-rend címere: két sebzett kezű, keresztbe helyezett kar. A kapu feletti kődombormű a kereszt súlya alatt első Krisztust ábrázolja. A kapu vonalát követő, hajlított párkány közepét a Madonna, széleit két angyal könnyed kőszobra díszíti.

A homlokzat középső részén hatalmas ablak, két oldalán keretelt fülkékben Szent Antal és Szent Ferenc kőszobra. A homlokzat felett emelkedő attika közepén, fülkében, a templom névadójának, Szent Ferencnek a kőszobra áll. Az attika sarkain három püspöknek és Szent Rókusnak különféleképpen elhelyezett szobrai fokozták a homlokzat magasbatörő lendületét — azonban ezeket a szobrokat, leromlott állapotuk miatt, 1969-ben eltávolították. Reméljük, hogy az Országos Műemléki Felügyelőség mielőbb gondoskodik restaurálásukról!

A Ferenciek tere 1840 körül

A díszes barokk kapu

A szószék. Részlet

A bal oldali homlokzaton helyezték el 1905-ben Holló Barnabás kiváló domborművét, melyet az árvízi hajósnak, gróf Wesselényi Miklósnak emlékére készített.

A szentély déli oldalán emelt egyetlen torony igen értékes művészi alkotás. Szobrászati munkáit Szandház Károly és Ferenc készítették. Jelenlegi sisakja sóskúti kőből készült, 1859–63 között, Wieser Ferenc építész tervei szerint.

A barokk építőmesterek a középkorban elterjedt oszlop- vagy pillérsorral elválasztott többhajós rendszerrel ellentétben tágas, egységes belső tér kialakítására törekedtek, amely alkalmas a pap és a hivők közötti bensőséges kapcsolat megteremtésére. A ferenc-rendi templom is hosszhajós elrendezésű, világos, egységes, impozáns hatású. A templom egész hossza 51,75 m, szélessége a kétoldalt nyíló kápolnákkal együtt 22,75 m. Szentélye 15 m hosszú és 9,50 m széles. A hosszhajóból kétoldalt három-három kápolna nyílik, fölöttük nyílt galéria fut végig. A szentélyt diadalív választja el a hajótól. Az előcsarnokot és a mellette levő két kápolnát keresztboltozat

A szószék

fedi. A változatos elrendezésű falkiszögellések, kiugró párkányok mozgalmassá teszik a belső teret; s ugyanezt a hatást tovább fokozzák az arany, a pirosas, a kék és sárgás színezések.

A barokk a derült öröm kifejezésére törekszik. A középkori misztikus félhomályt száműzve, a nagy, szegmentíves ablakok bő sugárzásban engedik be a napfényt. A fény és árnyék váltakozása festői hatást eredményez a templombelsőben.

A szentély alatti kriptába — mely feltehetően a török kori mecset, egyik része pedig a régi ferences templom maradványa — minden rendű és rangú ember temetkezhetett. Történelmi jelentőségű az a fehér márványkőlap, mely egy üres, befalazott sírfülkét jelöl. Itt helyezték el titkon, 1849. október 6. éjszakáján ideiglenes nyugalomra gróf Batthyány Lajos, a vértanúhalált szenvedett első felelős magyar miniszterelnök testét; itt pihent 1870. június 9-ig, amikoris nemzeti gyászünnepséggel temették el a Kerepesi úti mauzóleumban.

A templom berendezése, felszerelése különböző időkből származik. A főoltárt 1740-ben Grassalkovich Antal adományozta. A fából készült barokk oltárépítmény középső fülkéjében a névadó Szent Péter kőszobra áll. Felette a Grassalkovich család címere, afölött istenszemmel díszített oromzat emelkedik. Az oszlopok között négy szent kőből, illetve fából faragott szobrát helyezték el. Az oltárasztalt és a tabernakulumot fehér carrarai márványból faragta Szabó Antal szobrász, 1895-ben.

Az egymással szemben nyíló nyolc kápolna mellékoltárainak felépítése és díszítése páronként nagyjából azonos. A Szent Anna kápolnából nyitott lépcső vezet a hajó egyik pillérén levő szószékre. Korinthusi fejezetű oszlopocskákkal osztott mellvédjén a tizenkét apostol fából faragott szobra, a szószék volutákkal díszített csúcsán Mózes-tábla. A hajó bejárati részén a két XVIII. századi barokk stallumot faragványok díszítik. Magas támlájukat dombormű jelenetek töltik ki. A hajó négy padsorán a stallumokéval megegyező díszítéseket találunk. A sekrestyében nagy, barokk tölgyfaszekrény áll; a felső rész ajtajain félalakos képek sorakoznak.

Stallum. Részlet

A mennyezetkép új típusát is megteremtette a barokk stílus. A felső térhatás hangsúlyozása helyett a tér kitágul, megjelenik a túlvilági élet örömeit feltáró mennyország, gazdag, allegorikus ábrázolásban. A kórus feletti boltozatot színesre festett stukkó díszíti; ez a templom építésével egyidőben készült s Szűz Máriát ábrázolja, angyalok között. A szentély felőli második boltszakaszon szintén korabeli díszítés: a Szentlelket szimbolizáló ezüstözött galamb látható. A többi boltozati festmény 1894-ben készült, de témájuk, kompozíciójuk a XVIII. századi barokk szellemet követi. A falképeket részben Lotz Károly, részben tanítványa, Tardos-Krenner Viktor készítette. A festménysorozat témája a magyarság és a szerzet történetéhez kapcsolódik.

A templomot többször fenyegette az átalakítás veszélye. Sőt, 1912-ben az egész épülettömböt le akarták bontani. Az akkori Műemlékek Országos Bizottsága javaslatára azonban 1914-ben műemlékké nyilvánították; ennek az intézkedésnek köszönhető az örökbecsű, művészi értékű barokk templom fennmaradása.

A főoltár részlete

A főoltár

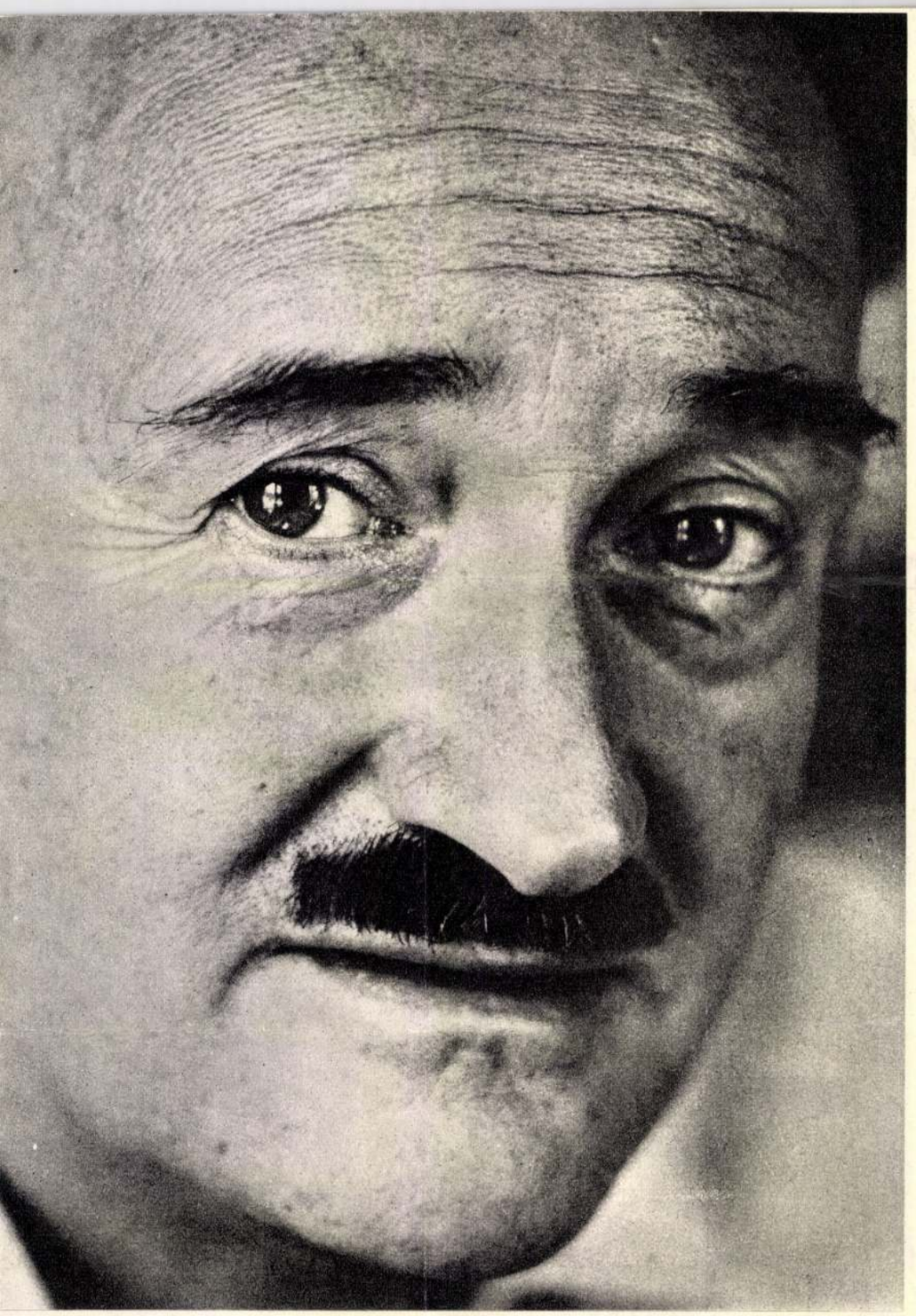

Siklós Péter felvétele

Bárány Tamás

Hosszú utazás – négy fal között

Azt hiszem, tősgyökeres budapesti ember vagyok; egyszerre három hétnél többet soha nem töltöttem távol a falaitól.

Most, hogy leírtam a szót: tősgyökeres, meglepve állítom meg a tollam: ezt a jelzőt eleddig jobbára vidéki városok lakói kapták, hogy csak a debreceni „cívisekre" vagy a pécsi „tükékre" hivatkozzam hirtelenében; de pestieknek az efféle epiteton ornans nemigen járt ki. Ha utánagondolok, oka is érthető: alig-alig akad olyan pesti család, ahol a nagyszülőknél tovább tudnák vezetni a pesti ősöket; onnét aztán már a Dunántúl, az Alföld, a Felvidék vagy Erdély városaiban-falvaiban kell folytatni a nyomozást... De három emberöltő — vagyis kerek egy évszázad —, úgy tetszik, elég volt ahhoz, hogy a lokálpatriotizmusnak ezt a finom jelzőjét immár magamra is alkalmazhassam.

Pedig nem mindig volt úgy, hogy az ember büszke lehetett pesti voltára. Gyermekkoromban, a harmincas évek táján például, jól emlékszem, szinte szégyelleni illett: az újnépies romantika divatja idején az emberek inkább a „romlatlan", „őserejű" paraszti felmenőiket emlegették — vagy híjukkal költöttek maguknak ilyeneket —, a hivatalos hírverés is inkább csak a Duna királynőjeként emlegetett idegenforgalmi nevezetességnek hízelgett, s még jó, ha mélyen hallgatott a város igazi lelkéről. Mert, ha netán szólt róla, abban nem volt köszönet. „Bűnös város" volt ez a város a kurzus urainak szemében: hiszen a két forradalom vétkét az ellenforradalom, amíg élt, nem tudta megbocsátani.

De én mégiscsak itt tanultam járni, itt beszélni, itt eszmélkedni, ennek a városnak az utcáin, kockakövein vagy a „flaszteron", amit megint csak megrovó hangsúllyal hallottam igen sokáig emlegetni. Itt ismerkedtem az élettel, az alapoktól a fölső építményekig, s itt bomlott ki gyermeki szemem előtt a társadalom szerkezete. Ez itt most talán fellengősnek, társadalomtudományosan elvont frazeológiának tetszik; hadd magyarázzam meg, hogy is értem.

Az első háború után születtem három esztendővel, s — csepp vigaszául említem a lakásra váró mai fiataloknak — apámék akkor még ott húzódtak meg anyai nagyanyám egyik kis szobájában, a Csáky utcában. Tizenhatban esküdtek, apám tizennyolc végén jött meg a frontról, s teljes nyolc évet kellett negyedmagával az anyósa háromszor négy méteres szobájában töltenie, míg huszonhatban végre önálló lakáshoz jutott.

De itt még nem tartok; egyelőre születésem idején, a Csáky utcában; annak is a közepe táján.

Csáky utca, a húszas évek dereka. A kispolgári Lipótváros. A házban, ahol lakunk, főképp kispolgárok élnek, zsidók s nem zsidók, vegyesen. A háziúr zsidó; de — mintegy ellenpontként — zsidó a viceházmester is. És zsidó a nagyanyám egyik albérlője, Reich bácsi, aki kazánkovács a MÁV egyik fűtőházában. (Nagyanyám özvegyasszony már két évtizede, s ebből él: házikosztot főz fizető vendégeknek, és a „cselédszobát" kiadja, két személynek.) Mindez persze csak jóval később tudatosul bennem; akkor még nem is érzékelem ezt a problémát: jószerivel azt sem tudom, mi az, hogy zsidó, s mi, hogy keresztény.

De már egy évtizeddel később, a harmincas évek derekán nagyon is észre kell vennem, hogy a világ két részre oszlik. A levegő megtelik valami tömény gyűlölettel, s a sajtó, a propaganda is egyre azt harsogja kamasz-fülembe, hogy minden baj és nehézség forrása a zsidóság: náluk a pénz, a jómód; a szegény keresztény azért nem boldogul, mert mindenütt útját állja a zsidó. A kazánkovács Reich tata árnya, akit világéletemben egy szál kopott ruhában láttam, vagy a viceházmesterék foltos ülepű gyerekeinek emléke mindenesetre mást látszott tanúsítani; s bizonyára nagy részük lehetett benne, hogy ez az agitáció lepergett rólam.

A kispolgársággal tehát, a vérbeli, az apró cukorka- vagy papírüzletéből tengődő, a kis villanyszerelő-műhelyét kínnal-keservvel életben tartó, a mozi-joggal kísérletező, de két év múltán belebukó kispolgárságot itt ösmertem meg, a Csáky utcában, ahol hatesztendős koromig élek. Aztán apám — ekkoriban segédfogalmazó a fővárosnál — végre megfizethető bérű lakáshoz jut, fényévnyi távolságra innét, a világ másik végén, a külső Üllői úton épült két „városi ház" egyikében. Az anyós kegyelem-szobája után maga a paradicsom: két kis szoba, s külön fürdőszoba. Igen, de a paradicsom mellett, mindjárt a villamossín túlsó oldalán ott hullámzik, fortyog, bugyborékol a pokol: a Mária Valéria telep iszonyata.

Ötventagú osztályba járok; öten vagyunk a „nagyházakból" jött „úri gyerekek", negyvenöt osztálytársam valériatelepi prolisrác. Mi persze szépen mosdva, rendesen, tisztított cipőben, kefélt ruhában — ők meztélláb, foszlott göncökben, rongyokban. Nem tágító emlékem: amikor egyszer elmesélem az egyik tízperces szünetben, hogy előző nap Budán voltam, a nagyszüleimnél, és villamossal jöttünk-mentünk, a srácok java része nem hiszi. A családi út oda-vissza két pengő; ennyi pénzt egyszerűen nem lehet villamosra kidobni; ne hazudjam!... Volt olyan gyerek, aki életében nem ült még villamoson, legföljebb ha a hátsó ütközön utazott, „tujázott", állandó reszketésben a kalauztól, rendőrtől, s legkevésbé tartva a legnagyobb veszélytől: hogy csak egy rossz mozdulat, és halálra zúzza magát.

November végén, december elején az osztály elnéptelenedett: fele ha jött még iskolába. Másik fele otthon kuksolt, a fűtetlen kalyibákban, de leg-

Hollő Barnabás

Önkormányzati lakásvásárlás

A Fidesz-felhívás háttere

Lakástörvény. Alkotmányellenes rendelkezések. Hibázók és hibáztatók, bizonytalan vevők. Nem túl szívderítő a kép, de jól felfogott érdekek miatt politikai kampánynak nem utolsó helyzet. A Fideszesek felhívást intéztek az önkormányzatokhoz. Ebben azt kérik, hogy az önkormányzatok a jelenlegi jogszabályi kereteket felhasználva segítsenek megszüntetni azt a helyzetet, ami a bérlőket bizonytalanságban tartja. Vagyis: március 31-éig bírálják el a bérlőktől beérkező vételi ajánlatokat.

Nyilván az áll a Fidesz-felhívás hátterében, hogy az Alkotmánybíróság meghatározása szerint március 31-éig kell módosítania a parlamentnek a lakástörvényt. Az önkormányzatok egyelőre nem változtattak az értékesítés feltételein, a hatályban lévő jogszabály alapján bírálják el a kérelmeket. Valószínűsíthető, hogy az értékesítésről szóló helyi rendeletek módosítása után rosszabbul járnak a vevők. Hiszen az önkormányzatok várhatóan úgy döntenek: megemelik azt az összeget, amit kezdő lépésként be kell majd fizetniük a vevőknek. A helyzet csak a szokásos módon tekinthető érdekesnek: lesznek talán mérgelődő lakásvásárlók, akik a gondolt összegnél többel gazdagítják az önkormányzatok kasszáját. Minthogy azonban gazdagabb lesz a kassza, úgy való, hogy jobban járjanak a települések polgárai – általában. Ugyanezt a célt szolgálja az önkormányzatok azon lehetősége, hogy megemeljék a bérleti díjat. Annyival, hogy ne érje meg a bérlőnek a bérleti díjat fizetnie, hanem lássa be önként: jobban jár, ha megveszi a bérleményt.

Ez tehát jellemzően nem emberbarátsági, hanem pénzkérdésként jelentkezik az önkormányzatoknál. És itt térjünk még vissza az önkormányzatoknak címzett felhíváshoz. Alighanem az bizonyítja majd leginkább ennek komolyságát, ha a Fideszes önkormányzatok – élen járva a javasolt példával – önként kiengedik a kezükből azt a pénzt, amihez egyébként joggal hozzájuthatnának.

Dudellai Ildikó

Nógrádszakál, Bánk, Vanyarc

Népfőiskolák a helyi értékekért

A Nógrádban eredményesen működő és folyamatosan gazdagodó népfőiskolai mozgalmon belül a *Nógrád Megyei Közművelődési Központ* szervezésében három népfőiskola folytatja ez évben is a tevékenységét. Ezek múlt év novemberében indultak, s tavaszig tartanak.

Nógrádszakálon a *Felsőipolyvölgyi népfőiskola* témája a *falusi turizmus*. Ide a hallgatók a Hollókő és Ipolytarnóc közti településekről érkeznek, Nógrádszakálon kívül *Ludányhalásziból, Litkéről* és Ipolytarnócról.

Bánkon a helyi önkormányzattal közösen szervezte meg a közművelődési központ a *közéleti népfőiskolát*. A földolgozott, illetve ezután földolgozandó témák között szerepel a többi között az önkormányzás hazai esélyeinek, a lakosság érdekérvényesítési lehetőségeinek, a vállalkozóvá válás segítésének, a helyi nyilvánosság megteremtésének, a helyi értékek védelmét szolgáló tudatos településpolitika módozatainak, a nemzetiségi kérdések helyi megoldásának, a nemzetiségi önkormányzásnak megvitatása.

A turizmus egyik központja Hollókő

Vanyarc szlovák nemzetiségi népfőiskolának ad helyet. Ezt a Nógrád Megyei Szlovákok Érdekvédelmi Szervezetével közösen szervezte meg a közművelődési központ. A pénzügyi fedezetet a Szabadművelődési Alapítvány, a Nógrádi Mecénás Alapítvány, nem utolsósorban pedig a Nemzetiségi és Etnikai Alapítvány nyújtja. A hallgatók a megye szlovákok lakta településeiről verbuválódtak. A témák a nemzetiségi lét időszerű kérdéseinek köréből valók.

A népfőiskolák korántsem véletlenül népszerűek a lakosság körében. Önkéntes alapon jönnek a hallgatók, és az őket érdeklő kérdésekről szólnak az előadások, folynak a viták, beszélgetések. Így az előadó és a hallgató egyenlő partnerként vesz részt a munkában. **—th**

Traffipax

● Január 11-én, kedden, hat és tizennégy óra között a balassagyarmati Rákóczi, Kóvári, Ady Endre utakon, ezen kívül Szügyben és Mohorán várhatóak traffipaxos ellenőrzések.

Földárverések

● **ECSEG–KISBÁGYON.** Január 11-én 10.00 órai kezdettel Ecsegen, a kultúrotthonban licitálhatnak az érdeklődők a helyi Béke MgTsz földjeire. Ugyanebben az időpontban Kisbágyonban a községházán a pásztói Mátraaljai Állami Gazdaság kitűzött földterületei kerülnek kalapács alá.

Falufórumok

● **NAGYBÁRKÁNY, LUCFALVA.** Speidl Zoltán és Pál József (MDF) országgyűlési képviselők hétfőn délután Nagybárkányban fogadóórát, majd falufórumot tartottak (az eseményre visszatérünk). Ma Laucfalván 15.00 órától az általános iskolában ugyancsak várják az érdeklődőket, majd 17 órától a többi között képviselői munkájukról tájékoztatják a polgárokat.

Édes szája okozta vesztét

(Folytatás az 1. oldalról)

doskodott, hogy néhány napra ellássa magát édességekkel. A cukrászda tulajdonosa minden betörés után kénytelen volt a tetőt is megjavíttatni, hiszen a falánk betörő mindig ugyanazon az úton közlekedett.

Az egyik alkalommal, amikor ismét meglátogatta a cukrászdát, bizonyára több édességet hozott a szokottnál, mert az épület körül és az úton, amerre ment, elhullajtotta a süteményeket.

Egyelőre nem lehet még pontosan tudni, hogy mennyi van a majd 40 éves betörő számláján, hogy milyen betöréseknek volt részese, s mit követett el magányos farkasként. A számlájára írható eddigi kár mintegy 200 ezer forint. Ez az összeg azonban csak növekedhet.

A salgótarjáni rendőrök a Hősök úti óvodából ellopott és megkerült eszközöket rövidesen – mintegy új évi ajándékként – visszaadják az óvodásoknak.

Holnap újra melegedő

Üzemzavar a Tarjánhőnél

A Tarjánhőtől kapott értesítés szerint január 10-én a délelőtti órákban úgynevezett „gázoldali" üzemzavar keletkezett a fűtőműben. A hiba elhárítása folyamatban van. A szolgáltatást feltehetőleg 48 órán belül tud nyújtani a Tarjánhő. Addig is – a távhőszolgáltatásba bekapcsolt salgótarjáni épületek, illetve lakások tulajdonosainak megértését kérve – a lehetőségekhez mérten fenntartják a csökkentett mértékű fűtést. Tehát holnap újra melegítenek a radiátorok.

A pedagógus visszaminősített esete

A pedagógusok körében az új év első hete óta feszültséget okozó beszédtéma az úgynevezett F–kategóriába soroltak visszaminősítésének kérdése.

– Mi váltotta ki az ideges hangulatot? – kérdeztük **Kapás Józsefet,** Nógrád Megye Közgyűlése közoktatási és művelődési osztályának vezetőjét.

– Annak a ténynek a megismerése, hogy a december 19-ei kormányrendelet alapján megváltoztak a több diplomás illetve más módon kiemelt – úgynevezett F – kategóriába való átsorolás feltételei. A kormányrendelet ugyanis a téli szünet idején látott napvilágot, s nem volt mód tanulmányozni.

– Kiket érint a változás?

– A megyében egész biztos több száz pedagógusra vonatkozik, hiszen a rendelet azzal, hogy tételesen felsorolja, mely diplomák nem vehetők figyelembe a kiemelésnél, lényegesen leszűkíti az átsorolhatók körét. Így jóval kevesebb lesz azoknak a pedagógusoknak a száma, akik két vagy több diplomásnak minősülnek. Bonyolítja a helyzetet, hogy eddig mód nyílott minősített alapon – legalább hatéves kiemelkedő munkája alapján – is átsorolni valakit az F–kategóriába. Most a munkáltatónak – tehát egy intézménynek – az átsoroláshoz be kell szereznie a fenntartó – tehát az önkormányzat – egyetértését is a költségvetési fedezet biztosítása céljából.

– Mi következik ebből?

– Természetesen lesznek olyanok, akiknek végzettségük alapján „alanyi jogon" továbbra is jár az F–kategória. Azonban azokat, akik nem felelnek meg az új feltételeknek, vissza kell minősíteni alacsonyabb kategóriába. Így elvesztik jóhiszeműen szerzett, de nem gyakorolt jogaikat. Bár az illetők jelenlegi bére nem csökkenhet, a fizetésük megállapításánál alkalmazott szorzószám eleve kisebb lesz s ez valóban nem mindegy, nem is beszélve az intézkedés erkölcsi oldaláról.

*

– Hogyan viszonyul a kérdéshez az érdekvédelmi szervezet, a Pedagógusok Szakszervezete? – kérdeztük **Horváth Antalné** megyei titkárt.

– Szakszervezetünk központi vezetősége az Alkotmánybíróságnál tiltakozik a közalkalmazotti törvény utólagos, a pedagógusokra hátrányos módosítása ellen. Itt a megyében pedig próbálunk hatni az önkormányzatokra, hogy ahol lehetséges, ott érvényesítsék a végzettség és a munka alapján már írásban odaígért F–kategóriát. Az sem titok: a pedagógusokat arra biztatjuk, hogy egyedi esetekben forduljanak a munkaügyi bíróságokhoz. **Cs. B.**

Temérdek: ügyvéd, író, lapszerkesztő

Százhetven éve született Jeszenszky Danó

Ma megemlékezés Balassagyarmaton

Jeszenszky Danó ügyvéd, író, lapszerkesztő, a Petőfi Társaság tagja *170 éve született* Losoncon. Ma, január 11-én délután öt órakor reá emlékeznek *Balassagyarmaton*, a Helytörténeti Gyűjteményben. A megemlékező méltatást *Kovalcsik András* tartja, s *Tibay András* mondja el Jeszenszky Danó *Apotheosis Kazinczi Ferencz Emlékére* című versét.

A Jeszenszky családot *Nagy Iván* „hazánk egyik legrégibb családja"-ként emlegeti. A család őse a 12. században élt *Temérdek András*. Jeszenszky Danó a *Temérdek* nevet álnévként használta versei alatt.

Jeszenszky Dániel (Dano) tanulmányait Losoncon, Selmecbányán, majd Pozsonyban végezte, itt az 1842-43-as tanévben együtt lakott *Mauks Mátyással*, Mikszáth apósával és *Petőfi Sándorral*. 1845-47 között szülővárosában találjuk, valószínűleg szerepet játszott Nógrád megye első irodalmi lapja, a *Pelikán* kiadásában. Az ügyvédi vizsgát 1848-ban tette le. Részt vett a szabadságharcban. Amikor az oroszok 1849-ben fölégették a várost, menekülni kényszerült. *Vahot Imre* 1851-ben Losonc újjáépítésének segítésére háromkötetes albumot szerkesztett *Losonci Phoenix* címmel, ebben eszenői Danó álnéven megírta Losonc történetét.

Ezt követően Balassagyarmaton lett ügyvéd. Mint kiadótulajdonos, 1862-ben és 63-ban megjelentette a *Felvidéki Magyar Közlönyt*, 1873-ban az *Ipoly* című ellenézéki hetilap felelős szerkesztője lett.

Jelentős szerepet játszott a Balassagyarmati Takarékpénztáér megalakításában, a Balassagyarmati Dalegylet első elnöke, 1869-ben a balközéppártiak részére megszervezte a több mint harminc évig fönnálló balassagyarmati népkört. Verseit Temérdek álnéven 1888-ban adta ki. 1906-ban hunyt el Budapesten.

Pályázaton nyertek – végül céltámogatást kaptak

Veszélyeztetett kincs a víz Dejtáron

Némely város is megirigyelhetné azt a fejlődési ütemet, mely Dejtárra jellemző napjainkban. A falu mintegy 240 millió forintos beruházásba kezdett, szennyvízcsatorna húzódik hamarosan az összes utca alatt. Bővítik a telefonhálózatot, felépítik az új öregek napközi otthonát. Fábián János polgármesternek egyetlen napja sem telik el eseménytelenül.

– Polgármester úr, honnan van annyi pénze egy kis falunak ebben a szűkös világban, hogy szennyvízcsatorna építésébe kezdjen?

– Benyújtottunk egy pályázatot, melyet kedvezően bíráltak el az illetékesek. Így nyertünk 1992-ben 39 millió forintot. Sajnos azonban ezt az összeget a Regionális Tanács mégsem adta meg. Most végre megkaptuk az 50 százalékos céltámogatást a szennyvíztisztítóra és a csatornára. A vízügyi alap tíz százalékot biztosított a munkálatokhoz. A környezetvédelmi alap pályázatán is sikerrel szerepeltünk. De még így is hiányzik a teljes összeg húsz százaléka.

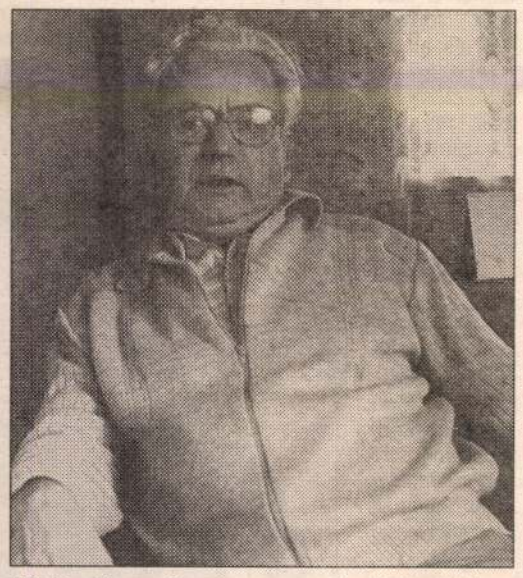

Fábián János: Országosan a második legjobban veszélyeztetett vízbázis a miénk

– Mennyi pénzt takar a húsz százalék?

– Közel 40 millió forintról van szó.

– Nyilván nincs ennyi pénze az önkormányzatnak.

– Ezt nem tudjuk felvállalni, de úgy gondolom, nemcsak a mi érdekünk, hogy megépüljön a szennyvízhálózat. Országos szinten a második legjobban veszélyeztetett vízbázis a miénk, amit mindenképpen meg kell menteni, s mivel a föld kincse állami vagyon, így a megvédés állami feladat is.

Telefon is lesz

– Mennyivel járul a költségekhez a falu?

– Évente egymillió forintot tudunk biztosítani erre a célra.

– Ilyen körülmények között mikorra tervezik a teljes rendszer átadását?

– A tervek szerint 1995.június 30-án kellene átadni a komplett hálózatot. Ám a szennyvíztisztítót már az idén be szeretnénk fejezni.

– A kivitelezőt milyen szempontok alapján választották?

– Pontosan azért esett a választás a norvég-magyar kivitelezőre, mert ők felajánlották a pályázatukban, hogy megelőlegezik a hiányzó pénzt. A feltételük is kedvezőnek mondható, mert nyolc évig nem kell visszatéríteni az alapösszeget, addig csak a kamatokat törlesztjük.

– Ezzel a komoly beruházással párhuzamosan hozzákezdtek a telefonhálózat bővítéséhez, korszerűsítéséhez is?

– Nem lehetett már tovább halasztani a telefonhálózat fejlesztését.

– Hány család lakásába jut el ezután a telefon?

– Korábban negyven vonal volt bekapcsolva. Ehhez jött a mostani 140 igénylés. Pontosan ennyit bír el a telefonközpont. Igaz, a központ négyszázas kapacitású, de három falu osztozik rajta.

Új napközi otthon

– Jól gondolom, más irányú fejlesztésre már tényleg nincs keret?

– Tavaly visszaadtuk az egyháznak az öregek napközi otthonát, melyért nyolcmillió forint kárpótlást kaptunk. Ebből a pénzből még az idén szeretnénk felépíteni az új otthont. Jövő év augusztus végéig kellene megoldani az öregek elhelyezését, bár nem hiszem, hogy az egyház mereven ragaszkodna a határidő pontos betartásához, ha gondjaink támadnának.

(ádám)

Kíváncsiskodó

Albérlőnek is kell az állandó lakcím

Ha valaki korábbi saját lakásából ideiglenesen albérletbe költözik, kell-e állandó lakcímmel rendelkeznie? – Legutóbbi kérdésünkkel a salgótarjáni városháza egyik illetékeséhez, **Kis Lászlóné** személyi-, adat-, és lakcímnyilvántartási főelőadóhoz fordultunk.

Válaszában elmondta, hogy az ideiglenes albérlőnek is kell legyen állandó lakcíme. Ezt jogszabály írja elő. Kivételes az olyan eset, amikor bírósági úton megszüntetik az adott lakhelyet.

Szabályszerűen járnak-e el a salgótarjáni Univer ABC-ben, amikor az ott vásárolt üdítő-, illetve szeszesitalok üvegét csak úgy váltják vissza, ha a pénzt azonnal levásárolják?

Tíz díjból öt a Nógrád megyeieké

Vándorúton a XXIII. észak–magyar fotószemle

Majd negyedszázada a Miskolci és a Nógrád Megyei Fotóklub kezdeményezte az észak–magyarországi fotóművészeti szemle megalapítását. 1968–ban rendezte meg a Miskolci Fotóklub az Észak-magyar tájak, észak-magyar emberek című fotótárlatot. Kezdeményezésükhöz a rá következő évben a Heves Megyei Fotóklub is csatlakozott. Azóta felváltva évente megrendezték a klubok a szemlét.

A XXIII. szemle rendezője a Heves Megyei Fotóklub volt. A sikeres, sok alkotót megmozgató szemle bemutatója így Egerben volt 1993 nyarán.

A szemlén igen jól szerepeltek a Nógrád megyét képviselő fotográfusok. A tíz díj közül ötöt érdemeltek ki megyénkbeli fotósok, nevezetesen: *Buda László, F. Csaba Mária, Herbst Kinga, Herbst Rudolf és Homoga József.*

A tárlat az egri bemutatkozás után vándorútra kelt. Heves és Borsod megyét követően december végén került a salgótarjáni közönség elé, s jelenleg is látható.

Ez a rangos kiállítás a Salgótarjáni Fotógaléria 229. tárlata.

A József Attila Művelődési Központ földszintjén a szemlén résztvevő közel 100 alkotó 458 művéből 36 fotográfus 92 képét fogadta el bemutatásra a zsüri. A diapozitívok közül 24 szerző 49 művét vetítették.

Az amatőr és hivatásos alkotók ezúttal is igen érzékenyen reagáltak változó világunk eseményeire, problémáira.

A szerzők igen szép képekkel vallottak szülőföldjükről. Homoga József, *Környei Gyula* fotói is mesteri tájképek.

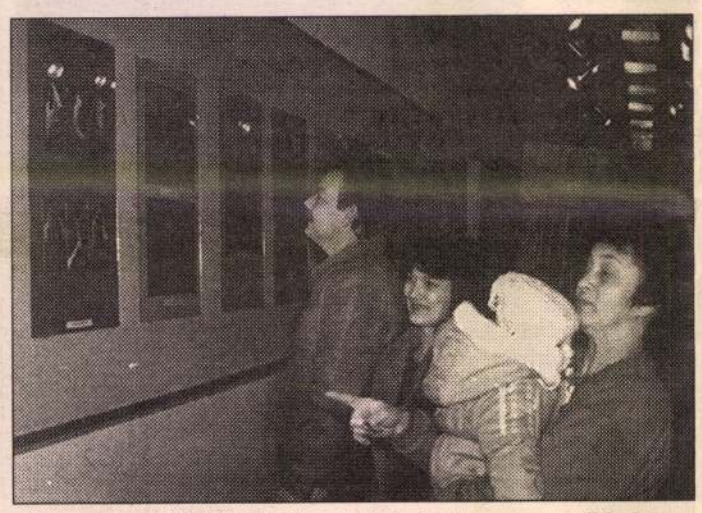

Sokan megtekintik a fotóklub új tárlatát a megyeszékhelyen

A tárlat erősségét jelentik a kitűnő portrék. Közülük is kiemelést érdemel *P. Tóth László* Habsburg Ottót ábrázoló szuggesztív arcmása. Emlékezetesek Herbst Rudolf Grószné, Herbst Kinga Smink és Karnevál, *Angyal Barnabás* Pihenő, Homoga József CO 2 című képei.

Az észak–magyarországi régió fotósai most is bizonyították, hogy mesterei az akt-fényképezésnek. A többségében klasszikus kompozíciós szabályok betartásával készült művek közül is kiemelkedik Környei Gyula Oldalfényben és Homoga József Napfürdő című fotográfiája.

A tárlat érdekes színfoltját jelenti *Palaticzkiné Gócs Éva* Rokonság című kollázsa. Ez a mű több idősíkban, régi családi fotókat használ fel új jelentés létrehozására.

A huszonharmadik tájegységi szemle számos egyéb témakörben – a népi építészet ábrázolásától a sportképeken át a csendéletig – ad betekintést a mai magyar fotóművészet fő vonulataiba, jól reprezentálja a régió, a három északi megye fotóművészetének eredményeit, az itt élő alkotók művészeti törekvéseit.

– veres –

Első országos kertvetélkedő

Mindenki pályázhat – Példamutatók kerestetnek

A Kertészek és Kertbarátok Országos Szövetsége, a Földművelésügyi Minisztérium, a Szabad Föld, a Falutévé, a Falurádió és a Kerti Kalendárium szerkesztősége pályázatot hirdet első országos kertvetélkedő néven árutermelő kertészek és kertbarátok részére.

A vetélkedő célja a minőségi termelésre való ösztönzés, az Európai Közöspiac minőségi követelményeinek elérése, a példamutató kertészek felkutatása, tevékenységük bemutatása. Minden saját kertjét művelő vagy kertet tartósan bérlő személy jelentkezhet.

A pályázat benyújtásának, a névsorba kerülésnek az alapfeltétele a pályázati felhívásra való szabályos jelentkezés, amelyhez a következőket kérik írásban közölni (lehetőleg gépírással):

A jelentkező neve, címe (ha van, telefonszáma), a kert címe, mérete. A kertben termesztett növények, fajták megnevezése, az elfoglalt terület nagysága. A termesztési módszer (módszerek) rövid leírása, ismertetése. Az alkalmazott növényvédelmi technológia, tápanyag-utánpótlás, termésnövelő, szabályozó anyagok, a kijuttatás módja, eszközei. A terméseredmények ismertetése növényenként, fajtánként. A kertben megtermelt termékek hasznosításának, értékesítésének módja.

Az írásos pályázat fontos és nélkülözhetetlen kiegészítője a fekete-fehér vagy színes fénykép küldése a kertről három alkalommal:

Először a termesztés kezdetéről (zöldségféléknél palánta, vagy a magvetés kelése utáni állapot, szőlő és gyümölcs esetében a lombnélküli, metszett állapot), másodszor a termés kötődése utáni állapotról, harmadszor a termés betakarítása előtti állapotról.

A kertvetélkedőre a jelentkezéseket a Földművelésügyi Minisztérium sajtóosztályára kérik 1994. március 31-éig beküldeni dr. Szent-Miklóssy Ferenc nevére. (1860 Budapest, V., Kossuth Lajos tér 2.)

Változó adószabályok 1994-ben

Munkaadók figyelmébe: nem minden ruha „munkaruha”!

Ez év január elsejétől nemcsak a magánszemélyek, hanem a munkaadók is fizethetnek bizonyos esetekben személyi jövedelemadót – tájékoztatott dr. Mészáros Gyuláné, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal főosztályvezető helyettese. – A dolgozóknak nyújtott bizonyos természetbeni juttatások – köztük a nem klasszikus értelemben vett munkaruha – után jövőre őket terheli majd az adófizetési kötelezettség, méghozzá a legmagasabb, 44 százalékos kulccsal.

Adómentes étkeztetés

A természetbeni juttatások közül jó néhány továbbra is adómentes marad: többek között a dolgozók étkeztetése havi 1200 forintig. Korábban 1000 forint volt az adómentes határ. Ugyancsak adómentes marad a klasszikus munkaruha (védőfelszerelés, formaruha, egyenruha) juttatás, amely csakis meghatározott cikklista alapján számolható el.

Tehát megszűnik a hivatali öltönyök, kosztümök, „formaruhák” adómentes osztogatása, a munkaadók nyilván jobban meggondolják majd, milyen juttatásokban részesítik ezután dolgozóikat.

Amennyiben a juttatás nem természetbeni, hanem pénzbeni – ruhára, üdültetésre, étkeztetésre adott készpénztámogatás –, akkor a munkavállaló fizeti utána a jövedelemadót.

– Sokakat érdekel az is, hogy ez évtől miként változnak a személygépkocsi–használattal kapcsolatos adószabályok?

Útielszámolás új módon

– Ha a munkaadó belföldi kiküldetésre küldi a dolgozóját annak saját kocsijával, akkor az útielszámolás 1994 január elsejétől a dolgozó bevételének minősül.

E bevétellel szemben kétféle módon írhatók le a költségek: ha a dolgozó az egyszerűbb elszámolást választja, akkor az üzemanyag normán felül kilométerenként 3 forintot számolhat el (a mai 8 forint helyett) javítási, biztosítási és egyéb költségek címén. A másik lehetőség a tételes költségelszámolás, amelynél az üzemanyag normán felül minden más költséget (kivéve az amortizációt) tételesen, számlák alapján lehet levonni a bevételekből –természetesen a hivatali és a magáncélú használat arányában. Ha valaki a munkaadó személygépkocsiját magán célra, ingyen használhatja, az üzemanyag ellenértékét sem fizeti meg, akkor a munkáltatónak kell évi 20 ezer kilométerre számított üzemanyag ára után 44 százalékos adót fizetni, és ezt nem lehet költségként elszámolni. Amennyiben a magáncélú használat nem az egész évre szól, akkor a napok szerint, időarányos mértékben kell adót fizetni.

Alapvető lizingben

– Változnak–e az adószabályok a lizingeléssel kapcsolatban?

– Alapvetően. Ugyanis, ha egy cég valamilyen vagyontárgyat (például személygépkocsit) lizingel és ezt később a dolgozója maradványértéken kívánja megvásárolni, akkor a cég fizeti a dolgozó nyereségeként jelentkező összeg után a 44 százalékos adót. Az új szabályok szerint a lizingszerződés megkötésekor érvényes beszerzési árból le kell vonni a lizingelés időszakára eső – évenként 20 százalékos – amortizációt, és azt a maradványértéket, amelyért a dolgozó megvásárolta az adott vagyontárgyat. A fennmaradó összeg az adó alapja. Egyébként a lizingdíj költségelszámolása is számottevően módosult, bizonyos szigorítások, kötöttségek lépnek életbe.

Kettős kiállításmegnyitó

Antal András Balassagyarmaton, Szőllősi Mária Szécsényben

Kettős kiállításmegnyitó zajlott le a minap Nógrád megyében. Az ismert iparművész házaspár, *Antal András* és *Szőllősi Mária* tárlatait *Földi Péter* festőművész nyitotta meg. Antal András keramikusművész tárlata *Balassagyarmaton,* a Horváth Endre Galériában nyílt meg, itt *Fogarasi Béla* gitárművész működött közre. Szőllősi Mária textilművész kiállítását pedig *Szécsényben,* a Művelődési és Ifjúsági Centrumban ajánlották a közönség figyelmébe, a .zeneiskola tanárainak közreműködésével.

Előbbi kiállítást február 27-éig, utóbbit február 15-éig tekinthetik meg a képző- illetve iparművészet iránt érdeklődők.

– ér

Boldog fél évet!

Néha könnyezünk. A tehetség nemcsak szórakoztat, de sistereg, fénylik, vakít. Ezek örömkönnyek. A tehetségtelenség nemcsak untat, elszomorít, de füstöl, bűzlik, kormoz – csípi a szemünket, könnyezünk. Itt van 1994 a nyakunkon.Májusban választunk?A szilveszteri rádiókabaré egyik humoristája boldog fél évet kíván nekünk. Úgy legyen!

Erdős István

Mai „macskakörömpörkölt”

Fociról mondják

Íróasztalán kifőzte: Zöldi László

Válaszkísérlet 1.

Csak veszszőfutás, amit művelünk.

Détári Lajos
válogatott labdarugó, a Genova játékosa

Válaszkísérlet 2.

Kész tragédia, ahogy ezt a sportot csináljuk, a játékosoktól a vezetőkig.

Sallói István
válogatott labdarúgó, a Kispest–Honvéd játékosa

Alulnézet

Miért jutott a magyar foci oly mély gödörbe, ahova még a bányászbéka is csak részegen dugja be a farát?

Bátyi Zoltán
szegedi hírlapíró

Felülnézet

Kifogyott alólunk a futball.

Esterházy Péter
író, a Csillaghegy FC amatőr játékosa

Gyakorlatias kapus

Minden egyesületet le kell szedni anyagilag.

Horváth Dezső
a Ferencváros tartalékjátékosa

Mi a véleménye Verebesékről?

Nem kéne piszkálniuk a ....t. Ha Borossék istenigazából a mandzsettába néznének, száz játékosból kilencvenkilenc harántcsíkos mezt öltene a váci gyűjtőben, és ebben a magyar mezőnyben nem találnának többé legyőzőre.

Dr. Mezey György
volt szövetségi kapitány, a BVSC-Dreher szakosztályigazgatója

Gömbölyű hadiszövet

A futball úgy porlik szét körülöttünk, és a kezünk között, mint az angol hadiszövetből készült télikabát.

Verebes József
szövetségi kapitány, a Rába edzője

Szobordöntögetés után visszatalál?

Tompa Mihály is segítheti a szlovák-magyar közeledést

A nagy görömi költő, az egyetemes magyar irodalomnak is egyik jeles egyénisége, *Tompa Mihály* Rimaszombat szülötte. Az utódok nagy tisztelettel őrizték emlékét, ennek tudható be az is, hogy alig három és fél évtizeddel halála után, 1902–ben életnagyságú köztéri szobrot lepleztek le az akkori megyeszékhelyen. A patinás Tompa tér meghatározójává vált szobor *Holló Barnabás* alkotása.

Áldozatul esett

A masszív alapzatú betonoszlopra emelt szobor leleplezése ünnepélyes keretek között zajlott. Az avatóbeszédet *Beöthy Zsolt,* a Kisfaludy Társaság akkori elnöke mondta. A szobor eredeti helyén élte át a monarchia bukását, az új országlást, majd a terület újbóli, Magyarországhoz való csatlakozását. A második világháború után a negyvenes évek második felében divatossá vált, soviniszta, nacionalista elemek által szított múltromboló szobordöntögetéseknek Tompa Mihály szobra is áldozatául esett. Sokáig a Gömöri Múzeum folyosóján porosodott, mígnem a Május 1. kert fái közé került.

Fordulatot a bársonyos forradalom után kialakult helyzet jelentett. A rendszerváltást követően a magyarajkú lakosság egyre hangsúlyosabban kérte a tér eredeti nevének visszaadását, majd ezt követően a szobornak a térre való visszahelyezését.

A Tompa tér léte immár kétéves történelmi valóság a Rima parti városban, viszont a szobor még mindig az időközben Városkertnek keresztelt helyen található. A kérések, kérvények, képviselői interpellációk az észérvek mellett – miszerint a Tompa-szobor helye a Tompa tér kell hogy legyen – azt is megcélozták, hogy a szobor visszaállítás egy időben történjen a város egyik új terén, a Daxner téren állítandó új köztéri szobor leleplezésével. *Stefan Marko Daxner* a város első monográfiájának a szerzője.

Huszonhárom igen

Az 1993–as év utolsó havában a városi képviselő-testület egy tartózkodás mellett huszonhárom igennel fogadta el a Tompa-szobor visszahelyezésének határozatát. A Daxner-szobor is elkészült időközben, és a szoboravatásra való előkészületek így párhuzamosan zajlanak majd. A döntés értelmében legkésőbb június 30–áig kerül sor a szoboravatás(ok)ra. Míg a Daxner tér esetében a hely adott, Tompa Mihály szobrának helyét még egy tanulmánynak kell előzetesen meghatározni. (Eredeti helyén ugyanis jelenleg szökőkút áll.)

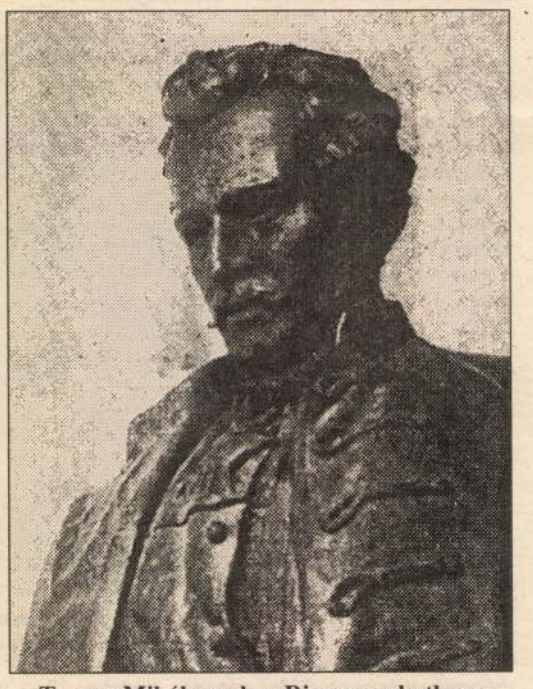

Tompa Mihály szobra Rimaszombatban: Holló Barnabás alkotása

Bizonyos azonban, hogy a két szobor egy időben történő felavatása és leleplezése a térségben a szlovák–magyar közeledést és megértést is példázhatná.

Polgári László

Holló B.

Mátyás király szobra
Sajógömörön

Thököly Imre-emlék
Késmárkon

Rákóczi és Kossuth
szobor Balatonalmádi-
ban.

~~Falképtöredék, XVIII. sz. első~~

~~VI. 13.~~

Holló Barnabás

1419. II. RÁKÓCZI FERENC LOVASSZOBRA. Öntött bronz. Jelezve: *Holló B. XIX. sz. v.*
M. 68 cm.

Ernst Múzeum aukciói

XII.

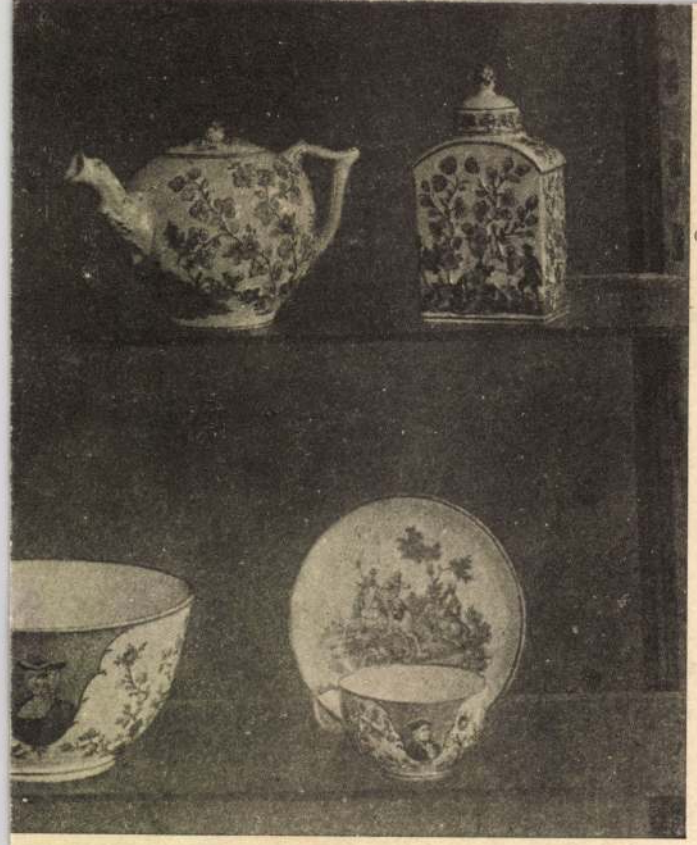

660
778

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

műve az Andrássy ut körterén 1902-ben x) felállitott Bocskai István-szobor, melyről a cikkiró rezignáltan lesujtó kritikája végén azt irja, hogy „a kőbe belevésett név többet mond lelkünknek, mint maga a szoboralak."

Petrik Albert: A tiz királyszobor (folyt.)

Épitőipar - Épitőművészet. Bp.1914. 38.évf. 34.sz.; 331-332.old. 2.á.

x) Ferenc-József adományából felállitott...

Holló Barnabás, szobrászm.

A király által a nemzetnek ajándékozott tiz szobor egyike Bocskay István erdélyi fejedelem szobra lesz, melynek mintája most készült el M.B. mütermében. - Álló alakban örökitette meg, jobbjában buzogányt tart, baljában békeiratot, jelezve, hogy ő volt az 1606-iki bécsi béke, majd a hires zsitvatoroki béke megalkotója. A magy. tört. e kiváló alakjának a szobra az Andrássy-uti körtérre jön.

Bocskay fejedelem szobra.
Vas. Ujs. 1906. 47. évf. 5. sz. 77. l.

Holló Barnabás, MDK

Bocskay István szobormü

K.M. arcképe

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Holló Barnabás
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1957 JAN 15
MAGYAR HÍREK

Bocskai István szobra,
Holló Barnabás szobrászművész alkotása

Hajdúk fejedelme

Országos ünnepségeken emlékeztek meg Debrecenben és Nagykerekiben a hajdúk letelepítésének 360. évfordulójáról.

Máig sem kiderített, hogy betegségben halt-e meg Bocskai István 1606-ban, avagy a rémült és más megoldást nem lelő Habsburg-miniszterek csendben megmérgezték? A történelem szempontjából ez már közömbös, de nem volt az a hajdúkatonáknak: a fejedelem halála órájában felkoncolták titkárát, akit a mérgezéssel gyanúsítottak. A zsoldoskatona gyilkol, ha nem kapja meg a zsoldját, ha éhes, vagy ha elárulják. De nem öl fájdalomból. Csakhogy a hajdúk nem voltak zsoldosok. Pontosabban: Bocskai mellett nem voltak azok.

A hajdú a hajtó, marhahajtó szó származéka. Akiket azonban a magyar történelem hajdúknak nevez, éppen nem békés foglalkozásuk révén jutottak be a históriába. Kevesekre mondtak annyi átkot, kevesek miatt jajveszékeltek annyit, mint a hajdúk miatt. Rablók, fosztogatók voltak, noha nem a »jellemük« tette azzá őket, hanem a szükség: menekült jobbágyok, kóbor katonák, mindenféle nem nemes, nem polgár elemekből toborzódtak, akiket az évtizedes szakadatlan külső és belső háborúság a társadalom perifériájára szorított, s akik nem hajtották iga alá a fejüket, hanem inkább bevetették magukat az erdőkbe, mocsarakba, s onnan ki-kicsapva égették, pusztították az udvarházakat, falvakat. Több rétegük volt, a rablóhordáktól a jólszervezett zsoldos-katona csapatokig, akik valóban annak adták el kardjukat, gyorsaságukat, kegyetlen-félelmetes erejüket, aki megfizette. S bár pénz, élelem kevés volt, mindig akadt, aki megfizette.

Mint például a nagyvagyonú, nagyhatalmú volt váradi főkapitány, a birtokára éppen visszahúzódott Bocskai István. Ki akkorra csalódott az állhatatlan Zsigmond fejedelemben, de aki siratta saját művét is, hogy besegítette a Habsburgokat Erdélybe. Elbújt kereki várába, sebeit nyalogatta, várta az időt. De valami hozzáírt törökpárti levelet elfogtak a németek és megvolt az ürügy, hogy a veszedelmes főurat megidézzék. Ámde Bocskai jól tudta, ha felmegy Kassára, könyen megfogják, s aztán azt bizonyítják rá, ami ellenfeleinek jól esik (így tett korábban másokkal ő is). De ha nem megy, azzal elismeri bűnösségét. Nem volt kiút és valóban, Belgiojoso tábornok csapatai megindultak ellene. Se közel, se távol más segítség nem lévén, rábeszélte a Kereki vára körül, Kölesér falu romjai között tanyázó háromszáz hajdút, hogy álljanak szolgálatába. A rábeszélés mineműségéről jól tájékoztat a korabeli krónika: »pénzel a mit nem ért, ezüst míveit, kit épen, kit darabokra vagdaltatván, tartozás nélkül osztatá a hajdúknak, hogy magához vonhassa őket . . .«

A háromszáz hajdú azután olyan fergeteges rohammal zúdult a németek elé, hogy Belgiojoso megrémült: mekkora haderővel áll szemben, talán még török hadtestekkel is! — és futott visszafelé. A hajdúk pedig nyomában. Mire Bocskai Kassára ért és elfoglalta, valóban jókora hadsereg gyűlt köré, főként a hajdúkból, akik nemcsak vezérüket látták benne, hanem megszabadítójukat is. Aki a nyomortól, a nincstelenségtől, az ordasélet számkivetettségétől szabadítja meg őket. És nem csalódtak.

Bocskai István két esztendős felkelése benne van minden magyar iskoláskönyvben, noha még távolról sincs kellően feltárva e felkelésnek a jelentősége. Bocskai ugyanis, noha hamarosan kezébe került az úgynevezett királyi Magyarország nagyrésze, megválasztották erdélyi fejedelemnek és csapatai mélyen benyomultak az osztrák örökös tartományokba is — nem hadjárataival, nem győzelmes csatáival írta be nevét a magyar történelembe. Talán ezért is esik kevesebb szó róla: a romantikus-nacionalista nemzet- és történelemszemlélet jobban kedveli a csatazajt, mint a valóságos országépítő munkát. Bocskai pedig az utóbbiban alkotott nagyot, olyan nagyot, ami túlélte két esztendő felkelését. Barátságot tartva a törökkel, anélkül, hogy fejére tette volna a szultántól kapott hűbéri koronát, s tárgyalásra kényszerítve Rudolf császárt, egyfelől létrehozta a bécsi békét, amely végre szabályozta Magyarország helyzetét a Habsburg birodalomban, s ami ennél gyakorlatilag fontosabb lett, leszögezte a vallásszabadságot, utat engedve a reformációnak és a belső konszolidációnak; másfelől tető alá segítette a zsitvatoroki békét, amely véget vetett a törökkel vivott tizenötéves háborúnak.

Bocskai harmadik, rövid idő alatt végrehajtott tette, a hajdúk letelepítése volt. A saját birtokaiból s elhagyott földekből falvakat, szántókat adott nekik, privilégiumokat és nemességet. Mert tudta, megértette, hogy minden zsoldosnál többet ér az olyan katona, aki a saját földjét, hazáját védi. Az Európától társadalmi fejlődésben akkor olyannyira elmaradt Magyarországon, az alig leküzdhető feudális anarchiában, mert és tudott a népi erőkre támaszkodni, velük szövetséget kötni, kívánságaikat kielégíteni — amit utána nagyon sokáig senki se mert. Bocskai valóban megteremtette a lehetőséget, hogy az akkor már hat évtizede három részre szakított országból ismét egységes, független ország legyen, amely újra felsorakozhat Európa népei közé.

Nem rajta múlott, hogy terve terv maradt csupán. Két esztendő a történelemben semminél is kevesebb. De amit végbe vitt, az, ha töredékesen is, tovább hatott. S bár a hajdúkból sem lehettek olyan békés szántó-vetők, mint szerette volna, hogy emberi méltóságukat, nemzethez tartozóságuk tudatát visszanyerhették, ez Bocskainak köszönhető. S erre még évszázadok múltán is jó, szükséges visszaemlékezni.

B. P.

ülföldi vendég búcsúztatta az ósztendőt

z éjféli szerencse-malaccal . . . rövidesen így látják viszont, s

2 Ft

DAILY NE

from the wires of the News Agency MTI

Neueste Nachr

der Presseagentur MTI

Új napilappal bővül 1967-ben a magyarországi sajtó *január 3-tól megjelenik a Daily News—Neueste N* *nyelvű napilap, amelyet Dobsa János, az MTI volt bon* *A lap célja, a hazánkba érkező külföldi vendégek tájék* *híreket közöl a világ minden tájáról és természetesen* *fotóanyaggal — a telefotógépeken a legtávolabbi ország* *kel — jelenik meg az újság és ad hírt a legfontosabb nap* *ről, a nemzetközi kulturális és gazdasági életről német é*

MŰVELŐDÉSSEL A SZABADSÁGÉRT

— ez volt a nyomdász-könyvtár jelszava, amely az idén ünnepli fennállásának 100. évfordulóját. Az első magyar közművelődési könyvtár, amely a nyomdaipari dolgozók önképző egyletében kezdte meg működését, 500 kötetes gyűjteményből fejlődött ki a nyomdaipari üzemek könyvtárhálózatává: 77 kölcsönkönyvtár működik jelenleg, amelynek több mint százezer kötetes állományát sok tízezren veszik igénybe.

A nyomdászok példáján fejlődött ki a többi szakszervezet hatalmas könyvtár-hálózata. 4000 üzemi könyvtár, amelyekben több mint ötmillió könyv áll az olvasók rendelkezésére, s csupán az elmúlt évben csaknem tízmillió kölcsönzést bonyolítottak le.

A 100. évforduló alkalmából a nyomdaipari szakszervezet központjában érdekes kiállítás nyílt. Íme, néhány felvétel a kiállításról.

Fent: részlet a kiállításról, az elmúlt évek legszebb nyomdatermékeiből

Középen: a régi zászló

Alsó kép: ajándék külföldről: emlékplakett a jubileumra

(Novotta Ferenc felv.)

Hasznos tu

A karácsonyi ünnepek tartózkodott turisták, ro saink kérdései figyelmezt hogy néhány felvilágosítás

Az egyik ilyen kérdés dő abban az esetben, ha a tesen tovább szeretne ma mint amennyi időre ered mint ameddig tartózkodási

Nos, a válasz roppant földi honfitárs ha így dön gedély lejárta előtt 48 órá gosító engedély meghossz jon Budapesten a KEOKH lenőrző Országos Központi Népköztársaság útja 93, tel dig vidéken tartózkodik, a főkapitányságoknál intézze gedélye meghosszabbítását.

Egy másik kérdés volt ideiglenesen Magyarország rokonlátogatók lakóhelyén Igen.

Jó tudni, hogy aki szál ristaházban száll meg, ani automatikusan a szállodaj bízott személy intézi.

Aki rokonoknál, ismer nak a külföldiek részére r ve kijelentő lapot kell kit lentkezést, amennyiben e nem áll fenn, a be- illetv mélyesen kell teljesíteni tartózkodásra jogosító eng tatása mellett — Budapes kapitányságokon, vidéken rint illetékes rendőrőrsnél az utas szabadon utazhat Bejelentkeznie újra csak napnál hosszabb ideig m be- és kijelentőlapot kitöl lentőlapján szereplő 16 be- és kijelentkezés egy c azt az egyik 16 éven feli heti.

M.D.K.

Holló Barnabás

Szobrászmüvész Bocskayról mintázott szobrát leleplezték Debrecenben nov. 25-én.

Szobor leleplezés Debrecenben.

Városok Lapja 1906. 10.szám. 13.old.

M.D.K.

Holló Barnabás

Szobrászmüvész Bocskay István szobrát Hajdu-böszörményben leleplezték.

Bocskay szobrának leleplezése.

Városok Lapja 1907. 12.szám. 5.old.

Holló Barnabás

"Bocskay István szobra" cimmel a lap bemutatja a müvész Bocskay-ról készült szobrának repr.-ját, valamint a müvész fényképét.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. jan. 25.
XXV. évf. 4. sz. 52. lap

M.D.K.

: Holló Barnabás.

Hajduböszörményben felállitották Bocskay István Holló Barnabás által készitett szobrát.

Bocskay szobor Hajdu megyében

Városok Lapja. 1906. 1.évf. 2.szám. 11.o

Holló Barna

31 nap

egyik legszebb terén. — *Hajdu-Böszörmény* városában már évekkel ezelőtt bizottság alakult, hogy a hat hajduváros közös költségen szobrot emeljen a hajduság legnagyobb jóltevőjének, *Bocskai* Istvánnak. A bizottság most lépéseket tett, hogy a böszörményi szobor mása legyen a Budapesten fejedelmi költségen felállítandó Bocskai-szobornak. E czélból érintkezésbe lépett Holló Barnabással, ki a budapesti Bocskai-szobor alkotásával van megbizva. Ha a többi hajduváros az eddiginél nagyobb lelkesedéssel karolja fel az eszmét, úgy rövid idő múlva diszíteni fogja Böszörmény főterét Bocskai érczalakja. –

Vas. Ujs. 1899. 489. l.
(Szobrok a vidéken.)

VASÁRNAP
6
Kat. Úr színv.
Prot. Berta

N. k. 4 ó. 43 p. N. ny. 19 ó. 28 p.

HÉTFŐ
7
Kat. Kajetán
Prot. Ibolya

KEDD
8
Kat. Cirjék vt.
Prot. László

SZERDA
9
Kat. V. János
Prot. Emőd

CSÜTÖRTÖK
10
Kat. Lőrinc vt.
Prot. Lőrinc

PÉNTEK
11
Kat. Zsuzsánna
Prot. Tibor

SZOMBAT
12
Kat. Klára sz.
Prot. Klára

Izr. 27. S. Reeh 6. P

Hollós Barnabás (?)

Pákozdy Sándor:

A Hajdúböszörmény városban felállított Bocskay-szobor története. 8-r 52 l.

Debreczen, 1907

Gerst (1715)

Mei

700 kor. nov

mely örneg

napon pró

Visegrád 1917

Holló Bernalas

wod

A Bocskay zsobor.
Vas Lp 1903. 251
Lappel.

Mollo Barabai

ipod

Vas Zyp 1903. 13 l

Boeskey
trobie

Hollo Barnabás

jód

A Kormintéri Lajoskut,
Hollo Barnabás nove

Vas Lyp 1905. 231.

az nyj páfanatnál
(Nagyhát nem halaba
mi catt)
ongyste el
a megfizárt.

Holló Barnabás

vrod

Az 1838-dki budapesti arvíz emlékeire. Vas Lap 1905. 176-178 l. Képpel

Lelepl. 1905. ápr. 9 én.

vrod

A Wesselényi emlektábla leleplezése. Vas Lap 1905. 249 l. Képpel.

Holló Barnabás

Vas. Ujs. 1904. 481. l.
(Bocskay Hobra)

Alcsút

233

Holló Barnabás

is réal

Műcsarnok, 1899. 399. l
(Tompa Mihály szobra)

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
ása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Hollo Barnabás

wid

Műcsarnok, 1900. 86. l

(Bocskay István sobra)

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
láírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Holló B.

1906. a milanói ipar-
művészeti kiállításon arany-
érmet kapott kisplanti-
kai műveire, mellek a
magyar pavillonnal egyett
elégtek.

~~Fatemplom, rudnói VI. 10.~~

1887-89 Szpar. Ysk.

Kép Fürsk

1889-93

HOLLÓ 1. *Barnabás*, szobrász, * Alsóhangony 1866 máj. 16, † Budapest 1917 nov. 2. Budapesten tanult s a Tud. Akadémia alapítása c. nagy domborművével tűnt fel. Hasonló mű a Wesselényi-emléktábla. Tőle való a M. Tud. Akadémia előcsarnokában Erzsébet királyné koszorút helyez Deák Ferenc ravatalára c. dombormű, a bpesti Bocskai- Greguss Ágoston-, a balatonalmádi Rákóczi- és Kossuth-, a vaáli Vajda János-, a rimaszombati Tompa-, a hajdúböszörményi Bocskai-, a losonci Kossuth-szobor. Kisebbméretű életkép-

1891 tűnt fel Strobl Ferenc

Róma

1890-es évek elége Szép Itália

és állatszobrai nagyon népszerűek lettek. Stílusa kötetlen, realisztikus. Egy hű barát, Kinizsi, II. Lajos, II. Lajos halála és Szendy Árpád c. szoborművei a Szépművészeti Múzeumban vannak, Kuruc előörs c. bronzszobra pedig a székesfővárosé. II. Rákóczi Ferenc kassai síremlékére hirdetett pályázaton első díjat nyert, de az emlék megvalósítása körül támadt nehézségek felőrölték erejét. Műveiből a Műcsarnok 1918. hagyatéki kiállítást rendezett.

E. G. I. 473 l

Újpesti Főiskolai Szociális Telep könyvtár

segítő VII. 285.

Holló Barnabás

szobrász.

K. T. 1187/1897.

1897. jul. 27.

Holló Barnabás

1890. Budapest.

(433) Szarvas. Gipsz.

Téli Kiállítás 1890.

MDK

Holló Barnabás

K.M. arcképszobra

Műcsarnok 1900/1. téli kiáll. 34 l.

Holló Barnabás szobrász

Kuruclovas zászlóval

Kuruclovas kivont karddal

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa.1934.

Holló Barnabás MDK

Kuruclovas kivont karddal, bronz

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

Holló Barnabás MDK

Kuruclovas zászlóval, bronz

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

MDK

Holló Barnabás

Meghívják 1894 szept. 2-án a zilahi Wesselényi-emlékmű terverésére, teruvárlatot készít, de a bizottság tetszését nem nyeri meg.

Soós Gyula: Fadrusz János, Bp. 1961, 57. o.

M.D.K.

Holló Barnabás

Alkotásaival szerepel a Műcsarnok kiállitásán. A lap "A képtárlatokról" cimmel számol be a kiállitó müvészekről.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. dec. 11.
26. évf. 50. sz.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Holló Barnabás

209 Holló Barnabás: Henriette.

KMT 1912. Tav. Ciad

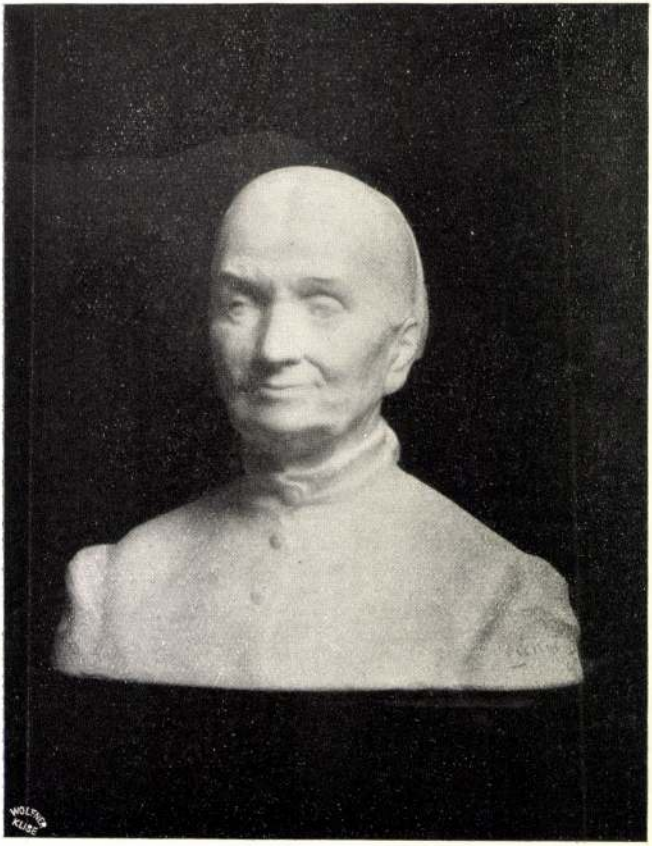

231 Lányi Dezső: Dr. Bárczy István polgármester anyja portraitja.

MDK

Holló Barnabás, szobrász

4 alkotását vették meg 3400 koronáért.

Háromas hagyatéki kiállítás a Szépm.Múz.-bqn. -Művészet. 1918. 25.d.

HOLLÓ Barnabás szobrász

PROHÁSZKA László: Széchenyi István ábrázolása a szobrászatban. = Pavilon 7 (1992) 33.

Ferenczy törekvései csakhamar
- legélesebben a Mátyás szobor
egjava alkotásai arcképei,
ről valamint Canova-Thorvaldsen-
Péter készülő monográfiája
datot tartalmaz./
nkásságú Dunaiszky Lőrinc
nek az evangelikus egyházak
epe, általában egyházi tematikája
, hogy jól szervezett ügynöki
alkoztatottaágát, anyagként
t a klasszicizmusban általában
csóbb beszerzési ár és akönnyebb
ott.
k ismeretében joggal bizhatunk
sében. Minden pusztulás és

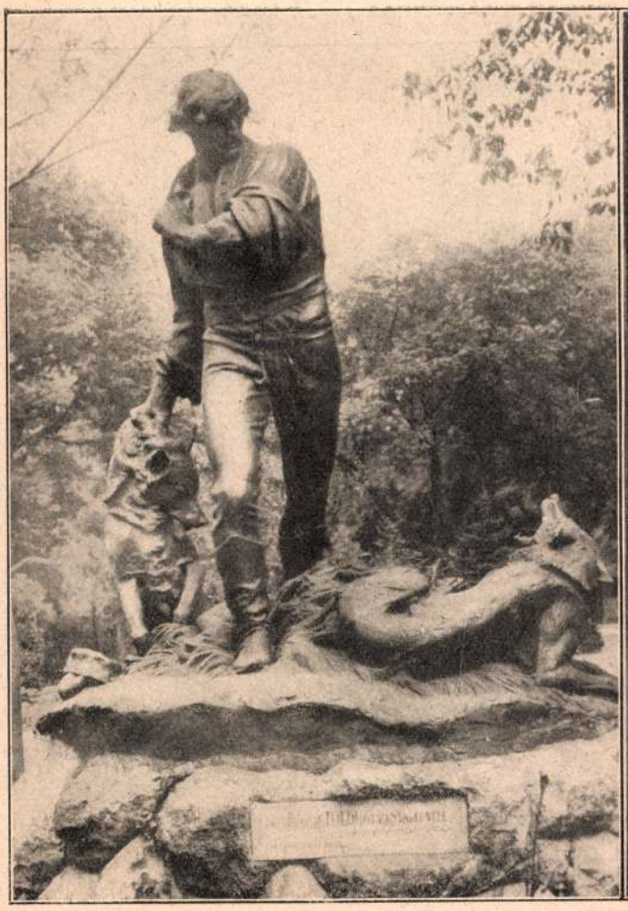

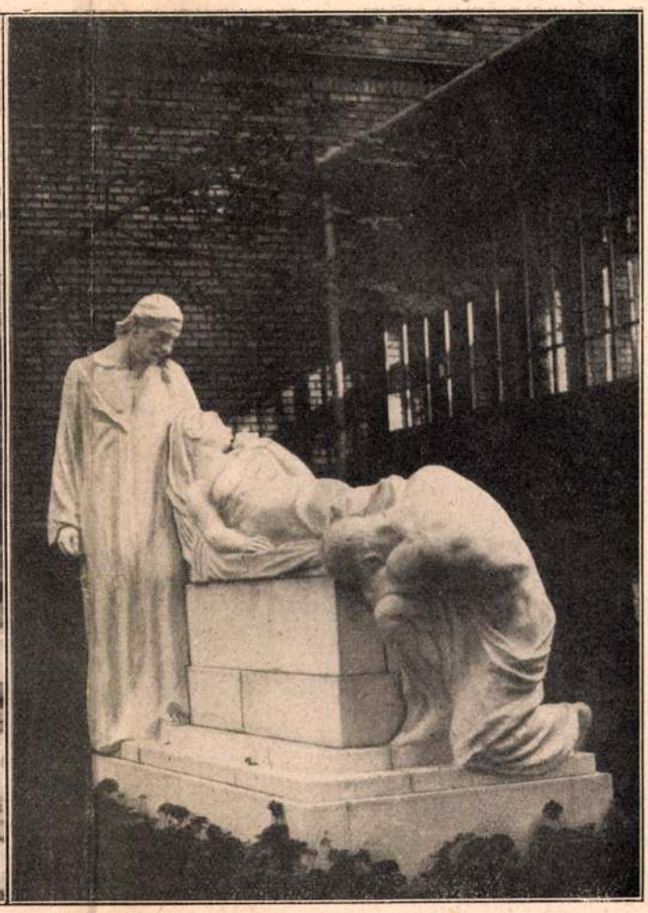

Budapest tereinek szobordísze

Holló Barnabás: Toldi — Horvay János: A Vigasztaló

csával ki lehet nyitni a drámák összes titkos zárait s életrajzi adatok nélkül is hozzá lehet férni Shakespeare lelki életfolyásához.

Természetes, hogy mint minden fölfedezés a világon, ez is két szenvedélyes, sőt fanatikus táborra tépte széjjel Shakespeare híveit.

Voltak és vannak, akik azt mondják, hogy a szonettek semmit sem bizonyítanak. E tagadók szerint a szonettek legnagyobb része nem gyémánt, hanem csehüveg, divatos renaissancekori utánzat, abban a hömpölygő szonettáradatban, amely Petrarca és Dante példájára egész Angliát elöntötte. A szonettek témája és tartalma a tagadók szerint merőben konvencionális, a hűtlen barátról és a hűtlen kedvesről szólanak, de ez volt minden Shakespeare-korabeli szonett alapmotívuma, tehát a Shakespeare-szonettekből nem lehet egyéni konzekvenciákat levonni a költő magánéletére vonatkozólag. A szonettek jórészt stilusgyakorlatok és nem igazi költemények.

A másik tábor ennek természetesen az ellenkezőjét hirdeti ugyanazzal a hévvel és erővel. Ezek szerint a szonett-fűzér önvallomás, önéletrajz, Shakespeare legközvetlenebb és legegyénibb megnyilatkozása. A szonett Shakespeare belső színpadja, amelyen álarc és festék nélkül lép fel a költő. A szonettek egy része véres foszlány az ő átdöfött szívéből. Tragikus háromszög ez: a lobogó költő, a hűtlen barát és a csalfa kedves.

Hol itt az igazság és hol a titkok nyitja?

Nem tudjuk határozottan, ki volt az a szép, fiatal arisztokrata, aki iránt Shakespeare mély, szinte szenvedélyes barátságot érzett s akivel szemben mélységesen szégyelte, hogy ő csak közönséges szinész. Nem tudjuk, ki volt az a kacér, könnyelmű arisztokrata hölgy, akibe Shakespeare — a szonettek tanuságtétele szerint — halálosan szerelmes volt, aki őt megcsalta, először azzal a szép fiatal arisztokratával, azután pedig másokkal.

A személyazonosság kérdésének is egész nagy irodalma halmozódott fel már, de ez a kérdés minden érdekessége mellett sem döntő fontosságú. Nem döntő, — hiszen eldönteni úgy sem lehet, — ki volt a valóságban a szonettek halaványbőrű és feketeszemű hölgye, hanem inkább az: hogy mit jelentett Shakespearere nézve a szerelem, amelyben csalódott s a barátság, amelyből ki kellett ábrándulnia. Az a kérdés, hogy ez a szerelem, amely éveken keresztül tartott, amely sokszor távoltartotta Shakespearet Stratfordtól s viszont Shakespeare feleségét mindvégig távoltartotta Londontól — (mert az majdnem teljesen bizonyos, hogy Shakespearené sohasem járt Londonban), — mondom, a kérdés az, vajjon ez a nagy, szenvedélyes, hervasztó szerelem, ez a szörnyű csalódottság, ez a tépő féltékenység, amely halhatatlan melódiákban sír fel a szonettek jelentékeny részén keresztül, hogy mindez jelentkezik-e a drámákban is kimutathatóan? Következetesen, — mert ha igen, akkor a drámák tanúságot tesznek a szonettek igazsága mellett csakúgy, mint ahogy a szonettek tanuskodnak a drámák élményszerű valóságáról.

5.

Hogy a szonettek csak költői gyakorlatok lennének: ennek határozottan és végérvényesen ellentmond az a körülmény, hogy Shakespeare csupa

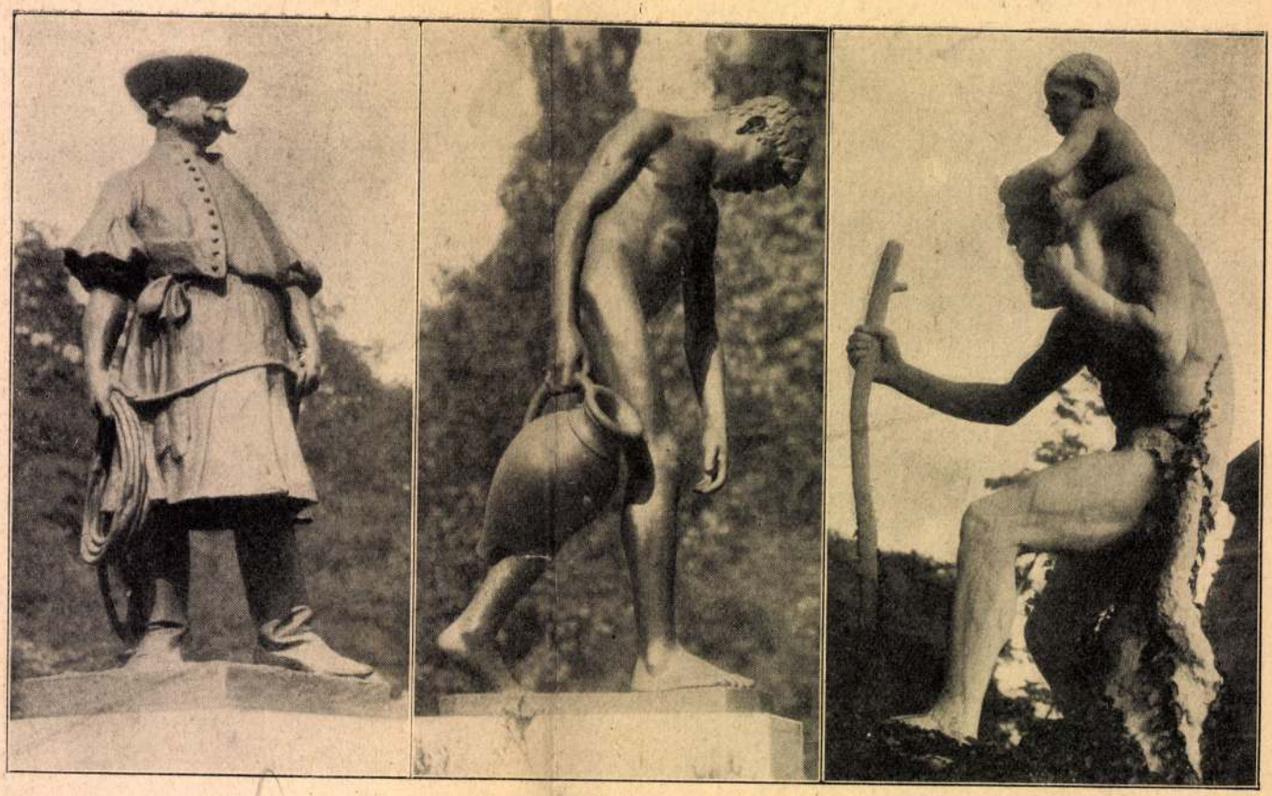

Budapest tereinek szobordísze

Beszédes László: Pányvavető — Erdey Dezső: Vízhordó — Hüvös László: Szent Kristóf

őszinteségből (ami pedig a legnagyobb és legmélyebb költői erények közül való) igen kedvezőtlen módon leplezi le önmagát barátja és kedvese előtt. Meg van írva a szonettekben, hogy beteg és hogy a kor megtörte, szégyenli a mesterségét, fizetett bohócnak érzi magát az arisztokrata fiatalemberrel és az úrihölggyel szemben s ez a tragikus helyzet olyan hangokat fakaszt ki belőle, melyeknél fájóbbakat, megrázóbbakat, szebbeket hiába keresünk az egész világirodalomban.

Igenis, e szonettekben megvan a kulcs Shakespeare szerelmi életéhez. Az a kérdés, mik azok a szerelmi motivumok, amelyek állandóan felbukkannak a drámákban s amelyek eszerint parancsoló erővel és kétségbevonhatatlan igazsággal utalnak Shakespeare szerelmi életére?

6.

Az első kétségtelenül az, hogy Shakespeare darabjaiban több helyütt nyilatkozik a saját korai házasságáról s meglehetős szenvedélyes szavakkal ítéli el önmagát. Tudvalevő dolog, hogy neki tizennyolcéves korában házasodni kellett, mert a nálánál nyolc évvel idősebb leány férfirokonai az esküvőt sürgősen követelték, amire nyilván alapos okuk volt, mert hiszen Shakespeare hat hónappal az egyházi áldás után már apa lett. Shakespearenek csekélyszámú életrajzi adatai között ez az egy talán a legbiztosabb és a legmegbízhatóbb, de ha bizonyítva nem volna is, ez az, amit ő maga a darabjaiban végesvégig bizonyít.

Utolsó, vagy talán utolsóelőtte színjátékában, mint Prospero, akiben nehéz volna nem Shakespearet látnunk, tehát több, mint harminc évvel a történtek után, szinte vehemens szavakkal tiltakozik az ellen, hogy vőlegény és menyasszony a törvényes esküvő előtt egymáséi legyenek. Ha Shakespeareben még több, mint harminc év után is ilyen élénken élt az a tudat, hogy házassága elhibázott volt, amikor minden tragikai problémáját revideálta s erre a lépésre még sem talált mentséget: akkor igazán nem gondolhatunk egyebet, mint hogy Shakespeare egész életén keresztül elhibázottnak érezte az ő korai házasságát. Még egyénibbnek, még személyesebbnek tünik fel ez a Viharbeli kijelentés, ha meggondoljuk, hogy magában a drámában teljességgel indokolatlan. Se Ferdinandról, se Mirandáról nem teheti fel Prospero azt a mohóságot, amelyet oly szigorúan elitél. Ferdinand egy igazi comme il faut, királyfi, Miranda a legtökéletesebb nevelésű leány, s ha Prosperonak ez mégis eszébe jut, csakis azért lehet, hogy Shakespearenek ez folyton eszében volt.

Kiegészíthetjük még ezt a dolgot a sokkal korábbi *Vizkereszt* című vígjátéknak egy helyével, ahol Shakespeare, egyik legszimpatikusabb és legszubjektivebb alakjával, Orsino herceggel azt mondatja Violának, hogy ne vegyen idősebb nőt feleségül. Azt mondja Shakespeare: Mindig a férfi legyen idősebb, mert akkor a nő tartósan uralkodik a férfi szivén. Mert akárhogy dicsérjék is a férfiak önmagukat, szerelmükben ingatagabb, ledérebb, sóvárabb, csapongóbb a férfi, mint a nő. Ezekből a sorokból lehetetlen ki nem hallani Shakespeare gyónását. Felesége Stratfordban maradt, sohasem jutott el Londonba, amely pedig csak egy napi járóföld volt (pedig a sokat kereső Shakespeare igazán könnyen megengedhette volna az asszonynak az utazást) — és Shakespeare Londonban élt és hogy milyen szerelmi tragédiát élt át, arról tanuságot tesznek a szonettek — s a szonettek fekete hölgyével kapcsolatos drámák.

HOLLÓ BARNABÁS

Az élő-halottak szomorú sorsától váltotta meg a halál november 2-án Holló Barnabást. Egy év óta mint gyógyíthatatlan elmebeteg sínylődött egy szanatóriumban, nagyszámú feladatai, megkezdett munkái s családja köréből kiragadva. Széles körben becsült szobrász volt, sokféle feladat: emléktábla-domborművek, monumentális szobrok, képmás, művészi kút jutott műhelyében megoldásra. Hirtelenül támadt idegbaja miatt tavaly májusban, alig ötvenegyéves korában egyszerre vége szakadt szorgalmas munkálkodásának. Művészeink november 4-én meghatottan kisérték utolsó útjára a kerepesi temetőbe bajtársukat, akit ugyanaz a megdöbbentő tragédia vitt sírba, amely kioltotta Paál László, Munkácsy, Szárnovszky életét.

Farmosi Holló Barnabás Gömörmegyében született, Alsóhangonyban 1866 május 16-ikán. Budapesten kezdte tanulmányait, az Iparművészeti Iskolában és Stróbl Alajos vezetése mellett képezte magát tovább a Mintarajziskolában 1889—1892. Már mint növendék a Műcsarnok kiállítói közt szerepelt: 1890 «Szarvas» című szobrával szerepelt először a nyilvánosság előtt. Azután hónapokat töltött Rómában Tóth Lászlóval és Zemplényivel, akik azóta szintén örök álmukat alusszák. Első kiállított művében a szenvedélyes vadász kedvenc tárgya került mintázásra, későbbi műveiben is örömmel nyúlt állat-motivumokhoz, így az 1894. kiállított «Honvédhuszár» c. művön különösen a ló mintázását dicsérték. Csakhamar azonban egészen más természetű feladatokra kapott megrendelést. Ilyen volt a Magyar Tudományos Akademiának Széchenyi által történt alapítását megörökítő nagy dombormű, amelyet az Akademia palotájának egyik utcai homlokzatán helyeztek el s amely egy csapásra országosan ismertté tette nevét, úgy hogy az Akademia ugyancsak nála rendelte meg palotájának lépcsőháza számára azt a fehér márvány domborművet, amely Erzsébet királynét ábrázolja Deák Ferenc ravatalánál. Ezt 1914-ben leplezték le nagy-ünnepélyesen. Egy harmadik, stilusban e kettővel rokon nagy domborműves emléktáblája azt a jelenetet mutatja, amint Wesselényi önfeláldozó vakmerőséggel megmenti a pesti árvíz által veszedelembe sodort polgárokat. Ezt

Művészet 1917.

76-78. 2
Ncler

RIPPL RÓNAI JÓZSEF

LEÁNYFEJ (ZORKA)

tett, Zemplényi is nekifogott egy efajta kompozicióhoz (A megvakított Vazul szent István előtt), de e neki nem való tárgykörhöz azóta sem tért vissza. A valóság volt az ő festői világa, ezt aknázta ki s továbbra is a templom s a beléje, köréje sereglő szegény nép érdekelte leginkább akár csak legelső kiállított képén. Talán nem véletlen, hogy éppen egy híres búcsújáróhelyen, Besnyőn, szeretett leginkább nyaralni. Az ott látott, átélt dolgok adtak motivumot néhány kiváló művéhez. Ilyen például a Templom előtt (1899) a Zarándoknő (1900, Rökk Szilárd jutalom), a Virasszatok és imádkozzatok című (1900 állami aranyérem), a Nagypéntek (1904) stb. Művészetét ekkor már szívesen látták, elismerték, 1903-ban tanárává nevezték ki a Mintarajziskolának, 1908-ban pedig egy sor művéből gyűjteményes kiállítást rendezett a Könyves Kálmán művészeti szalon. Szorgalmas munkálkodását még két kitüntetéssel honorálták: 1905. a párisi művészeti Salonban mention honorablet kapott, 1911-ben pedig a Nemzeti Szalón nagy aranyérmét. A Szépművészeti Múzeumba a már említetten kívül két képe került: a Búcsúcsok érkezése és a Leányprofil című, a főváros megszerezte Dalmát halászok és Tehenek c. festményeit.

Mind e képek egyazon festési stilus folyamatos láncát adják: Zemplényi természetadta makacs szívóssága kérlelhetetlenül megmaradt azon az úton, amelyet a maga számára valónak ismert fel s ebből a legkevésbbé sem zökkentették ki a minduntalan felmerült. Párisból ide plántált irányok és stílus-fogások. Ezeket mélyen megvetette s csak egy tekintélyt ismert el: a természetet. Ezen az alapon dolgozott munkás élete legvégéig.

E nyáron megbetegedett s operációnak kellett magát alávetnie. Augusztus 22-én váltotta meg a halál szenvedéseitől. 25-ikén temették a Szépművészeti Múzeum csarnokából a kerepesi temetőbe.

a Ferenciek templomának oldalhomlokzatán helyezték el s 1905-ben leplezték le.

Hírneve e művek révén immár meg volt alapozva s csakugyan egyre-másra kapta is a megrendeléseket. Az első monumentális emlékszobor, amelyet ronde-bosse-ban mintázott, szülőmegyéje székvárosa, Rimaszombat számára készült s Tompa Mihálynak emlékét (bronz) örökíti meg. Ezt 1902. leplezték le, ugyanebben az évben Holló második díjat kapot a Millacher-féle kútpályázaton s harmadikat a Vörösmarty-szobor pályázatán. Négy évvel utóbb Milanóban, a nemzetközi iparművészeti kiállításon aranyérmet kapott kisplasztikai munkáira, amelyek kevéssel e kitüntetés előtt a kiállítás magyar pavillonját elhamvasztó tűzvésznek estek áldozatul. Bocskayt kétszer is megmintázta; az egyiket a budapesti Körönd számára, ez a Ferenc József király költségén megrendelt tíz ú. n. «királyszobrok» egyike, a a másikat Hajdúböszörményben leplezték le 1907-ben. Különféle természetű munkák közepette serényen résztvett az 1908—09-ben lejárt nagy szoborpályázataton is. A budapesti Kossuth-szoborén harmadik, a kassai Rákóczi-síremlékén első díjat kapott. Ez az utóbbi mű, amely temérdek gondot, vesződséget okozott neki s amelynek története tipusos szoborpályázat-történet, munkaereje megszakadásáig behatóan foglalkoztatta. 1910-ben leplezték le Losoncon Kossuth-szobrát, ugyanebben az évben mintázta meg Mikszáth Kálmán képmását s dolgozott serényen Kőrösi Csoma Sándor szobrán, amelynek bronz-párját a Tudományos Akademia Kalkuttába küldte az Asiatic Society of Bengal tudós-társaságnak, hogy nagy hazánkfia emlékét a többi ázsiai kutatók emlékművei sorában helyezze el. A következő évben újabb megrendelést kapott, egy másik nagy tudósunknak, Greguss Ágostnak, a kiváló esztétikusnak budapesti szobrát kellett elkészítenie. Végül a Lajos-kutat, amelynek pályázatán díjat nyert, befejezte s felállította a Corvin-téren.

Dekorativ szobrokat is készített, még pedig egész sort az új országháza számára, Thökölyemléket Késmárk városa, Mátyás-szobrot Sajógömör, egy Betlehemet a lipótvárosi Szt. István-templom számára. Egy feszülete a Zichy grófok

családi sírboltját díszíti. Már említett képmásain kívül megmintázta még József Ferenc kir. herceg és Zichy Aladárné grófné mellszobrát is. Genre-szobrai, kisplasztikai művei közül megemlítjük a «Csata előtt» és a «Tépett zászló» című eket.

Egyik legutolsó műve Sz. László szobra volt, amelyet a budapesti piaristák új rendháza számára mintázott. Ennek mintája már kész volt, midőn tavaly május első felében hirtelenül támadt elmezavarában darabokra törte. Ugyanez a sors érte a műtermében öntésre kikészített Rákóczi-lovasszobrot is, amelyet pedig szíve egész melegével szeretett s művészi munkássága koronájának tekintett. Ezzel hirtelenül lezárul szorgalmas munkálkodása. Műhelyéből, ahol derűs kedvvel, feszülő erővel oly sok művet alkotott, el kellett vinni az élő-halottak szomorú házába. E szenvedésektől váltotta meg a halál.

Rokonszenves, kedélyes, derült világnézetű a jó társaságot örömmel kereső, derék magyar embernek ösmerték barátai s szeretettel és kegyelettel őrzik meg emlékét.

REISZMANN MIKSA KÁROLY, egy teljes elvonultságban élt festőművészünk halt meg ez év május 11-ikén Budapesten. Reiszmann Miksa külföldről szakadt hozzánk (szül. 1856. Neustadtban, Thüringiában) s művészi tanulmányait is külföldön végezte. Előbb Berlinben tanult az iparművészeti iskolán Max Kochnál, aztán a bécsi akademiát látogatta, végül Münchenben Anton Braithnál és Langenál tanult. Művészetére elhatározó befolyással volt egy keleti útja, az ott szerzett motivumokat aztán élte végéig, csöndes visszavonultságban dolgozta fel, bár közben egyébfajta tájképeket is festett, ilyen például a «Dachstein» című vízfestmény, amelyet 1893. állított ki a Műcsarnokban. Rendkivüli pietással, ma már szokatlan gonddal s a klasszicizáló tájképfestőkre emlékeztető gyengédséggel rajzolta, festette képeit, amelyek, az első tekintetre igénytelenéknek hatván, nem is keltették fel a közönség figyelmét, holott a nyolcvanas évek óta nem is ritkán szerepelt kiállításainkon. Hosszú szenvedés után hunyt el, május 13-án helyezték örök pihenőre.

HOROVITZ LIPÓT. Élemedett korban, hosszú munkásság után halt meg november 16-ikán Bécsben Horovitz Lipót. Munkálkodását laza szálak kapcsolták művészetünkhöz, amelyre azért sem lehetett kiadós hatással, mert csak-

Holló Barnabás

foglalkozzunk a mester eddigi működésével, a melyet a magyar közönség nagyrészt nem ismer. De midőn bemutatjuk a díszpajzs pompás fotografiáját, amelyet a művész maga készséggel és szép levél kiséretében küldött el e sorok írójának, néhány rövid szóban megemlékezhetünk legalább arról, hogy Herkomer már 1878-ban nagy aranyérmet nyert Párisban és már akkor mint elsőrendű művészről írtak és beszéltek róla. Nagy, nemzetközi hírességének ajtóit-kapuit azonban az ő híres „Fehérruhás hölgy"-e tárta ki 1886-ban. Olyan diadalútat, talán Munkácsy „Krisztus Pilátus előtt"-jét kivéve, festmény még nem tett meg, mint a „Fehérruhás hölgy". Osztatlan elismerés, sok kitüntetés és egész vagyonokkal fizetett arckép-megrendelések csak úgy hullottak a művész ölébe. Jellemző erre nézve az angol királynő egy mondása, a mely Herkomerre vonatkozik. A midőn azt kérdezte tőle valaki, hogy miért festeti magát mindig idegen művészekkel és nem pl. az angol Herkomerrel, így felelt: „Annyi pénzem nincs, hogy vele festessem arcképemet!"

És ez a művész, a kit földi javakkal úgy megáldott a Mindenható, nem volt megelégedve saját alkotásaival. Fáradhatatlan lelke folyton kutatott, újabb után, főleg olyan anyag és eszköz után, a melylyel gondolatait jobban kifejezhetné, mint olaj- és vízfestékkel, mint a pasztellel. Feltalált új módszert műnyomatok előállítására, a melyet róla neveztek el „Herkomtypie"-nek. Majd pedig általános tetszést aratott pompás elefántcsontfaragványaival és ezüst betéteivel, a melyeknek dekorativ hatása azonban őt hidegen hagyta. De ezzel sem állott meg a kutatásban, mert művészi törekvése nem ismert határt. És egy szerencsés véletlen, olyan véletlen, a melyen más művész mit sem törődve egyszerüen elsiklott volna, alkalmat nyújtott neki arra, hogy a zománcfestést nagyobb tökéletességre emelje, mint valaha volt. Maga írja hozzánk intézett levelében, hogy két évvel ezelőtt Birminghamben nehány tanulófiút látott zománcozni. Anyag és módszer akkor még annyira ismeretlenek voltak előtte, hogy azt kérdezte: „Mi az a zománc?"

Most pedig nézzük meg a remekművet. Az eredeti hét angol láb, vagyis mintegy másfél méter hosszú és megfelelően széles. A tizenegy zománckép, halvány fényt árasztó, arany és ezüst színű modellált bronzlapba illeszkedik, amely ringó hullámokat képez szimbolumaképp a tovarepülő, örökké váltakozó időnek. Aranyba öntött mondatok magyarázzák a festmények értelmét és lent húzódik végig domború betükben a mottó: „The Triumph of the hour". *

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ.
HOLLÓ BARNABÁSTÓL. ○○

Ő FELSÉGE A KIRÁLY.
HOLLÓ BARNABÁSTÓL. ○○

HOLLÓ BARNABÁS SZOBRÁSZ

cigányvilágról

évekig egy roma lap, az *Amaro Drom* főszerkesztője volt. Közösen fényképezték végig a pesti, gettósodó kerületeket és Magyarország cigánytelepeit. Keveset tudunk a cigányság múltjáról. Megítélésükre jellemző volt, hogy nemzetiségnek nem, csupán hátrányos helyzetű társadalmi rétegnek nevezte őket 1961-ben egy párthatározat. Sorsukról egy szép cigány monda beszél a legtalálóbban: Madarakból lettünk azzá, amik vagyunk, és egy szép napon madárnak visszaváltozunk. A kiállítás május 27-ig látható a Vigadó Galériában (V. kerület, Vigadó tér 2.).

R. Gy.

, 1992)

Mesemozaik Tündér Ilonáról

Nyolc esztendeje grafikázik a tizenkét éves rajzoló

Néhány sor született róla egy újságcikkben, más téma kapcsán, mellékesen. Három napra rá már nagy boríték érkezett a szerkesztőségbe: benne a rajzaiból készült falinaptár, hozzá csatolva az édesanya köszönő levele a méltatásért. A naptár kikerült otthon a falra, mi pedig indultunk Rákoskeresztúrra, a tizenkét éves Batta Eszterhez.

A világ tíz legjobb gyermekrajzolója között van FOTÓ: KOVÁTS ZSOLT

Nyurga kislány *Batta Eszter,* lehet vagy negyven kiló, hozzá százhatvanegynéhány centi. Csupa kéz-láb, ahogy az ujjatlan nyári ruhájában kiszalad elénk a Pesti úti panelből. A másodikra kísér föl: egy plusz félszoba – itt lakik a bátyjával és a szüleivel. A nagyszobában, az ablak előtt alacsony íróasztal, lapján Fekete István Bogáncsa és kinyitva egy füzet: Műv.töri, Batta Eszti, 6/a. Gömbölyű betűs, szép gyermekírás: Donatello és Verocchio szobrainak összehasonlítása.

– És tessék nézni, itt vannak a díjaim – mutatja Eszti. Van is mire büszkének lennie: egyszer huszadik, másszor nyolcadik lett az UNESCO nemzetközi rajzpályázatán, amelyre ötvenhat országból sok-sok ezer gyerek küldhetett be egy-egy képet. De nyert díjat Eszti magyar, kínai és japán rajzversenyeken, valamint az egyik hazai kereskedelmi rádió pályázatán; a jutalom finnországi utazás volt: pár nap az ottani Mikulással. Csütörtöktől vasárnapig tartott az egész, de visszafelé a reptéren úgy gubbasztott Eszti a bőröndjén, mint aki sosem akar hazamenni.

Mert itthon nemigen veszik őt észre. Fáj a szíve, ha arra a külföldi lányra gondol, aki egy évvel ezelőtt kezdett rajzolni, de már ország-világ kapkod a munkáiért. Nem mintha irigyelné – de hát ő már nyolc esztendeje, négyéves korától forgatja az ecsetet, a filctollat, a tűfilcet, a zsírkrétát, sőt, még rézkarcozik is. A tűfilcs csodagrafikákból édesanyja összeállított egy falinaptárt: hatvan darabot készített; ismerősöknek, barátoknak ajándékoznak belőlük. Kint van egy gödöllői galériásnál is, és dinamizmusa, gazdag fantáziavilága, profi kivitelezése olyan figyelemre méltó, hogy az ember úgy érzi: ezt közhírré kell tenni.

Igaz, hiába volt Esztivel interjú két tévécsatornán is – nem történt azóta semmi. Másutt már hívogatnák, fölkérnék tárlatra, kézről kézre adnák a kortárs művészet korifeusai. Vagy talált volna támogató céget, amelyik kifizeti franciaországi útját, hogy személyesen vehesse át az UNESCO-díjat. Így viszont postán kaphatta csak meg az oklevelet, mert a család nem tudta finanszírozni a kirándulást. Az apa művezető, az anya ügyintéző az önkormányzatnál; szerényen élnek négyesben a keresztúri panelban. *Batta Jánosné* sóhajt: bárcsak biztosíthatná lányának a feltételeket, melyeket a tehetsége megkíván!

Rabie Judit rajztanár fedezte föl Batta Esztert első elemista korában. „Ó, a Jutka néni csodákat művel a kicsikkel!" – lelkendezik a kislány. Az egyik rajz Árgyilus királyfi és Tündérszép Ilona históriáját regéli el színes filctollal, apró képekre bontva: olyan az egész, mint egy tarka kockákból összeállított mesemozaik. A másik a tűfilc lehetőségeivel él: emberek, fák, madarak, dombos táj, kidolgozva a legapróbb részletekig. És van egy vörös portré, elmosódott emberarc, forró színekkel, festői lendülettel; a modell Eszter képzeletében született. Ezt már a művészeti táborban alkotta Zánkán, *Vörös Lívia* rajztanárnál.

Most két oktatóhoz is jár az iskolai kötelező órák mellett. Jó volna egy befutott képzőművész, hogy tanítsa – mondja az édesanyja. De akinek már neve van, lakjon akár itt a kerületben, negyvenöt-hatvan percért kétezer forintot is elkér. Márpedig ilyen aprólékos rajz elkészítéséhez legalább két-három óra szükséges.

Hálás tanítvány az Eszter: nem sokat kell őt nógatni. Ihletre nemigen vár, mondja; inkább nekiül a dolognak. Naponta legalább egy órát rajzol; régebben volt az kettő-három is, de mostanában sok az egyéb tanulnivaló. Ám ha megérzi a levegőben a pályázatszagot, nincs nyugta, amíg ki nem próbálja magát a rajzversenyen.

Amúgy olyan kislány ő, mint bármelyik. Imád biciklizni és görkorcsolyázni; igaz, verset is szaval, ha úgy adódik. Kedvence Nagy László egyik költeménye, az „Adjon az Isten szerencsét" kezdetű.

Rados Virág

los-piknik

s kivonulnak a szabadba. mezeket cserélgette, hanem ha-
ént a Beáta és a Budapest

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Budapest nemesi szobrásza

Százharmincöt éve született Holló Barnabás, a Millacher-kút mestere

A középnemesi családból származó farmosi Holló Barnabás 1865. május 16-án, az Ózd melletti Alsóhangonyban született. A Monarchia korának egyik nagy tehetségű, de keveset foglalkoztatott magyar szobrásza volt, aki főként kisplasztikáival és domborműveivel ért el sikereket. Ahhoz a generációhoz tartozott, amely a historizmus szobrászatának nagy hazai triászát – Stróbl Alajost, Zala Györgyöt és Fadrusz Jánost – követte, és amely a három mester árnyékában csak nehezen tudott érvényesülni.

Az elpusztult Toldi-szobor FORRÁS: ZUGLÓI LEXIKON

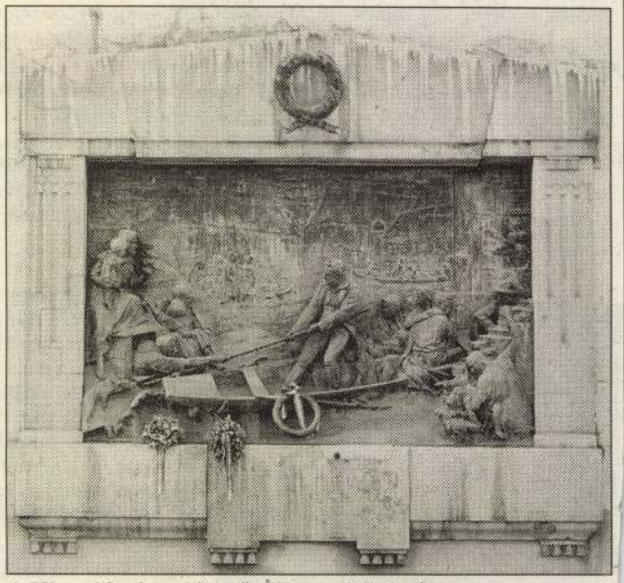

A Wesselényi-emlékmű a Ferenciek terén FOTÓ: KOVÁCS BENCE

Holló Barnabás Budapesten tanult, előbb az Iparművészeti Iskolában, majd a csupán kilenc évvel idősebb Stróbl Alajos mesteriskolájában. Itt kapta első komoly megrendelését: mestere ajánlására őt bízta meg báró Eötvös Loránd – mint az Akadémia elnöke – az MTA megalapítását ábrázoló nagyméretű domborműves emléktábla elkészítésével, amelynek felállítását 1890-ben kezdeményezte gróf Széchenyi Béla. Az alkotást az eredeti tervhez képest másfél éves késéssel, 1893-ban avatták fel az Akadémia épületének külső falán. Nagy feltűnést keltett, s Holló hatalmas sikert aratott vele. A mű központi alakja természetesen gróf Széchenyi István, de a művész megörökítette szinte az összes olyan politikus arcvonásait, aki részt vett a nevezetes 1825. november 3-i diéta ülésén. A mű népszerűségére jellemző, hogy élőképben is bemutatták, és ennek megrendezésére magát az alkotót kérték fel.

A siker nyomán Hollót bízták meg az 1892 óta tervezett Wesselényi-emléktábla – ismertebb címén „Az árvízi hajós" – megmintázásával. Az 1838-as árvizet, illetve báró Wesselényi Miklós hősiességét megörökítő mű 1900-ban készült el, de csak öt évvel később avatták fel a pesti ferences templom falán, ahol az egykori vízállásra egy bevésett jel is felhívja a figyelmet. (Az eredeti tervek szerint a mű valahol a Duna partján kapott volna helyet.) Holló harmadik nagy köztéri bronzdomborművét 1914-ben avatták fel az Akadémia előcsarnokában: ez Erzsébet királynét örökíti meg, amint koszorút helyez Deák Ferenc ravatalára. Ez volt az első Erzsébetet megörökítő budapesti plasztika, jóval az évtizedeken át vajúdó nagy emlékmű megvalósulása előtt.

Ez a három nevezetes mű nagy elismerést hozott Hollónak, de köztéri megrendelésekkel ennek ellenére sem árasztották el. Emlékműveket főként dunántúli és felvidéki városok számára készített: megörökítette Rákóczit (Balatonalmádi), Kossuthot (Losonc és Balatonalmádi), Vajda Jánost (Vál), Tompa Mihályt (Rimaszombat), Szabó Istvánt (Rozsnyó), valamint Mátyás királyt a legendás szőlőkapálási jelenet közben (Sajógömör). Budapesten életében csak három köztéri szobrát állították fel: a Bocskai- és a Greguss-emlékművet, valamint a Millacher-kutat.

Bocskai István fejedelem 1902 decemberében felavatott szobra egyike volt annak a tíz műnek, amelyet I. Ferenc József ajándékozott a fővárosnak. Először a Köröndön kapott helyet, kétoldalt egy-egy hajdú félalakos szobrával, majd 1948-ban a Bethlen-szoborral együtt áthelyezték a millenniumi emlékműre, a lebontott Habsburg-szobrok helyére. (A Bocskai-szobor másolatát Debrecenben állították fel 1906-ban, egy évvel később pedig Holló Hajdúböszörmény részére is készíthetett egy Bocskai-emlékművet.) Greguss Ágost mellszobrát 1913-ban avatták fel a Várban, a neves esztéta és akadémikus egykori Palota úti háza közelében. A mű felállítását és a költségek összegyűjtését Greguss egykori tanítványai kezdeményezték.

Holló Barnabás legismertebb munkája, a három nagy relief mellett, a Corvin téri Millacher-kút (más néven Lajos kútja), a főváros egyik legszebb kútszobra. Ez a mű Millacher Lajos budai szikvízgyáros húszezer forintos alapítványából létesült, ő azzal a feltétellel hagyta a fővárosra vagyona nagy részét, ha emlékkutat emelnek tiszteletére. A végrendelet kikötötte pályázat kiírását, amelyet 1901-ben Nagy Kálmán nyert meg, húsz másik művészt megelőzve. A győztes azonban egy év múlva váratlanul meghalt, így újabb pályázatot kellett kiírni. Ez sem hozott eredményt, és Holló tervét végül csak a harmadik forduló után fogadták el. A kutat, amelynek architektúráját Györgyi Géza tervezte, 1904 novemberében avatták fel. Az adományozó emlékét a háromkaréjos medencében álló pilléren látható portré örökíti meg, fent pedig egy vadászatról hazatérő pogány magyar vitéz naturalista részletességű szobra áll. Holló mind a vitézt, mind a lábánál álló kutyát ivás közben jelenítette meg, mintha éppen most érkeztek volna a budai kúthoz.

Kevés köztéri megrendeléséből, valamint abból, hogy síremlék-szobrászattal is alig foglalkozott, magától értetődően következik, hogy rendkívül sok kisplasztikát készített. Ebben a műfajban számos színvonalas munkát alkotott: zsánereket, életképeket, állatszobrokat, mitológiai jeleneteket, történelmi kompozíciókat. Ezek a népszerű művek – különösen a juhász-, kuruc- és betyárszobrocskák – Holló legjellegzetesebb alkotásai, amelyekben igazán megmutatkozik tehetsége és sajátos stílusa. Emellett szívesen készített portrékat is: ismertté vált például Szendy Árpádé, Kőrösi Csoma Sándoré vagy Mikszáth Kálmáné. 1909-ben hatalmas diadalt ért el: első díjat nyert a kassai Rákóczi-síremlékre kiírt pályázaton. A megvalósítás nehézségeibe azonban belerokkant, s végül a mű nem az eredeti tervek szerint készült el.

Holló Barnabás 1917. november 2-án halt meg Budapesten. A Kerepesi úti temetőben temették el, majd sírja az 1930-as években átkerült mai helyére, a Farkasréti temetőbe. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1918-ban rendezte meg a művész hagyatéki kiállítását a Műcsarnokban.

Több mint tíz évvel halála után Budapesten még egy műve köztérre került: a Toldi a farkasokkal. A remekbe szabott, életnagyságú, naturalisztikus szobor modelljét Holló Barnabás özvegyétől vette meg a főváros. Bronzba öntése után, 1928-ban a mai Népstadion úton helyezték el. A mű, illetve felirata – „Akkor fogja Toldi, jót kanyarít vele" – a költemény ötödik énekének híres jelenetét idézte fel. A szobor sajnos nem volt hosszú életű: 1944-ben, az ostrom során találatot kapott, darabokra tört, és maradványait le kellett bontani.

Tóth Vilmos

Runyába, a szomszéd faluba ment el özvegy Lévainé úrnőhöz, ki a költő feleségének, Soldos Emiliának, volt idősebbik nővére.

De a két heti idő két napra fokozódott le; a harmadik nap reggelén berukkolt Tompa saját udvarára a két pakkolt szekérrel s ezt mondta: «Képzeljék, uramöcséim, a szomszédunkban egy kakas folyton kiabált; már három forintot igértem érette a gazdájának, még sem adta ide. Kénytelen voltam tehát ott hagyni nyugodalmasnak vélt szállásomat.» Özv. Darvas Pálné úrnő megtudta ezt az esetet s a javítómunkát a nagy költő életére beszüntette.

Egy nyári nap délelőttjén Száraz-völgyről három pap barátja látogatta meg a beteg Tompát. Orbán Ferencz ragályi lelkész, komoly természetű, tudós ember, Batta Bálint zádorfalusi lelkész, vidám kedélyű ember és Majomi József, az alsó-szuhai nyugodt természetű s a mellett gavallér pap. E három jó barát minden áron arra törekedett, hogy a beteg költő kedélyét némileg fölvidítsák, igyekezetük azonban nem sok sikerrel járt. Csak délután lett kissé jobb kedvű a költő, a midőn költeményeire terelte a beszédet, előhozatta pár kötet versét s azokból néhányat, melyeket maga jelölt meg, így a «Feleségemhez», a «Gólyához», a «Madár fiaihoz» czímüeket és még többet felolvastatott.

Sajátságos dolog, hogy Tompa, a ki egészséges korában hallani sem szerette, ha verseit dicsérték, ez alkalommal, midőn egy vagy másik versét fölolvastam, ő kérdezte három jó barátjától: «No, mondjátok meg, ki irt ilyet valaha?»

Beteges és izgatott állapotban sok levelet és táviratot irt. Egy alkalommal a levélpapir és boriték kifogyott. Reggel magam voltam a káplán-szobában, a hová benyit Tompa, kezében pár ív papiros és egy nagy olló s ezt a kérdést intézte hozzám: «Tud maga, öcsémuram, íves papirosból couvertet csinálni?» Természetesen azt feleltem: tudok. Azzal ott hagyta a papirost és ollót s bement az átellenben lévő szobájába. De mihamar visszafordúl és kérdi: «Készen van-e már legalább egy boriték?» Én még csak akkor vehettem vezembe az ívet; ő türelmetlen lévén, kikapta kezemből, belevágott a nagy ollóval és azzal kiment. Még jóformán bele sem foghattam, midőn újra bejött és — mint előbb — belevágott az ollóval a papirosba. Én is kijöttem sodromból és azt találtam mondani: «Ha rám bízta és időt enged a nagytiszteletű úr, én megcsinálom a magam módja szerint, de ha jobban tudja, hát tessék!» Erre felkapta előlem a papirost és ollót s eme szavakkal hagyott el: «Engedjen meg, öcsémuram, nem fogom terhelni többé ez életben egy bötűvel sem.»

Engem e miatt egész nap s még éjjel is bántott a lelkiismeret, a miért megbántottam a költőt. De már másnap kora reggel megtörtént a kiengesztelődés. Káplán társam, Csízi János még szendergett, midőn észrevettem, hogy nyílik az ajtó s Tompa az ajtónyiláson bedugva fejét (most is előttem áll halavány arcza), így szólt hozzám: «Nem alszik már öcsémuram? No akkor keljen föl, sürgönyt kell küldenem Arany Jánosnak.» Az egy életre szóló nagy harag így csak egy fél napig tartott.

Hanvai káplánkodásom ideje alatt kellett készülnöm a papi vizsgára. De midőn a társam nem volt hetes, többnyire hazament Simoniba, a hol szüléi laktak. Ekkor azután kijutott nekem a zaklatásból, sürgöny és levélirásból busásan. Sokszor — hogy rám ne akadjanak — fölmentem a hanvai toronyba tanúlni, de hiába, ott is rám találtak, onnan is csak le kellett jönnöm.

Utolsó időben Tompa nem volt dohányzó, de azért a hanvai kertben finom dúlházi muskotály dohányt termesztettünk 20 □ ölön. Az e helyen termett rózsapiros dohányból, melynek fontjáért szivesen megadtak öt forintot, küldetett Tompa Pestre barátjának, Arany Jánosnak 16 csomót. Kisült később, hogy szinét sem látta Arany a piros, illatos dohánynak; bizonyosan elkobozták. Féltünk is a büntetéstől, a mely azonban szerencsére elmaradt.

Még a legutolsó sürgönyét irom itt le, melyet általam iratott, nekem diktált tollba Paczek Mór megyei főorvoshoz Rimaszombatba, a mely így szólt:

«A kinok legiszonyúbb fokára, — a mely őrűléssel s kétségbeeséssel határos — jutottam. Ez a meghalás és még is meg nem halhatás iszonyú állapota. Kérem főorvos urat, jöjjön azonnal, segítsen rajtam, ha lehet, hogy múljék el tőlem a keserű pohár.»

De oly nagy fokú ideg- és szívbajnál nem létezett már segítség, a nagynevű költő és pap életén is diadalmat vett a kérlelhetetlen halál.

Lengyel László,
nyug. kövecsesi ref. lelkész.

A TOMPA-SZOBOR ELŐTT A LELEPLEZÉS UTÁN. — Andrássy László fényképe után.

A szobor irányában az első sorban áll díszmagyarban Kubinyi György orsz. képviselő, mellette Hámos László főispán, közöttük Holló Barnabás szobrászművész és Alexander Bernát. Hámos főispán mögött Négyesy László és Beöthy Zsolt, utána sorban Bornemisza László alispán, Kun Bertalan püspök, Lévay József, Farkas Zoltán, Jakab Ödön és Cziklay Lajos.

RIMASZOMBATI KÉPEINKHEZ.

A mult héten megtartott Tompa-szobor leleplezési ünnepélyével egyidőben az új vármegyeházát is felavatták Rimaszombaton s ugyanekkor volt Hámos főispán tiz éves jubileuma is.

Gömör-Kishont vármegye székhelye sokáig Pelsőcz nagyközség volt, egy nagy, de elavult vármegyeházzal, mígnem 1882-ben Rimaszombatra tették a székhelyet. Azonban itt nem lévén alkalmas helyiség, új megyeház épitését határozták el, a mely 1901 végére el is készült.

Az új vármegyeháza a legmodernebb barokk stilusban épült, a volt Huszár-, jelenleg Tompatéren, *Czigler* műépitész tervei szerint. A főépület kétemeletes, oldalszárnyai pedig emeletesek. A földszinten vannak elhelyezve a pénztárak, számvevőség, tanfelügyelőség, ügyészség, főorvos, várnagyi és főispáni titkári lakás. Az első emeleten van a főispán és alispán lakása és a díszes nagyterem, melynek fehér alapon dúsan aranyozott falai szintén barokk izlésűek. Ugyanitt van elhelyezve az államépitészeti hivatal. A második emeleten vannak: a jegyzői hivatal, az árvaszék, a közigazgatási hivatalok s a nagyterem két karzata. A minden tekintetben sikerült épület 400,000 koronájába került a vármegye közönségének.

*

Tompa Mihály szobra leleplezési ünnepélyéről készült rimaszombati fényképeink egyikén ott láthatjuk e város egykori jeles fia, *Ferenczy* István szobrász szerény műtermének fenmaradt részét és kertjét. Mint egy rimaszombati lakatosnak fia, még az apjától örökölte ezt a műteremnek használt ket szobás házacskát, mely a Ferenczy-család birtokában közel 140 év óta van. Maga a ház Rimaszombat város első utczájában van, az Andrássy-úton, egy 400 □-öles kert bal sarkára épitve. Két oldalról a Rima folyó egyik mellékága folydogál a kert aljában, mikor ki nem szárad. A másik oldalról a régi Szél-utcza, jelenleg Ferenczy-utcza határolja. A nyári műterem a névtelen kis patak partján

GÖMÖRMEGYE ÚJ SZÉKHÁZA RIMASZOMBATBAN.

állott a 80-as évek közepéig; ez egy kőből készült épület volt, oldalvilágitású ablakokkal. Tévesen állitották, hogy Ferenczy egy favázas épületben dolgozott volna. A művész ugyanis, midőn 1846-ban Budáról Rimaszombatba költözött, 1847-ben készült ideiglenes épületét a tűz teljesen elhamvasztotta; ekkor sérült meg az életnagyságú Euridyke-szobor is, minthogy a tüzoltók az izzó márvány szobrot vízzel öntözték s ennek folytán megrepedezett Schodelné szobrával együtt. Elpusztult ezenkívül három nagyobbszabású siremlék és négy templomi szobor, szóval Ferenczynek összes akkori rendelései. Ez keserítette el Ferenczyt, nem pedig az, hogy nem pártolták; mert hiszen az ország különböző részeiben mindenütt találunk tőle nagyobb alkotásokat; többek között az esztergomi bazilikát diszitő szobrokat, valamint számos más templomban is láthatjuk műveit. Nagyobb szabású emlékművei: báró Forray Iván emléke, említésre méltó még Esztergomban a művésznek állittatni, szülőházát pedig emléktáblával fogja megjelöltetni.

Markó Miklós.

EGYVELEG.

⋆ **A jelenleg uralkodó japáni császár** azon csekély számú költők egyike, kik verseiket nem a közönség számára, hanem a maguk gyönyörködtetésére irják. A császár évenként vagy tizezer verssort szokott irni, melyek drága kötésben a császári könyvtárba kerülnek.

⋆ **Olaszországban tizezer ember közül** harmincz gyilkosság által veszti életét. Megjegyzendő, hogy ezen gyilkosságokat nem úgy, mint régenten boszúból, hanem leginkább rablási szándékból követik el.

⋆ **Az ángolnának** két egymástól teljesen különvált szive van. Az egyik hatvanszor üt egy percz alatt, a másik pedig százhetvenszer.

⋆ **Martinique** szigetén a szarvasmarhák már április első napjaiban, tehát több héttel a földrengés, valamint a Pelée kitörése előtt oly nyugtalanok voltak, hogy alig lehetett velük birni. A kutyák éjjel-nappal vonítottak, a Pelée tüzhányóhegy oldalán rendesen tömegesen tanyázó kigyók és majmok pedig mind eltüntek.

⋆ **Angliában a mult év lefolyása alatt** a vasutakon egyetlen egy utas sem vesztette életét, míg 1900-ban negyvenkét utas halt meg, 1049-en pedig kisebb-nagyobb sérülést szenvedtek. A balesetek megszünése azon szigorú rendszabályoknak köszönhető, melyeket a hatóságok a vasúti személyforgalom érdekében kibocsájtottak. A felelősség terhe most nemcsak az alantas közegekre, hanem a vasúti társulatok igazgatóira is háramlik.

⋆ **Krisztina özvegy spanyol királyné** történelmi nevezetességű játékkártya-gyűjteményében többek közt azon csomó is megvan, melyet Szavojai Jenő herczeg minden hadjáratban magával szokott volt hordani. Vannak még régi egyiptomi, arab, franczia és spanyol játékkártyái is, melyek máshol nem láthatók.

⋆ **Az amerikai hajóhad hajóin** a parancsnok tisztjeivel ebédelve, végül a poharakat megtölteti s a következő felköszöntést mondja el: «Uraim, igyunk kedveseink és feleségeink egészségére! Kivánom, hogy a kedvesből feleség legyen, s a feleség mindig kedves maradjon!» Ezt a régi szokást minden hajón hiven követik.

⋆ **A londoni divathölgyek** legújabb hóbortját a hazárdjáték, nevezetesen a bacarat képezi. Némely hölgy esténként 8—10 ezer font sterlinget eljátszik, sőt egy esetben egy férjes nő 200 ezer fontot — 4 millió 800 ezer koronát — vesztett, mely összeget dúsgazdag férje ki is fizette.

⋆ **Az osztrák-magyar hadsereg** minden egyes katonája az államnak évenként 1080 koronába kerül. Németország és Franciaország e részbeni költsége két százalékkal kisebb, ellenben Anglia katonái évenként 2232 koronába kerülnek. A legroszabbul tartott és fizetett orosz katona alig kerül 888 koronába, sőt azt hiszik, hogy ezen összegnek is egyharmada kezelés közben elkallódik.

⋆ **Clemenceau György**, kit most ismét beválasztottak a franczia szenátusba, mint ujságiró «L'Aurore» czimű lapjában a Dreyfus-pör lefolyása alatt 625 másfél hasábos vezérczikket irt Dreyfus érdekében.

⋆ **A fűzők ellen.** A franczia orvosi kar oly törvény alkotását javasolja, mely szerint 30 éven alúli nők pénzbirság vagy börtönbüntetés terhe alatt semmiféle fűzővállat ne viselhessenek.

⋆ **Új lovassági fegyver.** Az Egyesült-Államok hadügyminisztere az egész lovasságot a Luger-féle új pisztolyokkal szerelteti fel. Ezen pisztolylyal egy percz alatt 116 lövést lehet tenni. Az aczélhegygyel ellátott golyó 2000 méter távolságra egy hatodfél hüvelyk vastagságú tölgyfa deszkát átlyukaszt. Ily formán valószínű, hogy az új találmányt nemsokára az európai hatalmasságok is átveszik, a mi sok száz millióba kerülne.

⋆ **A legtöbb női hivatalnok** az amerikai Egyesült-Államokban van. Így például csak Washington különféle állami hivatalaiban nyolczezer nő van alkalmazva.

⋆ **A hadihajók ára** húsz év óta száz perczenttel emelkedett, a mi első sorban az aczél vérteknek, továbbá az új szerkezetű ágyúnak tulajdonítható. Az angol hajóhad számára jelenleg készülő három nagy vértezett hajó: a «Dominira», továbbá a «VII. Edvárd király» s a «Commonwealth» egyenként 31 millió kétszázezer koronába kerülnek.

⋆ **Az orosz közoktatási miniszter** jelentése szerint az Orosz-birodalomban 17 millió hat és tizennégy év közti gyermek van, kik semmiféle oktatásban sem részesülnek.

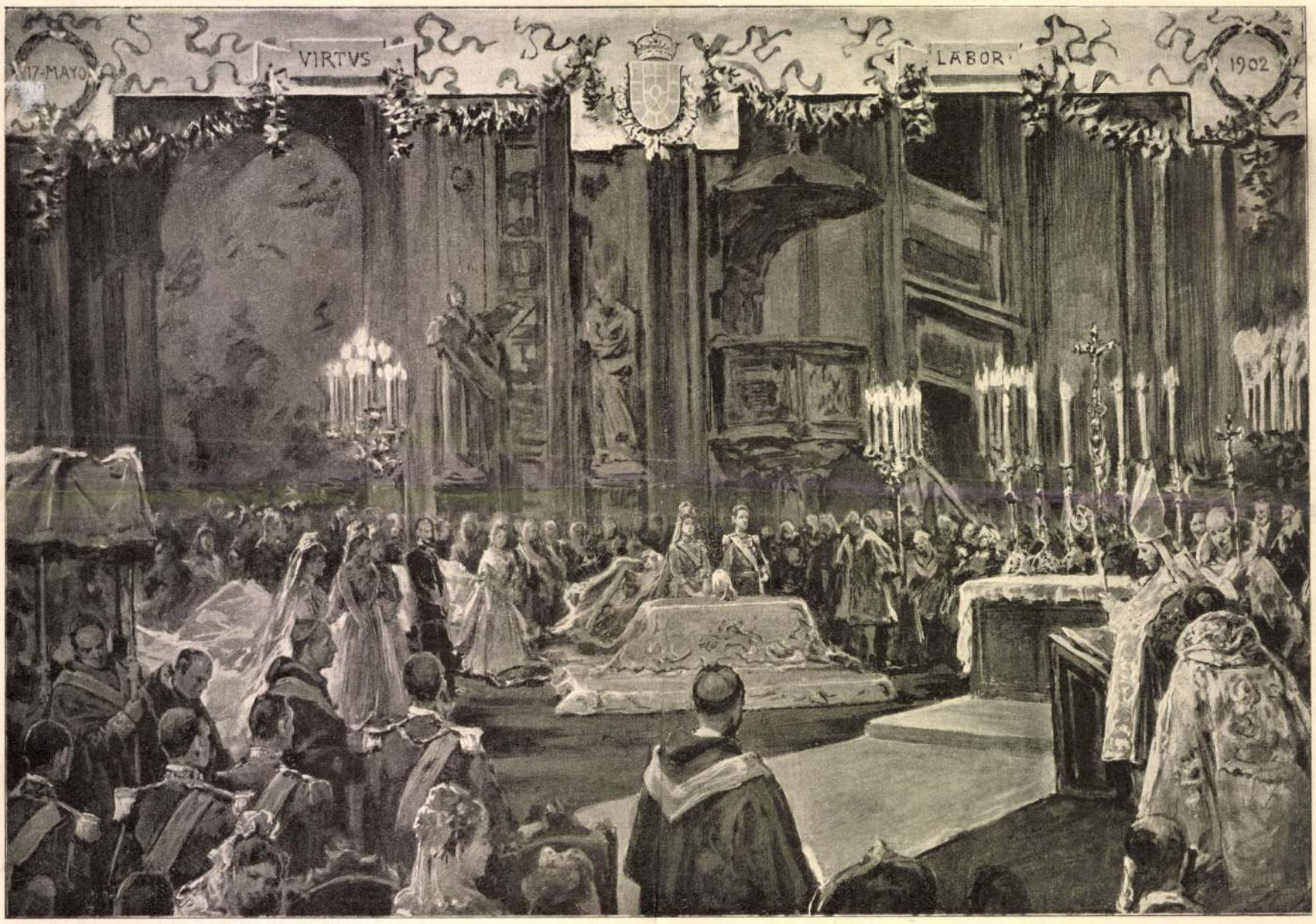

XIII. ALFONZ SPANYOL KIRÁLY TRÓNRALÉPÉSE. — Te Deum a San-Francisco el Grande templomban.

Holló Barnabás

MDK

A rokkant kentaur, szobormü

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Holló Barnabás,

MDK

A forrásnál, repr.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Holló Barnabas

Szarvas. Gipsz szobor.

KMTárs. 1890. téli kiáll. 26.1.

Holló Barnabás, MDK

Szarvas, gipsz

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

MDK

Holló Barnabás

Szobormüvei a parisi világkiallitason.

Dr.Kovács Dénes: A parisi világkiallitas.

Vas.U.s.1900.47.évf.36.sz. 590.l.

M.-.K.

Holló Barnabás szobrász

a Wesselényi -emléktábla.

repr.

György Kálmán: Az iparművészet a párisi kiállításon
A világ iparművészete Párisban. 1900. Szerk. Fitler
Kamill és György Kálmán
Kiny. a Magyar Iparművészet 1900. évi folyamából 53

Holló Barnabás, farmosi, szobrász * 1866 Alsóhangonyban (Gömör-m.), † 1917 Budapesten.

~~Fibula, Bärenzahn La-Tène-Kreis~~

~~VI. 18.~~

MDK

Holló Barnabás, szobrászm.

megbizást kapott, hogy az uj budavári királyi palota részére készitse el az ősz és nyár allegorikus szobrait. A főkapu elé jönnek a szobrok.

A királyi palota szobrai.

Mücsarnok. 1900. 4.sz. 51.l.

Holló Barnabás

mintárás

1885

Éimisk 1930.84.l.

MDK

Holló Barnabás

szobrász, ezüstérem

Wlassics: Párisi kiáll.kitüntetései. Műcs. 1900. 326-7 l.

Holló Barnabás

Vas. Lyó. 1898. 281. 1

17. SZÁM. 1898. 45. ÉVFOLYAM.

Holló Barnabás: II. Lajos.

SZERKESZTI:
CZINHOBER FERENC

SZAKÁCSM

A MAGYARORSZÁGI SZAKÁC

Halló Barnabás

Erdős

K. E. Négy halott.

A Hét. 1918. 5. sz.

Vasárnap **16** Kat. Hatvanad vas	FEBRUÁR 29 NAP	Prot. Julianna
Hétfő **17** Kat. Donáth pk. vt.		Prot. Donát
Kedd **18** Kat. Simon pk. vt.		Prot. Konrád
Szerda **19**		Prot. Zsuzsa

Hallo Barnabás

l. Hollo

Alexmagyszobr910-5

185. l.

TURÓCZI SÁNDOR KÖNYVTÁRA

HELYSZÁM: 792 / 4.V.4

SZAK: Művészet.

SZERZŐ NEVE: Farkas Zoltán dr.

FORDÍTÓ NEVE:

KÖNYV CIME: Klasszikus képtár

KÖTÉS NEME: Eredeti vászonkötésben ALAK: Folio

KIADÓ: Győző Andor ÉV: 1826

»MEGY A JUHÁSZ SZAMÁRON.«
Bronzöntvény.

Holló Barnabás.

a majolikán termett ékítményt bronzba önteni, vagy fának faragni a követ. Meg kell hagyni a maga sajátos termőföldjén, s azon kell fejleszteni, növeszteni. Örülünk, hogy ezt a törekvést eléggé hangsúlyozva látjuk az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításán.

Főkép a társulat kis csoportja tesz tanuságot erről. Ezek a tárgyak a társulat kezdeményezésére és annak költségén készültek, válogatott tervek alapján, a melyek nagyobbára *Faragó* Ödönben dícsérik mesterüket. Ez a kis gyűjtemény tanúságot tesz arról, hogy nálunk is megérezték a műipar munkásai az új idők lehelletét. A tendencia, a melyet ezekből a műtárgyakból kiérezni, körülbelül az, a melyet cikkünk elején hangoztattunk: a régi, mai viszonyainknak s mai han-

Magyar Iparművészet
1897/98. 151, 153. l. képpel

gulatainknak egészen már meg nem felelő műtörténeti stílus elhagyása, új formák keresése eredeti invenció alapján, s ha mód van rá, a magyaros jelleg kidomborítása. A különféle kiállított tárgyak anyaga legfőkép a fa, az agyag és a bőr, csupa olyan anyag, a melynek stílszerű megdolgozására tradicióink is vannak, s a melyeken a háziipar körében már régebben kimutatta a maga jellemét a magyar ízlés. Mint kiváló produkciót kell itt kiemelnünk a gyűjteménynek kis zöld faszekrényét, a melyet *Grubics* László készített. Valami új hangulat ömlik el az egészen, nem sorozható be a műtörténelemben fölsorolt stílek egyikébe sem, s formái mégis ízlésesen és egyszerűen símulnak a faszerkezet jellegéhez. Pendantját *Thurnherr* János készítette, ez is eredeti, úgy a szerkezetében, mint díszítő formáiban s híven tolmácsolja új művészi iparunk szándékait. *Horti* Pál kerámiai tervei hasonlóképen nagyon figyelemreméltó dolgok s alkalmasak arra, hogy ennek a régóta jóhírű hazai iparágnak becsülést szerezzenek azokban a körökben, a hol a régi dolgok utánzását nem tartják az egyedül üdvözítő útnak. Ugyanezt mondhatni *Förk* Ernőről, a kinek tervezeteit szintén igen ajánlatos volna kivitelben készen látni, ha akadna magyar iparos, a ki rászánná magát, hogy műtárgyait ne a hagyományos formában, hanem ezek szerint készítse. Hogy milyen életerő van ezekben a tervekben, arról bizonyságot tesz a felsorolt asztalosmunkákon kívül például az a néhány papírkosár is, a mely a társulat gyűjteményét kiegészíti. Igen kellemes hatású, szolid bőrmunka valamennyi, *Horti* Pál tervei nyomán készítette *Walther és Howindt.* Jellege meglehetősen magyaros, a mit a díszítésére használt vitézkötés-motívum erősen emel. Ugyancsak a csoportban foglal helyet egy sor kisplasztikai munka, bronzöntvények, a melyek hazai jeleseket vagy magyaros genret mutatnak. Az előbbiek alkalmasak arra, hogy kiszorítsák

FESTETT LÁDA ÉS SZÉK, HIMZETT TÁMLÁVAL. Nagy Lázár.

KIS FURULYÁM, SZOMORÚ FŰZ ÁGA . . .
○○○○○ HOLLÓ BARNABÁSTÓL. ○○○○○

ívül, hét olyan felsőbb tanintézete
iskolánkéval rokon. Most, a nagy
óbb az iskolákra is átterjed, tán
etével és reform-terveivel meg-

Velence székhelyei egy-egy ilyen
; az apróbb eltérések helyi okokból,
firenzei, a római és a velencei
oldalát hangsúlyozzák erősebben

vannak kapcsolatban, sőt hivatalos
parművészeti múzeum még elég
n, egyes elsőrangú alkotásokkal

zése. Ehhez képest, ép úgy, mint
n az esti oktatásra szorítkozik.
ben töltik s a kik az esti órákra,
etés mellett tökéletesítsék magukat.
tól a szabad és helyes iránytól,
t a munkás önállósága és a munka
űhelyben, az iparos egész napi
yakran elhanyagolt művészi ízlés
a föladata. Biztos és választékos

Holló Barnabás

Vas. Ujs 1900. 104. l

«Kis furulyám szomorú fűz ága».
Holló Barnabástól.

axim-ágyú szállítása a hegyek között

vőztes. Azután fejökre vagy vállaikra vett vizes
ézsával versenyfutást rendeznek s az nyer, a
leghamarább a czélponthoz ér a nélkül, hogy
gy csepp vizet is kilocscsantana. Más verseny-
tásoknál a versenyzőknek fúvóhangszereken
ell játszaniok s fődolog, hogy a közreműködő

Holló Barnabás

Gróf Dessewffy József Kazinczy Ferenc levelét olvassa c. mu-ve repr.

Vas. Ujs. 1897. 321. l. (A Munsarnokból, köppel.)

Tata, Evt

266

Holló Barnabás

1887–9. Operti ipar-mű-iskola

1889–92. Strobl szobrász-iskolája

1890. Harvas c. műverel nyerpelt először a kincsar-sokban.

A 90-es évek elején bere-tarta Olaszországot és hu-zamosabban tartozkodott Rómában

Palaestra V. 242.

Holló Barnabás

adat nincs

szobrásznövendék

1889/90 II. I osztály

1890/91 I–II. II osztály

1891/92 szobrászati osztály

(szül. Alsóhangonyban 1866)

4 grim.

1892/93, szobrászati osztály

Kolták V 263.

Hollós Barnabás

1889/90 – 1892/93

Ferkèpzomfoiskèvk

92.d

BUSON, l. *Yosa Buson.*
BUSTI, *Agostino,* lásd *Bambaja.*
BUTADES, sikyoni fazekas, élt Korinthosban, a Kr. e. VII. sz. 2. felében. A görögök neki tulajdonították

TUDO

A debreceni

Dr. Ha
lyes gyako
pengő ösztö
ban megkez
illetve erdé
Károlyi Gá
testáns egy
folyóiratba

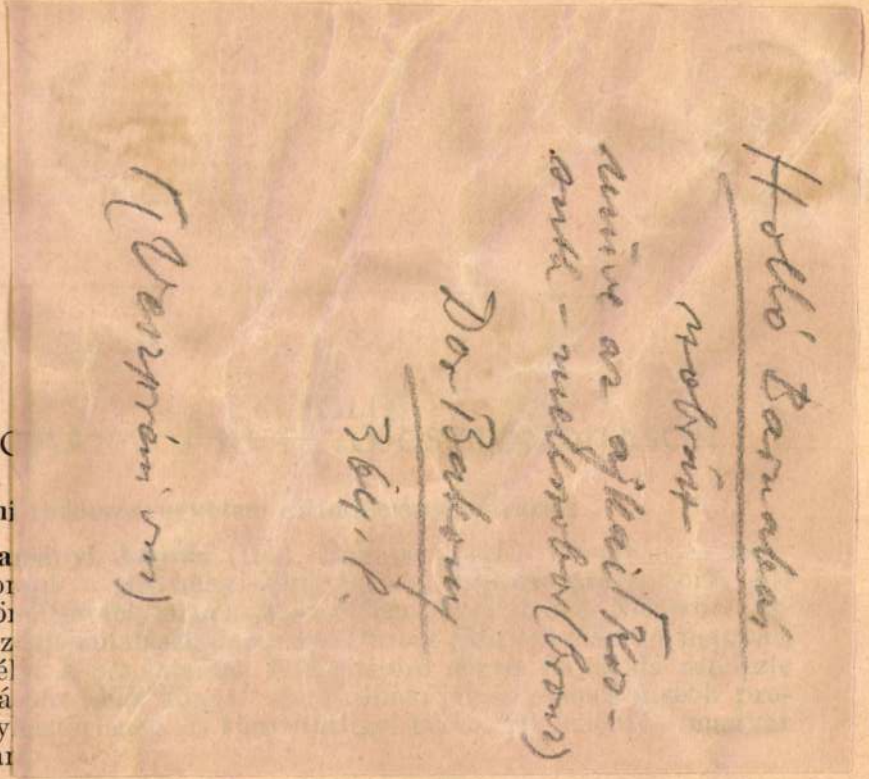

zott elméletileg az egyes rendeletfajok anyagi és alaki törvényszerűségének feltételeivel és törvényellenességének a lehetőségével. Elméleti megállapításait gyakorlati példákkal is alátámasztotta.

A budapesti tudományegyetem orvostudományi karáról:

Dr. Ács László (1908, Budapest, róm. kat.) kórbonctani intézeti tanársegéd (Balogh professzor), félösszegű ösztöndíjat kapott bakteriológiai tanulmányokra. A baktériumok vérfesték lebontása közben keletkező protoporphyrin képzésének kérdésével foglalkozott. Kísérletei közben felvetődött a fénykatalizátor festékek fényérzékenyítő hatásának problémája, amit mesterséges körülmények közt és állati szervezeten belül is vizsgálat tárgyává tett.

Dr. Berencsi György (1913, Budapest, ref.) egyetemi díjtalan gyakornok, ideiglenes orvosgyakornok a Magánalkalmazottak Biztosító Intézeténél (Belák professzor), 800 pengő ösztöndíjat kapott kórtani tanulmányok végzésére. Tudományos munkásságát a budapesti Egyetemes Általános Kórtani és Bakteriológiai Intézetben és az ezzel kapcsolatos Rheuma- és Fürdőkutató Intézetben fejtette ki. Közegészségtani tudásának fejlesztésére tisztiorvosi tanfolyamot végzett. Az év folyamán megjelent dolgozatai: Das Verhalten der Plasmaeiweissfraktionen nach Thermalbädern (Der Balneologe 10, 433—436.

Holló Barnabás

lásd okv

Díval Akad. palotája

28, ~~X~~. 29, 30

33 lépjel

Holló Barnabás

vród
2

Dávald 1927

160. l.

Völgyi l., 3966

ipothan a felszámított árban visszavételnek.

Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, likőr és rum-gyár részvénytársaság

Holló Barnabás

l.

Dornyay Vesprém

23. l.

Holló Barnabás

l.

Csobán Hajdúnom

167. l

Mária Terézia Karolina, nápolyi herczeg-
nő arczk. III. 115.

Holló Barnabás

vrád

Csánki Dezső

Árpád és az Árpádok

Bp. 1907.

Gyulafehérvári székesegyház restaurálása VII. 141.

Holló Barnabás

U. 1557

Budapesti Hírlap

1914. nov. 20. (Az Ernébet-emléktábla leleplezése.)

A M. Tud. Akadémia előcsarnokában

Holló Barnabás

U. 942

Budapesti Hírlap

1913. nov. 11.

(Gregus Ágost nobra.)

Fenti műve, felálli sották a budai Várhegy nyugati lejtőjén

nem érkezett meg
adósságot vettünk
két törlesztési, de
sem birjuk.

Alázatos kérel
ségedet, hogy ha
rajtunk segíteni, s
hamarabb kiutalva

Vagyok.

Szalonna, 1939

Holló Barnabás

szobrász

Budapesti Hirlap. 1905.ápr.10.
(A Wesselényi emléktábla fölavatása.)

* **(Bocskay szobra.)** A hajduság egykori főhelyén, Hajdu-Böszörményben szobrot állitanak *Bocskay* Istvánnak, a szabad hajduk pátronusának. A szoborbizottság az emlékmü mintájának elkészitésével *Holló* Barnabás szobrászt bizta meg, a ki a mintázást most fejezte be. A szoborbizottság a napokban veszi át a kész mintát és intézkedik annak ércbeöntéséről. Az emléket Bocskay születésének négyszázadik évfordulóján fogják leleplezni.

Ppest. Hirlap. 1904. VII. 8.

Ördögh Jánosné

Holló Barnabás

vód
z

Bíróközik

21. l.

Dereczke h. n. VI. 156.

Holló Barnabás

cikk
2

Az Ujság
1918. febr. 1.
(Három halott művész
haggasiki kiállitása.)

e.a.:

Holló Barnabás

Az Ujság
1911. okt. 7.

** **Greguss-szobor Budapesten.** A magyar irodalom hiveinek a körében mozgalmat inditottak, hogy *Greguss* Ágostonak, a jeles esztétikusnak a fővárosban szobor állittassék. A szobor költségeire szükséges összeget országos gyüjtés utján szerezték meg és a bizottság felkérte *Holló* Barnabást, a kiváló szobrászmüvészt, hogy a szobor mintáját készitse el. Holló már el is készült feladatával és a szobor mintáját a bizottság *Beöthy* Zsolt főrendiházi tag elnöklésével a napokban megtekintette. A bizottság tagjai voltak: *Vikár* Béla, *Palmer* Kálmán, *Angyal* Dávid, *Hoffmann* Frigyes és *Zsámboky* Gyula. A bizottság a szobor mintáját, mely portrait-szerüen ábrázolja a jeles esztétikust, egyhangulag elfogadta a kivitelre és a müvésznek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott sikerült alkotásáért. Greguss szobrát a budai Várhegy oldalán, József királyi herczeg palotája alatt állitják fel, azon a helyen, a hol hajdan Greguss háza állott. A szobrot cziklopszerü épitménynyel veszik körül és abban padokat helyeznek el pihenőhelyül a közönség számára. Az ünnepélyes leleplezés a tavaszszal lesz és annak védőjéül a bizottság *Berzeviczy* Albert dr. titkos tanácsost, a képviselőház elnökét kérte fel, a ki az ünnepi beszédet is mondja.

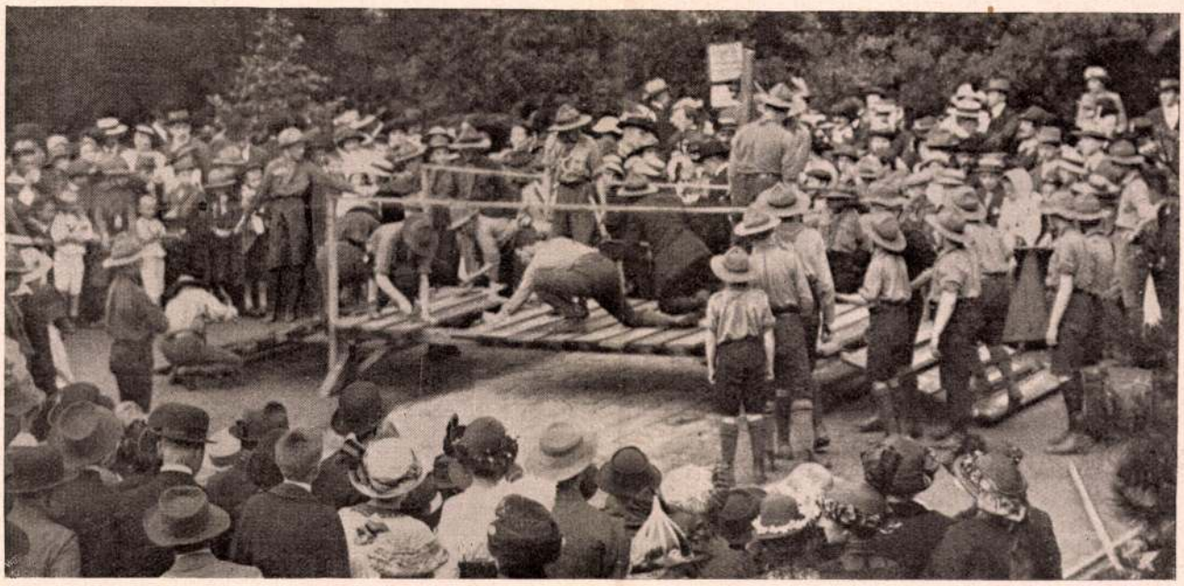

Cserkész-ünnep a Muzeum-kertben. Hidverés. Az Uj Idők számára fényképezte Müllner János

— Érdekes. E szerint maga és a Hohenstaufenek között valami lelki rokonságnak kellene lenni?

— Van is. Ne nevessen ki, mert van... és mindjárt maga is be fogja látni, hogy igazat mondok. Elhiszem, hogy első pillanatra a messzinai dóm aranysírjában nyugvó császár és a szürke középiskolai tanár igen messze esnek egymástól. Pedig mind a kettő ugyanazt a hibát követte el, mind a kettő eltávozott a maga régi talajától és idegen földön keresett érvényesülést. VI. Henriknek sohasem lett volna szabad Szicilia partjain kikötni és nekem sohasem lett volna szabad a Fábián-palota küszöbét átlépnem.

Eta halkan nevetett.

— Ha nem lépte volna át ezt a veszedelmes küszöböt, kivel beszélgetne most a Hohenstaufenekről?

— Senkivel. De írnék róluk. Egész este írnék és nem gondolnék másra, mint a munkámra.

Eta visszatelepedett a karosszékébe.

— Nem gondolja, hogy mai estéjének programja azért mulatságosabb, mintha tizenöt oldalt írna tele?

Nem válaszoltam azonnal, mert újra meg kellett csókolnom. A leány kacagva védekezett.

— Micsoda ötlet? Üljön szépen az íróasztalához és dolgozzék. Legyen különb, mint VI. Henrik. Ezt az urat különben még nem mutatták be nekem. Milyen volt? Hasonlított magához?

— Fiatal volt és nagyravágyó.

— Bravó. És mit csinált?

— Elfoglalta Sziciliát és kegyetlenül végzett az utolsó norman uralkodókkal.

— Ha ő volt az erősebb, akkor neki volt igaza. És azután...

— Azután meghalt.

— Fiatalon?

— Fiatalon.

— Győzelmek után?

— Győzelmek után.

Eta kis aranytárcából cigarettát vett ki, rágyujtott és elgondolkozva nézte saját füstfelhőit.

— És maga nem érzi, hogy ennél szebb sors nincsen a világon? — mondotta később halkan. — Nem érzi, hogy ez a német Hohenstaufen ezerszer többet élvezett az életből az idegen parton, mintha késő vénségéig honának fenyőerdői között maradt volna. Oh, én el tudom képzelni, hogy hogyan történt. A kékszemű, szőke germán bizonyára tele tüdővel szívta magába a déli tájnak minden szépségét, élvezte a sötét jóniai tengert, a hófödött Aetnát, a perzselő napfényt, amely fölforralta vérét, élvezte a meghódított sziciliai férfiak hódolatát és a meghódított sziciliai nők csókjait... és azután meghalt. Ejh, barátom, ez az élet és ez a halál egyformán irigylésreméltó és én a maga helyén nem félnék ettől a hasonlóságtól.

Most én simogattam végig Eta haján.

— Még sohasem hallottam magát ennyi meggyőződéssel beszélni.

— Nem látja, hogy én is szőke vagyok? Nem látja, hogy nekem is kék a szemem és lobogó a fantáziám. Tudja, hogy mi az igazság, barátom? Kettőnk között nem maga a Hohenstaufen, hanem én. Nem maga lépett az idegen partra, amikor a Fábián-palotában először jelent meg, hanem én kerestem meg a magam Sziciliáját ebben a szobában.

Tréfásan féltérdre ereszkedtem.

— Akkor fogadja a meghódított tartomány alázatos üdvözlését.

A leány hozzám lépett és a vállamra tette a kezét.

— Igy fogadta VI. Henrik is a messzinaiak hódolatát, ugy-e? Győzött, élvezett... mi is történt csak azután? Tudom már. Azután meghalt.

— Minden hasonlat tökéletlen, kedves Eta. Ebben a szobában revideálni fogjuk a középkor történelmét. Az új hódító győzni fog... és élni.

Eta még mindig előttem állott. Most könnyedén meglegyintette az arcomat.

— Csacsi. Keljen föl. Elég volt a középkorból. Hány óra? Féltíz. Haza kell mennem.

— Még nem eresztem.

— Ne felejtse el, hogy itt hódító vagyok és magam szabom meg a törvényeket.

A karjaimba zártam.

— Nem, még nem eresztem el.

Egymás mellett állottunk. Végigcsókoltam a szemét, az arcát, ajkaink azután lassan összetapadtak. A leány feje hátrahanyatlott, vonásain merev, majdnem fájdalmas kifejezés jelent meg.

— — — — — — — — —

Mikor egy óra múlva az ajtóig kísértem, Eta már a kilincsre tete a kezét, de hirtelenül újra megállt.

— Szeretnék még valamit kérdezni magától.

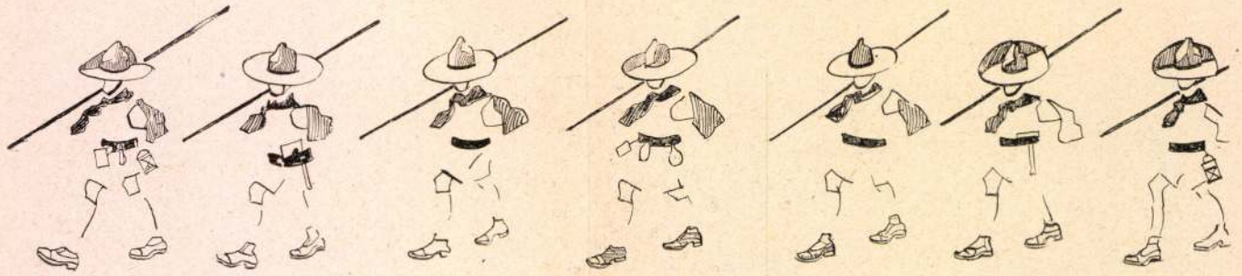

Cserkészek felvonulása

Mühlbeck Károly rajza

— Parancsoljon.

Eta kissé zavartan mosolygott.

— Igy nem lehet. Magának ki kell találnia a kérdést és válaszolnia reá.

— Nem értem . . .

— Gondolkozzék egy kicsit. Gondolkozzék azon, hogy vajjon mit kellene most mondania . . . akár kérdezem, akár nem . . .

Az ajkamat rágtam. Igazán nem tudtam, hogy mit akar.

— Nem tudja? Baj. Mert én nem mondhatom meg magának. Ennek magától kell jönnie . . . hirtelenül . . . őszintén . . .

— Eta!

— Nos? Még mindig nem érzi? Akkor hiába gondolkozik, barátom. Eresszen, megyek.

Kinyitotta az ajtót. A sötét lépcsőházból visszafordult.

— Azt kellett volna mondania, hogy szeret, — szólt halkan és gyorsan lefutott a lépcsőkön.

— — — — — — — — —

Odakünn nagy csönd van. A külvárosi utcában ilyenkor nem jár kocsi és az egész ház alszik. És én lassan, óvatosan simogatom a kopott vánkost, amelyen Eta kibontott, szőke haja omlott végig.

Etának igaza volt, azt kellett volna mondanom, hogy szeretem. Vajjon miért nem mondottam?

— — — — — — — — —

Azért mégis nagyon szép este volt.

Mátyás király szobra Sajógömörben. Holló Barnabás szoborműve. Leleplezték junius elsején

A jövő zenéje

Aszfaltbetyárság és utcai ismerkedés

Irta Szász Zoltán

Vannak kompromittált fogalmak, melyek ijesztő mumusokként élnek a köztudatban, az alapos, elfogulatlan vizsgálat nyomán azonban ártatlan, sőt nemes dolgokká enyhülnek. Ilyen például a szabad szerelem, mely az összes maradi erkölcs-bírók pofozógépe s melyről egyszer e helyen ki fogom mutatni, hogy helyesen fölfogva a szerelem legnemesebb formáját jelenti s ilyen az aszfaltbetyárság, a városi életnek ez a rút kinövése, ami az elfogulatlan szemlélődés előtt szintén rendkívül sokat veszít visszataszító tulajdonságaiból. Ezt az elfogulatlan szemlélődést kisértem meg ezúttal. A modern szerelmi életnek, a férfi és nő megismerkedési módjának, a párválasztásnak, a házasságkötésnek mai formáira fog ezáltal világosság esni.

Túlgyors ítéletű olvasóim megnyugtatására mindjárt megjegyzem, hogy nem a szoros és hagyományos értelemben vett aszfaltbetyárság mentegetéséről lesz itten szó. Hogy az a férfi, aki egy nőt minden fölszólítás nélkül, sőt tüntető visszautasító viselkedés ellenére is az utcán követ, zavar, megszólít s esetleg szerelmi ajánlatokkal ostromol, kulturemberhez nem méltó ripőkséget követ el, az nem kétséges. Ez valóban az útonállás egy neme, mely megérdemli, hogy a betyárság címet aggassák reá. Amikor tehát igazi, valóságos aszfaltbetyárságról van szó, akkor nem lehet más a vélekedés, mint szigorúan elítélő. A helyzet azonban az, hogy az aszfaltbetyárság csak ritkán előforduló elfajulása egy más jelenségnek, amelyet vele egyaránt átok alá szoktak helyezni, amely pedig távol se ilyen elítélendő: a férfiak és nők utcai megismerkedésének.

Az uralkodó úri vagy polgári nevelés ezt alaposan megbélyegezte. A proletárság fölött álló rétegek női számára dogma-szerű elvvé emelkedett az a szabály, hogy közvetítés nélkül s főleg utcán férfival megismerkedni nem szabad. Különösen a leányok lelkét itatja át e tétel szellemével a nevelés. Minél magasabbra emelkedünk a társadalmi létrán, annál zordabbá válik ez a tétel. Az arisztokrácia és plutokrácia leányait ki se engedik egyedül, anyai vagy nevelőnői felügyelet nélkül az utcára, a leghathatósabban elvágva imigyen az útját annak a lehetőségnek, hogy a leány-csemete közelébe idegen férfi hatolhasson. Igaz, a legújabb nevelési elvek, az amerikai szellem, a nemzetközi erkölcsök s sport-szokások némileg lazították éppen ezek-

Uj Idők 1914. XX. 38 sz. 318 lép

Holló Barnabás

l.

Edvi Bp.

236.237 l.

Holló Barnabás

Csod

Thökölj Imre kismárk

Kaipolnájába a be-
járatnál szemben lévő
falon lévő emléktábla
a fejedelem dambornu-
vu arcképével és cime-
rével. Az emléktábla
alatt áll a capriolai
márványból faragott
díszes szarkofág, melyet
a fejedelmi és családi
cimerek ékesítenek.

Egyházi műipar

1909. 121. l.

_____ *műhely.*

vfőnökség!

v _____ hó ____ n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ számu _____

am.

évi _____ hó _____

_____

sajátkezü aláirás és munkásszám.

mellé. Közben mosolygó szemmel nézett rám, mintha kérdezné:

— Szebb vagyok?

És az én mámoros szemem azt felelte rá:

— Remeke vagy a Teremtőnek!

Nem emlékszem, hogy miket beszélgettünk még. Csak arra az egyre emlékszem, hogy a szép atillás öregurat kérdeztem: kicsoda?

— Az öregúr? — felelte elcsodálkozva Lipóczy, — hát Molnos Bandi, a fösvény huncut.

— A *Sárgának* az apja, — toldta hozzá a leány, ujra nevetésbe vidulva, — meg Gyuszié, aki Göndör Sándort fogja játszani. De az nem sárga. Barna.

A *Gyuszi* szó hegyes késként szúródott a szivembe. Hát neki is *Gyuszi?* S hátha neki inkább, mint másnak?

De öt perc mulva elmult a fájás. Ilka vig volt. Könnyedkén lépdigélt, mint a barázdabillegető. Ami virágot megpillantott, hozzáröppent és letépte, s közben közben rám-rám nézett, hogy gyönyörködhessek a szemének a csodásságában.

— Délután eljön-e? — kérdezte, mikor a kapujokban búcsúzkodtam.

— El, hogyne. Hiszen az ebéden a pap bizonyára előtárja a *nagy titkot* . . .

— És akkor pártolni fog engem?

Hogy mondta ki az *engem* szót!

— Amennyire csak lehet, — feleltem hősi arccal.

— És ha ellenkeznek?

— Megkötöm a kerekemet: semmiben se segitek nekik!

Tapsolt.

— Hát . . . hát ha jó hirrel jön, már messziről intsen a zsebkendőjével. Ha pedig rossz hirrel jön . . .

— Hiszem, hogy jó hirrel jövök.

Szeretettel pillantott rám, és én boldog voltam, hogy ez utolsó kérdés és válasz alatt folyton a kezemben volt a keze.

Andalogva tértem vissza a hüs fák alatt az erdei mély csendességben.

Az út mellett egy patakocska folydogált a haraszt között a falu felé. Megálltam mellette, és néztem annélkül hogy nézném.

Mert ott is talált virágot, valami fehér virágot Ilka. A nyomocskája látszik is egy helyen a puha parton. Ha egy bimbócska maradt volna a letépett virág mellett, fölvenném.

De nem találtam.

Aztán azon tünődtem, hogy hogy is fogom én azt az Ilka megbizását teljesiteni?

Mert hogy Finum Rózsinak nem való már csak a termete se, annyi bizonyos. S ha keresztül-erőltetem, el kell vállalnom a kulisszafestést, — az is bizonyos.

De hogyan vállaljam el? Soha életemben nem láttam efféle mesterséget. S ha láttam volna is, akkor se tudnám megfesteni!

A viz csillogó remegéssel folydogált a belehajló füvek között. Fürge molnárkák korcsolyáztak a szinén. Egy türkisz-szinü szitakötő cikázott el a szemem előtt, mint valami kék szikra. Sohse láttam akkora szitakötőt. Egyszerre leült előttem egy kiálló mohos kőre, s nézett rám, mintha ő is gondolkodna velem a kulisszafestés problémáján.

Teremtő Istenem! Adj valami mentő gondolatot!

S lógó fejjel ballagtam tovább.

A pap már várt. Persze a tanitó is ott ült. Az örvendezésükből, szemük sugárzásából láttam, hogy kiérzik belőlem minden szükséges kulisszájokat.

Dehát még nem volt a leves az asztalon.

Én persze szinleltem, hogy sejtelmem sincs az elém tárandó titkokról. A papnak a kutyájával játszottam: kis fehérbundás, hegyeske fülü komondorral. Kölyök volt még de igen vidám kedves állat! Mindent cibált, ami eléje került. A papnak a himzett papucsát előhozta a másik szobából, s ide-oda dobálta, cibálta, dobálta. Aztán leült rá, és vakaródzott egyet. Megint fogta a papucsot, s nagy kedvvel dobálta.

Leves után csakugyan előbontották a titkot, ahogy vártam.

— Bizalmas, igen bizalmas ügy! — mondotta fontoskodva a pap. Önt valóban az Isten küldte hozzánk.

Folytatjuk

A tél

Székfoglaló a Petőfi-Társaságban

Irta Czóbel Minka

Fején dérlepte koronája, —
Megy — majd megáll,
Országát, birodalmát járja
A vak király.

Jég-gyémántból, hó bársonyából
Agg tagjain,
Fehér-puhán omlik válláról
A hermelin.

Amerre jár, hegy, erdő fája,
Rét mezeje,
Mind az övé, de sohsem látja
Kihült szeme.

Megy a sötétben, hideg éjben,
Száz éve már,
Fehér hó örök sűrűjében
A vak király.

Csillag ha csillan koronáján,
Hó ha repül,
Nem tudja, szó sohsem kél száján —
Megy egyedül.

Országában útját nem kérdi,
A hó világ,
Melyet nem lát, mely őt nem érti,
Csalja tovább.

Míg a királyi jövevénnyel
Földnek nyara
Találkozik, — bevonja fénnyel
Hő sugara.

Elolvad ő is, — s tél havából
Mi megmarad:
Ékköves arany koronából
Kitört darab.

Kallós Oszkár fényképe

Rákóczi siremléke. A kassai dóm számára mintázta Holló Barnabás. A mű próbamintája, amelyet kisérlet céljából állitottak fel a kassai dómban

Uj Idők 1911. 20 sz. 548 lap

nevezett páholyterem nyugaton levő bejárata mellett helyezkedik el. A bejárat a Főmesterrel szemben van, s jobbról-balról egy-egy ember-magasságú, oszlop áll, balfelől a *Boáz*, jobbfelől a *Jákin*-oszlop. Ez a két oszlop az egykori jeruzsálemi zsidótemplom bejáratának két oszlopa. Salamon templomának építésekor e két oszlopnál fizették ki az inasok és legények bérét.

Ha a páholyban ilyen nagy oszlop nincs, akkor mindkét felügyelő asztalán 30 centiméter hosszú oszlopocska áll.

2. A Főmester háromlépcsős emelvényén az ülőhely előtt „oltár"-nak nevezett asztal áll, rajta kard, a páholy „alkotmányának" egy nyitott kötete, körző és szögmérő fekszik, továbbá a főmester-kalapács, a szertartáskönyv s végül egy vagy három gyertya az „oltár" három sarkán. Sok páholyban biblia is látható a főmester asztalán, azonban, mint ezt egy 1915-ben kiadott titkos magyar páholyirat, a Szabadkőmves Szimbolumok Magyarázata a 10. oldalon elmondja:

> *„a szabadkőművesek a bibliában nem látják a vallásosságra ösztönző jelképet, mert a vallásosságra mi nem is vetünk súlyt, hiszen a keresőtől csak azt követeljük, hogy jóhírű, szabad férfi legyen. A biblia csak az igazságot akarja jelképezni, amelyre mindegyikünknek törekedni kell. Többek szerint a bibliának, mint jelképnek jelentősége már elavult. A biblia mellett van a törvénykönyvünk, a nagypáholy alkotmánya: ez a mi bibliánk!"*

Mindegyik felügyelőnek van asztalán ugyancsak egy-egy kalapács, szertartáskönyv, gyertyák. Kis asztalkák állanak továbbá a már említett titkárok és kincstáros előtt is. Az oltár, az asztalok és ülőhelyek általában kékelmével vannak bevonva, ugyanígy a falak is kékszínűek. Az **„András-rendű"** vagy **„skót"** páholyok kedvelt színe a vörös, — gyász-munkák alkalmával

len fővel, ballábbal kezdődik, s a küszöbtől három szabályszerű lépéssel folytatódik, melyek során a *jobblábat a balhoz kell húzni*, akként, hogy a két lábfej derékszöget alkosson, majd újból ballal előrelépve, ismét mellehelyezni a jobblábat.

— *Hol vétetett fel szabadkőművesnek?*

— *Törvényes és tökéletes páholyban.*

A főmester ezután a II. felügyelőhöz fordul:

— *Hány órakor kezdik a szabadkőművesek munkájukat?*

hogy megijesszék (?), hanem hogy minden földi dolog mulandóságára figyelmeztessék. E gyászbaborított helyiségnek az a hivatása, hogy az emberi élet mulandóságára emlékeztesse Önt!

(Folytatjuk)

Derűs kép a multból

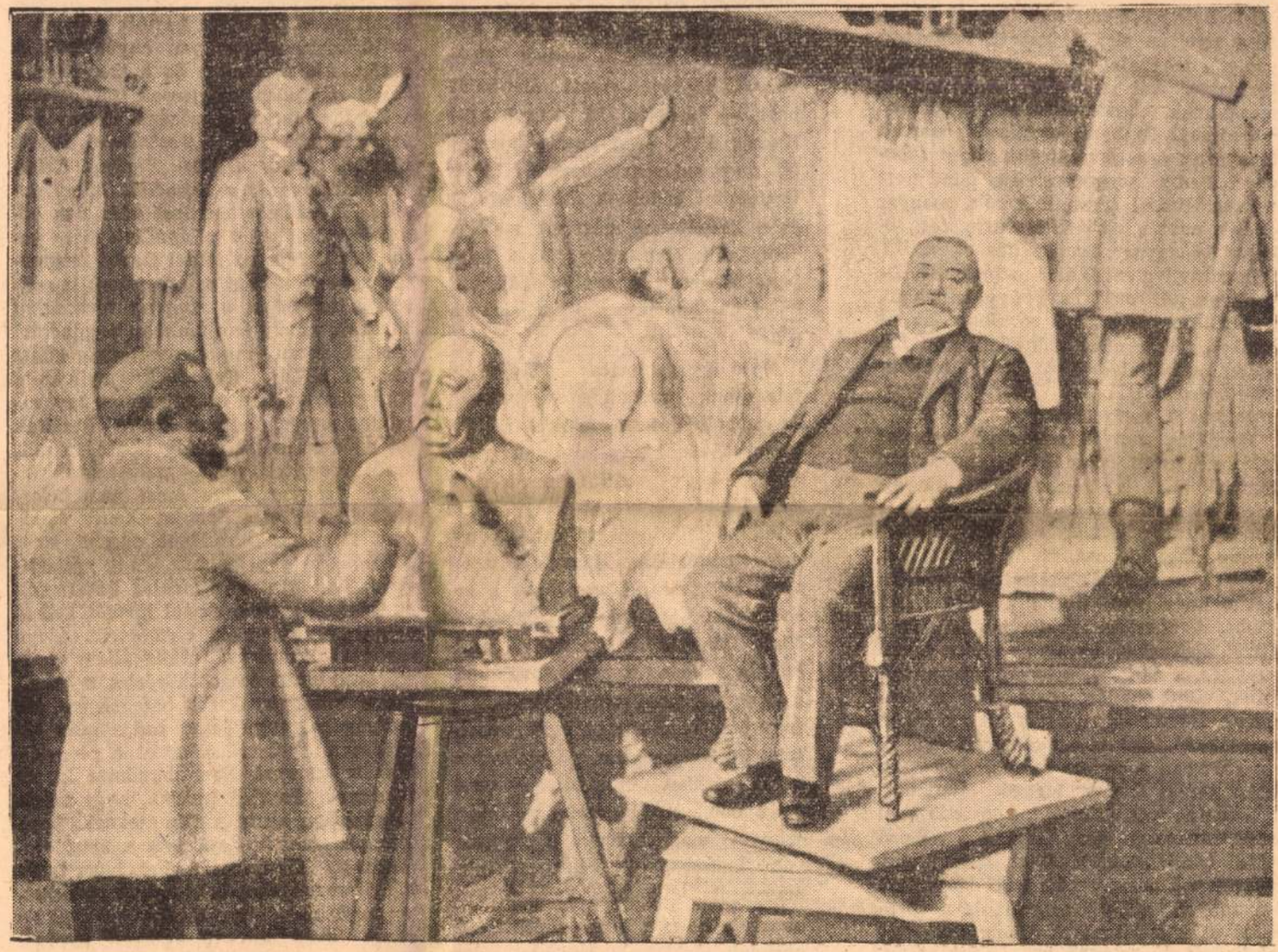

Mikszáth Kálmán Holló Barnabás műtermében hamiskás hősi pózban modellt ül.

Egyedül Vagyunk
1943. nov. 5.

nyelven megjelent, „tehát *úgyszólván* az egész világ ismeri már". A hirdetések azt mondják: „Amerika a könyv hatása alatt szüntette meg a „linch"-törvényt és az egész művelt világ a magyar irodalom egyik remekét ünnepli benne. *Afrika forró lehellete fehér földrészeken reszket... Két világ torlódik egymásba,* két emberfaj vonzza és taszítja egymást... *fekete és fehér faj viaskodása életre-halálra. Mozgalmak és összeesküvések földalatti morajа...*" Tizennégy nyelven sírt, jajgatott, reszketett eddig a meghalni nem akaró Ikongo története, *két emberfaj* küzdelméről, mozgalmak, összeesküvések földalatti morajával. *Csak mi* szegény, elmaradt magyarok *nem értesültünk eddig Ikongóról.* Pedig Ikongo szerzője, mint most a katalógusból értesülünk róla, magyar ember, mint a neve is mutatja, tősgyökeres ősmagyar: *Kaczér Illésnek hívják.* Pillanatnyilag külföldön tartózkodik. De erről az *„Aurora"* csak úgy hanyagul, a hirdtések legutolsó soraiban értesít minket, mikor némi szünjelek után felkiált: *„a külföldön élő kiváló magyar író legszebb alkotása végre Magyarországon is megjelenik!"*

Bevalljuk, ennyi nagyszerű előzetes leleplezés után magunk is izgatottan fogtunk neki, hogy leszedjük a fátyolt a földrészeket megremegtető magyar író titokzatos személyéről, aki pillanatnyilag nincs idehaza, de az egész világ, a fekete százmilliók máris neki köszönhetik, hogy nem linchelik meg őket többé. A liberális orgánumokra tekintettel, elsősorban bevált és biztos forrásunkhoz, a *Zsidó Lexikonhoz* folyamodtunk. A 148. oldalán csakugyan megtaláltuk *Kaczér Illés nevét.* De a szerény, tartózkodó lexikon csak annyit árul el az *1877*-ben született íróról, hogy miután *Braun Sándor* hirhedt lapjának, a *Nap*-nak volt cikkírója, a lexikon által nem ismertetett okok folytán a háború utáni *bécsi, csehszlovákiai, erdélyi* magyar lapok szerkesztője lett. Másszóval valamilyen okból emigrált és a vörös Bécs után a kisantant államokban tartózkodott, de ugyanakkor bibliaalakokat festő ótestamentumi dolgokat is írt.

Még jobb megvilágításba helyezik Kaczérunk személyét azok a határozatok, amelyeket az ő elnöklete alatt hoztak tavaly Londonban, s amelyeket aztán ő hirdetett ki. Kaczérék ugyanis bejelentették:

Teljes szolidaritást vállalnak a csehszlovák néppel, amelyet „embertelenül kínoznak, mégis rendíthetetlenül harcol".

„A csehek, a szlovákok és a kárpátaljaiak harca a szabad állam visszaállításáért vívott élet-halálharc, — hirdette ki nagyhangon Kaczér Illés, — a puszta nemzeti lét megmentésének harca... Mély tisztelettel hódolunk a csehszlovák és a kárpátaljai mártírok emlékének, akik életüket adták a harcban. Nemcsak a csehszlovák nép hősei ők, hanem az egész emberiségé".

Majd így folytatta: „Elsőrendű feladatnak tartjuk a csehszlovák felszabadítási harc feltétel nélküli támogatását. Meg vagyunk győződve, hogy ezáltal nemcsak a csehszlovák magyarok magától értetődő kötelességét teljesítjük, hanem egyetértésben járunk el azzal az állásfoglalással, amelynek a becsületesen és valóban demokratikus Magyarországban is uralkodnia kellene. A csehszlovák magyarok örömmel veszik kezükbe a fegyvert, hogy harcoljanak a csehszlovák hadseregben. Becsületbeli kötelességüket teljesítik ezzel mert minden fegyverképes csehszlovák magyar helye a csehszlovák hadseregben van". „S mint magyarok, különösen hangsúlyozni akarjuk, hogy a bécsi döntést erőszaknak tartjuk és harcolni akarunk annak teljes eltávolításáért".

vezett, New-York legsötétebb negyedeiből irányított hallgatásnak. Amikor a német-orosz szerződés megkötése után az amerikai demokrácia útjára indította az első és talán egyetlen antibolsevista filmalkotását, a Ninocskát, amelyben mégis csak a művelt nyugat hagyományait védték meg kelet bolsevistáival szemben, az isteni Garbo neve politikai propagandazászló lett. Ő vállalta a címszerepet. Érdekes drámai alakítása végén fejet hajtott a nyugati kultúrának. Akármilyen enyhe is volt a támadás a filmben és e szerepben a keleti rém ellen, mégiscsak Garboé volt a kezdeményezés dicsősége. Hogy ünnepelték akkor: *ime a színésznő, akinek Karenin Anna, Gösta Berling, Krisztina királynő és a Kaméliás hölgy parádés kosztümös szerepei után van bátorsága kiállani a világnézeti harc porondjára!* Ime, az isteni Garbo megmutatja, *hogy a nagy színésznőnek is vannak kötelességei a roppant társadalmi* harcban, amely napjainkban megindult!

Most *éppen emiatt a bátorság miatt támadt a baj.* Garbónak, nyilván a Ninocska emlékei után, megint egy hatalmas propaganda szerepet kínáltak fel az amerikaiak. Hogy pontosan mit, arról részletek nem szivárogtak ki. Csak bizonyos, hogy most nem bolsevistaellenes, nem Szovjet-ellenes alakítást. Semleges híradások szerint *most a Ninocska egy fasiszta, vagy nemzeti-szocialista-ellenes változatát kellett volna végigjátszania.* Fiatal hősnőt kellett volna alakítania, aki természetesen egy európai diktatúrás, totális állam rendszerével kerül összeütközésbe, s ennek lesz a mártírja. Garbo betegségére, fáradtságára, vagy Isten tudja mire hivatkozva, egyszerűen, *kereken nem vállalta a szerepet.* Nem mondotta ki, de a kommentárokból érezzük, hogy mégis tudomására hozta a filmeseknek, *hogy bizonyos szolidaritást érez a most szorongatott Európával.* Lehet, hogy talán a légitámadásokra is hivatkozott. Lehet, hogy azt mondotta, ő mégis csak túlságosan svéd és túlságosan európai ahhoz, *hogy valami üldözött zsidólány szerepében mulattassa az amerikaiakat.*

Kedves Egyedül Vagyunk!

Elszoruló szívvel olvastam „**A tüzoltó dilemmája**" című panaszos levelet. Évek óta figyelem a hirdetési rovatokat, *gyakran hoznak hasonló szerződési ajánlatokat: gyermetkelen házaspár* takarításért lakást kaphat, vagy lakást, fűtést, világítást adnak *gyermektelen fiatal házaspárnak.*

Hogy hány magyar család **sorstragédiája** húzódik meg egy-egy ilyen kis hirdetés mögött, ezt csak a jó Isten tartja számon.

Fiatal házasok **százai foglalták el** boldogan a hirdetett *„lakást"*, nem gondoltak arra, hogyha gyermekáldás lesz kilátásban, egyszerre nyakukba szakad a lakásgond Választaniok kell: a gyermek, vagy a lakás! *Harmadik eset nem igen adódik* a mai rossz lakásviszonyok miatt. Ekkor a szegény megijedt asszonyka tanácsot kér, most mitévő legyen? A *jószívű úrnő,* pláne ha meg van elégedve az olcsó munkaerővel, készséggel vállalja az *önzetlen jótevő* szerepét, megmagyarázza a tapasztalatlan fiatál asszonynak, hogy *a gyermek csak nyüg a mai nehéz helyzetben,* ráérnek esetleg pár év múlva, ha már mindenük meg lesz. Most spóroljanak, ha már gyerek van, úgy sem lehet. Esetleg ennél súlyosabb tanácsok is akadnak.

Meghalt a gyermek, mielőtt megszületett!

A házasságában **csalódott férfi** *a kocsmában keres vigasztalást,* munkakedve csökken, az otthonában nem sok öröme van: kiért dolgozzék, ha nem látja folytatódni az életét? Kit vonjon felelősségre?

Ime, sokszor egy pár soros hirdetésnek kötetekre való tragédia lesz a folytatása! Az a baj, hogy kevesen látják meg, vagy ha látják is, nem tartják érdemesnek foglalkozni ezzel a kérdéssel és évente sok magyar élet vész kárba, akiknek a haza hasznát vehetné.

Hazafias üdvözlettel:

Pintér Júlia,
Pestszentlőrinc

82. Führer Richard. NEFERS HERCZEGNŐ.

78. Holló Barnabás. II. Lajos.

Műcsarnok 1898. tav.
neuvreth Kiáll

Holló Barnabás

A budapesti Szent
Istvan templom részére
szonjom Betlehemet
készitett. 1910 ben
fából van.

Vród

Egyházi Múzsár

1910. 196. l.
197 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Hollo Barnabás

Ívód

Építő Ipar 1893. 19. l.
(A Széchenyi emlék-
tábla)

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Holló Barnabás

Lvod

Építő Ipar. 1910. 235. l
(Thokoly Imre fejedelem
Késmárki sírkápolnája).
Néppel

Ebben Thokoli márvány
epit aphinna fenntiót

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláírás és munkásszám.

Hollo Barnabás

Gyod

Epitő Ipar 1911.

278. l. (Rákóczi sírem-
lése)

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .....é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Hollós Barnabás

Kőrösi Csoma Sándor mellszobra

Repr. Erdélyi Múzeum 1942. 189. l. mellett.

mellett — ámde micsoda

n tagolt díszedény kettős
ölcscsel telt bőségszaruba
ák össze, de bőségszaru
árnyak között. A második,
maz, négy leveles gombon

Holló Barnabás

l.

Ezredeveskiáll

XII. csop. 44. l.

~~közös tényezőt~~

б) $16u^2 - 9v^2 = 2^4 u \cdot u - 3^2 v$

$16 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2$

$9 = 3 \cdot 3$

3) $[x+2,\ a-2,\ x^2-4] = x^2-4$

$x+2 = x+2$
$x-2 = x-2$
$x^2-4 = x^2-4$ } 2

4) а) $\frac{y^2+3y}{y^2-9} : = \frac{1y}{3}$ б) $\frac{2z^2}{4z}$

5) а) $\frac{4}{x+1} - \frac{3}{x-1} + \frac{1}{x^2-1} = \frac{4(x-1) - 3(x+1)}{x^2-1}$

б) $\left(\frac{x^2}{2} - \frac{3x}{4} + \frac{1}{2}\right) \cdot \frac{2x}{3} = \frac{2}{2}$

3 в/с

Holló Barnabás

Elismerő okl.

Közlezrkiáll

1268. 1

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Holló Barnabás

lásd

Fehérváry István:

Magyarok a nyelv-

határon

Rozsnyó

1937. 197. l

Holló Barnabás

l.

Fitt György

31 l. 53 l.

Szépművészeti Muzeum
Beaux Arts
Aréna-út 41.sz.

Elnök Úr,

ram !

örömmel vettem Nagyméltóságod

hogy a vallás- és közoktatás -

Országos Bizottságának tagjává

Holló Barnabás

Rákóczi-emlékmű
első terpv.

cvód

Forster Rákóczi

29, 32 (36) 42. l.

NLAT.

..... hogy a .....

..... felépitése alkalmával

..... munkát az ide mellékelt

lirt minőségben és az abban

t, illetve azokból ..... % azaz

ménynyel, összesen ..... kor.

..... korona

nleges feltételeket ismer..... s

alávet..... a vállalati összeg

Holló Barnabás

Fóthy J.

Magyar Betlehemek

Az *Emericana Művész Céhe* igen nagy érdemet szerez magának azzal a kiállitással, amelyet vasárnap nyit meg a városmajori katolikus kulturházban. A kiállitás célja: azoknak a művészi Betlehemeknek bemutatásával, amelyek karácsony idején a főváros egyes templomaiban láthatók, ráterelni a figyelmet a Betlehemnek, mint az egyházművészet nálunk — sajnos — eléggé elhanyagolt ágának nagy vallási és művészi jelentőségére. A kiállitás igazi látványossága az a 170 alakból álló XVIII. századbeli Betlehem, amelyet valamikor *San Marco* hercegné ajándékozott az óbudai Jó Pásztor-apácák rendházának. Igen szép és kitünő távlati megoldásu bibliai tájba állitva mutatja be a kiállitás ezeket a selyembe öltöztetett rokokó-figurákat: a Szent Családot, a három napkeleti királyt, a szerecsen harcosokat, a pásztorokat és a Kisded imádására siető népet. Ez az olasz eredetü Betlehem igazán ritka műkincs. Még egy olasz faragásu, de már kevésbé értékes Betlehem mellett, *Holló Barnabás* és *Kopits János* szinezett agyagfigurás Betlehemjeit látjuk és az Emericana pályázatának néhány jó modern pályaművét: festményben, kerámiában. Ez a kiállitás nem más, nem is akar más lenni, mint kezdeményezés. Éppen ebben rejlik nagy jelentősége. Népi művészetünk, festőink, szobrászaink, iparművészeink figyelmét felhivni arra, hogy amikor külföldön, különösen Ausztriában, Németországban és Itáliában, olyan nagy hagyományai, gyönyörü művészi eredményei vannak a Betlehem-kultusznak, nekünk sem szabad hátramaradnunk: a magyar karácsonyt ezután a művészi Magyar Betlehem is sugározza be az ünnep fényével.

Fóthy János

Pesti Hirlap 1937. I. 24.

szta
assz
den
ás
táb
ibr
ieg
os
k
d
n vo
hog
agsá
és
k a
ek
lik,
Ha
ólni
mi
t m
tair
vern
tani
mun
ob a
csak a legkitünőbb tanitó alijon
És igy áttérek még egy pontra.
Bár igaz, hogy mindenki, akinek
szép szépművészeti munkát meg
hanem hogy valakinek szolgáljo

; és minthogy az iskolában azt
ártanak, fekete vonalat húzhatnak
tollal színes vonalat lehet húzni.
ajzolnak. De néha nincsen tiszta
yesre csavarnak kis darab papírost
erübb eszköz nem is képzelhető
i módot. De mindez öntudatlanul

Holló Barnabás
szobrász

Tővaiori Lapok 1895. ápr. 23., 1290. old.
(Ujdonságok. Edelsheim-Gyulai báró
sirrendéke.)

Kalmár

Holló Barnabás
szolvást

Törvényi Lapok 1895. jun. 16., 1898. old.
(Ujdonságok, Emlékszobor Tompa Mihály-
nak.)

Kalmán

Holló Barnabás
szobrász

Fővárosi Lapok 1896. febr. 23., I. old.
(Ujdonságok. A Tompa-szobor.)

Kalmár

Holló Barnabás
szobrász

Fővárosi Lapok 1896. febr. 25., 6. old.
(Ujdonságok. Egy halott ünnepe.)

Kalmár.

Hollós Barnabás
szobrász

Fővárosi Lapok 1896. május 12., 7. old.
(Művészetek. Tompa Mihály szobra.)

Kalmár

Holló Barnabás
szobrász

Fővárosi Lapok 1896. márc. 10., 8. old.
(Művészetek. Tompa Mihály szobra.)

Kalmár

Holló [Barnalás]
Szobrász

Fővárosi Lapok 1896. máj. 24., 16. ell.
(Magyar iparmüvészet a kiállításon.)

Kalmán

Holló Barnabás

Stobrást

Fővárosi Lapok 1896. jul. 30., b. old.
(Ujdonságok. Tompa Mihály stobra.)

Kalmár

Holló Barnabás
Szobrász

Fővárosi Lapok 1896. aug. 18., 7. old.
(Ujdonságok. Egy hodó emlékre.)

Rabmi

Hollós Barnabás
szobrász

Fővárosi Lapok 1876. évf. IV., 8. old.
(Művészetek. a király művészárlásai.)

Kalmár

Holló Barnabás
szobrász

Fővárosi Lapok 1896. okt. 31., 6. old.
(Hajdomágok. Tompa Mihály szobra.)

Kalmár

Holló Barnabás
szobrász

Fővárosi Lapok 1896. nov. 7., 6. old.
(Ujdonságok. A diszbandérium megörökítése)

Kalmár

Holló Barnabás
Szobrász

Fővárosi Lapok 1900. dec. 30., 11. old.
(Művészet. Apróbb művészi hírek)

Kalmár

H o l l ó B a r n a b á s
szobrász

Független Magyarország. 1905. ápr.10. (A Wesselényi-emléktábla leleplezése.)

Holló Barnabás

Tompa-szobor Sárospatakon (1896)

cród

Gulassa – Pintér:

Zemplénvármegye évkönyve az 1940. évre. Sátoraljaújhely – Kassa 1940. 148. l.

Holló Barnabás

Lmd

elek. Gj.

Kofor 1898

Matlekovits S

Vfi

Az 1896-i az
Uvall arabi jei
IX. K. 1898

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

yezem:

gy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

Holló Barnabás

Róva

z

Kampiszyabbmszobr

571. l. Képjel.

572. l. A tiép kőjve

1940

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Holló Barnabás

szobrász

Kaszab Géza. A Kossuth-szobor pályázata. Aradi Közlöny. 1907 évf. 62 sz

Holló Barnabás

nobrász

Kaszab Géza. A Kossuth nobrok. Arádi Közlöny 1907. 73. sz.

Holló Barnabás

Csod
c

adriány Ö:
a Murány tiborg
vár lentai

Kny 110 l

VO. 1906.

(farmosi) Holló Barnabás †

Geboren am 16. Mai 1866 in Alsó-Hangony, gestorben am 2. November 1917 in Budapest. Absolvierte seine künstlerischen Studien in Budapest, wo er besonders durch seine Reliefe Anerkennung fand. Seinen Stil kennzeichnet Realismus und hohes technisches können.

2 müve fels.

Hu Pmagyerem 249. l.

Hadsereg.

Alvinczi gyalogos.

A teljes felszerelést vise
szuronyos puskáját ugy tartja, m
fölül:

Infanterie Regim

ez után jobbra: Der Stab liegt z
a kép alatt három sorban:
Entstand 1733 unter Kaiser
v. Palfy. Der starb (+) 177
1786 - Freyherr v. Alvinzi.
jelzése a felsö sarkokban: 76. é

Szines rm., mér. a rl. 15.

Sz.n. 37-
72-904-1

Hollós Barnabás

Tompa Mihály bronz mellszobra a sárospataki ref. főiskola parkjában. 1896.

Hlatky Endre: Sárospataki kalauz. Sárospatak 1928. 76. l.

Holló Barnabás

l. Győr Páris I.

81. l.

Hollo Barnâbâs

Gyparisikiâ

236 l.

Holló Barnabás

ved
2

J

Kiss Pécs és e

26 l –

Lucesch
reinl. Kal.
Thur-Vill
1926

szerzetes. Latin szótára 1502—1778-ig folytonosan nyomtatva jelent sok kiadásban, leleni után. Először csak latin-német szótár volt, de már a XVI. század végén görög szókkal is bővült, a második kiadás 1580-ban magyarral is, a harmadik 1595-ben tizenegy nyelvű lett. A magyar nyelvet az 1585. évi kiadás vette föl először.

Caliban, Shakespeare *A vihar* c. vegetációs szimbolikus alakja; primitív ember, ösztönök, szenvedélyek, alantosság, verszomjas. A név a *kannibál* = emberevő szó átalakulásából származott.

Calicot (ejtsd: kálikó), Finom, tömött, vászonszerű pamutszövet 30—60 szálú fonalból. Nyomással mintázva perkál (l. o.) a neve, batisztszerűen barkázva mousseline szóval, csak lazán és reszelve kötöszerű használatban.

Calidius, l. *Julius Caesarok*.

Calixtus papák. I. (szent) *C.*, pápának (217—22). Tudni illetőleg sem tudjuk, de az egyház hagyománya szerint ő az a C., aki a temetőket szervezte meg. Ezért ellenségei, a tudós, de heves és politikai harcot indító Hippolytus ellen, a via Appia mentén rejtve megtalálható az ő nevéről elnevezett (Coemeterium S. Callisti.) — II. *C.* (1119—24), pápának *Hugo burgundi érsek*. A wormsi konkordátum megkötésével (1122) befejezte az investiturharcot. Összehívta az első általános egyetemes zsinatot, mely l. lateráni zsinat néven szerepel az egyetemes zsinatok sorában (1123). — III. *C.* (1168—78). Barbarossa Frigyes ellenpápája. Állítólag a pápa

adoptálta és utódjának szemali ki, de Otho emlékét és unokájának szemét ki, de Otho emlékét megőrizte.

Calumniare audiatur, *semper aliquid haeret*, lat. közmondás: megmarad valami, hiszen mindig marad valami nyoma.

Calvin János, l. *Kalvin János*.

Calvus, l. *Licinius Mucer* és *Cornelius Calvus*.

Camaldulai rendje. Sz. Benedek-rend egyik szigorú ágazata, elágazása, amelyet a firenzei mellett *Camaldoli* pusztában 1012-ben sz. Romuald († 1027) alapított.

Cambio, *Arnolfo di* (1232—1302). Olasz építész és szobrász. N. Pisano és a Cosmasok hatása látszik szobrain, márvány- és gránitcsoportjain, amelyek a gazdag ruházat dísszel ellátott hullámos lágy redőzésével tűnnek ki. A fali szemlélet fontos tényezőjét alkotja meg az orvieti Bruyère Lajos kanonikus síremlékével.

Cambium: A fenyőfélék és kétszikű növények szára és gyökere vastagító szövet; az első évben nyárig alatta, a második évben lefelé (keresztmetszetben gyűrű), mely sejtjeinek osztódásával pótolt alapdarab rét, illetve pótlás nélkül.

Cambrai (kambré). Régi francia város. Sokat szenvedett a VII. hadi napi. 28.000 l.

Cambrai, csata *C. ellen*. A VII. hadi napi (l. o.) a franciák harcászati terén 1917. nov. 20—dec. 12-ig folyt.

Cambrai, liga (kambré). XII. Lajos francia kir., Miksa német-római csász. és II. Gyula pápa kötötték 1508-ban Velence ellen.

Hollo Barnabas

Dr. Kovács Dénes:

Az akadémia alapítása. Hollo B. szobormüve. Vas Nyp 1891. 634–636 l.

Holló Barnabás

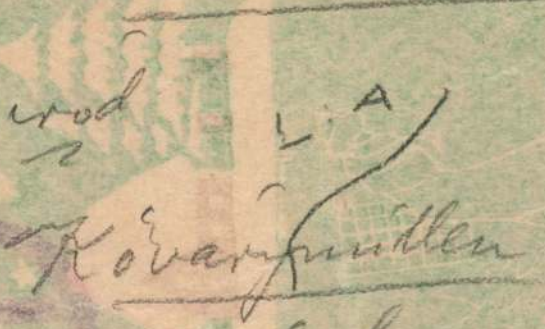

erod

L. A

Kovárymüllen

letolja 186-l

Tört és a
mill. emlattatások
1897

FLINT

Holló Barnabás

Tompa Mihály bronz mellszobra a Sárospataki főiskola parkjában 1896.

Lad (ár M:) Sárosp és vidéke MOM 1933

112. l.

Méret rossz

F

Hátul: Filippino
lippi. Olasz
kiengedési
ezet: di Belli
arti és ciner
Rimai

Holló Barnabás

Akadémia alapítása
1893. jan. 15.

l.

Liber Bpest nobrai

208, 209, 224, 228,
239, 250, 251, 252, 253,
277, 278, 288, 303, 306,
335, 351,

Holló Barnabás

cród

a

Lázár Béla dr.

Fadrusz János élete
a művészete
Bp. 1923. 95. l.

Holló Barnabás

l.

Lykaszolv. a nuk 96-14 s ford-ón

34, 45. l.
47. l.
59
80

1954

H o l l ó B a r n a b á s

szobrász

Magyar Állam. 1905.ápr.11. A Wesselényi emléktábla leleplezése.)

Holló Barnabás

IROD.

Magyar Egyetem

1893 I. 3. szám

Egyetem

H o l l ó B a r n a b á s
szobrász

Magyar Hirlap. 1905.ápr.10. (Wesselényi emlékezete.)

Holló Barnabás

P.

Magy. Múzeumtéka

III. 256, 265

292

13. Ismeretlen festo
A XVIII. századból.

~~13.~~ Hunyadi László.

látható

Mellig, kissé jobbra fordul de s[illegible]. Vállai szeme ~~sötétszürke~~ barna, bajusza és szakálla[illegible]

Vászon, méretei 60: 47 cm. — ~~[illegible]~~

Át. Képt. 52. — A Jankovi Kifüggeptéjére vonatkozó adatok

Az Nemz. Muzeumban. 18[illegible]
61. — 1870: T. 13. — 1871: T. 13. — 1873: T. [illegible]
1876: VIII. 88. — 1878: VIII. 50. — 1880: V[illegible]
— 1881: VIII. 50. — 1883: VIII. 377.

A. Tört. Képcsarnokban. 1884: [illegible]

(553)

(JK)

904: V. 2.

Holló Barnabás

Szechenyi-emlék-
tábla az Akadé-
mián

Repr.

Magy Verecke

IV. 58. l.

Holló Barnabás

Wesselényi Miklós bárn
emlértáblája

Repr.
Magyverecke

III. 177. C.

Zákrapáte.

y Collò Barnabás

Bocskay István bu-
dapesti szobra

Repr.

Magyvereckei

I. 173. l.

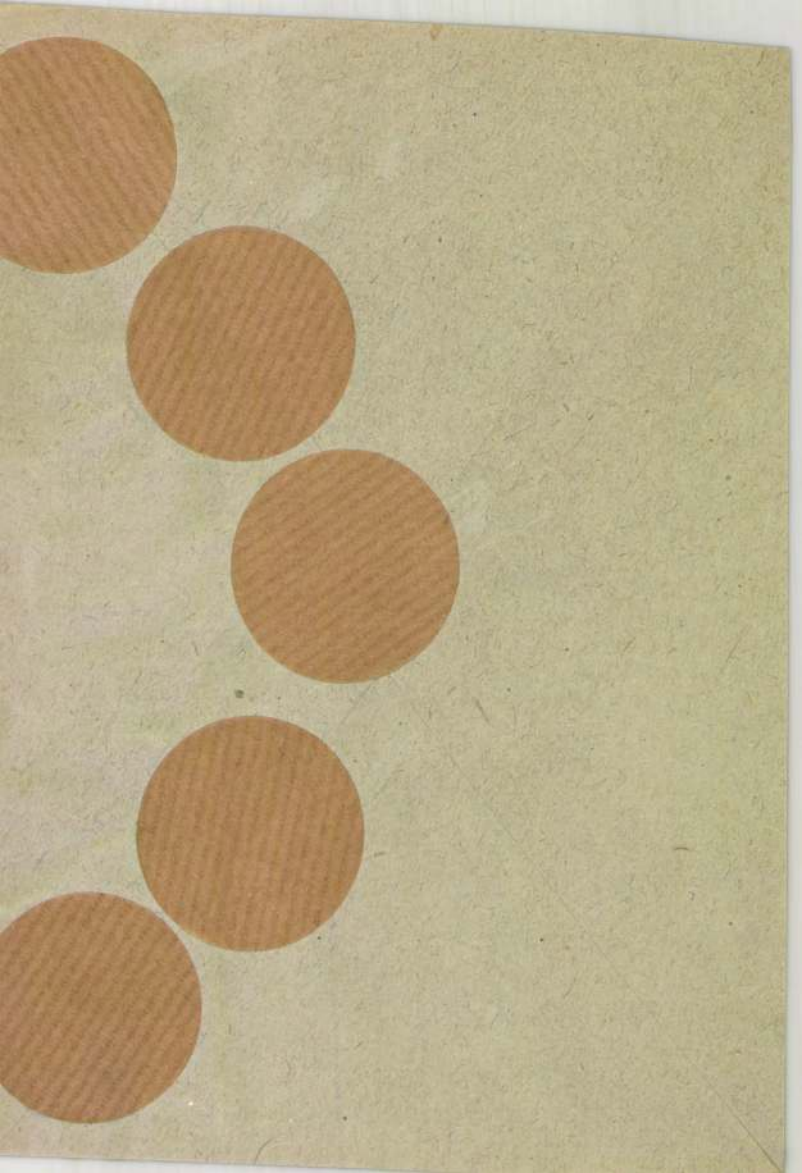

Holló Barnabás

wod
Z

Markó Miklós. A
Tompa szobor leleplezése.
Vas. Nyp 1902. 369 l.
Lejjel.

Lelep. 1902. jun. 4.

Rimaszombaton -

Holló Barnabás

Tompa Mihály vinia-
nombati szobrát, fentitol,
a cseher 1919-ben meg-
csonkitottak.

Magyarság 1934. szept. 8.

Ismeretlen festő.
et XVII. századból.

498. ~~Barkóczy László és~~ Tárkány Ist

Feszületetet ábrázol, melyre
~~az eletérben, feszületre~~
szórja Tövében Barkóczy László, ny
del, kik mindnyájan összetették kez
Kun Anna és a három Barkóczy-leány im
A ~~diszes keretben elhelyezett~~ kép e
ratnak szövege ez: Hoc Epitaphium E
petuam Generosae quondam Dnae Annae
primo Generosi quondam Dni Ladislai
8, et filias 3, secundo Generosi qu
Tárkány, de quo habebat filium unum
kányi. Deus una nobiscum concedat
Amen. Obiit Aetatis suae 61. Anno

Fa, méretei 176: 111 cm.
A régiségtártól.
Átvétetett az 1893: IX.
X. 7-én (128/93 No. 7).

Quae

mod

kendő betűk.

904: v. 4.

Holló Barnabás

losonci Kossuth-
szobrát a csehek
lerombolták.

Magyarság
1934 szept. 8.

Nagys.

Szentiványi Gyula dr.

a Szépművészeti Muzeum tit-

kára urnak

I.Lenke-tér 7.IV.4. BUDAPEST

MDK

Hálló Barnabás,

ő is aláirta a tiltakozó ivet/Miniszt-
hez/

Ujváry kontra Hock reformtervei.

Ujváry Ignác: Válasz az"Okiratos válaszra".
Műcsarnok hív.lap. 1898 nov.27. I.évf. 17.sz.

HOLLÓ BARNABÁS. 1866 máj 16—1917 nov 2.

Árvízi hajós, IV., Kossuth L.-u. Ferenciek templomán.

Bocskai István, VI., Körönd.

Erzsébet királyné Deák ravatalánál, V., Tud. Akadémia előcsarnoka.

Greguss Ágost, msz, I., Palota-út.

Kőrösi Csoma Sándor, msz, V., Tud. Akad. kisterme.

Lajos kútja, II., Corvin-tér.

Országház külsején: I Béla, Hunyadi J, I Lipót, II Lipót, József nádor.

Piarista templom, Sz László (nagyította: Istók J.), IV., Piarista-utca.

Toldi a farkasokkal, XIV., Stefánia-út.

Tudományos Akadémia megalapítása, V., Akadémia-u. 1.

Medvey 114. l.

1771-909-22

378. Láda. Restaurátor.

Egy darab vászonnal áthuzott, kettős zárral és biztositékkel ellátott láda polczczal, bőr-fogóval és vasalással.

Méretei: 77 cm. magas, 95 cm. széles, 41 cm. mély.

Értéke.....64 K

Régi leltári száma: 35.

Holló Barnabás

cód
S

A lipótvárosi bazilika és a rezsőtéri templom betleheme diorámás megoldással készült. Az előbbit Holló Barnabás az 1900-as évek elején faragta fába, az utóbbit Kopits János 1936 karácsonyára mintázta agyagba.

Molnár Ernő dr.

Betlehemes kiállítás

MAGYAR IPARMŰVESZET

1937. 95. l.

Holló Barnabás, rabbi

I. 131.

1904. I. 20.

Esztergom (60/1904)

Könyvjegyzék.

Holló Barnabás

A lipótvárosi bazilika betlehemét, mely diorámás megoldással készült, fenti az 1900. as évek elején faragta fába.

Molnár Ernő dr Budapesti betlehemek.
Budapesti R. K. Egyház Közszegek Tudósítója
1938. 4. sz. 6. l

Pesti Részvénytársaság
Budapest,
IV. ROSSUTH LAJOS-U. 17.

Ng

Lentivanyi Gula

nő

H

Lapszmanyosi ut

Holló Barnabás

Csod

Műcsarnok, 1899.

95. l. (Neu-
bermekből)

aprósások
a szobr. körből
100. l.

204.
(Wessel. cult

244 (Tempe szobra

265. Wess. cult. Tábla

346. M. kiállító
művészet

399-400
Tempe szobra
kiszel.

397 a 10 szobor

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
ása.

- Endrényi Imre, Szeged.

Mikszáth Kálmán mellszobra

Holló Barnabástól VI. 186

Holló Barnabás

Vöd

Műcsamok, 1901. 32. l.

175. l
(a rucasomb
Topa tiskor

207

308 tiskor
próbe

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

MDK

Hölló Barnabás,

jutalomban részesült.

A Bartha Miklós-pályázat eredménye. -PH.1908.V.lo.

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

kapott megbízást a fővárosi területén felállítandó 10 szobor közül a Kör-térre szánt Bocskay István-szoborra. Tiszteletdíja a felállításra kész szoborért 20.000 frt.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1898. XIX évf.
szept. 28. sz. 6. old.

Holló Barnabás

„Bocskay István" egész tábla,
fehete-fehér fényképreprodukció

Gádor E.: Budapest kobrai,
Budapest, 1955.

Holló Barnabás szobrász M.D.K.

Bocskai István-szobor / Körönd / 1903.

Preisich Gábor: Bp. városépitésének története a kiegyzéstől a Tanácsköztársaságig Bp. 1964. 104.l.

MDK

Holló Barnabás

Bocskay István szobra

Három uj szobor. Vas, Ujs. 1900. 38.sz. szept. 23. 621-622 l.

MDK

Holló Barnabás

Bocskay István szobra

lo szobor. Vas. Ujs. 1899, 472 l.

Holló Barnabás

szobrász

Repr:

Bocskay István

lapszám sorszám nélkül

Gádor András: Budapest szobrai. Bp. 1956.

Holló Barnabás

3 szobrot készített Bocskai Istvánról

Bothyán János: Egyházunk kége ...
Református Egyház, 1970, nov. 247, l.

Holló Barnabás

Greguss Ágost nobra
Budapesten fentitől
repr.

Vas. Ujs. 1913. 9/6. l.

Budapest.

IX., Höppes Endre u. 10.

Holló Barnabás

Gregus Ágost nobra
Budán a Lovasutcz.
fentitől.

Rómaiak IV. 230

Holló Barnabás

Gregusz Ágost mellszobrát 1913-ban állítottár fel a Palota út Lovas úti fordulójánál.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

76. l.

Holló Barnabás

Irod

Lengyel Mephist A Kassai
honvédszobor pályamunk.
vas 2p 1904. 227 l.
Zápyel.

Holló Barnabás

Műcsarnok

1907-8. téli kiáll. 236

1908-9. téli kiáll. 308, 325

1909. tav. kiáll. 148

1909-10. téli kiáll. 252

1910-11. téli kiáll. 23, 24

1911-12. ~~téli~~ jub. kiáll. 262, 324
327, 351

1912. tav. kiáll. 209

1913. tav. kiáll. 223

1913-14. téli kiáll. 274, 297, 326

1880. Lotz Károly:

a) A ~~[illegible]~~

A felvilágosodottság Genv
diadalmaskodva áll. Telen
bogtat~~ja~~, baljával két csa
bával a bekötött szemü
fekszik és a ~~[illegible]~~ ki mögö
fi ⌊ a ~~[illegible]~~ babona látható.
ja vállaira omlik, uj ne
csavatva hordja. Jobbra
Kint és ~~a kinek~~ lágyékár

⌊ képében

Szénrajz, méretei
A bpesti ujvárosha

Az 1898. XI. 14-d
sz. leirat alapján vett
1899. XI. 22-én (18/99),
fogadta el (III/900).
Tegyékbe foglaltatott
Szer. Napló 706 a/9

Holló Barnabás

Thököly-epitáfium a késmárki ev. újtemplomban.

Bruckner Győző dr és Bruckner Károly:

Késmárki kalauz.
Késmárk, é. n.
42-43. l.
Neppel

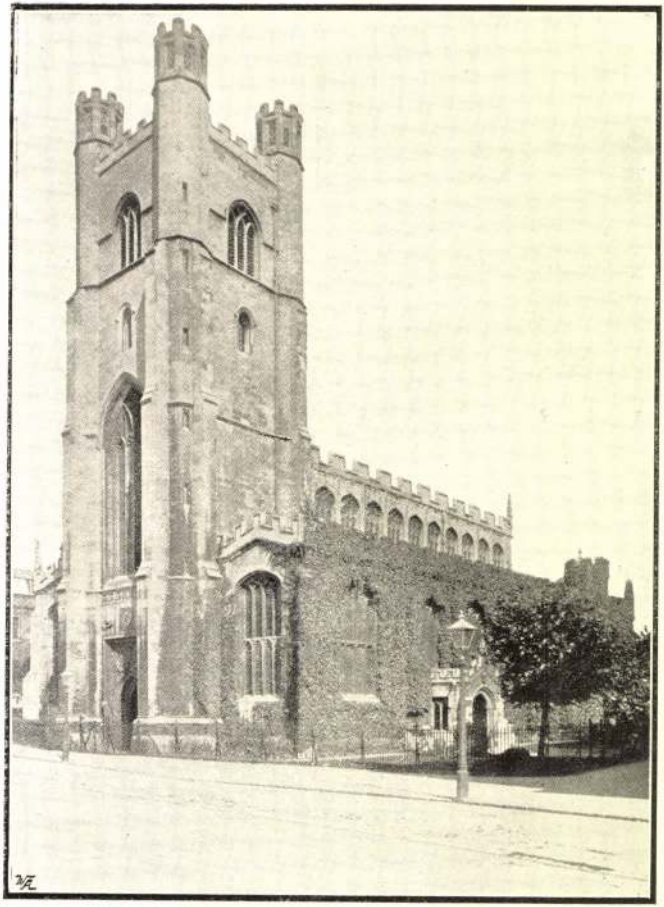

Nagy szt. Mária temploma Oxfordban.

Holló Barnabás

51. l. A kis pal trobrai – Mühiák Budán

86. l. Bocsky trobre

Mücsarnok, 1900

167 l
A West. cult. Párisban

326. l
A párisi kiáll kitüntetései

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifiz

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Hollo Barnabás

ród

Mücsarnok, 1898. 204 l

(Wesselenyi emlékt áblya)

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

vagy helyettesének
irása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Holló Barnabás

Müvészet 1902

223, 287, 355, 431 (kiszünetések)

Az első m. baros, a ch. külön kapléhot épitet a müvészet

Holló Barnabás festőművész

Megy a juhász szamáron

Magyar kiállitás tárgymutatója. Mücsarnok 1934.

MDK

Holló Barnabás,

bőrkötéses plakett

Csánki Dezső,Árpád és az Árpádok.Tört. emlékmü.

Dr.Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója. Bp.1936. Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.

Árv.Közl. 1936. 5.rk.sz. melléklete, 64.l.

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrai

Művei is szerepelnek a Balassagyarmati Palóc Múzeumban.

Szombathy Viktor: Budapest - Börzsöny - Cserhát
Bp. /1960/, Panoráma kiad. /Magyarország írásban és képben 2.köt./
74. old.

17.DV

Hollós Barnabás

szobrai

Az 1896. jeuni ezi millenenni
kiállításon az „előhelőségek"
megvásároltak „Lesben álló be-
tyár" cimű szobrát.

Zsigmondi Kaita: Szeveringkrónika hires magyar vásantvivel
Nők Lapja, 1967. május 20 - 8 kep

MDK

Holló Barnabás (szobrász)

Említve: Hazatérő harcos c. bronzszobra. A Kossuth-szobor leleplézésére New York-ba érkezett székesfővárosi küldöttség vezetőjeként Sipőcz Jenő polgármester nyújtotta át, mint Budapest székesfőváros ajándékát.

Liber Endre: A főváros küldöttségének amerikai útja.
Városi Szemle, Bp. 1928. 459. l.

Holló Barnabás festőmüvész

Öreg kuruc zászlótartó

Magyar kiállítás tárgymutatója. [illegible] 19[illegible].

Holló Barnabás MDK

Öreg kuruc zászlótartó

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Holló Barnabás

Elemite az volt a terv, hogy gróf Andrássy Dénesné szobrát Gömör megye szülöttével, H.-val készittetik. H. el is készitette a mintát, amelyet egyhangulag nem fogadtak el s nyilvános pályakatot hirdettek, melyen H. nem vett részt.

Vas. Ujs, 1904, 124. l.
(Gróf Andrássy Dénesné szobra, képpel.)

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST, IX., HŐGYES ENDRE U. 10.

1938. ..... szám

A m. kir. Államvasutak Tekintetes

Uzletvezetőségének

Budapest.

MDK

Holló Barnabás

Toldi, szob. repr.

Képzőművészet, 1931. V.évf.

Holló Barnabás MDK

Megy a juhász szamáron, bronz

Mücsarnok 1932 Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

MDK

Holló Barnabás, szobr.

Nagyrévi Gy: Egyik Széchenyi szobor utazása Budáról Pécsbe. Nemzeti Újság, 1941. okt. 12. 14. l.

Hollós Barnabás

Kőrösi Csoma Sándor
emlékezete a nagyenyedi Kollégiumban

Borbély Mária: Enyed,
Erdélyi Városképek

Bp. 1936.

159. l. előtt
képpel

Kat. Kajet. hv.
Prot. Ibolya

CSÜTÖRTÖK

8

Kat. Cirjék vt.
Prot. László

PÉNTEK

9

Kat. V. János
Prot. Emőd

SZOMBAT

10

Kat. Lőrinc
Prot. Lőrinc

Holló Barnabás

Körösi Csoma Sándor
mellszobra a Bengáli
Ázsiai Társaság
kalkuttai székhaza-
ban.
Repr.

Baktay Ervin:

Háromszéktől a
Himálajáig.
Uj Idok
1912. 13. sz.

AZ UJ IDŐK KIADÓHIVATALA
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 16 TÁVBESZÉLŐ: 126-683

Budapest,
a postabélyegző kelte.

Tisztelt és kedves Olvasónk!

Tisztelettel értesítjük, hogy előfizetése az Uj Időkre

december végén lejár.

Tisztelettel kérjük, méltóztassék az

Holló Barnabás

Magyar Betlehemek

Az *Americana Művész Céhe* igen nagy érdemet szerez magának azzal a kiállítással, amelyet vasárnap nyit meg a városmajori katolikus kulturházban. A kiállítás célja: azoknak a művészi Betlehemeknek bemutatásával, amelyek karácsony idején a főváros egyes templomaiban láthatók, ráterelni a figyelmet a Betlehemnek, mint az egyházművészet nálunk — sajnos — eléggé elhanyagolt ágának nagy vallási és művészi jelentőségére. A kiállítás igazi látványossága az a 170 alakból álló XVIII. századbeli Betlehem, amelyet valamikor *San Marco* hercegné ajándékozott az óbudai Jó Pásztor-apácák rendházának. Igen szép és kitünő távlati megoldásu bibliai tájba állitva mutatja be a kiállitás ezeket a selyembe öltöztetett rokokó-figurákat: a Szent Családot, a három napkeleti királyt, a szerecsen harcosokat, a pásztorokat és a Kisded imádására sietö népet. Ez az olasz eredetü Betlehem igazán ritka mükincs. Még egy olasz faragásu, de már kevésbé értékes Betlehem mellett, *Holló Barnabás* és *Kopits János* szinezett agyagfigurás Betlehemjeit látjuk és az Americana pályázatának néhány jó modern pályaművét: festményben, kerámiában. Ez a kiállitás nem más, nem is akar más lenni, mint kezdeményezés. Éppen ebben rejlik nagy jelentősége. Népi művészetünk, festőink, szobrászaink, iparművészeink figyelmét felhivni arra, hogy amikor külföldön, különösen Ausztriában, Németországban és Itáliában, olyan nagy hagyományai, gyönyörü művészi eredményei vannak a Betlehem-kultusznak, nekünk sem szabad hátramaradnunk: a magyar karácsonyt ezután a művészi Magyar Betlehem is sugározza be az ünnep fényével.

Fóthy János

Pesti Hirlap
1937 I. 24

Holló Barna

Korának elismert szobrásza volt

Kmetty János - Festő voltam és vagyok

68 oldal

Holló Barnabás, szobrász

1891-ben Sopronban élőképben mutatták be az Akadémiára készült reliefjét, melyet maga Holló rendezett Benedek Elek soproni látogatásakor. 167.old

Dr. Szemző Piroska: Benedek Elek Sopronban 167.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XIV. évf. 1960. Sopron

MDK

Holló Barnabás, szobrász
1866-1917

sz. Alsó-Hangonyban. /Gömör m./ 1866 máj.16.-án. 1887 bp.ip.müv.iskolábankezdte meg tanulmányait. A Mintarajztanodán Strobl Alajos tanár mellett 1889-1892-ig tanult. 1890-ben első önálló müve"Szarvas" figyelmet keltett. 1891-ben beutazza Olaszországot, a hosszabb időre Rómában telepszik le. 1894 "Honvédhuszár" szoborral lép a nyilvánosság elé. - A Tudó Akadémia megbizza : "Gróf Széchenyi István megalapitja a M.Tud.Akadémiát" c. mü elkészitésével.

OMKT.- Holló B.,Mada rász V., Zemplényi Tiv. és Pataky László hátrahagyott müveiből. Bp.1918.Kat.

Holló Barna, szobrász

itt volt a Fekete Medve, a Fehér Kereszt, itt aludt a császár, itt udvarolt Casanova

Vén utca a Fő utca

Járva a megszépült Fő utcát, mintha régi-régi képeskönyvet forgatnánk. Mesébe illő tornyos házak, vasmíves erkélyek, kővirágokkal, domborművekkel díszített homlokzatok, süllyesztett gyalogjárók. S bekukkantva egy-egy ház kapuja mögé, széles, tágas, boltíves udvarokat látunk és mégis csupa homály, csupa titok... Az enyhén kanyargós vén utca eredete az ókorba nyúlik vissza.

A Fő utca ma ismét főút. Az Óbudát Kelenfölddel összekötő észak—déli főút része. Fontosságát növeli, hogy a Batthyány téren halad át a földalatti vasút. Ezért a Fővárosi Tanács külön feladatként jelölte meg a Fő utca megújítását, az itt álló műemlékek megóvását.

KÖTÉLVERŐK, CSIZMADIÁK

Ismerkedjünk egy kicsit közelebbről Budapest egyik legérdekesebb, legváltozatosabb utcájával.

Népes utca volt a középkorban is, hiszen két külvárost, *a Halászvárost és a Szent Péter várost* kötötte össze. Nemrég a Fő utca 14—16-os számú lebontott házakban középkori kapu- és falmaradványokat találtak. Sok kisiparos lakott itt: *asztalos, serfőző, ezüstműves, csizmadia, szabó, kovács, bognár, kötélverő, nyomdász.* Ebben az utcában működött a *Lujza gőzmalom* és *Ganz Ábrahám vasöntödéje.* Buda legöregebb gyógyszertára a *Fekete Medve* és legnagyobb könyvesboltja a *Toldy könyvkereskedés,* itt szolgálta ki vevőit.

Kereskedelmi központ volt. Számtalan, jó konyhájú fogadó várta a vendégeket. A leghíresebbek: *a Barna Oroszlán, a Három Nyúl,* az *Aranyhajó.* A *Fehér Kereszt* fogadóban előkelő bálokat rendeztek, megszállt benne *II. József* császár és a legenda szerint a nagy kalandor *Casanova* is. Helyén ma (Batthyány tér 4-es számú ház) a *Casanova bár* működik. A Pala utca sarkán levő copf stílusú 200 éves házban a *Szép Ilonka* presszó van. Műemlék házból alakították át a romantikus *Angelica* presszót. Most is nyitva a Fő utca 82—84-ben a török időből való Király fürdő.

TÉREN ÁLL A MAGYAR VITÉZ

A főváros terekben leggazdagabb utcáját *szép szobrok* díszítik. Egy szoborfülkében *Nepomuki Szent János* szobra áll. Két kútszobrot is találunk: *Holló Barna* Pogány magyar vitézét és *Pecz Samu* bronzszobrát. A századforduló idején *Kallós Ede* mintázta meg *Kölcseyt,* ma a Batthyány téri szociális otthon előtt áll. Díszes táblák emlékeztetik a járókelőt: *A Szilágyi Dezső tér 4-ben lakott hat évig Bartók Béla* és a Batthyány téri plébánián kezdte egyházi működését *Faludi Ferenc* író.

MEGÚJULT

Az utcában épült barokk *műemlék templomok* közül az első a kapucinusoké volt. *Tojgun pasa* dzsámiját alakította át a rend kápolnává. A helyreállításkor előkerült a török dzsámi falának egy részlete. A *Szent Annáról* elnevezett vízivárosi plébániatemplom egyike a főváros legszebb barokk műemlékeinek. Többször renoválták.

Két szép, nemes anyagból épült *Ybl-ház* is található a Fő utcában. Sajnos, az egyiknek csak maradványaiban — néhány korinthoszi oszlopban — gyönyörködhetünk. A 2. számú házat 1367—69-ben építette a mester *eklektikus stílusban.* Hasonló jellegű műemlék házak a 4., 7., 9., 11., 13-as számúak. A Corvin tér egyemeletes régi házai is a múltat idézik copf, klasszicista, barokk díszeikkel.

Az új, modern létesítmények pedig tanúsítják, hogy a Fő utca nemcsak történelmi negyed — *eleven életet él.* **Sziklai Júlia**

1

A pécsi nyugdíjas vasutasok dojenje *Csurmann Gyula* lakatos.

— Gyula-napkor, április 12-én töltöttem be a 90-et! — mondja, s kék szemében büszke fény villan. — Pedig mi mindenen mentünk

városunkban azokat az oslakókat, akik nemzedékek óta idetartoznak), csak Pécsett tud élni. *„Ja, ja, Fünfkirchen* — bólogatott —, *szép város, hallottam róla. Megvárja magát, Herr Csurmann, minek annyira sietni?"*

— Én persze siettem. Mit siettem, rohantam! Hát mondja, lehet-e Pécset feledni?

3

A fiatal, világot látott, németül jól beszélő lakatoslegény itthon bekerült a munkásmozgalomba. A helyi munkás dalárda lelke lett, szépen énekelt, ismerte a kottát, még ma is szívesen dalol öreges, de erős hangján. Kedvelt története: *hogyan mentette a Mecsekre a forradalmi dalok kottáit, a rajtuk ütött rendőrség elől.*

— Milyen kották voltak azok, kérem! A Föl, föl ti rabjai a földnek... Szerencsére nem kaptak el bennünket, tapasztalt társaság volt a miénk.

Csurmann Gyula végigcsinálta nemzedéke valamennyi keservét. Katona ugyan nem volt egyik háborúban sem, mert kellettek a mozdonyok, s hozzájuk a jó lakatosok.

— 1944-ben a németek valamennyi lokomotívunkat elvitték. *Kellett a kenyér,* a krumpli a városnak, mozdony meg nem volt. A mai fiatalok el sem tudják képzelni, milyen ócska kávédarálókból csináltunk mi mozdonyokat. *Dolgoztunk éjjel-nappal.* Ki nézte akkor a munkaidőt?

4

Még mindent megjavít a ház körül. Lehet, már nem olyan szépen, pontosan, aprólékosan, mint régen. És

most barátaival, társaival *csorduló szívvel énekel* magyar nótákat, munkásdalokat, itt, az öregek napja ünnepségén. Kint kánikula, szédelegve járnak az emberek az olvadó aszfalton. Gyula bácsit a belső nap: emlékei melegítik.

Lukács Teréz

LENGE

Megáll a szomszéd nagyfiú az ajtónkban, s újságolja:

— *Becsengettem a kövérkés Szalainéhoz, földszint hét, megbeszélés szerint a létrát kölcsön kérni. Szóval zörgetek, mire a nő felsikít, résnyire nyitja az ajtót, kidugja megriadt fejét, és hebegi: bújj be, de eküdj, hogy nem nézel sehova! Mire kuriantok vigasz*

Hollós Barnabás

Művészet 1903

65, 280

(a Millacher-kút pály)

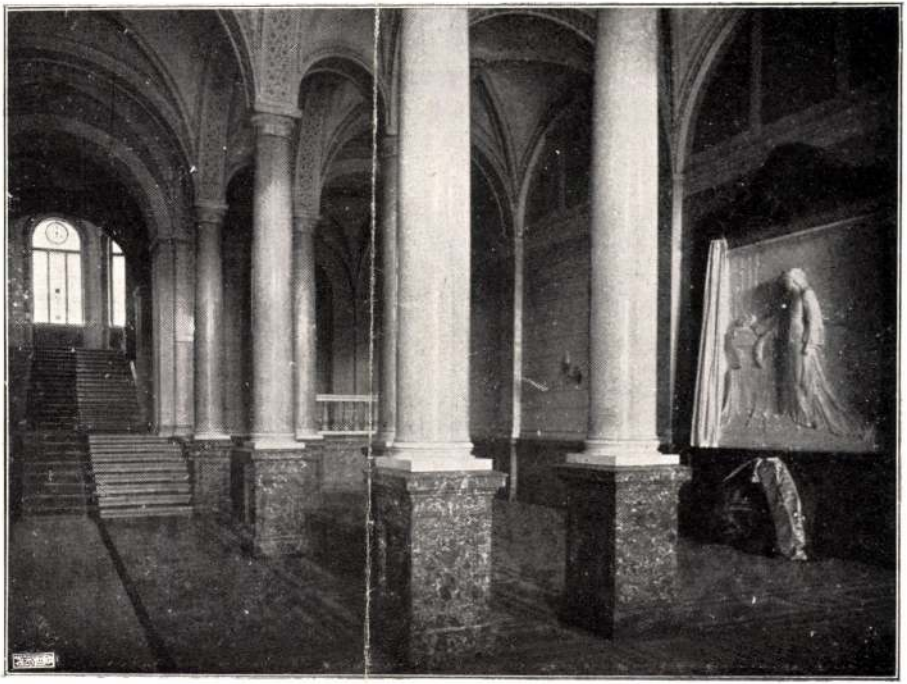

Előcsarnok.

Holló Barnabás

Művészet 1905

202, 212, 270

Holló Barnabás

Művészet 1907

Fo, 268

A/15

J.C. Richter

80 £ = 1040 frs.?

Holló Barnabás

Művészet 1908

128, 204, 271

a Rák. Sörcsl p.

Holló Barnabás

Művészet 1914

419 (kép)

Somlyói letet VI. 132.

Holló Barnabás

Művészet - 1911

136, 138

Soproni adatok VI. 175.

Holló Barnabás

Műveinet 1918.35

(3-as hagati kiáll)

Kagyłówéj IX. 103

Holló Barnabás

I. Mária Krónika

1904. 8. n. 6. l.

Holló Barnabás

1917-18 - Ráth György dj.
II. Rákoci Tsenc
Covarsobra -
Művészet 1918. 32

Kard bronzkori IX. 92.

Holló Barnabás

1.

Műv. Krónika

1905. 3. sz. 7. l

Holló Barnabás

Művészeti lexikon

340 l.

Schwatseck X. Fer.

Derékon alól, csaknem
döke s kipodrót bajusza fekete,
vált. Jobb kezét csipőjére tám
jának markolatát fogja. A
kézelői lathatók s prémes bekecs
ezüst paszomántdíszü. Az eredet
X. Schwatseck. Dedicat D^no

Olajfestés, vászonra, me
Vétetett: b. Splényi Ödöntől
tára. — Elszámoltatni 1888. XII. 30-án (146/88
Ára 250 frt. (30/98 № 2, B

melynek kis ujan zöldkövés gyűr

Holló Barnabás

cvód

Mysk Ernő

58.132, 133.l

Leszámitolási jegyzék.

Szendrényi Jula

Lejárat:

191 4 julí hó 14

Tőke K 200

8 % kamat 90 napra

K	f	K	f
		402	
Összesen:		402	

Törlesztés

Szeged, 191 1914 apr 15

A Szeged-Csongrádi Takarékpénztár
VÁLTÓ-OSZTÁLYA.

Endrényi Imre Szeged

Holló Barnabás

Birálat egy bronzdarabról (Holló Barnabás Wesselényi emléktáblájáról). Írta Nagy Endre. Pesti Napló, ápr. 11

1905

Művészet
1905. 3. f.

ANTHEO
NTHEON
THEONP
HEONPA
EONPAN
ONPANT

Holló Barnabás

Irod

I:a

Oroszlán magyarok

a 19.4-6 18.l

1936

BUDAPEST...1944...május..17.....
IX.HŐGYES ENDRE UTCA 10
TELEFON: 382-595

V Á N Y

HÁZY MIKLÓS III.éves épitészmérnök-
mlékeket tanulmányozza. Kérem az
iemlékek fényképezését és műszaki
ogatnia sziveskedjenek.

Hollo Barnabás

wod

Ország Világ

1893. 41–42

kapál

Kossuth mellszobrai. A Nemzeti Muzeumban elhelyezett Kossuth-mellszoborra utólag befolyt még 42 frt 30 kr. A már kimutatott 4.183 frt 28 krral és az időközi kamatokkal összesen 4.293 frt 76 kr. gyűlt össze. A Nemzeti Muzeumban már elhelyezett karrarai márvány mellszobor és talapzata költségeinek fedezése után még annyi pénz marad, hogy *Aradi Zsigmondnál*, a szobrásznál a marosvásárhelyi székely-muzeum számára a mellszobrot bronzból meg lehetett rendelni. Már ez a szobor is elkészült és a Székely-Muzeum díszes lépcsőcsarnokában elhelyezték. Még fenmaradt 32 frt 24 kr. s ezt *Kovács* József orsz. képviselő, pénztáros a Klapka-szobornak juttatta. — A két mellszobron kivül egy harmadik is készül. *Holló* Lajos orsz. képviselő, *Holló* Barnabás fővárosi szobrásznál megrendelte Kossuth Lajos mellszobrát, a melynek igen sikerült mintája már elkészült.

Ország-Világ 1894. 45. 1.

Holló Barnabás

Lord

Felső Hangony bán (Gömör o megye) Hule-zett. Strobl-nál tartt Roma.

Ország Világ, 1903.
54-55. l. arcvkep

Holló Barnabás

Holló tajos orz. Egyviseli fentinél megrendelte

Kossuth tajos mellszobrát, melynek igen sikerült mintája elkészült.

Ország-Világ
1894. 459. l. (Kossuth mellszobrai.)

	550.00		1
	400.00		2
	900.00		
		1120	3
		45.00	4
		65.00	5
		141.00	6
		150.00	7
		90.00	8

Holló Barnabás

Az Akadémia megala-
pítása, repr.

Pásztortűz

1931. sept. 20

1936-37. évi őszi forduló.

Kölyökbajnokság. Szeptember 2

BIK – Szent Imre város. 3:1 (1:0).

GSE – BMTE 1:1 (1:0)

Holló Barnabás

Szód

K: a m

Pekár Gyula ról

1908

23, 24. l. - 25. l.

26 l. képekkel

Hollós Barnabás

Körösi Csoma Sándor
mellszobra, repr.

4rod Szabó T. Attila:

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Désen 1942. október hó 18-20. napján tartott közgyűlésének emlékkönyve.

Kolozsvár
1943.

Holló Barnabás

Perättag III/3

52. l.

Nagy Lajos, a nemrég elhunyt kitűnő római régé-
szünk legutolsó munkája Pest város római őséről az
Eskü téren feltárt castrumról szól és ciotifedes kutató munká-
ra teszi fel a koronát. Az Erzsébethid pesti hidfőjének,
az Eskü tér közvetlen környéke római és középkori leletei kap-
csán már régóta a történeti fantázia gyujtó pontjában állt.
Korábban Árpádkori vár falait véltek felfedezni itt Janko-
vich, Romer és Salamon. Az Erzsébet hid pesti hidfőjének
alapozásakor előkerült és nagyrészt elpusztitott római
falak, csak úgy mint a Piarista rendház építésekor
találtak eredeti szerepéről és rendeltetéséről csak akkor le-
hetett világosabb képet alkotni amidőn az Erzsébet emlékeni
alapozásával kapcsolatban rövid, de eredményes ásatást
folytatott Nagy Lajos. Megészése helyes volt a római castrum
... [illegible] ... s nem az

Holló Barnabás

Sajógömöri Mátyás
Zobor, megrongá-
lódott

79166-1943. szám.
IV. 3. ü. o.

U. 3227

Magyarmecsalpuszt

Tudomás és megfele
latban megküldöm azzal, hogy
ségével utaltatott ki.
Budapest, 1943. au

ásügyi miniszternek jelen kelet
evőséghez intézett rendeletének

526 számu csekkszámla terhére azon-
zágos Bizottság 16.136 számu posta-
javára, tiszteletdij cimén 300 P-t

Holló Barnabás

Huszár c. Hobomüve
repr.

Árverési Csarnok aukció
kat. 38. sz. 1927 máj.

Holló Barnabás

Rákóczi - siremlékek -
Prta Rózsa Miklós. Egyetértés
1908 febr. 12.

(Művészet 1908. 143. l.)

meggyőződni, hogy
róla szól-e a
cikk -

látható a hajóhiddal és e feli-
a Nach Honig lüsterte den Bär
n das Weite befejezésü nyolcz so-
ető jobbra czimerrel, melynek

cm.

Holló Barnabás

lásd okv.

élet

Művészet

1917. 76-78 l.

(H. B. Uebr.)

Semmelweis VI. 76.

Holló Barnabás

Pákozdy Sándor

A Hajdu köszörmény
városban felállított
Bocskay-szobor tör-
ténete.

Debrecen, 1907

8-r. 52 l.

Nagy Lajo
Déva, 190
Nagy Sánd
csarnokba
dapest, 1
Nagy Virg
4⁰ L, Bud
Nagy Zolt
16 K, 136
Nagy Zolt
velle Rev
év nélkül,
Nagy Zolt
/Kny. Mag
pest, 193
Nagy Zolt
194 K, 14
Naményi E
pitészeti
24 K, 20

Holló Barnabás

vod

a Pécsi Napló. 1902.

pil. 30. (A Zsolnay-Nobor ügye.)

Hollós Barnabás

A millenniumi emlékmű története

Magyar Nemzet 1986. VI. 4.

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

Holló Barnabás

MAGYAR MŰVÉSZET

1926. 256
1928. 399
1929. 359

LEVELEZŐLAP

Feladó:

Viktória-nyomda.

Holló Barnabás szobrász
~~Az 1915/16 évi téli~~A tárlatra kitűzött
Müvészet, 1916. 42-43 lap

Mellszobor. Tanulmány.

tek. Bizottság [illegible]
drb. festmény reproducálási joga fe-
jében támasztott igénye teljes ki-
egyenlítést nyert. Ezen reproductio
a „Régi Budapest" c. tájképsorozat-
ban megjelent.

Kiváló tisztelettel

Dr Ketterényi Ilyaly

Holló Barnabás

"Kurucz vitéz lovon" c.
bronz szobor

1904

→ Zala Gyöngye Sz
Művészet 1985/10/12

MDK

Holló Barnabás, szobrász

33.1.

Nemzeti Szalon. II. aukció. ?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1980 OKT 19
KELET-MAGYARORSZÁG
Holló Barnabás, szobrászművész
1021

KM VASÁRNAPI MELLÉKLET

MÚZEUMI SÉTÁK

Szoborpark, tájház Vaján

Az ország egyetlen községében sincs annyi kuruc kort idéző emlékmű, mint *Vaján.* A kuruc szabadságharcra emlékeztető műalkotásokat korábban is helyeztek el a várkastély környékén. *Az első emléktábla 1896-ban* éppen az épület falába került szövegével tanúsítja: a nagyságos fejedelem itt tanácskozott, a császári megbízottal. Pálffy János tábornokkal a békekötés lehetőségeiről. 1906-ban hazakerültek a Lengyelországban elhalt *Vay Ádám,* a fejedelem udvari marsalljának hamvai. Vaja *templomkertjében* temették el. A sírbolt fölé *a síremléket Holló Barnabás* készítette. Az obeliszk nyugati oldalán *Vay Ádám bronz mellképe* látható, az oszlop tetejét *turulmadár* díszíti. A síremlék északi oldalán *a Vay család nemesi címerét* vésték be. Az obeliszk szövege „az igaz hűség örök mintaképének", Vay Ádámnak legfontosabb életrajzi adatait tartalmazza. 1961-ben *a restaurált várkastély* falába helyezték el azt a kőtáblát, amelyről a látogatók megtudhatják, hogy *II. Rákóczi Ferenc,* a magyar szabadságharc vezérlő fejedelme 1703. július 19-én és 1711. január 31-én ebben az épületben *fontos tárgyalásokat folytatott a haza sorsáról.*

A vajai tájház

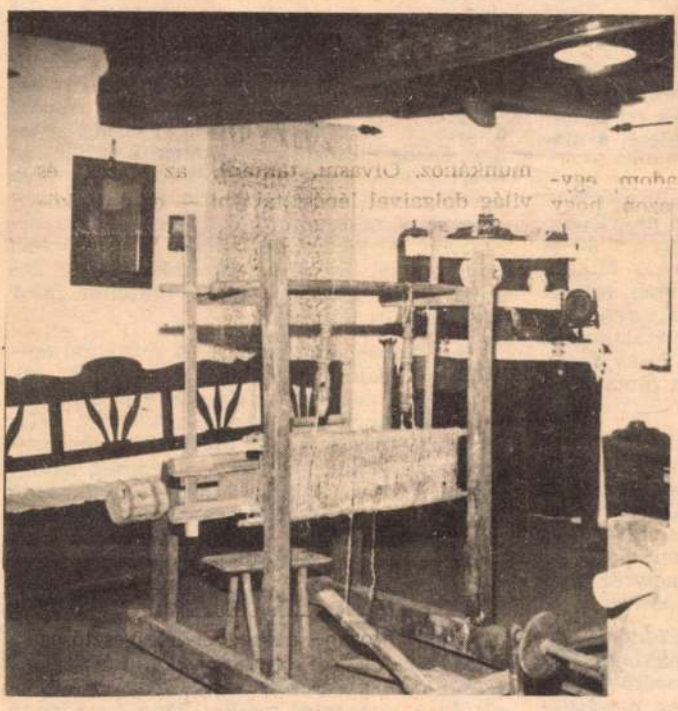

A fonás-szövés eszközei a tájházban

1969-ben, Vay Ádám halálának 250. évfordulóján a múzeum parkjában két kőportrét állítottak fel: *Kovács Ferenc* szobrászművész *Rákóczi-szobrát* és *Marton László Vay Ádám kőbe faragott portréját.* Néhány évvel később újabb szoborral gyarapodott Vaja. 1975-ben *a Thököly-emlékünnepség* során leplezték le a művelődési ház kertjében *Martsa István Kuruc talpasok* című kétfigurás bronzszobrát. A kuruc kor hőseiről mintázott alkotások adták tehát az ötletet: létesítsenek a Vay Ádám Múzeumot körülölelő szoborparkot. Első szobrait 1978. október 1-én, az országos múzeumi hónap megyei megnyitóján leplezték le. *Thököly Imre* „kuruckirály" portrészobrát *Antal Károly* készítette, *Ráday Pál,* Rákóczi Ferenc kancellária-vezetőjének bronz mellszobra pedig *Cs. Kovács László* alkotása.

Szintén országos ünnepség részeként került sor 1979. október 4-én *Bercsényi Miklós,* a Rákóczi-szabadságharc főgenerálisa és fia *Bercsényi László, a* Rákóczi-szabadságharc kapitánya, Franciaország marsallja emlékére állított dombormű leleplezésére, amelyet *Rátonyi József* szobrászművész készített.

Az idei múzeumi hónapban két újabb szoborral bővült a galéria. Október 12-én avatták fel *Bakos Ildikó* szobrász *Zrínyi Ilonáról,* a hőslelkű asszonyról és *Nagy Géza Béri Balogh Ádám* kuruc brigadérosról készített szobrát. A következő években még újabb alkotások találnak otthonra a várkastély történelmi levegőjű parkjában.

Már készül *Esze Tamás* és *Vak Bottyán* szobra. Utolsóként pedig *Rákóczi lovasszobrát* és *a fejedelem seregébe állt vajaiak nevét őrző emlékoszlopot* leplezik le.

★

Vaja egyetlen *népi műemléki lakóháza* is október 12-től várja vendégeit. A Damjanich utcai ház külső megjelenésével is rabul ejti a Vajával ismerkedő tekintetet. Mindkét végén kontyolt nádfedelével, faragott tetőnyársaival, nagyméretű téglából rakott ívesen záródó kéményével a múlt megjelenítője. Az újrameszelt szobákat a téli állapotnak megfelelően bútorozták be. A nagy szobában az úgynevezett „nagy házban" *hagyományos paraszti bútorzat* található: középen asztal székekkel, két oldalon bevetett ágyak, komód, a sarokban kemence. A pitvarban a főzésnél használatos edényeket, konyhai felszereléseket vehetik szemügyre a belépők. *A berendezések a Vay Ádám Múzeum és a Sóstói Múzeumfalu gyűjteményeiből kerültek ki.* A szobákba látogatók *működés közben láthatják a szövés-fonás néprajzi tárgyi emlékeit is.* A ház két „lakója" sző, fon, készít tájjellegű mintákkal díszített törülközőkendőket, kisebb törlőkendőket, abroszokat. A látogatók a tájház megtekintése után vásárolhatnak belőlük.

Jövőre folytatja a Sóstói Múzeumfalu építőbrigádja a porta rendbetételét. Befejezik az istálló javítását, az udvaron felépítenek egy disznóólat, elkészítik az utcai kerítést. Utána is gondját viselik a tájháznak, hogy falai között sokáig fennmaradjanak népi kultúránk emlékei.

Reszler Gábor

Zrínyi Ilona mellszobra

Béri Balogh Ádám
(Jávor L. felv.)

ész Sándorral, a Sóstói
mfalu igazgatójával

unk jövőjéről

Vannak-e csak itt fellelhető sajátosságok?

— Szabolcs-Szatmár területe igen gazdag. Ennek történelmi és társadalmi okai vannak. Történelmi az, hogy ezen a területen, különösen a szatmári részeken, a Partium vidékén folytonos volt a hagyományok továbbélése, zavartalanabb, mint más vidékeken. Még a Nyírségről is elmondhatjuk ezt. De társadalmi, gazdasági okai is vannak: tudniillik az elmaradottság, a szegénység, az iskolázatlanság. Még az 50-es évek végén, a 60-as évek elején is találkoztam olyan pásztoremberrel Ujfehértón, aki azt mesélte el, hogy felettünk és alattunk több rétegű világ van. Ez nem más, mint az ősi sámán világkép.

— Miben különbözünk? Hosszú lenne felsorolni. Megmutatkozik e táj például a népi építészetben, az anyagi kultúrában, a gazdálkodási formákban, a népi gyermekjátékokban, a népdalokban, az ecsediek verbunkos táncában. Végére hagytam a népmesét és balladát, mert erről tudok legtöbbet. Az ördöngös kocsisról szóló történetek, a Rákóczi-mondák, a két púposféle mesetípusok csak a mi vidékünkre jellemzőek. Szép számmal élnek XVI—XVII. századi balladák, nem egy ballada hosszabb a székely variánsnál.

● **Vajon hatottak-e a betelepítések és hogyan?**

— A XVIII. századi betelepítések, amikor megyénkbe tirpákok, németek kerültek, sőt ruszinok, rutének, románok a nyelvvel együtt átvették a magyar kultúrát is. Ezek színesítették, de nem változtatták át hagyományos kultúránkat, bár ők kimutathatóan több vonást megőriztek. Vállaj sváb községben például másfajta az építkezés, másfajta fazekasedényeket használnak, a tirpákok szellemi néprajzában fennmaradt a Jezsi baba, vagy a tüzes mérnök figurája, de összességében a kultúrájuk magyar.

● **Azt mondta, nagyon gazdagok vagyunk. Vajon a kutatások mit tártak fel mindebből, mit sikerült megmenteni, s maradtak-e adósságaink?**

— Biztos, hogy amíg lehetett gyűjteni, sokat gyűjtöttünk, olykor szinte nagyüzemi módon. Ortutay a kezdetektől fogva, a 30-as években, aztán Kiss Lajos, Nyárády Mihály és mások. Még én is 1000 népmesét vettem hangszalagra. De az is biztos, hogy rengeteg a sírba került. A falu szocialista átalakulása nem várt módon felgyorsult a 60-as években. Többre nem jutott idő. És nincs több mesemondó...

— Nagyon sok szellemi értéket sírba vittek az öregek, ugyanígy az anyagi, tárgyi néprajz is pusztulóban van. Mindezeknek az emlékeknek tekintélyes részét sikerült megmentenünk, nem kell szégyenkeznünk. Mások szakterületéről nem szeretnék beszélni. Van viszont egy olyan terület, amelyről részletesen kell szólnom. Ez a népi építészet.

— A hivatalos jegyzékben 37 népi műemléket tartanak számon megyénkben. Ha jól összeszámoljuk, akkor még körülbelül 200 olyan épületet találunk, melyek megérdemelnék, hogy megmentsük. Ehelyett azt kell látnunk, hogy a szemünk előtt pusztulnak el. Pedig közülük jó néhány megmentése még csak anyagi akadályokba sem ütközik, az Országos Műemléki Felügyelőség ugyanis évről évre kijelenti és megerősíti, hogy legalább 10—12 épületet a helyszínen fenntartana, ehhez évente házanként 150 ezer forintot adna. Érthetetlen, hogy más megyékben élnek ezzel a lehetőséggel, a mi megyénk nem tart rá igényt. A tanácsok húzódoznak, mondván, hogy egy ilyen népi műemlékbe senki sem költözik be szívesen, nem tudják mire használni. Mert semmi más fel sem merül, csak az, hogy múzeumi célokra alkalmas. Múzeumra pedig tényleg nincs szükség minden faluban. Az országban számtalan példa van arra, hogy könyvtárnak, szakköri foglalkozásra, egyéb közösségi célokra alakítják át, korszerű berendezéssel teszik kényelmessé — és megmentik. Mi meg évről évre lemondunk róla... Ritka az olyan megoldás, mint a vitkai, ahol egészségház működik egy ilyen épületben.

● **Műemlékeink védelmét tehát nem tartja megfelelőnek?**

— Talán a műemlékeink nincsenek ilyen veszélyben. Sürgősségi alapon előbb-utóbb sorra kerülnek, tatarozásra, felújításra. Megyénkben egyébként összesen 260 műemlék, műemléki jellegű épület, illetve népi műemlék található. A legfájóbb mégiscsak az, ahogyan a népi műemlékek megmentéséről lemondunk. Ennek egyszerűen nincs gazdája megyénkben.

— Műemlékeink védelmével kapcsolatban szeretnénk még valamire figyelmeztetni, amiről ritkán beszélünk. Ez pedig a szakembergond. Az építőipari vállalatoknak ilyesmire nincs kapacitásuk, nem kifizetődő, a tulajdonos tehát igyekszik a műemlékétől megszabadulni, lehetőleg átadni a múzeumnak. Helyreállításuk, művészi értékeik megmentése csak a múlt szeretetével képzelhető el, normával nem. Pepecsmunkát igényel a feladat, aminek közben nincs látszatja. Ahhoz, hogy itt, a megyében is előrelépjünk, külön szakembergárdára volna szükség.

— Sokan csodálkoztak azon, amikor bejelentettük, hogy Szabolcs-Szatmár, megelőzve más gazdagabb megyéket, szabadtéri néprajzi múzeumot akar létesíteni. Éppen a régi szegénység kényszerített bennünket — igen rossz anyagból készültek errefelé a házak. Döngölt föld, fecskerakásos fal, legjobb esetben vályog, nádfedés, szalma, vagy gyékénytető — ezeket eredeti helyükön nem lehetett volna fenntartani. Ezért szorgalmaztuk a múzeumfalu építésének megkezdését. Így népi műemlékeink egy része mégiscsak megmarad. Bár Szentendrére még többet elvittek volna!

● **Mióta építenek szabadtéri néprajzi múzeumokat, hol tart a Sóstói Múzeumfalu építkezése, milyenek az eddigi tapasztalataik?**

— Már a millennium évében Budapesten összeállítottak egy 24 parasztházból álló múzeumot. A legrégebbi a Stockholm melletti Skanzen nemzeti parkja — ennek a parknak a nevét vettük át tévesen a múzeumfalu jelentéseként. A 30-as években Európában mindenütt elterjedt, de hazánkban csak a felszabadulás után.

— A Sóstói Múzeumfalu építésének gondolata 1964-ben merült fel, az építkezés 1970-ben kezdődött meg, a Nyírterv tervei alapján. Eddig az ütemterv szerint haladtunk. Köszönhetjük ezt annak, hogy 1975-től saját építőbrigádunk van, olyan szakemberekkel, akik a kemencerakáshoz, a zsupfedéshez, a szabadkéményhez egyaránt értenek. Eddig elkészültek a szatmári porták, az anarcsi bálványos, ház, néhány nap múlva pedig avatjuk a tarpai házat. Ha véglegesen elkészül a múzeumfalu, 1990-re, addigra kilencven objektum áll majd a területén, templommal, iskolával, tűzoltószertárral, temetővel — egyszóval igazi múzeumi falut kívánunk itt létrehozni.

— Vannak gondjaink is. A múzeumi építőbrigád sajnos csak öt szakemberből áll. Ha többen volnának, nemcsak a múzeumfalut építhetnék fel, hanem a községi, helyi fenntartásban lévő népi műemlékek rendszeres helyreállítási munkáit is képesek lennének elvégezni. Eddig is dolgoztak hasonló módon, például a tiszacsécsei Móricz-házon, a vajai tájháznál és most a tiszaberceli Bessenyei-emlékház helyreállításánál.

— A múzeumfalu megnyílt ugyan a múlt év őszétől és üzemelnie kellene, de ez nem gördülékeny. Az építkezés húsz évére 18—19 milliós költséget terveztek. Eddig évenként félmillióból gazdálkodtunk. Ki lehet számolni, ilyen támogatás mellett hány évre lenne szükség! Nagy gondunk, hogy teremőrök alkalmazására nem kaptunk engedélyt. Kettőt kértünk. Így a muzeológusok idejük nagy részét teremőri szolgálattal töltik el, amit luxusnak tartunk. Mivel a jegyárusítást nem vállaltuk, már eddig is elestünk jóval több pénztől, mint amennyiből a teremőröket kifizethettük volna. Idén eddig 30 ezer látogatónk volt. Nagy figyelem kíséri a munkánkat, tavaly nemzetközi, idén országos konferencia volt itt, nagyon sok a látogató. Az idősebb generáció nosztalgiával jár-kel a házak között, a gyerekek és a fiatalok pedig rácsodálkoznak a látványra. Néha el sem hiszik, hogy tényleg laktak ilyen házakban.

● **Milyen közművelődési funkciót tud ellátni a múzeumfalu?**

— Szeretnénk, ha ez az esztétikus környezet, hátterében az erdővel, alkalmassá válna közművelődési rendezvények megtartására is. Volt itt a nyáron országos népművészeti vásár, ötezer résztvevővel, időnként tartanak itt történelem- és rajzórákat iskolásoknak. Terveink között szerepel, hogy az arra alkalmas házak közül valamelyikbe modernebb bútorok kerülnek, s alkalmassá tesszük arra, hogy a NYIRTOURIST kezelésében szállodaként működjön.

● **Ön elsősorban népmesekutatóként ismert. Amellett most a múzeumfalu igazgatójaként népi építészettel foglalkozik. Mi lesz a legközelebbi munkája?**

— Legújabb munkám egy rész elkészítése a Magyar Tudományos Akadémia megtisztelő megbízásából az új magyarság néprajza hatkötetes kiadványához a mese és a hiedelem összefüggéséről. Jelenleg ezen dolgozom — szabad időmben.

● **Köszönöm a beszélgetést.**

Baraksó Erzsébet

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29-73-78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

1021 Holló Barnabás szobrászművész (1866-1917)

Uj szó, Bratislava

17. V. 1973

ze dne

ST

MEGTALÁLTÁK KOSSUTH LAJOS szobrát Lučenecen (Losonc), a volt tűzérségi laktanya területén, ahol a Losonci Magasépítő Vállalat szaktanintézete építkezik. A tornaterem építése közben bukkantak rá a szoborra, mely 1921—22 szilveszter éjjelén tűnt el. A szobor még nincs teljesen kiemelve, a feje még hiányzik. A művészi és muzeális értékű szobor alkotója Holló Barnabás, a gömöri születésű szobrász (1866—1917), kinek másik híres alkotása a rimaszombati Tompa-szobor.

Kurali György

Norvégia — Franciaország (Oslo).

Míg a Jugoszlávia — Új-Zéland és a Norvégia — Franciaország találkozók nagy esélyesei a jugoszláv és a francia együttes, a Hollandia — Románia és a Magyarország — Szovjetunió párviadalokon óriási küzdelem várható a továbbjutásért. A román csapat ezúttal már nélkülözi Tiriacot, ezzel szemben a hollandok csapatában szerepel

Holló Barnabas,szobrász

Művészek,tervezők,akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1880-1896 között
Holló Barnabas, mintázas szakon, 54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/
oktatasi rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 FEB

Barnabás Holló ?

DAILY NEWS

1021

Rundgang im Akademiegebäude

Die Bedingung der schönen Frau Zichy

FOTO MTI — T. FÉNYES

Die Ungarische Akademie der Wissenschaften

Das Gebäude der Ungarischen Akademie der Wissenschaften auf der Pester Seite des Donauufers gehört heute ebenso zum Stadtbild, wie die Kettenbrücke oder die Fischerbastei. Der Palast im Stile der frühen Eklektik-Neorenaissance ist nicht nur Wahrzeihen der ungarischen Wissenschaft, sondern auch eines Baustils, der hier seinen Anfang nahm.

Beinahe allen Budapestern, doch auch zahlreichen ausländischen Besuchern ist das an der einen Wand angebrachte Relief wohlbekannt. Barnabás Holló hielt in ihm den Augenblick fest, als der junge Husarenkapitän István Széchenyi auf dem Landtag des Jahres 1825 ein Jahreseinkommen in Höhe von 60 000 Forint für die Gründung der Gesellschaft der ungarischen Wissenschaftler stiftete. Mit bedeutenden Summen schlossen sich ihm Ábrahám Vay, György Andrássy und György Károlyi an, und außer diesen vier Gründungsmitgliedern zählte die erste Körperschaft der Ungarischen Akademie der Wissenschaften 22 Mitglieder, darunter solche Autoritäten wie den großen Spracherneuerer Ferenc Kazinczy und den Dichter Károly Kisfaludy, Vater des ungarischen Lustspiels. Heute zählt die wissenschaftliche Institution zehn Abteilungen, 222 ordentliche bzw. korrespondierende Mitglieder, in 37 wissenschaftlichen Instituten sind mehr als 3000 Personen beschäftigt.

Das der Öffentlichkeit einst verschlossene Gebäude hat seine Tore geöffnet. Die Gesellschaft für die Verbreitung Wissenschaftlicher Kenntnisse organisiert jeden Sonntag Rundgänge durch den Palast. Dort erwartet die Teilnehmer viel Sehenswertes z. B. die Fresken von Károly Lotz, die die gewölbte, von einer renaissancehaften Säulenreihe getragene Decke der Vorhalle zieren. Nach dem Besuch der wertvollen Bibliothek wird der riesige Prunksaal der Akademie besichtigt, dessen Fresken gleichfalls von Károly Lotz stammen und Allegorien der Wissenschaft sowie die Geschichte der ungarischen Renaissance darstellen. Historisch ist von Interesse, daß in diesem Saal nach dem Ausgleich im Jahre 1867 die erste Sitzung des Ungarischen Landtages stattfand.

Der wohl intimste, schönste Raum der Akademie ist der Bildersaal, an dessen Wänden Bilder von István Széchenyi und dem großen ungarischen Politiker Ferenc Deák, der den Ausgleich vorbereitete, zu sehen sind. Im gleichen Saal befindet sich auch eine Allegorie der Akademie. Interessant an diesem Gemälde ist, daß das Ideal der schönen Frau in der Gestalt der Gattin János Zichys erscheint, die nach dessen Tode István Széchenyi heiratete. Die Überlieferung weiß zu berichten, daß die märchenhaft schöne Frau sich von Széchenyi nur unter der Bedingung den Hof machen ließ, daß er anständig Ungarisch lerne.

Der Besuch geht mit einer Besichtigung des Präsidentensaales zu Ende. Von den Wänden des mit edler Einfachheit eingerichteten Raumes blicken einstige Akademiemitglieder, die Größen der ungarischen Literatur, der Kunst und Wissenschaft auf die Besucher herab: Frigyes Korányi, Pál Gyulay, Sándor Petőfi, Károly Kisfaludy, József Eötvös und Lóránd Eötvös in der Gesellschaft der Unsterblichen der ungarischen Wissenschaft und Kunst.

Der einstündige Spaziergang ist sowohl für in- als auch ausländische Touristen ein angenehmes Erlebnis und gewährt Einblick in die „äußere und innere Geschichte" der Hochburg der ungarischen Wissenschaft.

Tamás Fényes

FOTO MTI — GY. TOTH

ung in Ungarn ist der dicke Eispanzer des Balaton gesprungen. Die n Eisschollen bildeten „Eisberge".

eefällen

ommt wieder ins Rollen

Greifswald-Lubmin und Güstrow-Malchin-Neubrandenburg werden wieder befahren.

Hamburg (DPA) — Auf den Straßen im Norden der BRD herrschten am Dienstag wieder einigermaßen normale Verkehrsverhältnisse, während die Situation auf der Ostsee und den Binnenwasserstraßen für den Schiffsverkehr weiterhin schwierig ist. Fahrverbote bestehen in Gebieten Schleswig-Holsteins und Niedersachsens.

Die Kieler Förde ist von einer meterdicken Eisschicht überzogen. Etwa 20 Schiffe sitzen im Eis fest. Fünf Schlepper und Eisbrecher versuchen, die Schiffe freizuziehen.

Washington — Schneestürme haben den Nordosten der Vereinigten Staaten unter einer teilweise über zwei Meter hohen Schneedecke begraben. Nachdem es in der Bundeshauptstadt Washington 18 Stunden lang geschneit hatte und 60 Zentimeter Neuschnee gefallen waren, wurden die drei Flughäfen der Stadt am Montag geschlossen. Wegen hoher Schneeverwehungen und heftiger Windböen wurde auch auf den drei Flughäfen New Yorks der Verkehr eingestellt.

In Washington brach der Bus- und U-Bahnverkehr zusammen, nachdem 75 Zentimeter Schnee gemessen wurden.

Empfängnisverhütung mit „Wunder-BH"

London (AFP) — Der Büstenhalter, wenn auch in einer neu- die „gefährlichen Tage" kommen.

gegen Apartheid

Paris (ADN) — Eine Weltkonferenz der Jugend und Studenten für Solidarität mit dem Kampf der Völker, der Jugend und Studenten des südlichen Afrika ist am Montag in Paris eröffnet worden. Vier Tage lang beraten am Sitz der UNESCO rund 500 Abgesandte von nationalen, regionalen und internationalen Jugendorganisationen in Anwesenheit von Vertretern von Befreiungsbewegungen sowie Repräsentanten der UNO und ihrer Spezialorganisationen über die Unterstützung der Völker des südlichen Afrika in ihrem Kampf für nationale und soziale Befreiung. An der Eröffnungssitzung nahm auch UNESCO-Generaldirektor Amadou Mahtar M'Bow teil.

Das Welttreffen, zu dessen Einberufung der internationale Studentenbund beitrug, vereint Jugend- und Studentenorganisationen aus aller Welt, die den Kampf gegen Apartheid, für Frieden und sozialen Fortschritt im südlichen Afrika aktiv unterstützen.

Zahlreiche Redner verurteilten bei Eröffnung der Konferenz entschieden die chinesische Aggression gegen Vietnam.

Reaktion auf Preiserhöhung

Kuwait (AFP) — Der Irak hat diejenigen Mengen seiner Erdölproduktion, die er außerhalb seiner Lieferverträge in freien Verhandlungen verkauft, auf 24 Dollar je Faß angehoben, meldete die Kuwaiter Zeitung „Alwatan" am Dienstag. Zugleich plane die Regierung in Bagdad eine „Überprüfung" ihrer Ölvertragspreise und habe den ausländischen Ölgesellschaften entsprechende Verhandlungen für Ende des Monats angekündigt, hieß es weiter. Die irakischen Behörden reagierten damit auf die jüngste Ölpreiserhöhung durch Abu Dhabi und Katar.

Bahrain (Reuter) — Die Erdölminister der Organisation Erdölexportierender Länder (OPEC) werden am 26. März in Genf zu Gesprächen über die Folgen des iranischen Lieferausfalls zusammentreffen. Dies bestätigte der Ölminister der Vereinigten Arabischen Emirate. Mana al-Oteiba, am Montag in Bahrain. Nach Al-Oteibas Worten sollen sich die Minister auch mit dem Verhalten von Ölkonzernen gegenüber Staaten der Dritten Welt befassen.

Grubenunglück

Vier Tote

Bergkamen (DPA) — Bei einem Bergwerksunglück sind am Montagabend auf der Zeche „Haus Aden" in Bergkamen vier Bergleute — drei BRD-Staatsbürger und ein Türke — ums Leben gekommen. Ein weiterer Westdeutscher Bergmann erlitt schwere Verletzungen. Er befand sich am Dienstag aber außer Lebensgefahr.

Nach Angaben der Bergbau AG Dortmund hatte sich das Unglück beim Aufhauen eines Flözes in 1000 Meter Tiefe ereignet. Durch einen Gebirg-

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 AUG 9

ÓZDI VASAS

Holló Barnabás

szobrászművész

1021

Értékeink védelmében

Úgy gondolom, nem ismerjük eléggé Ózdot, hazánk e kis szegletét, talán még azok sem, akik itt élünk s belenyugszunk az istenhátamögöttiséget reánk szóró látogatók elejtett vélekedéseibe.

Okulásként múltkereső szemmel nézzünk széjjel a városunkban. A város új centrumát „Városközpont"-nak elnevezve akkor tettük keresztvíz alá, amikor a Várhegy alatt, az egykori Vasvár puszta helyén városunk vasban fogant jelenében a joggal megillető „Vasvár" nevet teljes mértékben kiérdemelte volna. Vajon a Katona József úton kialakuló település milyen nevet kap a régi ősi „vascipó" begyűjtőhely emlékét őrző „Cipó" helyett, mert hiszen ennek az emlékhelynek a szájhagyományon kívül vajmi kevés köze van IV. Béla királyunk megvendégeléséhez.

Kőalja, ahol a századforduló idején az első munkásszövetkezeti házak épültek, többszöri névváltozás folytán eredeti nevét végleg elvesztette, mint e település névhordozója úgyannyira, hogy a postásfiatalok az ilyen címre érkezett levelek láttán megkérdezik, hogy hol van ez a hely.

Kisfaludról is — a mai Petőfi Sándor útról, — ahol a második szövetkezeti lakótelep kialakult, már csak az idősebb generáció tesz említést. Így vagyunk neves személyiségek emlékével is. Bolyki Tamás, a kiváló törökverő, városunk területéről, Bolyokról indult ki csapatával Eger várának védelmére. Hősi harcának emlékét őrzi az egri várban a „Bolyki bástya". A Bolyki főút neve nem személyéhez, hanem a régi Bolyok község főutcájához kötődik. Az Ózd vonzásában fekvő Hangonyon született Holló Barnabás, múlt századi kiváló szobrászművészünk, akinek szobrai közterületet díszítenek Budapesten és Szlovákiában, városunkban viszont egy utácska sem szól emlékéről.

Egy parányi csorba sem esett Ózd jó hírnevén, a megmaradt nevében élő „Gyújtó" hallattán, de szegényebb lesz e város története a még elevenen élő vashoz, régi településéhez, kultúrájához kapcsolódó emlékanyagának korai elfeledésével.

FAGGYAS ISTVÁN

át. Ezért nagy a felelősség is.

Következő hetek, hónapok során munkaversenyben, ugyanakkor ...ek, is eleget kell tenniük, ...udniuk. Biztos, hogy sikerrel

D. S.

...nkban az

H o l l ó B a r n a b á s .

szobrász

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
223.
"Szeged..."

H o l l ó Barnabás szobrász

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
354-355.
"Pályázatok"

H o l l ó B a r n a b á s szobrász

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
287.
"Rimaszombat..."

Körplasztika

„Furulyázó juhász" – Holló Barnától

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. köt. IX. sz. 415.–416. o.

Hivatalos Értesítések.

Körplasztika - Emlékszobor

H o l l ó B a r n a b á s :
Tompa Mihály szobra
/Rímszombat/

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
223.
"Szeged..."

Holló Barnabás szobrász.

Akad.Értesitö.1914.670.1.

Holló szobrász.

Akad.Értesitö.1913.356.l.

Holló Barnabás szobrász.

Akad.Értesitö.1912.590.l.

Holló Barnabás szobrász

Budapesti Szemle CLX. 1914.
464-465. o. Berzeviczy Albert
akadémiai elnöknek Jenő fő-
hercleghez intézett beszédje

Holló Barnabás

szobrász

Budapesti Szemle CLXXIV.
1918. 281-297. o. D.: Tárlat

Holló Barnabás, szobrász

Budapesti Szemle, 1908.

CXXXIV. 447.-454. l. Erdey Aladár:

Ujabb művészeti morgalmak.

Holló Barnabás szobrász

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. évf. IV. sz. 415.–416. o.

Hivatalos tudósítások.

Holló Barnabás fobrán

Magyar Sparművészet, 1901

3. sz. 120.0.
különféle.

Holló Barnabás szobrász.

Művészet.1907.268.l.

Holló Barnabás, szobrász

Müvészet, IV., 1905. 27o.

Uj szobormüvek

PLASZTIKA?, XIX.szd., körplasztika, monumentális. Holló Barnabás-Balázs István szobra.

Religio 1898. II.fv. 9.sz.
vegyesek 71.old.

Szobrászat XIX.sz. Széchenyi emléktáb-
la, Holló Barnabás

Religió 1893.I.fv.4.sz.

Vegyesek 32.o.

?lehett

Érem

Bronzplakett Árpád fejedelem emlékkönyvén

Holló Barnabás

Századok 1907. 767 o.

Vegyesek

R i m a s z o m b a t

Tompa Mihály szobra
/Hollo Barnabás/

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
223.
"Szeged..."

Holló Barnabás

MŰVESZET
II. évf. 1903.
65.
"Kitüntetések"

H o l l ó Barnabás szobrász

M Ű V É S Z E T
I. évf. 1902.
431.
"Kitüntetések"

Holló Barnatás,

Ipermüvészet 1896-ben 160.

Holló Barnabás

Szabrán

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. köf. 4. sz. 145.–162. o.

Lyka Károly: A magyar iparművészet korácsonya.

Holló Barnabás

Szobrász

Magyar Iparmüvészet, 1897/98.

I. évf. 2. sz. 77.–78. o.

a Magy. Iparmüv. Társ. ügyei.

Plasztika, körplasztika
kut, a budai Corvin-téren, Holló Barnabás

Művészet, II., 1903. 280.

Kitüntetések

Művészi díj: Rákóczi szeremlekpályázat

Holló Barnabás

Művészet VII. évf 1908. 128. l.

HOLLÓ BARNABÁS szobrász, XIX szd.

Szent Istgán király szobra, Bpest

Religio 1898.II.fv. 9.sz.
vegyesek , 71.old.

Holló Barnabás , szobrász , XIX.sz.
Széchenyi emléktábla

Religió 1893.I.fv.4.sz.

Vegyesek 32.o.

Hollós (Barnabás?)

Szobrász

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. k. 466–468. l.

Magyarország a római nemzetközi művészeti kiállításon.

Holló Barnabás, szobrász, XIX.sz.
Széchenyi emléktábla

Religió 1893.I.fv.4.sz.

Vegyesek 32.o.

Holló Barnabás, s z o b r á s z
XIX.szd.

Religio, 1898. II.fv.9.sz.
vegyesek 7[illegible]1.old.

Holló Barnabás

Az akadémia emléktáblája. A magyar tudományos akadémia palotájára jövő emlékkő gipsz mintáját *Holló* Barnabás szobrász elkészítette s a mintát darabokra fűrészelve most szállították át a volt Turbain-öntőműhelybe, hol bronzba fogják önteni. Az emlékkövön domborműben van megörökítve a pozsonyi országgyűlésnek az az emlékezetes jelenete, mikor Széchenyi István gróf, a fiatal huszárkapitány előlép a hallgatóság sorából s birtokainak egy évi jövedelmét felajánlja az alapítandó magyar tudós társaság javára. A bronzba öntendő emléktáblát november havában ünnepélyesen fogják leleplezni.

Vas. Ujs. 1892
246 l.

Holló Barnabás

† Budapest 1917 nov. 2

Revai XX. 387. l.

ben termelt, meg lehet valósítani.

A termelés növelésének nagyobb részét a termelékenység fokozásával érik el. A minisztériumi építőipar például *körülbelül 16 százalékkal emeli termelékenységét.*

— Az építőipari termelés összetétele — mondotta ezután a miniszter — a hároméves terv időszak alatt az ipari és kulturális építkezések, ezen belül elsősorban

az iskolaépítkezések felé tolódik el.

A hároméves terv egyes években az előző években épített tanteremmennyiség többszörösét kell elkészítenünk. Lényegesen több lakást építünk mint például az 1953—54—55-ös években. Összesen

mintegy százezer lakás építését irányozza elő a tervjavaslat.

Fokozott mértékben vonjuk be a lakásépítkezésbe *a magánkezdeményezést és az állam sokkal nagyobb támogatást nyújt a magánerőből induló építkezéseknek, mint a múltban.* Mindez — fűzte ehhez a miniszter — még mindig nem eredményez észrevehető javulást a lakáshelyzetben, *megakadályozza azonban a lakáshelyzet romlását.*

Ezután elmondotta, hogy az ipari építkezések területén a legfontosabb építési feladatok a többi között *a kohászati üzemek rekonstrukciója, a Dunai Vasmű építésének folytatása, a dieselesítéssel és az energiatermelés növelésével kapcsolatos építkezések, a székesfehérvári alumíniumgyár, valamint a miskolci és a békéscsabai hűtőházak felépítése.* Az idegen-

Holló Barnabás

Reprodukciós kiállítás nyílt a Nemzeti Galériában a XIX. és XX. század magyar szobrászművészetének anyagából. Képünkön Holló Barnabás „Kuruc vitéz" című szobra.

(MTI Foto: Körösi felv.)

A MOM Művelődésházban június 17-én, kedden fél 6 órakor „Távoli népek, távoli tájak:' c. sorozat keretében „JAPÁN" címmel Math Béla tanár tart előadást. Bemutatásra kerül: „Hirosima gyermekei" című japán film. (x)

□ **GYEREKEK! A távbeszélő mesemondó (427—960) műsora június 17-én, kedden: A farkas és a juhász, bolgár népmese (elmondja: Bikády György).**

Köszönetnyilvánítás. Ezúton mondok köszönetet mindazoknak, akik hőn szeretett feleségem temetésén részt vettek, hogy részvétükkel, mély fájdalmamban osztozkodjanak. Vértes Henrich. (x)

Esti Hírlap
III/140.1958.VI.07

Kommenciós betyárok

Irta ZÖLDI MÁRTON

Nem a romantika talajából, hanem célszerűségi tekintetekből támadt az a különös állapot, hogy Magyarországon hosszu időn keresztül békés, tisztes polgárok rendes tributumot fizettek a társadalom nyiltan bevallott ellenségeinek, a kósza betyároknak. És nincs adónem, amelyet oly készséggel és olyan pontosan fizetett volna a magyar. Sohasem maradt hátrálékban és az adószedőnek sohasem kellett kényszereszközöket alkalmazni.

A földesúr kiadta az utasítást a béresgazdának, hogy amikor és ahol a betyárok jelentkeznek, ki kell nekik szolgáltatni a kommenciót. A kamarában mindig készen állott számukra szalonna, oldalas, kenyér és pálinka. Ahogy jöttek, úgy kapták. Elvétve nagy tisztességtudással egy kis pénzt is kértek. Szerényen, néhány forintocskát, amit sohasem tagadtak meg tőlük. Ismétlem, a birtokososztály szívesen szubvencionálta ezeket a kriminális alapon szervezkedett közkereseti társaságokat. Mert a vármegye a maga szegényes hatalmi eszközeivel nem tudott a közbiztosságról gondoskodni. A deres ugyan permanenciában állott, de a mogyorófapálcának nem volt konszolidáló ereje. Úgy megszokták, mint a nyeregbenülést. A birtokos embereknek maguknak kellett gondoskodni a személy- és vagyonbiztosságról. És erre a legalkalmasabb módnak kinálkozott kommenciót adni a betyároknak. Az így létrejött kétoldalu szerződést a szerződő felek pontosan betartották. A földesúr nem keresett a betyárokkal szemben törvényes oltalmat s a betyárok nem bántották a kommenciótadó tulajdonát. Megférték egymással. Jogállapotnak tekintették.

Özvegy Kálmán Lázárné, mióta a nagy tiszántúli

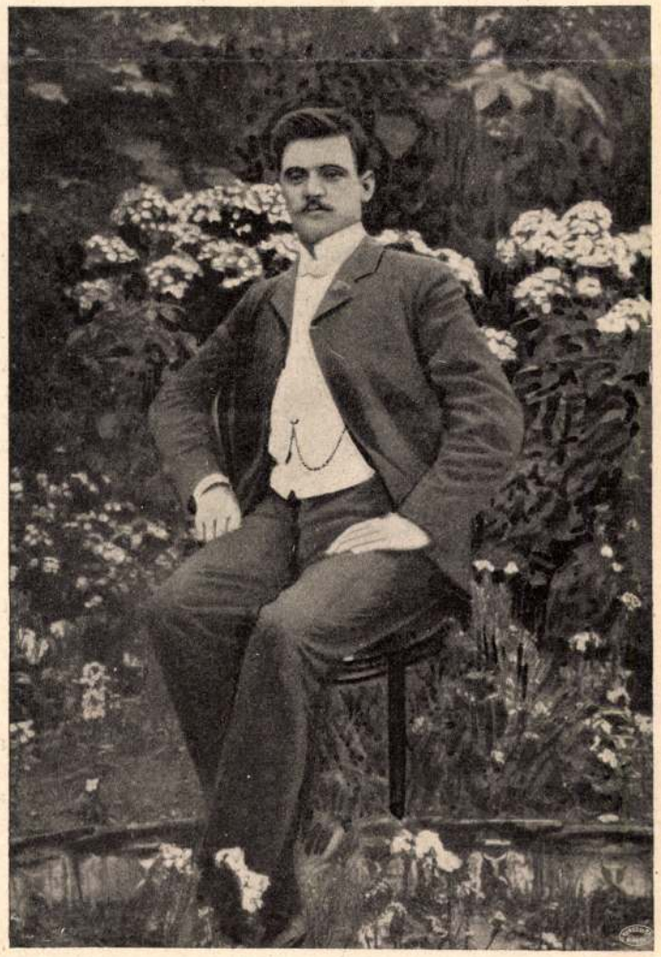

Boris Szárafov, a macedoniai fölkelés lelke és szervezője

Az almádi Kossuth-szobor

birtokot maga kezelte, ha csak tehette, személyesen jelen volt a kommenció kiszolgáltatásánál. Nem akarta, hogy a béresek megkurtítsák a betyárokat. Az energikus, katonás földesasszony nagy tiszteletben állott a betyárnép előtt. Közeledtére még a legsötétebb arcu bunyik is alázatos hunyászkodással szedte le fejéről a kalapot. Ha ünnepnapokon tévedtek hozzája, a kommención felül egy gödölyét vagy malacot is kaptak, amit ott a tanyán nyomban el is költöttek. Ilyenkor egy-két kulacs borral tatarozták a kommenciót.

Minden kevés beszéddel járt.

— Itt a tietek, mehettek Isten hírével.

De egy nyári este a kommenció szabályos átvétele után a földasasszony megszólította az egyik betyárt, az öreg Mátét.

— Egy kis sorom volna kenddel, kerüljön be a házba.

Máté szótlanul követte a nemzetes asszonyt. A tornácon letette a zsiros kalapot és megigazgatta hosszan lelógó deres haját. Mikor a parádés szobába értek, Kálmánné erősen szemébe nézett a betyárnak.

— Máté, a boldogult uramtól hallottam, hogy kendnek van egy kis becsülete.

— Hát csak akad, nemzetes asszonyom.

— Nohát legyen is. Látja kend ezt az üvegszekrényt, tele van ezüstneművel.

A betyár odanézett.

— Sok szép jószág, — mondotta.

— A javarésze nem az enyém, hanem a kis hugomé, aki az urával Taljánországba szakadt.

— Tudom, a huszárkapitánynyal.

— Azzal. Itt hagyta nálam a családi ezüstöt, hogy viseljem gondját.

— Jó helyen hagyta.

— Nohát efelől az ezüst felől akarok szólani kenddel. Én a jövő héten elutazom.

— Taljánországba.

— Nem, Pöstyénbe a sánta fiammal.

— Az Endre urfival?

— Azzal. Ott leszünk két hónapig. Az ezüstöt nem vihetem magammal.

— Itt maradhat, — jegyezte meg a betyár.

— De félek, hogy lába támad.

— Nem hinném . . .

— Kendre akarom bízni, hogy vigyázzon rája.

— Nem lesz hiba.

— Rábízhatom?

— Tisztára. Itt lesz az egyik szemem.

— Akkor jól van. Mehet Isten hírével.

— Minden jót kívánok.

A betyár nagy megtiszteltetésnek vette ezt a bizalmat. Mert a sok fajta becsület között a betyárbecsület csak olyan rátartós, mint a többi. A két hónap alatt az öreg Máté húszszor is megfordult a kastély körül. Mikor a nemzetes asszony a nagy üveges hintón hazakerült, este beállított az udvarra. Ez alkalommal nem a kommencióért, hanem egy szíves, elösmerő szóért.

Csunya meglepetés várt rá. A nemzetes asszony szikrázó szemekkel fogadta.

— Pusztuljon innen ebadta sehonnaija! Ugyan jóra bíztam, kutyára szalonnát . . .

— Micsoda? — kérdezte a betyár ámulattól tátott szájjal.

— Hát az, hogy elvitték az ezüstöt.

— Nem lehet az, kérem.

— Nohát jöjjön, nézze meg az üres szekrényt.

És megint odavezette az üvegszekrényhez. Az bizony tisztára ki volt fosztva. A betyár komor, ráncos homlokkal nézte az ezüst helyén támadt ürességet, aztán kemény, határozott hangon megszólalt.

— Ne tessék bánkódni, előkerül az egy szálig . . .

Azzal sarkon fordult s neki indult az éjszakának. Ez a megrögzött rossz ember soha olyan nyomorultnak nem érezte magát, mint ezen a sötét éjtszakán. Hajnalig ott kovályogott a nagy pusztaságon. Elhatározta, hogy addig nem lesz nyugta se neki, se másoknak, míg a lopott ezüst vissza nem vándorol a szekrénybe. Elindult nyomozni. Sorra járta a hirhedt orgazdákat, fölhányatta velük a vermeket. Sok lopott jószág került a szeme elé, de ezüst sehol. Hetekig folytatta a kutatást, aközben lovat is lopott, hogy könnyebben járhasson utána a dolognak. Egy alkalommal azt hitte, hogy nyoma van. Megtudta, hogy a kritikus időben néhány sátoralja cigány tartózkodott a vidéken. Megcsipte őket és vallatóra fogta. Pisztolyt szegzett a vajda mellének.

— Add elő, gazember, vagy meghalsz!

A cigánynép sírt, jajgatott, de a betyár nem tágított. Lefektette a vajdát a fűre, hogy more patrió bottal csiklandozza ki belőle az ezüstöt. Már meg is suhogtatta a levegőben a botot, amikor eszébe jutott, hogy egyszer, fiatal korában őt is így vallatták a pandurok. Pedig akkor ártatlan volt. Azok a botütések még most is sajogtak a lelkében. Azok terelték a betyáréletre. Nem jó dolog az. A vén betyár megérezte az igazságot és szótlanul ott hagyta a cigányokat. Folytatta a nyomozást más irányban. A negyedik héten igaz nyomra akadt. Egy cselédleány szava után megtudta, hogy az ezüst a somlaki zsidó kocsmárosnál van. Odaindult s éjjel lett, mire odaért. A ló, noha grófi ménesből való volt, majd kidőlt alatta. Kurtán tért a dologra.

— No Lipi, ide az ezüsttel?

— Micsoda ezüsttel.

— Ne cigánykodjunk sokat, mert sietős a sorom.

A pisztoly megint előkerült a tarisznyájából. Ez alkalommal csodákat mívelt a felhúzott kakas. Lipi megvallott mindent.

— Hát igen, zálogba hozták. Adtam rá százhúsz pengőt. Aztán kapok érte százhatvanat, ha kiváltják. Kinek mi köze hozzá?

— Jó, jó Lipi, csak azt mondd meg, hogy ki hozta?

— Kinek mi köze hozzá? Én nem szoktam árulkodni. Kendnek talán jól esnék, ha a kocsmáros árulkodna?

— Hát ebben is igazad van, Lipi, de mégis . . .

Aztán elmondta az előzményeket. A kocsmárosné nagy érdekkel hallgatta, aztán elszólta magát.

— Ha így van, akkor megmondom, hogy a Dalkó Feri hozta.

— Nem igaz, — ordított a betyár.

— Kérem, én nem szoktam hazudni.

Ez kemény csapás volt. Dalkó Ferit legjobb cimborájának tartotta mindig. Egyivásuak volt, harminc év óta ösmerték egymást. És éppen az követte el a cudarságot.

— Ha az enyémet lopta volna el, egyet se szólanék . . .

Alig tudták lecsillapítani, pedig Lipi ugyancsak szíves, előzékeny lett.

— Tudja mit, vigye az ezüstöt, ott van egy nagy zsákban, a kamatot elengedem, csak annyit fizessenek érte, amennyit adtam.

— Megkapod kamatostul, itt a kezem.

Máté átvette az ezüstöt. Felült a lóra és vad dühvel a lelkében indult meg, hogy fölkeresse és megfenyítse a hűtlen cimborát. Másnap hajnalban ráakadt a pusztán. Egy kihamvadt pásztortűz mellett aludt egyedül. Felrugta.

— No te kapcabetyár, kelj fel, hadd nézzek a pofádba.

— Mi az istennyila lelt? — kérdezte a felrugott.

— Te loptad el az ezüstöt, ugy-e?

— Hát igen, elhoztam.

— Nohát nem lopsz többet, gazember.

Ráfogta a pisztolyt. Az pedig nyugodtan vállat vont.

— No ugyan nagy virtus, — mondotta gúnyosan.

— Hát mért tettél csúffá? Beszélj, ha jót akarsz.

— Muszáj voltam, üssön belé a ménkü.

— Muszáj? Hadd hallom, no!

Dalkó Feri leült és megigazította ruháját. Aztán a rászegzett pisztoly csöve előtt pipára is gyújtott.

— Nagy bajba voltam, Máté. Te tudod, hogy a hugom házát a vármegye el akarta licitáltatni a rabtartási költségek miatt . . .

Máté leeresztette a pisztolyt.

— Máté, te tudod, hogy négy évet raboskodtam.

— Tudom.

— Azt is tudod, hogy ártatlanul . . . miattatok történt.

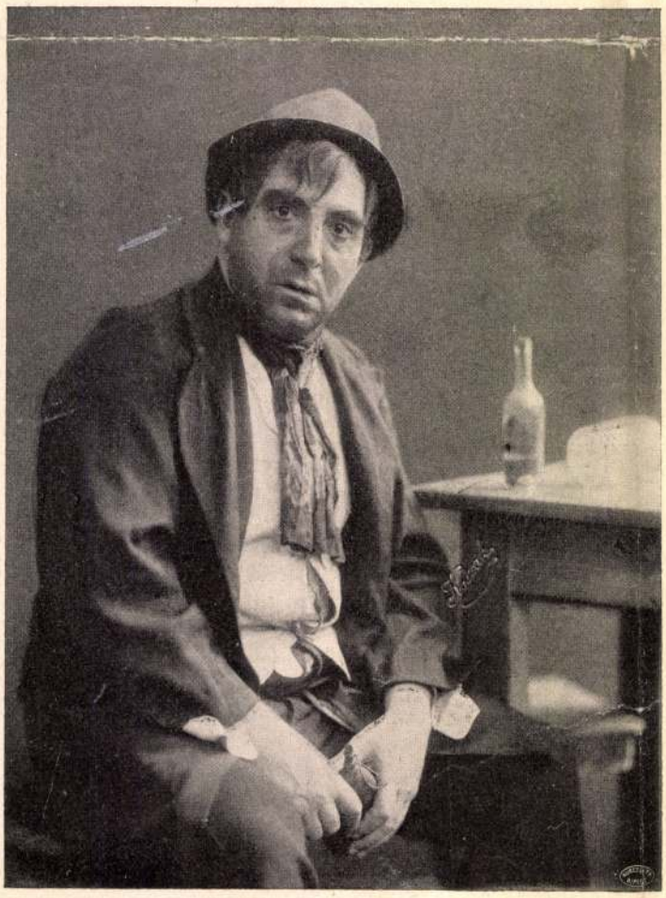

Kossak fényképe

Szirmai Imre, a Népszinház tagja, mint züllött színész Gorkij Maximnak „Éjjeli menedékhely“ című darabjában

V. R. *Budapest.* A tájkertészetről használható s a kor színvonalán álló magyar könyvet nem ösmerünk. Itt csak jó kertészekkel való személyes érintkezésre vagy figyelmes szemléletre van utalva. Szép példái a tájkertészetnek a Margitsziget és a Városliget némely része. A Margitszigeten kiválóan szép a nagy gyepszőnyegek, a cserje- és lombosfa-anyag megosztása. A sziget tervelője pompásan ösmerte anyagát s volt elég fantáziája ahhoz, hogy elképzelje: mily képet adnak majd csemetéi, ha egyszer nagyra nőnek. A városligeti rondellában hasznos tanulmányok kínálkoznak arra nézve, hogy a szőnyegnövényeknek és virágágyaknak mint lehet részleteiben változatos, egészében mégis nyugodt hátteret adni. Itt persze hozzájárul az ensemble szépségéhez az a pompás keret, amelyet a rondellának a városliget nyárfái adnak. Ennél szebb silhouettet ritkán látni. Egyebekben pedig a füvészkertet is figyelmébe ajánljuk. Itt természetesen nem a tájkertészet művészetének fogásait ösmeri meg, hanem inkább a fölhasználható anyagról kap bő tájékozódást. Az anyagnak tökéletes ösmerete legnagyobb kincse a tájkertésznek. Enélkül nem boldogulhat.

G. H. *Losonc.* Ne forduljon külföldi iparoshoz. Sok cikket készítenek nálunk is, ugyanolyan jól és legalább is épp oly áron, mint a külföldön, de a közönség gyakran zavarban van aziránt, hogy valamely ritkább forgalmu iparcikk beszerzésére melyik céghez forduljon. Ha valamely iparcikkről azt hiszi, hogy egyáltalában nem készíti senki sem Magyarországon, úgy, mielőtt külföldi céghez fordulna, írjon az Országos Iparegyesületnek (Budapest, Uj-utca 4), amely feladatához híven pontosan megmondja önnek, hogy az illető cikket gyártja-e valaki Magyarországon, sőt címekkel is szolgál. Kár azt a sok pénz külföldre vinni.

Nemes hölgy. Az alapítványi hölgyek évjáradékot húznak az alapítványi vagyonból, amely rendkivül jelentékeny. Prágában öt udvari fogat áll a hölgyek rendelkezésére, továbbá két páholy a német színházban és kettő a cseh nemzeti színházban. Ha valamelyik tag férjhez megy, tagsága megszűnik s helyét az alapító-levél értelmében a harminctagu hölgyotthonban a külső tagok sorából új pályázóval töltik be. Az alapítványi hölgy jelvény gyanánt arany-medaillont visel, amelynek egyik oldalán nevének kezdőbetűje, a másikon pedig Mária-kép van. Nagy ünnepség alkalmával a jelvényt széles moaréövön hordják.

S. I. *Temesvár.* Tizenhat évesnél fiatalabb nőt soha, s harminc-harmincöt évesnél idősebbet nem igen vesznek föl apácának. Aki apáca akar lenni, a keresztlevelét, orvosi és erkölcsi bizonyítványát s iskolai bizonyítványait küldje el annak a kolostornak a főnöknőjéhez, ahova beszeretne lépni. Ha fölveszik apácának, a kolostorban kap ugyan lakást és élelmezést, de csak egy év vagy félév mulva lesz belőle novicia, akinek egy esztendeig a kolostor falai között rendkivüli szigoru életmódot kell folytatnia. Egy év mulva mindenki kiléphet a rendből; ha azonban maradni akar a novicia: a püspök megbizottja előtt fogadalmat tesz, egyelőre csak három évre. Az apáca harminchárom éves koráig évről-évre megujítja azt a fogadalmat, amelynek leteltével a hit sérelme nélkül is kiléphet a rendből.

Nagy-Maros, *Német-utca.* Jelenleg Berlinben van. Onnan szeptember közepén Londonba megy. Budapesten két év előtt volt Miss Duncán és nem valószínü, hogy egyhamar ismet idejöjjön. Hogy a cikkében említett „eszményi" tánciskolát hol és mikor fogja megnyitni, azt mi nem tudjuk, de valószínü, hogy ő maga sincs még erre nézve tisztában.

G. Vilmos, *Budapest.* A fölvételek nagyon is homályosak s magát a szobrot éppenséggel nem mutatják. Szíves figyelméért fogadja mégis köszönetünket.

W. A. *Budapest.* Köszönettel vettük a beküldött amatőr-fényképeket s nagyon sajnáljuk, hogy nem kaptuk meg idejekorán. Az ily eseményekről készített fényképeket lehetőleg gyorsan kell kézhez kapnunk, hogy jól reprodukálhassuk. Az esemény, amelyre vonatkoznak, kedden történt, de mi az ön fényképeit csak a rákövetkező kedden kaptuk meg. Ily eseteknél kérnünk kell lapunk amatőr-fotográfus barátait, hogy fölvételeiket lehetőleg már másnap, legkésőbb pedig szerda reggelig juttassák hozzánk. Szíves figyelméért fogadja köszönetünket s kérjük továbbra is érdeklődését.

Kéziratok, amelyek a hét folyamán érkeztek: Miért nem születtem . . . Hadi sárkányok! Szeress. Válófélben. Ladoga úr és Onega asszony. Keve hadüzenete. Csombor utódai. Kinek szól a zsidó? De profundis. Kis patak volt. Egy mezei liliomot. Báli nevek. Ida születése napja. Akik voltak és akik lesznek. Nyári álom. A szerelem martírja. Mondjátok meg. A poéta és a királykisasszony. Véleményt a legközelebbi számok egyikében mondunk róluk.

K. M. Sok lesz egyszerre ötven, kevesebből is meg lehet itélni a tehetségét. Küldjön egyelőre hármat vagy négyet.

Ilonka, *Bajmok* és **Ilonka,** *Sajó-Vázsony.* Az Uj Idők nagy családjában bár nem ritkaság, hogy fiatal olvasónőkből menyasszonyok lesznek, mégis kedves dolog, hogy egyszerre, egy napon, tán ugyanabban az órában az országnak két ellentetes pontjáról két Ilonka értesít minket, hogy menyasszony lett. Fogadják mindaketten szerencsekívánatainkat.

Honti. Nem adunk tanácsot ebben a dologban, mert aki igy kérdez, az már el van tökélve, hogy megteszi azt, amire nézve tanácsunkat kéri. Csak aztán meg ne bánja!

Lőcsei leány. Fiatal leány nem mehet egyedül vendéglőbe vacsorálni fiatalemberrel, még ha az az unokatestvére is! Aki mégis megcselekszi, vét az illendőség ellen.

Mayer úr megházasodik. — Nyári álom. — A bosnyak asszony szerelme. — A komiszárius és a legénye. — A szerelem mártirja. Nem ütik meg a mértékünket.

L. B. Mint rendesen, október elején. Filozófus és poéta.

Nemo. Ha éppen úgy kivánja, szívesen. De majd csak október elején, mivel az, akinek levele szólott, nem lesz Budapesten. A választott irói név nem tetszik, inkább szeretnénk valami jó magyar hangzásu nevet.

Sz István, *Szeged.* Köszönjük a szíves fáradozását, de a képek nem voltak alkalmasak a reprodukcióra.

L. S. *Székesfehérvár.* Levelét átadtuk a Neumann László cégnek. Biztosra veheti, hogy a kérését azonnal teljesíteni fogják.

—

Tartalom

Szöveg: *Költöző nimfák.* Irta Szomaházy István. — *Kezdő tanitónak.* Irta Gárdonyi Géza. — *A legyező mögött.* Irta Lőrinczy György. — *Hervadás.* Irta Nagy Zoltán. — *A felszinen.* Irta Jörgné Draskóczy Ilma. — *Az obstrukciók.* Irta Keve. — *Kommenciós betyárok.* Irta Zöldi Márton. — *Scherlock Holmes és társai.* Irta Wolfner Pál. — *Rovatok:* Mindenféle. — A szerkesztő üzenetei.

Képek: Budapest utcáiról (két kép). — A koronaőrség fölváltása. — Tudod már most, hogy ki vagyok én? — Boris Szárafov, a macedóniai fölkelés lelke. — Az almádi Kossuth-szobor. — Szirmai Imre. — A Párisi Áruház katasztrófája (kilenc kép). — Csányi Henrik. — Bánó Jenő. — A király meglátogatja a mesterinasok és segédmunkások kiállítását. — Kubelik János és felesége Debrecenben.

Laptulajdonos: Singer és Wolfner.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 10. szám.

Kitüntetés. Mint a hivatalos lap jelenti, ő felsége ez évi augusztus 24-én kelt elhatározásával *Holzer* Sándor ker. tanácsosnak, mint a *Holzer* Simon női konfekció cég tulajdonosának a cs. és kir. udvari szállítói címet legkegyelmesebben adományozta.

Mint korrepetitor ajánlkozik

— igen mérsékelt díjazás mellett — egy a gimnáziumot jelesen végzett fiatalember. Nevelőnek is szívesen megy. Címe a kiadóhivatalban megtudható.

Népiskolai tanitónő

magántanításra ajánlkozik. Az illető a tanítás terén nagyobb sikerekre utalhat, kevésbé tehetséges tanulóknál is. Bővebb fölvilágosítás nyerhető az Uj Idők kiadóhivatalában, Andrássy-ut 10.

Leány- és fiu-intézeti fehérneműek beszerzése iránt ajánlatos a föltétlen megbizhatónak ismeri **Neumann László** céghez fordulni. Ábrás árjegyzéket és kelengye-költségvetéseket a cég előfizető urhölgyeinknek szívesen küld.

Ha őszül a haja,

használja a *„Stella"* vizet, amely nem fest, hanem a haj eredeti színét adja vissza. Üvegje 2 korona, Zoltán Béla gyógyszertárában Budapest, Sétatér-utca, Szabadság-tér sarkán.

Lovas Izsó okl. zenetanár iskolájában a beiratások augusztus 24-én kezdődtek meg és naponta 9-től este 8-ig folytatódnak.

A magán-iskolák között első helyet foglal el az intézet, amelynek tágas helyiségei minden szükséges követelményeknek megfelelően, a legkiválóbban vannak fölszerelve. Lovas igazgató-tanár mellett, csupa ismert nevü szaktanár csoportosul, akiknek lelkiismeretes oktatásáról legjobban az intézet mult évi vizsgálatai tanuskodnak.

Az intézet által kibocsátott prospektusra a zene-érdeklő közönség figyelmét fölhívjuk.

Aki olcsó és mindamellett gyönyörü kivitelü ékszereket akar vásárolni, az forduljon bizalommal

Schönwald Imre

ékszergyároshoz, Pécsett 510. Női gyűrű, középen rubin vagy zafirral, valódi gyémántokkal körítve, 14 karátos aranyból 16 frt. Hasonló caprubin és gyöngyökkel 6 frt. — 511. 14 karátos női aranygyűrű. Középen valódi nemes opállal körítve, kis gyémántokkal 14 frt. — 512. 14 karátos arany varázsgyűrű 4 soros, szép kövekkel és gyöngyökkel 6 frt 80 kr, 5 soros 9 frt. 1500 rajzot tartalmazó képes árjegyzék küldetik meg bárkinek.

Modern lakásberendezések.

ERDŐS és HERCZEG

Gőzerőre berendezett asztalos és esztergályos ipartelepe.

Budapest, IX., Lónyay-utca 27.

TELEFON 433.

munkát végzett: a forradalomnak lett fegyverévé. Akiket eddig a török közigazgatás gyalázatosságai koldúsbotra juttattak, azok a macedon hazafiak most vívják szabadságharcukat a redif-regimentek és basi-bozukok ellen. Nem szegeznek szuronyt szuronynak, nem formálnak karrét, nem oszlanak csataláncba: a dinamit a fegyverük, azzal dolgoznak.

Nobel találmánya új eszközt adott a forradalmaknak. Annakelőtte könnyü dolga volt a hatalomnak a föllázadt népekkel szemben: a hadsereg majdnem mindig a hatalommal tartott s túlnyomó tömegével, fegyelmezettségével, gyakorlottságával megszerezte a szükséges fölényt a guerilla-csapatokkal szemben. Szárafov Boris, a „macedon komité vezérkari főnöke", nem állíthat regimenteket a török regimentek puskái elé. Neki kevés, de elszánt emberekkel kell operálnia, minden eddigi hadi fogás mellőzésével. Ámde kis guerilla-csapatainak erejét hatalmasra növesztette az új forradalmi fegyver: a dinamit.

Egy elszánt ember néhány kilogram dinamittal a levegőbe röpíthet egy kisebb várost. A vasuti vonatnak, amely katonát, ágyút, eleséget szállít a harcmezőre, elég félfont dinamit, hogy elpusztuljon. A hajóra, amely csapatot szállít, könnyü egy kis dinamit-petárdát csempészni: az halálos léket üt rajta. A falvakba, ahol török regimentek vannak elszállásolva, elég, ha egy vakmerő „komitadzsi" a bő ruhájába rejtett robbanó szerből visz egy jó adagot: az a regiment nem fog többé harcolni. Az egyes ember halálra szántsága és vakmerősége ismét döntő tényező lett a modern forradalomban. Mit érnek századok és ezredek, ha velük szemben csak néhány ember áll ezzel a szörnyü fegyverrel?

Szárafov Boris, aki ily rettentő eszközhöz nyúlt Macedónia fölszabadítására, még fiatal ember. Fényképét itt közöljük. Úgy ül a sok virág közt, mint egy primo amoroso. Pedig csupa halál minden cselekvése és gondolata.

—

Kossuth-szobor Almádiban. Tizezer ember jelenlétében, nagy ünnepséggel ment végbe a minap Balaton-Almádiban Kossuth Lajos szobrának a leleplezése. Nem egészen egy év előtt határozta el ennek a derék magyar községnek a lakossága, Óváry Ferenc dr. országos képviselő indítványára, hogy szobrot emel Kossuthnak és a községbeliek, valamint a fürdővendégek áldozatkészségéből immár ott is áll a szép szobor, amelyet Holló Barnabás készített, a Balaton partján elterülő hatalmas parkban, a tavaly készült szép esplanadon.

A leleplezési ünnepség egyik jelenetét ábrázolja az a képünk amelyet Zöld Károly amatőr készített az Uj Idők számára.

—

Uj könyvek

Az Uj Idők szerkesztőségéhez a következő új könyvek érkeztek:

Budapesti szemle, szeptemberi füzet. Szerkeszti Gyulai Pál.

Bernath Dezső könyve: Kleopátra élete és uralkodása" francia nyelven. Fordította André Leval, kiadta Szemere Miklós.

Békei fényképe

A király augusztus 28-án meglátogatta a mesterinasok és segédmunkások kiállitását a városligeti Iparcsarnokban. A fölvétel a távozás pillanatában történt

Haranghy amatőr-fényképe

Kubelik János, a híres hegedümüvész és felesége, született Széll Marianna, esküvőjük után a debreceni pályaudvarhoz hajtanak

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Egy mezei liliomról. Regénynek nagyon kicsiny, novellának nagyon hosszu és mindakettőnek meglehetősen gyenge. Van egy érdeme: a közvetlenség, de amellett óriási hibái: a mese kusza szövése, a jellemek elhibázott rajza és a gyorsvonati sebességgel rohanó dialog. Aki így ír, az még a regényirás technikájával sincs tisztában.

Válófélben. Nem üti meg a mértékünket.

Egy régi előfizető Arad. 1. Címnek elég: Kisfaludy-társaság, Akadémia épülete. Ha a titkári hivatalhoz fordul, szívesen megadják a kívánt fölvilágositást. 2. Senkisem tudakolja a pályázó nemét, mert a fő az irói tehetség.

Julius Úgynevezett „általános érvényességü" igazságokat hirdet a cikke, amelyeken a mi szempontunkból az a kifogásolni való, hogy általánosan ismertek is. Nincs tehát semmi ok arra, hogy újból följegyezzük őket. A stílusa elég könnyed, de nem kárpótol az eredetiség hiányáért.

V. E. Tanfolyamot csak esetről-esetre, a szükséghez mérten rendeznek. A folyamodást azonban bármikor be lehet nyújtani a postaigazgatósághoz.

Noblesse oblige. 1. A tiszaruffi választó kerület országgyülési képviselője, Budapesten a Sándor-utca 14. számu házában lakik. 2. Ennek a kipuhatolására nem vállalkozhatunk.

A. J. tanító. A „Napraforgó" címü népszinművet Deréki Antal irta. Csak a vidéken adták elő, de hogy a dalokat ki irta hozzá, azt nem sikerült megtudnunk.

N. R. *Kolozsvár.* Halottégetésre még nincs intézet Magyarországon. Az a pályázat, amelyet a Mérnök- és Épitész-Egyesület egy halottégető-épületi tervrajzaira hirdetett, csupán akadémikus jellegü. Ilyennek épitésére egyelőre senki sem gondol. Német- és Olaszországban vannak krematoriumok.

S. T. *Turkeve.* A Raffaelli-féle festéknek, amelyet már több magyar művész is használ, főalkatrésze festékpor és faggyu. Rudacskákba van öntve, úgy kell vele dolgozni, mint a krétával vagy pasztellel. Egyesíti magában a pasztell könnyüségét és az olajfestés mélységét. De tartóssága nincs még eléggé kipróbálva. Valószinü, hogy a jó olajfestéket sohasem fogja kiszoritani. A legutóbbi tárlaton ilyen anyaggal festett képeket állított ki Vajda Zsigmond és a föltaláló Raffaelli.

F. Rezső. Megkaptuk, köszönjük.

Uj Idők 1903, II. 229, 235 47
Weipel

Holló Barnabás

Erod

M. Tsarminvenet

1897-98- 78. l.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz: ..... Korona

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. post

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi .....

Hollo Barnabás

cred

M. Szarmiverets

1909. 324

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz :- ..... Korona ..... f-rő

ly összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

bérnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta- és távirda

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi ..... hó 1-én.

H o l l ó B a r n a b á s
szobrász

Magyar Nemzet. 1905.ápr.11.
(Wesselényi Miklós emléke a Kossuth Lajos utczában.)

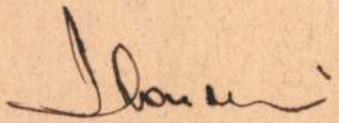

Hollé Barnabás

l.

Magy. Múcsukkei

III. k. 292. l.

Holt

nor

A Millacher kutpályázat má-
sodik pályázatán művének a jury
400 kor jutalmat ítélt.
Művészet, 1903. 65. l.

A budai korvin térre Millacher
Lajos haggatékából építendő művész
kút pályázatán 5 pályázó közül H. B.
művét fogadták el kivitelre.
Művészet. 1903. 280. l.

Holló Barnabás

szobrai az Országházon

Déli homlokzat

II. Lipót y József főherceg nádor

Nyugati homlokzat,

a felsőházi árkádok felett:

I. Béla -

A képviselőházi árkádok felett

Hunyady János kormányzó,

I. Lipót

Felsőházi társalgó

Állattenyésztés, harmas csoport

Zámborszky Ilona

A magyar Országház

Bpest, 1937. 129 – 131. l.

Holló Barnabás

wód

Zámborszky Ilona:

A magyar Országház.

Bpest, 1937. 91 l.

Felelős kiadó: Zámborszky Ilona dr.

Holló Barnabás

íród
2

Hlutolsó 68. l.

Carton
Lotz Károly:

3574 Családi öröm.

térdén nyargaló [illegible] gyönyörködnek. A fiú jobb kezében [illegible] karolta az anya pedig baljával [illegible] Balról a padon serleg és a falhoz [illegible] münket. Fölül gyümölcscsel telt szö

Szénrajz, méretei 147:114 cm

Vétetett az 1905: III. 7-iki

(213-905)

3574-7 = mér. 341 X 288

1905

Hallé Barnabás

l.

Wickhamaidon

176. l. 307. l.

Holló Barnabás

l.

Wallentinyi:

Ferenczy levelei

8, 12. l.

Holló Barnabás

l.

Vayer Bécheny

104. l.; 114. l.

3.

4.

Hollós Barnabás

1866 - 1917.

rövid nekrolog
arcképpel

Vas. Ujs. 1917. 726. l.

1645. Jan Weenix.
Sz. Amsterdamban 164[illegible]
Nő képe Pomona alakjában.

Derékon alól látható, [illegible] keblére tett baljával a karjaira v[illegible] szemöldöke és szeme barna, fejdisz[illegible] zik, fülbe-valói hosszúkás gyöngyb[illegible] rövid ujjú ingét pedig vállán[illegible] fákkal. Az égbolt felhős.

Vászon, méretei 81.5: 64 cm.
Vétetett 1898: VII. 20-án Giu[illegible]
Vételárát 1899: I. 30-án 497

(3000 liráu)

Az elszámolást jóváhagyta
26-dik 373 eln. [illegible] (
4-dik 14279 szosz. hatásvi[illegible]
az 1899 január 18-d[illegible]

904:IV-27.

Vét. G. Sambon
497 eln. n. — 99

Holló Barnabás

Irod

Vas. Ugs 1910. 464
(Keppel)

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

évi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Holló Barnabás

cród

Vas. Ujs. 1908. 154. l.
(A Rákóczi szerentek,
képpel)

Holló Barnabás

---

kiszitette a hajdu-

böszörnegi Bocskay szobrot,

mehet 1907. junius 2 án

lapeltek le.

vied Vas Gyp 1907.

467 l. Egyéknek

Holló Barnabás

Készítette a losonczi
Kossuth szobrot.
meghalt 1910 őszén elértéb
le.

cred

Vas. Nyp. 1910. 803. l.
(képeddel)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alái

8. sorsz. Műhelyi minta

Hollo Barnabas

[illegible]

Vas Typ 1905, 369

Hollós Barnabás

Bocskay István arcképe
1903 jan.

l.

Liber Picturarum

239. l.

ÁSOK

né

RGIT

Holló Barnabás

1.

Liber Bpest nobrai

224. l.

Holló Barnabás

4. 3227

Szabó Iván hellé-
nista tudos és nyelvész
nebra a gömörmegyei
Rozsnyón
Eltünt.

Magyarmenyhelyszt

A hivatalos másolat hite

Bátorfi

miniszteri s. hiv. igazg

Holló Barnabás

l.

Magy. Nemzeti Múz.

III. k. 265. l.

37. Ismeretlen festő
A XVIII. századból.

37. Kolonitz Szigfrid.

látható fordul, a

Mellig, kissé balra néz.
Hátrafésült és egyszer fodritot
barna; arcza leberetvált. Ingének
vállra vetett prémes mentéje sötétb

Vászon, méretei 65: 45 cm
~~A Nemz. Muz. képtárából.~~
Át. Képt 90. — A Danko

559
(TK)

Kifüggeszt éjére vonatkoz
A Nemz. Muzeumba
— 1873: T. 22. — 1876: VIII. 87. —
VIII. 49. — 1883: VIII. 376.
A Tört. Képcsarnokba

904: V. 2.

Holló Barnabás

írod Szana Szárév

a m. mind
bőtből

357. l.
349

1901

Kottaprosha II. f. é. b. hallgató. Kottaprosha

6. gyakorlat. 1928. november 18. - ÁN

Ha a templomot oszlopkoszorú övezi, arrot peripteros-nak nevezi. A tympanon masik neve aethos (sas) A dipteros a ion épitészetben fejlődött ki (samosi Cheraion) - Krétóban primitív templom. - Delphi Thesauros - (kincseshöz, fogadalmi ajándékoknak. epistylion = ami az oszlop tolott van (architráv, vízszintes gerenda)

Holló Barnabás

irod

Székesfehérvári

Szemle. 1935. I–II.

15. l.

Holló Barnabás

l.

Világi: Mag. nemzet
tört. IX. 140 l.

Holló Barnabás

ivód

Takács, Z. v. Drei künstlerische Nachlässe im Künstlerhause. (Madarász, Holló, Zempleny.)

Pester Lloyd 1918

28. regg. szám

Vasárnap **19** Kat. Fehér vas.	ÁPRILIS 30 NAP	Prot. Kocsárd
Hétfő **20** Kat. Tivadar hv.		Prot. Tivadar
Kedd **21** Kat. P. Sz. Konrád		Prot. Anzelm
Szerda **22**		Prot. Szótér

Holló Barnabás

II. Lajos a Csele patak-
ba zuhan,
Pécsi Városi Muzeumban

Szö Pécs 861-

Utmut
1927

Holló Barnabás

l.

Tanulmányok Bpest II.

60-l.

Holló Barnabás

wód

z

Thieme-Becker

XVII. 383. l.

(Lyka)

Hollós Barnabás

Erzsébet királyné koronát helyez Deák Ferenc ravatalára márvány dombormű (1914) az akadémia előcsarnokában.

Thirring Ipoly
40. L.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Holló Barnabás

II. Lajos halála
bronz szobor
a városi Múzeumban
Repr.
Török Gyula dr. -

Pécsi útmutató
Pécs, 1943. 165. l.

Csatkai : Kleiber

H o l l ó B a r n a b á s
szobrász

Pester Lloyd. 1905.ápr.10. (Die Enthüllung der Wesselényi-Gedenktafel.)

Holló Barnabás

vrod
Z

(A Rákóczi-siremlék-pályázat nyertesei.) Pesti Hirlap 1909 okt. 27.
U. 182

Györgyi Gézával közösen készített terve I. díjat nyert.

Holló Barnabás

wód

z E: A

Szabó pesti (ferencrendiek)

55. l. Bp-belo i

tepl és mel kére

1945

dec. kiszer

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Holló Barnabás

u. 1360

Pesti Hirlap

1914. ápr. 10.

(v.: A Rákóczi-emlékmű.)

48. Ereklyemuz.

zemöldöke, szeme, bajusza és körszakálla
ének végei lelógnak, atillája zsinóros.

zi emlékek muzeumából (107/95. No.100).
ki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

H o l l ó B a r n a b á s

szobrász

Pesti Hirlap.1914.jul.18.((p.b.):
A tizedik szobor.)

Holló Barnabás

Ráth György díj Mell-
nyobor tanulmányáért

Pesti Hírlap 1915 dec. 15
(A téli tárlat kitüntetett művészei)

N. 2182

BBB
VI., ANDRÁSSY-ÚT 56

BUDAPEST 1931 MÁR 30 PL 62 VI.

MAGYARORSZÁG

NYOMTATVÁNY

Nagyságos
Tekintetes

Dr Szentiványi Gyula

úrnőnek
úrnak

H

Kréna út 41

J

Holló Barnabás

Az Akadémia alapításának emléktáblája. c. művének képe

Albuma. A nyolcvanéves Pesti Napló ajándék—, 1850-1930. ++ 83. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Holló Barnabás

cvod
z

Petrikovics
Szilágy vármegye
monographiája
I. K. Bp. 1901. 476. l.

Turcsi 1885 Muster 86
Berichte d. Alterthumsvereins Ba
Bernalli Ikonograf. II Th. Muster
Janitschek Repertorium X Bd Muster
Századok 1885. Muster 86.
Erman Aegypten II Bd Muster I.
Mittheil. Centr. Com. XIII 1887 Muster
Archaeol. Értesítő 1887 Muster I Bd. 8
Budapest ~~1865~~ 1686 bm.
Budapesten 1888 mainy 17 kán
advetten

{ Deutsche Kunst
{ VII Hefte Architectur V Hefte Plast
Lubow 1885/6. XXII Jahrg. u. XXII 18
Archaeol. Értesítő 1869 bis 1886
Allgemeine Weltgeschichte VI Bde

Budapest 1888 mainy 18 kán

Holló Barnabás

l. Petrélet és mivo

98. l.

1937

H o l l ó B a r n a b á s

szobrász

Politisches Volksblatt. 1905.ápr. 10. (Zur Enthüllung der Wesselényi-Gedenktafel.)(Képpel.)

Holló Barnabás

l.

Ráth György 1896

160, 410-l.

Holló Barnabás

Ráth György 1895

137. l.

Budapest, 192 4. május 31.

entiványi Gyula urnak

Budapest

hogy megterheltük becses

ával, mai értékkel

Teljes tisztelettel

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Holló Barnabás

Byert. Boskay István,
Andrássy-út (Körönd)

Liber Byert szerai

239,

magyar talajnak. Eklektikus voltában is eredeti, szaggatott darabosságában is az igazi építész, a vérbeli konstruktív ösztön megnyilatkozása.

Úgy áll ott a tér és az idő távlatában a város enyhe halmán, mint elmúlott idők múlhatatlan művészetének magasztos emléke. Homlokán messzibelátszó igék csillognak. Igék, amelyekben benne van a kor egyszerűsége és hite, mindennek igazi és végső célja: *„Venite, adoremus Dominum."*

Hollo Barnabás.

Tompa Mihály hobra
vac. lap 1895. 277.

(Rima hombáton).

Holló Barnabás

mod

Ven. typ 1893. 33. l ~~3. rám~~

(A Szekszi emlér tábla)
Kapjel.

H o l l ó B a r n a b á s
szobrász

Alkotmány. 1905.ápr.11. ((Az árvizi hajós.))

Holló Barnabás (1

u. 1974

u. 1975

Az Est. 1916. máj. 11.

(Hl. tragédiája.)

Altóhangonyban (Gömör om) született. A Ipesti Iparmüvészeti iskolaban, majd Strobl-nál tanult. A Széchenyi-emléktáblával tünt fel, majd a Wesselényi-emléktáblával (Kossuth Lajos utca, Ferencik temploma)

Rimaszombati Tompa-szobor, a budapesti Körönden és hajdubószörmenben Bocskai-szobor, losonci Kossuth-szobor, Körösi Csoma, Mikszáth és Greguss portréja, a Korvinteri Lajos-kút, Erzsébet királyné Deák Ferenc ravatalánál az Akadémia elöcsarnokaban, és most készült Szent László szobra a Kegyesvendiek ujszékháza kápolnája részére, József Ferenc mellszobra.

/2 jegy, via 11.60

18.--

40

összeg 44.30 P

mérnök-gyakornok

désének és befejezésének napját,
ó arányos voltát, a kiküldetés -
ltését, továbbá, hogy kiküldött
ult volt.

SÁGA

Igazolom a kiküldetés megkezdésének és befejezésének napját, a kiküldetésben eltöltött idő arányos voltát, a kiküldetésnek az utasítás szerinti tartamát, továbbá, hogy a gyorsvonat használata indokolt és igazolt.

Budapest, 1938 jún. 28.

elnök.

IV/a 56. tétel. ifj. Kellner Ernő, Budapest. 85308

Holló Barnabás

írod

Az Est. 1917 máj

?? 12-én (nap nem biztos)

(Holló Barnabás
nobrászművész trajé-
diája.)

Elme-baj tört ki
rajta és a Ringer
szanatóriumba
szállították

osition ?

ıe

Autorisez-vous la mise en vente des photographies des vos
dans le Palais de l'Exposition ?
Répondre par **oui** ou **non**

exposant

Holló Barnabás

szobrász

cród

Greguss-szobor Budapesten. Az Ujság. 1911. okt. 7.

U. 158.

Fenti készítette megbízás alapján. A budai Várhegy oldalán fogják felállítani. 1912 tavaszán szándékoztak leleplezni.

Holló Barnabás

Mikszáth Kálmán
mellszobrát mutázza
Holló Barnabás
fenyegi után

Az Est 1935
máj. 29.

MÉSZPENZÉSZI ÉRTESÍTVE
A BUDAPEST 72
A TELEFON MAMAR NELKÜLÖZHETETLEN
MÉSZPENZÉSZI ÉRTESÍTVE
A BUDAPEST 72
A RÁDIÓ

Dr. Szentiványi Gyula ...

Szóndi u 98

Bp.

I. ~~Lenke tér~~ 7.

Holló B.

1918. műveiből az
OMKT. hagyatéki kiállí-
tást rendezett.
(Holló B. stb. hátrah. mű-
veiből rend. kiáll. kat.
Bp. 1918.)

~~Fibula bronzból, hallstattkori VI. 18.~~

Holló Barnabás

Bocskai-szabra emlétre

Dr Szűcs Ernő: Debreceni érsekhely
Hajdu-Bihari Napló, Debrecen
1969. aug. 24.

Holló Barnabás nobrán

Magyar Nemzet X. 1954 jul. 25. 6.

M.D.K.

HOLLÓ Barnabás szobrász

(Várszalóta erkélyén allegorikus alakok:

Magyarország

Dalmácia

Ybl Buda 256, l.

HOLLÓ Barnabás

Bocskai

HAJDUBÖSZÖRMÉNY utikalauza. Szerk. Tarczy Péter.
Hajduböszörmény, 1993 2o-21. és ill.

UJ LEHOTA [UJGYARMAT]

Visitatio Canonica : Az Esztergomi Főegyházmegye Barsi Főesperességének egyházlátogatási jegyzőkönyvei 16 -1674. Vál.bev. Tomisa Ilona. Bp. : MTA Néprajzi Kutató Intézete, 1992

31-35.

MDK

Holló Barnabás, szobrász

Körösi Csoma Sándor. Nagy mellszobor. Márvány.

Az Akadémia megalapitását feltüntetö emléktábla.
Haut relief. Érc.

A Nagy.Tud.Akad.képei és szobrai.
Akadémiai Értesitö.1913. évf. 8-9. füzet. 540.l.

Holló Barnabás M.D.K.

szobrán

romantikus, anekdotázó művén.

1896. ~~Betyár~~ Lovon ülő betyár

Kuruc vitéz lovon

Soós gy. magyar tört. kisplantiza a 19 n. ban.
hűvtört. Ért. 1954 1 n. 97.

Holló Barnabás

„Vizvári Mariska", mellkobor, gipsz, 1898, 90 cm.

Magyar kincsportrék 2. Cenner Mihály: Festmények, kobrok, domborművek, a XIX. század. Budapest, 1966. katalógus, 52 l.

M.D.K.

Holló Barnabás.

Szobrászmüvész Szabó Istvánról mintázott szobra Rozsnyón. van.

Városok Lapja 1939.XXXIV.évf. 7.szám. 144.oldal
vitéz Alt János:Rozsnyó.

MDK

Holló Barnabás, szobrászm.

pompás Toldi-szobra áll szemben Beszédes László Pányvavető szobrával a Stefánia - uton.

E szobron a lendület szépsége párosul a mintázás nagyvonaluságával és a szerkesztés összefogó erejével.

Jaczay János dr.-Gyöngyösi Nándor dr.:Budapest szobrai az utolsó tiz évben.
Képzőművészet. 1931. 42.sz. 155-156.l.

MDK

Holló Barnabás. szobrászm.

pompás Toldi-szobra áll szemben Beszédes
Kaszló Pányvarető szobrával a Stefánia -
uton.
M szobron a lendület szépsége párosul a min
tázás négyvonalúságával és a szerkesztés ösz-
szefogó erejével.

Jajczay János dr.-Gyöngyösi Nándor dr.:Budapest
szobrai az utolsó tizcévben.
Képzőművészet. 1931. 42.sz. 155-156.l.

MDK

Holló Barnabás

A mücsarnok téli tárlata. Vas. Ujs. 1897. 827-828.l.

HOLLÓ BARNABÁS

SZOBRÁSZMŰVÉSZ. HALÁLÁNAK 53. ÉVFORDULÓJA.

ÉVFORDULÓK.

NÉPSZAVA, 1970. NOV. 1.

MDK

Holló Barnabás

a szobrászati jury tagja lett

Az O. M. Képzőm. Társulat rendes közgyülése 1908. ápr. 12. Mecsernok 1908. okt. 15.

M.D.K.

Holló Barnabás, szobrász

műve a belvárosi ferencs templom oldalán elhelyezett bronzrelief, mely Wesselényi Miklósnak, „az árvizi hajós"-nak emlékét őrzi, mivel az 1838. márc. 14-i árvíz a templom környékén egy kis szigetet hagyott szárazon, ahol a menekültek százai húzódtak meg.

Dr. Radnai Lóránt: A pesti Felszabadulás tér.

ÉLET és TUDOMÁNY, Bp.1964. XIX. évf. aug. 7. sz.

1512. old.

9 k.

Holló Barnabás.

A főváros képzőművészeti bizottságának mai ülésén „Toldi" c. szobrát ajánlottták megvételre a főváros részére Petrovácz Gyula és Tauffer Gábor.
(emlékre.)

Magyarság, 1927. dec. 18.

MDK

Holló Barnabás

Előőrs, br.

Tépett zászló, br.

SzmKT Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain.
SzmKT 5o - 136.l.

MDK

Holló Barnabás és Istók János, szobrászm.

a harmadik - 6000 koronás díjat nyerték.
A budapesti Kossuth-szobor pályázatán.

Müvészet. 1908. 2o4.1.

MDK

Holló Barnabás és Istók János műépítészm.-k

közös pályamüve a harmadik- 6000 k.-ás dijat nyerte el.

a biráló bizottság ápr.10-én elhangzott döntése alján.

a bp.-i Kossuth-szobor tervpályázata.
MP-MP.16.sz. 1908 ápr. 12. 162.l.

NDK

Holló Barnabás és Istók János

együttes müve nyerte el az egyik harmadik- 4000 korona-dijat.

Müvészet.-A Kossuth-szoborpályázat ügye végrehajtásra jutott. - Szalon Ujs. 1908.7.sz. 10.l.

Holló Barnabás

A lipótvárosi bazilikában lévő betleheme nevezet az Americana hűvész Cék Betlehemes kiállításás (emlitve)

Nemzeti Ujság 1937 I. 26

~~Lórkus Mikso-~~

Holló Barnabás

Szerepel az Emericana
betlehemes
hűvész Cék tiszteletásán.

Uj Magyarság 1937 I. 24

MDK

Holló Barnabás

Kuruc lovas kivont karddal, br.szobor

Ivó kuruc, " "

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

,5467 Pátria (o)

M.D.K.

Holló Barnabás

A "Bartha szoborpályázatra" beküldte/pálya/müvét a müvész, mint azt hirül adja a "Képzőmüvészet" c. rovat.

Szinház és Élet, Bp. 1908. május 1o. VI. évf. 2o. sz.

.S.E.

M.D.K.

Holló Barnabás szobrász

A Parlament szobrainak egyik alkotója

Egry-Komjáthy: Az Országház, Bp. 1967. 29.l.

Holló Barnabás
szobrász

Holló Barnabás foglalkoztatta műtermében Rubletzky Géza.

N. Penzes Éva: Rubletzky Géza
Művészet, 1966. május - 26 lap.

MDK

Holló Barnabás

A Postatakarékpénztár 38-ik aukciója. Nemzeti Ujság 1927. máj. 29. 12.l.

Holló Barnabás MDK

Kuruc előörs, bronz

Műcsarnok 1924. febr-márc.

Holló Barnabás
Hazatérő juhász, bronz

Szent-György-Czéh XLVI. Művészeti aukciója. A Gyűjtő.
X.évf. 2.sz. 6 l.

660

ár lábazat és fejezet nélkül. Az itteni
szból áll, késögotikus bordával, mely
égy sarok és négy faligyám, ezekből há-
a tér hosszabb, mint a sekrestye, mert
az alsó folyosó felett és egy kis ab-
nyilik. A terem keleti falában két négy-
itott ablak, ellentétben a sekrestyével,
tok mintás ujabbkori átfestéssel.
részében a régi Szt.Anna oltár /régeb-
, XVIII. századi elég jó képpel, 168
-aranyszinü keretben. Az oratórium e-
ásik XVII. századi oltár a szentélyből.
~~folyosón igen meredek faléposő vezet~~
részén óriási nagyságu, vidékies barokk
tü kereszt a XVIII. század második felé-

st, vert domboru medaillon idomu, tagolt
agylós, valamint angyalfejes emblémák

MDK

Holló Barnabás

szobrász

Kisebb Kossuth mellszobrot készít.

Vayer Lajos: A Kossuth kultusz a magyar művészetben

MMM Évkönyve 1952. 17 l.

MDK

Holló Barnabás

Magy.Képzőművészek Egyesülete gyülése. Mücs. 1900, 19.sz. 265 l.

Holló Barnabás

Furulyázó juhász kutyával, ércszobor
Betyár lovon, ércszobor
Juhász szamáron, "

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.
91 l.

MDK

Holló Barnabás szobr.

A Rákóczi siremlék pályázat. Épitő Ipar, 1909, okt. 31. 406 l.

Holló Barnabás MDK

A magy. iparművészek törzskönyve. Magyar Iparművészet, 1903. 46-47 l.

MDK

9 darab Hermann. Szinházi élet,

MDK

Holló Barnabás szobr.

Toldi

Képzőművészet 1931. 42. sz. 156. l. képek

MDK

Holló Barnabás szobr.

Toldi szobor

Képzőművészet 1931. 42.sz. 155. l. képek

MDK

Holló Barnabás

A M.T.Akad. emléktáblája. repr.

Vasárnapi Ujság 1893. 3.sz. A Széchenyi emléktábla
cikk és kép. 33. l.

MDK

Holló Barnabás

Előörs

br.szob.

Tépett zászló

Műcs. téli tárlatón... Vas. Ujs. 1904. 48.sz. 823.l.

Holló Barnabás szobrászművész

Az 1914. okt. 29.-i városi képviselőtestület közgyűlése elrendelte az akkor dúló háborúban résztvettek emlékművének felállítását. Somossy Béla egyházi főgondnak, – mint polgármester, – Holló Barnabást bízta meg ennek megalkatására. A művész el is készítette az emlékmű modelljét – (melyből diadalaszlop lett), de 1917 őszén meghalt a mester, a modell a Hajdúsági Múzem raktárában van (emlétve).

Kultsár Barna Károly: egy ismeretlen Medgyessy-emlékműterv sorsa.

Hajdúbihari Napló, 1974. júl. 14.

Holló Barnabás

"Csodálni való" művészetében a kritika felhivja a figyelmet a művész alkotásainál a test formáinak lágyságára, kiváló technikai képességére, alakjainak arányosságára. Kiemeli nyugodt tartásu nagy szobrait keresetlen motivumaikkal, komolyságukkal.
K.E.: "Négy halott" cimmel emlékezik meg Madarász Viktor, Zemplényi Tivadar, Pataky László és Holló Barnabás elhunyt művészekről s a Mücsarnokban most rendezett kiállitásukról.
A HÉT, Bp. 1918. febr. 3. XXIX. évf. 5. sz. 73-74. lap.

Halló Barnabás szobrászművész

A Tudományos Akadémiának az Akadémia utca felőli frontján látható a lüves emléktábla, melyet 1891-ben Eötvös Lóránd elnök javaslatára határozta el az igazgatót tanács az emléktáblán Széchenyi felszólalásának jelenetét ábrázolja, az 1825. évi országgyűlés nagy jelenetét. A művészt kértek fel annek megtervezésére. A minta után a Besarmer ágöntötte bronzba és 11 ezer ft-ba került

Bovúra devü

1975. V. 11. 13.41 Kossuth (11) - Vné -

Holló Barnabás, Györgyi Dénes

"A Rákóczi-siremlék" cimmel Tövis számol be a Müvészet c. rovatban a szoborra kitüzött pályázati eredményekről: Holló Barnabás szobrász és Györgyi Dénes épitész együttes munkájára első dijat kapott.
A siremlék a kassai székesegyház részére készül.

A HÉT, Bp. 1909. nov. 7. XX. évf.
45. sz. 746-747. lap.

Holló Barnabás

"Testvérkék" c. szobormüvét kiemeli kritikájában Tövis: "A téli kiállitás" cimmel, a Mücsarnokban rendezett tárlatról, a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1909. nov. 21. XX. évf.
47. sz. 778-779. lap.

Holló Barnabás

neve említve, jeligével az Országos
Magyar Képzőművészeti Társulat Munkácsy
ösztöndíjpályázatán

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Magvető 1974 Budapest

149. old

Holló Barnabás

Ferenc József által ajándékozott Bocskai István szobrát a Köröndön állítottak fel (1903)

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp, 1974 Magvető

617. old.

Holló Barnabás, szobrász

Megemlítve két domborműve.

Rózsa Gyula: „Eötvös Lóránd torziós ingával terepen való mérés körben"
M. 8.

Népszabadság, Bp 1973. nov. 18.

Holló Barnabás

alkotása a pesti ferences templom falán elhelyezett Wesselényi Miklós emléktáblája.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

937 l

Holló Barnabás

„Bocskai István" čímů můvět u Rodály
körönden állitották fel.

Berza László, Bernát György, Erdei Fe-
renc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 1335 l

5711

Hollós Barnabás gyógyszerész

55 éve halt meg

Nógrád 1972 november 2
6. old.

Holló Barnabás

A következő művészek mutatták be alkotásaikat a Műcsarnok téli tárlatán:

Roskovics Ignác: "Krisztus a keresztfán"

Holló Barnabás: Körösi Csoma Sándor szobra.

Boruth Andor: festménye Gyulai Pálról.

Horváth Géza: "Olasz leány" c. szobra.

Beszédes Imre: "Pásztorember" c. szobra.

Jendrassik Jenő: "Dorka kisasszony arcképe" gyermekleányt ábrázol.

Lányi Dezső: "Nehéz munka után" c. szobra. Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1910. nov. 27. II.évf.46.sz. 673, 674, 675, 677, 679, 680. lapokon.

Holló Barnabás

Groupdombormüve a pesti Ferences fpl.

Kossuth Lajos utcai oldalfalán Wesselényi Miklós,
„az árvízi hajós" mentőmunkáját örökíti meg.

Kovácsyné dr. Galos Magda: A Kossuth Lajos utca

Budapest 1979/4. 6.o.

Holló Barnabás

"Római magyar kiállitás" cimmel Vág Boldizsár ir a VIGNA Carteni-ban rendezett magyar képző művészeti kiállitásról. Felsorolja a művészneveket, s beszámol az olasz sajtóvisszahangról. A legismertebb lapok a magyar művészet iránti- lelkesedéséről.
Zala György, Stróbl Alajos, Ferenczy István, Szamovelszky Ödön, Beszédes László, Bezerédy Gyula, Holló Barnabás, Vastagh György, Telcs Ede, Róna József, Ligeti Miklós, Lányi Dezső, Gémes-Gindert Péter, László Fülöp, Benczur Gyula, Munkácsy Mihály, Paál László, Székely Bertalan, Szinyei-Merse Pál.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf. I. kötet. 690-694. lap.

Holló Barnabás

"Vita degli stranieri a Roma" cimmel az olasz vezetőség külön kiállitáson mutatta be az idegen képzőművészek alkotásait. Az Angyalvárban külön épületet emeltek ebből a célból, ahol azok a művészek szerepeltek, akik hosszabb ideig éltek és dolgoztak Rómában, vagy ma is itt élnek. Az épületben a magyarok számára biztositottak egy termet, ahol Barabás Miklós, Ferenczy István, Kovács Mihály, Lafite és Markó Károly alkotásait mutatták be.

Holló Barnabás: Mikszáth Kálmán-ról készitett szobormüvét mutatták be a VIGNA CARTONI-ban a római magyar kiállitáson. Az olasz sajtó elismeréssel ir müvészetéről.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius, III. évf. I. kötet. 690-694. lap.

Holló Barnabás

Greguss Agost-ról készitett szobrát bemutatja a lap.
Repr.

ÉLET, Bp. 1913. nov. 16. V. évf. 46. sz.
1484. lap.

Holló Barnabás

A lap belső címlapján szerepel a művész "Vörösördög" c. szobra, mely ágyucső fölött vágtató magyar huszárt ábrázol. Repr.

Élet, Bp. 1915. aug. 1. VII. évf. 31. sz. 729. lap.

/1/

Holló Barnabás

A müvész haláláról Margitay Ernő megemlékezését közli a lap "Kultura" c. rovata. "Holló Barnabásban, ősi magyar család tehetséges sarjában, megint meghalt egy darabja a magyar müvészetnek,"-irja, majd azzal folytatja, hogy a müvész talentuma akkor nyilatkozott meg legszebben, amikor a magyar történelem érintette meg a lelkét." Alkotásai: Az Akadémia falaiban elhelyezett Széchenyi dombormü, az árvizi hajós Wesselényinek a Ferencrendiek templomába falazott emléktáblája. Folytatás a /2/.sz. cédulán.

Élet, Bp. 1917. nov. 11. IX. évf. 45. sz. 1011. lap.

Holló Barnabás

"Komoly müvész volt, akiben sok szeretet, hit és meggyőződés volt.. kevesebbet beszélt, mint dolgozott.
További alkotásai: a rimaszombati Tompaszobor, a kassai dóm Rákóczi-siremléke, kuruc katonái, magyar vitézei,-valamennyi munkáját rajongó gonddal mintázta." Itthon és külföldön aranyérmet és dijakat nyert. Aki ezeket a munkáit ismeri, tudja, hogy milyen müvész és milyen magyar volt Holló Barnabás,- fejezi be méltatását Margitay E.

Élet, Bp. 1917. nov. 11. 45. sz. IX. évf. 1101 lap.

MDK

Holló Barnabás, 1866-1918.

Magyar huszár, br.

Magy. Studio II.aukc. 1922. 63. 1.

MDK

Helló Barnabás

Rákóczi siremlék. Vas. Ujs. 1908. 8.sz. 153-4. l. képpel.

MDK

Holló Barnabás, szobrász

Megemlítve.

Tóth Endre: Egy úttörő kezdeményezés
Hajdúszoboszlón 70-71.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. szept. XXI/9.

MDK

Holló Barnabás

Magyar Studio II. 63. l.

Holló Barnabás

Dombormüve az Akadémia falán

64.o.

Székely László/szerk./:Budapesti zsebkalauz.

Bp. 1960.

MDK

Holló Barnabás

Bocskay István, szobor

A tíz szobor.
Műcsarnok, 1899. 25.sz. 397 l.

Holló Barnabás
Vadász, bronz

Magyar képzőművészek Segítő Egylete. Művészeti kiállítás. 1914. 7 l.

Holló Barnabás (1866-1917)

Kuruc lovas kivont karddal.
Szobor. Bronz. Sign.

Ivó kuruc.
Szobor. Bronz. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Holló Barnabás

Előörs, bronz

Tépett zászló, bronz

Vásárlások a Képzm.Társ. 1904-5. téli kiáll. Müvészet, 1905, 142 l.

MDK

Holló Barnabás szobrász

I.Lipót

Zámborszky I: A magyar Országház. Bp.1937, 129-132 l.
/az épület külsején elhelyezett szobrok/

MDK

Holló Barnabás

Párisi kiáll. 19oo.

Holló Barnabás MDK

Kuruc. bronz, repr.

Magyar Iparművészet 1906. 1.sz. 21-22.o.

MDK

Holló Barnabás

Zala György: Müvészek lakomája. Mücsarnok, 1898, nov. 2o. 16. sz. 145 l.

MDK

Holló Barnabás

Mütermekből. Mücsarnok, 1898, okt. 2o. 95 l.

MDK

Holló Barabás

Wesselényi emléktábla

Mücsarnok. 1898. 21. sz. 2o4 l. Wesswlényi emléktáblája.

MDK

Holló Barnabás, festö /3/

Öreg kuruc zászlótartó

Megy a juhász szamáron.

Mücs.-XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX Az 1934.évi Magyar Kiáll.
1934.szept.27.- okt.28. Kat.
6.l.

Holló Barnabás

A Kossuth-szobor ügye
Aradi Közlöny 1907. 81 sz

Holló Barnabás szobrász
Tépett lobogó.Bronz
Képkiállitás Nyitrán, 1916

n. Birottsága

v. Lechner Jenö ela-
ó mondatára van
og a megszállott te-
inek biztonságba he-

Holló Barnabás, szobrászművész (1865–1917).
Szőlőssy Ágnes: Szobrászok, Budapest Kőrtéri szobrai 1692–1942.

6 Holló Barnabás: Toldi a farkasokkal, bronz, 2,5 m, Városliget, 1928 (Súlyosan sérült, töredéke a Budapest Galéria raktárában)

Művészet, 1987. szeptember, 4-old.

Holló Barnabás

Bocskai szobor Debrecenben
(repsz)

Kőteles Pál: A nagykereki Bocskai-vár.
Új Tükör, 1977. december 11–10. lap.

Holló Barnabás

A századforduló jeles szobrásza Holló Barnabás alkotása a budapesti Körönöre a Bocskai szobrot, annak másodöntése a debreceni.

Kovács Gyula: Két emlékmű Nyiregyházá főterén. Művészet, 1977. szeptember - 24. oldal.

Holló Barnabás, szobrász.

1906-ban hazahozták Rákóczi hamvaival együtt Vay Ádámcit is, a fejedelem udvari marsalljácit. Vay Ádám négleges nyugvóhelyül a templomkertet választották. A sírbolt fölé obeliszket készített Holló Barnabás haraszti kőből. (emlétve). Egyik oldalán Vay bronz mellképe látható, a másik oldalán a Vay család nemesi címere, tetején egy bronz turulmadárral.

Molnár Mátyás: Vaja, a Rákóczi-és kuruc emlékművek faluja.

Tükör, Bklst, 1977. okt. 16.

Holló Barnabás, szobrász

a Millenniumi Emlékmű csaknem fél évszázada – a 20-as évek végén – készült el. Most folyik a fergmlatt állapotú szabarcsoport helyreállítása. – a Bocskai és a Bethlen szabor Holló Barnabás, illetve ifj. Vastagh György műve. (említve)

B. i.: Megújul az emlékmű.
Szolnok Megyei Néplap, 1977. dec. 10.

Holló Barnabás

Vay Ádám sírboltja fölé
obeliszket készített Holló Bar-
nabás haraszto kőből.

Molnár Mátyás: Vaya, a Rákóczi és kuruc emlékművek.
Új Tükör, 1977. október 16-27. lap.

Holló Barnabás

Fábiánffy József: Kossuth szobor, Ajka.
Napló, 1974. aug. 3.

A magyar művészettört. irodalom bibliográfiája 1974.
Művészettörténeti Értesitő 1977/1.

74. old.

Holló Barnabás, szobrászművész

Hajdúböszörménynek készített Bocskai szobrot, mely 1906-ra valózult meg. (emlitve).

Sz. Kürti Katalin: A költő édesapja: Tóth András, szobrász
Hajdu-Bihari Napló, 1977. máj. 29.

Holló Barnabás

Az Országháza tölbek között a művész alkotása is díszítette.

Kevenyi Erzsébet: Reykörhödő-szobrok.
Tükör, 1977. aug. 7 – 12 oldal.

HOLLÓ Barnabás szobrász

Muzeumi Hirlevél,1991.5.sz.15.p.

Holló Barnabás *Erzsébet királyné Deák Ferenc ravatalánál* című domborműve egykor a Magyar Tudományos Akadémia előcsarnokát díszítette. Az 50-es években a domborművet száműzték az Akadémia alagsorába, majd Gödöllőre került, ahol a múzeum előterében állították föl. Most az Akadémia jelentkezett a gödöllői Múzeumban, hogy az általános rekonstrukció keretében visszahelyezné a munkát eredeti helyére. A dombormű elszállítására és az Akadémián történő felállítására előreláthatólag 1992 első hónapjaiban kerül sor.

bäude jener Jahrzehnte denken, das Berliner Reichstagsgebäude (1884—1894) von J. P. Wallot (1841—1912) z. B. oder den einige Jahrfünfte älteren und künstlerisch weit bedeutenderen Brüsseler Justizpalast Joseph Poelaerts (1817—1879), der 1866—1887 entstand (Abb. 8). Solche Gebäude repräsentieren nicht die Staatsmacht im ganzen, so wie es das barocke Fürstenschloß tat, sondern immer nur eine bestimmte Seite der Macht. Der Staat des 19. Jahrhunderts zentralisierte ja die Herrschaft nicht mehr, er beruhte auf dem, was die Teilung der Gewalten genannt wurde. Volksvertretung, Justiz, Wirtschaft waren als solche schon absolut. Diese geteilten Gewalten aber herrschten über nichts Ganzes, sondern gewissermaßen ins Unbestimmte hinaus. Sinngebend ist in den neuen Bauten daher nicht wie im Barock ein endlicher, greifbarer Machtfaktor als Spitze eines stufenweise gegliederten Systems, das der Idee nach alles umfaßt, sondern eine abstrakte und ungreifbare Sonderfunktion des sozialen und staatlichen Lebens, die ihre Legitimation im Bereiche des Ideellen und somit Unendlichen, etwa in der Idee Gerechtigkeit, schöpft. Das Gerichtsgebäude ist eine Art Gerechtigkeitstempel, und es verlangt vom Beschauer eine widerspruchslose Verehrung der Funktion und Idee, die in seinen Massen einschüchternd und betäubend als Macht in Erscheinung tritt.

Das Imponieren, darauf kommt es jetzt an. Das Barockschloß brauchte nicht zu imponieren, es herrschte, die älteren Bildungsbauten blieben still und vornehm, sie harrten dessen, der sich ihrer Idee hinzugeben bereit war. Ein Bau wie der Brüsseler aber herrscht nicht und wartet nicht, er setzt sich in Szene, er muß dies tun, um gegenüber dem Beschauer die Ideenmacht und Machtidee,

HOLLÓ BARNABÁS szobrász

1906 Bp.I.Corvin tér, Millacher kut - Györgyi Géza épitésszel

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 64.p.

HOLLO Barnabás

Sajógömöri szobra

Palus János: Mátyás király ércben és kőben. In. Élet és Tudomány, 1990.50. 1578.p.

gister, architectus caesareus, Bildhauer und Ba
meister). Manželka Eva Alžbeta, ako krstný otec 11.
1732, 9. 4. 1734, 21. 3. 1736, 9. 4. 1737, 15. 4. 1739, ma
želka ako krstná matka 29. 7. 1732, ako svedok 26.
1730, 23 11. 1732, 23. 11. 1738.
Draxler, Ján, kamenár („austriacus"). Manželka An
Mária Toniglová („Bohema"), svadba 28. 5. 1780, žení
23-ročný, nevesta 32-ročná.
Dückhardt (Tickhardt), Karol, kamenár. Manžell
Klára, deti Terézia Margaréta, nar. 7. 10. 1769, Fra
tišek Michal, 3. 10. 1770—20. 2. 1771, Anna, nar. 27.
1775, Jozef, nar. 2. 2. 1777, Mária Anna, nar. 14. 2. 177
ako krstný otec 24. 8. 1778.
Eker, Šimon, sochár. Manželka Alžbeta (Barbora?), dc
ra Mária Alžbeta, nar. 28. 9. 1714, vyd. 12. 2. 1741.
Feigler, Jozef, mestský kamenársky majster. Manže
ka Anna Mária, ako krstný otec 24. 11. 1784, manželk
ako krstná matka 26. 3. 1786, ako svedok 9. 2. 177
23. 2. 1783.
Feistmandl (Fastlman, Haustermandl), Ján Anton, s
chár. Manželka Alžbeta, deti Eva Alžbeta, nar. 18.
1754, Mária Jozefa, nar. 24. 9. 1757. Zomrel 24. 11. 177
ako 56-ročný.
Feistmandl, Šebastián, sochár. Manželka Magdalén
Rosenkranzová, vdova, svadba 21. 10. 1766.
Ferstner, František, štukatér. Manželka Rozália, dcér
Mária Terézia, nar. 27. 1. 1772.
Fiedler, Jakub, kamenár. Druhá manželka Anna Ka
tarína Pendlová, vdova, svadba 14. 3. 1731, deti Ann
Margaréta, nar. 16. 2. 1732, František Karol, nar. 1
11. 1736, ako svedok 1. 7. 1731.
Fiedler (Fidler, Filler), Ján, kamenársky majster (la

Holló Barnabás

A szabad lelke

Magyar Nemzet 1955. 11.22.

Hollós Barnabás
Kőrösi Csoma szobra

Magyar Nemzet 1985. IV. 6.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 AUG 3
Napló (Veszprém)

Holló Barnabás
szobrászművész
1021

Az ajkai Kossuth mellszobor

Ez volt az országban a 39. köztéri Kossuth-szobor

Ajkán a Béke tér és a református templom közötti ligetben találjuk Kossuth mellszobrát, vörös homokkő oszlopon. A kiképzett oszlop a lejtős terepbe illesztett magas talapzaton áll. Felirata egyetlen szó: Kossuth.

Fedetlen fő, kissé balra forduló fejtartás. Távolba néző szem. Komoly arcvonások. A halántékok dús hajzata, a körszakáll tömöttsége és a bajusszal zárt kompozíció, a magas talapzat révén még inkább kiemeli a homlok simaságát. A vállak merev tartása a súlypontot a fej lenyűgöző nemességére helyezi át. A magas, keménygallérú Bocskai-kabát jobb szárnyának vonala, a mögüle letüremlő Bocskai-nyakkendő kiemeli a felsőtest, a váll tartását, s ezáltal a kissé balra fordult arcon az akaraterő sugárzását érezzük.

A szobor *Holló Barnabás* alkotása. Ide a képviselőtestület 5/1927. sz. közgyűlésének határozatára helyezték át, az adományozó hozzájárulásával. A hely — a korabeli indokolás szerint — *„... méltóságának sokkal inkább megfelelő... a szobor egyrészt a község díszterére kerülve az ugyanazon téren már felállított „Hősök szobrával" egyetemben a község jövő fejlődésének útjában nem fog állni..."* Majd a továbbiak (hogy az esztétikai indok is érvényre jusson): *„... a községnek szépészeti szempontból nagy előnyére fog válni..."*

Pedig annak idején, 1904-ben *„... az e célra legszebb, s legalkalmasabb helyen..."* az akkori „Rózsa" vendéglő előtti, a Torna patak parti térségében avatták fel. A város fejlődése azonban huszonegynéhány év alatt szebb és alkalmasabb helyet produkált.

Tíz évvel a „Turini remete" halála után dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő érc mellszobor ajándékozását jelentette be a március 15-ét ünneplő községnek. A község sietve elfogadja a felajánlást. 1904 április 20-án a másodbíró a képviselőtestület elé terjeszti az ügyet, s a testület *„... a szobrot egyhangúlag hálás köszönettel elfogadja, az adományozónak eme áldozatkész tényét jegyzőkönyvileg megörökíti, az adományért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz, s ezt adományozóval jegyzőkönyvi kivonattal közölni rendeli"*. Az ekkor kiküldött szoborbizottság június 18-án már a szobor talapzati tervrajzát, illetve Somodory Károly balatonalmádi kőfaragó költségvetését terjeszti elő és ajánlja. Az 560 korona költségből 160 korona a kocsin való szállítással kapcsolatos. Ennek összegét sokallják. Az elkészítés 400 koronás költségtételét tudomásul veszik, a felállítás helyével pedig valamennyien egyetértenek. Az adományozott szobrot 1904 augusztus végén ünnepélyesen leleplezik.

A község képviselőtestületének augusztus 31-én tartott közgyűlése ezt az ünneplést örökíti meg, mikor is *„... az ünnepélyen részt vett Hentaller Lajos és dr. Óváry Ferenc országgyűlési képviselő uraknak az ünnepély fényének emelése körül szerzett érdemeikért jegyzőkönyvileg hálás köszönetét nyilvánítja."*

Nem tudjuk, hogy Óváry Ferencnek sikerült-e teljesen megnyernie választókörzetét az adományozással, ám ez nem is lényeges. Ajka városképe ma is egy Kossuth mellszoborral gazdagabb.

Dr. Ádámfy József

A NAPLÓ hétvégi mel

Az Állami Népi Együttes

Az énekes-zenés-táncos néphagyomány feldolgozása és újjáélesztése úgy kezdődött meg a huszadik század elején Magyarországon, hogy arról a világ bármely népe példát vehetett, és nem egy vett is. Ennek a hagyománynak a feltárása nem csak azt eredményezte, hogy nem pusztult el az a sok kincs, amire egyébként a pusztulás várt volna, hanem azt is, hogy maga a művészet is jótékonyan megtermékenyült a népi kultúra hatására. Új irányzatok, új stílusok, új műfajok születtek, s születnek még ma is.

Ebben a nagyszabású áradásban mindennek és mindenkinek megvan a maga helye, különösen a mai Magyarországon, ahol a folklórnak világszerte ismert módon magas rangot adtunk. Az *Állami Népi Együttes* megalakulása óta a hagyományőrző szerepét tölti be úgy, hogy feladatkörébe tartozik az is, hogy *a magyar népi hagyományt megismertesse a világgal.* Némiképpen talán megcsontosodott szerepkör ez, de semmi kétségünk afelől, hogy népszerű együttesünk *egyenletesen magas színvonalon* betölti a maga számára kialakított szerepet.

Újra és újra bizonyságot is tesz erről ez a kiválló társulat, mint legutóbb *Keszthelyen* (csütörtökön este), idei néhány Balaton-parti fellépéseinek egyikén.

Amikor a zsúfolt nézőtér előtt megszólalt a muzsika, *Kodály Kállai kettősének* első akkordjai, majd szétnyílt a függöny, azonnal fölcsattant a hatalmas taps. S amikor az első szám, a Kállai kettős utolsó lépéseit dobbantották a táncosok, már újra szólt a taps. *Vastaps,* amely aztán tartott egész este, mert a jól felépített, kikristályosított műsorban egymást követték a hatásosnál hatásosabb produkciók. A Kállai kettős, az *Este a fonóban* és az *Ecseri lakodalmas* (az utóbbi az együttes nagy siker-száma, vagy *kétszerszer* adták már elő) az egész nagy létszámú együttest foglalkoztatta, de jutott hely a műsorban külön a férfi és női tánckar, az ének-

Televízió:

Az értetlenség — szilárdabb a panelnél

Már a cím — *A „befalazott" Cell-panel* — is sejtetni engedte, hogy nem mindennapi ügyről lesz szó a televízió csütörtöki adásában. Mintha a *„Nehéz emberek"* folytatását láttuk volna. A régi híradókból és újságokból kiderült: csaknem *tíz éve létezik egy újítás, sőt találmány, egy Cell-panel építőanyag.* Tulajdonságai révén (könnyű, olcsó, vágható, fűrészelhető, gyorsan előállítható, könnyen szállítható és szerelhető, stb.) úgy hiányzik az országnak, mint egy falat kenyér. Anyaga: a nagy mennyiségben keletkező, de jó részt felhasználatlan fűrészpor, továbbá magnéziumoxid vatalokból egészen a bíróságokig, de az eredmény nulla. A demagóg műszaki és gazdasági érvek tömegét sorakoztatják fel ellene, holott a már felépített létesítmények eléggé bizonyítanak. Az újító magatartását kritizálják, nem pedig a panel műszaki paramétereit, alkalmazhatóságát. Egyedül a Magyar Villamosművek Tröszt állt mellé, mondván: „Ennek az anyagnak nagy a jövője!"

A 60 éves nyugdíjas kálváriája nem egyedi eset és a televízió jó ügyet szolgált a bemutatással. Mert igaz ugyan, hogy megyénk üzemeiben általában az eset ellentéte, a pozitív intézkedé-

Holló Barnabás, szobrászművész.

Wesselényi emléktábla

Az „árvízi hajós" 67 év után kapott emléktáblát. Holló Barnabás munkája ott áll a Ferences templom Kossuth Lajos utcai oldalán.

1892-ben került először szóba és viszonylag rövid idő alatt kész is lett az emléktábla. Bemutatták a párizsi világkiállításon is, aztán a Városháza pincéjében várt sorsára Három év telt el leleplezéséig, melyen részt vett a Wesselényi-család is. A templomot akkoriban tatarozták, de fölkerült oldalára azzal a kikötéssel, hogy fenntartásáról a főváros gondoskodik. Ilyenkor hálás az utókor... Az „árvízi hajósnak" nem volt semmiféle kikötése, amikor 1838 tavaszán csónakba szállt.

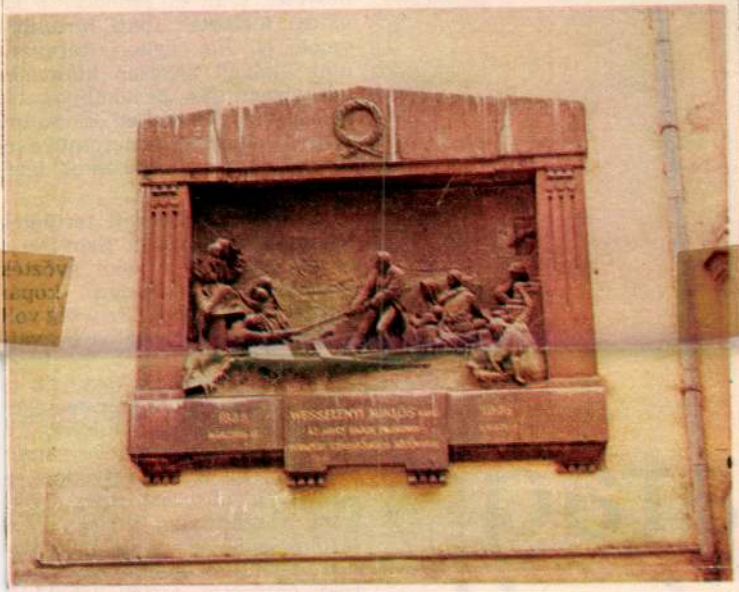

Benkő Károly: Pest-budai szobrok. II.

Képes Újság, 1979. jan. 20.

ümölcstermelés,
üttjár

atag

kozására. Elkészült a Leninről elnevezett Karakum-csatorna (a világ legnagyobb mesterséges folyója). Az Amu-Buharai, a Nagy-Északi- és a Déli Ferganai-csatorna, az Éhség sztyeppei, a Karsi- és más csatornák, valamint a számtalan víztároló. A tárolók csak az utóbbi húsz évben egymillió hektár sivatagos föld öntözését tették lehetővé

Holló Barnabás

Az Akadémián leleplezett emlékművét hozza a lap. Ravatal mellett babérkoszorut tartó nőalakot ábrázol.
Repr.

ÉLET, Bp. 1914.nov. 29. VI. évf. 48. sz. 1340 .lap.

Holló Barnabás

"Az Erzsébet-emlék az Akadémia előcsarnokában" cimmel a lap hozza a müvész reliefjét a cimlapon. Deák Ferenc koporsóját ábrázolja előtte babérkoszoruval áll Erzsébet királyné. Repr.

A HÉT, Bp. 1914. nov. 22.
XXV. évf. 47. sz. cimlap.

Holló Barnabás (szobrász)

1865. máj. 16-án született.

Népszava, 1975. máj. 16. 103. ág. 113 sz. 8p.

Holló Barnabás szobrász

Széchenyi - emléktábla az MTA Akadémiai utcai homlokzatán

Múzeumi Magazin 1975/2 31 old

Holló Barnabás

A pályadijakat nyert Rákóczi emlékmüveket hozza a lap és felsorolja a dijakat nyert müvészek nevét:
I. dij: Holló Barnabás és Györgyi Géza.
II. " : Füredi, Lechner, Körösfői.
III." egyszer: Hortál Henrik, Tóth István, Révész Imre.
III. dij: másodszor: Beck Fülöp és Hikisch Rezső.
IV. dij: Dudits, Markó, Lux.
Versenyen kivüli pályamüvek: Stróbl Alajos és Bobula János.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1909. nov. 7. I. évf. 46. sz. 602, 603, 605, 606. lapokon.

Weinberger

Holló Csaba, statikus tervező

Újpesti Művelődési Központ, Bpest. Építész: Ferencz István (Ezaktszo).

Statikus tervező: Holló Csaba.

Magyar Építőművészet, 1986. 6., 23-old.

Holló Csaba, statikus

Ref.: Római katolikus templom Vaja. Építész: Folda János és Thoma Ágnes.

Statikus: Holló Csaba,

Belsőépítész: Máté János

Magyar Építőművészet, 1988., 6, 36-old.

Holló Csaba, statikus

N.T.: Tokajhor, irodaház, Sátoraljaújhely. Építész: Noll Tamás (Északterv.

Statikus: Holló Csaba.

Gépész: Cservenyák Gábor.

Magyar Építőművészet. 1988., 6., 30-old.

Holló Csaba, statikus

R.L.: Városi Kórház, Esnaki pavilon, Sátoraljaújhely. Építésnek: Noll Tamás-engedélyezési terv; Rostás László-kiviteli terv (Esnak terv)

Statikus: Kovács Lehel,
Holló Csaba.

Magyar Építőművésnet, 1988., 6., 29-old.

Holló Csaba, statikus.

Városi nevelési és művelődési központ, Békés. Építész-belsőépítész: Bodonyi Csaba (Ezmaktorv.

Statikus: Holló Csaba.

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 38-old.

Holló Erzsi

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Holló Ersi

láid

~

Czak György

129 l.

gos bizottságának elnök
tamozott hivatalos nyug
szonkilencz koronát fiz
ministerelnökségi tárcz
számolja el.

B u d a p e s t, 1

Feljegyeztetett a m.kir
vevőségnél az il

Az Iparművészeti Társulat tavaszi kiállításáról. Rongyból készült karrikatura babák. Bayor Gizi mint »Csibi« és Jackie Coogan. Tervezte és készítette Holló Erzsi iparművésznő.

Tholt Károly

ett keresk. iskolai tanuló, akit a veszprémi sportpálya-avatáson egy szétrobbant mozsár halálra sujtott.

MOVE sportpálya felavatóünnepsége.

Képek a francia-spanyol-riffkabil háborúból

A francia főparancsnokság székhelye Rabatban.

Painlevé (×) francia miniszterelnök visszatért Fezből.

A madridi francia-spanyol konferencia résztvevői: Malvi miniszter, Gomez Jordana spanyol tábornok és Peretti de la Rocca francia nagykövet.

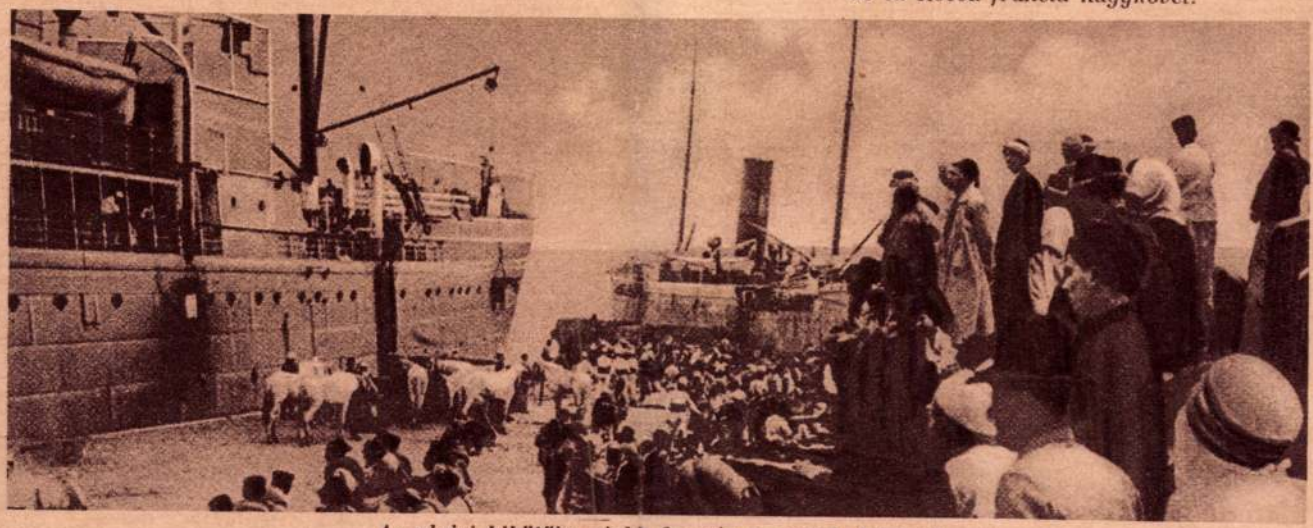

Az algiri kikötőbe ujabb francia csapatok érkeznek.

Modern magyar divánpárnák

A sok-sok agyonmontirozott, rüssölt, fodrozott párnának elkeresztelt selyem kirakatesoda között valóságos oázis egy-egy ilyen szép, színes, nyugodt, modern és mégis magyar levegőt, napot sugárzó hímes kézimunka. Célszerű, mert az anyaga az erős duveline (ördögbőr), amely jól birja a használat viszontagságait és aránylag nem is drága. A hímzőszál: gyapjufonál, olcsó, tartós és szintartó. A mustra: magyaros s a harmonikusan tarka színek felvidámítják a legkomorabb szobasarkot is. A sárközi-lányos párna anyaga fekete bársony. A lány arca rózsaszín, haja barna, dereka citromsárga, rózsaszín és kék virágozással, a szoknyája kék, vörös és citrom, meg narancssárga virágokkal, a kötény halavány rózsaszín, zöldleveles pirosrózsás mintával. A galambfehér, a nagy virágok halványsárgából narancsszínig árnyaltak, a levelek, füvek rétzöldek. A kis virágok kékek. A királyos párna *antikarany*, a darvas-tulipános *levélzöld* duvelinéből van.

Holló Erzsi.

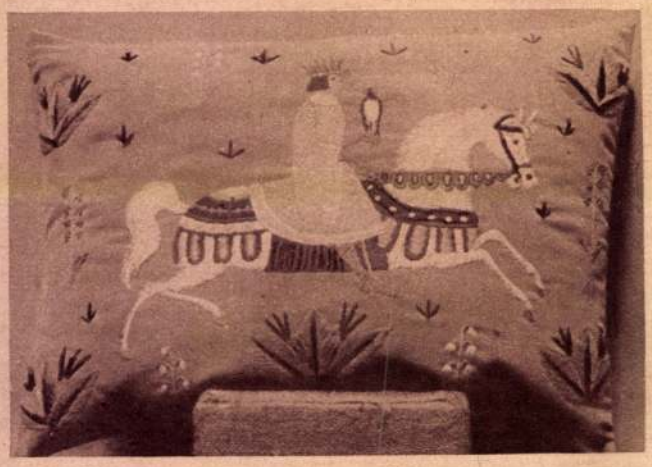

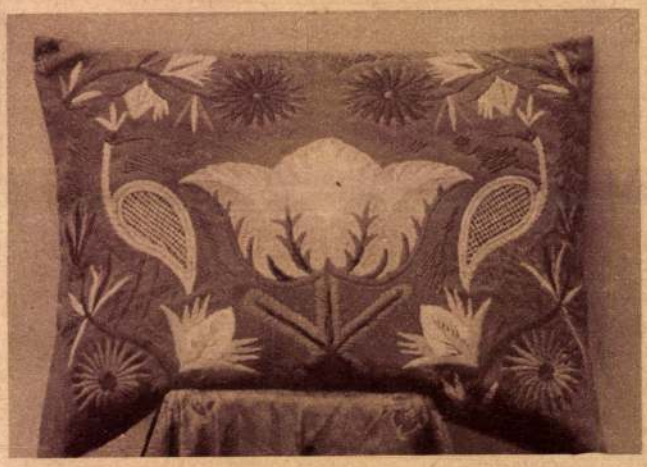

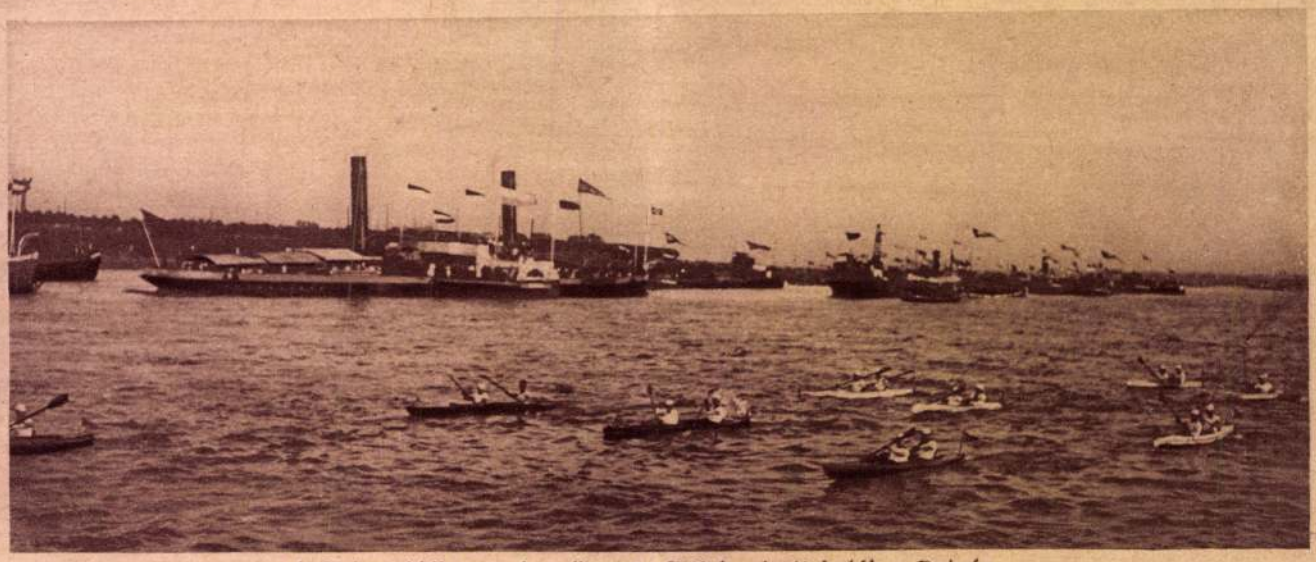

A Rajna-vidék ezer éves ünnepe. Fellobogózott hajók a Rajnán.

Holló Ernő

Gyermek-kacaj a legédesebb zene

a gondos szülők előtt! Ámde, ha a gyermek bágyadt, sápadt, étvágytalan és erőtelen: nem hangzik fel drága nevetése. Ilyenkor elborul a boldog anyai arc és tépelődő gondok ráncai huzódnak homlokán.

Miért e gond, miért e boru?

Olyon dusan kinálják fel mindazt, ami megszerezheti gyermekük egészségét, erejét, nevető kedvét a Krompecher-féle *Zamako*. Van benne hatalmas tápláló hegyizab, maláta és jóizü csokoládé. Legkiválóbb orvosi szaktekintélyek egybehangzó véleménye szerint a Krompecher-féle *Zamako* felel meg a legtökéletesebben a fokozott táplálás követelményeinek, biztositja továbbá a gyermek egészséges, normális fejlődését. Bomlatlan állapotban tartalmaz fehérjét, zsirokat, szénhydrátokat, sókat és vitaminokat, melyek a szervezet felépitéséhez okvetlen szükségesek és nélkülözhetetlenek.

A Krompecher-féle *Zamako* háromféle minőségben kerül forgalomba; u. m. I. *Zamako* csecsemőknek (kék csomagolás), II. *Zamako* gyermekeknek és felnőtteknek (piros csomagolás), III. gyenge csontrendszerü gyermekeknek foszforos *Zamako* (sárga csomagolás). A *Zamako* minden gyógyszertár és drogéria utján beszerezhető. Mintát és ismertető-könyvecskét, mely a gyermek helyes gondozására és táplálására vonatkozik, szivesen küld ingyen a Krompecher tápszergyár magyarországi főraktára: Budapest, V., Zrinyi-utca 3.

Társasjátékok szobában és szabadban. Ára 10.000 K. Megrendelheti Singer és Wolfner könyvkereskedésében, VI., Andrássy-út 16. szám.

F. L. Őszinte levelét köszönettel vettük, nem hogy haragudnánk érte, de örülünk, hogy alkalmunk van ilyenformán eloszlatni azt a félreértést, ami köztünk, úgy látszik, fennáll. Ön levelében két munkatársról tesz említést. Kettőjük közül az egyik a következőképpen válaszol arra, amit ön ir: „Amíg a házasság *csak* szenvedéssel jár, el lehet és el kell viselni, részint, mert kötelességeink vannak mások iránt, részint, mert a szenvedés reánk talál mindenütt s a válásul nem bújhatunk ki alóla. De ha a házasság nem házasság, hanem hazugság, bűn és több ember bizonyos romlása, akkor nem lehet egyebet tenni, mint megszüntetni a lehetetlen állapotot. A katolikus Egyház is megengedi ilyen esetekben a különválást, vagy formai okokból — ha lehet — érvényteleníti a házasságot. Ha valaki a házasságot hamis esküvel kezdi, fantasztikus dolgokkal folytathatja''. Senki, aki az eseményeken kívül áll, nem képzelheti, mi minden történik a világon és milyen esetekben ajánlunk mi válást, — ha ajánlunk, mert mindig hangsúlyozzuk, hogy mi csak vigasztalást és útmutatást adhatunk, de senkit semmiféle elhatározásra rá nem beszélhetünk, mint ahogyan még a jó szülő sem meri befolyásolni, bizonyos határokon belül, a gyermeke elhatározását, mert nem vállalhatja a felelősséget, hiszen a jövőbe senki sem lát. De mint ahogyan a jó szülő, akármi legyen később a sorsa, szeretettel és vigasztalással fogadja a gyermekét, vele bánkódik és vele örül, olyan érzéssel olvassuk mi a hozzánk érkező leveleket és kimondhatatlanul örülünk, ha sikerül a nyugtalankodó és „elégedetlenkedő'' asszonyokat lecsillapítani. Kedves jó nagyságos Asszonyom, ha tudná, mennyi szenvedést türnek az úgynevezett „elégedetlenkedő'' asszonyok! Higyje el, néha sajnáljuk elégetni a leveleket, sajnáljuk elfelejteni egy-egy bátor kis lélek-testvér nevét, aki újra és újra tovább tűr és szenved a gyermekeiért, a szüleiért, az uráért. Nagyon félreérti őket, és minket is félreért. Ennek oka nagyrészben az, hogy az üzenetekben nem ismertethetjük pontosan a dolgokat, mert hiszen tisztelnünk kell az egyéni érzékenységet, s vigyáznunk kell, nehogy valaki valakire ráismerjen. Viszont gondolja meg, kedves nagyságos Asszonyom, hogy hozzánk sokszor kétségbeesett esetekben fordulnak tanácsért. S hogy nekünk úgy kell válaszolnunk, hogy igazában csak az értse meg egészen, akinek szól az üzenet. Így aztán könnyű a félreértés, amit egyébként azzal lehetne a legegyszerűbben eloszlatni, ha egy pillanatra ön elé varázsolhatnánk néhány levelet s a rájuk írt választ, hogy megláthassa, mennyire igazságtalan volt iránt unk, s hogy mennyire szívből válás-ellenesek vagyunk. Reméljük azonban, hogy most már így is megértettük egymást. Szíves üdvözlet!

Doktorné. 1. Ragaszkodása, hűsége valóban meghatott bennünket. Engedje meg, hogy megindító levelének egy mondatát itt idézzük: „Csaknem 25 éve vagyok az *Uj Időknek* nemcsak előfizetője, hanem igaz, őszinte hive és tisztelője, ki szomorú özvegységemben sok mindenről tudnék inkább lemondani, mint e megszokott kedves lapról.'' Akiben ennyi hűség él aziránt, amit szeret, azt a sors legnagyobb csapásai közt sem féltjük, mert a nagy hűség nagy erőt is jelent. Nagyságos Asszony, úgy látjuk, túl van már élete legnehezebb korszakán. Ha fiatalon egyedül, özvegyen maradva fel tudta nevelni három gyermekét, ezután sincs oka a kétségbeesésre. A sors az ilyen életet végül is sikerrel, boldogsággal szokta jutalmazni. Szívből kívánjuk ezt önnek, nagyságos Asszony. 2. Polgári iskolai tanári oklevél birtokában különbözeti vizsgálat által középiskolai tanári oklevelet szerezni nem lehet. Középiskolai tanári oklevél elnverése céljából bizonyos számú egyetemi félévek kimutatása szükséges, ezt pedig csakis úgy érheti el, ha valamelyik magyar egyetem bölcsészeti fakultására rendes hallgatónak beiratkozik. De maga a polgári iskolai tanári pálya is kielégíthet egy nemes emberi életet, ha megvan a reménye arra, hogy álláshoz juthat. Tudomásunk szerint modern nyelvi képesitésü tanférfiakban nagy a hiány, talán ilyen képesitéssel fia álláshoz juthatna, mire elkészül. Méltóztassék a budapesti polgári iskolai tanárképzőfőiskola igazgatóságához fordulni (Budapest, I., Mozdony-utca 23.), hol a jelenlegi helyzet adatai szerint megfelelő útbaigazításban fog részesülni.

P. G. Barátjának van igaza. Az az ezüstszög csakugyan ott van a Ferenc József-híd pesti oldalán, még pedig a Fővámpalotához közelebb eső iven, kocsiút felől számitott első szögsornak legelső szöge. Üvegbúra alatt van. A király képviseletében egy főherceg illesztette oda a szöget.

Falusi. Szerémi György, latin írói nevén Georgius Sirmiensis, II. Lajos király, majd Szapolyai János udvari káplánja, történetíró, aki a mohácsi csata idején az udvarnál volt, azt állítja, hogy II. Lajos nem a Cselepatakban lelte halálát, hanem Szapolyai György ölte őt meg Szekesőn. Az, akitől ön ezt a verziót hallotta, bizonyára Szerémit olvasta. Szerémi György a mohácsi csata után Kassára menekült s Szapolyai káplánja lett. Ott is maradt az új király oldalán s jó és balszerencséjében egyaránt osztozott. Mikor Szolimán szultán Budát csellel kézrekerítette, Szerémi, Izabella királynéval Erdélybe ment s ott írta meg emlékiratát Magyarország romlásáról. Ujabb történetíróink véleménye szerint munkája nagy kritikával használandó, de a korra és szereplőkre nézve igen jellemző feljegyzéseket tartalmaz s a népies közvéleménynek tolmácsolója.

Ferike, Kaposvár. Nem helyeseljük, ha fiatal leányok férfiismerőseiktől cukornál és virágnál egyebet elfogadnak s azt sem, ha ők adnak nekik ajándékot. Számtalanszor kapunk olyan leveleket, amelyekben olvasóink tanácsért könyörögnek, hogyan szerezzék vissza leveleiket és az ajándékokat a férfitől, akivel a barátság abbamaradt. Még az eljegyzés is hányszor felbomlik s az „add vissza a babaruhámat''-játék olyankor nagyon kínos, vagy legalább is kellemetlen. De ha az édesanyjának nincs ellene kifogása, hogy ön gyürüt, karperecet fogadott el tőle, akkor mi nem szólhatunk bele. Ez csak a mi egyéni véleményünk, amelyet a világért sem akarunk senkire ráerőszakolni. Ha mindenáron adni akar valamit neki, adjon egy szépen bekötött, értékes könyvet, amiről tudja, hogy szereti. Vagy adjon egy régi metszetet, szép rézkarcot, megfelelő keretben. Ezek nem megfizethetetlenül drágák és művészi értékűek.

Fiatal asszony. Nagyon örülünk neki, hogy igazunk volt. Kedves kis nagyságos asszony, az érzése, amit maga előtt sem akar állitólag bevallani, nem szégyelni való, de nagyon szép, természetes és tiszteletreméltó érzés, aminek az erejével csodákat lehet tenni még az ön urának az esetében is. Egy dologban azonban félreértett: még a legszomorubb megoldás esetében sem gondoltunk arra, hogy otthagyja a fiút. Akkor is a nagyszüleinél kellett volna hagyni s nem a tudta nélkül elmenni, ez természetes. Nem mintha eldurvulástól féltettük volna a fiút, — ez a második félreértés. Ha a gyerek hajlamos lenne ilyesmire, nem tudná így szeretni. Hanem, mert egész későbbi gondolkozására hatást tehet az, ha csalódnia kell lépten-nyomon az apjában, ha nem tisztelheti és nem szeretheti őt. Hogy ettől csakugyan félni lehet, azt ön maga is bizonyítja újabb levelében. Ezért gondoltunk arra, hogy most, ezekben az időkben, ha csakugyan olyan rosszul állnak a dolgok, jobb lenne, ha a fiú intézetben, vagy a nagyszüleinél lenne s így öntől sem szakítaná el senki. Egyébként gondolja meg: a gyerekből öt év mulva felnőtt fiatalember lesz, aki

Hajszálakat hölgyek arcáról, kariáról végleg kiirtja felelősséggel Pollák Sarolta kozmetikai intézete Budapest, Andrássy-út 38. sz. Alapitási év 1900.

„Miracle" hajeltávolitószer szétküldése utasitással. Szépségápolás: Szeplők, májfoltok, pattanások, ráncok kikurálása, vidékre szerek szétküldése Szemölcsirtás. (Prospectus)

Az első varrógépet, amelyet 1850-ben talált fel és konstruált meg Elias Howe, egy kaliforniai család még ma is használja. A gép három nemzedéket szolgált ki becsülettel

nem lehet máskép, bele kell törődni a változhatatlanba, mert hiszen élni mégis csak kell. Mindezt, amit most önnek mondunk, annyiszor elmondtuk már, hogy talán közhelynek tetszik. De vannak dolgok, amelyekről nem lehet többé ujat mondani. A társadalom mai berendezésének, az életformáknak, a világfelfogásnak gyökeresen át kellene alakulni, hogy ez a kérdés ne legyen olyan égetően súlyos probléma.

Édes kicsi. Kellemes nótaszövegek. Az Uj Idők mértékét nem ütik meg.

Bóbi. Nem elég jó.

Bpesti érdeklődő. Az Uj Idők egy félévfolyamának bekötésére szolgáló, dúsan aranyozott egészvászon bekötési tábla ára 35.000 K. A beakasztásért a kiadóhivatal ugyancsak 35.000 K-t kér. Táblával együtt tehát egy félévfolyam bekötése összesen 70.000 K-ba kerül.

Magyarország legöregebb versenykerékpárosa: Mandel Menyhért 72 éves bajnok, aki eddig 89 első díjat nyert

Cserkésztiszt. Mi minden levelet megsemmisítünk, miután arra a választ megadtuk. Így nincs módunk rá, hogy eldöntsük: ugyanarról az esetről volt-e szó az ő és az ön levelében?

D. K. Sohasem zavar.

Aranyköd. 1. Hogy mire *kötelezi* önt az az elfogadott csók? Bocsásson meg, de nem értjük. Önt nem kötelezi ezen a nagyvilágon semmire. Őt hálára és megkülönböztetett gyengédségre kötelezné, ha olyanféle férfi lenne, amilyennek az igazi férfit mi elképzeljük. Ami azt a kijelentést illeti, az nem durva, hanem ostoba. Nagyon ostoba. 2. Nem vagyunk grafológusok.

B. S. Örülünk neki, hogy Stratz szép regénye önnek is nagyon tetszik. A regény közlése körülbelül decemberben fog véget érni.

Sz. C. A *B. S.* jelzésű üzenet önnek is szól.

K. Jolán. A halasztást megadtuk.

Eszményképem. (Margithoz.) Gyenge.

N. R.-né. Legközelebb válaszolunk. Addig türelmet kérünk.

Szkv. Rudolph Stratz másik regénye *Az óriás ökle* is nagy sikert aratott. A magyar fordítás ára 37.500 K. A *Meghalok érted!* a közönség oly rokonszenvével találkozott, hogy alkalmasint a kiváló író több más regényének kiadását is felvesszük programmunkba.

Félő öröm. Az anyaság az életnek legnagyobb öröme és legteljesebb boldogsága. Érthető tehát, hogy minden anyának az a törekvése, hogy a baba kelengyéje minél szebb legyen és minél számosabb darabból álljon. E tekintetben azonban nem a divat a döntő, hanem a gazdasági helyzet. Valóban úgy van, hogy a kisbaba pólyázása nálunk általában el van terjedve. Feltétlenül szükségesnek nem tartjuk, karját és kezét pedig mindig szabadon kell hagyni. A pólyázás kétségkívül jó arra, hogy a babát állandóan egyenletes hőmérsékletben tartsuk, kivált akkor, ha a szabadba visszük és nem nagy a hőség. Ha a levegőnek a hőmérséke 20° C, akkor teljesen fölösleges a kis mártirt meleg pólyába kötözni, hadd legyen kibontva, vagy ha kissé hüvösebb van, födjük be flanellból készült takaróval. Azt a kérdést, hogy a születendő gyermeknek milyen lesz a neme, a tudománynak mindeddig nem sikerült eldöntenie. Végül utolsó kérdésére az a válaszunk, hogy az áldott állapotban lévő nő tartózkodjék minden izgalomtól, heveskedéstől, perlekedéstől és érzékenykedéstől. Mindenféle munkában mértéket kell tartani. Így aztán bátran elvégezheti a felmerülő apróbb háztartási teendőket, mégis azzal a fenntartással, hogy kimerülésig sohasem szabad dolgozni.

Erdélyi asszony 36. Valóban nem lehetetlen, hogy valakinek egyszerre van vese-, tüdő- és gyomorbaja, mégis aránylag ritka eset és leveléből azt a következtetést merítjük, hogy egyik sem aggodalomkeltően súlyos. Ha idejekorán orvoshoz fordul, mind a három baját meg lehet gyógyítani. Azt a kérdését azonban sehogy sem értjük, hogy „a vesebajon valóban csakis műtéttel lehet segíteni?“ A vesegyulladás különböző alakjait belső szerekkel szokták gyógyítani. Igaz, hogy vannak olyan vesebajok is, amelyek ellen műtéti beavatkozásra van szükség, de a kérdésnek erről a részéről még csak egy szóval sem méltóztatott megemlékezni. Ha tehát tudatja velünk, hogy milyen természetű vesebaja van, mi szívesen szolgálunk felvilágosítással és megfelelő útbaigazítással.

Náso. 2. Abban a rendfokozatban három fizetési fokozat van. Az elsőben 2,600.000, a másodikban 2,400.000, a harmadikban 2,200.000 fizetéssel. Ehhez járulnak még különböző pótlékok, amelyek 595.000 koronát tesznek ki. Ezek azonban nem számítanak be a nyugdijba. Van azután lakbére is,

Holló Erzsi iparművésznő, aki e héten ifjan meghalt. Számos cikke jelent meg az Uj Időkben

amelyért ma kétszobás lakást bérelhet. 3. Előfizetése szeptember végén jár le.

Márta. Nagyon használható könyv a „Házinyultenyésztés“ Winkler Jánostól, amelyet a Franklin-Társulat adott ki. Kár, hogy az ily képzett és a gazdálkodás iránt érdeklődő fiatal lány nem képezi ki magát alaposan e téren. Mert van ám sokkal hasznosabb és szebb tere a kertgazdaságnak, mint a házinyultenyésztés. Az idénre már elkésett ugyan, mert hála Istennek, mind többen fordulnak e szép pálya felé, de ha jövőre korán előjegyeztetné magát valamely gazdasági iskolába és rászánna legalább egy évet ily tanulmányokra, higyje meg, ezt az esztendőt, mint élte egyik leghasznosabb és legboldogabb idejét könyvelhetné el. Ilyen iskolák: Székesfővárosi Maglódi-uti Kertgazdasági Iskola; Állami Amizoni-féle Gazdasági iskola, VI., Mexikói-út; Állami Gazdasági Iskola, Putnokon.

Valakinek. Pauler Ákos: Athenaeum. Kiadja: Pfeiffer Ferdinánd, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

H. J., Szombathely. Dr. H. v. H. német költő címe: Rodaun bei Wien.

Dr. N. B., Ujpest. Emil Coué életére és müveire vonatkozó könyv eddig nem jelent meg. Csak a Coueizmusról van egy könyv. Címe: Dr. Emil Coué: A Coueizmus vagy Egészség és önfegyelem. Ára: 42.500 K. Megrendelheti Singer és Wolfner könyvkereskedésében (VI., Andrássy-út 16.). Másik kérdésére szépségápolási rovatunkban fogja a választ megtalálni.

Dunamenti. 4. Közhasznú Könyvtár 9. sz.:

A nagyvilágból. A walesi herceg Biarritzban

kezeskednie kell... Lobanow Pál herceg nyolcszázezer rubel adósságát egyszer szétosztották a társai között (a gárdahuszárok kötelesek voltak kölcsönösen jótállni egymásért) és sok tiszt kénytelen volt emiatt quietálni és bizonytalan életet élni valahol a vidéken.

A szultán egyik adjutánsa, Aziz Bei is tagja volt a Yacht-klubnak. Szép, elegáns ifju, kifogástalan gavallér, nagyszerü táncos és merész játékos... Harminc évvel később Münchenben találkozik vele Kleinmichel grófnő. Rokkant, beteg öreg ember lett belőle, pénze nincs és nyomoruságos életet él, de mint fatalista muzulmán, megadással viseli hazája sorsát.

— Minden mindegy... semmisem érdekel már.

Egyszer mégis megkérdezte, hogy a Yacht-klub megvan-e még?

— Csak nem képzeli, Aziz Bei, hogy a Yacht-klub a bolsevisták alatt fennállhat?! Ott most valami szakszervezet tanyázik, — a játékszobában irógépeket láttam...

Az öreg halálsápadt lesz és izgatottan ugrik föl:

— Allah, Allah, hát lehetséges ez? Micsoda szerencsétlenség, mekkora csapás! Most már elhiszem, hogy vége Oroszországnak!

Egész éjjel nem alszik, — sápadtan, összetörve jelenik meg másnap. Négy nagy nemzet összeomlása hidegen hagyta. De a Yacht-klub megszüntét nem tudja elviselni.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

A cárnő...

Mint ahogy Marie Antoinette Párisba érkezésének ünnepe gyászra fordult, II. Miklós cár koronázása is szörnyü katasztrófával végződött. A cár ajándékokat akart szétosztani a nép között s azért óriási tömeg várakozott a Hodynka-mezőn. Mikor az ajándékok osztogatása megkezdődött, a sokaság minden rend nélkül tódult előre. Sokan elestek, ezeket könyörtelenül eltaposták, állati dulakodás keletkezett s az áldozatok száma ezrekre ment.

A főkormányzó, Sergei nagyherceg és a császári udvar minisztere, Woronzow-Daschkow gróf egymást vádolták a szerencsétlenségért.

— Ilyen esetek mindaddig napirenden lesznek Moszkvában, — mondta Pahlen gróf volt igazságügyminiszter, akit itélőbirónak neveztek ki, — amíg Felséged a felelősségteljes állásokat olyan felelőtlen emberekkel tölti be, mint amilyenek császári fenségeik, a nagyhercegek.

Ezek a bátor szavak, amelyek történeti nevezetességűvé váltak, — találóan jellemzik a helyzetet. A felelőtlen, önkényes és gyönge kormány döntötte mindnyájukat a végső katasztrófába.

...A véres kezdet árnyától sohasem tudott szabadulni a fiatal cárnő, aki büszke és egyszersmind félénk és akiben semmi sincs a bálványozott anya-cárnő szeretetreméltóságából. Alice von Hessen hercegnő nem tanulta az uralkodást, — nem járta végig a trónörökösök iskoláját, — nem ismeri az embereket és mégis szigorúan, túlságosan szigorúan ítél fölöttünk... Nem szeretik az udvarnál. A nagyhercegnék mindenáron nevelni akarják, ő pedig gyűlöli az ura rokonait és távol tartja magát tőlük... Szegény, fiatal cárné! Semmiben sincs szerencséje. A cár fiút kíván s a négy leánygyermek négy keserves csalódás. Mikor végre megszületik a fiú, — gyönge, beteges. Nem tanult meg járni s a nép bizalmatlanul nézi, amint egy hatalmas kozák karján viszi a trónörököst.

— Ez a kis nyomorék akar a mi uralkodónk lenni?...

Amikor a háború kitör, a cárné szenvedélyes odaadással ápolja a sebesülteket, úgy dolgozik, mint a legutolsó fizetett betegápoló. A nép pedig, különösen a műveletlen fajta, — nem tudja elképzelni uralkodóját császári pompa nélkül. Naiv álmaiban az orosz katona koronájával a fején látja a cárnőt és bíborpalásttal a vállán. Igy szereti, így tetszik neki. Ha a többi ápolónő egyszerű ruhájában látja a mesekirálynőt, azt kérdezi magától:

— Ez az egész? Hiszen éppen olyan, mint a mi asszonyaink.

Az, hogy az előkelők palotáit és villáit kórházzá alakítják, különben is csak az irigységet növeli a katonákban, mert amíg ezek a kórházak a higiéne és a kényelem csodái, az államiakban rossz ágyat, rossz táplálékot kapnak a többiek. Irigység és gyülölet ébred a szívekben hála helyett, egy-egy finom ebéd a harctér nyomoruságos ételeire emlékezteti őket és gyülölet izzik a szavukban:

— Azért kell nekünk naponta tíz órát kinlódni a gyárban meg a földeken, hogy az urak így élhessenek!

A katona, aki a háboru kezdetén még szerény, türelmes és igénytelen volt, lassankint engedetlenné, követelővé és elégedetlenné válik. A lengyel front rettenetes kudarca és a titkos propaganda nagyban hozzájárul ehhez az eredményhez.

A forradalom kitörésekor az elkényeztetett sebesültek egy éjszaka alatt halálos ellenségekké változnak, rögtön csatlakoznak a lázadókhoz és elvezetik őket rabolni azokba a palotákba, amelyekben nekik olyan jó dolguk volt és amelyeknek belsejét annyira ismerték.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

1917. A forradalom. Sötét emlékek. Vörös katonák, autók az éjszakában, jajkiáltások, durvaság, emberölés, — akárcsak nálunk. Kleinmichel grófnőt is fogságba hurcolják, mert összeesküvéssel gyanusítják.

— Vágják el a telefonzsinórt a grófnő ágya mellett, mert azon keresztül árulja el minden reggel Oroszországot, mikor a német követtel és Vilmos császárral beszél — ordít egy nihilista diák, mikor beront a grófnő hálószobájába.

Pedig az egész emeleten nincs telefon. A grófnő a régi világból való és nem tudja megszokni a telefont.

Az íróasztalon Ernst von Sachsen-Altenburg hercegnek arcképe: „hálás barátja" aláírással.

— Miért hálás magának ez a német tábornok? — kérdezi az egyik suhanc, Kerensky ágense, aki két társával és húsz katonával házkutatást tart a grófnőnél.

— Eladta neki a hadsereget?

— Nem mondaná meg, hogy képzeli ezt?

Egy revolver és egy bajonett villan.

— Rögtön mondja meg, melyek a tábornok csapatai és hol vannak!

— Ha a tábornok még parancsol valahol, csak arkangyalokból vagy szerafokból állhat a hadserege, mert már tizenhárom éve halott. Életében is csak tiszteletbeli parancsnoka volt annak a kis hadseregnek, amely országából kitelt...

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Lázas, izgatott napok. Borzalmak. A kis fülledt szobába, ahol az elfogottak szorongtak, behallatszik egy vezérkari ezredes éles hangja, amint Miklós cár lemondását diktálja a gépírókisasszonynak...

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Mindez olyan, mintha már hallottuk volna. Mintha csak visszhangja lenne annak, amit mi is átéltünk. Az éhség kínja is, amit Oroszországban éppen úgy átszenvedtek, mint nálunk. A pótkávéból és krumpliból készült kétszersültek, — a lopva, drága pénzen szerzett húsételek, — a sötétben átvirrasztott éjszakák, a tervezgetések, a titkos összejövetelek, — mind, mind ismerősök.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

És végül még egyszer a cár. A cár, aki a hét hónapi fogság alatt egyszer sem panaszkodik, egyszer sem zúgolódik. Szelíden, megadással visel minden megalázást és nem vádolja a népet, hanem mindig védi. Udvarias és barátságos a börtönőrökkel szemben és hálás azoknak, akik fölkeresik néha. Soha egy szemrehányó szó azok ellen, akik hűtlenül elhagyták. Az ember sokszor azt hinné, nincs eszméleténél, mert föl sem lehet fogni a krisztusi tökéletességnek azt a mértékét, amelyet a cár elért, mióta a világi hatalom kiesett kezéből.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Eddig van. Egy szép, okos, előkelő asszony naplójegyzetei, amelyekből sok elkallódott a bolsevizmus alatt. Nem is akar összefüggő munka lenni.

— Mielőtt örökre becsukódik a szemem, — mondja a 74 éves grófnő, — föl akartam jegyezni az emlékeimet. Talán megkönnyítem a dolgát annak, aki majd egyszer írni akar a korról, amelyben éltem és amelynek nyomait könyörtelenül elsöpörte a forradalom...

Ruzitska Mária.

Zenekedvelőknek a legszebb és legolcsóbb karácsonyi ajándék *Bárd Karácsonyi Albuma,*
tartalmaz 71 oldalon 31 népszerü és divatos zeneszámot zongorára, részben ének és zongorára, diszes kiállitásban ára 880 korona (Rendelje meg, mig a készlet tart)

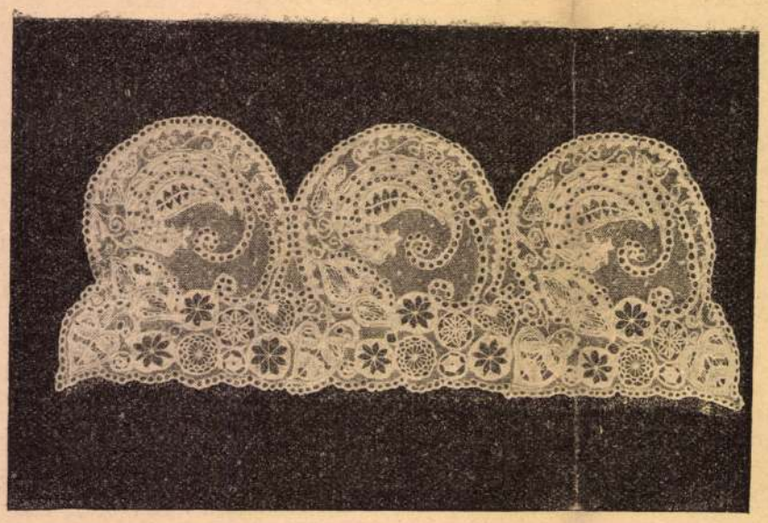

Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításából. Mezőturi csipke. Holló Erzsi terve nyomán készitette dr. Szőnyi Gyuláné

Idegen irók

A mesterműv

— *Szatira** —

Irta: **Alfred Capus**

ELSŐ JELENET

Igazgató, drámaíró

Igazgató: Nos, kedves mester, dolgozott-e szorgalmasan a szünidő alatt s elhozta-e a szinművet, amelyet még a mult évben igért meg nekem. Itt az ideje, hogy készüljünk az új évadnyitó előadásra!

Szerző: Elhoztam, igazgató úr!

Igazgató: Nagyszerű! Lássuk csak!

Szerző: Erkölcs-vígjáték.

Igazgató: Erkölcs-vígjáték? . . . Ah, kedves barátom, hogy jött arra a szerencsétlen eszmére, hogy erkölcs-vigjátékot írjon! Először is: erkölcs — nincs többé; másodszor pedig — vígjáték sincs többé! A közönség már megunta a vígjátékot. Torkig van vele! Immár háromszáz esztendeje, hogy mindig csak azzal traktálják s most már más egyebet kiván.

Szerző: Soh'se mérgelődjék azért igazgató úr! Önnek, valóban, igaza van! Az erkölcs-vígjáték csakugyan elnyütt szinpadi mű; én azonban az enyémet egyszerűen átalakítom énekes bohózattá, ami már jóval vígabb drámai műfaj. Ezt a csekély változtatást elvégzem hamarosan s átadom önnek a kéziratot.

Igazgató: Énekes bohózat . . . De hiszen ez még amannál is rosszabb! Valósággal elárasztottak bennünket énekes bohózatokkal, amelyek voltaképpen mind egy kaptafára készülnek.

Szerző: Igazgató úrnak igaza van!... Az sem lepne meg engem, hogy ha a közönség valami komolyabb műfajt követelne, sőt hogy ha a dráma újraéledése következnék be. Igazán mondom, kedvet érzek magamban, hogy vígjátékomat átalakítsam — drámává! Például Gyula nem veszi el feleségül Klárát, hanem egyszerűen tört márt a szivébe. Sokszor ez is elég, hogy valamely szinműnek egészen új fordulatot adjunk . . . Mindössze három napi munka.

Igazgató: Ejh! Mindig ez a dráma!... Két év alatt hat drámát adtam elő s valamennyi megbukott. Legfölebb a katonai életből vett drámáknak van kilátásuk sikerre.

Szerző: Katonai életből vett drámák? . . . Igaza van igazgató úr! Képzelje csak, hogy ha az én darabomban Gyula például ügyvéd, hát egyszerűen megteszem — tüzérkapitánynak, a háziszolgájából pedig csinálunk „kutyamosót" — s a harmadik képbe beiktatunk — például csapatszemlét. A negyedik felvonásban nem a törvénykezési palotába megy, hanem a kaszárnyába. Ez pedig mindössze — két órai munka.

Igazgató: Igen ám, csak hogy a katonai drámákat is elnyütték kissé az utóbbi időben. A közönség már unni kezdi, hogy mindig csak egyenruhát lát a szinpadon.

Szerző: Tagadhatatlan hogy az bizony kissé egyhangú látvány!

Igazgató: Ne feledje, hogy a közönség ujabban azokat a darabokat kedveli, amelyek valami eredeti, valami meglepő fordulatot produkálnak s amelyek nem a megszokott kaptafára készülnek. A mai lelkiállapotot érdekesen jellemzi a némajátékok sikere.

Szerző: No lám, ezt magam is észrevettem már! Teringettét! A némajátéké a jövő! . . . Hogy ha tehát e mellett dönt az igazgató úr akkor egyszerűen — kihagyom a szavakat! Van önnél ceruza?

Igazgató: Viszont azonban, kedves barátom, arra is kell ám ügyelni, hogy még a legjobb dolgokat sem szabad túlzásba vinni! Kit tudná megmondani, vajjon a némajáték sikere ebben az évadban épp oly zajos, épp oly osztatlan lesz-e, mint volt a mult esztendőben! Képzelje csak, két óra hosszat a szinpadon szó nélkül ágáló alakokat lámulni — bizony nem valami lélekemelő mulatság . . . Sőt határozottan unalmas! . . .

Szerző: Hopp! . . . Van egy eszmém! Hát hogy ha olyan darabot csinálnék, amely félig vígjáték, félig némajáték. A szereplők egy része beszélne, a másik része csak taglejtésekkel és arcjátékkal válaszolna. Ilyen még nem volt sehol!

Igazgató: Az eszme nem rossz, de éppen ebben rejlik a veszedelme. Ön azt mondotta, hogy ilyen még nem volt sehol. No, lám, hát ez a baj! Ismerni kell ugyanis a közönséget! Szereti ugyan az ujat, de olyan ujdonságot, amely nem hat meglepetésként rája, amit már látott valahol, — ha szabad magam igy kifejezni, — és nem sérti az elfogadott általános szokásokat. — Ah, a szinigazgató sorsa egy csöppet sem irigylésre méltó a mai viszonyok közepette . . . .

Szerző: De azt is mondhatnám, hogy a szinházi szerző mestersége sem könnyű ám!

Igazgató: . . . Nem is említve azt, hogy számot kell vetni a siker némely elengedhetetlen föltételével. Például valamelyik divatos énekesnőnek vagy diseuse-nek alkalmat kell adni, hogy az előadás folyamán művészetét csillogtathassa, egy-egy új dalát előadhassa. Hát még a díszletek? Szemkápráztató fényes diszleteket követel a közönség, sőt még azt is megkivánja, hogy állatokat lásson a szinpadon . . . Hát igen . . . gondolt ön erre is és szereneltet valamiféle állatot a darabjában?

Szerző: Például léptessünk fel benne — elefántokat.

Igazgató: Elavult! . . . A közönség már megunta az elefántokat.

Szerző: Hát jó lesz a — kenguru?

Igazgató: Ejh, az meg beleugrik a zenekarba!

Szerző: Hát akkor majmokat!

Igazgató: Még csak éppen az kéne! Mit szólna hozzá az erkölcsrendészet?

Szerző: Nem lenne jó három vagy négy — bika?

Igazgató: Majd fontolóra veszem . . . Ön pedig, kedves mester, ily értelemben dolgozza át a művét. Legyen benne tehát valami az énekes bohózatból, de ne túlságosan sok; valami a katonai drámából, de csak kevés; legyen benne némajáték, de szintén mérsékelten; azután legyen benne tündérjáték, hogy bemutathassuk pompás diszleteinket és ruháinkat; no meg egy kis — kabaré is, az énekesnő kedvéért és végül hagyjon benne helyet az — állatok számára is! Igy azután a közönség — mindenféle szinházi csemegéből kapván kóstolóba — elégedetten távozik. Nos, kedves mester, meg tudná ön csinálni mindezt — máról holnapra?

Szerző: Mi sem könnyebb!

MÁSODIK JELENET.

Előbbiek, szemfüles szinész.

Szinész: Nos, kedves szerző úr, mi van az én szerepemmel?

Szerző: Nagyszerű! . . . Pompás lesz!

Szinész: Remélem, hogy van benne szerelmi vallomás? Hiszen tudja, mennyire értek én ehhez!

Szerző: Sőt kettő is van benne!

Szinész: Kettő? . . . Ez egy kicsit

* *Capus Alfréd,* a nemrég elhunyt kiváló francia iró leginkább a társadalmi életből vett szatirikus élü vígjátékaival és regényeivel szerzett magának hazáján kívül is jóhangzásu nevet, de nagy népszerűségre tettek szert a párbeszédes formában irt csipős szatirái is, amelyek közül való ez a cikke is.

Uj Idők 1922. XXVIII. 49.sz.

Holló Erzsi

ápárnuvész

vuha és jelmeztervező

csipketervező

Ilyen természetu munkái az Ujság mellékletein szép számmal jelentek meg.

Meghalt 1926. szept 8(?)

fiatalon.

U. 4227.

U. 4228.

Ujság. 1926. szept. 10.

(H. meghalt.) — 1926

szept. 11. (H. halála.)

A magyar mondavilágból

szines gobelni tervekez kezdett.

Párisban volt tanulmány ulján hűlt

meg s ez okozta

halálos betegsé

gét

8

III

792 (3649)

810 (44)

160.

I égfelé ~~emelt~~ kezéssel 1905.

I láthatók

és szétszárt karokkal ábrázolt

lé fordult angyal között ~~egy~~ szem-
~~szétszárt karokkal~~ mig a megnyilt fel-
k ~~fénylenek~~ fölöm ~~[illegible] Szeráf~~
~~úgy, mint az angyalokét~~ dicsfény ve-

m. 217 x 285
20578 sz. leirattal 250 K-án.

x van a harmadik, a ki

az utóbbiak a

Mindnyájok fejét

ugyanennyi szerafból
pedig olyképp, hogy az előbbiekből

329

5

Holló Ervsi.

Az Iparművészeti Társulat működésének 40. éves jubileumát színpadművészeti kiállítással ünnepelte, melyen jelmezterveiszerepeltek.

Az Ujság, 1925. Máj. 31.

M.D.K.

Holló Erzsébet

"Gyermekdivat" cimmel hozza a lap a müvész öt rajzát.

"Divatos fejek" cimmel négy rajz. Repr.

"Babakalapok" cimmel három rajz. Repr.

Szinház és Divat, Bp. 1918. jan. 6. III. évf. 1. sz. 2. lap
6. "
18. "

M.D.K.

Holló Erzsébet

"Gyermekdivat" cimmel négy rajzát hozza a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1918. jan. 13. III. évf. 2. sz. 34. lap

M.D.K.

Holló Erzsébet

"Bécsi Divatlevél" c. beszámoló illusztrálására készitett divatrajzot.
Repr.

Szinház és Div at. Bp. 1918. márc 3. III. évf. 9. sz. 48-49. lap

MDK

Holló Erzsi, ip.müv.

eredeti turi csipkéi tünnek ki a textiliák terén.

Rabinovszky Márius : Képzőművészeti Figyelő.
Nyugat. 1925. nov.1. 890.l.

M.D.K.

Holló Erzsi

"Szinésznőknek filmruhákról" c. cikk keretében megmagyarázza a filmruhákat s öt filmruha kreációt is bemutat. Rajzok.

Szinházi Élet. Bp. 1919. január 26- febr. 2.
VIII. évf. 4. sz. 36-39. lap.

MDK

Holló Erzsi

I. 1500 koronás dij

Magyaros ruhatervpályázatot...

Pályázatok. MI 1920. 96. l.

MDK

Holló Erzsi

1500koronás I. dijat kapta

Magyaros ruhatervpályázatot... Nagy. Iparmüvészet

1920. 96.l.

Holló Erzsi iparmüv. MDK

Magyar Iparmüvészet, 1926.

Hollós Erzsi

8 órai tisztelő

1925 máj 31. 4 l.

MDK

Holló ÓErzsi iparm.

A turi csipke. Magyarság képes mell. 1925. jul. 2.
12. 1.

Holló Erzsébet

"Divatos fejek" cimmel a lap bemutatja a művész négy rajzát.
Repr.-ók.

Szinház és Divat, Bp. 192o. dec. 25.
V. évf. 46. sz. 19. lap

MDK

Holló Éva, épitész

Vécsey András sal közösen készitett pályamüért a III. dijat nyerte.

G.J.: A nyilvánosság előtt is megvitatják a lakóház tervpályázat díjnyertes terveit. "Magyar Hirlap" 1 984 dec.19. 6.l.

MDK

Holló Éva építész

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

Holló Éva

Holló Éva

24 tantermes iskola, Lágymányos, 1956. terve

A felszabadult Budapest művészete, Kiállítás-katalógus, Budapest, 1960 14 l.

MDK

V.Holló Éva

Kiosztották a lakóházépitési tervpályázat dijait.
Magyar Nemzet, 1953. jan. 4. 6.l.

M. D. V.

V. HOLLÓ Éva építész

Lásd:

KÖRNER J. – V. Holló közösen: Lágymányosi lakótelep, Schönherz Zoltán utca déli beépítése

Cserba Dezső: A lágymányosi lakótelep magyar Építőművészet 1960. (V.) 5. sz. 14 z. l.

M. D. V.

V. HOLLÓ Éva építész

Lágymányosi lakótelep beépítési és kompoziciós terve (Repr.)

Társtervező: Körner József, Lőrincz József

Cserba Dezső: A ~~lágyanup~~ lágymányosi lakótelep,
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 5. sz.
133. l.

M. D. K.

HOLLÓ Éva építész

Lágymányosi úti lakótelep egyik tervezője

Repr.

Gyöngyösi István: Budapest új lakótelepei

Magyar Építőművészet 1957. (VI.) 1-2. sz.

18. l.

M. D. V.

V. HOLLÓ Éva építész

Lágymányosi lakótelep, torony é-
pület

2 X 12 tantermes iskola

Repr.

Cserba Dezső: A lágymányosi lakó-
telep
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 5. sz.
142-143. l.

MDK

Holló Éva építész

Tatabányai lakótelep repr.

Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.11-12.sz.334.l.

Holló Éva

a lágymányosi lakótelep épületeinek tervezője.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia: Budapest, 1970.

151

V.Holló Éva épitész MDK

Üllői-uti lakóház, vázlatterv repr.

Csordás Tibor:A tömeges lakásépités tervezési kérdései Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz.265.l.

HOLLÓ KORNÉLNÉ, festő

ESZTERGOMI KIÁLLITÁSOK, 1945-1960

1955.márc.15.-Esztergomi és esztergom-vidéki festők és szobrászok csoportkiállitása.-Holló mü is szerepelt azon.-/Magyar-Szovjet Társaság/. 194.old

ZOLNAY LÁSZLÓ: Esztergomi kiállitások, 1945-1960 193.old

Esztergom Évlapjai,-Annales Strigonienses, 1960 Bp. 1960

Holló Éva

a IX. Lágymányosi lakónegyed épületeinek tervezője. /1955-60/.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.

13351

6358

MDK

Holló Gábor építész

Építésügyi Min. pavillonja.

Kosa Nemzetk. Vasár, 1949. 46. l.

MDK

Holló Gábor épitész

Árpád fejedelem-uti foghijbeépités tervrajzai repr.

Lakástervezésünk néhány kérdése Magyar Épitőművészet 1954.4-6.sz.115.l.

Hollós Gábor

III. é. építész hallgató

1944-45.

Iskolai terve

Repr.-

Technika

1946. 250. f. 74. l.

1905 Sp IV 344/1

V.

Remény Béla

felperesnek

Schmidt Jánosné

alperes

elleni 80 kor.

iránt inditott perében a tárgyalás folytatásának határnapja

az 1905 évi november

hó 28 napjának d. e. ½ 10. órájára

kitüzetik és arra a felek

MDK

Holló Gábor építész

Áll.Gazd.Gépüzem kiáll. pavillonja.

Kosa Nemzetk. Vásár, 1949. 41, 43, 45, 46. l.

MDK

Holló Gábor építész

Mezőgazdasági pavillon terve

Kósa Nemzetk. Vásár 1949, 45 l..

Holló Gáspárné

A szigetszentmártoni ünnepi napok keretében sikere volt mezőkövesdi mintáinak.

Losonci Miklós: Tavaszi tárlatok.
Pestmegyei Hírlap, 1974. máj. 9.

HOLLÓ GÉZA, rajztanár

A Népr.Muz.Adttárában, a rajzraktár leltárában számos müvével szerepel. 292.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ. Nemzeti Muzeum, Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

Holló Gerá

l.

Czak György

205 l.

209

les

Országos Bizottság!

alve van szerencsém a
szent margiti kőbánya
sonyi szent János kápolna
a jelen év folyamán szál-
ből szoló négy rendbeli
34 fil. végösszeggel bemu-
szerint az esedékes összeget
méltóztassék.

24 ÷ I számla 394.87
31 ÷ II

Hollós Jéza

1907/l

Ferkèpzomfoiskèvk

92. l.

Holló Géza

festő

Lvod

M Karmuvesek

1907. 259

Néhmův-i
czenytesek, –

265-67. l
rajzok

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

azaz: ..... Korona ....

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190.... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta-

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190.... évi .....

MDK

Holló Géza, festő

622. Melancholia. Pastell.
645. Részlet a Körös vidékéből. "

Képrőm. Társ. 1909/10 tóli kiáll. Kat. 60. l.

MDK

Holló Géza

Képművészeti gyűjtések. Kisküküllő megyében.

Magyar Iparművészet, 1907. 259. l. Rajzok.

M.D.K.

Holló Géza, rajzoló

Egy gyalakuti parasztház oromzatán orsó formára kivágott díszitmény. Magy. Iparmüvészet. 1907. 266-267. o./ 134. o.

Balogh Jolán: A népmüvészet és a történeti stilusok. 73. o.

Néprajzi Értesitő. A Néprajzi Múz. Evkönyve. XLIX. 1967. Bpest. Akad. Kiadó. 1967. Bp

321.

321. NAGYKENDI PARASZTHÁZ.

MAISON DE CULTIVATEUR À NAGY-KEND.

322.

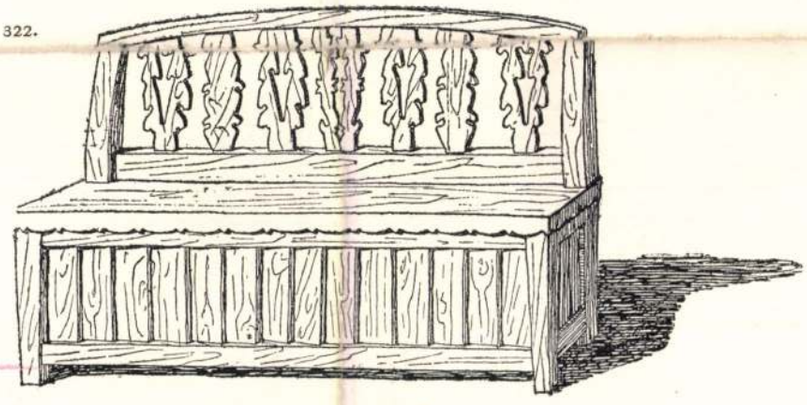

322. LÓCA
MAGYAR-VALKÓRÓL.
HOLLÓ GÉZA RAJZA.

BANC EN BOIS
DE MAGYAR-VALKÓ.

323.

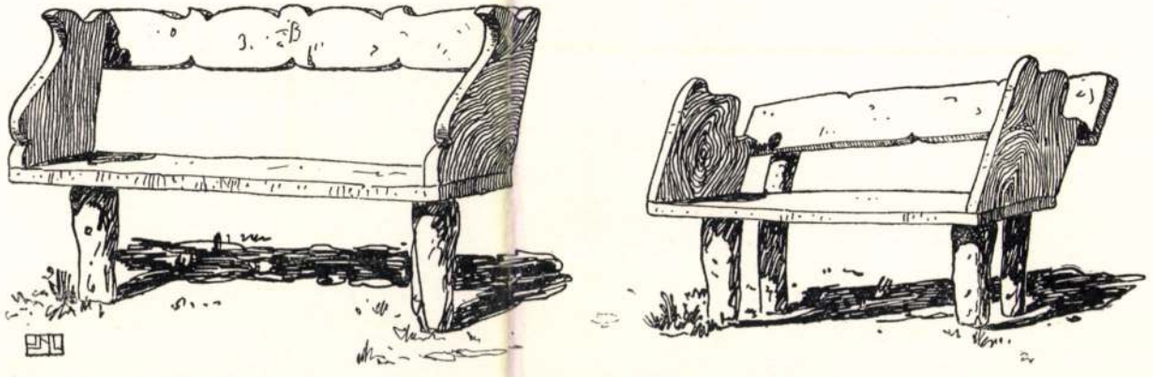

KUNSZENTMÁRTONI UTCAIPADOK
SZOLNOK M.

323. NOVÁK LAJOS JÓZSEF RAJZA.

BANCS EN BOIS À KUNSZENTMÁRTON.

Magyar Iparművészet
1907. 265-67. l rajzok

318.

KARCAGI KISKAPU.
III SZOLNOK M.- III

319.

KARCAGI KISAJTÓ.
□ SZOLNOK MEGYE.-□

318—319. NOVÁK LAJOS JÓZSEF RAJZA.

320.

BALÁZS ISTVÁN
NAGY-KEND.

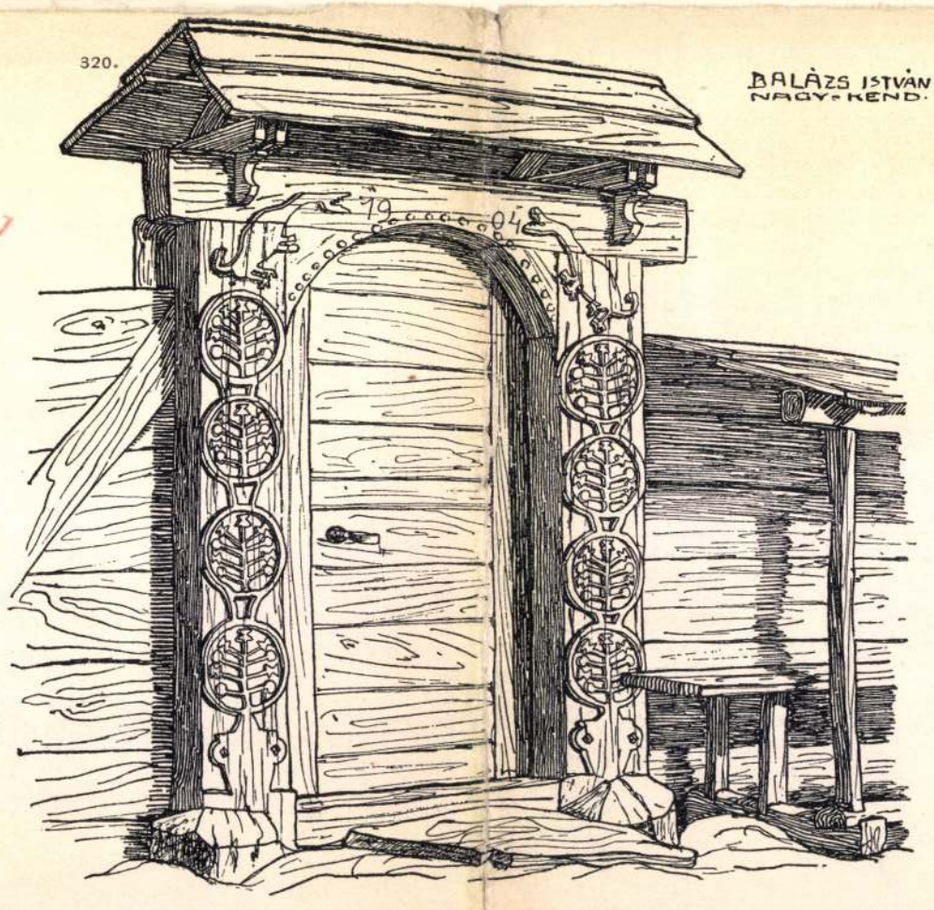

320. NAGY-KENDI KISAJTÓ.
HOLLÓ GÉZA RAJZA.

PORTAILS EN BOIS DE
MAISONS DE CULTIVATEURS.

326.

327.

328.

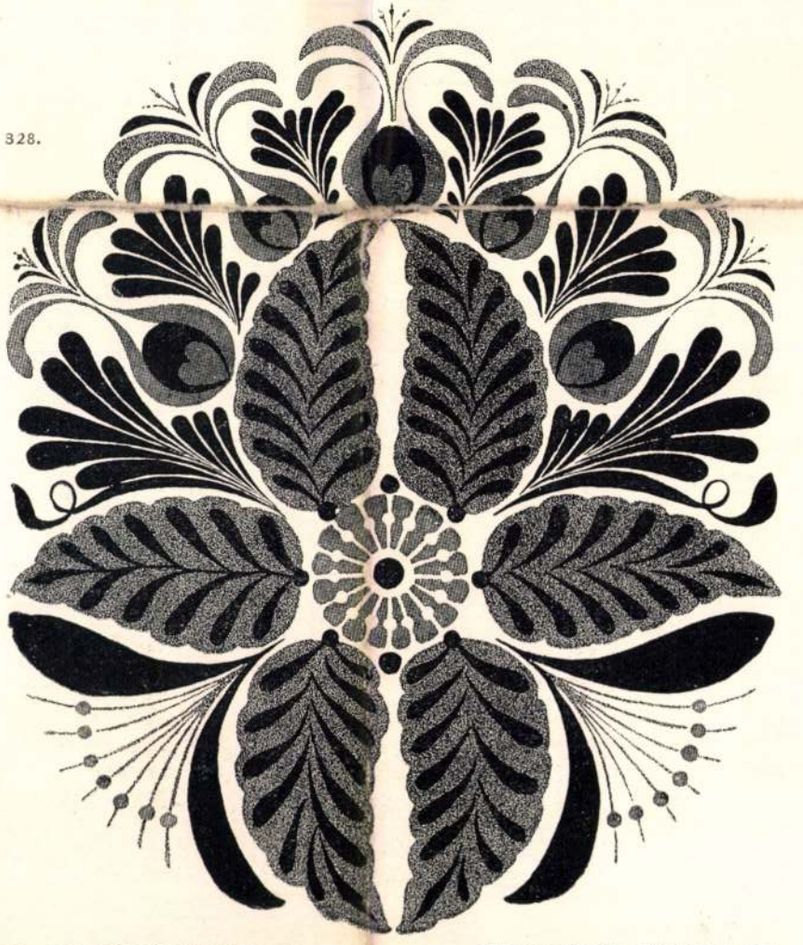

326—328. NÓGRÁDMEGYEI SZŰRDÍSZÍTÉSEK FÁBIÁN GYULA RAJZAI.

DÉCORATIONS TEXTILES DE MANTEAU DE PAYSAN DE L'ARRONDISSEMENT DE NOGRÁD.

324.

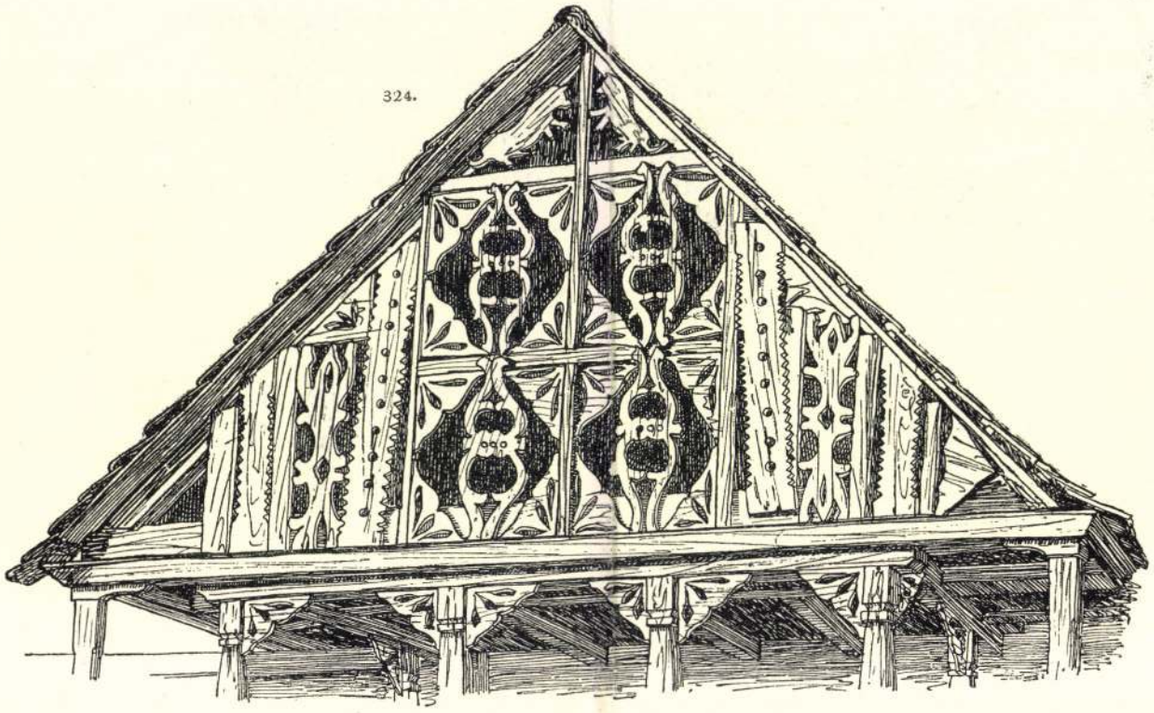

325.

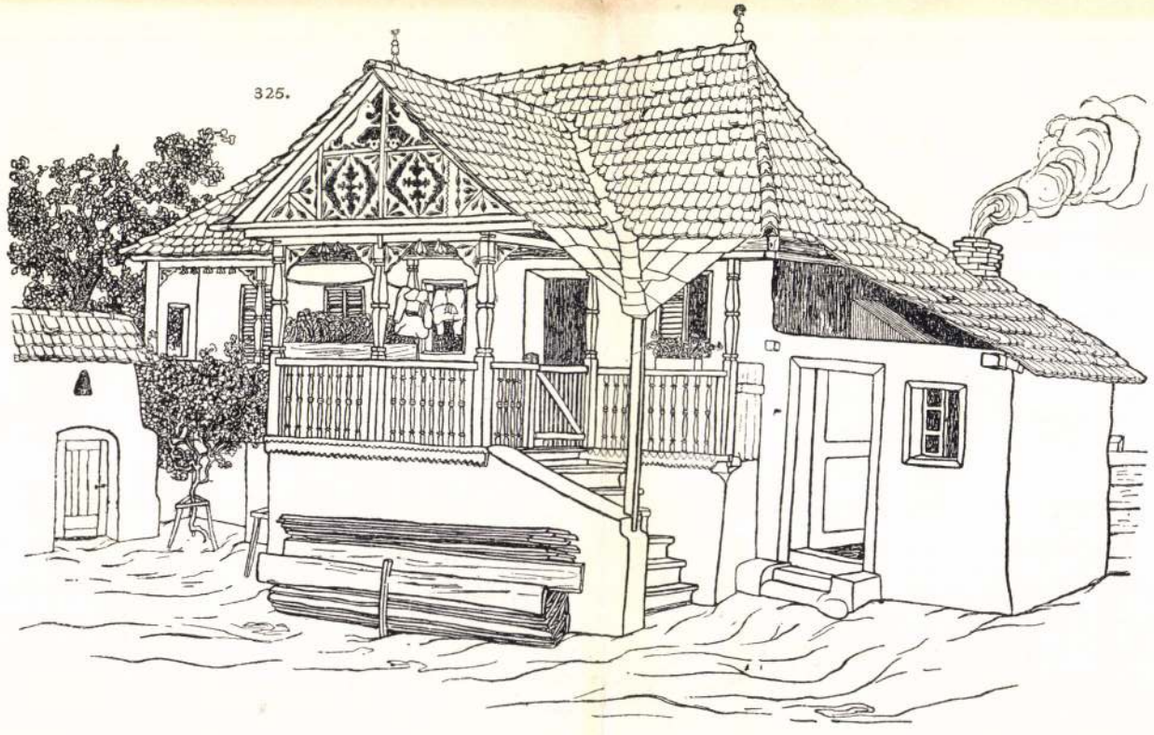

324—325. GYALOKUTAI PARASZTHÁZ ÉS OROMDÍSZ.
HOLLÓ GÉZA RAJZA.

PIGNON DECORÉ ET MAISON
DE CULTIVATEUR DE GYALOKUTA.

Hogy a kultuszkormány mily nagy fontosságot tulajdonít a tanfolyamnak, kétségtelen bizonyítékot szolgáltatott erre művészlelkű kultuszminiszterünk, amikor Tóth János államtitkár kíséretében a tanfolyamot nagy érdeklődéssel a legrészletesebben megtekintette és az eredményről legmelegebb elismeréssel nyilatkozott. Nem kisebb érdeklődéssel szemlélte azt Molnár Viktor államtitkár és a bölcs kezdeményezőkön kívül számos előkelőség közt sok külföldi.

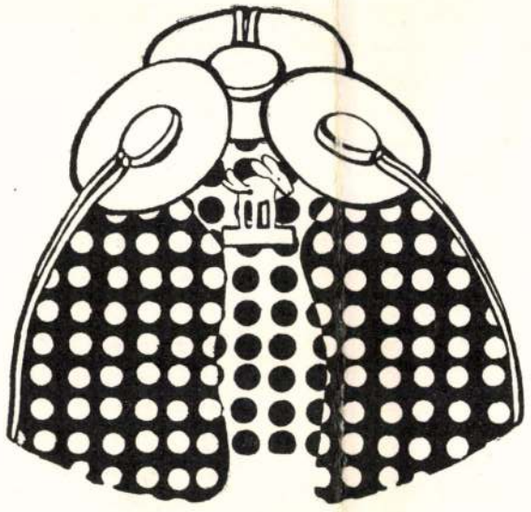

FALUS ELEK RAJZA.

Viszont azt, hogy a kultuszkormány érdeklődése éppen nem alaptalan: igazolja azon körülmény, hogy, bár nagyon rövid idő mult a tanfolyam berekesztése óta, hatása minden várakozást felülmuló módon érezhető. Az állami női iparískola idejekorán átérezve az ügy nagy horderejét és sürgős voltát, szintén rendez tanfolyamot a vert csipke készítésére. Városok, magánosok keresik fel az iparművészeti iskola kígyótéri csipke-osztályát, hogy különböző kedvezmények megadása mellett tanfolyamokat rendezzen.

Mind e jelenségek fényesen igazolják, hogy a lelkes kezdeményezők a nagy csipkeipar megteremtésének csíráját, mely a nép gyermekeinek megtanításában gyökerezik, legjobb időben és legjobb talajba plántálták. A társadalom dolga már most, hogy a palánta terebélyes fává fejlődjék.

D. Á.

NÉPMŰVÉSZETI GYŰJTÉSEK.

A M. Iparművészeti Társulat már évek óta szorgalmasan gyűjteti az ország különböző vidékein a magyar népművészet jellemzőbb és érdekesebb alkotásait s fiatal, lelkes művészembereket küldözget ki, hogy a meg nem szerezhető dolgokról rajzokat, felvételeket csináljanak, amelyeket a Társulat közzébocsátani akar.

Az idei nyár folyamán Novák Lajos József Szolnokmegyében, Fábián Gyula Nógrádban, Örkény Dezső és Szendrői Lajos Somogyban és Baranyában, Holló Géza pedig Kisküküllő megyében gyűjtöttek és rajzolgattak. E rajzokból jelen füzetünkben közlünk szemelvényeket s a következőkben hozzuk művészeinknek útközben szerzett benyomásairól szóló beszámolóit.

a) Szolnokmegye népművészetéről.

KÉTFÉLE iparművészetet láttam Szolnokmegyében. Egyik a régi, az igazi, ősmagyar zamatú népművészet, amin rajt érzik itt-ott Ázsia, amin gyakran rajt maradtak török időknek, barokknak magyarokká formálódott jellegzetességei. Ezt kerestem a jászkún rónaságokon, — mondhatom, eléggé fáradságosan — szemben találván magam az elhanyagolt utakkal, mi szintén Ázsiára emlékeztetett, a nép hagyományos bizalmatlanságával, tájékozatlanságával, sőt olykor büszkeségével is. A másikat, az új, a mostani népművészetet Szolnokra hozta a jubiláris mezőgazdasági kiállítás. Hogy a kettő között mekkora különbség van, nagyon elszomorító s még elszomorítóbb, hogy a mostani népművészet nemcsak óriási tévedés,

Magyar Iparművészet
1907. 259-60 LT

de egyenesen ferdeség. Országhírű — mondják — a mezőtúri cserépedény. Csakugyan országhírű lehetne, mint az ízléstelenség és iparművészeti abszurdumok kiváló példányképei. Láttam ó-görög amfórákat, renesszánsz vázákat banalis subavirágokkal díszítve. Láttam tálakat a Studióból sans gêne kivett gyöngytyúkokkal s e frappánsan angol kompozíció alá ormótlanúl, összefüggéstelenül volt odatéve a „tulipánt". A hamutartók a cseh gyáripar hétköznapi façonjai, rajtuk bagoly az ismert turbános vörös-hajma keresztmetszetekkel. Ezt nevezik t. i. magyar motívumnak.

Ugyanígy vagyunk a szűrszabósággal is. Bár a szűrszabók nem követtek el ekkora ízléstelenségeket mint a mezőtúri fazekasok, de annyira tele vannak banális formákkal, mint egyes budapesti kézimunkakereskedésben kapható úgynevezett kalotaszegi varrottasok.

Hogy milyen volt a régi cserép és a régi hímzés, azt a karcagi „Nagykún Múzeum"-ban összegyűjtött gyönyörű edények és vánkoshéjak mutatják. Az ottani gyertyamártó edények még egyenesen kultúrtörténeti darabok. Szinte az ősi gyásznak misztikus szertartásait juttatja eszünkbe az agyagcsipkével, koszorúval fonott négycsúcsos, időpatinázta, feketemázos, eredeti formájú edény. Mennyi ízlés, mennyi zamat van egy-egy pártatűben, egy-egy csigakészítőben, pálinkás „flaská"-ban, egy-egy régi pásztorszerszámon: tülkön, kés-villatartón, fedeles tükrön. Azt mondják, hogy a mostani népművészetet a régiből fejlesztették. Ez nem mentség, csak nagyobb a szégyen, hogy a régiből egyes üzérkedő mesteremberek ilyen monstrumot csináltak.

Fafaragás ma már Szolnokmegyében nincs. A jászkún ház típusát alig tudták nagy tapogatózások között összeállítani a milleniumi kiállítás faluja számára. Azóta csak még rohamosabban romlott a dolog. S ez annál csodálatosabb, mert magának Szolnoknak kellő közepében, a Tabánban, meséssszép török félholdas nyeregfákat találtam és talán még szebb, mert magyarosabb, faragott deszkákat és léckerítéseket. Azt hiszem a vidéki városok közül Szolnok első helyen jár új magyar stílusban épült házaival, amelyeken a fafaragásnak nyoma sincs, de vakolatból készült ormótlan subarózsával, gipsztulipánnal úgy megrakják azt a szegény csupasz falat, hogy szinte roskad bele.

NOVÁK JÓZSEF LAJOS.

b) Nógrádmegye népművészetéről.

Nógrádmegye népművészete nem annyira változatos mint hazánk más vidéké. Itt is, főleg a rohamosan terjedő gyári munka miatt, mindinkább csökken e téren a munkálkodás. Az itt bemutatott dolgok is régebbi termékek, amelyek valahogy megmaradtak a padlásokon vagy az éléskamrákban. Eleven népművészet ma már csak a szövésben és faragásban nyilvánul. Ezen a téren még lehet oly dolgokra találni, amelyekből következtetni lehet a palóc nép felfogására.

Érdekeseknek találom a mézeskalácsokat, amelyeket régi ütő-fákról készíttettem. Ezeket a fákat »bökött mintáknak« hívják, mert készítőjük vésővel prímán bökdöste ki a negatív formákat, sokszor nagyon helyes ízlésről és óriási gyakorlatról téve tanuságot. Igen-igen réginek kell némelyiknek lenni* »talán még barát bökte« egyiket másikat.

A ládák díszítésére vonatkozólag azt jegyzem meg, hogy a régi mennyezet-fiókok festési módjára hasonlítanak. Ugyanazok a színek és vonalak fordulnak elő bennük. De igazán szépen festett láda csak kevés van.

A szűr díszítése ugyanolyan, mint másutt, csak részletekben tér el a többitől.

Azok az edények, melyek Nógrádban előfordulnak, nem odavaló készítmények. Gácson fazekas népség lakik ugyan, de az edényeit nem igen díszíti. Vásáron veszik meg az asszonyok azokat az edényeket, melyek a ház körül használatosak. Ha jól emlékszem, a bakabányai munkának van legnagyobb kelete.

Van a palóc embernek egy érdekes specialitása, a fűrészelt karos-lóca, melyet a legtöbb házban feltalálhatunk. Különösen a juhászok

* A mézeskalácsos (bábsütő) ipart állítólag barátok kezdték űzni először.

remekelnek ebben. Egész jeleneteket, pl. vadászatot, stb.-t vágnak ki a lóca támlájára. A díszítés legkedveltebb alakja a huszár. Ritkán hiányzik a támla közepéről a magyar címer, amelynek alkalmazását nagyon szeretik.

FÁBIÁN GYULA.

C) Somogyi és ormánysági fejfák.

A gyűjtött rajzok jobbára 50—60 éves fejfákat ábrázolnak. Megmunkálásuk módja sokban hasonlít a kalotaszegi és más erdélyi fejfákéhoz. Jellemző tulajdonságuk az, hogy egy többé-kevésbbé vastag falemezből vágják, míg amazokat úgyszólván kivétel nélkül fatörzsekből, oszlopszerűen képezik ki.

A somogyi fejfák némelyikén vésett és festett díszt találunk, ritkábban látjuk, hogy fehérfogas szögekkel verik ki az ornamentumot.

A fejfa, a magyarság e vidékén, nem a legősibb faja a halotti emlékeknek. Régente az úgynevezett orommal födték be a halott sírhantját, amelyet az tetőszerűen borított. Az orom talpfáit és fedelét szintén faragott és festett díszítéssel látták el; ma már sajnos, egyetlen egy ilyen síremlék sem található. — r. —

SOMOGYMEGYEI FEJFÁK. ÖRKÉNY DEZSŐ ÉS SZENDRŐI LAJOS RAJZAI.

ÚJ MŰVEK.

OLGYAI VIKTOR: A sokszorosító technikák címén egy tanulságos füzetet adott ki a mintarajziskola növendékei számára, amelyben alaposan feltárja a magas, sík és mély nyomás eljárásait. A tanulmány mellé különböző technikával készült képek is vannak mellékelve.

IPAROSKÁTÉ 1908-RA. Az Iparoskáté első kötetét a közönség nagyon kedvezően fogadta. Sok bizonyság van arra, hogy az Iparoskáté hasznos és szükséges könyv. Aki tudni akarja, mihez tartsa magát az iparosügyek százféle, nagy és apró dolgaiban, az kezébe veszi az Iparoskátét és megleli a választ bármilyen kérdésre, ami elé a mi útvesztő közigazgatásunk állítja. A káté az idei új törvényeket magyarázza, a rendeleteket apróra megvilágítja. Javul a könyv beosztása, sok új dologgal pótolta az eddigi anyagot a könyv szerkesztője, dr. Dóczi Sámuel iparegyesületi ügyész, aki mindenképpen azon van, hogy könyve hasznos legyen. A könyv ára 4 korona, előfizetőknek 3 korona. A megrendelés címe: VI., Zichy Jenő-utca 4. szám.

KIÁLLÍTÁSOK.

A LONDONI MAGYAR KIÁLLÍTÁS. Mint értesülünk, elhatározott dolog, hogy az 1908. évre tervezett londoni magyar kiállítást a magyar kormány erkölcsi támogatásában részesíti. A kiállítás rendezése ellen a M. Iparművészeti Társulat választmánya a szeptember hó 19-én tartott ülésen egyhangulag állást foglalt s ezen az ülésen számos nyomós ok hangzott el, amely a kiállításnak a mondott időben való rendezése ellen szólt. Midőn most egyszerüen ráutalunk a választmányi ülésről szóló részletes tudósításunkra, melyet lapunk más helyén közlünk és a magyar kormány elhatározásának tényét kötelességszerűen feljegyezzük, nem hallgathatjuk el aggodalmainkat, hogy a kiállítás a fenforgó körülmények miatt — még a megigért erkölcsi támogatás mellett sem — lehet olyan, amilyennek egy külföldi magyar kiállításnak lennie kellene.

E helyen megemlítjük, hogy ugyancsak a jövő év folyamán, Londonban egy nagyarányú francia-brit kiállítás is lesz, amelynek sikerét két állam hivatalos körei a leghathatósabb támogatásukkal biztosítani igyekszenek. Erre a kiállításra már esztendők óta lázasan folyik az előkészülés s immár kétségtelen, hogy a kiállítás nemcsak arányaiban, hanem tartalmában is méltó lesz e két nagy nemzethez. És ezzel a kiállítással áll majd szemben, mintegy versenykiállításként, az Earls Court-i magyar kiállítás, amelyet rövid öt hónap alatt kellene megcsinálni!

FELHIVÁS. A Magyar Iparművészeti Társulat az idén karácsonyi vásárt rendez, amelyen karácsonyi ajándéknak való műipari tárgyakat, úgymint bronzokat, fa-, fém-, bőr-, üveg- és agyagdísztárgyakat, ékszer- és ötvösmunkákat, csipkéket, hímzéseket, háziipari cikkeket, esetleg egyes bútordarabokat stb. kiván kiállítani és eladni.

Felhívja tehát a Társulat azokat a hazai tervező művészeket és művészi iparosokat, akik ilyen tárgyakat terveznek, illetőleg készítenek, hogy ezen a karácsonyi vásáron vegyenek részt.

A Társulat a nagyközönség szükségletére való tekintettel különös súlyt helyez arra, hogy a kiállításra kerülő munkák javarésze lehetőleg olcsó legyen. Feltétlen kellék, hogy azok eredeti, jó tervrajzok után készüljenek, a jogosult művészi igényeknek megleleljenek és technikailag is kifogástalanok legyenek. Sablonos munkák vagy meglévő dolgoknak egyszerű utánzatai feltétlenül ki vannak zárva.

A kiállítás december hó elején nyilik meg. Ezért a kiállítók érdeke, hogy részvételüket írásban mielőbb bejelentsék, a kész tárgyakat pedig legkésőbben november hó 30-ig, a Társulat címére az Orsz. M. Iparművészeti Muzeumba küldjék. A netán később érkezett tárgyakat a Társulat minden indokolás nélkül egyszerűen visszautasíthatja. A kiállításra beérkezett összes tárgyak elfogadása felett a kiállítás biráló-bizottsága határoz.

A bejelentő kiállító köteles megnevezni, hogy kinek a tervrajza vagy mintája után készítette a kiállításra szánt tárgyat, ha pedig a tervező szerepel kiállítóként, meg kell neveznie az illető tárgy készítőjét is.

A tárgyakat két példányban kiállított és az egyes tárgyak árát tartalmazó jegyzék kíséretében kell beküldeni; megjelölendő továbbá az az összeg is, amelyre a kiállító tárgyait tűzkár ellen biztosítani kívánja.

A karácsonyi vásáron nagyobb összegű vételek várhatók, többek közt a Társulat is itt szerzi be rendes évi sorsjátékának nyereményeit.

Budapest, 1907. évi október hó 10-én.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT.

BUDAPESTI MŰGYŰJTŐK KIÁLLÍTÁSA. Az Országos Magyar Iparművészeti Muzeum, mint már jeleztük, kiállítást rendez a budapesti gyűjtők tulajdonában levő műtárgyakból. A kiállítás, az eddigi bejelentésekből következtetve, igen impozáns lesz, s a beérkezett anyag magas nivója tanusítja, hogy a magyar műgyűjtők nagyrésze kiváló ízléssel hódol a gyűjtés nemes szenvedélyének. A műtárgyak túlnyomó része porczellán és ötvösmű. Eddig a következő gyűjtők részvétele van biztosítva:

Özvegy gróf Andrássy Aladárné, gróf Batthyány Lajosné, Clarke S. Frederick angol főkonzul, báró Daniel Ernőné, dr. Eggerer Gida, Forró Oszkár, Forró Oszkárné, Glück Frigyes, Giergl Kálmán, báró Herzog Mór, Hatvany Károly, Hatvany Józsefné, Hopp Ferenc, Hirsch Istvánné, Kann Gyula, gróf Keglevich Béláné, báró Nyáry Jenő, báró Nyáry Albert, özvegy Procopius Pálné, Politzer Zsigmondné, Pesti Ferenc, báró Radvánszky Géza, báró Radvánszky Kálmán, özvegy Széchenyi Imréné grófnő,

Ď Holló Ilona

Stud. Felső hangonyban,
1862. Rk. Ipartanítónő.
Gömörmegye megszavazott
kiképeztetésére két évre
100-100 frtot, Koburg Fü-
lop hg 50 frtot.

1887/88 I. nőr osztály

1887/88 II " "

1888/89 I " "

1888/89 II —

Tolnavármegye Múzeumának
fejlődése 1910-ben V. 188, 189

Hollós Ilona

1887/88 – 1888/89

Ferkèpzomfoiskèvk
92.1.

szítik. Vannak egészen egyszerű, de gazdagon kiképzett, faragott és berakott dísszel ellátott darabok is. A furnért már ismerték. — Az etruszkok a B.-t leginkább fémből készítették, s így a rómaiak, a görög-etruszk művészet örökösei is szívesen alkalmazták. Eleinte csak a legszükségesebb B.-okat ismerték, csak a késő római korban jelenik meg az ajtókkal és polcokkal ellátott szekrény. A díszítésben féldrágakövek, ritka külföldi fák és rendkívül gazdag faragások alkalmazásával nagy fényűzést fejtettek ki. A római és görög B. nyomán indul a *bizánci* is, de a díszítésben erős keleti hatás alatt áll, s a szerkezeti formát a dísznek alárendeli. A farészeket aranylemezekkel vonja be, párnák és drága szövetek alkalmazása gyakori.

A *középkorban* a B. elveszti mobilis jellegét, többnyire elmozdíthatatlan s a fával burkolt falba van beépítve. Az északi népek éghajlati és gazdasági élete megköveteli a házban való állandó tartózkodást, s ezáltal új B.-formák fejlődésére ad alkalmat. Itt fejlődött a ládából a szekrény; alakját és szerkezetét nem az építészettől vette, hanem rendeltetéséből alakult ki formája és belső beosztása. Csak később és csak helyenként látták el architektonikus homlokzattal. Itt keletkezett a XIII—XV. sz.-ban a *dressoir* és a *kredenc*. A B. sima felületeit a román korban festett, a gotikában faragott és festett dísszel töltik ki. A középkori B. eleinte csak tömör deszkákból van durván összeácsolva, melyeket dísszé kiképzett vasalások tartanak össze. Ezek a fa vetemedését is megakadályozzák. Fém különben a B. készítésére nem használatos. a falfelületek és a faragott díszek kékre és vörösre voltak festve. A díszítő formák a román korban szegények, de a gotikában már vál-

Holló Imre MDK

Láger-sorozat, cer.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

Holló Imre

Szerepelt a „Magyar képzőművészet a fasizmus ellen" c. kiállításon.

Új Élet 1966. jan. 1.

dr. Holló Imre, grafikus MDG

Lágerrajzaival szerepel a Magyar
művészek a fasizmus ellen c.
kiállításon.

Fenczik Flóra: Medmyánszkytól — Korgáig 2

ESTI HIRLAP

bp. 1965. dec. 14.

Holló István, szobrász? grafikus?

17x. Sportérem./Általános sportérem/. Paizsban, kereszt, a alatta: SZTK. Fent: sas, 19-12. Körirat: SZEGEDI TEST_GYAKOR LÓK KÖRE_Hátlap: Félmeztelen női alak, baljával címerpaiz paizsra támaszkodik. Balra: LUDVIG BP./jegy/. Holló István tervezte. Aluminium bronzozva. 36 mm.-Mint az előbbi csak hátlapján babérkoszorú, szögletes, sima keretben. Aluminiumbronzozva 36 mm.-Fém ezüstözve 36 mm. 188.old

Csongor Győző-T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

Az Országos Anya- és Csecsemővédő-Egyesület első otthonának megnyitása Budapesten, december 5-ikén.
A középen Lónyay Stefánia grófnő Kallós fényképe

A rejtelmesség apostolai

Nem valami vallási téboly szektáinak apostolairól van szó. Irókról, nagy irókról és kiváló írásművészekről, akik munkáikban nem a kék romantika semmitmondó, vizenyős szerelmi történeteit, sem a naturalizmus aprólékos rajzait kívánják elébünk tárni, hanem az emberi érzés egyik eddig nagyrészt mellőzött gyermekének: a rejtelmességnek és borzadásnak hangulataira apellálnak. Nemcsak egyszerü szórakoztatás a céljuk, hanem valami rejtelmes hangulatnak felébresztése a lélekben, amely tovább rezeg, vibrál és folytatja gyűrűzését, mint tóba ejtett kő nyomán a víz tükre. A szimbolizmussal is ölelkeznek valahol, de céljuk nem egyedül a szimbolizmus, hanem a rejtelmesség, a borzadás felébresztése, amelynek fojtott viharában a lelkeket purifikálni kívánják. Alaptételüket, amelyekből kiindulnak, Frédéric Boutet, a rejtelmesség egyik kiváló írásművésze körülbelül abban az igazságban találja, hogy a rejtelmesség hangulata és a borzadás érzése talán a legrégibb emberi érzés és így, ha fel is kavarja lelkünket, a művészi feldolgozásra éppen olyan jogosult, mint bárminő más érzés, akár csak a: szerelem. Értékét egyedül csak aszerint lehet megállapítani, hogy valóban művészi-e, vagy sem. A művészet, amelyet az élet váltott ki és amely az életnek könyörtelen reflexképe, nem hunyhatja le szemét ez előtt sem. Természetesen vannak művészek, akik nem hódolnak meg a rejtelmesség szépségei előtt és ezek — szerencsések, mert az életet szépnek, csakis szépnek látják és ekként is formálják meg műveikben. De ha ezeknek iránya létjogosult, éppen így jogos amazoknak törekvése is, akik az életben a rejtelmeset és borzadást-ébresztőt látván meg, munkáiknak is ilyen rejtelmes, groteszk reliefet kívánnak adni.

Mindez pedig nemcsak alaptétel, de egyúttal — védőbeszéd is. Boutet éppen olyan jól tudja, mint tudta ezt Villiers de l'Isle Adam, hogy a közönség előszeretete nem az ő irányuk felé gravitál. Létjogosultságuk mellett óhajt védőbeszédet mondani és a figyelmet kívánja maguk felé terelni. Hogy pedig mindezt a kettőt elérje, visszanyúl a távol multba és a rejtelmesség apostolait az antik görög és római íróktól kezdve Danten keresztül egész Hoffmannig származtatja le, majd mint táborukhoz tartozót Poet és l'Isle Adamot is belevonja küzdelmükbe. Edgar Allan Poe mély melankóliáján keresztül a rejtelmesség és borzadáskeltés hatalmas ereje elől senki sem zárkózhatik el és Beaudelaire, Poe francia fordítója szintén a rejtelmesség és titokzatos érzések öröknagyságu költője volt éppen úgy, mint Villiers de l'Isle Adam, akinek rejtelmes, borzadástébresztő irónikus fantáziája kritikai mélységgel, mély megfigyeléssel és csodálatosan tökéletes írásművészettel párosult. A modern ember rejtelmes valója ütközik ki Hanns Heinz Envers humoros, pittoreszk lárvája alól is, akinek megkapó és

páratlan erejü ötletessége folyton a borzadásébresztés és a rejtelmesség határain belül mozog. Frédéric Boutet-nak, a franciának rejtelmessége szellemességgel forr össze és a halálfej vigyorgásához hasonlít, amelyben azonban mindenkor örök emberi igazságok és nagy, mindent átfogó szellemre valló lelki mélységek ütköznek ki. Irásai olyanok, mint rejtelmes alkonyi fényben a láp virágai, amelyeknek szépségét imbolygó lidércfény világítja meg.

Alább közöljük Frédéric Boutet-nek egyik ilyen művészi novelláját.

A szellem

Este tíz óra volt, amikor Anatol a kisérteties házhoz érkezett. Bátor férfi hírében állott és elkészült arra, hogy a legnagyobb veszedelemmel kerül most szembe és hogy rendkívüli kaland vár reá.

A kisérteties ház egy elhagyott utcában állott és kert vette körül, amelynek magas kerítése elszigetelte a szomszéd házaktól. A kapun cédula függött, amelyre nagy betűkkel írva ez állott: Kiadó.

Anatol kissé izgatottan nézett körül. A ház kulcsa a zsebében volt. Kinyitotta az ódon kaput és belépett a nagy előcsarnokba, ahol viaszgyufát gyujtott, óvatosan a lépcsőkig tapogatózott.

— Az első emeleti, jobboldali nagy teremben kell lennie! — mormogta és óvatosan haladt föl a lépcsőn. — Ott lesz tehát a találkozás. Hát menjünk oda. Ön, uram, kisértet uram, nagyon csalódik, ha azt hiszi, hogy a bűvészkedéseitől és kóklerkedéseitől meg fogok ijedni!

Fölérkezett az első emeletre és az utolsó viaszgyufa föllobbanó lángocskájánál a jobboldali terem ajtajának rézkilincsére tette kezét.

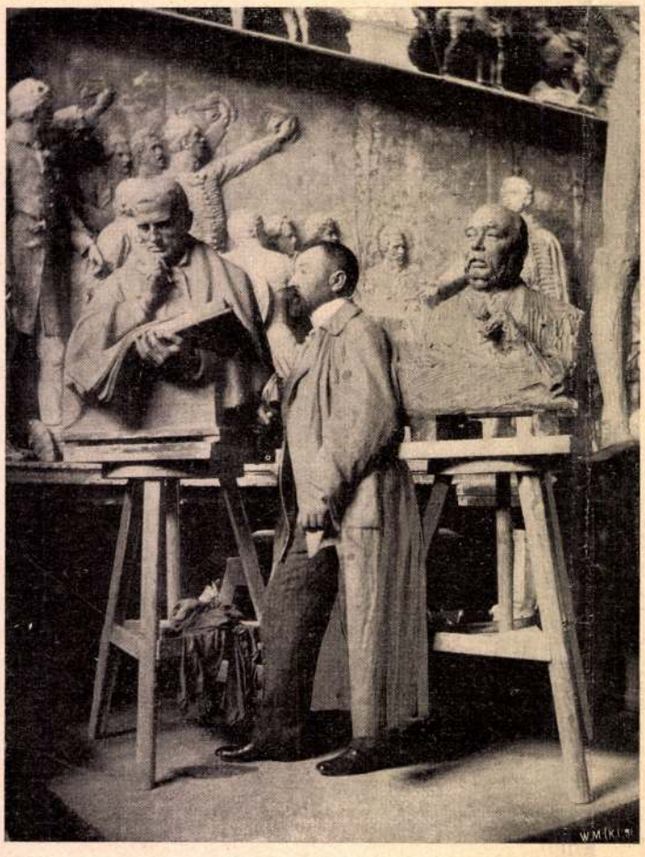

Holló Barnabás a műhelyében. Jobbra Mikszáth Kálmán szobra, amelyen a művész most dolgozik

— Tessék belépni! — hallatszott hirtelen egy barátságos hang a terem belsejéből.

— Hohó! Itt van valaki! — dünnyögte Anatol csodálkozva és kinyitotta az ajtót.

A nagy, de otthoniasan berendezett termet a kandallóban lobogó tűz, meg az asztalra helyezett két karosgyertyatartó lángja barátságosan világította meg. A terem közepén álló asztalon likőrös palackok és poharak voltak elkészítve, amíg egy zöld karosszékben előkelően öltözött, öreg és kopasz emberke üldögélt és lábait a kandalló lángjainál melengette. Kezében ujságot tartott és pápaszeme fölött elnézve, most mosolyogva nézett Anatolra. Mellette egy széken, fölfelé fordítva magas köcsögkalap állott, amelyből kikandikált egy selyemzsebkendő és egy pár keztyü; ezüstgombos sétabot feküdt a széken. Felöltője a szék támlájára volt támasztva. Az öreg úr szivarozott és barátságosan nevetett a zavartan belépő Anatolra:

— Hát lépjen végre közelebb, kedves uram és foglaljon helyet.

— Köszönöm! — mondta Anatol és leült az asztal másik oldalán álló székre. — Bocsássa meg, ha zavarom, — folytatta azután, — de hát nem tudtam. Tényleg beszélnek róla és valószinüleg ön is hallott már erről, hogy ebben a házban kisértetek járnak és minthogy ez a ház de Pont barátomé — ismeri ön de Pont-t?

— Nagyon jól ismerem, — felelte az öreg úr — nagyon jól. De talán inna egy pohárka konyakot?

— Így hát, — folytatta Anatol — csak azt nem értem most, hogy sohasem találkoztam önnel nála. Nem, köszönöm, nem kérek cukrot a konyakba... De hát hogyan kerül ön ide?

— Parancsol szivart? — ajánlotta föl barátságosan az öreg úr és Anatol elé tolta a szivaros dobozt.

— Köszönöm. Ugyebár mondtam már önnek, hogy azért jöttem ide, mert azt beszélik, hogy ebben a házban ksértetek járnak... Ugyanis Pont nem szólt nekem arról semmit sem, hogy önnel fogok itt találkozni ezen az éjjelen... De egyébként igazán örülök ennek, — tette hozzá, fölhajtotta a konyakot és azonnal újból meg is töltötte. — Ön talán várt engem?

— Igen, — felelte a másik.

— Nos, én úgy gondolom, Pont-nak mégis kellett volna szólnia nekem erről, — mondta Anatol és rágyújtott a szivarra, — mert így úgy találom, mintha betolakodó lennék.

— Ó, semmiesetre, semmiesetre! — és az öreg úr most még szeretetreméltóbban mosolygott.

— Mégis kínos nekem... hiszen be sem vagyunk mutatva egymásnak... — Most szünetet tartott és várta, hogy a másik be fog mutatkozni. De ez nem történt meg és Anatol, hogy zavarát palástolja, fölhajtotta a második pohárka konyakot és újból töltött is.

— Kitünő, — folytatta azután, — kitünő!... De mivel mi itt tudományos vizsgálódásra jöttünk össze, engedje meg, hogy megkérdezzem öntől, mit tart ön ezekről a kisértet-históriákról, amiket ezzel a házzal kapcsolatosan terjesztenek? Nekem sokat beszéltek a ház egyik régi lakójáról, egy vén tökfilkónak kisérteties megjelenéséről. Bizonyos, hogy elég rossz híre van ennek a háznak és ezért is nem lehet bérbeadni. Éppen olyan bizonyos az is, hogy akik megkisérelték, hogy egy éjszakát is csak, itt töltsenek, — amint ezt most mi akarjuk, — hát másodszor már nem vállalkoztak erre. De hát mi az alapja ennek a szóbeszédnek?... Miért járnának itt kisértetek ebben a házban és miféle kisértet járkál benne?

— Én, — mondta nyugodtan az öreg úr és pápaszemén keresztül ránézett Anatolra.

Uj Idők 1909. XV. 50 sz. - 558
H. B. műterébe kép

HOLLÓ István ipartörténeti

91 7. 72

Új Művészet

HOLLÓ István ötvös

BOROS GÉZA:

Az új bélás

Vizualitás

Az elmúlt napokban Bod Péter Ákos fontos határozatot hozott: eldöntötte, hogy mi legyen az új forintérmeken, s ezzel korábbi döntései szenvedő alanyai, a taxisok és a bányászok után az érmészek szívébe is menthetetlenül belopta magát. B. P. Á. ugyanis nem a nemzetközi szakmai zsűri és a hazai művészzsűri által egyöntetűen a legjobbnak talált pályamunkát választotta ki a Nemzeti Bank pályázatára beérkezett tervek közül, hanem két másik, a szakértők által kevésbé jónak tartott éremsorozat tervezőit kérte fel a Magyar Köztársaság fémpénzeinek megalkotására. A jeligés pályázók azonosításakor derült ki, hogy az egyik nyertes történetesen egy működő rokkantnyugdíjas, aminek külön is örülhetünk, hiszen így legalább a pályadíj biztosan jó helyre kerül. Igaz, néhány elégedetlenkedő éremművész már a pályázat meghirdetésekor előre jelezte, hogy egy ilyen jelentőségű feladat méltó színvonalú megoldásához komolytalan a bank által meghirdetett határidő, s ez a szakma jelentős részének a távolmaradását eredményezheti, de ez még az előző bankelnök működése idején történt.

Mint tudjuk, a hazai pénzgyártás egy ideje ráfizetéses, a legtöbb fémpénz többe kerül, mint amennyit ér — pont ez ne lenne gazdaságtalan? —, s a jelenlegi szedett-vedett érmesor rendbetétele vizuális szempontból is kétségtelenül sürgető feladat (az újonnan vert érmék Kádár-címerrel, *visszadátumozva* kerülnek forgalomba), de a rendszerváltás átvezetése talán még elbírt volna annyi késedelmet, hogy egy ilyen pályázatot megnyugtató módon lehessen lebonyolítani. Nem beszélve arról, hogy egy pénzcserét, már csak annak érzelmi-szimbolikus hatása miatt is, érdemesebb az érzékelhető gazdasági javulás időszakára időzíteni, különben az állampolgár pusztán egy újabb inflációs trükköt lát benne.

B. P. Á. tulajdonképpen jól döntött.

Dönthetett volna rosszabbul is.

Semleges motívumú érmesorozatot választott egy olyan mezőnyből, melyben szép számmal akadtak kurrensebb motívumok is: angyal a kettős kereszttel, csodaszarvas, turulmadár, tarsolylemez, az *István, a király* rockopera emblémája. Az egyik pályázó az egyforintosra a Rubik-kockát képzelte el. És persze nemzeti nagyjaink arcképcsarnoka Szent Istvántól Szent-Györgyi Albertig. A jáki templom, Bem apó kalapja, a 301-es parcella. Állat- és növénymotívumok egyes nyugat-európai megoldások mintájára. A zsűri szakvéleménye szerint többnyire esetleges és átgondolatlan koncepciójú sorozatok, melyek jelentős része emlékpénz céljára, s nem forgalmi pénznek alkalmas. Ez alól csak egyetlen sorozatot találtak igazán kivételnek: Holló István ötvösművész munkáját, mely tiszta, világos arányaival, tökéletes tipográfiájával, egységes jellegével vonta magára a figyelmet. A művész a plasztikai-esztétikai hatást az előlapon újszerű módon, címletjelzésként is funkcionáló római számok geometrikus kompozíciójával és a Misztótfalusi-féle tradicionális betűtípus használatának kombinálásával érte el, a könnyen olvasható hátlapon a magyar pénzek hagyományos szerkesztési elveit követve. A zsűri szerint ez a terv felelt meg leginkább egy korszerű, igazán mai fizetőeszköz kívánalmainak — mindamellett az egyik nemzetközi szakértő szerint „nem elég karakteres, nincs magyar jellege". *Túlságosan is letisztult, kissé rideg* — írja a jegyzőkönyv —, bár az egyik változatban pluszelemként szereplő, népi-iparművészeti reminisztenciákat keltő, szabálytalan címer némiképp oldja ezt a merevséget, egyéni, magyaros jelleget is kölcsönözve a sorozatnak.

B. P. Á. választhatta volna a Nemzeti Múzeumban közszemlére bocsátott pályamunkák közül a Madonnás-Mátyás királyosat is, mely a legtöbb közönségszavazatot kapta.

Szerencsére nem ezt tette.

Választása egy erősen emlékpénz jellegű, hazai védett madarakat és növényeket ábrázoló tervre esett, hátlapjával egy másik projektum meglehetősen fantáziátlan számoldalát választva. A kettő ötvözéséből készül el majd az új forint, mely várhatóan még az idén a kezünkbe kerül.

A pénzcserével búcsút inthetünk az értékálló nemzeti valuta „maradék" illúziójának, a fillérnek is, melynek kis híján az a sors jutott, mint Lengyelországban az egyzlotysnak, melyet többek között azért kellett kivonni a forgalomból, mert a tetőfedők szögalátétnek kezdték el használni. Állítólag sokkal jobb minőségű volt, mint a lényegesen drágább, s ráadásul hiánycikk igazi alátét. (Lehet, hogy az elvileg ma is hivatalos fizetőeszköznek minősülő magyar *lyukas* kétfilléres szintén ezért tűnt el?).

A bevezetésre váró új címletsor szépséghibája nem is a motívumválasztásában van, hanem abban a profán tényben, hogy aprópénzzé devalválja az ötvenés a százforintost. Sajátos motívumvilága talán még segíti is az új pénz spontán társadalmi recepcióját: ezentúl a lejmoló csövesek és a tarháló cigányasszonyok nem *egy bélást* kéregetnek — ahogy a kétforintost virágnyelven hívják —, hanem a pénzérmén szereplő kép alapján *magyar nőszirmot* (2 Ft) és *magyar kökörcsint* (5 Ft), esetleg *nagy fakopácsot* (20 Ft). A benzinkutasnak ezután *tűzok* (50 Ft), az újévi kukásoknak pedig *kerecsensólyom* (100 Ft) dukál.

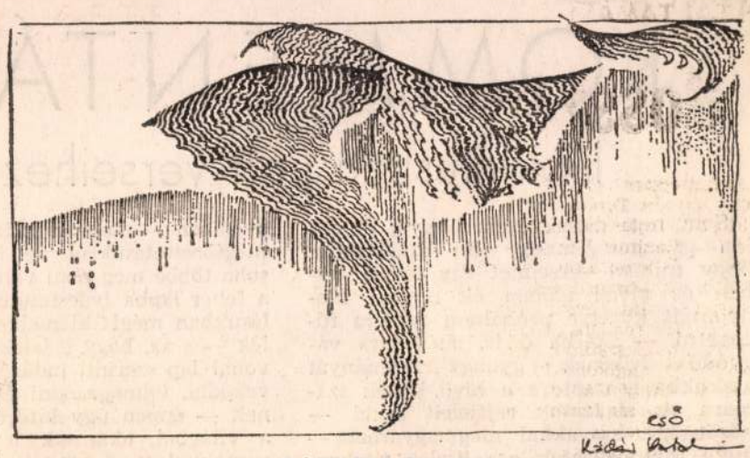

Kádár Katalin rajza

KOLOZSVÁRI PAPP LÁSZLÓ:

Film

Balfácánok népe?

Némi habozás után adom ezt a címet a *Sára Sándor* filmjéről meditáló soraimnak, hiszen a maga pikírtségével semmiképpen sem illik a szertartásos stiláris egységben és alig-bonthatóságban hömpölygőcsörgedező mozihoz. A *Könyörtelen idők* azonban hordoz magában egyfajta kettősséget, melyet az alkotás alig-alig képes ötvözni — nem kellene-é akkor eleve kettészelni, s ebbéli szándékunkat már a cím disszonanciájával is jelezni...? Hiszen ez a film hallatlanul fontos kérdést, igazán magyar kérdést feszeget (olyan választalant és tragikust, hogy senkinek sem kívánjuk), s teszi ezt... hogy is fejezzük ki magunkat?... nem adekvát formában.

Öt katonakölyök lappang, *lapít* faluról falura a világháború utolsó hónapjaiban, s ez egyfajta történet. Igen ám, csakhogy az igazi történet nem ez, hanem az, hogy van-e más lehetőségük? S ha a film erre válaszol, ezt kutatja, s tárja szét végül az alkotó a karját tehetetlenül, igen, abban a pillanatban a mozi elkezd magyar végzetként is működni. Mind kint, a már odahagyott történelemben, mind bent, a filmben és sztoriban érvényesül a magyar moira. Mondhat bárki bármit, nem lehettünk volna *sokkal okosabbak, mint amilyen buták*, lapítók, tehetetlenek, balfácánok voltunk — voltak apáink — a második világháborúban. Számomra a stílusrétegben a történet megdermed. Az említett epizód mellett ezt a háromszor ellopni próbált pecsétnyomó példázza legjobban. Ha a fiúk mondjuk szitává lövik a szolgabírót, akkor átmentek egy amerikai kalandfilmbe. Ha azonban nem képesek ellopni egy nem őrzött pecsétet egy részeges ember asztaláról, akkor azt kell mondjuk: igen, ez a lényeg, csakhogy ehhez meg kell találni a stílust. Ez, hogy úgy mondjuk, abszurdum!

Nagyon fontos megfogalmazás holt hamvába a *Könyörtelen idők*ben. Hiszen ha — abszurd módon fogalmazva — eltávolítjuk a filmet az alapgondolatról, a közép-európai magyar sors és helyzet képletét kapjuk. A balfácán muszáj-hamletit.

★

A *Where* (Hol) című filmjének díszbemutatója előtt a rendező, *Szabó Gábor* rokonszenves, afféle barátkozgató hangon azt mondta, ő egyet biztosan megígért filmjével kapcsolatban: történet, az nem lesz benne. Igazolom a rendezőt: jómagam ugyanis több igaz történetet is fölfedeztem a *Where*-ben, s ha ez igaz, akkor valóban egy sincs benne. Mit tehetnék, elmondom azt, ami számomra a legigazolhatóbbnak látszik.

A főszereplő a Férfi, akit szívesebben neveznék Túldimenzionált Énnek. A mozi első

BENEY ZSUZSA:

KOMMENTÁR

labirintusban írott verseihez

Sem nem dicsekvésem tárgya, de talán gyengeségemnek sem árulója az, hogy miként verseimet egy távoli térben és távoli időben élt mester lábnyomait követve próbáltam fonálra fűzögetni — akárha ő is, imádságra vágyódó lelkének gyöngy-izzadmányát alakokba rendezte s a hívő lelkek számára ez alakzatok rejtjeleit mind — közönséges szavakkal megmagyarázta — mely magyarázatok e rejtjelek titokzatossága okán nem kevésbé lettek titokzatossá magánál az elrejtett titoknál — ugyanúgy magam is megkíséreljem saját verseimnek kommentárját előadni.

Csakhogy az, amí ez Istenhez oly közel álló mester számára a Szentségesnek dicsőítése lehetett, bennem gyarlóságom megvallásává változott, olyannyira, hogy legszívesebben mind e szégyenemben égő írásokat a valóságos tűz martalékává tenném: ne olvashassa senki soha többé — legfőképpen pedig magam elől tűnjenek el, soha el nem érhetővé, örök semmivé váljanak. De ezt már nem tehetem meg: amit egyszer papírra vetettem, az örökre a papíron marad, mert megteremtődött az a forma, a vízszintes lapokra rajzolt ábrák formája, mely, bárhogyan is forgatjuk e lapokat, állítsuk fel akár vagy hajtsuk színével lefelé, gyűrjük a sárba, vagy késztessük széleiket felkunkorodni a hőben — hogy mindmegannyi egyéb megtörettetésükről ne is beszéljek —, soha többé meg nem változhat. Az, hogy a fehér lapba belesimulnak és belesimulásukban mégis kiemelkednek az írásjelek — s az, hogy e jelek a fel nem vett vonal lap szerinti indázásával mégis növekedni, felmagasodni és susogni kezdenek — éppen úgy kitörölhetetlenné lesz a világból, akárcsak a hasonlóképpen szavakkal megteremtett világ sem töröltethetik ki soha önmagából. Minden megsemmisülhet, kivéve azt, ami megteremtetett — és azért semmi, ami valaha is létezett, meg nem semmisülhet —, feltéve, hogy elhisszük: mindent, ami van, s mindenkit, aki az ő hasonlatosságára ujja nyomát a lét képlékeny anyagába mélyesztette, Isten teremtett.

Ezen a hiten múlik tehát a világ létezése. Az el-nem mulandóság úgy pörög a mi lelkeinken, e megfoghatatlan, láthatatlan és tapinthatatlan anyagon, mint a kaucsuklabda a felszökő vízsugáron. Az anyag pörgeti, játszatja itt az anyagot, a hit építi a hitnek egymásra épülő, rendre áttetszőbb, csak élekből, átlókból és metszetekből húzott palotáit, melyeket egyre átlátszóbb, s mégis egyre opálosabban derengő fények járnak át. A szerelem szavai teszik megszólíthatóvá a csak szerelmes szavakkal megszólítható Istent: az extázis istenét, aki felgyújtja bennünk a lángot, amely addig emészti lelkünket, amíg ki nem alszik az Ő forróbb lángolásában — abban, aminél pusztítóbb hőséget nem ismer a teremtés.

Földi szavak és földi érzelmek csavarodnak el ezekben a lángokban, amelyek versekké merevedtek, úgy, mint ahogyan az olajfák törzsei és görcsös ágai a fájdalom szobrává csavarodnak. Megtudhatjuk-e valaha, akár halálunk pillanatában, hogy vajon a mi szavaink teremtik-e a teremtő Istent, vagy ellenkezőleg, a létezés megannyi kínjának és örömének tükröztetésével valójában Őt, az isteni kínok és gyönyörök tükröztetésére képes emberi lelkek teremtőjét tükrözzük, ez ég alatti világ fényeiben? A földi szerelemben megismert hiányból, a magát gerjesztő félelem önmagából fakadó forgószeléből támad fel a lélek, hogy minduntalan magába roskadjon, mint a tűzben megroppanó fahasábok, s ugyanezeknek a fahasáboknak kérgén, vörös és sárga kristályszemcsékként, mint zománcpikkely, minduntalan átlátszódjék a lángok fátyolszövetében.

Hiú beszéd, üres szalmacséplés, ha arról elmélkedünk, bűn-e Istent a testi szerelem önkívületével magunkévá tenni, vagy magunkat az Ő testként megízlelt ölelésében elveszejteni — éppoly felesleges erről gondolkoznunk, mint arról, hogy miként közelesen elmúlt korok egyes bölcsei állítják, Istennel való lángoló egyesülésünk nem is lenne más, mint szerelmünk tehetetlenségének füstté lett létezése, amint szétbomlik és formákká áll össze az égboltnak látszó homorú selyem-kupolán. Éppoly feleslegesek ezek a gondolatok, mint azok a bizonyítások, melyek e nappal kék és este sötétbársonnyá változó harangkupola anyagát írják le, számok és képletek nyelvére fordítva azt, amit mindenki tud úgyis, hogy mindaz, amit Isten teremtett — s így önmaga is, mert van-e, amit ne Ő, aki mindenkinél előbb létezett, teremtett volna? — hogy mindaz, ami van, anyag; és így anyag az is, aminek elgondolása, tehát létezése, csak elgondolása az anyagnak: szó, melyben a legyen és a van egyesül?

Mindezért Isten létezése éppolyan elgondolhatatlan, mint amennyire a saját testünk anyaga is érzékelhetetlen. A mennyboltozat, mely nem mértani forma, hanem mindörökké utolérhetetlen tágulás, értelmünk számára ugyanúgy nemlétező, mint lelkünknek, e belénk-rejtett túl-világnak, tehát önnön sírunknak féreg-járta labirintusa. Vándor, állj meg e két világ határán s nevezd bár őket testnek és szellemnek, anyagnak és fénynek, teremtettnek és Létezőnek, meglásd, az űr, mely őket elválasztja, lassan téged is beborít. Pallón jársz, de ami alatta van, fölötted gomolyog, s nem tudod, a síkos szalagon Észak, Kelet, Dél és Nyugat között talpad mikor tapad a Föntalsó és a Lent felső színéhez. Ne szorítsad Istent Mindenhatóságának kalodájába és ne alázd meg földi szerelmedet azzal, hogy istenivé magasztosítod. És te is, te isteni vándor, angyalok hírvivője, szárnyadon a hit hímporával, a szégyen mocskos sárrögeivel szennyezetten, fogadd el, hogy létezésed tere egyetlen, a térben soha szét nem nyíló sejtelem csupán — és szolgáljon vigasztalásodra, mint ahogyan mibennünk is egyedül ez ébreszthető a bizodalmat, mely Istentől megadatott nyelvünkön Kegyelemnek neveztetik:

hogy mindaz, amit igaznak vélünk, s amiért, mint későn felismert hazugságért, most már mindörökké szégyenkezünk, létezésünk terében, e tér-nélküli sugárzás labirintusában felismerhetetlen.

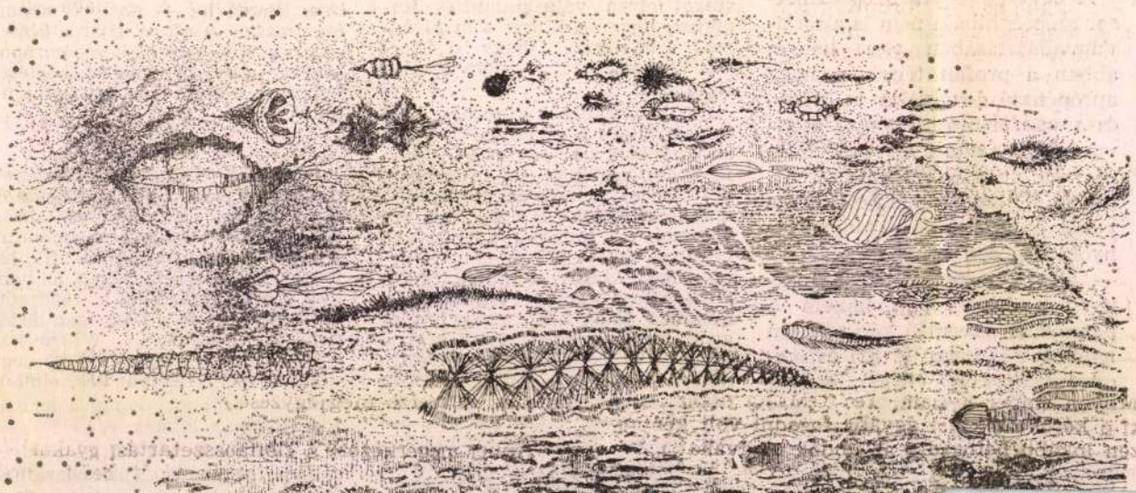

Liber

Lehetséges, hogy nő írta Mózes könyveit?

„A bolsevizmus egyszerre parasztlázadás, terror és őrület, a szocialista eszméknek és az államigazgatási tébolynak valami különös keveréke" — írta Marcel Mauss 1922-ben. De mit ajánlott helyette?

Mit művel a fotósok kedvéért egy hegyvidéki sámán Pakisztánban?

Miért unják a franciák a Goncourt-díjat?

Holló István

Boskai István szobra
a Könöndön

Magyar Nemzet 1986. XII. 27.

Az elmult év szeptember havában volt szerencsém ..... közölni, hogy az „Éremkedvelők Egyesülete“ részére szivességből és ingyen, vállaltam a magyar plakett és éremművészek műveinek katalogisálását és egyben felkértem életrajzi adatai és emlékérem és plakett művei pontos leirásának szives beküldésére.

A nevezett Egyesület ezzel egyrészt hazafias, kulturális, feladatot kiván teljesíteni, amiért is a mű, a nagyobb terjeszthetőség érdekében német nyelven is megjelenik, másrészt ezzel ujjabb fellendülést kiván adni a hazai és külföldi plakett és emlékérem gyűjtésnek, aminek hasznát legnagyobb részt éppen az éremművészek láthatnák.

Sajnos, dacára annak, hogy ezen feladat lelkes támogatását jogosan véltük minden magyar szobrászművésztől elvárhatni, mindeddig nélkülöznöm kell.....

.....

életrajzi adatait, valamint plakett és emlékérmeinek pontos leirását, vagy azon szives közlését, hogy emlékérmeket vagy plaketteket egyáltalán nem készített.

Ily körülmények között arra kellett szorítkoznom, hogy a múzeumok, valamint saját és egyéb magángyűjtők birtokában levő emlékérmek és plakettek s az illető gyűjtők bemondása alapján szerkesszem meg ezen műnek ..... vonatkozó részét.

Ennek következményeképpen azonban eleve el kell hárítanom magamról minden felelősséget, ha művei és talán éppen azok, melyekre legnagyobb súlyt helyez, nem lesznek ezen, a magyar érem és plakettművészet egészét felölelni kivánó alapvető munkában felvéve, mivel ezeket múzeumokban vagy gyüjteményekben fel nem lelhettem, vagy oly emlékérmek és plakettek szerzősége lesz ..... tulajdonítva, amelyeknek autorságát semmi körülmények között sem vállalná, ezzel egyrészt saját érdeke ellen cselekedve, másrészt lehetetlenné téve egy teljesen pontos mű megszerkesztését.

Újból, külön ki kell emelnem, hogy a kért adatok beküldésével semminemű anyagi, vagy előfizetési, vagy bármily egyéb kötelezettséget,

sem mostanra, sem későbbre nem vállal, mivel ez sem az „Éremkedvelők Egyesülete", sem az én részemről nem nyerészkedésre számító tényked és, hanem tiszta és önzetlen hazaszeretet által sugallt cselekedet, mellyel Magyarország magas kulturális fejlődése a külföld előtt is bemutattatni kivántatik.

Van szerencsém tehát .....

újból felkérni, hogy életrajzi adatait és műveinek a mellékelt minta szerint megszerkesztett jegyzékét, a hazafias célra és saját érdekére való tekintettel mielőbb alólirott cimemre eljuttatni méltóztassék, — megjegyezve, hogy kételyek esetén lakásomon mindenkor felvilágosítások megadása céljából rendelkezésre állok.

Kiváló tisztelettel :

Cimem:

Méltóságos

Dr. Procopius Béla nyug. rk. követ és megh. Miniszter Úrnak,

Budapest, IV., Piarista-u. 2. sz. V-ik em. 12 ajtó.

Minden egyes emlékérem vagy plakett, leirását kérem külön-külön a következő adatok közlésével megszerkeszteni:

Méret? milyen a nagysága?

Öntött? vert? trébelt? vagy galvano-e?

Alakja? kerek, ovális, négyszögletes, vagy 5, 6 vagy 8 stb. szögletű, vagy szabálytalan alakú-e?

Anyaga? Arany, ezüst, bronz, ón, vagy gyps-e stb. és hány példányt készíttetett mindegyikből.

Egyoldalú vagy kétoldalú-e a plakett, vagy emlékérem?

Előlap.

A felirás teljes és pontos szövege, azzal, hogy körirat-e, vagy az érem vagy plakett alsó vagy felső részén, jobbra, balra, vagy a középen van-e, vizszintesen, vagy függőlegesen stb. Domború vagy mélyített-e az irás?

Az arcképnél, fej-e vagy mellkép? jobbra vagy balra, szembe, fél, vagy $^3/_4$ profilban jobbra vagy balra van-e ábrázolva az illető plakett vagy emlékérmen, holott a jobb vagy bal, az érmet szemlélő jobb, vagy bal oldalának megfelelően veendő, hajadon fő? szakáll? szemüveg? stb. Öltözet? Nőnél hajviselet?

Egyéb az emlékérmen, vagy plaketten foglalt díszítés, mint pl. babérlevél, alul vagy felül, drapéria?

Az emlékérem vagy plakett szegélye, gyöngykör, vagy sima, vagy egyszerű vonal, keret stb.?

Mesterjegy vagy teljes név, hol van? mesterjegynél milyen? és hol?

Hátlap.

A felirat teljes és pontos szövege, úgy mint az előlapnál.

A hátlapon foglalt allegorikus, vagy egyéb compositióknál az alakok leirása, férfi vagy nő? meztelen-e, lepellel borított, vagy más öltözetű? páncélos, álló, vagy ülő, fekvő, vagy térdeplő alakok fordulnak szóban, jobbra, balra, vagy szembe fordulva?

A fej födetlen-e vagy sisakos, fátyollal, vagy koronával stb. fedett?

Mely alak, jobb vagy balkezében mit tart? vagy tesz? Megjegyzendő, hogy a jobb kar vagy láb stb. az ábrázolt alak jobb keze, vagy jobb lábának megfelelően irandó le.

Több alaknál ezek száma, neme? Mi van az emlékérem közepén, bal vagy jobb oldalán, mi van elől, mi van a háttérben? alul vagy felül?

Babér, cser, vagy szöllőlevél, vagy buzakalász koszorú övezi-e a hátlapot?

Milyen a perem?

Van-e, hol és milyen mesterjegy?

Életrajzi adatok.

Név Holló József vésnök

Születési hely Budapest 1907 év okt. hó 13. nap

Végzett művészeti tanulmányok

Mesterek — Ludwig Ede

Tanulmányutak.

Elnyert dijak, kitüntetések stb.

Munkásságának iránya. (kisplasztikus, architektonikus, vagy monumental szobrász, érmész stb.) sportérmek.

1. úszó érem
1. sakk "
1. asztali tenisz érem
1. céllövő "

Holló István, szobrász? grafikus?

---

177. Sportérem./Általános sportérem./Paizsban kereszt. alatta: SZTK. Fenn: sas, 19-12. Körirat: SZEGEDI TEST_GYAKO KORLÓK KÖRE_Hátlap: térdelő, jobbra fordult ijazó vitéz, babér és pálmaág. Balra: LUDVIG BP./jegy/. Holló István terveztebronz 36 mm.-Mint előbb, ~~fém ezüstözve. 30 mm.~~ 187. ~~old~~ csak a hátlapon furul madár. Bronz 30 mm.- Mint előbb, csak fém ezüstözve. 36 mm. 187.old

Csongor Győző-f. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plaketek 153.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve. 1969-1. Szeged, 1969 Szegedi Nyomda

Holló István

Geboren am 13. Oktober 1907, zu Budapest, erlernte die Graveurkunst praktisch bei Ede Ludwig, und verfertigt selbständig entworfene Sportmedillen als Stempelschneider der Firma Ludwig in Budapest.

Hu Prmagyérem 249, l.

7 nüvel fels.

T. 8510.

) és támadó huszár kinyujtott jobb-
rata fölül:

ren Re-

St. Georg in Siebenbürgen.

Theresia.
aben keinen Regiments In-

s iiiii.

6: 10 cm.

36-904
4-11.

séi

lódi csodát teremteni

ifjaknak készített műsorokat sugároz a Duna, mint mondjuk a Süsüke, vagy a Magyar várak legendája. *Cakó Ferenc* rajzfilmje népmesei formában dolgozza fel a manapság puszta romokként megmaradt, jelenlegi határainkon inneni és túli várakhoz kötődő kultúrtörténeti históriákat. Lám, nem csak nagy pénzből lehet nagy animációs alkotást készíteni. Szintén a pénztelenségből kovácsolt erényt

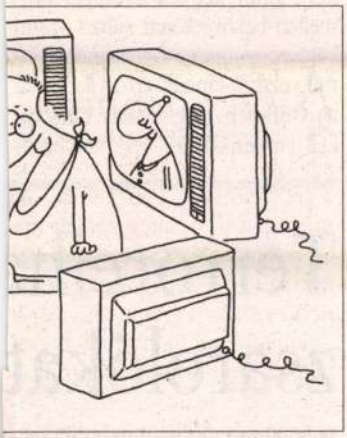

SZMODIS IMRE KARIKATÚRÁJA

Pacskovszky József rendező. Rajzolt háttér, blue-box technika, hangalámondás, remek színészi alakítások, mindez együtt tüneményes mesefilmeket eredményezett. Tehetség, szellem, akarás, bizony győzedelmeskednek a pénztelenség felett. Ahogyan *Jankovics Marcell* Az ember tragédiája című *Madách*-adaptációja is bizonyítja. A nű, hallatlan nehézségek árán elészült részeit végre megismerheti negyérdemű, vasárnaponként, és ni rendkívül fontos, éppen az esmese után.

Hármasverseny

A Nemzeti Filharmonikus Zenekar ma este fél nyolckor a Zeneakadémia nagytermében ad koncertet. Vezető orkesztránk Hamar Zsolt vezényletével Weber: Oberon nyitányát, Beethoven Hármasversenyét és Brahms harmadik szimfóniáját adja elő. Az est kiváló szólistái: Jandó Jenő (zongora), Szabadi Vilmos (hegedű) és Perényi Miklós (gordonka). (K. Gy. A.)

Holló László emlékezete

Holló László Kossuth-díjas festőművész születésének 115. évfordulója alkalmából rendezmа déltől ünnepséget Kiskunfélegyházán a Kiskun Múzeum, a Móra Ferenc Gimnázium és a Móra Ferenc Közművelődési Egyesület. A rendezvényen – amely 12 órakor kezdődik a Móra Ferenc Gimnáziumban, majd a Holló László-szobornál folytatódik és a Kiskun Múzeumban végződik – Rockenbauer Zoltán, a nemzeti kulturális örökség minisztere ajándékokat ad át, Holló Lászlóné Maksa Olga pedig átnyújtja a Holló László-díjakat. (K. E. V.)

M.É.Z.- koncert, ír táncházzal

Nemcsak a nőknek, de az ír muzsika kedvelőinek is ünnepnap lesz március 8-a. Ezen a napon ugyanis az ő szájuk íze szerint alakul minden a XII. kerületi (volt MOM) Művelődési Központban (XII., Csörsz u. 18.) Az ír gyermektáncház 17 és 18 óra között, a M.É.Z. együttes koncertje 19-től 21 óráig, a felnőtteknek szóló táncház pedig 21 órától várja az érdeklődőket. (T. T.)

Rovatvezető: Havas Iván

Mai televízió- és rádióműsor

A rádió- és a televízió-műsorok részletesen és ajánlóval a keddenként megjelenő, színes, 32 oldalas **MŰSORÚJSÁG** című mellékletünkben olvashatók.

m1: **5.45** Agrárvilág **6.00** Ma reggel **8.30** Topmodell **9.00** Örök időkre **1.05** Naprakész magazin **12.00** Híradó **13.00** Hrvatska kronika **13.30** Ecranul nostru **14.05** Moloney **15.00** Magyarország 2002 **15.30** Váratlan utazás **16.15** 100 kép a XX. századból **16.30** „Mária a jobbik részt választotta…" **17.00** Szószóló **17.30** Capitaly **18.00** Híradó **18.15** Esti mese **18.35** Chicago Hope Kórház **19.30** Híradó **19.53** Sporthírek **20.05** Önök kérték! **20.35** Capitaly **21.00** Választás 2002 **22.00** Híradó **22.10** Aktuális **22.30** Théma **22.55** Egy erkölcsös éjszaka

m2: **6.00** Ma reggel **8.30** Millenniumi mesék **9.00** Bach-szonáták **9.20** Az Akropolisz titkai **10.05** Trópusi hőség **11.00** Vendégek Itáliából **12.00** Topmodell **12.30** Formatervezett élővilág **13.00** Híradó délben **13.55** Pesty fekete doboz **14.20** Forrás **14.45** Sorstársak **15.15** Naprakész magazin **17.05** Iskola utca **17.30** Európai arcok **17.55** TS: Albacomp–Szolnok bajnoki férfi kosárlabda-mérkőzés **19.40** Esti mese **19.50** Théma **20.10** Híradó **20.35** Sporthírek **21.35** Nevem: Joe **23.20** Záróra

Duna TV: **5.30** Indul a nap **8.40** Gazdakör **9.10** Talpalatnyi zöld **9.40** Magyar biedermeier **10.00** Én vagyok Jeromos **11.15** Mégis valóra váltak Kodály álmai? **11.50** Híradó. Vers **12.10** Élő egyház **12.40** Amiről a kövek mesélnek **13.00** Heuréka! Megtaláltam! **13.35** „Ember küzdj és bízva bízzál!…" **14.15** Benyovszky Móric és a malgasok földje **15.10** Magyar történelmi arcképcsarnok **15.25** Hungaria Litterata – Műelemzések **15.50** Magyar várak legendái **16.00** 25. szélességi fok délre **16.55** Ötórai zene **17.00** Kalendárium **18.00** Híradó, sport **18.30** Mese **18.55** Hej, hej, helyes beszéd! **19.00** Égtájak **19.30** Egy hét **19.50** Válogatás Jankovics Marcell animációs filmjeiből **20.00** Verseny I–II. **21.15** In flagranti **21.35** Művészetek randevúja **21.45** Híradó, sport **22.00** Hol lappang most a marxizmus? **22.40** Klub.dunatv.hu

RTL Klub: **6.30** Reggeli **9.00** Ismétlések **9.50** Teleparti **10.40** Top Shop **11.35** Delelő **13.10** Teleparti **13.55** Helen és a fiúk **14.20** Amazon – Az őserdő foglyai **15.10**

Még ne

Az osztrák vasutas-s

Az osztrák vasutas-szakszerveze Szövetségi Vasutak (ÖBB) vizs mondani a Győr–Sopron–Eber bizalmi megállapodást. Berény igazgatója úgy látja, hogy erre a rülni, s a szakszervezeti vezető kat szolgál a balesetért való fele

MTI–Szöghy

Wilhelm Haberzettl, az osztrák vasutas-szakszervezet elnöke a múlt kedden Wampersdorf mellett bekövetkezett súlyos vasúti baleset nyomán a Der Standard című osztrák lapnak azt nyilatkozta: az ÖBB-nek megfontolás tárgyává kell tennie a GYSEV-vel kötött bizal-

Terrorelhá zsarolókat

Már régóta nyomozott a dabasi re tással és zsarolással foglalkozó t tak el. Januárig nem akadtak sért egy gyáli lakostól.

Szenvedi

Jól ismerte a rendőrség azt a zsarolóbandát, amelyet tegnap fogtak el Dabason – tájékoztatta lapunkat *Csernus József*, a dabas rendőrkapitányság szóvivője. A háromtagú, pénzbehajtással é zsarolással foglalkozó társaság e len már régóta folytat nyomozá a hatóság, ám eddig nem akadt sértettre. Ez év januárjában azo ban bejelentés érkezett K. Ká-

M.D.K.

Holló Lajos.

Festőművész rajzaiból kiállitást rendez Gyulán az Erkel muzeomban.

Napló.
Magyar Nemzet 1961. máj.23. 4.old.

Megnyitották a megyei forradalmi ifjúsági napokat Esztergomban

1021

EGÉSZ NAPOS PROGRAM várta tegnap Esztergomban az ifjúságot. A város fellobogózott utcáin már kora délelőtt fiatalok csoportja haladt, s megkoszorúzta az 1848-as hősök esztergomi sírjait. Délelőtt került sor a Petőfi iskola díszkerítésén egy emléktábla elhelyezésére is. A városi, Petőfi nevét viselő, művelődésügyi intézmények (a filmszínház, iskola és a művelődési ház) itt helyezték el Holló Kornél szobrászművész alkotását, egy Petőfi képmást ábrázoló domborművet.

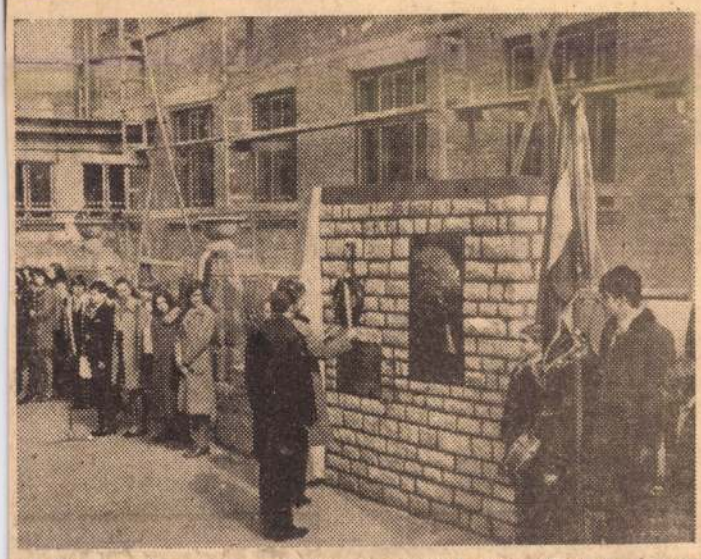

Holló Kornél szobrászművész alkotását helyezték el a város, Petőfiről elnevezett művelődésügyi intézményeinek küldöttei, a Petőfi-iskola díszkerítésén.

A megkapóan bensőséges, szép ünnepségen Bencze László, a Hazafias Népfront városi bizottságának titkára mondott beszédet. Még a délelőtt krónikájához tartozik egy fontos ifjúsági esemény: A megyében lezajlott „szakma kiváló tanulója" vetélkedő díjkiosztó ünnepségét tartották a Labor MIM művelődési házában. A legjobbaknak Tóth Károly, a KISZ megyei bizottságának első titkára és Baksa Sándor, az SZMT titkára adta át a díjakat, illetve okleveleket. (Megyénk legjobb szakmunkás tanulóinak méltatására ifjúsági összeállításunkban még visszatérünk.)

Csütörtökön délután a Labor MIM művelődési házában került sor megyénk ifjúságának hagyományos, demonstratív ünnepségsorozatának — a forradalmi ifjúsági napok — megnyitására. Az érkezőket — hanglemezről — Szabó Ferenc „Föltámadott a tenger..." című nagyhatású oratóriuma fogadta, majd „Szabadság, szerelem..." címmel a Nemzeti Színház művészei adtak műsort.

Ezután megkezdődött az ünnepség. Az elnökségben foglaltak helyet Izsáki Mihály, a megyei pártbizottság titkára, és Tóth Károly, a KISZ megyei bizottságának első titkára. Megjelentek Esztergom város vezetői, ott volt Rácz Béla, a városi pártbizottság első titkára is.

Kéri András, a KISZ központi bizottsága Országos Ifjúmunkás Tanács főtitkára mondott ünnepi beszédet. Elmondotta, hogy régi tavaszokra emlékezik ezekben a napokban hazánk ifjúsága. Sokszínű, tartalmas ünnepségeken idézik elődeink forradalmi hagyományait, köszöntik a hősöket, mindazokat, akik történelmünk folyamán nemzetünk legjobbjai, zászlóvivői voltak.

Beszélt az ünnepi szónok Esztergom millenniumáról, meleg hangon emlékezett meg a város történelméről. Majd a magyar nemzet szabadságáért, a jogokért, a jobbágyok felszabadításáért vívott harcok történetéről szólt. Visszatekintett történelmünk nagy napjaira, arra, milyen szerepet kapott és vállalt ezekből a harcokból a magyar ifjúság.

Az ünnepi beszéd után KISZ-kitüntetéseket, jutalmakat adtak át, majd a forradalmi ifjúsági napok megnyitó ünnepsége a KISZ-induló hangjaival ért véget.

Este a Széchenyi téren díszkivilágítás várta az összesereglett fiatalokat és az érdeklődők sokaságát. A városi tanács épülete, a valamikor Bottyan-palota és az 1848-as emlékmű fényárban úszott. A téren avató ünnepséget rendezett a KISZ városi bizottsága.

A Szózat elhangzása után került sor a város új KISZ-tagjainak fogadalomtételére. Kedves színfoltja volt az eseménynek Hamvas Miklós felszólalása, aki 1957-ben lett az ifjúsági szervezet tagja és köszöntötte a KISZ-eseket.

A fogadalomtétel után Esztergom társadalmi szervezetei, az ifjúság képviselői megkoszorúzták az 1848-as emlékművet. Színes, eleven volt csütörtökön Esztergom. Az izzó, meleg hangulatból látszott, nemcsak a külsőségekben, hanem lélekben is egyek voltak nemzetünk nagyjaival, az 1848-as szabadságharc hőseivel és történelmünk más, nehéz időszakában életüket áldozó mártírjainkkal.

TATÁN a gimnázium tanulói március 15-én megkoszorúzták Hamari Dániel emléktábláját. Tizenegy órakor a városi tanács által készíttetett Petőfi-emléktáblát avatták fel a költőről elnevezett utcában.

Kéri András, a KISZ kb Országos Ifjúmunkás Tanács főtitkára mondott ünnepi beszédet

Délután 17 órakor a művelődési központban a városi KISZ-bizottság szervezett megemlékezést, amelyet irodalmi műsor követett.

AZ ÁCSTESZÉRI Táncsics ünnepségeknek immár hagyományai vannak. A szabadságharc kiemelkedő alakjának szülőfalujában délután három órakor kezdődött az a műsor, amely a komáromi járásban egyben a forradalmi-ifjúsági napok nyitóünnepsége volt. A járási KISZ-bizottság titkára mondott beszédet, majd hangulatos műsor követte a megemlékezést. Irodalmi színpadok, énekkarok és zenekarok tartottak bemutatót.

A fiatalok megkoszorúzták a Táncsics-emlékművet, majd este vidám ifjúsági bállal zárult a rendezvénysorozat.

Dolgozók Lapja Komárom

MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-128

Indiára is vonatkozik —, de ezt senki nem ve
A washingtoni döntés nyilvánvalóan Pakiszt
elhatározás és ez már az első részletesebb info
kitűnik. India állítólag valamiféle radarberend
USA-tól, ugyanakkor a Pakisztáni Iszlám Kö
alighanem első tételként — háromszáz, csapat
alkalmas páncélozott járművet.

Veszélyes döntés ez, amelynek politikai és
lósége sokkal nagyobb pillanatnyi katonai hor
jelek szerint nem kevesebbről van szó, mint ar
shington újra látványosan vállalja a felelősség
hezen megszerzett egyensúlyának esetleges fel
emlékezetes, Kelet-Pakisztán, vagyis a mai Ba
válásával végződött indiai—pakisztáni háború
sült Államok — Pekinggel együtt — támogati
véres akcióit. India és a bengáliai nép győze
Washingtonban kénytelenek voltak megfelelő
seket levonni az események alakulásából. Ez v
désessé egy, mind Pakisztán, mind a szubkontinens egésze szempontjából rendkívül kényes időszakban. Bhutto pakisztáni elnök részben figyelemre méltó reformokkal kísérletezik, részben igyekszik a szuperreakciós szoldateszkát nem magára haragítani. Nem rég például az elnök egy tartományi nyugtalanság elfojtására azt a Tikka Khant nevezte ki, akit rémtettei nyomán „bengáliai mészárosnak" nevez a világsajtó.

Nos, a háromszáz amerikai páncélkocsi nem egyszerűen Pakisztánt erősíti, hanem Tikka Khant és a katonai klikket. Azt a csoportot, amely nem is olyan régen borította lángba a szubkontinenset és amely Bangla Desh pakisztáni elismerésének legfőbb akadálya.

kozás és a baráti együttműködés eszméi ugyanolyan közel állnak a panamai, mint a szovjet néphez.

A szovjet emberek — mondotta — mély tiszteletet éreznek a latin-amerikai népek iránt. A Szovjetunió az egyenlőség, a be nem avatkozás és kölcsönösen előnyös együttműködés elvei alapján építi kapcsolatait a latin-amerikai országokkal.

Fogadás Teheránban

Amir Abbasz Hoveida iráni miniszterelnök szerdán este fogadást adott a hivatalos látogatásra Teheránba érkezett Alekszej Koszigin szovjet miniszterelnök tiszteletére. A fogadáson elhangzott beszédében Hoveida többek között kijelentette: a kölcsönös megértés és a kölcsönösen előnyös együttműködés jellemzi Irán és a Szovjetunió kapcsolatait, amelyek a békés egymás mellett élés, a kölcsönös tisztelet és az egyenjogúság elvein alapulnak.

A továbbiakban rámutatott, hogy a Szovjetunió és Irán között jószomszédi kapcsolat további megerősítéséhez jelentős mértékben járult hozzá több fontos megállapodás és szerződés aláírás, különösen a gazdasági és műszaki együttműködés fejlesztéséről megkötött és 15 évre szóló egyezmény.

Válaszbeszédében Alekszej Koszigin kijelentette: azért érkeztünk Iránba, hogy önökkel együtt jelen legyünk a szovjet—iráni kapcsolatok kiemelkedő eseményén, az Iszfahani Kohászati Kombinát átadásán. Szeretnénk további véleménycserét folytatni a sahinsah őfelségével és Irán miniszterelnökével a két felet érdeklő kérdésekről. A szovjet kormány nagy jelentőséget tulajdonít a déli szomszédjával való együttműködés fejlesztésének. A jövőben is megteszünk minden tőlünk telhetőt, hogy a szovjet—iráni kapcsolatok még szilárdabbá váljanak, hogy változatlanul a két ország népeinek érdekeit, az ázsiai béke és biztonság megerősítésének ügyét szolgálják".

A szovjet miniszterelnök beszédében kitért a közel-keleti helyzetre is és elégedetten állapította meg, hogy a Szovjetunióhoz hasonlóan Irán is a Biztonsági Tanács ismert határozatában látja a békés rendezés alapját. A továbbiakban rámutatott, hogy a Szovjetunió szüntelenül a jószomszédi és baráti kapcsolatok fejlesztésére törekszik az ázsiai országokkal, és külpolitikájától idegen minden, ami összeegyeztethetetlen az ázsiai földrész feszültségének csökkentésére, az összes ázsiai népek békéjének és biztonságának biztosítására irányuló célkitűzésekkel. A Szovjetunió érdekelt abban, hogy ez irányú

Mitterrand sajtóértekezlete

Francois Mitterrand, a szocialista párt első titkára Párizsban tartott sajtóértekezletén hangsúlyozta, hogy a szocialista párt kitart a baloldali egység mellett. Miután Pompidou elnök az elmúlt napokban ismételten felhívást intézett a szocialistákhoz a kommunistákkal kötött szövetség felbontására, Mitterrand sajtóértekezleten nyomatékosan leszögezte: „tudják meg mindazok, akik olyan illúziókat táplálnak, hogy a szocialisták csatlakoznak majd a kisebbséget képviselő kormányhoz: a szocialista párt és első titkára határozottan elutasítják ezt".

Mitterrand a továbbiakban kijelentette: *a szocialista párt vezetősége a jövőben is kitart a baloldali egység politikája mellett.*

Mitterrand ezután rámutatott arra, hogy a francia belpolitikában immár nem lehet „centrumról" beszélni, mert az úgynevezett centralista pártok (a reformerek, CDP, független köztársaságiak) a legklasszikusabb jobboldalt képviselik. Hangsúlyozta, hogy Lecanuet reformvezér magatartása erkölcsileg mélyen elítélendő. Lecanuet már három hónapja titkos tárgyalásokat folytatott a kormánnyal — arról, „hogyan fojthatnák meg a baloldalt". A történtek után semmiféle kapcsolat sem lehetséges a reformerek és a szocialisták között.

Mitterrand végezetül bejelentette, hogy a szocialista képviselők a parlamentben minden alkalmat meg fognak ragadni arra, hogy a baloldal közös programjában szereplő intézkedések közül minél többet törvényerőre emeljenek.

Sajtóértekezletet tartott Alain Peyrefitte, az UDR főtitkára is. Hangsúlyozta, hogy a választók „megerősítették a V. Köztársaság intézményeit" és így „a gaulleizmus tovább folytatja eszméi megvalósítását".

★

Korzika szigetén a bastiai választókerületben Jean Zuccarelli baloldali jelöltet választották meg képviselőnek. Bár a hóesés által elszigetelt hegyi falvak egy részében nem tartottak szavazást, a választási bizottság Zuccarelli-t nyilvánította győztesnek, mert a választókerület többi körzetében behozhatatlan előnyre tett szert ellenfeleivel szemben. Zuccarelli a baloldali radikálisokhoz tartozik, így azok képviselőinek száma 17-re, az összes baloldali mandátumok száma pedig 182-re emelkedett.

Saigoni

San Francisco

Megrázó képet festett San Franciscoban tartott sajtóértekezletén két francia pedagógus a Thieu-rezsim büntetőintézeteiben uralkodó állapotokról.

A 27 éves Jean-Pierre Debris és a 24 éves André Menras 1968-ban, a francia kormány egyik oktatási programja keretében került ki Dél-Vietnamba. A saigoni rendőrség 1970. július 25-én tartóztatta le őket, „bűnük" az volt, hogy Saigonban felmásztak egy emlékműre, ennek tetejére kitűzték a DNFF zászlaját és követelték a békét. Két és félévet sínylődtek egy saigoni börtönben, s jól ismerik az ott uralkodó szörnyű állapotokat.

HOLLÓ KORNÉL, szobrász

ESZTERGOMI KIÁLLITÁSOK, 1945-1960

1955. márc.15.-Esztergomi és esztergom-vidéki festők és szobrászok csoportkiállitása.-Holló mü is szerepelt azon.-/Magyar-Szovjet Társaság/. 194.old

ZOLNAY LÁSZLÓ: Esztergomi kiállitások, 1945-1960
193.old

Esztergom Évlapjai,-Annales Strigonienses. -1960.
Bp. 1960

Hollós Korniél (1893–1969) szobrászművész.

A 20-as években telepedett le Esztergomban. Főképp kisplasztikáit és érmeket készített. Leopold Antalról és Gerevich Tiborról mintázott érmeit a Keresztény Múzeum őrzi. „Anya és gyermeke" c. szobra egyik körtérben áll. (Emlitve) alapító tagja volt a Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaságnak. Több csoportos kiállításon szerepelt a városban.

Kaposi Endre: Az ereklyés Esztergom.
Dalgozók Lapja, 1942. okt. 24.

Kollár Tamás
festő

Művészetét bemutató kiállítást
rendezték.

D. Fehér Zsuzsa: Jubileumi bemutatkozás helyett
művészet, 1970. április – 29 lap

Lieber Herr
Jäger

Holló Kornél

szobrász

1893 november 11-én született

Budapesten. A képzőművészeti

főiskolán Stróbl Alajos növendéke

volt. Végigharcolta az első világ

háborút, magas kitüntetéseket nyert el.

Dénényi Iván: Holló Kornél

Művészet, 1970. január – 48 lap.

Holló Kornél

Nobrán

Főként kisplasztikákat és érmeket mintázott Lepold Antal hanyok művészeti író és Gerevich Tibor professzort ábrázoló érmei az esztergomi Keresztény Múzeumban vannak

Dévényi Iván - Holló Kornél
Művészet, 1970. január - 48 lap.

Holló Kornél
szobrán

Az egyetlen köztére került
munkája az „Anya és gyermeke"
c. szobor Esztergom egyik parkja-
ban-all.

Dévényi Iván: Holló Kornél
Művészet, 1970. január - 48 lap.

Holló Kornél
nobrán

Alapító tagja volt az eszlengomi
Balassa Bálint Irodalmi és Mű-
veszeti Társaságnak

Dróczyi Iván: Holló Kornél
Művészet, 1970. január - 48 lap.

Holló Kornél

szobrász

Hollótól szarmantt az a gondolat, hogy Balassa Balint vak az esztergomi bástyák alatt elesett hadona költőnek állítsanak szobrot.

Dávényi Iván: Holló Kornél
Művészet, 1970. január – 48 lap.

Holló Kornél

szobrász

1969 november 21-én 76 éves

korában meghalt Holló Kornél

szobrász Esztergomban.

Dévényi Iván: Holló Kornél

Művészet, 1970 január – 48 lap.

Holló Kornél
volván

A felszabadulás után Holló a Magyar Szovjet Művelődési Társaságban munkálkodott és a képzőművészeti szakkört vezette.

Dávenyi Iván: Holló Kornél
Műveszet, 1970. január – 48 lap

1) Fafytatas

Holló Kornél, szobrászművész

Holló Nelly festőművész a szobrász-
művész özvegye. – Esztergomban, a Petőfi
iskola diszkerítésén felavatták évekkel ez-
előtt Petőfi-domborművét: (emlétve) az első
világháború éveiben házasodtak össze. A há-
borúból sebesülten, idegbetegen jött haza.

Cs. Nagy Lajos: Kiskapu a Parnasszusan.
Dolgozok Lapja, 1977. jún. 19.

Holló Kornély vitéz

szobrász és festő

1924-ben Koll. kiáll.

Esztergomban

Bék Kom Eszt

71. l.

Fenti mint keramikus és

freskófestő fejtett ki

művészi tevékenységet

Esztergomban

u. o. 72. l.

Badál

Holló Kornél szobra: Rákóczi

Müvelt Nép
IV.évf.10.sz./1953.okt./ 13.1.

/Hegedüs Géza: Rákóczit ünnepli Vak Bottyán városa/

Badál

Hodló Kornél Rákóczi szobra előtt /foto/

Müvelt Nép
IV.évf.10.sz./1953.okt./ 13.1.

/Hegedüs Géza: Rákóczit ünnepli Vak Bottyán városa/

Holló Károly

festő szül. 1875. Sárvár

A képzőmüv. főiskolán végezte tanulmányait, mint rajztanár a kolozsvári rk. főgymnáziumban müködött. Irodalmi munkája: A müvészeti nevelés és a rajztanítás, 1905.

Krück I. 507. l.

Reviczky János

1907. IX. 9.

~~E64/1907.~~

~~Dées (utiszámla.)~~

Háberditz / Hrlló / Károly

1893/94 – 1896/97

Ferkèpzomfoiskèvk

90. l.

kezdve pedig egyik építészeti főművét, a Barberini-palota főhomlokzatát építi, a II. emelet perspektivikusan rövidülő ablakbéleteivel és nagyszerű ovális csigalépcsőjével, 1650. másik nevezetes palotáját, a Pal. Monte Citoriót kezdi építeni, melyet később Carlo Fontana eltéröen fejez be. Éppígy teljesen megváltozott a Salvi-féle átépítés folytán (1745) az 1665-ben kezdett Chigi- (a mostani Odescalchi-) palota homlokzata is. B. építőművészi zsenijét XIV. Lajos francia király is igénybe akarta venni a Louvre átépítése céljából. A mester készített is ehhez terveket, járt Párizsban (1665), hol nagyszerüen fogadták, sőt tervei szerint a munkálatokat már meg is kezdték, végeredményben mégis Perrault Louvre-kolonnádjának terve került megvalósításra. 1660. B. a castelgandolfói pápai nyári palota homlokzatát és templomát tervezi, 1664. pedig az aricciai Assunta, majd a római S. Andrea nel Quirinale-templomot (1678) építi. B. dekoratív művészi zsenijét síremlékei és kútjai is kiválóan bizonyítják. VIII. Orbán (1647) és VII. Sándor (1671—78) síremléke a Szt. Péter-templomban túlhatásos kompozícióik daeára is rendkívüli jelentőségű és jövőbeható alkotások. Rómában B. fontánái ötletes, festői felépítésükkel új, barokk-kúttípust teremtettek. Legnevezetesebbek a Piazza Barberini Triton-kútja (1644), a Piazza Navona négy folyam-kútja (1644) és a Sta Maria sopra Minerva

Hollós Károly

rajztanár

Kolozsvár

1904-ben tagja a

Rajztanárok Egyesületének.

Tállyár kiadások

1

pál. 14. ajánlott levél Tállyára (költségvetés) és autobusz	1.42
Távirat Tállyára	2.40
Detsényi Frigyes	5.28
Kreutle Ferenc	10.40
Wollansehek láda számlája	27.02
Vörösnek borravaló	–.50
Aceton Izsáktól	2.–
Vászon a Erek Lepre	3.–

Holló Károly

rajztanár

r. k. fögimn

Kolozsvár

1905

G.O.

FILMIRODA

TEK GYULA

, SÁNDOR-UTCA 7 Postatakarékpt. csekk: 35710

Felveszünk mindennemű megrendelést néma- és hangosfilm-felvételek, címfeliratok, reklám-, Trick-filmek és laboratóriumi munkák készítésére

Budapest, 1934 szeptember 30

Számla száma F/460

Számla

gos Bizotsága

Budapest

se *alapján*

Teljes tisztelettel

Hamburger

Holló Károly

1930-ban a Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesületének főtitkára és a Rajzoktatás c. folyóirat főmunkatársa

Csak a jelentékenyebb cikkeit iróm ki

[ ] A Szent Imre jubileumi év, Rajzoktatás. 1930.

7-8. sz.

Cehbelich

TV. Kijall

Nemzeti Kalon

1923

Cevagva

<Hollós Károly>

cikke

<7> A rajztanítás modern problémái. Felolvasta a Kat. Pedagógiai Kongresszus 1930. jul. 2-iki ülésén. Rajzoktatás. 1930. 7-8 füz.

NEMZETI SZALON

A

BENCZUR TÁRSASÁG

MÁSODIK KIÁLLITÁSA

1923 DECEMBER

<Holló Károly>

/ cikkek

1935–1937 ban a Rajzta-

marok Egyesületének

főtitkára.

<> Főtitkári jelentés.

Rajzoktatás. 1937.

1–3. sz.

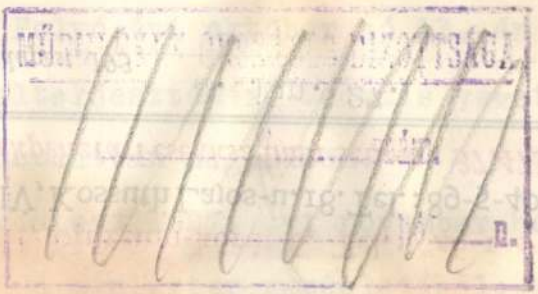

MŰSZAKI ... BIZOTTSÁGI

n.

iszternek 81.087/927. III. ü.o. szám
rányi László plébános urhoz intézett

lna toronysisakjának helyreállitására
Bizottsága utján hozzám felterjesz-
tatkozó tulköltség megtéritése fejé-
kezéshez a m.kir. Postatakarékpénztár
. Budapest,1927. évi november hó 26-
Tihamér Lajos s.k. miniszteri taná -

Holló Károly

a Rajztanárok Egyesületének 1937. márc. 3-i választmányi ülésén felolvasta A típus differencia a magyar rajzoktatásban nem befolyásolhatja a tanulók rajztanulását c. tanulmányát.

Rajzoktatás
1937. 34-35. l.

Nagytekinte

Pártoló elöter
ügyi m. kir. miniszter
tató" cimü müvem nyo
fedezésére 12 millió ko
utalványozni. Midőn
gatását hálás szívvel
a Nagytekintetü Bizo

Holló Károly

főtitkári megbízatása a Rajztanárok Egyesületében 1939 végén szűnt meg. 1940-ben tiszteleti taggá választották meg.

Rajzoktatás
1939. 60. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
· 6h. 1928. szám
Érk.: 1928. évi febr. hó 20-án.

Holló Károly

Kolozsvári fogimn. rajztanár tanulmánya a művészeti nevelésről

Elve: A művészeti nevelés legfontosabb tényezője a rajz.

Tanulmányának eredményeit birálja az alábbi mű.

vod

Rózsa Géza dr. A nagy közönség és a tanulóifjuság képzőművészeti oktatása. Zsolna, é. n.

11. és kv. ll

< Hollós Károly >

Rajztanári könyvek

< > A művészeti oktatás
és rajztanítás legújabb
(mozgalmaira
vonatkozó megjegyzések.
Kolozsvár 1905.

Háberditzel Károly

szül. Sárvár (Vasm)

1875 Rk. Reál eretts.

1893/94 I - I osztály

rajztanárjelölt

1893/94 II I osztály

1894/95 I - II II osztály

1895/96 III " "

Trapanii provincia V. 203, 204,

Haberditzl Károly

szül. Sárvár 1875 Rh

1896/97 IV c. rajztjel

Morpurgo, Salamon V. 216.

Holló Károly

A művészeti nevelés és a rajztanítás. Irta Holló Károly. Az Erd. r. k. státus kegyesrendiek v. a. a kolozsvári főgimnáziumának értesítője 1904/1905.

(Művészet 1905. 352 l.)

Vrazzbánya és az impresszionizmus

párizsi emlékei is eszébe jutottak, elsősorban Puvis freskói, azoknál azonban sokkalta tériesebb, sokkal naturalisztikusabb ízű, dekoratív voltában sokkalta tartózkodóbb. Ennek a dekoratív hajlamnak Ferenczy késői művészetében nagy szerep jutott.

A korai vásznak fínom naturalizmusával szemben ecsetvonásai mindinkább nekibátorodtak, színezése pedig nyers erővel telt meg. Az újabb Önarckép (1903, Budapest, Szépművészeti Múzeum), mely önmagát palettával a kezében, festés közben örökíti meg, színbelileg tartózkodó, de széles, merész ecsetvonásokban kel életre. A Cigányok-ban (1901, Budapest, Szépművészeti Múzeum) felharsannak az új színek, a laza kompozíciót éles, erős effektusok tartják össze. Ez a képe a kolorisztikus naturalizmus mesgyéjén mutatja, közvetlenül az impresszionizmushoz érése előtt.

< Holló Károly >

cikke

( ) Az Országos M. Kir. Képzőművészeti Főiskola jubilaris kiállítása. 1937. Rajzoktatás. 1937. 7–8. sz.

MÜ... BIBLIOTHÉKA
226 1925 szám
Érk. 1925 ev julius hó 2-n.

48.099/1925.szám.-

III.a.

A belügyminiszte
adománygyüjtési engedély irán
évi május hó 9-én 97.016/1924
ban annak idején a t. Orsz. E
elfoglalt álláspontomat telje
iratokat minden további intéz
kes intézkedés végett azzal j
várbizottság elnökét, az ott
jos főszolgabiró urat megfele

< Holló Károly >

cikke

( ) A Műszaki és Gazdaságtudományegyetemi-
szartanárok képzéséről
szóló szabályzathoz.
Rajzoktatás. 1937.
7-8.sz.

A m.kir. vallás- és közoktatásüg
szám alatt s a keb. számvevőség
rendeletének másolata:

Utasitom, hogy Sc
I., Ménesi ut 37.sz./ folyó é
vatalos utjának költségeire H
papirkoronát a 62.453 számu k

Budapest,1925.évi augusztus h
Dr. Haasz Aladár s.k. miniszt

< Hollós Károly >

cikke

< > Megjegyzések a
„Jelen és múlt" cikkre,
mely a Képzőművészeti
Főiskola 1937. évi ki-
állításának „Ismer-
ető"-jében jelent meg.

Rajzoktatás. 1937.
7-8. f.

a után - a Műemlékek Országos Bizottsá-
ás áll fenn.

kapcsolatban a tanács a számvevőségét,
elszám alatt bevételezett összeget,
ákpénztár útján a Pfeifer Ferdinánd
.-t a f.évi költségvetés VII.csoport
n a Budapest Műemlékei című mű részére
el.

a tanács a Pfeifer Ferdinánd / Zeidler
lásban szereplő 52 számlára eladott pél
zesedést a lehetőség szerint sürgősen

a tanácsi IX.ügyosztályt,a számvevőséget
és a Pfeifer Ferdinánd / Zeidler Testvé-

a székesfőváros tanácsának 19 5.évi
ben.

Folkusházy s.k.
h.polgármester.

Székesfővárosi házinyomda 1924 — 8790

(Hollós Károly)

cikke

( ) A Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem „Rajz- és Tervezési Tanszéke" hallgatóinak kiállítása.

Rajzoktatás. 1937. 7-8. f.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
202 /1925 szám
Érk.: 1925 év július hó 7. n.

(Holló Károly)

cikke

( ) A művészeti, rajz- és iparművészeti oktatás 8. nemzetközi kongresszusa. Paris, 1937. Rajzoktatás 1937. 9-10. sz.

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **DECEMBER** 50. hét

5 asárnap		Szabbasz *Vilma*
6 Hétfő		Miklós *Miklós*
7 Kedd		Ambrus *Ambrus*
8 zerda		Szepl. fog. *Mária*
9 sütörtök		F. Péter *Natália*
10 Péntek		Melkiádesz *Judit*
11 zombat		Damáz *Árpád*

Holló Karoly

rajzmellék-
lete

a normál rajzlemek
is berendezéséhez
az alábbi minben

Utmutatás a Közép-
iskolai eszközök be-
szerzéséhez. Szerkesztette
az Orsz. Kozoktatási
Tanács. Bp. 1930.
A kompozíciómeletére
Rajzoktatás
1930. 95. l.

20 Siesta

r társaság" tagjai:

Kiss Rezső
Krusnyák Károly
Lányi Dezső
Lux Elek
Ligeti Miklós
Margó Ede
Olgyay Ferenc
Pentelei Molnár J., elnök
Róna József
titkár *Stetka Gyula*
Siligay Ferenc
Szüle Péter
Strobl Alajos
Tolnay Ákos, igazgató
Udvary Géza
Vágó Pál.

Hollo Károly

l.

Normál-tanmenet

Bp. 1915.

7. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
284/915

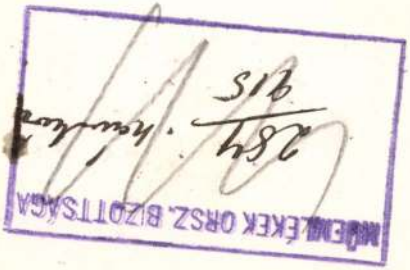

U t i s z á

Budapestről Gyulafehárvárra, Va

hivatalos utazásról:

1915.VII. 2. kocsi Budapesten I. ker

és alagutpénzzel és pod

2. kocsi Gyulafehérváron a

4. kocsi Gyulafehérváron a

4. kocsi Vajdahunyadon a v

5. kocsi Vajdahunyadon az

5. kocsi Budapesten az áll

hid-,alagutpénz és podg

<Holló Károly>

Cikke

( ) A magyar rajz-
tanítás csődbejutá-
sa. Rajzoktatás
1939. 22–32. l.

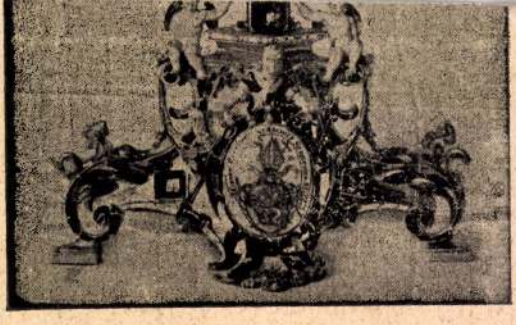

266. kép. *Szelencsényi prímás talpas keresztje.*

16. l. — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Egyházműv. kiáll. 1930., 312. szám. (Képe 34. tábla.) — Csányi Károly: MM, VI., 1930. l. — Genthon AZEFK, 14. l. (21. kép.) — Lepold—Lippay 37. l. (Képe VI. táblán.) — Lepold Katalógus 50. sz.

OLTÁRKERESZT, (267. kép)

hegyikristály, részben aranyozott ezüst foglalatban. A talpon angyalfejek. A Krisztus-test ezüstből. Velencei hitelesítő bélyeggel, GB és NM mesterjeggyel.

Mag. 54·5 cm.

Velencei munka, 1680 körül.

Gerevich PA, 194—196. l. — Leopold Katalógus 51. sz.

MDK

Helló János

Helló János: A szolnoki festő-kolónia. Kultura /Sopron/. 1911. II.félév. 16. sz.

Holló János (Debrecen)

Önarc kép, olaj
Papp bácsi "
Kéthencsős csend. "
Vihar előtt "
Jilatmas tél "
(Rapp.)

Magyar képzőművészek Szövetsége
Hajdúmagyarországi területi szervezetek
tavaszi tárlata 1965. Debrecen
Hel. bev. Kádár Zoltán

M.D.K.

Hollós László könyve

Gyöngyösön 1825-ben szerepel a városi összeírásban.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 341. old.

HOLLÓ János kőmüves. Gyöngyösön 1825-ben a város I., illetve a II. negyedének 4. fertályában irják össze.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

MDK

Hollá János

Szerepelt a "Mai festészetünk" c. kiállitáson mely ápr. 3-án nyilt meg.

"Rőzsevivő"

G.E. : Képzőművészeti kiállitás a szolnoki helyőrségi klubban.
Szolnok Megyei Néplap. 1963. ápr. 4.

M.D.K.

Holló János, festőmester

1822-ben miskolci mester

Domonkos Ottó: Adatok a miskolci festő céh megalakulásához /1822/. 82. old.

A Herman Ottó Múz. Évkönyve. III. köt. Miskolc. 1963

Holló János

Budapest, XV. Ujpalota, 3-4-5-6. sz. lakóépületei. - Beépitási terv: Tenke Tibor, épitészek Gerula István és Csordás Tibor, statikusok Krupics Mihály, Holló János, Tóth Elemér. - Ismertetés.

Magy.Ép.Ip. 1972.1.sz.2.1.

HOLLÓ JÁNOS, festő

1.kép.-Holló János festménye Gyóni Gézáról./Holló János dabasi adóhivatali tisztviselő,Gyóni barátja, A képről készült fényképmásolat a Békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum 68.3.33.leltsz.dokumentuma.-Fekete repr. 403.old.

G.SIN EDIT: Gyóni Géza Pestmegyében és Budapesten töltött évei /1905-1910/ 401. old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975.

mdk.

Holló Kande János

betyáréletét ábrázoló

tükröse 1855-ből. Téglaalakú, lábon álló beret-
válkozó tükör-fiókkal, felnyíttató fedéllel. Fenyő
és körisfából. Felülete okkersárga, indiai vörös szinű
tollkarcolással farkázott.

Molnár Balázs: Domaházi tükrös 1855-ből

Néprajzi Muzeum Évkönyve, 1956, 271-272 l.

Holló József, szobrász

Az Országház épületét 253 szobor díszíti.
Ezek között MH ő is képviselve van művével.

Bajó Gyula: Budapest ujabbkori épületszobrászata.
Bp. 1942. Pázm. Pt. Tud. Egy. dolgozatai. 63. l.

Holló Katalin

Nőt, karjában gyermekkel ábrázoló rajz, cím nélkül.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 15.
XIX. évf. 11. sz. 4. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁR 1 3

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Holló Katalin

dítottá, nemegy...
szerzők terhére az előírt normákat.

1021

Holló Katalin rajza

Pető János:

letteseinek. Heydte tanúbizonysága alapján később megszüntették a költő elleni eljárást az osztrák hatóságok. Nem helytálló tehát az az állítás, hogy Petőfi halálát „soha egyértelműen nem állapították meg".

Az összes idevágó tényeket és adatokat *okmányszerű* elemzésben meg lehet találni. *Dienes András* Petőfi a szabadságharcban című művében. Franz Wolfnak természetesen joga van arra, hogy egy valamikori magyarországi mérnök vagy egy bukaresti Dr. Doctor hallomásainak nagyobb fontosságot tulajdonítson, mint egy hivatásos irodalomtudós egzakt vizsgálatainak — de csak akkor, ha ez utóbbiakat okmányszerűen felsorakoztatott adatokkal megcáfolja és buzgó informátorainak állításait adatokkal támasztja alá. Ha a kártékony legendák helyett Franz Wolf a valóság iránti érdeklődik, készséggel tájékoztathatjuk őt arról, hogy az osztrák levéltárakban milyen irányú Petőfi-kutatásokat volna esetleg érdemes folytatni.

Holló János
festőművész
1911-ben Sopronban

Magyar Könyvszemle
1942. 416. l.

Ezt a hírt már valóságos lakodalom követte a kamarában. Az időről megfeledkezve, belemerültünk a jövendő nagyság rózsafelhőibe; észre sem vettük, hogy mi bensőbb kültagok elfelejtettünk hazamenni, s hogy a kiégett lámpa és cigaretta füstje kétes homályba burkolja a „rózsa felhők ragyogását." Csak ablakot nyitva láttuk, hogy reggel van, mert az átellenes szomszéd hajtja ki teheneit. Az átellenes szomszéd most már egy emléktáblán nyugtathatja a szemét. Az hirdeti a csabai gimnáziumon az emléktábla, hogy a Vidovszky-kamara egyik diákjának, Achim Gézának álma már teljesült.

Milyen könnyen leírja ezt így az ember; pedig milyen ára volt a Gyóni Géza költői dicsőségének egy ilyen ábrándos, diákálmas éjszakától a szibériai örök síri álomig! Milyen vérző seb árán jutott például ahhoz, hogy az *Uj Idők*, a költők álmainak netovábbja, megadja neki a költő nevet azzal, hogy közlésre méltatja a versét!

Ezt az egész életre szóló sebet és örökséget Gyóni Géza már szarvasi kisdiák-korában kapta. Alig eszmélt gyermeki lelke, és már arra kellett eszmélnie, hogy édesanyját elvesztette. De nem úgy, mint más, hanem úgy, hogy „halott és nincsen — eltemetve..." Élőhalott édesanyjáról írt költeménye volt az ő avató költeménye. Az *Uj Idők* versbírálója megérezte rajta a végtelen, őszinte fájdalmat, így került a pozsonyi I. éves teológus verse a kényes és finom folyóirat 1902 október 26-iki számába.

Az *Uj Időktől* megkoszorúzott diák, a délceg, szép ifjú, a tehetséges tanuló a pozsonyi evangélikus teológián is szépen indul. 1904 telén megjelentette első kötetét. S ekkor a végzet majdnem felkiáltójelet tett a szépen ívelő életpálya végére. Fekete golyó, aztán revolvergolyó... „De e seb nem oly mély, mint ez itt a — szívben..."

A kötet nem támasztott olyan visszhangot, mint remélte. A papságnak is vége; amerikai párbaj, öngyilkossági kísérlet nem fér azzal össze. Maradna tehát Apolló papsága. De ez meg nem kenyér. „Arany János nótárius volt" — mondja az apa. Megpróbálkozik hát a „tékozló fiú" a jegyzői gyakornoksággal, tanfolyammal. De nem ízlik neki sehogysem. „Ne haragudjék Gézára, Kedves Gyám Úr, másodszor sem fog nekimenni a jegyzői vizsgának;" — írja Nil, az *Uj Idők* kedves költőnője, Géza gyöngédlelkű pártfogója — „ míg maga őt a tanfolyami órákon képzelte, addig könyvtárakban ült és olvasott.

Gyóni Géza szülőháza Gyónon. Holló János vízfestménye

Nem voltam valami szigorú gyámja gyermekkori barátomnak, még örültem is, hogy képzi magát; de akkor legalább Apolló papsága kecsegtetne reménnyel! Csakhogy ez a „mélázó, lomha, nagy gyerek" tán azt várja, hogy a szerkesztők küldjenek a lakásunkra versekért!..." Végre Nil biztatására beküld néhányat. De 1909-ben már nehéz volt kezdő embernek bejutni. Egymást érik a visszautasítások. Ilyenkor Nil finom tündérujjal kiszedi lelkéből a dacot s áldásos humort csöpögtet belé.

*

1915-ben pedig az *Uj Idők* már nem is bírálja, hanem méltatja és üdvözli Gyóni Gézát. Ez is érdekes volt. A Rákosi Jenőnek hazaröpített „Lengyel mezőkön, tábortűz mellett" című przemysli versesfüzetét tíz példányban leírtam. Az egyiket boldogult Lovik Károlynak adtam. Szép, nagy, meleg cikk lett belőle az *Uj Idők*-ben, sok szemelvénnyel. Az *Uj Idők* lelkes üzenetet küldött a fogoly költő felé.

Egy másik másolatomat Tisza István gróf miniszterelnöknek küldtem. Hallomásból tudom, hogy lelkesedett a kötetért. Beszélt az *Uj Idők* irodalmi embereivel, elsősorban Herczeg Ferenccel. Így adta ki aztán a kötetet az Országos Hadsegélyző Bizottság, melynek Tisza István volt az elnöke.

Gyóni Géza nemcsak a várbeli, hanem az itthoni hadsegélyző bizottsági kiadás jövedelmének javát is jótékony célra adta. Lovik Károlyra is gondolt a hadifogságban, mert megírtam neki a dolgot. A „Levelek a Kálváriáról" című fogságbeli kötetének I. 18-ik levelében az itthon betegápoló „Orangyal"-ról így ír:

„A sebesültek is imádnak.
Hogyne imádna, aki meglát.
Úgy élvez a szegény szemük,
Mint egy nemes Lovik-novellát."

A drága, jó embernek, Lovik Károlynak már ezt a verset nem mutathattam meg, elvitte a jóságos, beteg szíve 1915-ben. De ott fent Gyóni Géza biztosan megszorította a kezét az *Uj Idők* halkszavú, széplelkű belső emberének.

Az *Uj Idők* azóta is melegen emlékszik meg minden adott alkalommal a költővé avatott diákról, Gyóni Gézáról. Könyvei „világvére árán fogantattak", s vértanúkoszorús nemzeti költővé való avatását a przemysli pokol és a krasznojarszki kálvária árán kapta meg.

Gyóni Géza maturáns korában

Uj Idők. 1934. jun. 19. 24. sz.

Nem veszem el Erzsikét...

— Elbeszélés —

Irta: **Bibó Lajos**

Azon a nyáron nem tudtam örülni semminek. A sárkányom ott pihent a kosárban, búgó csigámat meg Pünkösdkor belöktem a nagy zöldasztal fiókjába, a harci eszközeimet pedig, szigonyomat, nyilamat, esernyőnyélből készült pisztolyomat odaajándékoztam Gábornak.

Apám egy délben összevonta a szemöldökét. Odaintette magához anyámat.

— Mi baja van ennek a gyereknek?

Anyám szelíd, szenvedő arcán halk mosoly rezdült át.

— Nem tudom — mondta csöndesen.

Később összesúgott Rózával, a nagynénémmel. Róza utána szólított.

— Gyere ide.

Hallottam, amint anyám, meg apám beszéltek, láttam, hogy Róza magyaráz valamit anyámnak. Nem mozdultam.

— Mit akarsz?

Róza rám tekintett. Odajött hozzám.

— Miért nem mégy át Erzsikéékhez?

A vér egyszerre az arcomba szökött.

— Azért... — mondtam dacosan.

— Összeveszteték?

— Nem.

— Hát?

Megvetőleg rántottam a vállamon. Nem feleltem.

Róza hozzám lépett. Megigazította a ruhámat, elsimította a hajamat, akkor homlokon csókolt.

— No, menj át szépen. Estére inkább madártejet csinálok.

Meginogtam, de hirtelen újabb lökést éreztem a szívemben.

— Nem megyek! — szorítottam össze a számat.

Róza otthagyott. Kiálltam a töltés tetejére. Elnéztem a közeli szőllőskertek és távoli mezők felé.

Szépen szikrázva ragyogott a nap, lent, a földön, hangosan zengett a nyár. Szívemet, mint mindig, ha kiálltam a töltésre és eltekintettem a felém integető jegenyefák felé, ismeretlen, fájóan édes érzés szorította össze. Még nemrég együtt jártuk a mezőt Erzsikével. Elkísért minden kalandomra, és este, átjárva a rét friss leheletétől, altató bágyadtsággal a fáradtságtól, együtt tértünk meg.

Fájdalom rohant meg. Utána rögtön harag öntött el.

Ökölbe szorítottam a kezemet:

Azért is átmegyek! — feszítettem ki magamat.

A kertjükben találtam meg. A rezeda közül tépdeste ki a gyomot.

Megálltam. Vártam, hogy fölnézzen. Rám se tekintett.

Köszörültem a torkomon:

— Mit csinálsz?

Felém pillantott. Félvállról vetette oda:

— Látod.

— Nem látom.

Felnevetett. Szembe fordult velem.

Piros szegélyes ruhácskája volt rajta. Szőke haját ezüsttel hintette teli a napfény. Tejfehér, halványpiros arca hamvasan ragyogott, fölhasadt, kis cseresznye ajka körül rejtett gonoszkodás bujkált.

— Akkor vak vagy — mondta kihívóan.

Vad harag öntött el. Vágy rohant meg, hogy hozzálépjek, megragadjam, irtózatos erővel megüssem és otthagyjam, hogy soha ne lássam többet.

Elkaptam a karját és megszorítottam:

— Megint hencegsz?

Fölnézett:

— Nem hencegek.

Zajgott bennem a vér.

— De hencégsz. Mostanában mindig hencegsz velem.

— Miért vagy gyáva.

— Nem vagyok gyáva.

— De az vagy. Nem mersz tüskét tenni Róza néninek az ágyába.

Elernyedtem. Nem tudom, miért, de nem szerette Rózát. Haragudott rá valamiért. Már Husvétkor félre hívott:

— Te... — mondta izgatottan — Itt van ez a nagy hegyes tüske, tedd be Róza néninek az ágyába.

Értetlenül bámultam rá:

— Minek?

— Azért, hogy megszúrja, ha majd lefekszik.

Haboztam. Igazában Rózát szerettem a legjobban. Amikor beteg voltam, ő virrasztott fölöttem, ő adott titokban mindig két krajcárt, hogy vegyek magamnak rajta sósperecet. Ha pedig éjjel nagyon ugatott a kutyánk, Burkus, megengedte, hogy odafeküdjem mellé az ő ágyába.

Tagadóan ráztam a fejemet.

— Nem teszem — mondtam határozott, kemény hangon.

Erzsike homlokán egyszerre felhő suhant át. Haragra gyulladt, hogy meg mertem tagadni a kérését.

Szeme villámot szórt:

— Nem teszed be?

— Nem.

Csaknem sírt dühében.

— Akkor mars! — toppantott a lábával — Ide ne gyere többet.

Nem tudtam mit válaszolni. Szívemben zavaros, ismeretlen érzések kavarogtak. Harag tusakodott bennem, valami különös, hideg fájdalommal.

Úgy tetszett, mintha az égről lehullott volna a nap, a kertben egyszerre megborzadtak volna a virágok, s mintha messziről felém szólt volna egy hang, — jőjj, fuss, itt más világ van ez a sötét világ örökre magába zár.

Nem is tudom, hogyan jutottam haza, de ettől kezdve nem éreztem többé kedvet semmihez. Szótlanná váltam, kerültem mindenkit. Azelőtt sohasem gondolkoztam azon, mi az, ami körülöttem van, most egyszerre — láttam és éreztem. Észrevettem, hogy a házak nem egyformák, az ég néha borús, a felnőttek sokszor olyan dolgokról beszélnek, amit nem értek, — s mindez néma, kínzó bizalmatlansággal és néma félelemmel töltött el.

Legszívesebben anyámhoz menekültem. Ő estenként kiült a töltés tetejére. Ugyanolyan merőn, ugyanolyan átszellemülten nézte ő is a messzeséget,

Ha szereti az Uj Időket, kérjük: közölje velünk azoknak a jóbarátainak és ismerőseinek a címét, akikről feltételezi, hogy előfizetnének a lapra, ha megismernék. Díjtalan mutatványszámot szeretnénk nekik küldeni. Ha megrendelik a lapot: értékes könyvekkel köszönjük meg fáradozását, azt, hogy címeiket hozzánk eljuttatta.

HOLLÓ ISTVÁN

Ezredvégi ezüstékszer kiállítás

Karácsony közeledtével sok tétovázó, tanácstalan ajándékok után kutatónak szeretnék segítséget nyújtani.

December 3-án 17 órakor Szentendrén az Erdész Galéria és Design első emeletén 19 rendkívül tehetséges művész mutatja be ékszereit.

Tisztában vannak az ékszerkészítés minden fortélyával, és mesteri módon használják az intarziához hasonló technikát a niellót, vagy kombinálják az ebonitot, ébenfát az ezüsttel, teljes értékűt, maradandót alkotva. Sokszor általunk kevéssé ismert drágaköveket varázsolnak egy-egy gyűrűbe, fülbevalóba, nyakláncba vagy brossba.
Találékonyságuk határtalan, sokszor megdöbbentő formavilágúk minden tradíciót felrúg. Rafinált formák, domborulatok, csiszolt, hajlított sok esetben már kisplasztikának számító művek kerülnek ki műhelyeikből.

Az ezüstöt élete során szinte mindenki kipróbálja. Kortalan. Öltöztet, díszít, utal viselője jellemére.
Aszerint választunk színt, formát, hogy zárkózottak vagyunk, vagy felfedjük magunkat, érzelmeinket.
Az ezüstékszernek összhangban kell lennie viselője egyéniségével. Természetesen más ékszert hordunk a mindennapokon, mint egy alkalmi összejövetelen, színházban vagy fogadáson.
A Galériában bemutatásra kerülő 19 művész munkái átfogó keresztmetszete korunk ezüstékszer designjének.

Péter Vadimír szerint;" Az ékszerek kiválasztják maguknak a személyt. Rezonanciát ébresztenek, de még az is előfordul, hogy taszítanak."

A bemutatásra kerülő művészek nem az elüzletiesedett világunknak készítenek sokszorosított ajándéktárgyakat, mindegyik a saját útját járja, következetesen és kitartóan egyedit, egyénit alkotva.
Kiállító művészek névsora: *Bartl Dóra, Egri Zoltán, Fördős László, Holló István, Kecskés Orsolya, Kaintz Regina, Király Fanni, Kuhár Róbert, Jermakov Katalin, Majoros Katalin, Marosi László, Orlai Balázs, Pataki Mátyás,* ***Péter Vladimír****, Sáray Ákos, Stomfai Krisztina, Tóth Zoltán, Váradi Bence.*

A kiállítás megtekinthető 1999. december 3-tól 2000. január 10-ig. Megnyitja: Szalai András művészettörténész.
A galéria nyitva: hétfő kivételével minden nap 10 és 18 óra között. Zárva: december 25 és 26-án, valamint 2000. január 1-én.

Szentendre 1999. Október 19.

Ilosvai Magdolna

Erdész Galéria és Design H-2000 Szentendre Bercsényi u.4
Telefon/Fax:06 26 317 925 Mobil:06 309 665 855
E-mail: gallerye@elender.hu

HOLLÓ István

Hallo Istvan

Karácsony

fotó ©: MOLNÁR Géza
Tel./Fax: (361) 342 1967

Holló István FÉSZEK 2004.

19. Herman terem
kedd délután 6 óra

BRÁDA JUDIT
HOLLÓ ISTVÁN
KARSAI ZSÓFI
NYÍRY KATI

iparművészek

kiállításának megnyitása

Megtekinthető:

november 12-ig, munkanapokon 14-19 óráig

22.
péntek este 7 óra

"HA ÉN EGYSZER KINYITOM A SZÁMAT..."

vidám zenés est divatbemutatóval és festmény kiállítással

Akik kinyitják a szájukat:

BENKŐ DÁNIEL
KOVÁCS ERZSI
PETRIK BALÁZS
BORDÁN IRÉN
PELLER ANNA
ZANA JÓZSEF

Fellépnek még:

BORSÁNYI PETRA
GALAMBOS ORSOLYA

Fitness

STANEK KRISZTA
Hastánc

BENKE ANNA
hegedűművész

Divatbemutató:
RADZIK STÚDIÓ
Festmény kiállítás:
POJÁK PÉTER
/művész karikaturák/

Rendező:
KEMÉNY GYÖRGY

Konferál:
SÁFÁR ANIKÓ

Zene:
SILIGA MIKLÓS

Belépés: klubtagoknak érvényes klubtagsági igazolvánnyal, vendégeknek napi tagjegy megváltásával (800,-Ft).
Két személy belépésére jogosító meghívó az irodában igényelhető.

IVAX - GYKI	**50 529-PK3**	Toxikokinetikai vizsgálat (kutya)
IVAX - GYKI	**50 529-T2**	28 napos toxicitási vizsgálat (patkán
IVAX - GYKI	**50 529-T3**	14 napos toxicitási vizsgálat (kutya)
IVAX - GYKI	**50 530**	Új AMPA antagonisták
IVAX - GYKI	**50 531**	**GYKI-66 430**
IVAX - GYKI	**50 531-CH1**	Szintézis kidolgozása, labor. előirat
IVAX - GYKI	**50 531-PH1**	Hatástani vizsgálatok
IVAX - GYKI	**50 531-PK1**	Farmakokinetikai vizsgálatok
IVAX - GYKI	**50 531-T2**	14 napos dóziskereső vizsgálat kuty
IVAX – GYKI	**50 534**	GYKI-63 500
IVAX – GYKI	**50 537**	Mikofenolsav
IVAX – GYKI	**50 538**	FK-506
IVAX – GYKI	**50 545**	GYKI-16 638

*erre a témaszámra munkaórát írni és anyagot rendelni nem lehet!

Holló István

Magyar iparművészet az

ezred fordulóan [illegible]

145 l.

HOLLÓ ISTVÁN

A MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT A

Karácsony '97

IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSRA ÉS VÁSÁRRA

A KIÁLLÍTÁS 1997. DECEMBER 5-ÉN 17 ÓRAKOR NYÍLIK.
DOROTTYA GALÉRIA, BUDAPEST V., DOROTTYA UTCA 8.
NYITVA: 1998. JANUÁR 4-ÉIG NAPONTA 10-18 ÓRÁIG.
A MEGNYITÓT TÁMOGATJA A TÖRLEY

BALOGH MÓNIKA, BÁN MARIANN, BRÁDA ENIKŐ, BRÁDA JUDIT, BUKRÁN EDIT, FAZEKAS VALÉRIA, HÍDVÉGI ÉVA, HOLLÓ ISTVÁN, HORVÁTH MÁRTON, KARATTUR KATALIN, KARSAI ZSÓFIA, KATONA SZABÓ ERZSÉBET, KÁRPÁTI RÁCZ JUDIT, KERESZTES ÁGNES, KISS KATALIN, MIHÁLYFFY ANDREA, MIZSÉR GABRIELLA, NYÍRI KATALIN, SÁRVÁRY KATALIN, SZŐLLŐSI ALEXANDRA, SZŰCS BLANKA, VERECZKEY SZILVIA, CIBÓ JÁTÉKMŰHELY: MARÓTI GYÖRGY, SZÉP ILONA; WLADIS KFT.

Holló István

A MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT A

Karácsony '96

IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSRA ÉS VÁSÁRRA

A KIÁLLÍTÁS 1996. NOVEMBER 29-ÉN 17 ÓRAKOR NYÍLIK.
DOROTTYA GALÉRIA, BUDAPEST V., DOROTTYA UTCA 8.
NYITVA: 1997. JANUÁR 1-JÉIG NAPONTA 10–18 ÓRÁIG.
A MEGNYITÓT TÁMOGATJA A TÖRLEY

ATTALAI NÓRA, ATTALAI ZITA, BALOGH MÓNIKA, BUKRÁN EDIT, BRÁDA JUDIT, BRÁDA ENIKŐ, FAZEKAS VALÉRIA, HÍDVÉGI ÉVA, HOLLÓ ISTVÁN, HORVÁTH MÁRTON, KARSAI ZSÓFIA, KARATTUR KATALIN, KISS KATALIN, MOLNÁR ÉVA, NYÍRI KATALIN, SÁRVÁRY KATALIN, SZŰCS BLANKA, VLADIS KFT., VERECZKEY SZILVIA, CIBÓ JÁTÉKMŰHELY: ANTI SZABÓ JÁNOS, BIHAR KATALIN, BURIÁN JUDIT, MAKK ATTILA, SZÉP ILONA

Arkó István

Budapest, Mogyoródi út 64/c
H-1148

1965-ben született Budapesten
A Magyar Iparművészeti
Főiskolán tanul /Fémműves
szak/.

Ékszer / Schmuck

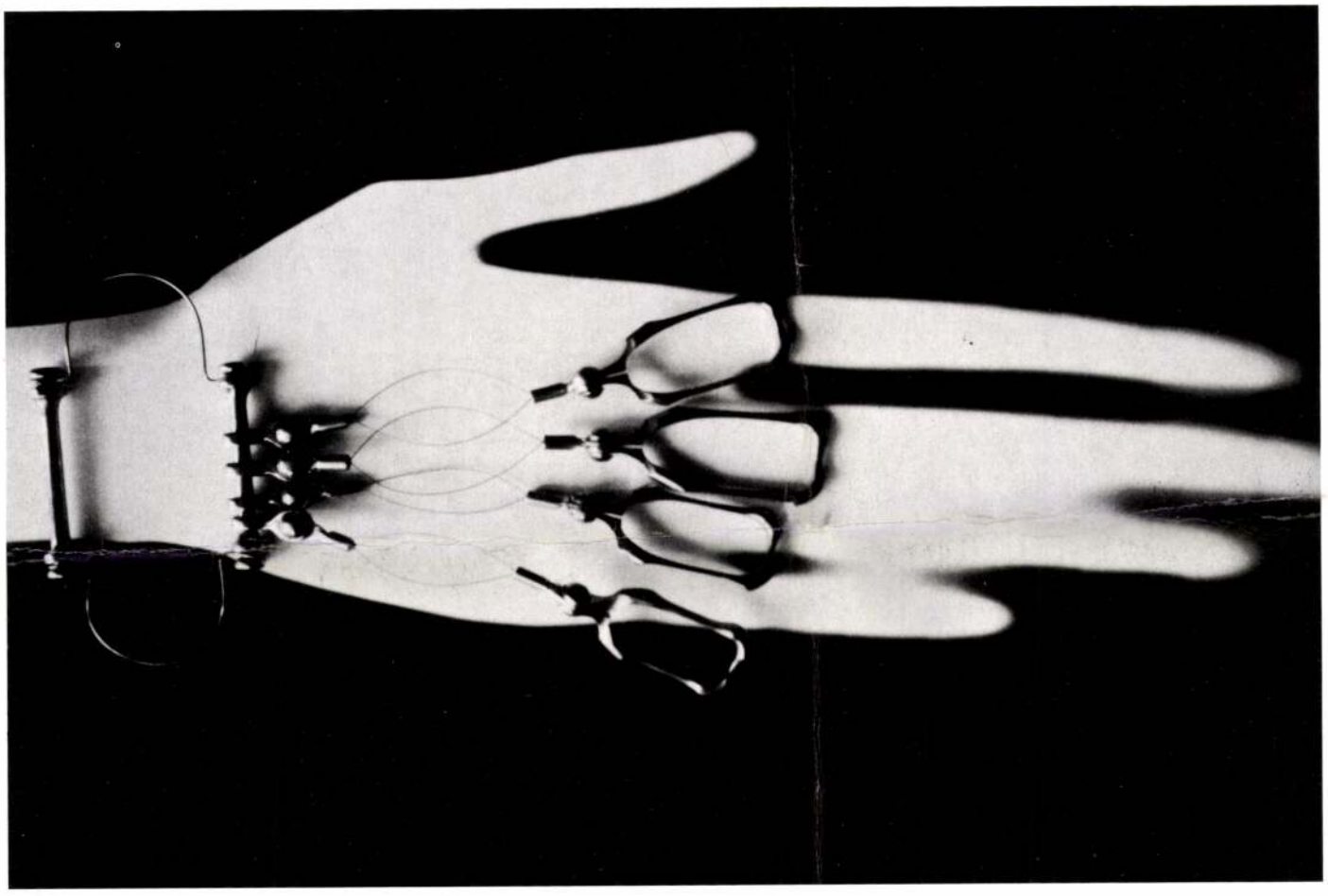

Dívat és Látvány 1990 június 14- július 8

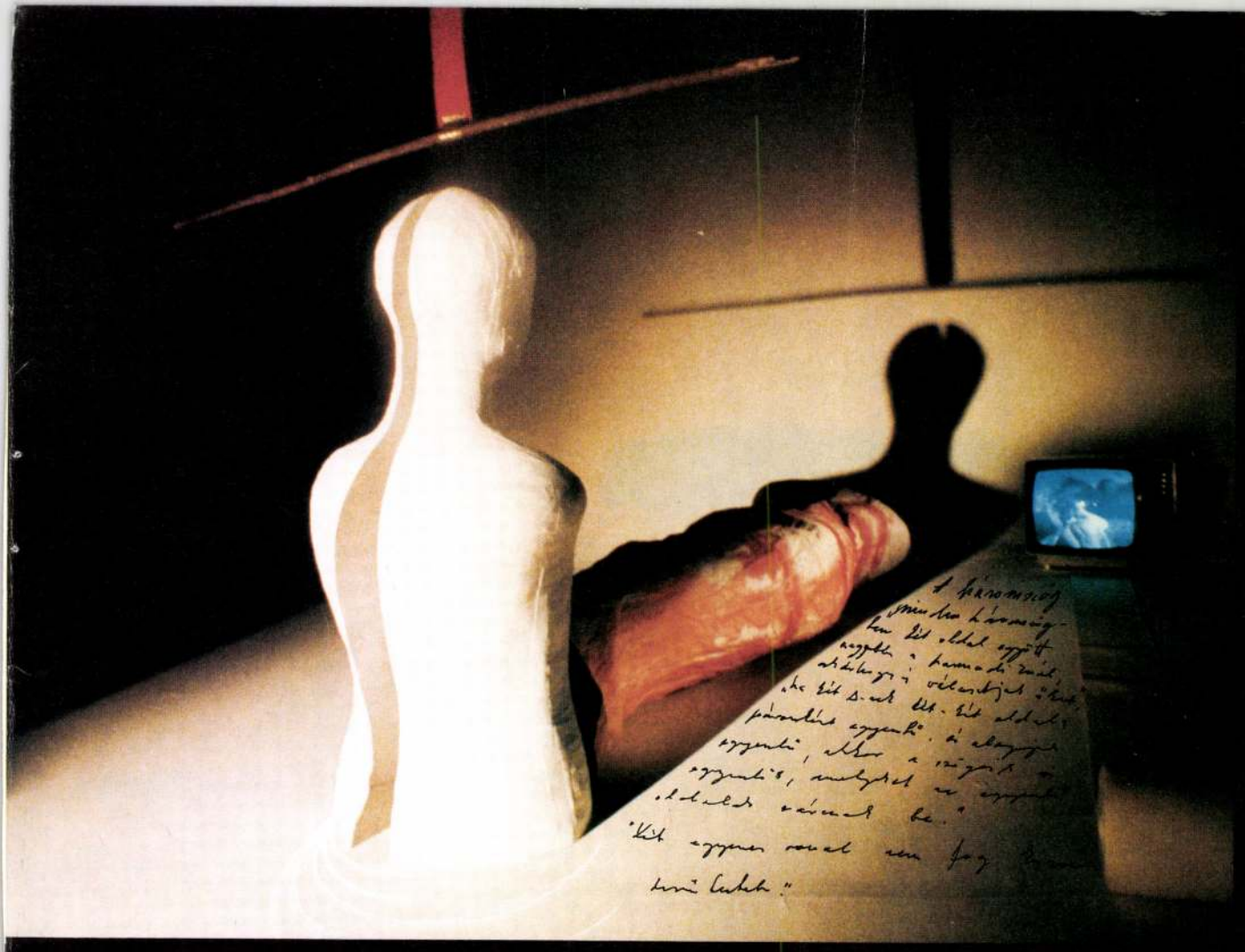

FEHÉR MÁRTA

Budapest, Rókahegyi út 50.
H-1038

1953-ban született Budapesten.
1989-ben fejezte be tanulmányait a Magyar Iparművészeti Főiskolán, Mesterképző Intézet /Öltözék Stúdió/.

Önálló kiállítása:
1989 Nádasdy vár, Sárvár

Csoportos kiállítások:
1984 Formatervezők lesznek, Fényes Adolf Terem, Budapest
1989 Magyar fotográfia, Műcsarnok, Budapest
- Mesterfokozatú diploma
- Nívódíj
1990 XX. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat, Nógrádi Sándor Múzeum, Salgótarján
VIII. Nemzetközi Miniatürtextil Biennále, Savaria Múzeum, Szombathely
Fal- és Tértextil Biennále, Savaria Múzeum, Szombathely

Akciók:
1989 Avatás /akció videoval/, Barcsay gyűjtemény udvara, Szentendre
Tűzfesztivál /In memoriam F. Nietzsche/, F.Nietzsche társaság felolvasó estje, Gazdagréti Művelődési Ház /videoinstalláció/
F.Nietzsche társaság felolvasó estje, Fiatal Művészek Klubja, Budapest /videoinstalláció/
1990 Originátor, zene-tánc performance /textil, kosztüm látványtervei/, Fiatal Művészek Klubja, Budapest /videoinstalláció/

Videoinstalláció – részlet / Video Installation – Detail

Foto: Szabó Róbert

"ars poetica": a maszk léte igaz